శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీవైష్ణవ గ్రన్థ ముద్రాపక సభ (లిమిటెడు.

వాల్మీకిప్రణీతమైన శ్రీరామాయణము వేదోపబృంహణమైన ఇతిహాస శ్రేష్ఠము
ను, అనుత్తమమైన ఆదికావ్యమనియు, అందొకానొక అక్షరమైనను అనుసంధిం
యడల మహాపాతకములను బోగొట్టునదనియు, పఠనమాత్రముచేత నైహికాముష్మిక
లఫలప్రదమనియు, ద్వయవివరణరూపమనియు, గాయత్ర్యర్థప్రతిపాదకంబనియు,
ట్టనేకవేదాన్త రహస్యార్థబోధకంబనియు, సర్వదేశములందును సర్వమతస్థులకును
ఘ్యమైన నమేయ ప్రభావముగలదనియు, ఎల్లరకును దెల్లంబైనది గాన
చ్చట విస్తరింపబనిలేదు.

"వన్దేరామాయణార్ణవం" అనునట్లు శ్రీమద్రామాయణమును సముద్రముతో
యున్నారు. సముద్రము రత్నాకరమయ్యును, మీద సంచరించువారికి పుష్పజల
త్స్యాదిక్షుద్రజంతువులు మాత్రమేదొఱుకునట్లు, శ్రీరామాయణమును పైపైన
వారికి సాధారణార్థములేలభించుచున్నది. సముద్రమునందుమునిగి తలస్పర్శ చే
అనర్ఘములైన మౌక్తికాదిమణులు దొఱుకునట్లు భగవన్నిర్హేతుక కటాక్షల
హిమగల పూర్వాచార్యులు రామాయణార్ణవమందు తలస్పర్శగనవగాహి
చిన నిగూఢ విశేషార్థములను లోకోజ్జీవనార్థము నపారకరుణా సాగరులైన
వాచ్చాన్పిళ్లై తనిశ్లోకమను గ్రంధమునుసాయించిరి.

ఈగ్రన్థమును తనిశ్లోకియని కొందఱు వ్యవహరింతురు "సఙ్ఖ్యాపూర్వోద్విగుః"
త్రముచే మొదటిపదము సఙ్ఖ్యావాచకముగనున్న యడలనే ద్విగు సమాసమగును.
యాపూర్వకమైన అదంతద్విగు సమాసమునకంటె ఙీప్రత్యయమువచ్చి "ష్టశ్లోకీ,
కీ, త్రిలోకీ, అనురూపములు సిద్ధించును. ఇచ్చట తనిశబ్దము సఙ్ఖ్యావాచకము
వుటయేగాక ద్రవిడపదముగానున్నది. "సహసుపా" అనుసూత్రముచేవచ్చు
సము, ఒక ద్రవిడపదమునకును, ఒక సంస్కృతపదమునకును సిద్ధించదు. తని
ం, తనిచరమం, తనిప్రణవం, అనునట్లు తనిశ్లోకమనియే వ్యవహరింపదగియున్నది.
వల్లిక్కేణి సరస్వతీ భండారము మొదలగు స్థలములయందుండు అనేక ప్రాచీన
ములయందు తనిశ్లోకమ్ అనియే వ్రాసియున్నది.

ఈగ్రన్థకర్తలైన పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై విశిష్టాద్వైతసిద్ధాన్త ప్రవర్తకులైనా ర్యాచార్యులలో నొకమహానుభావులు. వీరు చోళమణ్డలమునందు శేంగనూరుగ్రామ లో సర్వజిత్సంవత్సరము ఆవణినెల కృష్ణాష్టమి రోహిణీ నక్షత్రంబునందు అవతరిరి. వీరికిపూర్వశిఖ. వీరితండ్రిగారి తిరునామము యామునదేశికులు. వీరితల్లిగారి తిరునామ ము నాచ్చియారమ్మ. వీరికినామాన్తరములు శ్రీమత్కృష్ణులు, కృష్ణసూరులు. వీరి ఆ చార్యులు నమ్పిళ్ళై. వీరితిరువారాధనము కృష్ణవిగ్రహము. వేంచేసియుండినస్థలి శ్రీర ఙ్గము, వీరు ౯౫ సంవత్సరములుదర్శన ప్రవర్తకులై వేంచేసియుండిరి వీరిచ కొమా రులు నైనారాచ్చాన్పిళ్ళై పిరిశిష్యులు పరకాలదాసులు శ్రీరఙ్గాచార్యులు మొదలగు వారు. వీరుచేయించిన గ్రంధములు తిరువాయిమొழி వ్యాఖ్యానమైన ఇరుపత్తునాలా యిరమ్, తక్కినమువ్వాయిరములకు వ్యాఖ్యానములు, పరన్దరహస్య వివరణము, మాణి క్యమాల, నవరత్నమాల, సకలప్రమాణతాత్పర్యము, ఉపకారరత్నము, గద్యత్రయ వ్యాఖ్యానము, ఆళవన్దారు స్తోత్రవ్యాఖ్యానము, అభయ ప్రదానవ్యాఖ్యానము, పర మరహస్యము, అనుసన్ధానరహస్యము, నిగమనప్పడి, రహస్యత్రయవివరణము, స్తోత్ర త్రయవివరణము, ఈశతనిశ్లోకము.

వీరితనియన్:— శ్రీమత్కృష్ణసమాహ్వాయ నమో యామునసూనవే ।

యత్కటాక్షైకలక్ష్యాణాం సులభ శ్శ్రీధర స్సదా ॥

వీరితిరునక్షత్ర తనియన్:— సకలద్రావిడామ్నాయ సారవ్యాఖ్యానకారిణం ।

శ్రావణే రోహిణీజాతం కృష్ణసజ్ఞ మహ మశ్రయే ॥

ఇట్లు,

 సభాపణ్డితుల

శ్రీమతేరామానుజాయనమః

త్రిస్లోకమ్.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్లై తిరువడికళేశరణమ్.

బాలకాణ్డము ౧౯-వ సర్గము, ౧౪-వ శ్లోకము.

మూ. అహం వేద్మి మహాత్మానం రామం సత్యపరాక్రమమ్ ।
వసిష్ఠోపి మహాతేజా యేచేమేతపసిస్థితాః॥ ౧.

అర్థం. అహం-నేను, రామం-శ్రీరాములను, మహాత్మానం-అపరిచ్ఛిన్నమహిమగలవారినిగానున్ను, సత్యపరాక్రమం-నాశములేని బలముగలవారినిగానున్ను, వేద్మి-ఎఱుంగుచున్నాను, మహాతేజాః - గొప్పప్రభావముగల, వసిష్ఠోపి - వసిష్ఠమహామునియు, [వే]త్తి-ఎఱుంగుచు, యే ఏ, ఇమే-సమీపమందున్న, తపసి-కర్మయోగమునందు, స్థితాః-[స్థి]రులైనఋషులుగలరో, తేపి - వారున్ను, విదన్తి- ఎఱుంగుదురు

వ్యా. అవతారిక్కై. చక్రవర్తియానవర్ పెరుమాళుడైయ పరువత్తిల్ శిఱుమైయైయిట్టు, ఇవరుడైయ ఆణ్పిళ్లైత్తనత్తిలే అతిశఙ్కైపణ్ణక్కూడుమెన్ఱుశఙ్కిత్తు, అవరుడైయ వైభవత్తైయుమ్ పరాక్రమత్తైయుమ్ సనాక్షికమాక వుపపాదిక్కిఱార్ విశ్వామిత్రమహర్షి.

అహం వేద్మి. వసిష్ఠోపివేత్తి. యేచేమేతపసిస్థితాః, తేపివిదన్తి. "నయుద్ధయోగ్యతామస్యపశ్యామి" ఎన్ఱు-ఇవర్ అయోగ్యరైయెచ్చొల్లుకైక్కు, నీయొరువనమేయుళ్లాయ్, ఇవర్ యోగ్యరైయె అఱికైక్కునాఙ్గళ్ త్తనై పేరుముణ్డెన్గిఱార్.*౧. (అహం వేద్మి) "నచక్షుషాగృహ్యతే" "మనసాతువిశుద్ధేన" "ఎన్నేనుఙ్గట్కణ్ణాల్ కాణాతవన్వరువై నెఞ్జెన్నుముట్కణ్ణేల్ కాణుముణర్న్దు" ఎన్ఱుమ్ - యోగపరిశుద్ధమాన వుట్కణ్ణాలే నానఱియుమత్తనై పోక్కి, బాహ్యచక్షుస్సాలే కాణ్గిఅవునక్కుత్తెరియాతుకాణ్. *౨. (అహం వేద్మి) "జ్ఞానవృద్ధామయారాజన్ బహవఃపర్యుపాసితాః" ఎన్ఱు-పలవాచార్యర్కళై సేవిత్తనాన

అఱియుమత్తనైపోక్కి, నాట్టారాలేసేవిక్కప్పడుకిఱ ఉనక్కుత్తెరియుమో?. 3. (అహంవేద్మి) "కుశదర్భధరాః" ఎన్ఱు - పుల్లుక్కై యుమాననానఱివన్ విల్లుక్కై యుమాననీయఱియాయ్. *౪. (అహంవేద్మి) తలైయుమ్ శడైయ మాననానఱియు మత్తనై పోక్కి, తలైయుమ్ముడియుమాననీయఱియాయ్. *౫. (అహంవేద్మి) సాత్త్వికప్రకృతియాననానఱియుమత్తనైపోక్కి, రాజసప్రకృతియాననీయఱియాయ్. *౬. (అహంవేద్మి) "నీచశయ్యాసనం చాస్యనిత్యం స్యాద్గురుసన్నిధౌ" ఎన్ఱు-ఆసనత్తిన్ కీழே యిరున్ద వెనక్కుత్తెరియుమత్తనైపోక్కి, "సింహాసనేప్రభుః" ఎన్ఱు-ఆసనత్తిన్ మేలేయిరుక్కు ఉనక్కుత్తెరియుమో? ౭ (అహంవేద్మి) యోగక్రమమఱియుమ్నాన ఱియుమత్తై, భోగక్రమమఱియుం నీయఱివితియో? *౮. (అహంవేద్మి) మోక్షకామేష్టిపణ్ణిననానఱియుమత్తై, పుత్రకామేష్టి పణ్ణిననీయఱివితియో? *౯. (అహంవేద్మి) ధర్మమోక్షపరనాననానఱియుమత్తై, అర్థకామ పరనాన వున్నాలఱియప్పోమో?

నానేయోవఱియాతేన్ "నేతినేతి' ఎన్ఱుమ్-"కఇత్థావేద"ఎన్ఱుమ్-ప్రమాణఙ్గళాన వేదఙ్గళ్ తానఱిన్దతో? ప్రమాణఙ్గళళవేయో? "బ్రహ్మాదిరుద్రేన్ద్రభూతానాం మనసామప్యగోచరమ్" ఎన్ఱుమ్- "నాన్ముకన్ శఙ్కరైయాన్నిప్పిఱర్కళ్ ఎమ్బెరుమాన్ తన్మైయైయారఱికిఱ్పార్" ఎన్ఱుమ్- ప్రమాతాక్కళాన బ్రహ్మరుద్రాదికళుక్కుత్తానిలమో? ప్రమాతాక్కళళవేయో? "సోఅఙ్గవేదయదివానవేద' ఎన్ఱుమ్ - "తనక్కుమ్తన్ఱన్ఱై యఱివరియానై" ఎన్ఱుమ్ - ప్రమేయభూతనానవన్ తనక్కుమ్ తెరియుమో? ఇత్తనై పేరఱియార్ కళేకాణ్-ఎన్న-*౧. (అహంవేద్మి) "యస్సర్వజ్ఞస్సర్వవిత్' "స్వాభావికీజ్ఞానబలక్రియాచ" ఎన్గిఱ ప్రమాణఙ్గళై విశ్వసిత్తు సార్వజ్ఞంకొణ్డాడి ఒరుఆచార్యన్పక్కల్ కునిన్దు కేళామై యాలే యవనుక్కుత్తెరియాతే! "దదామిబుద్ధియోగన్తమ్" ఎన్ఱుమ్- "మయర్వఅమతినలమరుళినన్" ఎన్ఱుమ్- "శ్రుతమాసీన్మరీచితః" ఎన్ఱుమ్- సంప్రదాయసిద్ధజ్ఞాన ముడైయవనుక్కుత్తెరియుమిత్తే! అవ్వాఴ్వుతీరుక్కై

క్కు తే "బ్రాహ్మణానాముపాసితా" ఎన్ఱు-అజీవుడైయార్ కాశ్రకడైయి లేతువణ్డుతిరిన్దతు.*౨.(అహం వేద్మి) "తమేతం వేదానువచనేన బ్రాహ్మణా వివిదిషన్తి యజ్ఞేన దానేన తపసానాశకేన" ఎన్ఱుమ్-"శ్రోతవ్యో మన్తవ్యో నిదిధ్యాసితవ్యః" ఎన్ఱుమ్-అవనైయఱికైక్కునాఞ్ పట్టవరుత్తమ్ శొల్ల ప్పోమోవెన్గిఱాఞ్.

నీయఱిన్దప్రకారమెన్నెన్నిల్,*౧. (మహాత్మానమ్) అఱిప్పేరియ నెన్ఱఱివఞ్. "తేజసాం హి న వయస్సమీక్ష్యతే" ఎన్గిఱపడియే, వడివుశిఱు త్తిరున్దతేయాకిలుం పరత్వముత్తైత్తిరుక్కుణ్గాణ్. (మహాత్మానమ్) "ఆత్మా జీవే ధృతౌ దేహే స్వభావే పరమాత్మని। యత్నేఽర్కేఽగ్నౌ మతౌ వాతే" ఎన్ఱు-అనేకార్థవాచియిఱే'ఆత్మశబ్దమ్.అతిల్ ముఱ్పడజీవవాచియానపో తు-*౧.(మహాత్మానమ్) ఎన్ఱు-"యస్యాత్మా శరీరమ్"ఎన్ఱుమ్-"య ఆత్మని తిష్ఠన్నాత్మనోఽన్తరః" ఎన్ఱుమ్-సర్వజీవాత్మాక్కళుమ్ శరీరమామ్పడి సర్వాత్మ రీరియాయిరుప్పానెన్ను మిడమఱివఞ్. అన్ఱియిలే-*౨.(మహాత్మానమ్) న్ఱు-ధృతియిలేయాయ్, "ఆపద్యపి స్వకార్యేషు కర్తవ్యత్వస్థితిర్ధృతిః" న్ఱు- తాటకా తాటకేయ ప్రముఖరాన ప్రబలవిరోధి పరంపరైకళుణ్డే యాకిలుమ్, "యజ్ఞవిఘ్నకరం హన్యామ్" ఎన్ఱు-తామేఱిట్టుక్కొణ్డ కార్య న్తలైక్కట్టలామ్పడియాననిలైమైనైయుడైయరాయ్ క్కాణిరుప్ప తెన్ఱు మామ్-అన్ఱియిలే-*౩.(మహాత్మానమ్) ఎన్ఱు-దేహవాచియాయ్,"నిత్యం నిత్యాకృతిధరమ్" ఎన్ఱుమ్-"న తస్య ప్రాకృతా మూర్తిర్మాంసమేదోఽస్థిసంభవా" ఎన్ఱుమ్-"మాశూణాచ్చుడరుడమ్బాయ్" ఎన్ఱుమ్-శొల్లుకిఱపడియే, త్తుక్కళాలఴకాక్క వొణ్ణాతపడి నిత్యనిరవద్యనిరతిశయౌజ్జ్వల్యవిగ్రహ రాయ్క్కాణిరుప్ప తెన్ఱుమామ్.అన్ఱియిలే-*౪.(మహాత్మానమ్) ఎన్ఱు-స్వభా వవాచియాయ్, "అభయం సర్వభూతేభ్యో దదామ్యేతద్వ్రతం మమ" ఎన్ఱు మ్- "పాశుపాల్యం హి నో వృత్తిః" ఎన్ఱుమ్-ఆపన్నజనరక్షణత్తై స్వభావ మాకవుడైయరాయ్క్కాణిరుప్ప తెన్ఱుమామ్. అన్ఱియిలే-*౫.(మహాత్మా నమ్) ఎన్ఱు-పరమాత్మవాచియాయ్,పరో మాఽస్మాదితి పరమః, ఎన్ఱాయ్

"యస్మాత్పరంనాపరమస్తికిఞ్చిత్" ఎన్నుమ్- 'నతత్సమశ్చాభ్యధికశ్చదృశ్యతే' ఎన్నుమ్-"ఒత్తార్ మిక్కారైయిలై యాంయమాయాయ" ఎన్నుమ్-శొల్లుకిఱపడియే,తన్మైయొత్తసకలదేవతైకళుక్కుమ్మేలాయ్, అవైతనక్కుమ్ అన్తర్యామియా యిరుక్కుమ్పడి యఱివనెన్నుమామ్. అన్నియిలే-*౬.(మహాత్మానమ్)ఎన్ను-యత్న వాచియాయ్,అతావతుప్రయత్నమాయ్,"ప్రయత్నస్సావిత్మధర్మస్స్యాదుత్సాహాభావనాచసః"ఎన్నుమ్-" వినాశాయచదుష్కృతామ్సంభవామి" ఎన్నుమ్ - శొల్లుకిఱపడియే, దుష్కృద్వినాశత్తుక్కాక అవరుత్సాహిత్తుప్పోన్దపడియఱివేనెన్నుమామ్. అన్నియిలే-*౭.(మహాత్మానమ్)ఎన్ను-అర్క వాచియాయ్,"రామదివాకరః శత్రురక్షోమయంతోయముపశోషంనయిష్యతి" ఎన్గిఱపడియే,ఆయుధనిరపేక్షమాకతమ్ముడైయప్రతాపత్తాలేశత్రురక్షస్సుక్కళాకిఱనీరైయెల్లామ్ కప్పడచ్చువఱ్ఱుమ్పడిపణ్ణవల్లరెన్నుమిడమఱి వనెన్నాకవుమామ్. అన్నియిలే-*౮.(మహాత్మానమ్). ఎన్ను-అగ్నియాయ్-"అభితగిపావకోపమమ్" ఎన్నుమ్- "నిర్దహేదపికాకుత్స్థగిక్రుద్ధస్తీవ్రేణచక్షుషా" ఎన్నుమ్-"అఃలురవిల్ తికళుఞ్జోతితన్నురువాయ్" ఎన్నుమ్-శొల్లుకిఱపడియే, శత్రుశరజ్ఞైయడైయచ్చుట్టుకరాఱాయ్నీఱాయ్పోమ్పడిపణ్ణవల్లరెన్నుమిడమఱివనెన్నాకవుమామ్.అన్నియిలే-*౯.(మహాత్మానమ్)ఎన్ను-మతివాచియాయ్, "సర్వశాస్త్రార్థతత్వజ్ఞః" ఎన్నుమ్- "బుద్ధ్యాహ్యష్టాజయాయుక్తః" ఎన్నుమ్-శొల్లుకిఱపడియే, ఇరున్దవిడత్తిలే యిరున్దు శత్రుక్కళ్ ముడియమ్పడియానవిరకుకళ్ అఱుక్కవల్లరెన్నుమిడమఱివ నెన్నాకవుమామ్ అన్నియిలే- *౧౦. (మహాత్మానమ్)ఎన్ను-వాతవాచియాయ్,"తస్మైవాతత్మనేనమః" ఎన్నుమ్- "కాలాయ్తీయాయ్" ఎన్నుమ్- శొల్లుకిఱపడియే మహావాతహతమాన తూలరాశిపోలే శత్రుక్కళైప్పొక్క విడమఱియామలోట్టువరెన్నుమిడమఱివ నెన్నాకవుమామ్. అన్నియిలే-*౧౧. "మృతసఞ్జీవనంపిరామవృత్తాన్తమ్-" ఎన్ను-సర్వప్రాణిప్రాణన హేతువానకాశ్ఱుప్పోలే అనుకూలరానవర్ కళుక్కుఉజ్జీవనకరరాకవల్ల రెన్నుమిడమఱివనెన్నాకవుమామ్.

వేత్తి, వేదయతి ఎన్ఱు- తానుమఱిన్దుపిఱరైయుమఱివిక్కక్కడవ తాన వేదమకప్పడ, "వేదాహమేతంపురుషమ్" ఎన్ఱు-నానఱివనెన్ఱుశొల్లి, అఱిన్దపడి యెన్నెన్న - "అఱిన్దన వేదవరుమ్బొరుళ్ నూల్ కళఱిన్దన కొళ్ళ్ క వరుమ్బొరుళాతల్" ఎన్గిఱపడియే, మహాన్తమెన్ఱు - అపరిచ్ఛిన్ననెన్ఱు, శొల్లివిట్టతిత్తనైయిఱే! "యస్యామతం తస్యమతంమతం యస్యనవేదసః" ఎన్ఱవ్వస్తువైయఱిక్కైయావతు - అతుఅపరిచ్ఛిన్నమెన్ఱు-ఉళ్ళపడియఱిక్కైయిఱే! వేదాహమేతమ్ - ఎన్గిఱ వేదవాక్యత్తైయిఱే - అహం వేద్మి-ఎన్ఱు-ఉపబృంహిక్కిఱతు. అఙ్గుఱ్ఱై వేద-ఎన్గిఱత్తై, ఇఙ్గు వేద్మి-ఎన్గిఱతు. అఙ్గుఱ్ఱై అహమ్-ఎన్గిఱత్తైయిఱే, ఇఙ్గుఅహమ్-ఎన్గిఱతు. ఏతమ్-ఎన్ఱు-సౌలభ్యసూచకమాన ఏతచ్ఛబ్దార్థత్తైయిఱే, ఇఙ్గు రామమ్-ఎన్ఱు-అవతారవిశేషంపణ్ణుకిఱతు. అఙ్గుఱ్ఱైపురుషశబ్దత్తాలే నిర్దిష్టమాన శౌర్యవీర్యాదికళై యిఱే, ఇఙ్గుసత్యపరాక్రమమ్-ఎన్గిఱతు. అఙ్గు మహాన్తమ్-ఎన్గిఱత్తైయిఱే, ఇఙ్గు మహాత్మానమ్-ఎన్గిఱతు. ఆక వేదపురుషనోడుం వైదికపురుషర్ కళోడుం వాశియఱ ఇవ్విషయత్తిల్ పాశురమొన్ఱాయిఱేయిరుప్పతు.

ఇప్పడి మహాత్మానమ్-ఎన్ఱు-పేశుకిఱవస్తుత్తై దేశాన్తరత్తిలేయాయెట్టవొణ్ణాతోవెన్నిల్, (రామమ్) "పితరంరోచయామాస" ఎన్ఱునైయిశైవిత్తు రామరూపేణవన్దుపిఱన్దవివర్ అప్పరవస్తుత్తై కాణెన్గిఱార్. (రామమ్) పరవస్తువెన్ఱునీయుమ్నానుముట్టాక్కుశతల్ నమ్మైయరువరుత్తవర్ తామకలనిఱ్ఱల్ శెయ్యాతే, ఎనక్కుక్కైయాళాక అఱైక్కలామ్బడియాయ్ తమ్మైయమైత్తుత్తాఴవిత్తుక్కియాలే తెరికిఱతిల్లై కాణ్.

(రామం మహాత్మానమ్) "సఉ శ్రేయాన్భవతిజాయమానః" ఎన్ఱు-అవర్ తమ్మైత్తాఴవిట్టుప్పిఱన్దపిన్బుకాణ్ మహాత్మ్యమొప్పమిట్టతు.

సీతానేరామమెన్ఱుశొన్నాయ్ ఇన్నంపడివిల్ శుణైయుళ్ళస్థత్తిలై , శ్రమత్తాలుడలిఱుక్కిన్ఱతిలై,ఇవర్ పరాక్రమత్తుక్కు శత్రురోవెన్న-*౧ (సత్యపరాక్రమమ్) ఇవర్ ఎడివుపోలే వేణ్డినపోతు కొళ్ళువుమ్ తవిరవుమామ్బడియల్లకాణివర్ గుణఙ్గళిరుప్పతు. అవై నిత్యమాయ్ క్కాణిరుప్పతు.* ౨.(సత్యపరాక్రమమ్) “సదైకరూప పరాక్రమమ్” ‘సదైకరూపరూపాయ” ఎన్ఱుమ్. “తఇమే సత్యాః కామాః” ఎన్ఱుమ్-“ఏతాంశ్చ సత్యాన్ కామాన్”ఎన్ఱుమ్-“స్వాభావికీజ్ఞానబలక్రియాచ” ఎన్ఱుమ్-శొల్లుకైయాలే. విగ్రహమ్మైచ్చమాయ్ గుణఙ్గళ్ నిత్యమాయ్ క్కాణిరుప్పతు. ఇతుతన్నై శ్రీపరాశరబ్రహ్మర్షియుమ్ - “ఇచ్ఛాగృహీతాభిమతోరుదేహః” ఎన్ఱు-విగ్రహపరిగ్రహమ్మైచ్చమెన్నుమిడత్తైచ్చొల్లి, “తేజోబలైశ్వర్య మహావబోధసు వీర్యశక్త్యాదిగుణైకరాశిః” ఎన్ఱు - గుణఙ్గళ్ స్వాభావికఙ్గళెన్నుమిడత్తై చ్చొన్నానిఱే'*౩.(సత్యపరాక్రమమ్) “అవ్యవస్థౌహిదృశ్యేతే యుద్ధేజయపరాజయౌ” ఎన్ఱు-నాట్టారైప్పోలే ఇవరుడైయ ఆణ్పిళ్ళైత్తనమ్ అవ్యవస్థితమల్లకాణ్ , “నావిజిత్యనివర్తతే” ఎన్ఱుమ్-“అభియాతాప్రహర్తాచ’ ఎన్ఱుమ్- “శెన్ఱుకొన్ఱువెన్ఱికొణ్డ” ఎన్ఱుమ్-శొల్లుకిఱపడియే, ఇవర్ ఎఴున్దిరున్దాల్, శత్రుక్కళై యాక్రమిత్తుత్తలైయఴిత్తల్లతు మీళార్ కాణ్. “తస్మిన్దృష్టే పరావరే” ఎన్ఱుమ్-“శివనయనిన్దిరనివర్ ముతలనైత్తోర్ తెయ్వక్కుఴాఙ్గళ్ కైతొఴుక్కిడన్ద” ఎన్ఱుమ్ - తన్దామైప్పరరాకనినైత్తిరుక్కిఱబ్రహ్మరుద్రాదికళై యకప్పడక్కీఴ్ప్పడుత్తి, అవ్వరుకాఴిరుక్కిఱపస్తు, క్షుద్రరాన శత్రుక్కళై విడుమో?*౪. (సత్యపరాక్రమమ్) సత్యరానపరరై ఆక్రమిప్ప రెన్ఱాకవుమామ్. అతావతు-ప్రకృతిసంబన్ధ నిబన్ధనమాక ప్రాతికూల్యమ్బణ్ణినాలవర్కళ్ మీణ్డనుకూలిప్పార్కళోవెన్ఱు - “యదివారావణస్స్వయమ్” ఎన్ఱుమ్-“గచ్ఛానుజానామి’ ఎన్ఱుమ్ -“ఉళన్దొట్టు’ ఎన్ఱుమ్-ఒరునిలైనిన్ఱు, ముట్టప్రాతికూల్యత్తిలే నిలైనిన్ఱార్కళాకిలవర్కళై ముడిక్కరెన్ఱిఱతు.

(రామంసత్యపరాక్రమమ్) ఆక్రమిక్కుమిడత్తిల్ త్రివిక్రమనై ప్పోలే శొల్లువతొన్ఱు, శెయ్వతొన్ఱిన్ఱియిలే, ఏకరూపమాయ్ క్కాణిరుప్పాను.(రామంసత్యపరాక్రమమ్) పిఱరైయడిక్కుమిడత్తిల్,ఆయుధమెడుత్తల్-పరాక్రమిత్తల్ శెయ్యవేణుమో ' "హతాన్యేకేనరామేణ " ఎన్ఱుమ్-"రామబాణాభిహతోభృశార్తశ్చచాలచాపఞ్చముమోచవీరః' ఎన్ఱుమ్-"శ్రీమాన్ సుఖసుప్తఃపరంతపః" ఎన్ఱుమ్శొల్లుకిఱపడియే, అడికుమెడ్డులుమే పరికిరమాకవిడియారో?

ఏతేనుమాకక్కొండు పోకత్తేడుకిఱపడియాలే, పోరప్పొలియచ్చొల్లుకిఱవిద్ధవాక్యం విశ్వసనీయమోవెన్న - (వసిష్ఠోపి) సర్వజ్ఞనాయ్పరమర్షియాన శ్రీవసిష్ఠభగవానుమఱియుమ్. (వసిష్ఠః) ఎన్గళుక్కుప్పన్ద నానొడియ - " సతేహంపితురాచార్యః " ఎన్ఱు - ఉన్కార్యత్తుక్కు క్కడవనాయునక్కాత్తనాన వసిష్ఠభగవానై క్కేట్టుక్కొమాట్టాయో ? వన్నన్సిలేసత్తమియాయ్ - " కులగురుర్భగవాన్ వసిష్ఠః ' ఎన్ఱిఱపడియే, ఎఙ్గళ్ ఎక్కలన్ఱియిలే, ఉఙ్గళ్ పక్కలిలే స్నిగ్ధనాయుఙ్గళ్ హితత్తిలే నిలైనిన్ఱవన్ఱో. ' ఇదంవోయాజ్యానామ్ '' ఎన్ఱు-మఱారియుంశొన్నానిఱే.

సీతానుమిక్ష్వాకుకులజాతనాకైయాలే యునక్కు మొవ్వాతో అవళ్శీలత్తర్భావమెన్న - (వసిష్ఠోపివేత్తి) అమ్మర్యాదైకళైన్ద, ఇవళ్ పుత్రాదికళైక్కొల్లువతు, ఇవళ్ సురభియైప్పఱిప్పతు ఇవనోడేయుద్ధం పణ్ణువతు, ఇవనాలేపరిభూతనావతాయ్, ఇప్పడిక్కువిరోధమ్బిఱన్దపడియాలే ఎనక్కాక ప్పాయ్ శొల్లాన్ , అప్పడిక్కొత్తవివనైయుంకేట్టుక్కొళ్. అపిశబ్దం-నానేయల్లవివనుమఱియు మెన్ఱు-సముచ్చయమాకవుమామ్. అన్ఱియిలే- అపిశబ్దః విరోధంద్యోతయతి.ఎనక్కువిరుద్ధనానవివనుమఱియుమెన్ఱాకవుమామ్

అల్లాతఋషికళిల్ కాట్టిల్ ఇవనుక్కేఱ్ఱమేతెన్నిల్-*౧. (మహాతేజాః) సరస్వతీవల్లభనాన బ్రహ్మపుత్రనుమాయ్, స్వయోగసిద్ధజ్ఞాననుమాకైయాలే వన్దమతిప్పైయుడైయవన్. *౨. (మహాతేజాః) లోకనాథనానపురుషోత్తమనకప్పడత్తన్ కాలిలే కునియుమ్బడియాన వేఱ్ఱముడైయవన్.*౩.(మహాతేజాః) "కౌశికోయశసాంనిధిః" ఎన్ఱు-నాట్టిల్ పుకఴుక్కెల్లైయాన నానకప్పడ, "వసిష్ఠోమామేవంవదతు" ఎన్ఱుమ్-"సత్యంచకారబ్రహ్మర్షిరేవమస్త్వితిచాబ్రవీత్" ఎన్ఱుమ్-అవన్వాయాలే బ్రహ్మర్షి పట్టముమ్, పరియట్టముమ్, పెఱవేణ్డుమ్బడిపెరుమతిప్పనానవన్. ఇప్పడియుమక్కేఱ్ఱప్పెరియరాకిల్, "తేషాంతేజోవిశేషేణ ప్రత్యవాయోనవిద్యతే" ఎన్ఱు-ఉమక్కాకప్పాయ్ శొన్నాలుంపాఴుక్కుమాయిరున్దతీయెన్న-*౪.(మహాతేజాః) "సత్యధర్మపరాయణాః" ఎన్ఱుమ్-"సత్యంవద- ధర్మంచర" ఎన్ఱుం-తానుంసత్యత్తైహితమాకవనుష్ఠిత్తు, పిఱరైయుమకప్పడవనుష్ఠిప్పిత్తు, ఇప్పడిక్కుమహాతేజస్వియాయ్ పెరున్దవత్తనాయిరుక్కిఱవన్, తేజోహానిపిఱక్కుమ్బడి అసత్యంశొల్లుమో' *౫. (మహాతేజాః) "ధిగ్బలంక్షత్రియబలం-బ్రహ్మతేజోబలంబలమ్" ఎన్నుమ్బడి-నిరవధికబ్రహ్మతేజస్వియాయిరుక్కిఱవన్.

అప్పడిపెరియరాయిరున్దాలుమ్ "యద్బ్రాహ్మణశ్చాబ్రాహ్మణశ్చప్రశ్నమేయాతాం బ్రాహ్మణాయాధిబ్రూయాత్" ఎన్ఱుమ్-"బ్రాహ్మణార్థేగవార్థేవాసమ్యక్ప్రాణాన్పరిత్యజేత్" ఎన్ఱుమ్-నానుంనీయుమానాల్, తన్నైయక్షత్రియమాక్కియుమ్ బ్రహ్మర్షియానవునక్కాకవార్త్తై శొల్లుమత్తనైపోక్కి, క్షత్రియనానవెనక్కాకచ్చొల్లుమోవెన్న-*౧.(యేచేమేతపసిస్థితాః) పడైవీట్టార్ తవ్వలమతిత్తుమకత్తుక్కుత్తక్కవార్త్తైశొల్లుకిఱవెన్ఱైవిట్టు, చ్చరుకిలైతిన్నికళానవివర్కళై క్కేట్కమాట్టాయో వెన్ఱుమామ్-*౨. (ఇమేతపసిస్థితాః) "ఊనషోడశవర్షః" ఎన్ఱు- అవర్ పరువంనిరమ్బామైయైయిట్టు అవర్ యోగ్యతైక్కు నీతట్టుళుప్పడవేణ్డా, "తస్యధీరాఃపరిజానన్తియోనిమ్" ఎన్ఱు-అవనుడైయజన్మరహస్యజ్ఞా

నముడైయవివర్కళై క్కేళాయెన్నుమామ్. *౧. (ఇమే)పులస్త్యర్అగస్త్యర్ పరాశరర్ పారాశర్యర్ ఎన్రాప్పోలే ప్రసిద్ధరాయ్, ఆచార్యపదంనిర్వహిత్తు త్తిరికిఱవివర్కళన్రియిలే, ఇన్నారెన్నుపేసుంకూడచ్చొల్లిల్లాతపడి, ఓదుఙ్గులఙ్గుళాయ్ పణితియఙ్గిరుక్కుఅవర్కళ్.నానేయల్ల,శ్రీవసిష్ఠభగవానుమల్ల,ఇవర్కళుమఱివార్కళ్.*౨. (ఇమే)నానివర్కళుక్కుచ్చిలవై లక్షణ్యమాపాదిక్కవిరున్దుకేట్క్కవేణుమో? నరైతలైయుమ్ ముశియుంమోవాయుమ్, ఒట్టినకతుప్పుమ్, తిరఙ్గినతోలుమ్, ఉలర్న్దవడివుమ్,ఎణ్ణుకిఱవిరలుమ్, జపిక్కిఱవాయుమ్, వడికిన్రకణ్ణీరుమ్, ఆఱాతభగవదనుసన్ధానముమ్, మయిరెఱిన్దవుడమ్బుమాయిరుక్కిర విరుప్పిలేతెరియాతో? “ఆహ్లాదశీతనేత్రాంబుః పుళకీకృతగాత్రవాన్ । సదా పరగుణావిష్టో ద్రష్టవ్యస్సర్వదేహిభిః” ఎన్నుమ్బడియిరుక్కిరవర్కళన్రో.
*౩. (ఇమే) ఇవర్కళిప్పడి ఇదంశబ్దత్తాలేశొల్లి విరలిట్టుక్కాట్టుమత్తనై యొళ్ళియ, వేఱుపాశురమిడుమ్బడివాఙ్మనస్సుక్కళుక్కువిషయమో?
౪.(ఇమే)“శిఱియనెన్రెన్నిళం శిఙ్గత్తైయికళ్లేల్ కణ్డాయ్ శిఱుమైయిన్ వాన్రైమావలియిడైచ్చెన్నుకేళ్” ఎన్ను-దూరస్థనాయిరుప్పానొరువన్బక్కలిలేకేట్క్కవేణ్డాతపడి, ఇఙ్గేసన్నిహితరాక ప్పెఱ్ఱోమిఱే ! *౫. (ఇమే) మహాబలియైప్పోలేఆసురప్రకృతియాకైయన్రిక్కే, పరమసత్త్వనిష్ఠరానఋషికళాకప్పెఱ్ఱోమిఱే! *౬. (ఇమే)ఎన్నైప్పోలే శ్రీవసిష్ఠభగవానైప్పోలే ఒరువరిరువరాకైయన్రిక్కే, “భూయసాంస్యాద్బలీయస్త్వమ్”ఎన్నివర్కళ్ పలరానతువుమునక్కు విశ్వాసహేతువిఱే!

ఇవర్కళ్ పలరానాల్ ప్రయోజనమెన్? పాయ్శొల్లాతపడియాన ధార్మికరాకవేణుమేయెన్నిల్,*౧. (తపసిస్థితాః) “తపోదానం తపస్సత్యంతపోధర్మగిప్రతిష్ఠితః” ఎన్గిఱపడియే, సర్వకాలముంతపస్సిపరరాకైయాలే పరమధార్మికరెన్గిఱతు. *౨. (తపసిస్థితాః) భగవదీయమాయ్, నిత్యమానవాత్మవస్తువుక్కుహితం తేడిఅల్పాస్థిరమానశరీ

రత్తై ఒఱుత్తుప్పోరుమవర్కళ్. * 3. (తపసిస్థితాః) "హుతమిష్టంచత ప్తంచధర్మశ్చాయింమలస్యతే। గృహాత్ప్రతినివర్తన్తేపూర్ణకామాయ దర్శినః" ఎన్ఱు - అతిధికళాయుమ్ అభ్యాగతరాయుముళ్ళవర్కళై యుక ప్పిక్కైయే పరమధర్మమెన్ఱిరుక్కుమవర్కళ్. (తపసిస్థితాః -) తప శ్శబ్దవాచ్యమానవస్త్రయత్తిలుమ్ నిలైయుడైయవర్కళ్. అతావతు- * ౪. "తపసన్తాపే"ఎన్గిఱధాతువిలేయాయ్, "యజ్ఞేనదానేనతపసా" ఎన్ఱుమ్ - "కర్మయోగస్తపస్తీర్థదాన యజ్ఞాదిసేవనమ్" ఎన్ఱుమ్ - శొల్లుకిఱపడియే, జ్ఞానభక్తికళుక్కు అఙ్గమానకర్మయోగత్తిలేనిష్ఠరాన వర్కళ్. అన్ఱియిలే, * ౫ "తపఆలోచనే" ఎన్గిఱధాతువిలేయాయ్, "ఆత్మానంతత్వతోజ్ఞాత్వా" ఎన్ఱుమ్ - "ఆత్మయాథాత్మ్య జ్ఞానపూర్వకమ్" ఎన్ఱుమ్ - శొల్లుకిఱపడియే, ఆత్మజ్ఞానరూపమాన జ్ఞానయోగత్తిలే నిష్ఠరానవర్కళెన్ఱాకవుమామ్. అన్ఱియిలే, * ౬. "తపఐశ్వర్యే" ఎన్గిఱధాతువిలేయాయ్, "ప్రశాసితారంసర్వేషామ్" ఎన్ఱుమ్ - "యేచేమేఽరణ్యేశ్రద్ధాతప ఇత్యుపాసతే" ఎన్ఱుమ్ - "పరమంయోమహత్తపః" ఎన్ఱుమ్ - శొల్లుకిఱపడియే, సర్వప్రశాసితావాయ్, తపశ్శబ్ద వాచ్యమాన పరమాత్మ విషయత్తిల్, జ్ఞానభక్తియోగ నిష్ఠరెన్ఱాకవుమామ్. అన్ఱియిలే, * ౭. (తపసిస్థితాః) ఎన్ఱు - వాచికతపస్సాన స్వాధ్యాయత్తిలేయుళరెన్ఱాకవుమామ్.అన్ఱియిలే,*౮. (తపసిస్థితాః) ఎన్ఱు- పరభక్తి పరజ్ఞాన పరమభక్తికళైయుడైయ రెన్ఱాకవుమామ్, అన్ఱియిలే, *౯. (తపసిస్థితాః)ఎన్ఱు-"తస్మాన్న్యాసమేషాం తపసామతిరిక్త మాహుః" ఎన్ఱుమ్ - "తేషాంతుతపసాంన్యాసమతిరిక్తంతపశ్శ్రుతం" ఎన్ఱుమ్-శొల్లుకిఱపడియే, సర్వాతిశాయి తపస్సాన ప్రపత్తియిలేనిష్ఠరాన వర్కళెన్ఱాకవుమామ్.

ఇశ్లోకత్తిన్నాలే, (ఊనషోడశవర్షః) ఎన్గిఱశ్లోకత్తుక్కు ఉత్తరం శొల్లుకిఱతు. పశ్యామి - ఎన్ఱు- మేలెళున్దకణ్ణాలే నీకాణ్కిఱతు కాట్చి

యన్నుకాణ్ , యోగపరిశుద్ధమానవుట్కణ్ణాలే నాన్ కాణ్కిఱతు కాట్చియెన్గిఱతు, అహంవేద్మి - ఎన్గైయాలే. ఊనషోడశవర్షః - ఎన్ఱు-పరువత్తైయిట్టెళియరెన్ఱిరుక్క వేణ్డాకాణ్, విరోధినిరసనకుమరామ్బడి పెరియర్కాణెన్గిఱతు, మహాత్మానమ్ - ఎన్గిఱత్తాలే. మేరామః-ఎన్ఱు-నీయున్నుడైయ మమకారత్తిలే యొతుక్క వొణ్ణాతుకాణ్, లోకాభిరామోయమెన్ఱు- సర్వలోకశరణ్యరాయ్ క్కాణిరుప్ప రెన్గిఱతు, వెఱుమ్-రామః - ఎన్గిఱత్తాలే. రాజీవలోచనః - ఎన్ఱు - పొఙ్గుతుపుకువతఱ్కామున్నే యుఱఙ్గువర్. నిశాచరరోడు పోరుక్కైక్కు ఆళల్లరెన్ఱు నినైత్తిరుక్క వేణ్డా; "సుఖసుప్తరివపరంతపః" ఎన్ఱు - అప్పోఱుక్కన్దాన్ ఎతిరికళైయఱుక్కుమ్బడినిత్య పరాక్రమర్కాణెన్గిఱతు, సత్యపరాక్రమమ్ - ఎన్గిఱత్తాలే. అస్యరాక్షసైః - ఎన్ఱు - ఇవరో ఒరువర్, అవర్కళో పలర్, ఇవర్ మనుష్యర్, అవర్కళ్ రాక్షసర్కళ్, ఎన్ఱు- నినైత్తిరుక్క వేణ్డా. "ఉట్కుడైయశురరు యిరెల్లాముణ్డవొరువన్" ఎన్ఱుమ్- "తిణ్కొళశురరైత్తేయవళర్కిన్దాన్" ఎన్ఱుమ్ - ఒరుకోటిపేరుక్కు ఒరువనే యమైన్దుకాణిరుప్పతెన్గిఱతు, ఇవఱ్ఱిల్ ఏకవచనత్తాలుం ధర్మినిర్దేశత్తాలుం. పశ్యామి-ఎన్గిఱ ఏకవచనసిద్ధమాన నీయొరువనుమేయిత్తే యివరయోగ్యతైయై చ్చొల్లుకైక్కుళ్ళతు, అవరుడైయ యోగ్యతైయై చ్చొల్లుకైక్కుక్కిడక్కిఱ పేరొరువెళ్ళంకాణెన్గిఱతు. వసిష్ఠోపి- యేచేమే తపసిస్థితాః - ఎన్గిఱత్తాల్. ఆకివిప్పడి అన్దశ్లోకత్తుక్కు ఉత్తరమాయిరుక్కిఱతిన్దశ్లోకమ్.

తాత్పర్యము:— నీవు పుత్రస్నేహమువలన శ్రీరాములుయుద్ధమునకు అశక్తులని యతిశంకచేయవలదు. వారిపరాక్రమమును మాహాత్మ్యమును యోగజ్ఞానముగల నేనెఱుగుదును అట్టిజ్ఞానములేని నీకు తెలియకున్నను, వాకుశత్రువులైన మహాతేజస్సుగల వసిష్ఠులవారును యెదుటనున్న తపోనిష్ఠులైన అనేకఋషులును యెఱుంగుగుదురు. వారినడిగి తెలిసుకొనవచ్చునని విశ్వామిత్రులు దశరథునితో చెప్పుచున్నారు.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళే శరణమ్.

బాలకాణ్డము ౨౦ - వ సర్గము, ౨ - వ శ్లోకము,

మూ. ఊనషోడశ వర్షో మే రామో రాజీవ లోచనః।
నయుద్ధయోగ్యతామస్య పశ్యామిసహరాక్షసైః॥ ౨.

మే - నాయొక్క, రామః - శ్రీరాములు, ఊనషోడశవర్షః - కొంచెముతగ్గిన పదునాఱుసంవత్సరముల వయస్సుగలవారును, రాజీవలోచనః - ఎఱ్ఱతామరలవంటి నేత్రములుగలవారును, అస్య - వీనికి, రాక్షసైస్సహ - రాక్షసులతోకూడ, యుద్ధయోగ్యతాం - యుద్ధముచేయుటకు యోగ్యతను, నపశ్యామి - చూడను.

వ్యా. అవతారికై. విశ్వామిత్రభగవానానవర్, "యజ్ఞవిఘ్నకరంహన్యామ్" ఎన్గిఱపెరుమాళుడైయ సఙ్కల్పత్తైయడియొత్తినవనాకైయాలే, తన్నుడైయ యజ్ఞవిఘ్నత్తైయు మవరైక్కొణ్డుపోక్కవో మెన్ఱు పార్త్తు, పెరుమాళై ప్పిరవిడవేణుమెన్ఱు- చక్రవర్తియైయిరక్క, అవనుం, పెరుమాళ్ పక్కల్ వాత్సల్యత్తాలే, "మతియెల్లాముళ్ కలఙ్గిమయఙ్గుమాల్" ఎన్ఱు ప్రేమాన్ధనాయ్ కలఙ్గి, "అహంవేద్మిమహాత్మానమ్" ఎన్ఱు- ఋషియాడేత్తిచ్చొన్న పాశురం నెఞ్జిల్ పడాతే, పరువత్తిలిళమైయై ప్పార్త్తు విడామైక్కుమన్ఱాడుకిఱానిన్ద శ్లోకత్తాలే.

*౧. (ఊనషోడశవర్షః) ఇన్న ముంపదినాఱు పిరాయంనిఱమ్బిత్తిల్లై "క్షీరకణ్ఠశ్చరామభద్రః" ఎన్గిఱపడియే - పాల్ మాఱాత పరువత్తిలేయు మొరుపూశలు మ్బొమోవెన్గిఱాన్ *౨. (ఊనషోడశవర్షః) "బాలఆషోడశాద్వర్షాత్ పౌగణ్డశ్చేతికీర్త్యతే" ఎన్గిఱమన్వాది వచనత్తిన్పడియే, పదినాఱుపిరాయత్తుక్కుక్కీళ్ బాలనాయ్, అప్రాప్తవ్యవహారనాకైయాలే, ఒరువణ్షముతుకణ్బడవేణుమ్. "చతురఙ్గసమాయుక్తంమయాచసహితంనయ" ఎన్ఱు - ఎన్నైయుం చతురఙ్గబలత్తైయుంకూట్టిక్కొణ్డుపో మత్తనైపోక్కి, ఇవరైత్తనియే కొణ్డుపోనాల్ ప్రయోజనముణ్డో!* 3. (ఊనషోడశవర్షః) "బాలోహ్యకృతవిద్యశ్చనచ

వెత్తిబలాబలమ్ । నచాస్త్రబలసంపన్నో నచయుద్ధవిశారదః” ఎన్గిఱపడియే, పరువమిఱువా యిరున్దతు. ఇన్నముం ధనుర్వేద మధికరిత్తిలర్. పడైయిల్ మికుతికుఱైయఱియార్. ఇవర్ తామాన పడియాకత్తన్నదైయేకార్యకరమాంబడియాన అస్త్రజ్గళిలు ముపదేశమిల్లై. పూశలాడియుం పడైపొరున్దియుం పఴక్కమిల్లై. ఇవరైయాం పూశలుక్కుక్కొణ్డుపోకత్తేడుకిఱతు? ఇతెన్న శేరాచ్చేర్త్తితాన్? *ర. (ఊనషోడశవర్షః) పదినాఱుపిరాయమ్ నిరమ్బుకైక్కుచ్చిఱునాళాయ్ త్తు వేణ్డువతు. ఇన్నాళిత్తనైయుమ్ కష్టియవన్దానాకిల్, కణ్డిక్కవొణ్ణాతు. అవరైయుమ్ అశక్తరెన్న వుమొణ్ణాతు. కొణ్డుపోవానితే. ఇవ్వళవిలేవన్దుపిఱైత్తోమితే!

(ఊనషోడశవర్షః) ఊనశబ్దమ్-అన్దసజ్ఖ్యైయిలే శిఱితుకుఱైయాయుత్తుక్కాట్టువతు. ఆకైయాలే పదినైన్దరైయాతల్, పదినైన్దేముక్కాలాతలాయ్, పదినాఱాంపిరాయమ్. ఇతోరుపదినాఱుమ్, “సమాద్వాదశ తత్రాహం రాఘవస్యనివేశనే” ఎన్ఱు - వివాహమ్బణ్ణినపిన్బు పన్నిరణ్డుమాయ్, ఇరుపత్తెట్టామ్బిరాయమాయ్ త్తోన్ఱానిన్ఱతు కాట్టుక్కుప్పోకిఱపోతు. “భర్తామమమహాతేజా వయసాపఞ్చవింశకః । అష్టాదశహివర్షాణిమమజన్మనిగణ్యతే ” ఎన్ఱు - పిరాట్టి పాశురమాయిరున్దతు. “దశసప్తచవర్షాణితవజాతస్యపుత్రక।ఆసితానిప్రకాఙ్క్షన్త్యామయాదుఃఖపరిక్షయమ్ ” ఎన్ఱు - నీపిఱన్దవన్ఱు తుడఙ్గి పదినేఴాణ్డు నీముడిశూడిన నాళ్ వరైక్కేశన్దిర ప్పార్త్తిరుక్కిఱతెన్ఱు, శ్రీకౌసల్యైయార్ పాశురమాయిరున్దతు. ఇరుపత్తెట్టుక్కుమ్, ఇరుపత్తైన్దుక్కుమ్, పది నేఴుక్కుమ్, శేర్త్తియెన్నెన్నిల్, పదినేఴుక్కుచ్చిలరిజ్గనే పరిహరిత్తార్కళ్. “ఏకాదశేషురాజన్యమ్ ” ఎన్ఱు- పదినొన్ఱిలే ఉపనయనమాకైయాలే, రాజాక్కళుక్కు ద్విజత్వమాయ్ అతువు మొరుజన్మమాకైయాలే, కీఴ్ పత్తైక్కఴిత్తు, పతినేఴైన్ఱు-నిర్వహిప్పార్కళ్. ఇతు పుత్రప్రవాసజనితదుఃఖత్తాలే నిర్విణ్ణైయాన స్త్రీవార్త్తైయాకైయాలే, పడుపాడాక

ప్పిఱన్దవన్ఱు తుడఙ్గి యెన్ఱు - ప్రథమజన్మమే యామత్తనైప్పోక్కి, శోకద
శైయిలే యొరుపెణ్డాట్టి అపహ్రితైయాయ్, ధర్మశాస్త్ర మనుసన్ధిత్తు,
ద్వితీయజన్మత్తై వివక్షిక్కై అనుచితమాకైయాలుమ్, ఇతోఱాఱుమ్
పన్నిరణ్డుమ్ పదినెట్టాయ్, పదినేழுక్కు విఙ్జైయిగుక్కైయాలుమ్
శేరాతు. పదినాఱుమ్ పన్నిరణ్డుమ్ ఇరుపత్తెట్టాయ్, పదినొన్ఱుతుడఙ్గి
ఆఱుమ్ పన్నిరణ్డుమ్, కీழ్ పత్తుమాక ఇరుపత్తెట్టుక్కు ఇరణ్డుమ్ శేర్న్ద
తాకిల్, ఇరుపత్తైన్దై క్కణ్ణழிత్తాలోవెన్నిల్ . ఊనశబ్దమ్ సామాన్య
మాయ్, విశేషవచనత్తాలే పదినాఱుక్కపవాదముణ్డాకైయాలే అన్య
థాసిద్ధమాకైయాలుమ్, దశసప్తచావుక్కు అన్యథా సిద్ధియుణ్డాకై
యాలుమ్, సన్యాసిప్రతిపత్తియాలే గౌరవ్యనాకనిన్నైత్తు అపహ్రితైయాన
పిరాట్టివాక్యమాకైయాల్, పఞ్చవింశకః - ఎన్గిఱ శ్రుతిక్కు దౌర్బల్య
మిల్లామైయాలుమ్, దశసప్తచ - ఎన్గిఱవాక్యన్దన్నోడు విరోధిక్కై
యాలుమ్, ఇరుపత్తైన్దైదృఢమాక్కి, ఇరుపత్తైన్దైక్కణ్ణழிక్కవొణ్ణాతు.
పిన్బు ఎఙ్గనేయాక క్కడవతెన్నిల్ , ఇరుపత్తైన్దైప్రామాణికమాయ్,
ఊనషోడశత్తైయుమ్ దశసప్తచావైయుమ్ ఇతుక్కేర్క్క యోజిక్క
క్కడవోమ్. ఎఙ్గనేయెన్నిల్ , ఊనశబ్దం షోడశసఙ్ఖ్యావైకల్యత్తై
క్కాట్టుమత్తనైపోక్కి, వికలసఙ్ఖ్యైయిన్నతెన్ఱు విశేషిక్క మాట్టాత
సామాన్యశబ్దమాకైయాలే విశేషాకాఙ్క్షైయుణ్డాక, రావణనుక్కుహితం
శొల్లుకిఱమారీచన్, పెరుమాళ్ బలంశొల్లుకిఱ ప్రకరణత్తిల్, విశ్వా
మిత్రాధ్వరభఙ్గమ్ పణ్ణినవన్ఱు తద్రక్షణార్థమాక దశరథన్బక్కలిలే
రామలక్ష్మణాళై వేణ్డిచ్చెల్ల, పిళ్ళైకళ్ పరువంనిరమ్బామై శొల్లుకిఱ చక్ర
వర్తి ,,బాలోద్వాదశవర్షోయమకృతాస్త్రశ్చరాఘవః,, ఎన్ఱు-శొన్నాన్.
అప్పరువత్తిలే ఎన్ఱుమ్బియైక్కొణ్డు, ఎన్నైయుం కడలిలే అழு
త్తినాన్ ఎన్ఱుశొల్లుకైయాలే, ఊనమానవర్షంనాలాయ్, పన్నిరణ్డుపిరా
యమాయ్, అప్పోతు వివాహనాయ్, సమాద్వాదశ - ఎన్ఱు-పన్ని

గణ్డునడన్దు, ఆక ఇరుపత్తినాలాయ్, ఇప్పోతిరుపత్తైన్దాకిఱతు. దశ సప్తచాపుమ్ దశ-ఎన్ఱు పత్తుమ్, సప్త-ఎన్ఱేళుమ్, చ-ఎన్ఱు-ఇన్న మొరు పత్తాయ్, ఈరేళు పదినాలాయ్, పత్తుం పదినాలు మిరుపత్తినాలుం కళిన్దు,ఇరుపత్తైన్దాకిఱతెన్ఱు శబ్దార్థమాయిరున్దతు. ఆకైయాలే,వ్యాహతమ్మోప్పలేతోన్ఱిన మూన్ఱు ప్రదేశముమ్,ఇవ్వో ప్రమాణయుక్తికళాలే అవ్యాహతమాక చ్చేరక్కడక్కిఱతు. ఆనాల్ నెడుమేడు నెడుమ్బళ్ల ముమాక, ఊనషోడశవర్షః ఎన్ఱు-షోడశవర్షప్రసఙ్గమెఙ్-“బాలోద్వాదశవర్షోయమ్” ఎన్ఱుమ్ - “బాలోప్యకృతవిద్యశ్చ” ఎన్ఱుమ్ - “కాకపక్షధరంబాలమ్” ఎన్ఱుమ్ - పలవిడఙ్గళిలుమ్ శొన్నా నేయెన్నిల్, “నయుద్ధయోగ్యతామస్యపశ్యామి” ఎన్ఱు - పూశలుక్కు యోగ్యరన్ఱెన్ఱాక. “బాలఆషోడశాద్వర్షాత్ పౌగణ్డశ్చేతికీర్త్యతే” ఎన్గిఱ మనువచనత్తై ఋషిస్మరిత్తు, పదినాఱాంపిరాయం నిరమ్బినాలాయిత్తు, ప్రాప్తవ్యవహారనాయ్, ఇన్నానుక్కిన్నానెన్ఱు ప్రమాణమ్బణ్ణినపడియే యఱివతుమ్, ఇన్నాఙ్కీళినెన్నానెన్ఱు అఱివతుమ్, తనిత్తొరువురుక్కుప్పోకపుమ్ తనిత్తుప్పూశల్ పోరవుమావతు. పతినాఱుమ్ నిరమ్బాతొళిన్దాల్, ఇన్నారై ముతుకణ్ణాకవుడైయ ఇన్నారెన్ఱుమ్, ఇన్నారమక నిన్నారెన్ఱుమ్, ముతుకణ్బడప్పేశవేణుమ్. ఆనపిన్బు-చతురఙ్గసమాయుక్తమ్ మయాచ - ఎన్ఱు - ఎన్నై ముతుకణ్ణాకక్కొణ్డుపోవెన్నైక్కాక స్వతన్త్ర వ్యాపారక్షమమానకాలం నిఱైన్దతిల్లై యెన్గిఱాఙ్. ఆకైయాలే ఉచితమ్.

*౫. (ఊనషోడశవర్షః)ఇక్కుఱ్ఱిలే తెఱిత్తాల్, అక్కుఱ్ఱిలేపాల్ తెఱిక్కుం పరువమెన్గిఱాఙ్. ఇతుతన్నై, “కృతంతత్ క్షీరకణ్ఠేన” ఎన్ఱు-బాలరామాయణత్తిలుం శొల్లిత్తిఱే. “క్షీరకణ్ఠశ్చ రామభద్రః” ఎన్గానితేమురారికారనుమ్. * ౬. (ఊనషోడశవర్షః) ఆణ్కళుక్కు యౌవనారంభసూచకమాన శ్మశ్రురేకై కళిన్నము ముఱ్ఱరిత్తతిల్లై. మయిర్ ముడిత్తిలర్.

(కాకపక్షధరంవీరమ్) ఎన్ఱు-శొల్లుకిఱపడియేనీతాఀశొన్నాప్పోలే, అప్పై న్దకుడుమియుమ్, శుశ్ర్రీనపూవుమా యిరుక్కిఱఅవివరైయో పూశలుక్కుక్కొణ్డుపోక త్తేడుకిఱతు,ఎన్ఱ విడత్తిలుమ్- "తేజసాంహీనవయస్స మీక్ష్యతే" ఎన్ఱుమ్ - "శిరియసెన్ఱెన్నిళమ్ శిఙ్గత్తైయికళ్లైల్ కణ్డాయ్" ఎన్ఱుమ్ - శొల్లుకిఱపడియే, పరువత్తైక్కొణ్డు అవర్ అశక్తరెన్ఱణ్ణవేణ్డాకాణ్. శిఱునెరుప్పుచ్చుడాతో? "శక్తోహ్యేషమయాగుప్తోదివ్యేనస్వేనతేజసా", అవతారత్తిల్ మేమ్బాట్టాలే స్వాభావికమాన తేజస్సైన్నత్తాఱవిట్టారేయాకిలుమ్, అద్దశైయిలే నాఀ సస్నేహమాక పజ్గళాశాసనమ్బణ్ణి కాట్టిక్కొడుక్కిల్, తేజఃపరిభావత్తాలే తామసనిరసనత్తిల్ శక్తరాయ్ క్కాణిరుప్పతెన్న.*౧. (మేరామః) కైయుమ్ కోడాలియుమాయ్ మువ్వేళ్రిరుపత్తొరుపడికాల్ క్షత్రియశిరశ్ఛేదమ్బణ్ణిత్తిరిన్ద ముఱట్టుప్పరశురామనాకనినైత్తానితే.*౨. (మేరామః)ఎన్నుడైయ మమకారవిషయమిరుక్కుమ్బడి.*౩.(మేరామః)పెరియపశియోడేయుణ్ణప్పుక్కవనైక్కైయైప్పిడిప్పారైప్పోలే, "దుఃఖేనోత్పాదితశ్చాయమ్" ఎన్ఱుమ్ - "నెడుఙ్గాలముమ్కణ్ణాఀనీణ్మలర్ ప్పాతం పరవిప్పెఱ్ఱ" ఎన్ఱుమ్-శొల్లుకిఱపడియే, అఱుపదినాయిరమాణ్డుకూడి ఒరు పిళ్ళైపెఱ్ఱుసుత ముఖకమలావలోకనమ్బణ్ణివరుకిఱ ఎన్బక్కల్ నిన్ఱు మివరైప్పిరిత్తుక్కొణ్డుపోకైధర్మమో? *౪. (మేరామః) "అనుపహాతాంవృత్తించరేత్" ఎన్ఱన్ఱో! ఋషికళుక్కు చ్చొల్లుకిఱతు. ఆనపిన్బు, ఎఀ మమకారత్తాలే దూషితమానవస్తు పునక్కామో? * ౫. (రామః) శూడక్కణ్డ కరుముకైమాలైయై పిశక్కివెయ్యిలిలే వైప్పారైప్పోలే, "ఏతదేవామృతం దృష్ట్వాతృప్యన్తి" ఎన్ఱుమ్ - "నన్దామిపశ్యన్నపిదర్శనేన" ఎన్ఱుమ్ - కణ్ణుక్కినితాకక్కణ్డు కొణ్డిరుక్కుమత్తనైపోక్క, ఇవ్వస్తువై పూశలుక్కిలక్కాక్కువారుణ్డో?

కుత్తైయిల్లై కాణ్ - "రఞ్జనీయస్యవిక్రమైః" ఎన్ఱుమ్ - "రామక్లిష్టకర్మాణమ్" ఎన్ఱుమ్- అవర్ పూశల్ శెయ్యుమ్బోతు తాఀమయిరిల్

వైత్తపూవాడాతపడి యాకవుమ్, ముకత్తిల్ కురువేర్ పరమ్బియాతపడి యాకవుమ్, ఎతిరికళ్ కై వాఙ్గుమ్బడియాకవుమ్, వడివఴకు తన్నాలే యోరడిమెఴున్దు కాణవరప్పోరువతెన్న, * ౧. (రాజీవలోచనః) వెయ్యిల్ కాణవే వెడిత్తు ముకిఴ్ విరిన్దు అలర్న్దుకిడక్కిఱ కణ్కళై క్కొణ్డు వెయ్యిలిలేనిఱ్కవుమ్ పోరవుమ్ వల్లరోవెన్గిఱార్.*౨ (రాజీవలోచనః) ఎన్ఱు-నీతావేశోన్నాయే, వెయ్యిల్ కాణత్తామరై వికసిక్కుమాప్పోలే, పఴైకణ్డాల్ పెరుమాళు ముల్లసితరాయ్ కాణు మిరుప్ప తెన్నార్ ఋషి. * 3. (రాజీవలోచనః) “ రాజీవంరక్తపద్మంస్యాత్ ” ఎన్ఱు-శెన్దామరైతార్ కన్ఱిచ్చివక్కుగ్గాణెన్గిఱార్ రాజా. అచ్చివప్పో, “రామోరక్తాన్తలోచనః” ఎన్ఱుమ్-“కిఞ్చిత్ భ్రూభఙ్గలీలానియమితమ్” ఎన్ఱుమ్ - కడల్ తిడర్పడ కణ్డైక్కణ్ శివన్దు, ఎతిరికళ్ ముడియుమ్బడి యానశివప్పు కాణెన్గిఱార్ ఋషి. అతఱ్కు రాజా, (ఊనషోడశ వర్షోమే రామోరాజీవలోచనః) ఎన్ఱు - అవైయెల్లాం పరువంనిరమ్బినాలాయిఱ్ఱు- ఇప్పోతుపోరాతెన్నార్. పోరాతాకిల్ వెయ్యిలాఱి నవాతే ఇరాప్పూశలాక్కుకిఱోమెన్నార్ ఋషి.*ర. (రాజీవలోచనః) పోఴుతుపుకప్పొఱాతుకాణ్ శెమ్బళిక్కుమ్. ఇవర్ పిళ్ళైత్తనత్తాలేయు అఙ్గవుమ్,అవర్కళ్ నిశాచరరాకైయాలే తన్నిల్ మాఱైమేలిడవున్దేడి నాయిఱే. “ కిఙ్గిణివాయ్చ్చెయ్త తామరైప్పూప్పోలే శెఙ్గణ్ శిఱుచ్చిఱితేఎ మ్మేల్ విఴియావో” ఎన్ఱు - నిద్రాకషాయదూషితమానవిక్కణ్ కళుక్కుతన్దామై యిలక్కాక త్తేడు మత్తనైపోక్కి, కణ్ణుడైయవివరై పూశలుక్కిలక్కాక్కువారుణ్డో? *౫. (రాజీవలోచనః) నీరైప్పిరిన్దతామరై యులరుమాప్పోలే, ఎన్నరుకువిట్టు పుఱప్పట్టాలవర్ ముకమ్శెవ్వియ ఴియుమ్బడియాయ్ కాణిరుప్పతు.

‘జితన్తేపుణ్డరీకాక్ష” ఎన్ఱుమ్- “తామరైక్కణ్ కళ్ కొణ్డీర్త్తియాలో” ఎన్ఱుమ్-శొల్లుకిఱపడియే, ఎతిరికళైత్తోఱ్పిక్కైక్కుం పరికర

మ జ్గైయుణ్డాయిరున్దతీయెన్న, (న యుద్ధయోగ్యతామస్యపశ్యామి) అక్క ణ్ణుళకిల్ అనుకూలవర్గ మాళ్గ్జాల్ పడుమత్తనైపోక్క, ఆసురవర్గము మీడుపడుమో? ఆసురప్రకృతియానశూర్పణఖై "పుణ్డరీకవిశాలాక్షౌ" ఎన్ను- ఈడుపట్టిలల్లో? అతుతవిర కూడవేత్తే పరికరజ్గోణ్డుతవత్తైన్నై న్నిల్, (అస్యయుద్ధయోగ్యతాంనపశ్యామి) ఆశ్రయన్దానుణ్డాయ్ పరి కరన్దెడవేణ్డావో? (అస్య) పరువత్తిలిళమైయితు, వడివిల్ సౌకుమార్య మితు, ఇప్పడియిరుక్కిఱ విపరుక్కుమ్ పూశలుక్కుమ్ ఎన్న శేర్త్తికణ్డా య్. (అస్య) సన్నిహితదేశవర్తమాన కాలసమ్బన్ధియై యిత్తే, ఇదంశ బ్దమ్ కాట్టుకిఱతు అవర్ దేశాన్తరత్తిలేయిరుక్క, నానిజ్గేపాయ్యేకణ్ణు ళ్కిక్కత్తేనెన్టునినైత్తిరాణ్కే, ఉళ్లేసన్నిహితర్, అక్షైత్తుక్కాణ మాట్టా యో? (అస్యయుద్ధయోగ్యతాంనపశ్యామి) "స్వపుత్రమ్యుద్ధ్యపాత్రూ యః" ఎన్గిఱపడియే, మడియిలేవైత్తు ఉచ్చిమోన్దుకక్క మత్తనైపో క్క, పూశలుక్కుయోగ్యరో? (నయుద్ధయోగ్యతాంపశ్యామి) "బాలగి క్రీడనకాయ" ఎన్నుమ్ - "బాలగిక్రీడనకైరివ" ఎన్నుమ్-లీలాపరికరజ్గో ణ్డువిళైయాడప్పరువ మత్తనైపోక్క, పూశలుక్కుప్పరువమో? (నప శ్యామి) "అభినివేశవశీకృతచేతసాం బహునిదామపిసంభవతిభ్రమః" ఎన్ను- స్వకార్యపరనాకైయాలేయునక్కుత్తోన్రాతు. ఎఙ్కణ్ణాలేపార్ క్కమాట్టాయో ?

యుద్ధయోగ్యతాం నపశ్యామి- ఎన్ను - యుద్ధయోగ్యతైయే పిడి త్తుఇల్లైయెన్ను అసత్యంశొల్లానిన్నాయ్. "రామోవ్రజతిసజ్గ్రామంగ్రా మార్థేనగరస్యవా। గత్వాసౌమిత్రిసహితోనావిజిత్యనివర్తతే" ఎన్నుమ్- "సజ్గ్రామాత్పునరాగమ్య" ఎన్నుమ్ - అవర్ పోరాతపూశలుణ్డో వెన్న; (సహరాక్షసైః) విశేషనిషేధమ్బణ్ణినే నత్తనైపోక్క, సామాన్యనిషే ధమ్బణ్ణినేనో? (రాక్షసైః) "కూటయుద్ధాహిరాక్షసాః" ఎన్గిఱపడియే, అవర్కళ్ కళవుపూశలల్లతు పోరార్కాణ్. ఇవర్ధర్మపూశలల్లతు

షోరవటియార్. ఆకైయాలే, కఱ్దైప్పడా దైప్పని త్తనై. (అస్యరాక్షసైః) ఇవర్ మనుష్యర్, అవర్ కళ్ రాక్షసర్. ఇవరొరువర్, అవర్కళ్ అనేకర్. ఆకైయాలుం యోగ్యతైయిల్లై. .. .. ౨.

తాత్పర్యము. తామరలవంటి నేత్రములుగల సుకుమారుఁడైన యీరాముఁడు ౧౬ సంవత్సరములుకూడ పూర్ణముకానందున, అనేక రాక్షసులతో యుద్ధము చేయుటకుఁ దగిన యోగ్యతలేదని దశరథుఁడు విశ్వామిత్రునితోఁ జెప్పుచున్నాఁడు

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

బాలకాణ్డము - ౨౩ - వ సర్గము, ౨ - వ శ్లోకము.

మూ. కౌసల్యాసుప్రజా రామ పూర్వా సన్ధ్యా ప్రవర్తతే।
ఉత్తిష్ఠ నరశార్దూల కర్తవ్యం దైవ మాహ్నికమ్ ॥ 3.

అర్థము. నరశార్దూల - పురుషశ్రేష్ఠుఁడైన, కౌసల్యాసుప్రజారామ ! కౌసల్య యొక్క మంచి పుత్రుఁడైన రాముఁడా ! పూర్వా - మునుపటిదైన, సన్ధ్యా - సంధ్య (ఉదయకాలము), ప్రవర్తతే - నడచుచున్నది, దైవమ్-దేవునిచేతవిధింపఁబడిన, ఆహ్నికమ్ - ప్రతిదినముచేయవలసినకర్మ, కర్తవ్యమ్ - చేయఁదగినది, ఉత్తిష్ఠ-లెమ్ము.

వ్యా. చక్రవర్తియినుడైయవుమ్ శ్రీకౌసలైయారుడైయవుమ్ తపఃఫలమాయిరుక్క, కౌసల్యాసుప్రజారామవెన్ఱు-ఋషిశొన్నతఱ్కు హేతు- "మాతాపుత్రస్యభూయాంసి కర్మాణ్యారభతే" ఎన్ఱు - కర్మమానతు, పుత్రన్ విషయమాక మాతావుక్కే అధికమెన్ఱు శొల్లుకైయాలుమ్, "మాతృదేవోభవ" ఎన్గిఱశ్రుతియానతు, మాతావై ప్రధానమాక చ్చొల్లుకైయాలుమ్, "కైకేయ్యాః ప్రియకారణాత్" ఎన్ఱు మాతృ సపత్నియానమాతావుక్కు ప్రియమాక దుష్కరకృత్యత్తై ప్పణ్ణుకైయాల్ ఇవరుక్కు మాతృవృత్తి అధికమెన్గిఱ నినైవాలుమ్, అఱుపదినాయిరమాణ్డుమలడునిన్ఱు అరుమైయాకప్పెఱ్ఱపిళ్ళైయై, చక్రవర్తి, విశ్వామి

క్రత్వధ్వరత్రాణార్థమాక వనుప్పవేనో వెన్ఱు సంశయిక్క, మాతృత్వప్రయుక్తసంబన్ధత్తై యిట్టు నిషేధిక్కైయన్ఱిక్కే, తమ్ముడైయ పిన్నైయనుప్పినాళ్ళైన్గిఱ వుపకారిత్తాలుమ్, కౌసల్యైయినుడైయ నల్లకుమారనే! ఎన్గిఱార్. (సుప్రజా) మాతృపితృవాక్య పరిపాలనమ్పణ్ణుకైయుమ్, అవర్కళుక్కు ప్రియహితఙ్గళై ప్పణ్ణుకైయుమ్, సత్పుత్రలక్షణమెన్ఱు లోకత్తారఱియుమ్పడి, "మద్విధా వాపితుః పుత్రాః" ఎన్ఱు-తమ్ముడైయపిళ్ళైత్తనత్తై త్తామేకొణ్డాడుమ్పడియానపిళ్ళైత్తనత్తైయనుష్ఠిత్తుక్కాట్టుకైయాలుమ్, "కౌసల్యాశుశుభే తేన" ఎన్ఱుమ్ - "తాయైక్కుడల్ విళక్కుంశెయ్తతామోతరనై" ఎన్ఱుమ్- ఇవనై ప్పెఱ్ఱవయిఱుడైయాళ్" ఎన్ఱుమ్ - ముడియప్పోకవుమ్పడియానపిళ్ళైత్తనత్తాలే, పెఱ్ఱతాయారై విళఙ్గప్పణ్ణుకైయాలుమ్, నల్లకుమారనే! ఎన్గిఱార్. (రామ) రూపౌదార్యగుణచేష్టితఙ్గళాలుమ్ మనత్తుక్కినియనాయ్, సర్వప్రాణికళైయుం వశీకరిక్కుఅవడివళకైయుడైయనే! ఎన్గిఱారాతల్. "దేవో నామ సహస్రవాన్" ఎన్ఱు- ఆయిరంతిరునామత్తుక్కు సదృశమాయ్, చతుర్విధపురుషర్కళుక్కుం జప్యమాయ్, సర్వాభీష్టప్రదమాన తిరునామత్తై చ్చొల్లుకిఱార్. (కౌసల్యాసుప్రజారామ) ఎన్ఱు- అనుపాస్యమానపరశురామాదికళైవ్యావర్త్తిక్కిఱార్. (నరశార్దూల) తన్నుడైయవేళ్ వికాక్కవల్ల ఆణ్పులి-ఎన్గిఱార్.

(పూర్వాసన్ధ్యా) అవన్ ప్రథమకటాక్షత్తుక్కు యోగ్యమాయ్, అవనాలేతన్ విరోధియై ప్పోక్కిక్కొళ్ళవుమ్ యోగ్యమాయ్, జ్ఞానోద్బోధకమాన కాలత్తై చ్చొల్లుకిఱార్. ఇవరాచార ప్రధానరానవర్, సామాన్యమాక సకల ధర్మఙ్గళైయుమ్ అనుష్ఠిత్తరుళువర్, ప్రాతస్సన్ధ్యైయై ఉపాసియామల్ కణ్వళర్న్దరుళలామో? ఎన్ఱు కరుత్తు.

(ప్రవర్త్తతే) మికవుంవర్త్తియా నిన్ఱతు. ఇఙ్గు వర్త్తమానమాకచ్చొల్లుకిఱతు ఇన్దనల్విడివే నిత్యమాకవేణుమెన్గిఱార్.

(కర్తవ్యందైవమాహ్నికమ్) ఎమ్బెరుమానాలే విధిక్కప్పట్ట నిత్యనైమిత్తికమాయిరుక్కిఱ ఆహ్నికమాన సకల ధర్మఙ్గళైయుమ్ అనుష్ఠిత్తరుళవేణుమాకైయాలే, ఉత్తిష్ఠ-ఎన్ఱు-తిరుప్పళ్ళియుణర్త్తినార్ ఋషి. కౌసల్యాసుప్రజారామ పూర్వాసన్ధ్యాప్రవర్తతే। ఉత్తిష్ఠ నరశార్దూల కర్తవ్యం దైవమాహ్నికమ్. . . .. ౩.

తాత్పర్యము రామచంద్రా! కౌసల్యాదేవి తాను చేసిన భాగ్యాతిశయము వలన పురుషశ్రేష్ఠుఁడైన నిన్ను కనెను గదా! ఉదయమైనది. సంధ్యా వన్ద నాదులు జేయలెమ్ము అనివిశ్వామిత్రుండు శ్రీరాముని లేపెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడిగళేశరణమ్.

బాలకాణ్డము 23-వ సర్గము, ౨౬-వ శ్లోకము.

మూ. ఇయం సీతా మమ సుతా సహధర్మచరీ తవ ।
ప్రతీచ్ఛచైనాంభద్రంతే పాణింగృహ్ణీష్వపాణినా ॥ ౪.

అర్థము. మమ-నాయొక్క, సుతా-కొమార్తెయైన, ఇయమ్-ఈ, సీతా - సీతాదేవి, తవ - నీకు, సహధర్మచరీ - ధర్మములనుకూడనుండిచెయునది ఏనామ్ - ఈపెను, ప్రతీచ్ఛ - అంగీకరించుము. తే - నీకు, భద్రమ్ - మంగళమవుగాక. పాణినా - చేతితో, పాణిమ్-చేతిని, గృహ్ణీష్వ - పట్టుకొనుము.

వ్యా. అవతారికై. పెరుమాళ్, విల్లై ముఱిత్తుపారతన్త్ర్యత్తైకాట్టిన పిన్బు స్వాతన్త్ర్యమటియాయిరున్దాలుమ్ దేవిసీతశాయినిభృతరాయ్నిఱ్క, శ్రీజనకచక్రవర్తి, చిన్తార్ణవత్తిల్ నిష్టుమ్కరైయేఱినహర్షాతిశయత్తాలుమ్, మిథునచ్చేర్త్తికణ్డల్లతు నిఱ్కవొణ్ణామైయాలుమ్, శేర్క్కైక్కుతనక్కు పరమోద్దేశ్యమాకైయాలుమ్, ఘటకకృత్యంమున్నాకచ్చెయ్యవేణ్డుకైయాలుమ్, శేషియుడైయ ఇచ్చైచ్ఛమున్నాకచ్చెయ్కైస్వరూపమాకైయాలుమ్, పెరుమాళ్ తిరుక్కైయిలే పిరాట్టియైకొడుత్తు కృతకృత్యనాకిఱాన్. ఇవన్ పురుషకారత్తుక్కుం పురుషకారమాకిఱానిత్తే.

(ఇయంసీతా) "చన్ద్రకాన్తాననం రామమతీవప్రియదర్శనమ్। రూపౌదార్యగుణైఃపుంసాం దృష్టిచిత్తాపహారిణమ్" ఎన్నుమ్పడియాన వడివుపడైత్త నమ్బక్కళెల్లారుమ్వన్దు విఴుకిఱార్కళెన్ఱుమ్మైప్పార్త్తిఱుమాన్దిరాతే, ఇవళైయుంపారీరెన్గిఱాళ్. "తుల్యశీలవయోవృత్తామ్" ఎన్ఱు-వేఱువిషయమిల్లామైయాలే, ఉమక్కుత్తగుకిఱేనత్తనై కాణుమ్.

ఇవళుక్కేఱ్ఱమేతెన్ఱు తిరువుళ్ళమాకక్కొణ్డు పిఱప్పిలేఱ్ఱంశొల్లుకిఱాళ్. (సీతా) ఆభిజాత్యత్తైయుమ్ గర్భవాసమ్బణ్ణాత వేఱ్ఱత్తైయుం కాట్టుకిఱాళ్. (సీతా) పొఱ్కొడిపోలే. పొన్ముళైప్పతు భూమియిలేయిఱే. ఇవళ్ తాన్ హిరణ్యవర్ణైయిఱే.

అఴకో నమక్కుత్తేట్టమ్. ఆభిజాత్యంవేణ్డావోవెన్ఱు కరుత్తాకప్పిఱప్పిలేఱ్ఱంశొల్లుకిఱాళ్. (మమసుతా) "మిథిలాయాంప్రదీప్తాయాం నమేకిఞ్చిత్ప్రదహ్యతే" ఎన్ఱవనభిమానిక్కుప్పిఱన్దవళ్. "వళ్ళిమరుఙ్గులెన్ననడమాన్" ఎన్ఱు-తాయార్ వైలక్షణ్యంశొల్లుమాపోలే, పిఱవామైయిలుమేఱ్ఱముణ్డు. పిఱప్పిలుమేఱ్ఱముణ్డు. "ఒరుమకళ్ తన్నైయుడైయేనులకంనిఱైన్దపుకఴాల్ తిరుమకళ్ పోల వళర్త్తేన్" ఎన్గిఱాళ్.

"జనకానాంకులేకీర్త్తిమాహరిష్యతిమేసుతా" ఎన్ఱవాఱే, పెరుమాళ్, ఇప్పడివైలక్షణ్యత్తిల్ కుఱైయిల్లైయాకిలుమ్, అతువన్ఱేనమక్కుత్తేట్టమ్. నామధికరిత్తకార్యత్తుక్కుసహకారియాకవేణుమేయెన్న; (సహధర్మచరీతవ) అతిలుమ్ అనుష్ఠానత్తిలుమ్ ముఱ్పాడైయెన్గిఱాళ్. "సత్యజేయమ్" "ఏతద్వ్రతంమమ" ఎన్ఱిఱే దేవర్ వ్రతమ్. అతిలుమ్ "భవేయంశరణంహివః" "అలమేషా" "నకశ్చిన్నాపరాధ్యతి" "శ్రాన్తిస్తవాకస్మికీ" ఎన్ఱుమ్మిలుం ముఱ్పాడైయెన్గిఱాళ్.

ఇవర్ శ్రీనన్దగోపర్ తిరుమకనైప్పోలన్ఱిఱే! నామితుక్కుక్కడవోమో? ఐయ్యరుమాచ్చియరుమ్ వసిష్ఠాదికళుమన్ఱోవెన్న, (ప్రతీచ్ఛ)

ఎన్గిఱాన్. “నిన్ఱాళ్ నయన్దనివళై ఉన్మనత్తా లెన్నైనిన్దిరు న్దాయ్” ఎన్గిఱాన్. పురుషార్థమాక వేణుమే! తుల్యశీలవయోవృత్తై యానాలుమ్ ప్రయోజనమిల్లైయే! (ప్రతీచ్ఛ) ఎన్ఱు- వరిల్ పోకదేన్, కెడిల్ తేడేనెన్ఱిరాతేకొళ్ళీర్. “ఇవళ్”, ఇత్తైయుమకలకిల్లేన్” ఎన్ఱు-ఇరుక్కుమాప్పోలే, నీరుమ్, “నజీవేయంక్షణమపి” ఎన్ఱు-ఇరుక్క వేణుమ్గాణుమెన్గిఱాన్.

(ఏనామ్) వరుమ్‌తిరువైక్కాలాలేతళ్ళాతేకొళ్ళీర్.

పెరుమాళయ్యరోపాతి ఇన్నైన్దునిన్ఱార్. ఇవనుక్కువ్వళవుపోరాతే నాడునకరుచుటియన్ల్ల పెరుప్పెరుత్తకణ్ణాలంశెయ్‌తు తక్కవాత్తై ప్పత్తవానై ప్పడుకిఱాన్. (పాణింగృహ్ణీష్వ) వెళ్ళివళై క్కైప్పత్తప్పిల్లుకిఱాన్. పాతుకావల్ వైక్కవుంపరిశఉవాళత్తేడుకిఱాన్.

(గృహ్ణీష్వ) యార్ ప్రయోజనత్తుక్కు యార్ కాత్తిరుక్కిఱార్? (ఏనాంపాణింగృహ్ణీష్వ) ఇవ్వేప్పంకుడినీరైయిఱేనానుమ్మైకుడిక్కచ్చొల్లుకిఱతు. పాల్ కుడిక్కక్కాల్ పిడిక్క వేణ్డువతే! పాల్ మొఴియాళిఱే ఇవళ్ తాన్. “మధురా”.

(భద్రంతే) శేర్క్క త్తాన్కణ్డవాఱే మఙ్గళా శాసనమ్పణ్ణుకిఱాన్. ఇవ్విషయత్తుక్కు ప్పెణ్ పెఱ్ఱుకొణ్డుత్తారెల్లారుక్కుం తిరుప్పల్లాణ్డుపాడ వేణ్డుమ్బోలే కాణుమ్- నన్ఱునన్ఱు నత్తైయూర్క్కే.

ఇప్పోతుశెయ్య వేణ్డువతెన్నెన్న; (పాణింగృహ్ణీష్వపాణినా) కైయాలే కైనైప్పిడియార్. ప్రణయాపరాధత్తిలే తలైయాలేకాలై నెరుక్కుకిఱీర్; ఇప్పోతుకైయాలేకైనైప్పిడియారెన్గిఱాన్, అక్కారోణసమయత్తిలే కైయాలేకాలైప్పిడిక్కిఱీర్, ఇప్పోతుకైయాలేకైనైప్పిడియార్. కైత్తలమ్పత్తనవనన్తరంకైప్పత్తవలంశెయ్యుమ్బోతిఱే

తిరుక్కైయాలేతాళ్ పఱ్ఱి అమ్మిమితిప్పతు. పాణినాపాణిమెన్ఱాత్తోట్రి న్దతు, శెమ్మైయుడైయ తిరుక్కైక్కుమేలే ఎఱ్కైవైత్తెన్నుమ్బడి భోగ్యత్తై కైవిళ్ళైయిరుక్కైయాలే, ఉభయవిభూతియు మొరుమూలైయిలే యడఙ్గుమ్బడి పెరుత్తబాహుచ్ఛాయైయుడైయ తయరతఱ్ పెఱ్ఱ మరతకమణిత్తడముమ్, "మెల్లియల్ తోళ్ తోయ్న్దాయ్" ఎన్గిఱపడియే, శ్రమహరమాక అవగాహిక్కుమ్బడి నీర్మైయుమ్భోగ్యత్తైయుమ్ విళ్ళైయిత్తేయిరుప్పతు. "శత్రుహన్తారంపరిషస్వజే" ఎన్ఱు - ఖరశరాగ్నియాలుణ్డాన వెమ్మైయుంతణిన్దు, భగవత్పారతన్త్ర్యరూపమాన వెమ్మైయుంతణిన్దు ఇప్పడి చేతనేశ్వర రిరువరుక్కు మొతుఙ్గనిఱ్ఱలాయిత్తే వేయ్పోలుమెన్ఱిన్ఱోళియుడైయ తోళ్గళుకు విళ్ళైయిరుప్పతు. (పాణింగృహ్ణీష్వపాణినా) తిరుక్కైయాల్ కైత్తలంపఱ్ఱ కనాక్కణ్డిరుక్కుమేఇవళుమ్. ... . ౯.

తాత్పర్యము. ఈసీత ఆచార ప్రధానమైన కులమందుఁబుట్టిన నాకొమారైగనుక ఆభిజాత్యముకలది స్వర్ణలతవలె సుందరమైనది. నీవుచేసెడుధర్మములను ఈసీతయును చేయును గనుక ఈమెను ఆదరముతో వివాహము చేసికొని సుఖముగనుందువుగాక యని శ్రీరామునితో జనకమహారాజు చెప్పుచున్నాఁడు.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము ౨ - వ సర్గము, ౨౨ - వ శ్లోకము.

మూ. ఇచ్ఛామో హి మహాబాహుం రఘువీరం మహాబలమ్ ।
గజేన మహతా యాన్తంరామం ఛత్రావృతాననమ్ ॥ ౫.

మహాబాహుమ్ - పొడవైనచేతులుగల, రఘువీరమ్ - రఘువులలో శ్రేష్ఠుఁడైన, మహాబలమ్-మిక్కిలిబలముగల, రామమ్ - రాముని, మహతా- పెద్దదైన, గజేన - ఏనుఁగుతో, యాన్తమ్-పోవుచున్నవానిగాను, ఛత్రావృతాననమ్ - గొడుగుచేత కొంచెమచ్ఛాదింపఁబడిన ముఖముగలవానిగాను, ఇచ్ఛామోహి - ఆశపడుచున్నాముగదా!

వ్యా. అవతారికై. చక్రవర్తి, తాన్ పరిణతవయస్కనాకైయాలుమ్, ఎతిరిక్కై నోక్కి ఎడుత్తువిడుకైక్కు అశక్తనాకైయాలుమ్, తానిరుక్కి ఆప్పోతే పెరుమాళై త్తిరుముడిశూట్టి రాజ్యత్తోడేపారుక్కుమ్పడిపణ్ణవేణుమెన్నుమ్ నినైవైయుడైయ నాకైయాలుమ్, “గళితవయసా మిక్ష్వాకూణామి దంహికులవ్రతమ్” ఎన్నుశొల్లుకిఱపడియే, ఇన్దకులత్తిల్ పిఱన్దార్క్కు, పిళ్ళైకళ్ పరువమ్ నిరమ్బినాలవర్కళై ముడిశూట్టి, తాఙ్గళ్ ఉపశాన్తరాయ్ ప్పోరువతే మురైమైయుణ్డాకైయాలుమ్, పెరుమాళై త్తిరుముడి శూట్టి రాజ్యధురన్ధరరాకప్పణ్ణవేణుమెన్నుకరుత్తి, అతు శెయ్యుమిడత్తిల్, “పాణ్డరస్యాతపత్రస్య చ్ఛాయాయాం జరితంమయా” ఎన్ను-నామ్బయణత్తిన్ మేలేపయణమాయ్ త్తిరికైయాలే, నాముమ్ రక్షిత్తోమాయ్ నాట్టారుమ్ రక్షితరానార్కళ్. రక్షణత్తిలల్వుక్కుకైయుణ్డామాకిల్, అప్పోతు ఒరుబాలన్కైయిలేకాట్టిక్కొడుత్తువిఙ్గళైయుపేక్షిత్తాన్, ఇవనెన్నరాజ్యమ్పణ్ణిత్తెన్ను నాట్టార్కురై శొల్లువార్కళ్, అవర్కళైయుమిశైవిత్తుక్కొళ్ళవోమెన్ను పార్త్తు, పౌరజానపదఙ్గళై త్తిరట్టి, “గతక్లేశోభవిష్యామి పుత్రేస్మిన్ సన్నివేశ్యవై” ఎన్నుమ్-“సోహంవిశ్రమమిచ్ఛామిపుత్రంకృత్వాప్రజాహితే” ఎన్నుమ్-నెడుఙ్గాలముమ్ నా మఙ్గళై రక్షిత్తు ప్పోరుకిఱతు, నమ్మైయిప్పోతు వార్ధకమ్ ఎన్నుకైక్కొణ్డతు, ఇనియుఙ్గళుడైయ రక్షణమ్ నమ్మాల్ దుశ్శకమాయిరున్దతు, ఆనపిన్బు, “ఆత్మావై పుత్రనామాసి” ఎన్గిఱపడియే, ఎన్నోడేనిర్విశేషరాన ఎన్ పిళ్ళైయైముడిశూట్టి, ఉఙ్గళుడైయరక్షణత్తిలేనియోగిత్తిల్ప్పాఱువతాక ప్పారియా నిన్ఱోమ్. “భవన్తోమేను మన్యన్తామ్” ఎన్ఱతుక్కు నీఙ్గళుమిశైయవేణు మెన్నుశొల్ల, అవర్కళుమితుకేట్ట ప్రియత్తాలే, “విమానంకంపయన్నివ” ఎన్ను - మాళికైకొప్పుకుళైయుమ్పడి పెరియసంభ్రమత్తైప్పణ్ణి హర్షత్తుక్కుప్పోక్కువిట్టు, “అనేకవస్య సాహస్రోవృష్ట స్తమసివార్థివ । సరామం యువరాజానమభిషిఞ్చ

స్వపార్థివమ్" ఎన్ఱు-నీవృద్ధను మానాయ్, నన్ఱాగ వెజ్గళై రక్షిప్పతుమ్ శెయ్తాయ్, ఇని పెరుమాళై త్తిరువభిషేకమ్బణ్ణవెన్ఱిశైన్దు, అవఱ్ఱైకేట్టవార్త్తైక్కు ఉత్తరం శొన్నార్కళాకైయన్ఱిక్కే, తజ్గళ్ నినై వుకళైయుమ్ వెళియిట్టు, పెరుమాళుడైయ రాజ్యభరణయోగ్యతైయై యుమ్ శొల్లిత్తలైక్కట్టుకిఱార్కళ్.

*౧.(ఇచ్ఛామః) ఇట్టమాలైయుమ్ కవిత్తవభిషేకముమాయ్, ఎజ్గళ్ కణ్ముకప్పేతోఱ్ఱవేణుమెన్ఱుపోరశ్రద్ధైపణ్ణుకిఱోమ్. *౨.(ఇచ్ఛామః) ఎజ్గళుక్కుళ్ళతు ఇచ్ఛైయిఱే. ముడివైక్కుమ్బోతు నీయేవేణుమిఱే. ఇచ్ఛైక్కు ఎజ్గళాలైయిఱే. "శ్రేయాంసిబహువిఘ్నాని" ఎన్ఱు-ఇప్పే తెజ్గళుక్కు క్కిట్టప్పోకుకిఱతో! * 3. (ఇచ్ఛామః) కిడైప్పతు కిడైయా తొళివతు, నల్లతుకణ్డాలాశైప్పడక్కడవతిఱే!*౪ (ఇచ్ఛామః) నిరపాయమాక ఎజ్గళై రక్షిత్త ఉనక్కుక్కుఱైయాకిఱతో వెన్ఱు వాయిట్టుచ్చొల్ల మాట్టిలోమ్. ఆనాలిప్పోతుతాఙ్ఞశొల్లలామో వెన్నిల్, "భావంవిజ్ఞాయ సర్వశః" ఎన్ఱు - అవనుడైయ నినైవఱిన్దు శొల్లుకిఱవర్కళాకైయాలే ఇప్పోతు ఇచ్ఛామః-ఎన్నత్తట్టిల్లై.

ఇన్దవాశై శిలర్క్కుణ్డాయ్ శిలర్క్కిల్లైయాయిరుక్కుమో వెన్నిల్, (ఇచ్ఛామః) నాజ్గళిరున్దతే కుడియాక ఇతుతలైక్కట్టవఱ్ఱో? ఎన్ఱు ఉమ్మైయిరక్కిఱోమ్.

ఉజ్గళ్ నెఞ్జిల్ కిడన్దతు నామఱియుమ్బడి ఎన్నెన్న, (హి) పిఱర్ శొల్లవేణ్డియిరున్దతో? ఇతెల్లార్క్కుమొక్కుమెన్నుమిడమ్, "జనఘోషో మహానభూత్" ఎన్ఱుమ్- "విమానంకంపయన్నివ" ఎన్ఱుమ్-నాట్టార్ పణ్ణిన ఆరవారత్తిలే కొప్పుక్కులైన్ద ఉఙ్ఞమాళిక్కైయిలేయుమ్, విమానజ్గళిలేయుమ్ కణ్డుకొళ్ళుమిత్తనైయన్ఱో? (హి) "అకామయతమేదినీ" ఎన్ఱు-నీయుంనిర్వాహక నాయిరుక్క, భూమి తానే స్వయంవరిత్తు మా

లైయిట్టుపోతే అత్తన్నిల్లై యో? అకామయత - సీకరగ్రహణమ్బణ్ణిప్పో రుకచ్చెయ్ తేయుమ్, ముత్తైమశక్కి మాల్లైయిట్టుత్తిల్లైయో? కాముకరుక్కుముత్తై తెరియాతిఱే! లోకపాలోపమం నాధమకామయత మేదినీ - లోకపాలోపమః - విష్ణునా సదృశః - ఎన్ఱు - సర్వేశ్వరనై ప్పోలే యిరుక్కైయాలే మేల్విఱ్ఱన్ను శ్రద్ధై పణ్ణినాళ్. అతఱ్కడి యెన్నెన్నిల్' మేదినీ - మేదనియాకైయాలే. ఎఙ్గనేయెన్ఱాల్, మధుకైటభర్ కళుడైయ వసావిస్రగన్ధత్తాలే ఉపహతైయా యిరుక్కుఅ త్తనై, "సర్వగన్ధః" ఎన్గిఅవవనుడైయసౌగన్ధ్యత్తాలేవాసితైయాక్కకైక్క క. వాసితమాక్క వేణుమెన్ను మత్తై పుఅమ్బ్యయుమ్ శొన్నార్కళిఱే, "మధుకైటభదాన వేన్ద్రమేదః ప్లవవిస్రామిష మేవమేదినీయమ్ । అధివాస్యతి" ఎన్ఱు. ఇస్సౌగన్ధ్య మాత్రత్తుక్కాక కర్పూరచన్దనాదికళై ప్పోలే ఉపకరణమాయ్ శేషకోటియిలేయో అవతరిత్తతెన్నిల్; నాథమ్ - ఏతాదృశగన్ధమేపిడిత్తిల్లాతపడి రక్షిప్పానాయ్, అసౌగన్ధ్యసౌగన్ధ్యఙ్గళ్ తనక్కేయనుభవిక్క వేణ్డుమ్బడి నిరుపాధికశేషియుమాయ్.

మెయ్ప్పడవేయుఙ్గళెల్లార్క్కుమ్ ఇచ్ఛైయుణ్డాకిల్ ముడిశూట్టుకిటోమ్, అవర్ తామ్ నాట్టైయడక్కి ఆళవల్లసామర్థ్యముడైయవరోవెన్నిల్, * ౧. (మహాబాహుమ్) అవర్తోళ్ పరప్పుక్కు నడక్కిఅకభూఙ్గుమణ్ణు మొరుశరక్కో? * ౨. (మహాబాహుమ్) "శక్తస్త్రైలోక్యమప్యేషః భోక్తుంకిన్ను మహీమిమామ్" ఎన్ఱు-కోసలరాజ్యమన్ఱిక్కే లఙ్కారాజ్యముమ్కైకొళ్ళుమ్బడియానతోళైయుడైయవర్. * 3.(మహాబాహుమ్) "ఆయతాశ్చ" ఎన్ఱుమ్- "ఆజానుబాహుమ్" ఎన్ఱుమ్-అవరుడైయ సాముద్రిక లక్షణఙ్గళాల్ శిలరైక్కేట్కవేణుమో? "పోఙ్గోతమ్శూఴ్న్దపువనియుమ్విణ్ణులకుమఙ్గాతుమ్ శోరామేయాళ్కిన్ఱ" ఎన్ఱు-ఉభయ విభూతియైయుమ్ వహిక్కిన్ఱతోళిఱే. * ౪.

(మహాబాహుమ్) అత్తోళ్ తాన్ వేణుమో ? ,, బాహుచ్ఛాయా మవ ష్టభ్య" ఎన్ఱు - అవరుడైయ తోళ్ నిழల్ తానే యమైయాతో ఎజ్గళై రక్షిక్కైక్కు.

"రరక్షధర్మేణ బలేననైవ" ఎన్ఱుమ్ - "ధర్మతఃపరిరక్షితాః" ఎన్ఱుమ్- శిలరై శిలర్ రక్షిక్కుమిడత్తిల్ ధర్మబలజ్గళిరణ్డుమ్ వేణుమిఱే. ఇవర్ బలముణ్డెన్ఱు తోళ్ వలియాలే రక్షిక్కుమిత్తనైయో ' ధార్మికరాయ్ రక్షిక్కుమాకారమిల్లైయో వెన్నిల్ ? (రఘువీరమ్) "దీనాన్ దానేనరాఘవః" ఎన్ఱవ్యాకారమ్పిఱన్ఱు పడైత్తతన్ఱో? ఇప్పోతాకత్తేడవేణుమో? (రఘువీరమ్) "ఆనృశంస్యంపరోధర్మః త్వత్త ఏవమయా శ్రుతః" ఎన్ఱు-పిఱరుక్కుక్కూడ వుపదేశిక్కుమ్పడి యాయన్ఱో అతిరుప్పతు. (రఘువీరమ్) ధార్మికత్వన్దన్నిల్ రఘుక్కుళ్ళైక్కాట్టిల్ ఇవరుక్కుళ్ళతన్నేత్ఱమ్. అతెజ్గనేయెన్నిల్, రఘు తాన్ రాక్షసన్ తుడర్త్తనాయ్ మృతనానాల్, ఇత్తాల్ వరుమ్పాపమునక్కుణ్డాకాతోవెన్న; మేలొరు ప్రతిక్రియైపణ్ణమాట్టాతె యిరున్దానిఱే. ఇవర్, "అప్యహంజీవితంజహ్యాంత్వాం వాసీతేసలక్ష్మణామ్" ఎన్ఱు - ప్రాణనొరుతలైయాకవుమ్ "ప్రాణేభ్యోపిగరీయసీ" ఎన్ఱు- పిరాట్టి యొరుతలైయాకవుమ్ అఫ్లైయమాఱి రక్షిక్కుమవరిఱే.

ఇప్పడి ఇవర్ రక్షిక్కుమిడత్తిల్,"వధ్యతాంవధ్యతామ్" ఎన్ఱు-విలక్కువారుణ్డానాల్, అవర్కళ్ వఴియేపోయ్ ఇళనెఞ్జాయ్ మీళువరోవెన్నిల్; (మహాబలమ్) "నతుప్రతిజ్ఞాం సంశ్రుత్య బ్రాహ్మణేభ్యో విశేషతః" ఎన్ఱుమ్ - "ఏతద్వ్రతంమమ" ఎన్ఱుమ్ - "నత్యజేయంకథఞ్చన" ఎన్ఱుమ్ - అవర్కళ్ తజ్గళైక్కైవిట్టు మాశ్రితరై రక్షిక్కుమ్పడియాన వ్యవసాయముడైయవర్. బలమెన్గిఱతు - ఇవ్విడత్తిల్ మనోబలత్తై. "నాయమాత్మాబలహీనేనలభ్యః" ఎన్గిఱపడియే. తోడజ్గినకార్యత్తిల్ అచఞ్చలరాయ్ ఇరుక్కు మిరుప్పుక్కు, "ధైర్యేణ హిమవానివ" ఎన్నక్కడవతిఱే.

ఉజ్గళుక్కు-ఉ రాజ్యభరణత్తుక్కు శక్తిరాకిల్ నీజ్గళ్ శొన్నపడి యేశెయ్కిఱోమ్, ఇప్పోతు నానిపన్ద విడత్తిలే యిరుక్క, నాట్టుక్కు వేణ్డువతెల్లామారాయ్న్దు నడత్తా నిన్ఱారాకిలన్తైయాతోవెన్న, ఉక్ప్ర యోజనమ్ తలైక్కట్టిత్తే అవ్వాళవిలే విడలామో? ఎజ్గళుడైయ ప్రయోజనముమ్ పెఱవేణ్డావో ఎన్గిరార్కళ్ మేల్. ఆకిల్, నీజ్గళ్ శొల్లుకిఱతెన్నన్న, (గజేనమహాత్మాయాస్తమ్) నీయిన్దైన్దమైయుమ్ ముడిశూట్టినమైయుమ్ తోశ్ఱ, శత్రుజ్ఞాయక్ కళ్ళుత్తిలే ఇట్టమాలైయుమ్, కవిత్తముడియుమాయ్, ఎజ్గళ్ కణ్ముకిప్పే తోశ్ఱవేణుమ్. అదుశెయ్యుమిడత్తిల్ తేరైయలజ్కరిత్తు,అతిలేవరవప్పైయాతోవెన్న, (గజేన) అజ్గనొణ్ణాతు. "మత్తమాతజ్గగామినా" ఎన్ఱు- అవరుడైయ నడైక్కుచ్చేర్న్దవాహనమాకవేణుమ్. అతుశెయ్యుమిడత్తిల్,ఏతేను మొరుయానైయాక వొణ్ణాతోవెన్న, (గజేనమహాతా) సర్వలక్షణోపేతమాయ్, పట్టత్తుక్కురియయానైయాకవేణుమ్.(మహాతా) సర్వశక్తియై పహిక్కవల్లాకవేణుమితే. ఉజ్గళుక్కుప్పడియ భీష్టమాకిల్,ముడిన్దైయుమ్వైత్తు గజాధిరూఢరావ్బడి పణ్ణివిడుకిఱోమెన్న, (యాస్తమ్) అవ్వాళవుపోబ్బ రాతు.యానైక్కళ్ళుత్తిలే ఏఱి, సెడున్దెరువేనడక్క వేణ్డుమ్. అతువే వేణ్డుమోబ్బతడైయవిజ్గేతిరణ్డికోళ్ళాకిల్, ముడిశూట్టియానైక్కళ్ళుత్తిలే ఏశ్ఱినవళవేయమైయాతోవెన్న , పుతియతుణ్బార్ తనియుణ్బార్ కళ్లోవెన్గిఱార్కళ్, (యాస్తమ్) "ననన్దుస్స ప్రజాః ప్రజాః" ఎన్ఱిన్ద మహోత్సవత్తై, ఎజ్గళ్ పుత్రమిత్రాదికళ్లోడేకూడ అజ్గేయెళ్ళున్దరుళక్కాణవేణ్డుమ్.(యాస్తమ్)-(ఆయాస్తమ్)ముకముంముఱువలుమ్ కస్తూరితిరునామముమ్ కరుణాకటాక్షత్తోడే ఎళ్ళున్దరుళ సేవిక్కవేణుమ్.

ఇప్పడిసేవిక్కుఅతు తాఙ్గయారై యెన్నిల్, (రామమ్)-రమయతీతి రామః-ఎన్గిఱవ్యుత్పత్తియాలే సమస్తజనజ్గళైయుమ్ కల్యాణగుణజ్గళాల్ రఞ్జిప్పిక్కుఅవరై. (రామమ్) రముక్రీడాయామ్-ఎన్గిఱధాత్వర్థత్తిన్పడియే, ఎల్లారోడుజ్గూడవిహారిక్క మవరాకైయాలేయెన్నుమామ్.

వెఱుమేయానైక్కట్టుత్తిలే ఎట్టున్దరుళుకిఱమాత్రమమైయుమో వెన్న; (ఛత్రావృతాననమ్) వెణ్కొత్తక్కుడైనిழలిలే ఎழున్దరుళసేవిక్కవేణ్డుమ్. (ఛత్రావృతాననమ్) "పాణ్డరస్యాతపత్రస్యచ్ఛాయాయాం జరితమ్మయా" ఎన్ఱు-దశరథచక్రవర్తి ముదలాన రాజాక్కళాలే ఇచ్ఛిక్కప్పడుమతాయిరుక్కిఱ పాణ్డరాతపత్రావృతమాయిరుక్కిఱ తిరుముకమణ్డలత్తై సేవిక్కవేణ్డుమెన్ఱుమామ్. ౫౮.

తాత్పర్యము:— మహాపురుషలక్షణమైన దీర్ఘబాహువులుగల శ్రీరాములు పరమధార్మికులును, అప్రతిహతసంకల్పముగలవారును గాన ప్రజాపరిపాలనమందు మిక్కిలి సమర్థులు. వీరికిప్పుడే పట్టాభిషేకంబొనర్చి పట్టపేనుఁగుమీద నెక్కించి రాజమార్గమునందు వేంచేపు జేయునపుఁడు ఆధిరాజ్యసూచకమైన ఏకచ్ఛత్రముచేతఁగాంచెమావరింపబడిన తిరుముఖమండలమును కండ్లపండుగగ సేవింపఁ గుతూహలులైయున్నామని ప్రజలు దశరథచక్రవర్తితోఁ జెప్పుకొనుచున్నారు.

పెరియవా[redacted]ప్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము ౨ - వ సర్గము, ౩౨ - వ శ్లోకము.

మూ. ప్రియవాదీ చ భూతానాం సత్యవాదీ చ రాఘవః।
బహుశ్రుతానాం వృద్ధానాం బ్రాహ్మణానా ముపాసితా॥ ౬.

అర్థము.— రాఘవః - రఘువంశతిలకులైన శ్రీరాములు, భూతానామ్ - సత్తగలసకలపదార్థములకు, ప్రియవాదీచ - ఇష్టమునుచెప్పువారును, సత్యవాదీచ - యథార్థమునుపలుకువారును, బహుశ్రుతానామ్-విశేషార్థములనుగ్రహించిన, వృద్ధానామ్ - పెద్దలైన, బ్రాహ్మణానామ్ - బ్రాహ్మణులను, ఉపాసితా - సేవించువారుగానున్నారు

వ్యా. అవతారికై —ఒరువనొరువనుక్కుక్కొడుక్కుకైయ్యప్పుక్కాల్, ప్రజైకళ్ పక్కలిలుమ్ కుళిరవిర్త్తియా నిన్ఱానాయిత్తెన్ఱు-అవ్వాసనైయుమ్ పుఱమ్బుకుడిమకనేనో? నీపణ్ణవేణ్డియిరుక్కిఱతో? ఎన్నమ్భయత్తాలే. అవ్వళవేయన్ఱిక్కే, భూమిప్పరప్పుక్కాక క్కడవనానపెరుమాళ్ ప్రజైకళ్ విషయత్తిలే ఫలిక్కుమ్బడి శొల్లుకిఱతు.

(ప్రియవాదీచ) ఘర్మకాలత్తిలే యొడుక్కమాకప్పిళన్దనిలత్తిలే ఒరుపాట్టమ్ మత్తైవిట్టున్దాప్పోలే యాయిఱ్ఱు - ఒరువనైక్కుఱిత్తువార్త్తై యరుళిచ్చెయ్వ తాయిరుక్కుమ్బడి.

ఇప్పడిశెయ్వతుతాన్ - దివ్యాన్తరిక్షపురత్తుక్కాఱతల్, తిరుత్తాయ్మార్క్కాఱతల్, వసిష్ఠాదికళుక్కాఱతలోవెన్నిల్, (భూతానామ్) సత్తాయోగిసకలపదార్థఙ్గళుక్కు మిప్పడియే యిరుప్పర్.

ఇరున్దతేకుడియాక ఎల్లారుక్కు మొక్కవోరువార్త్తై శొల్లివిడుమత్తనైయోవెన్నాల్, (సత్యవాదీచ) అతుతాన్ భూతహితముమాయ్, అదృష్టార్థసాధకముమాయిరుక్కుమ్. కీఴ్చ్చొన్న విరణ్డాలుమ్ ప్రియహితఙ్గళైచ్చొన్నపడియిత్తే.

ఇవైతాన్ పుఱమ్బే యొరువ్యక్తియిలుమ్ శేరాతు. అవైయిరణ్డుమ్ క్ష్వోక్కలిలే శేర్న్దుకొణ్డిరుక్కిఱతు, అఘటితఘటనా సామర్థ్యత్తైయుడైయనాన ఈశ్వరనోవెన్నిల్, (రాఘవః) కుడిప్పిఱప్పాలే యాయిఱ్ఱు.

ఇప్పడియిరుక్కుమ్బోతు, ఇప్పడిప్పట్టగుణఙ్గళైయుమ్ కుడిప్పిఱప్పైయుమ్ అనుసన్ధిత్తు, ఇవైనమక్కుణ్డావతే! ఎన్ఱు-మతిత్తిరుప్పరోవెన్నిల్ నమ్మైక్కణ్డతు ప్రజైకళుడైయరక్షణార్థమాక. ఆనపిన్బు, ఇన్నముమ్ నమక్కితుక్కిడానవళవుపోరాతెన్ఱు-ఉళ్ళవళవుమ్ పార్త్తు, తృప్తరాకాతే, ఇన్నముమితుక్కిడాన నన్మైకళుణ్డాకవేణ్డు మెన్ఱుఱియుడైయార్ వాశలిలేపోయ్ కాల్ కట్టియిరుప్పర్. (బహుశ్రుతానామ్) నాలిరణ్డుమ్ కఱ్ఱవళవిలేపర్యవసిక్కైయన్ఱిక్కే, ఓరోన్ఱుతన్నై పలకాలమ్ కేట్టిరుప్పరాయిఱ్ఱు. బహుభ్యశ్శ్రుతమ్ - బహుశ్రుతమ్-బహుధాశ్రుతం-"జ్ఞానవృద్ధాస్సదారాజన్ బహవః పర్యుపాసితాః" ఎన్నాప్పోలే, "సర్వతస్సారమాదద్యాత్" ఎన్ఱు-పలర్ పక్కలిలుమ్ సారగ్రహణమ్ పణ్ణినతాయిఱ్ఱు.

(వృద్ధానామ్) త్రివిధవృద్ధానామ్- శీలవృద్ధైః, వయోవృద్ధైః, జ్ఞానవృద్ధైః, ఎన్ఱు - శీలత్తాలుమ్ వయస్సాలుమ్ జ్ఞానత్తాలుమ్, అధికరాయిరుప్పార్కళ్,

అతుతాన్ అర్థశాస్త్రమ్ కఱ్ఱాప్పోలేయోవెన్నిల్, (బ్రాహ్మణానామ్) క్షత్రియర్ బ్రాహ్మణరై ప్పఱ్ఱి అప్పడియాలే, తత్వజ్ఞరైయే అపేక్షితమాక ప్పెఱక్కడవతాయిఱే యిరుప్పతు.

బ్రాహ్మణానామ్ ఎన్ఱు - అవర్కళ్ పలరుమాయ్ తామిరున్దవిడత్తేవన్దు కేట్కక్కడవ యోగ్యతైయున్డానాల్, అవర్కళై త్తామళైత్తువిట్టో ధర్మసంశయ మఱుత్తు క్కొళ్వ తెన్నాల్? (ఉపాసితా) అవర్కళిరున్దవిడత్తే తామే శెన్ఱు, అవర్కళ్ శొల్లుమ్బడిక్కు, అవర్కళ్ కాలుమ్తవ్వుదైయ తలైయుమాయిన్ఱు తానునువర్తిప్పతు.౬

తాత్పర్యము రఘువంశప్రదీపకులైన శ్రీరాములవారు సత్తగల చేతనాచేతనరూప సకలపదార్థములకు ఐహికాముష్మికములకు సాధకమైన ప్రియహితములను ఉపదేశము చేయుచురు తనగుణసంపత్తురుచూచి గర్వపడక అనేకులవల్ల పెక్కుతడవలు బహువిధములగు విశేషార్థములను లభించిన జ్ఞానముచేతను అనుష్ఠానముచేతను వయస్సుచేతను పెద్దలైన బ్రాహ్మణులుండుచోటికి వెళ్లి సేవించువారని ప్రజలు దశరథ చక్రవర్తితో విన్నవించుకొనుచున్నారు

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము 3౦ - వ సర్గము, 3 - వ శ్లోకము.

మూ. కింత్వా మన్యత వైదేహః పితామే మిథిలాధిపః ।
రామజామాతరంప్రాప్య స్త్రియం పురుషవిగ్రహమ్॥

అర్థము పురుషవిగ్రహమ్-పురుషశరీరముగల, స్త్రియమ్ - వనితయైన, రామజామాతరమ్ - అందమైన అల్లుని, ప్రాప్య - పొంది, మిథిలాధిపః - మిథిలకురాజైన, మే - నాయొక్క, పితా - తండ్రియైన, వైదేహః - విదేహకులోద్భవుడైన జనకమహారాజు, త్వా - మిమ్ములను, కిమ్ - ఏమని, అమన్యత - తలంచెను.

వ్యా. అవతారికై —పితృవచనపరిపాలనార్థమాక, "వనవాసోమహోదయః" ఎన్ఱు - సౌముఖ్యత్తోడే వనవాససుముఖరెన్ఱు- నాట్టార్ అపరతిరునామమ్శాత్తుమ్బడి వనవాససుముఖరాయ్, అప్పోతు ఉలకు

డైయ నాచ్చియారాన శ్రీజనకరాజణ్ తిరుమకళుడైయ సుకుమార మాన తిరుమేనియిల్ మేన్మైయై త్తిరువుళ్ళమ్బత్తి, పిరాట్టియై త్తిరువ యోధ్యైయిలే నామ్మీణ్డు వరుమళవుమ్ శ్వశ్రూశ్వశురాది పరిపాలన మ్బణ్ణికొణ్డు ఇరుమెన్ఱు పెరుమాళ్ వేణ్డికొళ్ళ, అవ్వార్త్తై శ్రవణాసా రమ్బాలే పిరాట్టిక్కు అసహ్యమాయ్, ప్రణయాభిమానజ్గళ్ వృత్తి మమాకైయాలే పెరుమాళ్లై క్కుఱిత్తు క్షేపోక్తి పణ్ణుకిఱాళ్ ఇశ్లోకత్తాలే.

(కిమ్), ఎన్గిఱవితు, కుత్సాపరమాన అవ్యయమ్. అప్పోతు, కింవ క్ష్యతి-ఎన్ఱు - కుత్సాపరమాకచ్చొల్లువరెన్నపడి. అన్ఱిక్కే, కిమ్-ఎన్ఱు - ప్రశ్నమానపోతు, ఎణ్ శొల్లువరెన్ఱుపొరుళ్. అమన్యత-ఎన్ఱు పాఠమా నపోతు, కుత్సావిషయమాక నినైత్తిరుప్పరెన్ఱుమ్, ఎణ్నినైత్తిరుప్ప రెన్ఱుమ్ ఇరణ్డర్థమ్.

* ౧. (త్వా) ఉళుత్తవిల్లై ముఱిత్తు లోకత్తై ఊమత్తజ్గాయ్తీత్తి నవున్నై. * ౨. (త్వా)-వసిష్ఠానువర్తనమ్బణ్ణి ప్పొరుకైయాలే ఎన్నో పాతి సూక్ష్మధర్మజ్ఞరిల్లై యెన్ఱు - పొయ్యేఇఱుమాన్దిరుక్కిఱవున్నై. * 3. (త్వా) ఎత్తిలిలేకోళై యానవున్నై.

(కింత్వామన్యత) (కింవక్ష్యతి) రాజావణ్ణెన్నవోణ్ణాతే? రాజధ ర్మమఱియారెన్నవోణ్ణాతే ? గురుకులవాసమ్బణ్ణి యఱియారెన్నవో ణ్ణాతే ? కులక్రమాయాతమాన ఆచారమఱియారెన్నవోణ్ణాతే? కుల స్త్రీకళుక్కు భర్తృసహవాస మావశ్యకమెన్ఱు మిడమఱియారెన్న వోణ్ణాతే? కులస్త్రీయై ఉపేక్షియామైక్కు ప్రథమపరికరమాన ఏక దారవ్రతత్వమ్ ఉమక్కిల్లై యెన్న వోణ్ణాతే ? కింబహునా - దేవర్ అనుష్ఠానజ్గణాల్ ఉన్నైకనక్కు త్తప్పిత మెన్ఱిరుక్కుమిత్తనైయితే.

(కింత్వామన్యతవై దేహః) ఉన్నై ఐయ్యరెన్న నినైత్తిరుప్పర్ ? తిరుమామనార్ దశరథచక్రవర్త్తికైయిలాతల్, తిరుమామియార్ శ్రీకౌస

ల్తైయార్ కైయిలాతల్లన్తే ఎన్తై కాట్టికొండుత్తతు. ఇయంసీతా - ఎన్తు- ఉమ్ముడైయ కైయిలన్తో ఎన్తై కాట్టికొండుత్తతు. స్త్రీత్వత్తిల్ శోక్తైయక్ప పెణ్ కళుక్కు భర్తృవిరహత్తిల్ సత్తానాశమ్బిఱక్కు మెన్ఱుమ్ శొల్లికొండుత్తారే. ఇయమ్ - ఇవళ్ అత్యన్తాభిమానిని యెన్ఱు శొల్లికొండుత్తారే. "ఆర్తార్తే ముదితేహృష్టా ప్రోషితే మలినీ కృశా। మృతేమ్రియేత వాపత్యౌ సాస్త్రీజ్ఞేయాపతివ్రతా" ఇత్యాది శ్లోకఙ్గళాలే మన్వాదిస్మర్తాక్కళ్ పాతివ్రత్యత్తుక్కు వాయోలైయిట్ట పెణ్డాట్టియన్ఱుకిడీ రివళెన్ఱుశొన్నారే. అన్నలక్షణఙ్గళ్ శొల్లలావతు-భర్తా వుక్కుమ్ తఙ్గళుక్కుమ్ పిఱన్ద ఉడలు ముయిరుముళ్లార్క్కన్తో? ఇవళుక్కుడలు ముయిరున్దేవరీ రెన్ఱు అఱుతియిట్టు కొండుత్తారే. ఇయమ్ - నిఴలో దేమఙుపోరువారిల్లై కిడీరెన్తారే. ఇయమ్ - ఇవళ్ తల్లైయాలే ఏతేనెజుక్కుత్తె విళ్లైన్దతుణ్డాకిలుమ్ దేవరీరితుకిడీరెన్తారే - సీతా-పెణ్ కళుక్కుత్తాయ్ కూఱుమిక్కిరుక్కుమాకైయాలే, వేఱుమ ణఙ్జిడీర్, ఎడుత్తు వినియోగఙ్గొళ్ళుమత్తనైకిడి రెన్ఱు శొన్నారే. సీతా- పిఱక్కిఱపోతు కీర్తితప్పామల్ పిఱన్దాళెన్తారే. మమసుతా - ఇవళై ప్పారాతే ఎన్నైప్పార్కవేణుమెన్తారే. సహధర్మచరీ - దేవరుద్యో గత్తుక్కుక్కూడ ఎఴున్దరుళి యిరుక్కుమివళెన్తారే. తవ - సహధర్మ చరియామిడత్తిలుమ్ శేషత్వమ్కై విడాళెన్తారే. ప్రతీచ్ఛ - అత్తైక్కు అఙ్గమామ్పడి తిరువుళ్ళమ్పఱ్ఱవేణుమెన్తారే. చ - అఙ్గతాజ్ఞాన మాత్రమన్ఱిక్కే, విషయవైలక్షణ్యాను రూపమాక భోగఙ్గొడుత్తరుళ వేణుమెన్తారే. ఏనామ్-ఇప్పడినోక్కుప్పిఱన్దవళై. భద్రన్తే-నోక్కు ప్పిఱన్దాళెన్ఱితేనత్తైపోక్కి, పేఱుదేవరీరితుకాణుమెన్తారే. భోగ్యతై మిక్కత్తనైయుమ్ భోక్తావుక్కు స్వత్తామిత్తనైయిత్తే. పాణింగృ హ్ణీష్వ - కైనిట్ట వఱియాళ్ కాణుమ్, నీరేపిడియీరెన్తారే. కైమై ప్పిడిప్పతు కైయాలేయాయిరుక్క,లోకమెల్లాముదుఙ్జినాలుమ్ నిఴల్ విళ్లైపోప్యమ్ శిఱుక్కుమ్బడినూన సపవాన్ఘయ్యుదైత్తానపెవసగ అల

త్తోళిలే కణ్వైత్తు త్తకుతియాఁక తొళ్ళిల్ శెయ్యవల్లకైయాఁలే పిడియారెన్ఱువిశేషిత్తారే. పాణినా-ఎన్ఱు-కైయైవిశేషిత్తు క్కవిపాడుకిఱతు-ఇజ్జనోత్తదకైయిలే ఎడుత్తుక్కొణ్డు పోమెన్ఱారే. ఇవ్వాకారఙ్గళొన్ఱుమ్ దేవరీర్ తిరువుళ్ళమ్బత్తలీరే. ఉమ్ముడైయప్రతిపత్తి అన్యథావితేఇరున్దదు. ఇయమ్- ఎన్ఱు - ఎన్నుడైయ సౌన్దర్యమ్ శొల్లుకిఱారెన్ఱిరున్దీర్. సీతా - ఎన్ఱు-ఎన్నుడైయ మాతృకులశుద్ధి శొల్లుకిఱారెన్ఱిరున్దీర్. మమసుతా-ఎన్ఱు-ఎన్నుడైయ పితృకులశుద్ధి శొల్లుకిఱారెన్ఱిరున్దీర్. సహధర్మచరీ ఎన్ఱు - ఎన్నుడైయ సౌశీల్యమ్ శొల్లుకిఱారెన్ఱిరున్దీర్. తవ-ఎన్ఱు - ఉమ్మైక్కొణ్డాడుకిఱా రెన్ఱిరున్దీర్. ప్రతీచ్ఛ -ఎన్ఱు- వరిల్ పాకఙ్గ కెడిల్ తేడఙ్గ ఎన్ఱిరాతేకొళ్ళీ రెన్ఱిఱా రెన్ఱిరున్దీర్. చకారత్తాలే, కణ్ణుక్కుత్తైత్తో వెన్ఱుకేట్టా రెన్ఱిరున్దీర్. ఏనామ్-ఎన్ఱు-ఎఙ్గ తకప్పనాకైయాఁలే, సౌన్దర్యాదికళై కణ్డిలేపట్టు వాత్సల్యత్తాలే శొల్లుకిఱా రెన్ఱిరున్దీర్. భద్రంతే-ఎన్ఱు-ఎన్బక్కల్ ప్రేమత్తిల్ శతగుణమాన ప్రేమమ్ ఉమ్ముడైయ పక్కలిలే విశ్లేన్దు దృష్టిదోషమ్ వరుకిఱతో వెన్ఱఞ్జి, ఉమక్కుక్కాప్పిట్టా రెన్ఱిరున్దీర్. పాణింగృహ్ణీష్వపాణినా-ఎన్ఱు-క్రియాకలాపత్తుక్కు చ్చడఙ్గమ్ శొల్లుకిఱా రెన్ఱిరున్దీర్. అప్పడి సర్వజ్ఞరానఐయర్ శొన్నవార్త్తైయై నేరాక త్తిరువుళ్ళమ్బత్తాదే - ఇన్ఱు - ఎన్నై వైత్తుప్పోనీరెన్ఱాల్, (కింత్వామన్యత) ఉమ్మైఐయ రెన్న నినైత్తిరుప్పర్ ?

* ౧. (వైదేహః) "కర్మణైవహి సంసిద్ధిమాస్థితా జనకాదయః" ఎన్ఱు-క్రియాకలాపాదికళై క్కైవిడాతే మోక్షసిద్ధిక్కు యత్నిక్కుమవరాకైయాఁలే, ఒరుముహూర్త్తముమ్ పత్నీవియుక్తరాయిరున్దు పఴక్కమిల్లాతవర్. *౨.(వైదేహః) ఎన్ఱుమవర్ పఴుతఱ వెన్ఱుమవర్. *౩. (వైదేహః) జన్మప్రభృతి శోకమ్ కణ్డఱియాతవర్, ఎన్నైప్పిరికైయాఁలే ఎల్లాజ్ఞాణవేణ్డానిన్ఱతే.

(పితామే) పిళ్ళైకళ్ సమర్థర్ కళానాల్, కల్ సెఞ్జారాయ్ కాట్టుక్కు విడవల్లారుముణ్డు. నానే తేనుమసమర్థైయాకిలు నువరుక్కు వయిఉ పిడియేయిత్తేయుళ్ళతు. తనియిరుక్కవుమ్ పొఉక్కవుమ్ వల్లపిళ్ళైయై ప్పెత్తాతే,వకుత్తవర్ నిఘల్ పెతిల్ ఫిళైత్తుమ్,ఇఘక్కిల్ సత్తానాళమ్పిఅక్కుమ్బడియాన వెన్నై ప్పెత్తుక్కొట్టారే.

(మిథిలాధిపః) ఐయ్యర్ తిరువుళ్ళత్తిలేనోవ, అద్దేశమెల్లామ్ నోమే. (మిథిలాధిపః) ఒరుదేశత్తైత్తోళ్ నిఘల్ కీళ్ఇట్టుక్కొణ్డిరుక్కిఅవరుక్కు ఒరువనొరుత్తియైత్తోళ్ నిఘల్ కీళ్వోదుక్కు మాట్టుక్కిలత్తిల్, పుణ్ణాయిరుక్కుమే.

* ౧. (రామ) అయ్యో! ఎడివిల్ పక్షై పోలేయిరున్ద తాకిలున్నకవాయుమ్. * ౨. (రామ) అకవాయ్ కణ్డు శత్రుఘ్ననెన్ఱు పేరిట్టత్తన్నే. అతుకణ్డైక్కుట్టియాన తమ్బియార్ క్కాయిత్తే. "రామఇత్యభిరామేణవపుషా తస్యచోదితమ్। నామధేయంగురుశ్చక్రే జగత్ప్రథమమఙ్గళమ్" ఎన్ఱుమ్బడియ అఘకుమాత్రత్తుక్కన్ఱో వసిష్ఠర్ పేరిట్టతు, అజ్జగత్తోడుమెనక్కు ఉఱవల్లతిత్తే. * ౩. (రామ) "సహస్రనామతత్తుల్యమ్" ఎన్ఱు-ఆయిరమ్బేరుడైయ శక్తిక్కు సమానమాయ్ తనిత్తనియే ఎఘున్దిరానిన్ఱతాయిత్తు.

నామిజ్ఞనేయాకవేణుమో; (జామాతరమ్) ఉజ్ఞళైయరుక్కుమాత్తపిళ్ళైయానాప్పోలే, ఎజ్ఞళైయరుక్కుమ్ మణవాళప్పిళ్ళైయానీరే. (జామాతరమ్), "జామాతాదశమోగ్రహః" ఎన్ఱు-పెణ్ పిళ్ళై పెత్తుక్కొడుత్తార్క్కు-గ్రహమ్ పత్తాయిత్తే ఇరుప్పతు.

(ప్రాప్య) తామేయుకన్దు శెయ్తతాకైయాలే, ఒరువర్ ముకమ్బార్త్తు వెఉక్కవిరకిల్లైయే.

* ౧. (స్త్రియంపురుషవిగ్రహమ్) ఉక్షుమ్బడియముడియుముడైయుమ్ శేదిత్తపెణ్డాట్టియానీరే. * ౨. (పురుషవిగ్రహమ్-) అతుతనక్కునిలై

యుణ్డామాకిల్ కాట్టిలుమ్ తుణ్డై యామిత్తే! *3.(పురుషవిగ్రహమ్) పురు ష్యాచ్చాన ఆణ్ తోలిత్తే పణ్డైవడిత్తతు. *4.(పురుషవిగ్రహమ్) ఉడమ్బైకుకిత్తాతేనాట్వా పయలుక్కుమణల్ కట్టినాప్పోలే పేర్ శమన్తిరిత్తనైయిత్తే. *5.(పురుషవిగ్రహమ్) అకవాయ్ స్త్రీయుమ్ పురువాయ్ పురుషనుమాన స్త్రీపురుషక్కలమ్బై తృతీయప్రకృతియెన్బార్ కళ్ నాట్టార్. తృతీయప్రకృతియై నాడుశొల్లుమ్బ్బైరై నాణ శొల్లవణ్డినేణ. నాడుతానుణ్డొల్లాత్తే! ఆణ్ పిళ్ళైచ్చోల్ ళ్శాఞ్జవి ఎన్ట్రు మిత్తనైయిత్తే. ... ... 2.

తాత్పర్యము.— నాతండ్రి మిథిలయను నొకదేశమంతయు స్వాధీనపఱచికొని పరిపాలనము జేయువారు మీరు మీభార్యనైన నన్నొకతెనిగూడ రక్షించుటకు శక్తిలేక యిక్కడవిడిచివెళ్లితిరని వినినయెడల మిమ్ములను మిక్కిలి అసమర్థులని తలంచుదురు. వివాహకాలమందు సుందరమైన మీమొగరూపునుజూచి భ్రమించిమీపిఱికితనము తెలిసికొనక మిమ్ములను అల్లునిగావరించిరి. వారు తానేచేసినకార్యమగుటవలన యిప్పుడొకరిమీద తప్పుజెప్పన్యాయములేదు. అని సీతాపిరాట్టిరాములతో వాదించెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము 30-వ సర్గము, 2-వ శ్లోకము.

మూ. స భ్రాతు శ్చరణౌ గాఢం నిపీడ్య రఘు నన్దనః।
సీతా మువాచా తియశా రాఘవం చ మహావ్రతమ్॥ 3.

అర్థము.—రఘునన్దనః-రఘువంశజులకు సన్తోషమును బుట్టించువాడును, అతియశాః-మిక్కిలికీర్తికలవాడునగు, సః-ఆలక్ష్మణుఁడు (ఇళైయపెరుమాళ్లు), భ్రాతుః-అన్నగారియొక్క, చరణౌ-తిరువడిగళును, గాఢమ్-గట్టిగా, నిపీడ్య-పట్టుకొని, సీతామ్-సీతాపిరాట్టిని, మహావ్రతమ్-అప్రతిహతమైన సంకల్పముగల, రాఘవంచ-రఘుకులమునందవతరించిన శ్రీరామునిని (చూచి), ఉవాచ-చెప్పెను

వ్యా. అవతారికై. చక్రవర్తి త్తిరుమకళ వనవాసోన్ముఖనాన దశైయిలే, తిరువయోధ్యైయిలుళ్ళార్కు రక్షకమాకవుమ్, శ్రీభర

తాళ్వానుక్కు త్తుణైయాకిప్పుమ్ నిల్లెన్ఱు ఇళైయ పెరుమాళై యరుళి చ్చెయ్య; కాట్టిలుమ్ కూడప్పోయ్ అడిమైశెయ్కైయిలుణ్డాన రుచి యాలే, అరుళిచ్చెయ్తవాత్తై అసహ్యమాయ్, కూడప్పోక వేణుమెన్ఱు పిరాట్టిమున్నిల్ పెరుమాళ్ తిరువడికళిలేశరణమ్ పుకుకిఱార్,

(సః) అవతరిత్తవిడత్తిలుమ్ అడిమైశెయ్యవేణుమెన్ఱు పరమప దత్తిల్ నిన్ఱు తుడర్న్దు పేర్న్దు కూడ త్తిరువవతరిత్తపిన్బు, "బాల్యాత్ప్రభృతిసుస్నిగ్ధః" ఎన్గిఱపడియే, ఎల్లావవస్థైకళిలుమ్ పిరియాతే పోన్దు, "జలాన్మత్స్యావివోద్ధృతౌ" ఎన్ఱు-అన్వయత్తిల్ ధరిత్తు, వ్యతిరేకత్తిల్ ముడియుమ్బడియాన ఇళైయ పెరుమాళ్.

(భ్రాతుః) ఇవరుడైయ అనువృత్తియైక్కొణ్డు అవ్వళియిలే అవరైభరిత్తుక్కొణ్డు పోన్దవర్. (భ్రాతుః) భ్రాతావినుడైయ. నా రాయణనుడైయ వెన్ఱపడి. "మాతాపితాభ్రాతానివాసశ్శరణం సుహృత్ గతిర్నారాయణః" ఎన్నక్కడవతిఱే. పూర్వవాక్యత్తిల్ ప్రథమ పదమ్ షష్ఠ్యర్థమెన్ను మిడన్దోల్ఱ, నారాయణస్య-ఎన్ఱిఱే ఇరుప్పతు.

(చరణౌ) నారాయణస్య చరణౌ - ఎన్ఱపడి. చరణౌ-ఎన్ఱద్వివచనత్తుక్కు ప్రయోజనమ్, చరగతిభక్షణయోః - ఎన్గిఱధాతువిలే ప్రాప్యముమాయ్ ప్రాపకముమాయ్ ఇరుక్కుమెన్గైక్కాక. (చరణౌ) కైయెప్పిడిత్తపేక్షిత్తాల్ మఱుక్కలామ్, మఱుక్కవొణ్ణాతపడి తిరువడికళైప్పిడిత్తడిమైశెయ్య ఇక్షియున్దుతైయితే ఆశ్రయిక్కున్దుఱై,

(గాఢంనిపీడ్య) వ్యతిరేకత్తిల్ ధరిక్కమాట్టాత తమ్ముడైయ వభినివేశమెల్లామ్ తోఱ్ఱుమ్బడి పిడిత్తు. (గాఢమ్) గాఢమెన్గిఱవివై యథార్థమెన్ఱతు. స్వీకారత్తై చ్చొన్నపడి.

(రఘునన్దనః) జ్యేష్ఠానువృత్తియైయుకన్దుపోరుమ్ రఘుకులత్తారెల్లారైయుమ్ తమ్ముడైయ వనువృత్తియాలే యుకప్పిత్తవర్.

(సీతామువాచ) పిరాట్టియైయుమ్బార్త్తు వార్త్తై శొన్నార్. తిరువడికళైప్పిడిత్తుచ్చెవియిలే వార్త్తైచొల్లువారైప్పోలే. తిరుముఖత్తాలేయిత్తే ఆశ్రయణోన్ముఖరాన చేతనరుడైయ వార్త్తై కేట్టరుళువతు.

(అతియశాః) మిక్కయశస్సైయుడైయవర్. తానుమ్ రాజకుమారనాయిరుక్క, ఇళ్ళైతోక్షిలెన్ఱుపారాతే, "అహం సర్వం కరిష్యామి" ఎన్ఱు - శిఱువర్ జ్యేష్ఠానువర్తనమ్బణ్ణపడియే! ఎన్ఱు-లోకమడఙ్గవాశ్చర్యప్పడుమ్బడియాన వార్త్తై ప్పాడుడైయవర్.

(రాఘవంచమహావ్రతమ్) మహావ్రతరాన పెరుమాళైయుమ్ పార్త్తువార్త్తైశొన్నార్. (రాఘవంచ) శరణాగతవిషయత్తిల్ పురుషకారమ్ వేణ్డాతపడియాన పరప్పైయుడైయవరై.

(మహావ్రతమ్) కుడిప్పిఱప్పాలే మికుతియెన్ఱుమ్బడి, "అభయం సర్వభూతేభ్యోదదామ్యేతద్వ్రతంమమ" ఎన్ఱు-సర్వలోక పూజ్యమాన సఙ్కల్పత్తైయుడైయవరన్ఱో దేవర్. సర్వభూతఙ్గళుమెన్ఱాల్, ఉమ్మాల్ పరుమ్భయమ్ పరిహరిక్క వేణ్డావో వెన్ఱుకరుత్తు. అతియశాః-రఘునన్దనః-సఃభ్రాతుశ్చరణౌ గాఢంనిపీడ్యసీతామువాచ. . ... ౮.

తాత్పర్యము.— సర్వదేశ సర్వకాలములందును భగవత్కైంకర్యమే పరమోద్దేశ్యముగాఁగలవారును రామవియోగమును క్షణముకూడ సహించని ఇళైయ పెరుమాళ్లు తన గుణములచేత రఘువులను సంతోషింపజేయువారు తాను రాజకుమారులనెడు అభిమానమును వదలి జ్యేష్ఠభ్రాతకు దాస్యముచేయుటవలన కలిగిన గొప్పకీర్తిగలవారు. వీరు శ్రీరాములు అడవికి వెళ్లునపుడు తన్నుకూడపిలుచుకొనిబోవ నంగీకరించవలయునని తన అభినివేశమంతయు దెలియునట్లు అన్నగారైన శ్రీరాముల చరణారవిందములను గట్టిగాఁబట్టుకొని పురుషకారభూతురాలైన సీతాపిరాట్టిని శరణాగతరక్షణమందు అడ్డులేనిసంకల్పముగల శ్రీరాములనుజూచి వక్ష్యమాణప్రకారము విన్నపించుకొనిరి

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళే శరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము ౩౧-వ సర్గము, ౨౫-వ శ్లోకము.

మూ. భవాంస్తు సహవైదేహ్యా గిరిసానుషు రంస్యతే।
అహం సర్వం కరిష్యామి జాగ్రతస్స్వపతశ్చ తే॥ ౯.

అర్థము —(ఓరామా)భవాంస్తు- మీరో, వైదేహ్యాసహ-సీతాపిరాట్టితోకూడ, గిరిసానుషు-కొండచరియలయందు, రంస్యతే-క్రీడింతురు, అహమ్-నేను, జాగ్రతః- మేలుకొనియున్న, స్వపతః - నిద్రించుచున్న, తే-నీకు, సర్వమ్ - దాస్యములన్నిటిని, కరిష్యామి-చేయుదును.

వ్యా. అవతారికై. సభ్రాతుః - ఎన్గిఱశ్లోకత్తాలే శరణమ్బుక్కాల్, అన్దశరణాగతిక్కుఫలమ్ కైఙ్కర్యమెన్ఱు - స్వప్రకారమాక ఫలత్తైచ్చొల్లుకిఱతిశ్లోకత్తాలే.తిరువయోధ్యైయిల్ వర్త్తిక్కిఱకాలత్తిల్ అడిమైపూణ్డుక్కొణ్డోపోతి, అఙ్గుళ్ళారుమడిమైశెయ్య, నానుమ్ విళ్లుక్కాట్టిలే అడిమైశెయ్యప్పోన్ద వెన్నైవనవాసత్తుక్కుక్కూడప్పోన్దు నాక విశైన్దవుపకారస్మృతియాలే, కాట్టిలుమ్ సర్వావస్థైకళిలుమ్ సర్వశేషవృత్తికళుమ్ పణ్ణక్కడవఞ్; ఎన్నైక్కొణ్డెళున్దరుళవేణ్డుమెన్గిఱారెన్నుమామ్.

(భవాంస్తుసహ) అడిమైశెయ్యప్పెఱాతొళిన్ద వెన్నైప్పోలన్ఱియిలే, పూర్ణనాకైయాలే ఉమక్కడిమై కొళ్ళావిడిలుమ్ శెల్లుమ్.ఆకిలుమ్ విశేషముణ్డిత్తే. ఆనాలుమెన్నుడైయ స్వరూపసిద్ధ్యర్థమాక అడిమైకొణ్డరుళవేణుమ్.

(సహవైదేహ్యా) అడిమైశెయ్యుమిడత్తిల్ మృగవధార్థమాకప్పోకుమిడత్తిలే సహకరిక్కుమత్తొళియ, పిరాట్టియుమ్ దేవరుఙ్గూడ ఎళున్దరుళియిరుక్కుమిరుప్పిలే అడిమైశెయ్యక్కడవేఞ్.

(గిరిసానుషురంస్యతే) అవళోడేకూడ వడిమైశెయ్యుమిడత్తిలుమ్పర్ణశాలైయిలేఎళున్దరుళియిరుక్క వడిమైశెయ్యుమళవన్ఱిక్కే, జలక్రీడైపణ్ణి మలైత్తాళ్వరైకళిలే యొరువరుక్కొరువర్ వెళ్ళి కొణ్డాడిరసిక్కుమళవిలుమ్ అడిమైశెయ్యక్కడవేఞ్.

(అహమ్) దాస్యరసజ్గళిల్ యానొరువనాయ్ అడిమైశెయ్యవేణుమ్. అవ్వవస్థైకళిలే అతువేస్వరూపమాక వుడైయనాననాఁ.

(సర్వంకరిష్యామి) మృగయార్థమాకప్పోకు మిడత్తిల్ కైయుమ్ విల్లుమాయ్ అడిమైశెయ్తుమ్, కాయుమ్ కిழఙ్గుమ్ కల్లుమిడత్తిల్ ఖనిత్రపిటకధరనా యడిమైశెయ్తుమ్, “ ఇదంమేధ్యమిదంస్వాదు ” ఎన్ను మిడత్తిల్ మాంసపచనమ్బణ్ణియుమ్, పర్ణశాలా నిర్మాణత్తిల్, “క్రియతామితిమాంవద” ఎన్ను-అవ్వడిమైశెయ్తుమ్, మలైత్తాழ్వరైకళిలే జలక్రీడైపణ్ణుమిడత్తిలే వల్కలైప్పిడిన్దు ఉలర్త్తియుమ్ రాక్షసర్ వేట్టైయాడుమిడత్తిల్ కావలాయిరున్దుమ్, సర్వశేషవృత్తికళుమ్బణ్ణక్కడవేఁ.

(జాగ్రతస్స్వపతశ్చతే) దేవరుమ్ పిరాట్టియుమ్ కణ్వళర్న్దరుళుమ్బోతు, కాట్టిల్ దుష్టసత్వఙ్గళుమ్ దుష్ప్రకృతియాన రాక్షసజాతియుమ్ కిట్టాతపడి కైయుమ్విల్లుమాయ్ నోక్కియుమ్, ఉణర్న్దరుళినపోతెల్లామ్ అడిమైశెయ్తుమ్ పోరక్కడవేనెన్నపడి. ౯.

తాత్పర్యము. దేవరవారు అరణ్యమునకువేంచేసి విదేహపుత్రియైన సీతాపిరాట్టితోకూడ కొండచరియలయందు విహరించునపుడును, పర్ణశాలయందుపవ్వళించి నిద్రించునపుడును, మేల్కొని మెలఁగునపుడును, సర్వకాలసర్వావస్థలయందు సర్వవిధకైంకర్యములు దాసునికొక్కనికేలభింపజేసి నాస్వరూపమును కాపాడవలయుననని పెరుమాళ్లను ఇళైయపెరుమాళ్లుప్రార్థించుచున్నారు

పెరియవాచ్చాన్పిళ్లై తిరువడికళేశరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము ౪౦-వ సర్గము, ౯-వ శ్లోకము.

మూ. రామం దశరథం విద్ధి మాం విద్ధి జనకాత్మజామ్ ।
అయోధ్యా మటవీం విద్ధిగచ్ఛ తాత యథాసుఖమ్॥ ౧౦.

అర్థము:—తాత!-అయ్యా! రామం-శ్రీరామునిని, దశరథం - పదిదిక్కులయందును రథము నడుపు దశరథచక్రవర్తినిగాభావించుము, జనకాత్మజామ్- జనకరాజపుత్రియైన సీతాపిరాట్టిని, మామ్-నన్నుగా, విద్ధి - భావించుము, అటవీమ్ - అడవిని, అయోధ్యామ్- అయోధ్యాపట్టణముగా, విద్ధి-భావించుము, యథాసుఖమ్-సుఖముగ, గచ్ఛ-వెళ్లుము.

వ్యా. అవతారికై. స్రుమిత్తైయార్, పెరుమాళ్ పక్కలు జ్ఞానవాత్సల్యజ్ఞాలేయుమ్, ఇళైయ పెరుమాళ్ పక్కల్ హితపరనైయా లుమ్, "అహంత్వానుగమిష్యామి వనమగ్రేధనుర్ధరః" ఎన్ఱుమ్ "అను జ్ఞాతశ్చభవతాపూర్వమేవ యతోస్మ్యహమ్। కిమిదానీంపునరిదంక్రియ తేమేనివారణమ్" ఎన్ఱుమ్-మన్ఱాడి కూఱప్పోక § వొరుప్పట్ట ఇళైయపె రుమాళై అతిశఙ్కైపణ్ణి, ఇజ్ఞు $ పడైవీట్టిలుణ్డాన బన్ధుభోగఙ్గళై † కుఱ్ఱ వాలాకనినైత్తు క్కాల్ తాళ్రాతే, ఎల్లావుఱవు ముఱైయుమ్ పెరుమా ళుమ్పిరాట్టియుమాకనినైత్తు కూడప్పోమెన్గిఱాళ్.

* ౧. (రామందశరథంవిద్ధి) "పెఱ్ఱార్ పెఱ్ఱొఴిన్దార్" ఎన్ఱు-ఔపాధికబన్ధుక్కళాన వెఙ్గళైకుఱ్ఱ వాలాకనినైత్తిరాతే, "దేవదేవో హరిఃపితా" ఎన్ఱుమ్ - "ఒళియుళార్ తామేయన్ఱే తన్దైయుమ్ తా యుమావార్" ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, నిరుపాధిక పితావానపెరు మాళై * త్తఞ్జమాక నినైత్తుప్పోమ్. (మాంవిద్ధిజనకాత్మజామ్) అప్పడి ఔపాధికమాతావాన వెన్నైయుమ్ కువాలాక నినైత్తిరాతే, "త్వం మాతా సర్వలోకానామ్" ఎన్ఱుమ్- "అఖిలజగన్మాతరమ్" ఎన్ఱుమ్ శొ ల్లుకిఱపడియే, పిరాట్టియైయే తఞ్జమాకనినైత్తుప్పోమ్. (అయోధ్యా మటవీం విద్ధి) "యత్రనాస్తి హరిస్తత్రనవస్తవ్యంకృతాత్మనా। వస్తవ్యం తత్రతత్రైవ యత్రాస్తేమధుసూదనః" ఎన్ఱుశొల్లుకిఱపడియే, పెరుమాళ్ సన్నిధియిల్లాత పడైవీట్టైవిరుమ్బాతే, అవరుకన్దకాట్టై త్తఞ్జమాక నినై త్తుప్పోమ్.

అన్ఱియిలే, * ౨. (రామమిత్యాది) లోకమర్యాదైయాలేయుఙ్గళై యరైప్పిఱన్దారాక నినైత్తిరాతే, "జ్యేష్ఠోభ్రాతాపితృసమః" ఎన్గిఱ మర్యాదైయాలే ఉఙ్గళ్ తమయనారై ఐయరెన్ఱు నినైత్తుప్పోమ్. (మాంవిద్ధీత్యాది) అన్దమర్యాదైయాలే మతినియారై ఎన్నైపాతిత్తా యారాక నినైత్తుప్పోమ్. (అయోధ్యామిత్యాది) కాడెన్ఱు నినైత్తి

§ ఒరుప్పట్ట - సమ్మతించిన $ పడైవీడు - దేవాలయము అనగా రాజగృహము.
† కువ్వాల్ - గుంపు, సహాయము. * తఞ్జమ్ - సహాయము.

రాత్తే, పెరుమాళ్ విరుమ్బుత్తాకైయాలే, అత్తైయుమయోధ్యైయో పాతి స్మరిత్తుప్పోమ్.

అన్ఱియిలే,*౩. (రామమిత్యాది) కషాయపానమ్బోలే శాస్త్రవశ్యరాయ్ వర్త్తిక్కైయన్ఱిక్కే, పాలేమరున్దామాప్పోలే, రమయతాంవరరాన పెరుమాళాకైయాలే, అతఱ్కడియాన గుణవత్తైయిల్ వన్దాల్, "గుణైర్దశరథోపమః" ఎన్ఱు-ఉజ్గళై యరోడొప్పరెన్ఱు నినైత్తిరుమ్. (మాంవిద్ధీత్యాది) నానుజ్గళైయరుక్కు అనుగుణైయాయిరుక్కుమాప్పోలే, ఇవళుమ్, "ఉనక్కేర్కుమ్ కోలమలర్ప్పావై" ఎన్ఱుమ్- "తుల్యశీలవయో వృత్తామ్" ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, పెరుమాళుక్కనుగుణైయాన వాకారత్తాలే యుమ్మైయుకప్పిక్కుమెన్ఱు నినైత్తిరుమ్. (అయోధ్యామిత్యాది) "రామాభీష్టవసంయుక్తాః" ఎన్ఱు- పడైవీడాక అనుకూలమా యిరుక్కు మాప్పోలే, "మజ్గళాని ప్రయుఞ్జానాః" ఎన్ఱు-అక్కాడు తానుమనుకూలమాయిరుక్కుమెన్ఱు నినైత్తిరు మెన్ఱాకవుమామ్.

అన్ఱియిలే,*౪.(రామమిత్యాది) ఉజ్గళైప్పెత్తెన్దైయరిని ఉళరాకమాట్టార్. ఇనిమేలెల్లావుఱవుముత్తైయుమ్ పెరుమాళెన్ఱు నినైత్తిరుమ్. (మాంవిద్ధీత్యాది) "అసత్సమావిధవా" ఎన్గిఱమర్యాదైయాలే నానుమెన్ఱొరుత్తి యున్దాక నినైత్తిరుక్కవేణ్డా; అన్దవుఱవుమ్ పిరాట్టియెన్ఱు నినైత్తిరుమ్. (అయోధ్యామిత్యాది) ఇనిపడైవీడెన్ఱుమొన్ఱుణ్డాకనినైత్తిరుక్కవేణ్డా, "పుల్లెన్ఱొళిన్దనకోల్" ఎన్ఱు-పడైవీడుమిన్ఱే కాడొళిన్దదెన్ఱునినైత్తిరుమ్.

అన్ఱియిలే, *౫.(రామమిత్యాది)ఉజ్గళ్ తమయనారైయుజ్గళైయరోపాతి స్త్రీపరతన్త్రరెన్ఱు నినైత్తిరుమ్, అతావతు-కైకేయివార్త్తైయైక్కేట్టు అవరుజ్గళైక్కాడేఱప్పోక విడుకిఱాప్పోలే, పిరాట్టివార్త్తైయైక్కేట్టు మాయామృగత్తిన్పిన్నే పోకత్తుడజ్గువర్కిడీర్. (మామి

త్యాది) నానున్మైయిప్పోతు పోకవిడుకిఱాప్పోలే, అవళుమప్పోతు § తియజ్గినవున్మైయుజ్గూడ నిర్బన్ధిత్తుప్పోకవిడకక్కాడుమ్. (అయోధ్యామిత్యాది) ఇప్పడై వీట్టిల్ నిఱ్కప్పెఱాతే కాడేఱప్పోకిఱాప్పోలే, అక్కాడుతన్నిలుమ్ నిఱ్కప్పెఱాతే కడఱ్కరైయిలే పోకక్కాడుజ్గిడీర్ ఎన్ఱు అవధానమ్బణ్ణిక్కొళ్ళు మెన్ఱాకవుమామ్.

అజ్ఞనన్ఱియిలే,*౬.(రామమిత్యాది) వెఱుమ్వడివఴకేయెన్ఱు ఇరాతే, రాక్షసరోడే విన్నైయొత్తకాలత్తిల్ ఉజ్గళై యరైప్పోలే తనివీరమ్ శెయ్యవల్ల ఆణ్ పిళ్ళైకిడీరెన్ఱు నినైత్తిరుమ్.(మామిత్యాది) అప్ప్రావశల్ నిమిత్తమాక భయప్పడుకైయన్ఱియిలే, దేవాసురసజ్గ్రామత్తిలుజ్గళై యరుడైయ వీరప్పాడుకణ్డాల్ నాజ్గళుకక్క మాప్పోలే, అవ్వాణ్ పిళ్ళైత్తనజ్గణ్డాల్, "శత్రుహన్తారంపరిషస్వజే" ఎన్ఱు-మతిత్తు ప్పారితోషజ్గొడుప్పాళొరువీరపత్నియెన్ఱునినైత్తిరుమ్. (అయోధ్యామిత్యాది) అప్పోతివళై ‡ప్పేణుకైక్క మతిళుమ్ శిఱైయుమాయిరుప్పతొరుపడై వీడిల్లైయెన్ఱునినైత్తిరాతే, కాట్టోడునాట్టోడువాశియిల్లై, పులినిన్ఱతూరెన్ఱుమాప్పోలే, నిఱ్కఱ పన్బక్కల్ మతిప్పాలే అక్కాడుతానే యొరువరాలుమ్ మేలిడవొణ్ణాతెన్ఱు నినైత్తిరుమెన్ఱాకవుమామ్.

అజ్ఞనన్ఱియిలే, *౭.(రామమిత్యాది) ఉజ్గళైయరుజ్గళ్ విశ్లేషత్తిల్ పాడాఱ్ఱమాట్టాతాప్పోలేకిడీర్ ఉజ్గళ్ తమయనారుమ్, "నజీవేయం క్షణమపి వినాతామసితేక్షణామ్" ఎన్ఱుమ్- "అద్యైవాహంగమిష్యామి లక్ష్మణేనగతాంగతిమ్" ఎన్ఱుమ్- ఉజ్గళ్ విశ్లేషత్తిల్ పాడాఱ్ఱమాట్టాతపడియుమ్. (మామిత్యాది) నానిప్పోతు ఉజ్గళైప్పోకవిట్టు, "ఎత్తెన్బిళ్ళైయైప్పోక్కినేనెల్లేపావమే" ఎన్ఱు-అనుతపిక్క ప్పోకిఱాప్పోలేకిడీర్ ఇవళుజ్గళైప్పిరిన్దాల్ క్లేశిక్కుమ్బడియుమ్. (అయోధ్యామిత్యాది) ఉజ్గళైప్పిరిన్దు, "అపభ్రష్టమనుష్యాచ దీననాగతురజ్గమా । ఆర్తస్వనపరిగ్లానా" ఎన్ఱు - ఇత్తిరువయోధ్యైయిప్పోతుపడప్పోకిఱా

§ తియజ్గిన - భ్రమించిన. ‡ పేణుకైక్క - రక్షించుటకు.

పోవలేకీడీర్, ఉజ్గళ్లోడుపిఱివున్దానాల్, "పరిశుష్కపలాశాని" ఎన్ఱుమ్-"అపివృక్షాః పరిమ్లానాః" ఎన్ఱుమ్-అక్కాడుతానుమ్ పడుమ్బడియెన్ఱాకవుమామ్.

అజ్గనన్ఱియిలే, * రా. (రామమిత్యాది) పెరుమాళ్లెన్ఱుమిప్పడి అపహృతరాజ్యరాయ్ తిరియుమత్తనైయోవెన్ఱు నినైత్తిరాతే, ఉజ్గళైయరోపాతిముడియుమ్శూట్టి, పత్తుదిక్కిలుమ్*మాణైయుమ్§శెజ్గోలుమ్ నడత్తువరెన్ఱునినైత్తిరుమ్. (మామిత్యాది) పిరాట్టియుమప్పడియు డన్గేడాకత్తిరికైయన్ఱియిలే, నాట్టమహిషీపదత్తిలే అభిషేకమ్బణ్ణి యిరున్దాపోలే, శాభిషేకైయాయ్ మహిషీపదత్తిలే యిరున్దు నిర్వహిక్కుమెన్ఱు నినైత్తిరుమ్. (అయోధ్యామిత్యాది) ఇప్పడిత్తిరువభిషేకమ్బణ్ణినవనన్తరమే, " అమీజనస్థాన మపోఢవిఘ్నం లబ్ధ్వాసమారబ్ధనవోటజాని। అధ్యాసతే చీరభృతో యథాస్వం చిరోజ్ఝితాన్యాశ్రమమణ్డలాని" ఎన్ఱు-ఇక్కాడుతానుమ్ పడైవీడోపాతి నిఱైకుడియెన్ఱు నినైత్తిరుమ్.

అన్ఱియిలే, *రా. (రామందశరథంవిద్ధి) "పదాతివర్జితచ్ఛత్రమ్" ఎన్ఱుమ్- "తేరోట్టిన్దుమావోట్టిన్దువనమేమేవి" ఎన్ఱుమ్-"కలైయుజ్గరియుమ్ పరిమావుమ్ తిరియుజ్గానజ్గడన్దు" ఎన్ఱుమ్ - అనుసన్ధిత్తవర్కళ్ వయిఱుపిడిక్కుమ్బడి ఎన్ఱు మిక్కాల్నడైయో వెన్ఱిరాతే, పత్తుదిక్కిలుమ్ పుష్పకన్దుడక్కమాన తేర్కళిలే ఏఱిత్తిరివరెన్ఱు నినైత్తిరుమ్. (మాంవిద్ధిజనకాత్మజామ్) "తున్ను వెయిల్ వఱుత్తవెమ్బరల్ మేల్ పఞ్జడియాళ్ మన్ననిరామన్బిన్ వైతేవి యెన్ఱురైక్కు మన్ననడైయ వణ్ణునడన్దిలళే" ఎన్ఱు- పిరాట్టియుమ్ దుస్సఞ్చారమానకాట్టిలే ఎన్ఱుమిప్పడినడన్దుతిరియు మత్తనైయోవెన్ఱు నినైత్తిరాతే, నానుజ్గళైయ రరుకే తేర్త్తట్టిలేయిరుక్కుమాపోలే, పుష్పకాదికళిలే పిరాట్టియుజ్గూడవరువరెన్ఱునినైత్తిరుమ్. (అయోధ్యామిత్యాది) ఇక్కాట్టిలేయో ఉరు

* ఆణై - అధికారము.   § శెజ్గోల్ - నీతి.

వ్వశ్శరీరన్దు విడప్పుకుకిఱ తెన్నిరాతే ఇతిలేయిప్పోతు నిత్యసఙ్చారమ్బణ్ణ ప్పుకుకిఱాప్పోలే కిడీర్ మీణ్డువన్దు ఇప్పడైవీట్టిలేయుమ్ నిత్యసఙ్చార మ్బణ్ణప్పుకుకిఱతెన్ఱు నినై త్తిరుమ్.

ఆకవిప్పడి పోకిఱవిడత్తిల్ అస్వాస్థ్యత్తై యనుసన్దిత్తు పిఱ్కా లిత్త ఇళైయపెరుమాళోడేశ్శి వార్తైశొల్లిశ్శాకవిటే ఆపాతత్తిల్ తోన్ఱుకిఱతు. ఇతు, “ప్రాగేవతుమహాభాగస్సౌమిత్రిర్మిత్రనన్దనః। పూర్వజస్యాను యాత్రార్థే ద్రుమచీరైరలఙ్కృతః। బాష్పపర్యాకుల ముఖశ్శోకం వోఢుమశక్నువన్” ఎన్ఱుమ్-“కురుష్వ మామనుచరం వైధర్మ్యం నేహవిద్యతే” ఎన్ఱుమ్-వ్యతిరేకత్తిల్ సత్తైయేపిడిత్తిళైయా మ్బడియాయ్ పోకుకైక్కుముఱ్కాలినిత్కిఱ ఇళైయపెరుమాళ్ నినైక్కచ్చేరాతు.

ఇతుశేరుమ్బాతుఇజ్జనేపొరుళాకవేణుమ్ * ౧౦. (రామమిత్యాది) “అహంతావన్మహారాజే పితృత్వంనోపలక్షయే” ఎన్ఱు-ఉజ్జళైయరళవిల్ నీర్ నెకిళ్న్దు నిఱ్కిఱతోన్ఱుణ్డు; అత్తైవిట్టు, పెరుమాళై ప్పెఱ్ఱారెన్ఱు మాకారత్తాలే యాకిలుమ్ అవరోపాతి ఇవరుమొరుత్తరుణ్డెన్ఱు నినై త్తిరుక్కవేణుమ్. (మామిత్యాది) ఎన్నైయుమవర్ కైప్పిడిత్తారెన్గిఱ వాకారత్తాలే నెకిళ్న్దిరాతే, పెరుమాళోట్టై సంబన్ధత్తాలే పిరాట్టియై ప్రతిపత్తిపణ్ణియిరుక్కిఱమాత్రమ్అవరోట్టై$కుడల్తువక్కాలేనానుమొ రుత్తియుణ్డెన్ఱునినైత్తిరుమ్. (అయోధ్యామిత్యాది) “వనంనగరమేవా స్తుయేనగచ్ఛతిరాఘవః” ఎన్ఱు-పెరుమాళ్ విరుమ్బినకాట్టైయే పడై వీడాకనినైత్తు ఇప్పూవైరెనెకిళ్న్దిరుక్కిఱతోన్ఱుణ్డు, అత్తైవిట్టు, అవర్ తజ్జళైయర్ శోల్ మాఱామైక్కాక కాట్టైవిరుమ్బినాప్పోలే, తమ్బి శోల్మాఱామైక్కాక ఇప్పడైవీట్టైయుమ్ విరుమ్బువర్. ఆకైయాలే ఇత్తైయుమవరోపాతి ఉద్దేశ్యమెన్ఱు నినైత్తిరుక్కవేణుమ్.

$ కుడల్తువక్కమ్ - శరీరసంబన్ధము.

ఇప్పడి ఇళ్లైయ పెరుమాళ్ నినైవు ఇతువేయానాలుమ్, రామ వాత్సల్యత్తాలేకలఙ్గి చ్చొల్లుకిఱా ళాకైయాలే మున్బుశొన్న వైరాగ్యమ్ అర్థమాకక్కుత్తైయిల్లై.

ఆకైయాలఙ్గుళ్ళ కుత్తైకళై నినైత్తు * నెఞ్జాఱల్పట్టిరాతే, అవ్వో విడఙ్గళుక్కుత్తక్కపడియే $ పేణికొణ్డుపోకప్పారుమ్. (గచ్ఛతాతయథాసుఖమ్) "యేనయేనథాతాగచ్ఛతి తేనతేనసహాగచ్ఛతి" ఎన్ఱుమ్ - "కామరూప్యనుసఞ్చరన్" ఎన్ఱుమ్-"ఛాయావాసత్వమనుగచ్ఛేత్" ఎన్ఱుమ్ - "నిழలుమడితారుమానోమ్" ఎన్ఱుఞ్జొల్లుకిఱపడియే, తుడర్న్దు కుత్తేవల్ శెయ్యప్పారుమ్.

(గచ్ఛ) "ఏతత్సామగాయన్నాస్తే" ఎన్ఱుమ్-అన్దమిల్ పేరిన్బత్తడియరోడిరున్దమై" ఎన్ఱుమ్ - ఇరున్దవిడత్తేయిరున్దు కైఙ్కర్యమ్బణ్ణవేణ్డుమెన్ఱు నిర్బన్ధమిల్లై; పిన్ శెన్ఱవిల్లియెన్ఱు పేర్పడైక్కప్పారిర్.

(తాత) భగవద్విషయత్తిలే పోరాడి యోరడి పుకురనిన్ఱవర్కళై గౌరవిత్తు వార్త్తై శొల్లక్కడవతెన్గిఱ మర్యాదైయాలే ఐయరెన్ఱుశొల్లుకిఱాళ్. అన్ఱియిలే, (తాత) ఉమ్మైప్పోల్ ఙ్ఞానుమ్ కైకేయిపడైత్త పేర్పడైయాతపడి పణ్ణప్పారీరెన్ఱుపచరిత్తు వార్త్తై శొన్నాళాకవుమామ్.

*౧. (యథాసుఖమ్) యథాసంభవంసుఖమ్-ఎన్ఱాయ్-నన్మైకళుమ్ వన్దతు వరక్కణ్డుపోకప్పారుమ్. ఇవర్ సుఖత్తుక్కు వైకల్యమావతు - "భవాంస్తు సహవైదేహ్యా గిరిసానుషురంస్యతే।అహంసర్వంకరిష్యామి" ఎన్ఱు- అచ్చేత్తిరాయిలే అడిమైశెయ్యప్పారిత్తు అవరుక్కు అతుకిడైయాతే అమ్మిథునమ్ అక్కరైయు మిక్కరైయుమాయ్ పిఱిన్దు ఏకదేశకైఙ్కర్యమాకైయితే. అజ్ఞన్ఱియిలే, *౨. (యథాసుఖమ్) ఎన్దతు-రామస్య యథాసుఖం భవతితథాగచ్ఛ-ఎన్ఱాయ్, "భావజ్ఞేనకృతజ్ఞేన ధర్మజ్ఞేనచ లక్ష్మణ। త్వయాపుత్రేణ ధర్మాత్మానసంవృత్తఃపితామమ" ఎన్ఱు-అవరు

* నెఞ్జాఱల్ - మనశ్చాఞ్చల్యము. $ పేణికొణ్డు - సంతోషపడుచు.

న్నై యుడై యవరాక్కై యాలే యాతొరుపడియానాల్ నెఞ్జిఱ్కుత్తైయ శ్రుకప్పేయాయిరుప్పర్, అప్పడియే పేణిక్కొణ్డుపోక ప్పారుమెన్టాక వుమామ్. అజ్జన్నియులే,*3. (యథాసుఖమ్) ఎన్ఱు-యథాఅయోధ్యాయాం తేసుఖమ్ తథాతత్రాపి-ఎన్టాయిఱ్ఱు. ఉమక్కప్పడై వీట్టిలుమ్ సుఖహేతువాయిరుప్పతు, "ఐశ్వర్యం వాపిలోకానాం కామయేనత్వయావినా" ఎన్ఱు - పెరుమాళ్లోట్టై అవిశ్లేషమిఱే. అత్తెజ్జుముణ్డాక్కైయాలే, ఉమ్ముడైయసుఖత్తుక్కు వైకల్యమిల్లైకాణు మెన్టాకవుమామ్. ఇప్పడి శ్రీసుమిత్తైయార్ పెరుమాళ్ పక్కలుణ్డాన వాత్సల్యత్తాలే ఇళైయపెరుమాళ్లై బహుముఖమాకత్తామ్ శిక్షిత్తు వార్తై శోన్నారాయిఱ్ఱు. ... ... ౧౦.

తాత్పర్యము శ్రీరాముని తండ్రివలె హితకరునిగాను, సీతనునావలె ప్రియపరురాలనుగాను, అడవి నివాసయోగ్యస్థలముగాను దలంచి సుఖముగ వెడలుము.

(౨) సీతారాములను తల్లితండ్రులువలె పూజ్యులుగాను, అడవిని అయోధ్యగానుదలంచి కలిగెడుసుఖముకానిమ్మని తృప్తిపొంది బయలుదేరుము.

(3) రాములను పక్షివాహనులైన సర్వేశ్వరునిగాను, సీతను లక్ష్మీదేవినిగాను, అడవిని పరమపదముగాను తెలసుకొనుము

(४) మీ విశ్లేషముచేత దశరథుల నుపశాంతులుగాను, నన్నుపుట్టింటిని జేరుదానినిగాను, అయోధ్యనుఅటవిగాను, దెలిసికొని నీవుసుఖముగ వెడలుము.

(౫) శ్రీరాముని దశరథునివలె స్త్రీపరతన్త్రునిగాను, సీతనునావలె నిన్నువాసస్థానమునువిడిచి పంపుదానినిగాను, అయోధ్యనువదలి అడవికివెళ్లునట్లు, అయడవినుంచి సముద్ర తీరమునకు వెడలుదువనియు, ఎఱుగుము. సుఖముగపొమ్ము

(౬) నీతండ్రికి నాకును ఈఅయోధ్యకును రామసంబన్ధము గలదుగాన మఱువకుము. సుఖముగపోయిరమ్ము అని అడవికివెళ్లుటకు అనుజ్ఞకోరిన ఇళైయపెరుమాళ్లకు తల్లియైన సుమిత్రాదేవి హితముచెప్పెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము-౪౨-వ సర్గము, ౩౪-వ శ్లోకము.

మూ. రామం మే నుగతా దృష్టి రద్యాపి న నివర్తతే ।
న త్వా పశ్యామి కౌసల్యే సాధు మాం పాణినా స్పృశ ॥ ౧౧.

అర్థము. మే-నాయొక్క, దృష్టిః-చూపు (నయనేంద్రియము), రామం-శ్రీరాముని, అనుగతా- వెనుక వెళ్లెను. అద్యాపి-ఇప్పుడును, ననివర్తతే-మరలలేదు. కౌసల్యే-కౌసల్యా! త్వా-నిన్ను, నపశ్యామి-చూడనైతిని. మా-నన్ను, పాణినా-చేతితో, సాధు-చక్కగా, స్పృశ-తాకుము.

వ్యా. అవతారికై:— ముడియానేయిల్ కరణఙ్గళ్ పోలే చక్రవర్తియినుడైయ కరణఙ్గళుమ్ పెరుమాళ్ పక్కలిలే తనిత్తనియే అనన్యార్హశేషమానపడిన్యై చొల్లుకిఱతు.

౧*. (రామంమేను గతాదృష్టిరద్యాపిననివర్తతే) కడల్కొణ్డవస్తు మీళప్పుకుకిఱతో వెన్గిఱాన్. “సముద్రఇవగామ్భీర్యే” ఎన్టుమ్- “సమస్తకల్యాణగుణామృతోదధిః” ఎన్టుమ్ - “గుణానామాకరోమహాన్” ఎన్టుమ్-అవర్ తన్నైక్కడలాకచ్చొల్లక్కడవతిఱే. * ౨. (రామంమేను గతాదృష్టిః) “రామోరమయతాంవరః” ఎన్గిఱపడియే, చేతనాచేతన విభాగమఱ * తువక్కుకిఱవవర్, ‡ మినుక్కైక్ కొడుపోక్కియతు కుఱ్ఱమో? * ౩. (రామంమేఅనుగతాదృష్టిః) చక్షురిన్ద్రియన్దాన్ రూపవాన్గళై గ్రహిక్కుమతొழియ, రూపవాన్గళ్ చక్షుస్సై గ్రహిత్తుకొణ్డుపోమ్బడియావతే! రూపరూపిరూపైకార్థ సమవేతగ్రాహియాయిఱే చక్షుస్సిరుప్పతు. * ౪. (అనుగతా) పదార్థదర్శనత్తుక్కే కణ్డకరణమ్ పాదకృత్యమానగమనత్తై యనుష్ఠిప్పతే! * ౫. (రామంమే అనుగతాదృష్టిః) “యేనయేనధాతాగచ్ఛతి” ఎన్టుమ్-“కామరూప్య

* తువక్కుకిఱ. స్వాధీనపఱచుకొను
‡ మినుక్కు-ప్రకాశము, తైజసమైన నయనేంద్రియము.

నుసఞ్చరణ్ " ఎన్టుమ్ - అవ్వాస్తువై ప్పిణ్ శెల్లుకై యొరుచేతనకృత్యమా యిరుక్క, అచేతనమాన ఇన్ద్రియమనుష్టిప్పతే! * ౬. (రామంమే అనుగతా) అతుతాన్ శెయ్యుమిడత్తిలొరు దేశవిశేషత్తిలే పోనాల్, శ్రీవైకుణ్ఠనాథన్బక్కల్ పణ్ణునుభావనత్తై, "ఇజ్గే కాణవిప్పిఅప్పే మకిళ్వర్ " ఎన్గిఅపడియే, ఇస్సంసారత్తిలే రామవిషయత్తిలే పణ్ణ ప్పెఱువతే! * ౭. (దృష్టీరామమనుగతా) "చక్షుర్దేవానా ముతమ ర్త్యానామ్" ఎన్టుమ్-"కణ్ణావా నెన్టుమ్ మణ్ణోర్ విణ్ణోర్కు" ఎన్టుమ్- జగత్ప్రధానమాన కరణమ్ మున్నే పోక త్తొడజ్గినవాతే నీక్కినిన్ఱ కణ్ణుమ్ అతిన్పిన్నే పోకత్తొడజ్గిన్ఱు. * ౮, (దృష్టిః) "దృశిర్ ప్రేక్షణే" ఎన్గిఅథాత్వర్థత్తిన్పడియే, సారాసారవివేకమ్పణ్ణివిశేషగ్రహణశక్తమా కైయితే యతఱ్కడి యెన్గిలాన్. * ౯. (దృష్టిః) నమక్కుకప్పడ నన్తైలీమైకళైయఱివిక్కుమతు, తనక్కు అఱియాతిరాతితే. * ౧౦ (మేదృష్టిః) ఎనక్కు శేషమాయ్ వైత్తన్తో తన్కార్యమ్ శెయ్కిఱతు. శేషమావార్క్కు పరగతా తిశయాధానమ్పణ్ణవేణ్డావో ? * ౧౧. (మేదృష్టిః) అఱకియతాక నెడుజ్గాలమ్పఱకిప్పోన్దోమ్. * ౧౨. (మేదృ ష్టిః రామమనుగతా) చిరపరిచితనాన నానిరుక్క, అజ్గేయితొరుకణ్ణిన్ *నాట్టమిరున్దపడియెన్. * ౧౩. (మేదృష్టిః) ఇతుతాన్ స్వతన్త్రమాయి ల్లాకిలుమ్ ఇప్పడి శెయ్యలామిత్తే. * ౧౪. (మేదృష్టిః) కైకేయి మన్థరైకళుక్కైయ కణ్ణాకిలిప్పడి శెయ్యాతితే. "నన్దామిపశ్యన్నపిదర్శ నేన " ఎన్టు - ఇతఱ్కు పక్షికాట్టిక్కొడుత్తేన్ నానేకిడీర్. * ౧౫. (మేదృష్టిః) కణ్డతిలేకాల్ తాఴుమ్పడి చపలనాన వెన్నుడైయదృష్టి యాకైయితే యిప్పడిశెయ్కిఱతు. * ౧౬. (మేదృష్టిః) అవ్విషయ త్తిలే ప్రవణమానపడియాలే అతుతాన్ విట్టుప్పోక చ్చెయ్తేయుమ్, ఇవనత్తోడే తనక్కుసమ్బన్ధత్తై యెడుత్తుకాట్టుకిలాన్. "పెణ్ణాయ రైవిట్టకన్టు" ఎన్టు- పెణ్పిళ్ళైతాన్ విట్టుప్పోకచ్చెయ్తేయితే తిరు

* నాట్టమ్ - చూపు, ఆశ.

త్తాయార్, “ఎన్దన్దడమార్” ఎన్ఱు- సమ్బన్ధమ్ శొల్లుకిఱతు. * ౧ ౭. (మేదృష్టిఃరామమనుగతా) ఎన్నుడైయ విన్ద్రియమానా లెన్నై ప్పిరిశెల్లుమత్తనైపోక్కి, రామనై ప్పిరిశెల్లువతే!

అతఱ్కుఱువతెన్? తనక్కు విషయమానవళవుమ్ పిరిశెల్లుకిఱతు, అనన్తరమ్ మీళాతోవెన్నిల్, * ౧. (అద్యాపిననివర్తతే) “అతిక్రాన్తేపిరాఘవే” ఎన్ఱు-అవర్ స్వవిషయత్తైక్కడన్దవిప్పోతుమ్ మీళక్కాణ్గిలోమ్. * ౨. (దృష్టిరద్యాపిననివర్తతే) ఇఙ్గేవరిల్, ఇన్నముమ్ కైకేయిముఖత్తిలే విఴిక్కవేణ్డిల్ శెయ్వతెన్ఱెన్నిఱ భయత్తాలే ఇన్నముమ్ వరుకిఱతిల్లై. * 3. (మేదృష్టిరద్యాపిననివర్తతే) ఒరువనుక్కొరుక్లేశమ్బిఱన్దాల్, పరికరభూతరానవర్కళై యువన్ఱు ఉతవక్కడవతాయితే యిరుప్పతు, ఆకవిత్తనై నాన్రామవిరహత్తాలే క్లేశితనానవళవిలుమ్ వన్దుతవుకిఱతిల్లై. * ౪. (మేదృష్టిరద్యాపిననివర్తతే) నెడుఙ్గాలమ్బణ్ణిన వాసనై యెల్లామ్ కిడక్క, † “నోపజనంస్మరన్నిదం శరీరమ్” ఎన్గిఱపడియే, నమ్మైనేరాకమఱన్దు వారాతొழிవతే! * ౫. (దృష్టిరద్యాపిననివర్తతే) పోనపెరుమాళై మీడ్కమాట్టాతాకిలుమ్ తాన్మీళత్తట్టెన్న? * ౬. (రామమనుగతాదృష్టిర్న నివర్తతే) వతేచుమాక అవ్వస్తువై ప్పిన్ శెన్ఱార్కళ్కు, “నచపునరావర్తతే” ఎన్గిఱపడియే, మీట్చియిల్లై యాయిరున్దతితే.

మీట్చియిల్లై యావతెన్ - అతుఉమ్మైవిట్టుప్పోయిఱ్ఱో మీళుకై క్కెన్న; * ౧. (నత్వాపశ్యామి) కెడువాయ్! తోన్ఱుకిఱ గోళమన్ఱు కాణ్ చక్షురిన్ద్రియమావతు, అతీన్ద్రియమాకైయాలే కార్యకల్ప్యమానపిన్బు, పురోవర్తినియానవున్నై క్కాణామైయాలే పోయిత్తెన్గిఱాన్. * ౨. (నత్వాపశ్యామి) ఉన్నైక్కాణాతపోతు కణ్ తోన్ఱాతేయుమ్ ఉన్నైక్కణ్డపోతు కణ్ విఴిత్తుమ్పారక్కడవనాననాన్ నీము

---

† ఉపజనమ్- జనసమీపమునందున్న. ఇదమ్- ఈశరీరమును. నస్మరన్ - తలంచక

న్నైనిఱ్కచ్చెయ్‌తేకాణాతొழிకిఱేన్. త్వా- ఎన్ఱు- ఎన్నైసన్నిహిత్తై యాక చ్చొల్లానిఱ్కచ్చెయ్‌తే, నత్వాపశ్యామి-ఎన్గిఱపడియెన్నైన్నిల్, * 3 (నత్వాపశ్యామి) అపితుశ్శృణోమి - వచసాజ్ఞాతః- స్వరేణోక్తః - ఎన్ఱు - వార్త్తైశొల్లుకైయాలే సన్నిహిత్తైయెన్ఱనుమిత్తేనత్తనై. చక్షురి న్ద్రియమ్ కూడప్పోకైయాలే ప్రత్యక్షిక్కప్పెఱ్ఱిలే నెన్గిఱాన్. * ర. (నత్వాపశ్యామి) అవర్ ముఖత్తిలే విழிక్కప్పెఱాతొழிన్దాల్ అవరై ప్పెఱ్ఱ పుర్ముఖత్తిలేయాకిలుమ్ విழிక్కలామెన్ఱిరున్దేన్, అతువుమ్ కిడైయాతొழிవతే !

(రామంమేనుగతాదృష్టిః- నత్వాపశ్యామి) ప్రధానపరికరమాన కణ్డానేయవర్ పిన్నేపోకైయాలే అసన్నిహితమాయిఱ్ఱు, సన్ని హితైయానవున్నైయో కాణప్పెఱుకిఱిలేన్, నానెన్నశెయ్‌వే నెన్గి ఱాన్. (రామంమే అనుగతాదృష్టిః - నత్వాపశ్యామి) "అణ్డర్కోన ఙ్ యరఙ్గనెన్నముతనై క్కణ్డకణ్గళ్ మఱ్ఱొన్ఱినై క్కాణావే " ఎన్ఱుమా ప్పోలే, అవ్విషయత్తిల్ ఆழ்ఙ్గాల్పట్టతు, ఇనివేఱొన్ఱై క్కాణవఱ్ఱో ఎన్గిఱాన్.

ఇప్పడి చక్షురిన్ద్రియమ్ తనక్కతవామైయాలే వాగిన్ద్రియత్తై క్కొణ్డాకిలుమ్ ఆశ్వసిప్పోమెన్ఱు పార్త్తు అవళ్ పేరైచ్చొల్లి అழைక్కి ఱాన్. (కౌసల్యే) "ఏషమేజీవితస్యాన్తో రామోయద్యభిషిచ్యతే" ఎన్ఱు- తెన్ఱల్పక్కైయాయ్ పెరుమాళుడైయ అన్వయత్తిల్ ముడియ త్తేడుకిఱ కైకేయియుమొరుత్తి. "కింపునఃప్రోషితేతాతే ధ్రువంమర ణమేవమే " ఎన్ఱు - అవర్ వ్యతిరేకత్తిల్ ముడియత్తేడుకిఱ నీయుమొ రుత్తి. (కౌసల్యే) "కౌసల్యాలోకభర్తారం సుషువేయంమనస్వినీ " నీనాడువాழமనోరథిత్తు ప్పిళ్ళైపెఱ్ఱపడియుమ్, అతెల్లాఙ్గిడక్కనాడో డు ఎన్నోడువాశియఱక్కేడుమ్బడియావతే! (కౌసల్యేత్వానపశ్యామి) అనర్థకరైయాన కైకేయియై యిత్తనైపోతు కణ్డకణ్గళ్ ఆశ్వాసకరై యానవున్నైక్కాణాతొழிవతే!

ఇవనిప్పడి త్తన్ తళర్న్దిత్తోన్ఱ కౌసల్యే-ఎన్ఱుమై త్తవాతే, తియగ్గిన వివనై యుమిఴక్కలాకాతే, పుకుకిఱోమెన్ఱు తుణుక్కోడే కిట్టవన్దు శెయ్యవేణ్డువ తెన్నెన్ఱుకేట్క, * ౧. (సాధుమాపాణినాస్పృశ) ఎన్నుడైయ క్లేశమెల్లామ్బాప్పడి యున్నుడైయ ఈరక్కైయాలే తడవిఆశ్వసిప్పియాయెన్నైఅఱ్ఱ. *౨.(పాణినాస్పృశ) పురోవర్తినియాన వున్నైక్కాణామైయాలే చక్షురిన్ద్రియమ్ కుడిపోయిన్ఱైన్దతిన్దోమ్, ఉన్నుడైయ వాక్యశ్రవణమ్బణ్ణినపడియాలే శ్రవణేన్ద్రియమ్ కిడన్దతెన్దతిన్దోమ్, కౌసల్యే-ఎన్ఱున్నుడైయ నామగ్రహణమ్బణ్ణినపడియాలే వాగిన్ద్రియమ్ కిడన్దతెన్దతిన్దోమ్, గన్ధగ్రహణమ్బణ్ణామైయాలే అవరైయుచ్చిమోర్న్దఘ్రాణేన్ద్రియమ్ పోయిత్తైన్దతిన్దోమ్, స్పర్శేన్ద్రియమ్ శెయ్తపడి యెన్నెన్నిల్, అత్తైఅఱియలామ్బడి యెన్నైయణైత్తుక్కొణ్ణాయ్. కళ్ళర్ పుకున్దుపోనవకత్తిల్ కిడన్దతుమ్ కిడవాతతుమ్ అఱాయ్వారైప్పోలే. వన్దుపోనవర్ తాఴ్వఴక్కళ్ వనితే. ఎన్నైమ్బులనుమెశ్శిలుజ్ఞోణ్డిజ్ఞే నెరున లెఱ్ఱున్దరుళిప్పోన పునితరెన్ఱారితే. * 3. (సాధుస్పృశ) ఇత్తనైపోతుమ్, కై కేయియోడే * యొరుమిడరాయ్ అవనైక్కాడేఱప్పోకవిట్టు ఇప్పోతాకనిన్ఱు ||ఆరోతమడియానిన్ఱానెన్ఱునినైత్తిరాతే, ¶ అవిద్యాస్పర్శత్తాలే ఇక్కలక్కమివనుక్కువన్దతె, ఇప్పావి ఎన్ శెయ్వానెన్ఱు నెఞ్జిఱక్కత్తోడేతోడవేణుమ్. *౪. (పాణినాస్పృశ) అన్ఱు అగ్నిసాక్షికమాక మఙ్గళముహూర్త్తత్తిలే సకౌతుకమాక ప్పిడిత్తవక్కైయాలే యన్నినైవోడే తోడవేణుమ్. * ౫. (పాణినాస్పృశ) సర్వాఙ్గఙ్గళాలు మెన్నైయణైత్తు వెళ్ళక్కేడాకామే సాత్మిక్కుమ్బడి ఏకావయవత్తాలే స్పర్శిక్కవేణుమ్. * ౬. (సాధుమాపాణినాస్పృశ) పెరుమాళ్ఙై ఎడుప్పతొప్పిప్పతాయ్, అవరుడైయ వఙ్గస్పర్శత్తాలే పరిమళిత్తమాన వక్కైయాలే తోడవేణుమ్. * ౭. (మాస్పృశ) రామస్పర్శ

---

* ఒరుమిడర్ - ఏకకంఠము, ఏకముఖముగాకలిసి

|| ఆరోఁవమ - ఇచ్ఛకము   ¶ అవిద్యా - అజ్ఞానము

మ్బెజీలుజ్జీవిత్తుమ్, పెత్తాతపోతుముడియుమ్బడియా యిరుక్కిఱవెన్నై యవర్రైప్పెఱ్ఱ వున్నుడైయ వక్కైయాలే యఱైక్కవేణుమ్. భగవత్స్పర్శమ్ నేర్కొండునేర్కిడైయాతొళిన్దాల్, అవరుడైయ సమ్బన్ధి సమ్బన్ధికళుడైయ స్పర్శఙ్గొణ్డు ఉజ్జీవిక్కక్కడవతాయిత్తే యిరుప్పతు. “తాంస్పృష్ట్వామామపిస్పృశ” ఎన్ఱు-అవర్ తాము మిత్తలైయై ప్పెత్తాతపోతు ఇప్పడిప్పట్టారిత్తే. * ౪. (పాణినాస్పృశ) “అణిమికుతామరైక్కైయై యన్ఱోవడిచ్చి యోన్దలైమిశైనీయణియాయ్ ” ఎన్ఱు-అవ్విషయత్తిల్ శొల్లక్కడవపాశురత్తై, అతు కిడైయామైయాలే తదీయ విషయత్తిలే శొల్లుకిఱానిత్తే.

* ౧. అణ్డర్కోన్-ఇతరవిషయఙ్గళిల్ పోకాతపడి కాల్ తాఴ్ప్పణ్ణుకిఱ విషయత్తిల్ వైలక్షణ్యమిరుక్కుమ్పడి॥ * ౨.— అణ్డర్కోన్ - “యత్రపూర్వేసాధ్యాస్సన్తిదేవాః” ఎన్ఱుమ్- “విణ్ణోర్ పరవున్దలైమకన్” ఎన్ఱుమ్ - “అయర్వఱుమమరర్కళతిపతి” ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, అస్పృష్టసంసారగన్ధరాన నిత్యసూరికళుక్కు నిరుపాధిక నిర్వాహకనాన మేన్మైయుడైయవన్॥ * 3.— అణ్డర్కోన్- తనిత్తనియే ముడియుడైవానవరాయ్ నిరపేక్షమాన పెరున్దిరళుక్కు నియామకనానవన్॥ * ౪.— అణ్డర్కోన్-“మునివర్కుత్తేవర్ పోలత్తేవర్క్కున్దేవావో” ఎన్ఱుమ్-“పరగిపరాణామ్” ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, మనుష్యాదికళిల్ అత్యన్తవిలక్షణరాన నిత్యసూరికళుక్కుమేలానవన్. *—ఇప్పడి నెట్టెణియిట్టెఱ వేణ్డుమ్బడి * మిశైకొమ్బా యెట్టానిలత్తే యాయిరుక్కుమోవెన్నిల్, * ౧. అణియరఙ్గన్- అక్కరైతీరత్తన్నైక్కాణ్డువన్దు సులభనాక్కినవన్॥ * ౨.—అణియరఙ్గన్- “అరఙ్గత్తరవణైప్పళ్ళియాన్” ఎన్ఱుమాప్పోలే, పోక్కువరత్తఱ్ఱస్థావరప్రతిష్ఠైయాకవన్దుశాయ్న్దవన్. “శేష్యేపురస్తాచ్ఛాలాయా యావత్తేనప్రసీదతి” ఎన్ఱు - అవన్బాక్కల్ నామ్బణ్ణుమత్తై, తామిఙ్గేవన్దుపళ్ళైప్పక్కిడక్కిఱవన్. పయిర్త్త

* మిశై - యెత్తుగానున్న

లై యిలే †కుడిఅఱుట్టిక్కిడప్పాలై ప్పోలే, జీవసంరక్షణార్థమాకవన్దు పడు
కాడుకిడక్కిఱవర్. *౩. అణియరఙ్గర్-అణ్డర్ కోనెన్గిఱవిడత్తిల్ అవర్క
ళుక్కుమణుకవాణ్ణాతపడి పెరియమతిప్పోడే, "దహ పచ" ఎన్ఱు-నియా
మకనాయ్ అతునిరూపకమామ్పడియిరున్దార్. ఇవ్విడత్తిల్ దేశికరిల్ తా
ను మొరువనాయ్ క్కలన్దు పరిమాఱి పునలరఙ్గమూరెన్ఱడైయాళమ్
శొల్లిప్పోయిఱ్ఱు. *౪ అణియరఙ్గర్-అప్రాకృతమానదేశత్తైవిట్టు, పఱ్ఱి
వేణ్డుమ్పడి సంసారత్తుక్కు ఆభరణమాన కోయిలైయుకన్దవర్. అణ్డర్
కోనమరుమ్ శోలై యిత్తే. *౫. అణియరఙ్గర్-నాళ్ తోఱుమ్ శేషవస్తువై
ప్పెఱుకైయాలే నిత్యోత్సవమాయ్, "సిక్తరాజపథాంకృత్స్నాం
ప్రకీర్ణకమలోత్పలామ్" ఎన్ఱుమ్ - "పతాకాధ్వజమాలినీమ్" ఎన్ఱుమ్-
"తిడ్కొడిమతిళ్ శూழ் తిరువరఙ్గత్తాయ్" ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడియే,
నిత్యాలఙ్కృతమానకోయిలిలే వాழ்కిఱవర్ *౬. అణియరఙ్గర్-"దేశో
యం సర్వకామధుక్" ఎన్గిఱపడియే, పరమప్రాప్యమానవస్తువై యకప్ప
డవిజ్ఞేయమైత్తు తన్బక్కల్ ఏకరాత్రవాసత్తాలే ఇస్సంసారికళుడైయ
ప్రతిబన్ధకఙ్గళైయుమ్పోక్కి శేర్త్తు రక్షిక్కక్కడవోమెన్ఱు అతిలే యొ
రుప్పట్టిరుక్కిఱకోయిలిలేయిరుక్కిఱవర్. * ౭. అణియరఙ్గర్-"రఙ్గం స్థా
న్నత్తనస్థానమ్" ఎన్ఱు శొల్లుకిఱపడియే, అవన్ మనోరథలాభత్తాలే
యుకన్దువర్త్తిక్కిఱదేశమ్. నిత్యవిభూతియిలే ఇరుక్కుమ్పోతు, అఙ్గు
కుఱైవాళరిల్లాతపడియినాలే తాన్ కుఱైవాళనాయాయిఱ్ఱు ఇరుప్పతు.
ఇఙ్గే వన్దపిన్బాయిఱ్ఱు పరిపూర్ణరాయ్ తిరువరఙ్గచ్చెల్వరాయిఱ్ఱు.
నమక్కు పరమపదముద్దేశ్యమామాప్పోలే యాయిఱ్ఱు అవనుక్కు
కోయిలుద్దేశ్యమాయిరుక్కుమ్పడి. సులభనానవిత్తాలుమ్ ఉమక్కుప్పె
త్తెన్నెన్నిల్, *౮. ఎన్నముతనై-ఎనక్కు ధారకనానవెన్నముతనై. దేవ
ర్కళ్ అమృతత్తిల్ వ్యావృత్తి-అతావతు-తాన్ ఉప్పునీరాయ్ అచేతన
మాయుడమ్బునోవక్కడైయ వేణ్డి శరీరత్తై ¶పూణ్ కట్టక్కడవతాయ్,

† కుడిల్ - గుడిశ.   ¶ పూణ్ కట్ట - బలపఱచ.

ఇత్తనై పట్టాలుమ్ మాళప్పడియాయిరుక్కుమ్. ఇతుసర్వరసముమా య్, పరమచేతనముమాయ్, అయత్నసిద్ధముమాయ్, ఆత్మావైప్పాన్ కట్టక్కడవతాయ్, నిత్యముమాయిరుప్పతు. *౨.అముతనై-"అసౌవా ఆదిత్యోదేవమధు" ఎన్నుమ్-"ఆత్మావై పురుషస్యమధు" ఎన్నుమ్-"రసో వైసః" "సర్వరసః" ఎన్నుమ్-"విష్ణోఃపదేపరమేమధ్వఉత్సః" ఎన్నుమ్- "తూయవముతై" ఎన్నుమ్- "ఆరావముతే" ఎన్నుమ్ శొల్లుకిఅపడియే, ఒరుకాలుమ్ తెక్కిడాతవముతమాయిరుక్కుమ్. * 3. అణ్డర్ కోనణియరఙ్గ నెన్నముతనై-ఉభయవిభూతి యొరుతట్టుమ్, నానొరుతట్టుమాయన్నో విషయీకరిత్తతు. - అణ్డర్ కోనెన్నైయాలే నిత్యవిభూతియోగమ్ శొల్లి త్తు. అణియరఙ్గనెన్నైయాలే లీలావిభూతియోగమ్ శొల్లిత్తు. అవ్వో పాతితమ్మైయుమొరు విభూతియాకనినైత్తు ఎన్నముతనై యెన్గిఱార్. "తిరుమాల్ వైకున్దమే" "తిరుప్పాఱ్కడలేఎన్దలైయే" ఎన్నుమాప్పోలే. " అణ్డర్ కోనెన్నైయాలే స్వామిత్వమ్ శొల్లిత్తు - అణియరఙ్గనెన్నై యాలే సౌలభ్యమ్ శొల్లిత్తు - ఎన్నముతనై యెన్నైయాలే సౌశీల్యవా త్సల్యమ్ శొల్లిత్తు. అణ్డర్ కోనణి యరఙ్గనెన్నైయాలే అఖిలజగత్స్వా మిత్వ-ఎన్గిఱార్. ఎన్నముతనై యెన్నైయాలే అస్మత్స్వామిత్వ - ఎన్గిఱా ర్-ఎన్నముతనై, "తమేవంవిదిత్వాఅమృతత్వమేతి" ఎన్ను- అవనై ప్పె త్తు ఇవనమృతనానాప్పోలేయాయిత్తు ఇవనై ప్పెత్తు అవర్ అమృత రానపడి. ఇప్పడి నిరతిశయభోగ్యరాన వివనైప్పెత్తు శెయ్తతే న్నెన్నిల్, * ౧. కణ్డకణ్గళ్—ఎన్నుమ్పాట్టాకాతపడి అనుభవిక్కప్పె త్తనవాయిత్తు-* ౨. కణ్డకణ్గళ్-"కాణవారాయ్" ఎన్నుమ్- "కదాను సాక్షాత్కరవాణిచక్షుషా" ఎన్నుమ్-కాణవాశైప్పట్టుపోకైయన్నిక్కే-, యథామనోరథజ్ఞానప్పెత్తనవాయిత్తు. * 3. అముతనైక్కణ్డకణ్గళ్ - రసనేన్ద్రియవిషయమాన వమృతత్తైచక్షుస్సు విషయీకరిప్పతే! * ౪. అముతనైక్కణ్డకణ్గళ్ - "బధ్నాయతేతేనయవేనరాణాం విష్ణోర్నలిఙ్గాని

నిరీక్షతోయే” ఎన్గిఱపడియే, పీలిక్కణ్ణానకణ్గళ్నిక్కే పెఱ్ఱకణ్గళ్. “నమాంసచక్షురభివీక్షతేతమ్” ఎన్ఱుమ్ - “నచక్షుషాపశ్యతికశ్చనైనమ్” ఎన్ఱుమ్ - “కడ్కిలి” ఎన్ఱుమ్ ప్రమాణఙ్గళ్ నిషేధిక్కచ్చెయ్తేయుమ్ ముఱ్పడ ఇన్ఱు కాణప్పెఱ్ఱకణ్గళ్. అముతనై క్కణ్డకణ్గళ్ - నాట్టారైప్పోలే మాళుమ్బడియాక పానమ్బణ్ణియనుభవిక్కైయన్ఱిక్కే, “నాశ్నన్తినపిబన్తి ఏతదేవామృతంధృష్ట్వాతృప్యన్తి” ఎన్గిఱపడియే,ముతలిల్చ్చొత్తైయాతపడికాడ్చియాలే పరుకిక్కళిత్తనవాయిఱ్ఱివై. కణ్గళ్ - అన్యోన్యసదృశమెన్ఱు మాప్పోలే, ఒన్ఱుక్కొన్ఱోప్పామిత్తనై పోక్కి, వేఱు ఉపమానమిల్లాతవై. * ౧. మఱ్ఱొన్ఱినైక్కాణావే-పాతివ్రత్యధర్మత్తిలేదీక్షిత్తాయిఱ్ఱిరుప్పతు. మఱ్ఱొన్ఱైడుత్తుక్కఱ్ఱైక్కక్షు*ప్పాత్తమ్బోరాతేయిరుక్కిఱపడి.* ౨. కాణావే- “పశ్యన్తిసూరయః” ఎన్ఱుమ్- “సదాపశ్యన్తి” ఎన్ఱుమ్-త్రిపాద్విభూతియాకవిమైక్కొట్టువతుమ్శెయ్యాతే, అనుభవిక్కిఱపడివఴక్కుకళితొన్ఱుమే అనుభవిక్కప్పుకాల్ వేఱొన్ఱిల్ పుకురలామో ఇరుప్పతు. * 3. అణియరఙ్గనైక్కణ్డకణ్గళ్ మఱ్ఱొన్ఱినైక్కాణావే-“శాస్త్రైర్దృష్టిర్జనార్దనమ్”ఎన్ఱుమ్-“శాస్త్రదృష్టేనవర్త్మనా” ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, ఓలైప్పుఱత్తే కణ్డుపోకైయన్ఱిక్కే, ఇక్కణ్ణాలేఇజ్జేకాణప్పెఱ్ఱతు వేఱొన్ఱుకాణవఱ్ఱో? *౪. ఎన్నముతనైక్కణ్డకణ్గళ్ మఱ్ఱొన్ఱినైక్కాణావే-కణ్డపోతేముకత్తైమాఱవైక్క వేణ్డుమ్బడి శన్దియామెరిన్దిరుక్కై యన్ఱిక్కే, కణ్గళ్కుళిర్న్దిరుక్కుమ్బడి, నిరతిశయభోగ్యమాయ్ అళైవిట్టుప్పుఱమ్బుకాల్ వాఙ్గప్పోమో యిరుప్పతు. *౫. కణ్డకణ్గళ్ మఱ్ఱొన్ఱినైక్కాణావే-కాణాతపడి అడియిలేవిలక్కినోమాకిల్ మీడ్కలామత్తనై పోక్కి, కణ్డపిన్బు మీడ్కలామో? * ౬. అణ్డర్కోనణియరఙ్గనెన్నముతనైక్కణ్డకణ్గళ్ మఱ్ఱొన్ఱినైక్కాణావే - ఉభయవిభూతివిశిష్టనాయ్ సర్వాత్మకనాన

---

* ప్రాప్తమ్ - యోగ్యత

వివసైక్కణ్ణాల్, "ఆత్మనిఖల్వారేదృష్టేఇదంసర్వందృష్టంభవతి" ఎన్ఱుమ్- "నాన్యత్పశ్యతినాన్యచ్ఛృణోతి" ఎన్ఱుమాప్పోలే, సర్వముమ్ తదాత్మకముమాయ్‌తోన్ఱు మత్తనై యొழியः తద్వ్యతిరిక్తమాక వొన్ఱుమ్ తోన్ఱాత్తన్మాకవుమామ్. * ౭. మఱ్ఱొన్ఱినైక్కాణావే-ఎన్ఱు-అవనైయే ‡యురువక్కాణుమెన్ఱుమ్బడియాయిఱ్ఱు. అతావతు- ఉకన్దరుళిన తిరుమేనియిల్ సాక్షాత్కారమ్, "తస్మిన్దృష్టేపరావరే" "ఆత్మావాऽరే ద్రష్టవ్యః" ఎన్గిఱవుపాయదశైయిల్ సాక్షాత్కారత్తై క్కాణ్డుపోయ్ మూట్టు, అతు, "సదాపశ్యన్తి" ఎన్గిఱఫలదశైయిల్ సాక్షాత్కారత్తోడే మూట్టు, అతు యావదాత్మభావియాకైయాలే, ఉరువవిప్పడి నడక్కుమెన్ఱుకిఱత్తు. అత్తైయిఱే-రామం మేనుగతాదృష్టిः-నత్వాపశ్యామిఎన్ఱు ఋషిశొల్లుకిఱతు ౧౧.

తాత్పర్యము.— పుత్రవాత్సల్యముచేత రామునినెడదెగక చూచుచుండుటవలన గలిగిన అభ్యాసమువలన సారాసారవివేక చతురమైన నానయనేన్ద్రియము సారతముఁడైనరాముని వెంటఁబడెను. అతను కంటికి కనుపడఁదగిన దేశముదాటినను, నానయనేన్ద్రియము మళ్లలేదు ఓకౌసల్యా! నీవు నాయెగుటనుండి మాటలాడుచున్నను నీవునాకంటికగుపడలేదు. స్పర్శేన్ద్రియము సయితము రాముని వెంటఁబడెనేమోయని సన్దేహముగానున్నది నన్నుచక్కగతాఁకిచూడుము అని పెరుమాళ్లు వనవాసమునకు వెళ్లినపిమ్మటకౌసల్యతో దశరథుఁడు తనదుర్గతిని జెప్పుచున్నాఁడు

పెరియవాచ్చాన్పిళ్లై తిరువడికళేశరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము - ౫౯ - వ సర్గము, ౭ - వ శ్లోకము.

మూ. విషయే తే మహారాజ రామవ్యసనకర్శితాః ।
అపి వృక్షాః పరిమ్లానా స్సపుష్పాఙ్కురకోరకాః ॥ ౧౨.

అర్థము.— మహారాజ! - మహారాజా! తే-నీయొక్క, విషయే-దేశమందు, రామవ్యసనకర్శితాః - శ్రీరామునిదుఃఖముచేతచిక్కిన, సపుష్పాఙ్కుర కోరకాః - పూలతోను చిగురుటాకులతోను మొగ్గలతోను గూడుకొన్న, వృక్షాఅపి - ఎడదెగకనీళ్ళు కట్టఁబడుచున్న చెట్లుకూడ, పరిమ్లానాః - మిక్కిలివాడినవి

---

‡ ఉరువ - కడవరకు, ఎల్లప్పుడు.

వ్యా. అవతారికై. గఙ్గాపరిసరత్తిలే పెరుమాళై విట్టు క్షేరుఙ్గో ఞమీణ్డసుమన్త్రన్, చక్రవర్తిత్తైక్కిట్టి పెరుమాళుడైయ విశ్లేషత్తి ల్పెఅన్దవిశేషఙ్గళ్ పలవుమ్శొల్లి, ఉన్నైక్కళ్ళుణ్డాన స్థావరఙ్గళకప్ప డప్పట్ట పాడితుకాణెన్గిఱాన్.

*౧. (విషయేతే) నాట్టారుడైయ రాజ్యత్తుక్కు మున్నుడైయ రాజ్య త్తుక్కుమ్ ఉళ్ళవాశికేళాయ్. * ౨. (విషయేతే) దక్షిణకోసలముమ్ ఉత్తరకోసలముమాయుళ్ళుడైయ రక్షణత్తిలేయొతుఙ్గీ యెల్లైత్తోరణ త్తుక్కట్ప్పట్టనాడడఙ్గ. * ౩. (విషయేతే) "ఇక్ష్వాకూణామియంభూమి స్సశైలవనకాననా" ఎన్ఱు-విళైనిలత్తోడుమ్ మలైనిలత్తోడుమ్మరనిల త్తోడుమ్ వాశియఱ ఎనతెన్ఱభిమానిత్తు ఇరుక్కుమ్బడి, ఉన్నభిమాన విషయమాన విప్పరప్పిల్. * ౪. (విషయే) "నాడునగరముమ్" ఎన్గిఱపడియే,అవిశేషజ్ఞరాయుమ్,కర్షకరాయుమ్,ఫలభోక్తాక్కళాయు మాయుళ్ళనాడు ఇరున్దతేకుడియాక.

యారుడైయనాడెన్నిల్; * ౧. (తే) "ప్రజానాంవినయాధానా ద్రక్షణాద్భరణాదపి । సపితా" ఎన్ఱుమ్-"సపితాయస్తుపోషకః"ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, పెత్ఱపితాప్రజైకళై రక్షిక్కుమాప్పోలే, ఉన్వయి త్తిలేవైత్తురక్షిక్కిఱవున్నుడైయ. * ౨. (తే) స్థావరఙ్గళకప్పడకృతజ్ఞ రాయ్, పక్షపాతమ్బణ్ణుమ్బడి పుణ్యవానాయిరుక్కిఱ ఉన్నుడైయ. * 3. (తే) "హరిబాహ్యాస్తుబాహ్లీకాః" ఎన్ఱు-భగవద్విముఖమామ్బడి యానపాపదేశమన్ఱియిలే, భగవదభిముఖమామ్బడియాన ఇద్దేశత్తైయు డైయవున్నుడైయ.

ఎన్నుడైయ విషయమాఙ్గాట్టి లిప్పడియాకైక్కడి యెన్నెన్నిల్; (మహారాజ) "రాజావారాజమాత్రోవా" ఎన్ఱు - క్షుద్రవన్నియు మాతల్, సామన్తరాతల్, క్షత్రియ జన్మమాయ్ వైత్తపెట్టైక్కడి యాతలాకైయన్ఱియిలే, "తస్యేయంపృథివీసర్వా" ఎన్ఱుమ్, "ఏకాత

పత్రంజగతగ్ప్రభుత్వమ్"ఎన్ఱుమ్-"వార్యాఫలకపర్యన్తామభుక్త్వామహా తీంమహీమ్"ఎన్ఱుమ్-ఒరుముళ్ కుత్తునిలమాళుమాప్పోలే, ఇప్పరప్పడ జగీరక్కైయాలే తడవియడక్కియాళుకిఱ వుమ్మతిప్పాన పెరుమై యాలే ఎన్గిఱతు. (మహారాజ) "రఞ్జనాద్రాజా"-ఎన్ఱుమ్ "అను రక్తగ్ ప్రజాభిశ్చ ప్రజాశ్చాప్యనురజ్ఞతే" ఎన్ఱుమ్ - నాడుఇరున్దతే కుడియాక వుమక్కునల్‌పడుమ్బడి నీర్ తాన్నల్లిరాయ్, ఇప్పడి ఉభ యానురాగముముణ్డామ్బడి నడత్తుకిఱవరల్లో ? ఆక్కైయాలేయెన్గిఱతు.

అ తెన్బక్కల్ కృతజ్ఞత్తైయాలేయాయ్ పెరుమాళ్ పక్కల్ ఒరుఆకా రమిల్లైయోవెన్నిల్,*౧.(రామవ్యసనకర్శితాః) "గుణాభిరామంరామం చ" ఎన్ఱుమ్- "పల్వ్వైయేన్నైయిార్ కీర్త్త గుణజ్గళై యుడైయాయ్"ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, పెరుమాళుడైయగుణజ్గళిల్ *పాట్టాలేయెన్గిఱతు.*౨. (రామవ్యసనకర్శితాః) ఎల్లారోడుమ్ $వరైయాతే పొరున్దుమ్బడియాన పెరుమాళుక్కు ఇప్రవాసమ్‌వరువతేయెన్ఱు క్లేశిత్తార్ కళ్. * 3. (రా మవ్యసనకర్శితాః) ఎల్లారైయుమ్ వాళ్రవిక్కిఱపెరుమాళుక్కు ఇతో రువ్యసనమ్‌వరువతేయెన్ఱుక్లేశిత్తాల్ కృశజ్గళాయిన.

ఇప్పడి క్లేశిత్తవర్ కళ్ తాన్ యారెన్నిల్ , (అపివృక్షాః) అఱివుడైయచేతనరల్ల, అఱివిల్లాతమరజ్గళకప్పడ.(అపివృక్షాః) వృక్షా అపి- వృక్షజ్గళుమెన్గిఱ ఉమ్‌కారత్తాలే,దేవతిర్యఙ్మనుష్యర్ కళేయల్ల, స్థా వరమకప్పడక్లేశిత్తన వెన్గిఱతు. అవర్ కళ్ తాన్ క్లేశిత్తపడియుణ్డోవె న్నిల్, "చుక్రుశుర్వనదేవతాః" ఎన్ఱు- వనదేవతైకళ్ కూప్పిట్టన. "అత్యజఙ్కబళాన్నాగాః" ఎన్ఱుమ్- 'మృగ్యశ్చదర్భాఙ్కుర నిర్వ్యపే క్షాః" ఎన్ఱుమ్ - యానైకళుమ్ మృగజ్గళుమ్ కవ్వినపుల్లు కక్కడవాయ్ శోరనిన్తనవెన్ఱుశొల్లిఱ్ఱితే. "ఇహైవనిధనంయామో మహాప్రస్థాన మేవవా । రామేణరహితానాన్తుకిమర్థం జీవితంహినః" ఎన్ఱు-మనుష్య ర్ కళ్ క్లేశిత్తార్ కళ్. అవ్వళవేయల్ల, మరజ్గళుమ్ క్లేశిత్తన వెన్గిఱతు.

---

* పాట్టాలే - ఆశచేత. $ వరైయాదే - ఎడబాయక

కోడై తట్టియులరుతల్ § పారిలేతట్టియులరుశల్ శెయ్‌తమరఙ్గళ న్ఱియిలే తళిరుమ్‌కీముఱియుమాన పశుమరఙ్గళకప్పడ యులర్న్దనవో వెన్నిల్? (వృక్షాఅపిపరిమ్లానాః) “వృషసేచనే” ఇతే. ఆకైయాలే, సిక్తఙ్గళాయ్ పాత్తియిలే నిరమ్బనీర్ నిఱ్కచ్చెయ్‌తే యులర్న్దన.(పరిమ్లానాః) — తఱికై యిట్టువెట్టుణ్డమరఙ్గళడియఱ్ఱాల్ వాడుమాప్పోలే వాడిన. (పరిమ్లానాః) ఇప్పోతివ్విశ్లేషక్లేశత్తాలే+శెరుక్కువాడిత్తత్తనై పోక్కి, “ఏతిజీవన్తమానన్దోనరంవర్షశతాదపి” ఎన్ఱు ఉయిర్ కిడన్దాల్ ఎన్ఱుకూడియుమ్‌నన్మైవరుమెన్గిఱ ప్రసిద్ధియాలే, పెరుమాళ్ పదినాలాణ్డు కళిన్దాల్ వరువరెన్ఱుమ్‌నశైయాలే కరుకిత్తనవిల్లై. ౨.(పరిమ్లానాః) శాఖైకళిల్ అగ్రప్రదేశమాయ్ ఇళశాఙ్గొమ్బుకళ్ వాడుకైయన్ఱియిలే, పరితోమ్లానాః - మరఙ్గళిలడి+పణైయోడు తలైపణైయోడు కొమ్బుకళోడు తలైయోడు ముత్తలిలైయోడు ఇళశిలైయోడువాశియఱ వెఙ్గుములర్న్దన.

వెఱుమిలైకళేయోవాడిత్తనవెన్నిల్, (సపుష్పాఙ్కురకోరకాః) పూక్కళోడుమ్ కురుత్తుక్కళోడుమ్ అరుమ్బుకళోడుమ్ వాశియఱవెల్లామ్‌శోర్న్దన. (సపుష్పాఙ్కురకోరకాః) పుష్పమాకిఱతు మలర్న్దపూ. అఙ్కురమాకిఱతు ముకిళ్. కోరకమాకిఱతు¶కడుమొట్టు, ఇవైయడైయవులర్న్దన - (సపుష్పాఙ్కురకోరకాః-వృక్షా అపిరామవ్యసనకర్శితాః - పరిమ్లానాః) సపుత్రపౌత్రరాన మనితరుడమ్బుమెలిన్దుముఖమ్‌వాడినాప్పోలే, మరఙ్గళుమ్ పూక్కళోడుమ్|| శెరున్దుకళోడుమ్ శాఖైకళోడుమ్ శాఖికళోడుమ్‌వాశియఱ కొమ్బువిమవాయ్ పెరుత్తు ⁑ చ్చెయ్‌వీశుమానమరఙ్గళడైయనోకియులరువతుమ్‌శెయ్‌తన.(విషయేవృక్షాఁగిపరిమ్లానాః) ఉన్నైకుళ్ ప్రమదావనోద్యానారామరూపమాయ్ ఇత్తైత్తువళర్న్దపడైవీడుశూళ్న్దమరఙ్గళోడు, =పఱట్టైకళాయ్ కాట్టిలే తానేముళైత్తు వళర్న్ద ఎల్లైనిలత్తిల్ మరఙ్గళోడు వాశియఱ వెఙ్గుములర్న్దన వెన్ఱాకవుమామ్. ౧౨.

* కోడై - ఎండ. $ పారిలే - రాతిబండలో § ముఱి-ఆకు. ─తఱికై-ఉలి † శెరుక్కు-సమృద్ధి. + పణై - కొమ్మ ¶ కడుమొట్టు- గట్టిమొగ్గ. || శెరున్దు-చిగురుటాకు. ⁑ శెయ్‌వీశుమాన - వ్యాపించుచున్న. = పఱట్టై - గిటకబాఱిన.

తాత్పర్యము.— ఓమహారాజా! నీచేఁబరిపాలింపఁబడుచున్న దేశమందంతయు చేతనాచేతనవిభాగములేక సర్వపదార్థములు మనరామునికి సంభవించినవిపత్తుకు తల్లడిల్లి ప్రతినిమిషము చిక్కిపోవుచున్నవి పూలు ఆకులు పిందెలు కాయలతోనిండి శోభించుచుండినద్రుమములు రామవిశ్లేషానంతరము రెట్టింతశ్రద్ధతో మునుపటికంటె నెక్కువనీరువిడువక కట్టబడుచున్నను నిలువెల్లనువాడి పెరుమాళ్లు తిరిగివేంచేసెదరను ఆశతో ప్రాణముమాత్రము ధరించుకొనుచున్నవి పిమ్మట చేతనములస్థితిని మీరేయోచించుకోవలయునని పెరుమాళ్లనువిడిచివచ్చిన సుమన్త్రుఁడు దశరథునితో దేశస్థితిని జెప్పుచున్నాఁడు

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము ౯౯ - వ సర్గము, ౧౨ - వ శ్లోకము.

మూ. సుభగశ్చిత్రకూటోఽసౌ గిరిరాజోపమో గిరిః।
యస్మిన్ వసతి కాకుత్స్థః కుబేర ఇవ నన్దనే॥ ౧౩.

అర్థము. నన్దనే - నన్దనమనెడు ఇంద్రునియుద్యానవనమునందు, కుబేరఇవ- కుబేరుఁడువలె, యస్మిన్ - ఏపర్వతమునందు, కాకుత్స్థః - కకుత్స్థవంశమునందవతరించిన శ్రీరాములు, వసతి - నివసించియున్నారో, అసౌ - ఈ, చిత్రకూటః - ఆశ్చర్యమైన శిఖరములుగల చిత్రకూటమనెడు, గిరిః - పర్వతము, గిరిరాజోపమః - పర్వతశ్రేష్ఠమైనతిరుమాలిరుఞ్జోలై యుపమానముగాగలదై, సుభగః - సొగసుగనున్నది.

వ్యా. అవతారికై. "ఇక్ష్వాకూణామియంభూమిస్సశైలవనకాననా" ఎన్ఱు-నాడునకరముమ్ కాడుమ్మలై యుమాన ఇక్ష్వాకుక్కళుడైయ రాజ్యత్తుక్కుళ్ పెరుమాళ్ ఎழுన్దరుళియిరుక్కైయాలే వీఱుపెఱ్ఱతు తిరుచ్చిత్రకూటమెన్గిఱతు.

(సుభగః) అల్లాతవిడజ్గళై ప్పఱ్ఱ వీఱుడైత్తాయిరుక్కై. వీఱుడమైయావతు - ఎల్లారుమ్విరుమ్బుమ్పడి యాయిరుక్కైయిఱే. అప్పడిక్కుప్పెరుమాళెழுన్దరుళి యిరుక్కైయాలే, పణ్డై పీడుఇరున్దతే కుడియాకవన్దుపడుకాడుకిడన్దతిఱే.

ఎழுన్దరుళి యిరుక్కైయాలుళ్ళ వైలక్షణ్యమొన్ఱుమేయో ఉళ్ళతెన్న, (చిత్రకూటః) దేశస్వభావ న్దన్నాలుమ్ విలక్షణమెన్గిఱతు. (చిత్రకూటః) “రమణీయో హ్యయం దేశః” ఎన్ఱు- తిరువయోధ్యైయిల్ నిన్ఱుమ్ లక్షైయేఱవెழுన్దరుళుకిఱ పెరియపెరుమాళ్ శ్రీరఙ్గక్షేత్రత్తినుడైయ భోగ్యతైయాలే అఙ్గే*పడికొణ్డాప్పోలే తిరువయోధ్యైయిల్ నిన్ఱుమ్లఙ్కైయేఱవెழுన్దరుళువతాక, “జగామచాశ్రమాంస్తేషాం పర్యాయేణతపస్వినామ్” ఎన్ఱు - వళైయవళైయవాశ్రమఙ్గళ్ తోఱుమ్ తట్టిత్తిరికిఱ పెరుమాళుమ్, ఇవ్విడత్తిలే పిరాట్టియుమ్ తాముమినితమరుమ్పడియితే ఇన్దదేశత్తిన్ భోగ్యతై. (చిత్రకూటః) నానావిధమాన ధాతుక్కళాలుమ్, నానావిధమాన రత్నఙ్గళాలుమ్, నానావిధమాన కొడిముడికళాలుమ్, తిరువుళ్ళమ్పిణిప్పుణ్ణుమ్పడి యాశ్చర్యమాయిరుక్కై.

ఇప్పడివిచిత్రమాన పర్ణకూటశాలైకళైయుడైత్తాయన్ఱో తిరువయోధ్యైయుమిరుప్పతు. అతైయోశొల్లుకిఱతెన్న, (అసౌగిరిః) “కల్లుఙ్కనైకడలుమ్ వైకున్దవానాడుమ్ పుల్లెన్ఱొழுన్దనకొల్” ఎన్ఱు-కైవిట్టుప్పోన్దవై పోలేయో? “అమర్న్దనితుఱైకోయిల్” ఎన్గిఱపడియే, అవనుకన్దు వర్త్తిక్కుమిమ్మలై.

ఎన్పోలవెన్నిల్; (గిరిరాజోపమోగిరిః) పెరుమాళుమ్పిరాట్టియుమ్ శేరవెழுన్దరుళియిరుక్కైయాలే, “తిరుమాలిరుఞ్జోలైమలై” ఎన్ఱు-అழகరుమ్ నాచ్చియారుమ్ ఎழுన్దరుళియిరుక్కుఱతిరుమలైయోడొప్పచ్చొల్లలాయిరున్దతు.

ఇప్పడిక్కుమ్మలై క్కేత్తిరమెన్నెన్న, (యస్మిన్ వసతి కాకుత్స్థః) పిఱన్దపడైత్తు ప్పోకట్టుప్పోన తిరువయోధ్యై పోలుమన్ఱియిలే, పిఱన్దపోతే పొకట్టుప్పోనమధురై పోలుమన్ఱియిలే, యాతొరుమలై, “నఙ్గళ్ కున్ఱఙ్కైవిడాన్” ఎన్గిఱపడియే, విడాతేఎழுన్దరుళియిరుక్కుఱార్.

* పది - వేరు, స్థానము.

ఇప్పడియిరుక్కిఱవర్ తామ్యారెన్నిల్, (కాకుత్స్థః) ఇక్ష్వాకులమాక వృద్ధరిక్కుమ్బడియాన పెరుమైయైయుడైయ పెరుమాళెన్గిఱతు. (కాకుత్స్థోయస్మిన్వసతి) * కకుత్స్థకులత్తిలేపిఱన్ద తిరువయోధ్యైయిలే యెழுన్దరుళియిరుక్కిఱ పెరుమాళ్ యాతొరుమలైయిలేయెழுన్దరుళియిరుక్కిఱార్. (కాకుత్స్థోయస్మిన్వసతి) ఇమ్మలైయిన్మేలే ఎழுన్దరుళియిరుక్కిఱపోతే, ఇక్కులత్తుక్కు కూటస్థనాయిరుప్పతొరు రాజావానవన్, ఇన్ద్రన్ వృషభమాయిరుక్క వతిన్ కకుత్తిలే నిన్ఱాప్పోలే యిరున్దతు. (కాకుత్స్థోయస్మిన్వసతి) "పరన్ శెన్ఱు శేర్ తిరువేఙ్గడమ్" ఎన్గిఱపడియే సర్వాధికవస్తు ఇనితమర్న్దరుళుకిఱదేశమిత్తే.

ఇప్పడిఇమ్మలైయిలే యెழுన్దరుళియిరుక్కిఱవితు వనవాసమర్యాదైయాలే క్లేశాత్మకమాయిరుక్కుమోవెన్నిల్, (కుబేరఇవనన్దనే) ధనపతియాన వైశ్రవణన్, తన్ శెరుక్కాలే స్వర్గలోకత్తిలేఇన్ద్రోద్యానమాన నన్దనవనత్తిలే యిరున్దాప్పోలేయిరున్దతు. కుబేరనుడైయతొప్పా చైత్రరథమన్ఱో, నన్దనవనత్తైచ్చొల్లువానెన్నెన్నిల్, అయోధ్యాపరిసరమాన తొప్పాకలైవిట్టు చిత్రకూటపరిసరమాన తేననురుమ్పాక్షిత్తాచ్చరలిలెழுన్దరుళి యిరున్దపోతు, వైశ్రవణన్ స్వాసాధారణమాన చైత్రరథత్తైవిట్టు ఇన్ద్రోద్యానమాన నన్దనవనత్తిలే యిరున్దాప్పోలే యిరున్దతు. ఇత్తాల్ పఞ్చాశత్ కోటివిస్తీర్ణైయాన భూమిప్పరప్పుక్కుళ్ అవన్ ఉకన్దరుళిన దివ్యదేశమే ఉద్దేశ్యమెన్గిఱతు. ౧౩.

తాత్పర్యము — ధనపతియైనకుబేరుఁడు అలకాపట్టణమును వదలి స్వర్గలోకమందుండు ఇంద్రోద్యానమైననందనవనమునందువిహరించునటుల, శ్రీరాములు అయోధ్యనువదలి సుఖముగనివసించుచున్న ఆశ్చర్యకరమైన శిఖరములచేతను గైరికాది ధాతుసమూహములచేతను భాసిల్లుచున్న ఈపర్వతము శ్రీ శ్రియఃపతులు నిత్యవాసముజేయు తిరుమాలిరుఞ్జోలైపర్వతమువలె ప్రాప్యముగాను అతిరమణీయముగాను శోభిల్లుచున్నదని భరతులు శత్రుఘ్నులతో నుడువుచున్నారు.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

---

* కకుత్స్థ - వృషభమూపురమునందున్న.

ఆరణ్యకాణ్డము - ౧౯ - వ సర్గము, ౧౪ - వ శ్లోకము

మూ. తరుణౌ రూపసంపన్నౌ సుకుమారౌ మహాబలౌ।
పుణ్డరీకవిశాలాక్షౌ చీరకృష్ణాజినామ్బరౌ ॥ ౧౪.

అర్థము. తరుణౌ - యౌవనముగల, రూపసంపన్నౌ - సౌందర్యముచేత సంపూర్ణులైన, సుకుమారౌ - మృదుస్వభావముగల, మహాబలౌ - గొప్పబలముగల, పుణ్డరీకవిశాలాక్షౌ - తామరపుష్పములవలె విస్తృతమైన నేత్రములుగల, చీరకృష్ణాజినాంబరౌ - చెట్టుపట్టయుజింకతోలును వస్త్రములుగాగల (వారుగాను రామలక్ష్మణులున్నారు).

వ్యా. అవతారికై. "సహి దేవై $రుదీర్ణస్య రావణస్య వధార్థిభిః। అర్థితో మానుషే లోకే జజ్ఞే విష్ణుస్సనాతనః" ఎన్గిఅపడియే, దశకణ్ఠకుణ్ఠితశక్తికళాన దేవర్కళ్, రాక్షసర్కళుడైయరజస్సైప్పోక్కుమ్బడి రజోధూసరమానవడివుకళుమ్, రాక్షసస్త్రీకళుడైయమాఙ్గల్యఙ్గళ్ వాఙ్గుమ్బడి కఴుత్తిలే కట్టిన‡కప్పడఙ్గళుమ్, రావణబన్దీకృతైకళాన తఙ్గళ్ స్త్రీకళుడైయ విరిత్తతలై, "విముక్తకేశ్యో దుఃఖార్తాః" ఎన్గు-రాక్షసికళ్ తలైయిలే యామ్బడి తాఙ్గళ్ విరిత్తతలైమయిరుమ్, "హా పుత్రేతి చ వాదిన్యో హా నాథేతి చ సర్వశః" ఎన్గిఅపడియే, అవర్కళ్ ముఖఙ్గళిలే విలాపాక్షరఙ్గళామ్బడి తఙ్గళ్ ముఖఙ్గళిలేస్ఫురిక్కుఅ శరణాక్షరఙ్గళుమ్, "ఉద్ధృత్య చ భుజౌ కాచిత్" ఎన్గిఅపడియే, అవర్కళ్ కైకళైయెడుత్తు కూప్పిడుమ్బడి తాఙ్గళ్ ౣ తొడుత్త అఞ్జలిపద్ధఙ్గళుమ్, "స్నాపయన్తి ముఖం బాష్పైస్తుషారైరివ పఙ్కజమ్" ఎన్గిఅపడియే, అవర్కళ్ కణ్గళిలే కణ్ణీర్ పాయుమ్బడి, తాఙ్గళ్ కణ్ణుమ్కణ్ణీరుమాయ్, "ఛాయావృక్షమివాధ్వగాః" ఎన్గుమ్-చకోరా ఇవ శీతాంశుం చాతకా ఇవ తోయదమ్। అథనా ఇవ దాతారం దేవా జగ్ముర్జనార్దనమ్" ఎన్గుమ్ శొల్లుకిఅపడియే, అధ్వశ్రాన్తరానవర్కళ్ ఛాయావృక్షత్తైచ్చెన్గు శేరుమాప్పోలేయుమ్, చకోరఙ్గళానవై

$ ఉదీర్ణస్య - మదించిన.   ‡ కప్పడం-కణ్ఠమందువేసుకొనుచక్రము.
ౣ తొడుత్త - చేర్చిన

శరచ్చన్ద్రనై యణుకు మాప్పోలేయుమ్, చాతకఙ్గళానవై వర్షుక వలాహ కఙ్గళై చ్చెన్రుకిట్టుమాప్పోలేయుమ్, దరిద్రరానవర్కళ్ దాతావై చ్చెన్రుకిట్టుమాప్పోలేయుమ్, శ్రియఃపతియై చ్చెన్రుకిట్టి, ‘ తమబ్రువన్ సురాస్సర్వే సమభిష్టూయ సన్నతాః ” ఎన్రు - స్తవప్రియనానవనై స్తోత్రమ్బణ్ణువార్కళాకత్తుడఙ్గి “సదైకరూపరూపాయ” ఎన్రు - అవికృతరానదేవర్, “ నాట్టిత్తీఅన్రు పడాతనపట్టుమనిశర్క్కాయ్” ఎన్గిఅపడియే, అర్థిపుకిట్టు త్రిపాద్విభూతియిలే యిరుక్కక్కడవదేవర్ చతుష్పాత్తాయ్ హిరణ్యాక్షక్షపణమ్బణ్ణిత్తున్, కేవలమ్తిర్యక్త్వత్తాలే పోరాతెన్రు నరజలన్దిజమాయ్ హిరణ్యనిరసనమ్బణ్ణిత్తుమ్, “మహతోమహీయాన్” ఎన్గిఅపడివైక్కున్న అళురువాక్కి, అల్లమలర్మకళ్ పోకమయక్కుకళై మఅన్రు, బ్రహ్మచారియాయ్, “దద్యాన్న ప్రతిగృహ్ణీయాత్” ఎన్రుమ్- “గోసహస్రప్రదాతారమ్” ఎన్రుమ్ “ అలమ్బురిన్దనెడున్దడక్కై” ఎన్రుమ్-శొల్లుకిఅపడియే, బ్రహ్మాద్యనేకపద ప్రదరానదేవర్ మహాబలిపక్కలిలే పదత్రియత్తైయర్థిత్తుమ్, “బ్రాహ్మణోఽస్యముఖమాసీత్ బాహూరాజన్యః కృతః” ఎన్రు-బ్రహ్మక్షత్రఙ్గళుక్కు ఉత్పాదకరానదేవర్, “ పిత్ర్యమంశ ముపవీతలక్షణమ్మాతృకఞ్చ ధనురూర్జితందధత్”ఎన్గిఅపడియే, జమదగ్ని రేణుకైకళ్ పక్కలిలే బ్రహ్మక్షత్రియరాయ్వన్దుతోన్రి, ఇరుపత్తొరుపడికాల్ దుష్టక్షత్రియరై పరశువుక్కు ప్రాతరశనమాక్కిత్తుమ్, “భక్తానామ్” ఎన్రుమ్ “ వరదసకలమేత త్సంశ్రితార్థంచకర్థ” ఎన్రుమ్-అడియోఙ్గళుకాకవన్రోవెన్రు స్తోత్రమ్బణ్ణి, “ చాపమానయ ” ఎన్రు-కైయిలే ఆయుధ మెడుక్కుమ్బడి తఙ్గళుడైయ వజ్రపరశుదణ్డపాశాద్యాయుధఙ్గళై ప్పోకట్టుమ్, అవన్, “సాగరం శోషయిష్యామి” ఎన్రుమ్బడి కణ్ణైరై కాట్టియుమ్, “సుగ్రీవంశరణంగతః”ఎన్రుమ్- “సముద్రం రాఘవోరాజా శరణంగన్తుమర్హతి” ఎన్రుమ్ - అవన్ శరణమ్బుకుమ్బడి తాఙ్గళ్ శరణమ్బుక్కుమ్, అఞ్జలింప్రాఙ్ముఖఃకృత్వా” ఎన్రు-అవన్

* కుఱళ్ - పాట్టు.

అఞ్జలిపణ్ణుమ్బడి తాఙ్గళ్ అఞ్జలిపణ్ణియుమ్, "ప్రసీదన్తుభవన్తోమే" ఎన్ఱు - అవర్ స్తోత్రమ్బణ్ణుమ్బడి తాఙ్గళ్ స్తోత్రమ్బణ్ణియుమ్, "సర్వే సన్నిహితాః" ఎన్ఱు-తమయనాన విస్ధ్రిసుమ్ముత్పాడనామ్బడి తిరువడికళిలే నమ్రరాయ్, "నమేయమ్" ఎన్ఱిరుక్క-అవర్కళై త్తలైయళిత్తు త్తరవేణుమెన్ఱు విణ్ణప్పమ్శెయ్య, పరమకారుణికనాన సర్వేశ్వరనుమ్ నిత్యానపాయినియానపిరాట్టియుమ్, "పితరంరోచయామాసతదాదశరథంనృపమ్" ఎన్ఱుమ్ - "జనకస్యకులేజాతా" ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, తామ్ దాశరథియాయుమ్ అవళ్ జనకకులసున్దరియాయుమ్, తిరువవతరిత్తు, ఇరువరు మిరణ్డిడత్తిలుమాక వళర్న్దరుళుకిఱ కాలత్తిలే, ఇమ్మిథునమ్ ఇప్పడి†యకలవిరుక్కప్పెఱాతు, ఇప్పడియకలవిరున్దపోతు రక్షకరాకామైయన్ఱిక్కే, "జగత్సర్వంపరివర్తయామి"ఎన్ఱుమ్ "కిన్నుసాగరమేఖలామ్ మహీందహాతి" ఎన్ఱుమ్ - ఇవర్కళ్ తఙ్గళాలేజగత్తుక్కు అళివువరుమెన్ఱుమ్, "ఆవాభ్యాంకర్మాణికర్తవ్యానిప్రజాశ్చైతావదయితవ్యాః"ఎన్ఱుమ్-"ఉపేతంసీతయాభూయశ్చిత్రయాశశినంయథా" ఎన్ఱుమ్ - జగత్తుక్కు మఙ్గళావహమాయిరుక్కైయాలుమ్, ఇమ్మిథునత్తై చ్చేర్క్కవేణుమెన్గిఱ వభిసన్ధియాలుమ్, "వినాశాయచదుష్కృతామ్" ఎన్ఱుమ్ - "సంభవామి" ఎన్ఱుమ్ - "యజ్ఞవిఘ్నకరంహన్యామ్" ఎన్ఱుమ్-అవరుడైయ అవతారరహస్య సఙ్కల్పత్తైయఱిన్దిరుక్కిఱవనాకైయాలుమ్, విశ్వామిత్రభగవానానవన్ దశరథగత్తాకరత్తైక్కిట్టిరామరత్నత్తై యపేక్షిక్క, అవనుమ్ వాత్సల్యత్తాలేమతియెల్లాముళ్కలఙ్గి పెరుమాళై యుళ్ళపడియఱియాతే, "ఊనషోడశవర్షోమే" ఎన్ఱు - ఇన్నమ్ పదినాఱుపిరాయమ్నిరమ్బిఱ్ఱిల్లై, "బాలఆషోడశాద్వర్షాత్ పౌగణ్డశ్చేతికీర్త్యతే" ఎన్గిఱపడియే, అప్రాప్తవ్యవహారరాకైయాలే తనిత్తొరుకార్యత్తుక్కాళల్లర్, "చతురఙ్గబలైర్యుక్తంమయాచ సహితంనయ" ఎన్గిఱపడియే, ముతుకణ్ణాకవెన్నైయుమ్

---

† అకల - ఎడబాయు

కూట్టిక్కొణ్డుపోవెన్న, విశ్వామిత్రనుమ్ ఇవర్ పరువత్తిల్ శిఱుమై కణ్డో నీర్ వార్త్తైశ్శొల్లుకిఱతు, “శిఱుమైయిన్‌వార్త్తైయైమావలియుడై చ్చెన్ఱు కేళ్” ఎన్ఱు సాక్షిభావిత్తు, పోయ్ కేడ్క § ముఱిత్తాయాకిల్, “వసిష్ఠోపిమహాతేజా యేచేమేతపసిస్థితాః” ఎన్ఱు - అఱియుమవర్కళుమాయ్, సన్నిహితరుమాయ్, పలరుమాన వివర్కళై క్కేట్కమాట్టాయో? ఎన్ఱీ దేశ్రియిశైవిక్క, ఇవనుమిశైన్ఱు, “దదౌ కుశికపుత్రాయ” ఎన్ఱు - ఇవనుక్కు ఇష్ట వినియోగార్హమాక ప్పెత్తైకళిరువరైయుమ్ కొడుక్క, అవనుమ్ రామలక్ష్మణర్కళై క్కొణ్డుపోయ్, కర్మజ్ఞానఙ్గళాలే అవిద్యైయై నిరసిక్కుమాపోలే, అవర్కళై యిడువిత్తు తాటకైయైనిరసిప్పిత్తు, అనన్తరమ్, అవిద్యాసఞ్చితమాయ్ పుణ్యపాపరూపమాన ఉభయవిధ కర్మఙ్గళైయుమ్పోలే, తాటకాజనితరాన సుబాహుమారీచర్కళైయుమఴిత్తు, అతుతన్నిల్, “ఉత్తరపూర్వాఘయోరశ్లేషవినాశౌ” ఎన్ఱుమాపోలే, ఒరుత్తనైక్కొన్ఱు ఒరుత్తనైయకలవడిత్తు విశ్వామిత్రాధ్వరత్రాణమ్పణ్ణి, “శ్రియమిచ్ఛేద్ధుతాశనాత్” ఎన్ఱుమ్ - “జాతవేదోమమావహలక్ష్మీమ్” ఎన్ఱుమ్ - లక్ష్మియైప్పెఱుమ్పోతు అగ్నిపురస్సరమాక ప్పెఱవేణ్డుకైయాలే, “విశ్వామిత్రేణసహితో యజ్ఞంద్రష్టుం సమాగతః” ఎన్ఱు - జనకనుడైయయజ్ఞసమయత్తిలేశెన్ఱు అగ్నిత్రయఙ్గళైయుముపాసిత్తు, “విల్లిఱుత్తు మెల్లియల్ తోళ్ తోయ్న్దాయ్” ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, రౌద్రమానవిల్లైయఴిప్పిత్తు, దేవతాన్తరస్పర్శత్తాలే వన్ద వతినుడైయదోషమ్పోమ్పడి తిరుక్కైయిలే వాఙ్గి * గుణారోపణమ్పణ్ణి, ¶ భఙ్గశులైక్కయానపిరాట్టియైయుమ్ కైప్పిడిత్తు మీణ్డు వరుకిఱవళవిలే, రామత్వమ్ ఈరరశుపట్టతో వెన్ఱు అతికుపితనాయ్ వన్ద పరశురామనైక్కణ్డు పుత్రవత్సలనానచక్రవర్త్తి చకితనాయ్, “అభయం సర్వభూతేభ్యోదదామి” ఎన్ఱక్కడవపెరుమాళ్ తమక్కుత్తిశైక్కపణ్ణి,

§ ముఱిత్తాయాకిల్ - వెనుకదీసినయెడల.

* గుణము, (౧) అల్లెత్రాడు (౨) మంచిగుణము. ¶ భఙ్గశులైక్క-ధనుర్భఙ్గమునకుపందెమైన.

“ బాలానాంమమపుత్రాణా మభయంచాతుమర్హసి ” ఎన్ఱు-పేర్ వాశి
క్కు-మ్పిణజ్గి వన్దవనాకైయాలే, పెరుమాళ్ తిరునామమ్శొల్లవఞ్జి, సా
ధారణమాకవేణ్ పిళ్ళైకళుక్కు- అభయప్రదానమ్పణ్ణవేణుమెన్ఱు ఇరక్క-,
ఇవ్వార్ త్తైయైక్కేట్టు||ప్రవర్గ్యమ్పోలేకిళర్న్దెరికిఱవివనైక్కణ్డు తణియ
విడువోమెన్ఱుపార్త్తు, వసిష్ఠాదిఋషికళుమ్, “తంద్రృష్ట్వాభీమసజ్కా
శంజ్వలన్తమివపావకమ్ । ఋషయోరామరామేతి వచోమధురమబ్రు
వన్ ” ఎన్గిఱపడియే, ఉన్నైయొత్తియ రామాన్తరముణ్డోవెన్ఱు పెరు
మాళుడైయ రామత్వత్తైయుమ్ అవన్దలైయిలే యిరట్టిక్కుమాట్టెతి
న్దు నెరుప్పిలేనీరైచ్చొరివారైప్పోలే కుళిరవార్త్తైశొన్నవిడత్తిలుమ్,
అవన్జామదగ్న్యనాకైయాలే ఆశ్రామైయాలే, పెరుమాళుమ్ ఇవన్
కైయిలేఇన్దక్షామిరుక్కైయాలేయితే యివనెరికిఱతెన్ఱుపార్త్తు, మేలె
ఴున్దక్షత్రతేజస్సోడే అత్తైవాఙ్గి, సహజమాన బ్రాహ్మణ్యమేశేషిక్కు
మ్పడిపణ్ణి, “ అక్షయంమధుహన్తారం జానామిత్వాంసురోత్తమమ్ ।
ధనుషోస్యపరామర్శాత్ స్వస్తితేస్తుపరంతప ” ఎన్ఱు-అవనుమ్తన్స్వా
భావికమానబ్రాహ్మణ్యత్తుక్కు- ఈడాకస్వస్తిశొల్ల, తన్నుడైయ వైష్ణవ
మానవిల్లై వాఙ్గుకైయాలే పెరుమాళుడైయవైభవమ్ సర్వలోకసిద్ధ
మామ్పడి మఴువేన్దిప్పోక, పెరుమాళుమ్, “ బ్రాహ్మణోసీతిపూ
జ్యోమే”ఎన్ఱు-ఇవన్స్వస్తిశొల్లుకైయాలే బ్రాహ్మణనెన్ఱఋతియిట్టు†అఱు
కుమ్ † తాళియుమ్పఱిత్తివన్కాలిలేపోకట్టు కుమ్పిట్టు, మారిల్నాలే
* కడకాకవిట్టు రక్షిత్తు, మీణ్డు తిరువయోధ్యైయిలేపుక్కు-, ఇచ్చరక్కు
ప్పెఱుకైక్కుప్పట్టవరుత్తమఱియ నువరాకైయాలే ఇవళ్ శీర్మైయైయ
ఱిన్దు, “ రామస్తుసీతయాసార్ధమ్ విజహారబహూన్ఋతూన్ ” ఎన్గిఱప
డియే, పెరుమాళుమ్పిరాట్టియుమ్ ఇనితమర్న్దెఴున్దరుళి యిరుక్కక్క
ణ్డు, శ్రీభూమి ప్పిరాట్టియానవళ్, “ లోకపాలోపమంనాథమకామ
యతమేదినీ ” తానుమ్నాచ్చియారోపాతి అంశభాగినియాకైయా

|| ప్రవర్గ్యమ్ - యజ్ఞవిశేషము.
† అఱుకుమ్ - ఒకగెడ్డి † తాళి - ఒకతీగె * కడకు-రక్షకము.

లుమ్, “యదాతుభార్గవోరామ స్తదాభూద్ధరణీత్వయమ్” ఎన్ఱు-తనక్కు పకుత్త పరశురామావతార త్తినుడైయతేజస్సు మిఙ్గే సఙ్క్రమిక్కై యాలుమ్ తళ *కూత్తుక్కొట్క్క పెరుమాళ్లై స్వయంవరమాకవరిక్క, రాజాపుమితుగాన్ధర్వమాన వివాహమాకవొణ్ణాతు, సమన్త్రకమాక కరగ్రహణమ్బణ్ణవైక్క వేణుమెన్ఱుపార్ త్తు పౌరజానపదమన్త్రి పురోహితాదికళై త్తిరట్టి ‡మన్త్రిత్తు, “మన్త్రయిత్వాతతశ్చక్రేనిశ్చయజ్ఞస్సనిశ్చయమ్। శ్వఏవపుష్యోభవితాశ్వోభిషేక్ష్యామిమేసుతమ్। రామంరాజీవతామ్రాక్షం యౌవరాజ్యఇతిప్రభుః” ఎన్గిఱపడి, సంపన్ననక్షత్రమానపూశ త్తిలే పెరుమాళ్లై యభిషేకమ్బణ్ణక్కడవతెన్ఱు నిశ్చయిత్తు, అతఱ్కు వేణ్డుమ్ సంవిధానఙ్గళై ప్పణ్ణ, “సోహంవిశ్రమ మిచ్ఛామి” ఎన్ఱుమ్ - “యౌవరాజ్యేనసంయోక్తుమైచ్ఛత్” ఎన్ఱుమ్ - నాట్టారోడురాజావోడుపణ్ణినవాశైప్పాడుకళ్ తాఙ్గళ్ పణ్ణినతాకైయాలే, “ఎణ్ణినవాఱాకవిక్కురుమఙ్గళ్” ఎన్గిఱపడియే, అవై సకల్పమాయ్, “ఆవాసన్త్వహమిచ్ఛామిప్రదిష్టమివకాననే” ఎన్ఱుమ్- సత్యసఙ్కల్పరానవర్ తమ్ముడైయ సఙ్కల్పమే సఙ్కల్పమాప్పడి కైకేయీామన్ధరాన్తర్యామి యాయ్నిన్ఱుకలక్కి, కాట్టిలేఎఴున్దరుళి దణ్డకారణ్యవాసికళానపరమర్షికళైక్కాణుమ్పోతు, “రిక్తహస్తేననోపేయాత్” ఎన్గిఱపడియే, వెఱుమ్ కైక్కొణ్డుకాణలాకాతు ఎన్ఱుపార్ త్తు, విరాధవధపురస్సరమాకచ్చెన్ఱు కాణ, అవర్ కళుమ్మహారాజరైప్పోలే పెరుమాళుడైయవీర్య త్తిలే అతిశఙ్కైపణ్ణి పరీక్షిత్తు త్తెళియవేణ్డాతపడి, విరాధవధ త్తిలే దృష్టోదాహరణరాకైయాలే వినీతరాయ్వన్దు, “పరిపాలయనోరామవధ్యమానాన్నిశాచరైః” ఎన్ఱు - ఎఙ్గళై రక్షిక్క వేణుమెన్ఱు శరణమ్బుక, ‘భవతామర్థసిద్ధ్యర్థమాగతోహంయదృచ్ఛయా” ఎన్ఱు—ఓమ్కొడుత్తు, “జగామచాశ్రమాం స్తేషాం పర్యాయేణతపస్వినామ్” ఎన్గిఱపడియే, శరభ

* కూత్తుక్కు - ఆడంబరమునకు. ‡ మన్త్రిత్తు - ఆలోచించి

— ఓంకొడుత్తు - అఙ్గీకరించి.

జనుతీక్ష్ణాగస్త్యతత్ భ్రాతృప్రముఖరాన ఋషికళాశ్రమత్తిలేపర్యాయేణ ఎఴున్దరుళియిరుక్కుమ్ పెరుమాళ్, అగస్త్యోపదేశత్తాలే గోదావరీతీరమాన పఞ్చవటీపరిసరత్తిలే పర్ణశాలైయుమ్ శమైత్తు, "సరామః పర్ణశాలాయామాసీనస్సహసీతయా। విరరాజమహాబాహుశ్చిత్రయాచన్ద్రమాఇవ। లక్ష్మణేనసహభ్రాత్రా" ఎన్ఱు - నాచ్చియారోడుమ్ ఇళైయపెరుమాళోడుఙ్గూడ ఇనితమర్న్దెఴున్దరుళియిరుక్క అవళవిలే, "తన్దేశంరాక్షసీకాచి దాజగామయదృచ్ఛయా। సాతుశూర్పణఖానామ" ఎన్ఱు-శూర్పణఖైయాయిరుక్కుమ్ అరాక్షసియానవళ్ యాదృచ్ఛిక సుకృతమడియాకవన్దుకిట్టి, ప్రాప్తవిషయకామైయాయిరుక్కచ్చెయ్ తేయుమ్, ఘటకనాన ఓరాచార్యనడియాక విశేషజ్ఞానమ్పిఱవామైయాలుమ్, పురుషకారమ్మున్నాకప్పఱ్ఱాతవళవన్ఱిక్కే అవ్విషయత్తిలేఅసహ్యాపచారత్తైప్పణ్ణి నశిమామిక్కలక్కాక, "ఇత్యుక్తో లక్ష్మణస్తస్యాః క్రుద్ధో రామస్య పశ్యతః। ఉద్ధృత్యఖడ్గంచిచ్ఛేద కర్ణనాసౌమహాబలః" ఎన్ఱుమ్ - "కూరార్న్దవాళాల్ కొడిమూక్కుమ్ కాతిరణ్డుమీరావిడుత్తు" ఎన్ఱుమ్, "కాతోడుకొడిమూక్కన్ఱుడనఱుత్తకైత్తలత్తా" ఎన్ఱుమ్ - శొల్లుకిఱపడియే, దక్షిణబాహువాన ఇళైయపెరుమాళాలే తామ్ కైత్తోహ్నార య్వైరూప్యత్తైవిళైప్పిక్క, "విరూపణం చాత్మనిశోణితేక్షితా శశంససర్వాంభగినీఖరస్యసా" ఎన్ఱు* వార్న్దమూక్కుమ్ పడికిఱుపుదిరముమాయ్ తఙ్భ్రాతావాన ఖరనుక్కఱివిక్క, అవనుమ్ కుపితనాయ్, "వ్యక్తమాఖ్యాహి కేనత్వమేవంరూపావిరూపితా" ఉన్నై యిప్పడిచ్చెయ్తవర్ కళ్ యార్? అవర్ కళైత్తెళియచ్చొల్లెన్ఱుకేడ్క, అవర్ కళై యిన్నారెన్ఱు అడైయాళన్దెరియచ్చొల్లుకిఱాళ్, తరుణౌ - ఎన్ఱుతుడఙ్గి.

"పుత్రౌదశరథస్యాస్తాం భ్రాతరౌరామలక్ష్మణౌ" ఎన్ఱు-ఇన్నార్ మకనెన్ఱుమ్ ఇన్నపేరైయుడైయవరెన్ఱుమ్ శొల్లప్రాప్తమాయిరుక్క, తరుణౌ రూపసంపన్నౌ-ఎన్ఱు - పరువత్తైయుట్టుచ్చొల్లువతువడివఴకై యి

---

* వార్న్ద - పెఱిగిన.

ట్టుచ్చొల్లువతావతెన్నెన్నిల్, ఇవళుక్కు వైరూప్యమ్బిఱన్దతిత్తనైప్పోక్కి, వైరాగ్యమ్బిఱన్దతిల్లైయిఱే. అక్కైయాలే, "కామమోహితా" ఎన్గి అతన్నభినివేశమ్పడివిట్టు భ్రాతాక్కళ్ మున్నేన్నుపారాతే, తన్నుడైయహ్యాగ్రత్తైచ్చొల్లుకఱాళ్. అనుకూలరాకిలుమామ్ ప్రతికూలరాకిలుమామ్, ఇవ్విషయత్తిలకప్పట్టవర్కళుక్కు*ప్పణియిఱేయిఱు. "యాని రామస్యచిహ్నాని" ఎన్ఱు-అడైయాళఙ్గరియచ్చొల్లెన్ఱు పిరాట్టి తిరువడియైక్కేట్క, "త్రిస్థిరస్త్రిః ప్రలమ్బశ్చ" ఎన్ఱు - శొల్లువతఱ్కుమున్నే, "రామః కమలపత్రాక్షః స్సర్వసత్త్వమనోహరః" ఎన్ఱుశొన్నానిఱే. ఇవైతనక్కు ప్రయోజకరూపనామఙ్గళ్ శొల్లవెన్ఱుమణ్డిఱే. అతిలే, "రూపాణివిచిత్యధీరః నామానికృత్వా" ఎన్గిఱక్రమత్తిలే ప్రథమభావియానరూపత్తైముఱ్పడచ్చొల్లుకిఱాళాకవుమామ్. అన్ఱియిలే, "సుప్తప్రమత్తకుపితానాం భావజ్ఞానంద్రుష్టమ్" ఎన్ఱు-కుపితైయాకైయాలే ప్రాధాన్యత్తై అవళమాక వెళ్ళియిడుకిఱాళాకవుమామ్.

ఇతిలే, "రామమిన్దీవరశ్యామం కన్దర్పసదృశప్రభమ్ । బభూవేన్ద్రోపమందృష్ట్వా రాక్షసీకామమోహితా" ఎన్గిఱపడియే, తానవరైక్కణ్డుకాముకైయాకైక్కడియా యిరుప్పతొరు ఆకర్షకమాన ఆకారముమ్, తఙ్పరిభవత్తాలుణ్డానకోపాతిశయత్తాలే, "తయోస్తస్యాశ్చ రుధిరంపిబేయమహామ్" ఎన్ఱు శొల్లుకిఱవళాకైయాలే, "కోయమేవంమహావీర్యః" ఎన్ఱు - ఇవర్కళైయళవిడమాట్టాతే, అరుకిరుక్కిఱభ్రాతావానఖరనుక్కు, "ఫలమూలాశినౌదాన్తౌ తాపసౌధర్మచారిణౌ" ఎన్ఱు-అవర్కళ్ ఎళిమైశొల్లుకిఱతొరు ఆకారముమ్, "రామస్య చమహాత్కర్మ మహాంస్త్రాసోభవేన్మమ" ఎన్ఱు-ఇవర్కళుక్కఞ్జినవళాకైయాలుమ్, అవఙ్నెఞ్జిలేయెరిచ్చల్ పిఱక్కైక్కాకవుమ్, "బుద్ధ్యాహామనుపశ్యామి నత్వం రామస్యసంప్రతి । స్థాతుం ప్రతిముఖేశక్తస్సచాపస్యమహారణే" ఎన్ఱు- కైయుమ్విల్లుమాయవ్యాణ్బైళైపుఱప్పట్టా

* పణి - షని.

ల్, నీయో అవర్ మున్నే నిఱ్కిఱాయోన్ను అవర్కళుడైయ ఆత్మైశ్లొల్లువతొరు ఆకారముమ్, ఆక ఆకారత్రయముమ్ వివక్షితమ్.

అతిల్ ముఱ్పడ ఆకర్షకాకారత్తిల్ యోజనైయిరుక్కిఱపడి. (తరుణౌ రూపసంపన్నౌ సుకుమారౌ మహాబలౌ। పుణ్డరీకవిశాలాక్షౌ చీరకృష్ణాజినామ్బరౌ) అవర్కళుడైయ పరువమిరుక్కిఱపడియుమ్, వడివళకు ఇరుక్కిఱపడియుమ్. శెయల్ ఇరుక్కిఱపడియుమ్, *మిడుక్కిరుక్కిఱపడియుమ్, కణ్ణళకు ఇరుక్కిఱపడియుమ్, $ఒప్పనైయళకు ఇరుక్కిఱపడియుమ్, అవర్కళిరువర్క్కుమ్ ముడ్డిత్తనైపోక్కి, వేఱొరువర్క్కుమిల్లైకాణెన్నిఱాళ్. "ఎన్నైయితువిళైత్త వీరిరణ్డుమాల్వరైత్తోళ్ మన్నవన్" ఎన్ఱు - ఎన్నైయకప్పడ ఇప్పడియాక్కిత్తు అన్దగుణసముదాయమన్ఱో? *౧. (తరుణౌ) 'యువాకుమారః" ఎన్ఱుమ్-' యః పూర్వ్యాయ వేధసేనవీయసే సుమజ్జానయే విష్ణవే దదాశతియవీయసే" ఎన్ఱుమ్- "అరుమ్బినైయలరై" ఎన్ఱుమ్ - వేదాన్తసిద్ధమాన వర్ధత్తైయివళొరు రాక్షసియానవళ్ కైయాడ్చియాక చ్చొల్లుకిఱాళిఱే. ఇతుతాన్ రాక్షసికళుక్కుమ్ ప్పణియాయిరున్దతిఱే. "వ్యక్తమేష మహాయోగీ పరమాత్మా సనాతనః। తమసః పరమో ధాతా శఙ్ఖచక్రగదాధరః" ఎన్ఱాళిఱే మణ్డోదరియుమ్. *౨. (తరుణౌ) ముక్తరానవర్కళోడు దశరథవామదేవాదికళోడు వాశియఱ, "కరియానొరుకాళై" ఎన్ఱుమ్ - "కాళైపుకుతకణ్డేన్" ఎన్ఱుమ్ - ప్రణయినికళై యకప్పడుత్తిక్కొళ్ళవతు పరువత్తైయిట్టిఱే. అప్పరువత్తిలేయాయిఱ్ఱు ఇవళుమ్ ముఱ్పడవీడుపట్టతు. *3. (తరుణౌ) ఇవళ్ బద్ధభావైయాయిఱ్ఱు పెరుమాళ్ పక్కలిలేయాకిల్, వైరూప్యమ్ విళైత్తార్ ఇళైయపెరుమాళ్ పక్కలిలేయాకిల్, ఇరణ్డుపక్షత్తిలుమ్ ఒరుత్తరేయమైన్దిరుక్క, ద్వివచనాన్తమాకచ్చొల్లువానెన్నెన్నిల్, 'అన్యోన్యసదృశౌవీరౌ" ఎన్ఱుమ్ - అళకుక్కుమ్

* మిడుక్కు - బలము. $ ఒప్పనై - అలఙ్కారము.

ఆణ్ పిళ్ళైత్తనత్తుక్కుమ్ ఒరువర్ కొరువర్ కుఱ్ఱైయామైయాలుమ్, "కృతదారోస్మిభవతిభార్యే యందయితామమ" ఎన్ఱుమ్ - " శ్రీమాన కృతదారశ్చలక్ష్మణోనామవీర్యవాన్ । అపూర్వభార్యాప్రార్థీచ తరుణః ప్రియదర్శనః । ఏనంభజవిశాలాక్షిభర్తారమ్" ఎన్ఱుమ్- నాన్ కృతవివాహానుమాయ్ స్నిగ్ధభార్యనుమాకైయాలే ఉనక్కు యోగ్యనల్లేన్, ఇవన్ అకృతవివాహానుమాయ్ వివాహమ్బణ్ణవేణ్డుమెన్గిఱ వాశైయై యుడైయవనుమాయిరుక్కిఱాన్, పిన్బు ఇవనై భర్తావాకవరియెన్ఱు పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళమాక, అవ్వళవియాలే ఇళైయపెరుమాళ్ పక్కలిలే ఇవళ్ బద్ధభావైయాక, "కథందాసస్యమేదాసీ భార్యాభవితుమర్హసి । ఆర్యస్యత్వంవిశాలాక్షి భార్యాభవయవీయసీ" ఎన్ఱు - అవరడిమైయానవెనక్కు స్త్రీయానాల్ నీయుమ్ అడిమైయావాయిత్తనై, అతువణజ్గలిలరక్కరాన వుజ్గళుక్కుచ్చేరాతు, నాచ్చియారాకవాళలామ్బడి, అవర్ తమక్కు ఇళైయనజ్గైయరాకప్పారాయెన్ఱు ఇళైయపెరుమాళ్ శొల్ల, పెరుమాళ్ పక్కల్ తువక్కుణ్డుమ్, ఆకవిరువర్ పక్కలిలుమ్ తువక్కుణ్డు, ఇప్పడెబద్ధభావైయాకైయాలుమ్, వైరూప్యకరణత్తిలుమ్, "విరూపయితుమర్హసి" ఎన్ఱు - ప్రయోజకకతాన్వాయుమ్, "ఉద్ధృత్యఖడ్గం చిచ్ఛేదకర్ణనాసౌమహాబలః" ఎన్ఱు- ఇళైయపెరుమాళ్ క్రియాకతాన్వాయుమాక విప్పడియిరుక్కైయాలే, " తాభ్యాముభాభ్యాంసంభూయప్రమదామధికృత్యతామ్ । ఇమామవస్థాంనీతె హమ్" ఎన్ఱు-ఇరువరైయుమ్కూట్టాక చ్చొల్లుకిఱవళాకైయాలుమ్, ఇజ్గిరువరైయు మొక్కచ్చొల్లుగిఱాళ్. *౧.(తరుణౌ) "ఇరువరాయ్వన్దారెన్మున్నేనిన్దార్" ఎన్ఱుమాప్పోలే,ఒరువరిరువరాయ్వన్దతో ఎన్నై*యీడఴిత్తతు.*౨.(తరుణౌ) తమ్బితమయనానాల్ పరువత్తిలేయుమ్ శిఱిశువేఱుపాడుకాణలామిఱే. అప్పడియన్ఱియిలే ఒరుపడియాయ్కాణిరుక్కిఱతు. పునర్వాశమ్ పూశమాయ్ పిన్నాళున్ మున్నాళుమానాల్, అత్తనై వాశితెరియాతిఱే.

---

* ఈడఴిత్తతు - అందముచెఱిచినది.

ఇప్పడిపరువత్తైయుట్టు మయక్కుమిత్తనైయాయ్, వడివుతన్నైప్పార్త్తాల్ §పోలియాయిరుక్కుమోవెన్నిల్, *౧. (రూపసంపన్నౌ) రూపత్తైప్పార్త్తాల్ అఴకువేణ్డియిరుప్పార్క్కు అవర్కళ్ పక్కలిలే ఇరణ్డుకోణ్డుపోక వేణ్డుమ్పడియాయ్ కాణ్ *కూడుపూరిత్తుక్కిడన్దపడి. *౨. (రూపసంపన్నౌ) "కామనార్ తాతై" ఎన్ఱు-అనఙ్గకామనకప్పడ, "అఙ్గాదఙ్గాత్సంభవతి" ఎన్ఱు-ఇవర్ తిరుమేనియిలేకదేశత్తిలే ఉత్పన్ననాకైయాలన్ఱో అవ్వఴకు తానుణ్డాయిఱ్ఱు. * 3. (రూపసంపన్నౌ) "ఉత్పన్నం ద్రవ్యం క్షణం నిర్గుణం తిష్ఠతి" ఎన్గిఱపడియే, ముఱ్పడ ఆశ్రయముణ్డాయ్ పిన్బు ఆశ్రయత్తిలే గుణఙ్గళుణ్డాకైయన్ఱిక్కే, "రూపదాక్షిణ్యసంపన్నౌ ప్రసూతౌ" ఎన్గిఱపడియే, రూపతదాశ్రయఙ్గళ్ సహోత్పన్నఙ్గళాయ్ కాణవర్కళ్ పక్కల్ ఇరుక్కిఱతు. *౪. (రూపసంపన్నౌ) "వడివుడైవానోర్ తలైవనే" ఎన్ఱుమ్- "అచ్చోవొరువరఴకియవా" ఎన్ఱుమ్ - "ఎన్నుడైయాళవొరునాళున్నకలత్తాలాళాయ్" ఎన్ఱుమ్ - "కారార్ తిరుమేని కణ్డతువే కారణమాప్పేరా ప్పితత్తాత్తిరుతరువణ్" ఎన్ఱుమ్ "రామేతి రామేతి సదైవబుద్ధ్యా విచిన్త్యవాచాబ్రువతీ" ఎన్ఱుమ్ - పెణ్బిఱన్దారైప్పిచ్చేఱ్ఱి ¶వాయ్వెరువప్పణ్ణుమ్ వడివుకాణవరతు. అవర్ తమ్బియారన్ఱో మఱ్ఱయావర్. ఇవర్కళిరువరుడైయవుమ్ వడివఴకిలేకాణ్ నానుఴులుకిఱతు.

ఇవ్వఴకేయాయన్ఱిత్తుప్పార్త్తాల్ /ఉఱైత్తిరుక్కుమోవెన్నిల్; *౧. (సుకుమారౌ) ముఱ్టురాక్షసరాన ఉఙ్గళైప్పోలే యన్ఱుకాణవర్కళ్ మార్దవమిరుక్కిఱపడి. పూవిలే అణైత్తాప్పోలేకాణిరుప్పతు. దృష్టాన్తమ్ శొల్లుమవర్కళుమ్, "అతసీపుష్పసఙ్కాశమ్" ఎన్ఱుమ్- "రామమిన్దీవరశ్యామమ్"-ఎన్ఱుమ్- "పూవైప్పూవణ్ణా" ఎన్ఱుమ్- "కాయామ్బూవణ్ణా"

---

§ పోలి - అసారము. * కూడు - గాదె, ధాన్యము పెట్టునది

¶ వాయ్వెరువ - జల్పింప. / ఉఱైత్తు - కఠినముగా.

ఎన్నుమ్-పుష్పత్తైయిట్టిత్తేశొల్లిల్ఞ.*౨ (సుకుమారౌ) "వడివిణైయిలా మలర్మకళ్ మత్తునిలమకళ్ పిడిక్కుమ్మెల్లడి" ఎన్నుమ్-'పూవిల్ పరిమళత్తైయుమ్ సుణ్ణెన్ పరిమళత్తైయుమ్ ఉపాదానమాకవుడైయపిరాట్టిమారుమ్ కూడ అఞ్జె కైక్కొయన్ద్రికేక్క,అడుత్తడుత్తుప్పార్క్కవుమ్పోరాతపడియాయ్ కాణవర్కళ్ మార్దవమిరుక్కుమ్పడి. *3.(సుకుమారౌ) 'నడన్దకాల్ కళ్ నొన్దవో" ఎన్నుమ్-"అడియారల్లల్ తవిర్త్తవళైవో వెన్ఱెలిప్పడితౌ నీణ్డుతావియవళైవో' ఎన్నుమ్-"తాళాలులకమళన్దవళై వేకొల్" ఎన్నుమ్ - స్వాభావికమానవ్యాపార మకప్పడత్తిరుమేనిక్కు ప్పాటాతెన్ఱు అనుకూలర్ వయిఱుపిడిక్కుమ్పడియాయ్ కాణవర్కళ్ మార్దవమిరుక్కుమ్పడి. *౪.(సుకుమారౌ) దివ్యనానకామనోరువనిత్తే! ఇవర్కళ్ ఇళమైయైప్పారీర్ ఇరణ్డుకామరాయ్ కాణ్ తోన్ఱుకిఱతు.

(రూపసంపన్నౌ సుకుమారౌ) అవననజ్ఞనాయిత్తే ఇరుప్పతు "కన్దర్పఇవమూర్తిమాన్" ఎన్గిఱపడియే, రూపవాన్గళాయ్ కాణిన్దకామనఖియప్పతు " కామమన్మథశరేణతాడితా దుస్సహేన హృదయే నిశాచరీ" ఎన్ఱు- కామనాకవే పరిగ్రహిత్తుచ్చొన్నాళిత్తే.

ఇప్పడి యొళ్ళియుమ్ సుకుమారాయ్ దూరత్తిలే యకప్పడుత్తుమళవేయాయ్,కిట్టియనుభవిక్కప్పార్త్తాల్ ఉడల్కొడుక్కమాట్టాతపడి దుర్బలరాయోవిరుప్పతెన్నిల్,*౧.(మహాబలౌ) ¶వైయాత్యత్తిల్ వన్దాల్, "తోన్ఱోమ్మడనెఞ్జమెమ్బెరుమానార్ణరణుక్కు" ఎన్నుమ్-"వరైయెడుత్త పెరుమానుక్కు ఉన్దే నెజ్ఞవరివళై" ఎన్నుమ్ - పెణ్బిఅన్దార్ తోన్ఱుమ్ఎళ్ళు తిక్కొడుక్కుమ్పడియాయ్ కాణిరుప్పతు.* ౨.(మహాబలౌ) "రామస్తుసీతయాసార్ధం విజహారబహూన్నృతూన్" ఎన్నుమ్ - "మైన్దనై మలరాళ్ మణవాళనై" ఎన్నుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, శృఙ్గారత్తిల్ వన్దాల్, అనేకఋతుక్కళై యొరుపడిప్పడ నడత్తానిన్ఱాలుమ్, ఎతిర్త్తలై అప్రధాన

---

* ఒళి - తేజస్సు. ¶ వైయాత్యము - ధార్ష్ట్యము.

మాయ్ తామేప్రధానరామ్బడికాణవర్కళ్ ప్రాబల్యమిరుక్కుమ్బడి. అన్నిక్కే, *౩.(మహాబలౌ) “కాతల్ కడల్ పురైయవిళైవిత్తకారమర్ మేనినజ్గణ్ణ్” ఎన్గిఅపడి, పరువత్తైయుమ్ వడివక్కైయుమ్ శివప్పైయుమిట్టు పిఱరైప్పడుకులైప్పడుత్తిత్తుడిక్కుమ్బడిపణ్ణి, పిన్నైయవర్కళ్ నినైవిలోరడియుమ్ పుకురాతపడియాయ్ కాణ్ అవర్కళధ్యవసాయ ప్రాబల్యమిరుక్కుమ్బడి ఎన్టపుమామ్.

ఆకవిప్పడిసముదాయ శోభైయిలుమ్ అవయవశోభై మట్టమాయిరుక్కమోవెన్నిల్, *౧.(పుణ్డరీకవిశాలాక్షౌ) అతుకణ్ణుక్కైత్తప్పినాలన్టోవేఱొరు అవయవత్తిలిఴియవొట్టువతు.*౨.(పుణ్డరీకవిశాలాక్షౌ) అవైయెల్లాజ్గట్టినాలఴిక్కుమవై. ఇని యితు అజ్గనన్టిక్కే, “తూతుశెక్కణ్గళ్ కొణ్డెన్టపేశి” ఎన్టుమ్ - “తామరైక్కణ్గళ్ కొణ్డీర్తియాలో” ఎన్టుమ్-తూతిలేతొశ్శినపోతే యఴిక్కుమ్బడియాయ్ కాణ్ కణ్గళిరుప్పతు.*౩.(పుణ్డరీకవిశాలాక్షౌ)పుణ్డరీకమ్సితామ్భోజమితే.“సంరక్తనయనాఘోరాః”ఎన్టు-ఉజ్గళైప్పోలే‡ యెరివిఴియాయిరుక్కైయన్టిక్కే, సుప్రసన్నధవళమానవక్కణ్గళ్ ఇరున్దపడికాణ్. *౪. (పుణ్డరీకవిశాలాక్షౌ)రక్షణోపయోగిమాన కరువిఴియుమ్ శెవ్విఴియుమ్ కణ్ పరప్పుమ్ తమోగుణోద్రేకత్తాలే నిద్రాకషాయిత మాతల్, రజోగుణోద్రేకత్తాలే కోపసంరక్తమాతలన్టిక్కే, సత్వప్రచురరాకైయాలే అవర్కళుడైయదృష్టిప్రసాదమిరున్దపడికాణ్. *౫.(పుణ్డరీకవిశాలాక్షౌ)అవర్తామ్, “ఆత్మానంమానుషంమన్యే” ఎన్టు-తమ్మైమఱన్దారాకిలుమ్, “యథాకప్యాసంపుణ్డరీకమేవమక్షిణీ” ఎన్గిఅపడి, అకవాయిఱ్కిడన్ద పరత్వత్తైక్కోళ్ చొల్లిత్తారానిన్టతాయిత్తు కణ్గళ్ తాన్. *౬.(పుణ్డరీకవిశాలాక్షౌ) పాఱ్కడల్ పోలేయిక్కణ్గళుక్కుళ్ళవకలమ్ ఒరువరాల్ కరైకాణవొణ్ణాతపడియాయ్ కాణిరుప్పతు. *౭. (పుణ్డరీకవిశాలాక్షౌ) కణ్ణి

‡ ఎరివిఴి - అగ్నివలె జ్వలించుచున్న నేత్రము

లుణ్డాన తెళివుక్కు పుణ్డరీకత్తైయొరు*పోలి శొన్నోమిత్తనై పోక్కి, అకలత్తైప్పార్ త్తాల్ కడల్ పుక్కార్ కరై కాణమాట్టాతే మయజ్గుమాపోలే, "పుడై పరన్దుమిళిర్న్దుశెవ్వరియోడి నీణ్డ వప్పెరియవాయ్ కణ్గళ్" ఎన్నుమిత్తనై పోక్కి, వేఱోరుపాశురమిడవొణ్ణాతుకాణ్.*౭.(పుణ్డరీకవిశాలాక్షౌ) "ఉయిర్ క్కెల్లామ్ తాయాయళిక్కిన్ఱ తణ్డామరైక్కణ్ణన్" ఎన్నుమ్-"తడజ్గొళ్ తామరైక్కణ్ విళిత్తు ఇడజ్గొళ్ మూవులకున్దొళ విరున్దరుళాయ్" ఎన్నుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, బద్ధముక్తనిత్యాత్మకమాయ్ త్రివిధకోటియాన ఉభయవిభూతియుమ్ ఏకొద్యోగత్తిలేకటాక్షిక్క వల్లనాయ్కాణ్ కణ్గళిరుప్పతు.

(మహాబలౌ పుణ్డరీకవిశాలాక్షౌ) బలత్తైక్కాట్టి అవర్కళైత్తోర్పిత్తు, అవర్కళై, "జితన్తే పుణ్డరీకాక్ష" ఎన్నుమ్-తామరైక్కణ్ణనై విణ్ణోర్ పరవుమ్ తలైమకనై" ఎన్నుమ్-ఎళుతికొళ్ వతు కణ్ణళకైయిట్టితే. (మహాబలౌ పుణ్డరీకవిశాలాక్షౌ) అవర్ కళశవిలే యీడుపట్టవర్కళ్ నేరాకక్కైక్కవాజ్గమాట్టాతే, "అవలోకనదానేనభూయోమాంపాలయ" ఎన్నుమ్ - "పుణ్డరీకాక్షరక్షమామ్" ఎన్నుమ్ - తామరైక్కణ్గళాలే నోక్కాయెన్నుమ్ తిరియనన్నైపణ్ణి క్కాల్ కట్టుమ్పడిపణ్ణువతు ఇక్కణ్గళిల్ తణ్ణళికాణ్. పుణ్డరీకవిశాలాక్షౌ - సుకుమారౌ-ఎన్గిఱపదద్వయత్తాలే, కామర్కళెన్నుశొల్లిన్ఱతే. అనాల్ పుష్పబాణరాకవేణుమే, అప్పడిక్కక్కణ్ణత్తెన్నెన్నిల్, "కణ్ణైక్కణ్ణెన్నుమ్ శిత్తైక్కోలాల్ నెఞ్జుడురువవేయ్తునిలైయున్దళర్న్దునైవేనై" ఎన్నుమ్పడి, ఎన్నైనిలైకులైత్తపుష్పబాణజ్గళిరుక్కిఱపడికాణ్.

అవయవశోభామాత్రత్తాలేయో అకప్పడుత్తువతెన్నిల్,*౧.(చీరకృష్ణాజినామ్బరౌ) ఒప్పనైయళకాలు మళప్పార్కళ్ కాణవర్కళైన్గిఱాళ్.*౨.(చీరకృష్ణాజినామ్బరౌ) "శెవ్వరత్తవుడైయాడైయతన్మేలో

* పోలి - సాదృశ్యము.

ం శివిళిక్కై క్క'' ఎన్నుశ్శొల్లుకిఱపడియే, ఉళ్ళుడుప్పతు మరవురి, మేల్ శా
త్తువతుకలైత్తోలుమాయిరుక్కిరుప్పదు. * ౩. (చీరకృష్ణాజినామ్బరౌ)
తారుణ్యాదియానగుణ సముదాయత్తైప్పాదిన్దత్తోరుక్కీళ్ చ్చీరైయిరున్దప
డికాణ్. * ౪. (తరుణౌ రూపసంపన్నౌ సుకుమారౌమహాబలౌ।పుణ్డరీక
విశాలాక్షౌచీరకృష్ణాజినామ్బరౌ) ' కిమిదమహిమధురాణాం మణ్డనంనాకృ
తీనామ్'' ఎన్గిఱపడియే, *వత్తైముఱుకలానఋషికళు మకప్పడవిక్కృతమా
మ్బడి యిరుక్క క్కడవ అమ్మరవురియుమ్ తోలుమ్ అవర్కళ్ వడివిలే శే
ర్న్దపడియాలే,అళకుపెత్తిరున్దపడికాణ్. *౫. (చీరకృష్ణాజినామ్బరౌ)
ఏతేనుమూకవజ్జైశాత్తవమైయుమిత్తే ఆకర్షకమాకైక్కు. " తాసా
మావిరభూచ్ఛౌరిస్స్మయమానముఖామ్బుజః। పీతామ్బరధరస్స్రగ్వీసా
క్షాన్మన్మథమన్మథః " ఎన్గిఱపడియే, " పీతకవాడైయుడై తాళ్వరున్దా
వనత్తే కణ్డోమే " ఎన్నుమ్ - " శెయ్యవుడైయుమ్ తిరుముకముమ్ శెఙ్గ
నివాయుమ్కుళలుఙ్గణ్డు"ఎన్నుమ్-పెణ్బిఱన్దార్ వాయ్పులత్తుమ్బడియా
య్కాణిడై యళకుఇరుప్పతు.*౬. (చీరకృష్ణాజినామ్బరౌ)"ఉడుత్తుక్క
ళై న్దనిఱ్పీతకవాడై యుడుత్తుక్కల త్తతుణ్డు" ఎన్ను- స్వరూపజ్ఞరాశైప్ప
డువతుమ్ "పెరుమానరైయిల్ పీతకవణ్ణవాడైకొణ్డెన్నై వాట్టన్దణియ
వీరెళ్ " ఎన్ను - భోగపరరాశైప్పడువతుమ్ పరియట్టత్తైయాయిత్తు.
*౭ (చీరకృష్ణాజినామ్బరౌ) "రూపసంహననం లక్ష్మీం సౌకుమార్యంసు
వేషతామ్। దదృశుర్విస్మితాకారాః" ఎన్ను - స్వరూపధ్యాన పరరాన
ఋషికళకప్పడ ఇవ్విగ్రహగుణత్తిలేయుడైకులైప్పడానిన్దార్కళ్. "క
న్యాకామయతేరూపమ్ " ఎన్నుమ్ - " పెణ్ణిక్కాలవనాకమ్ పెణ్బి
ఱన్దోముయ్యోమో" ఎన్నుమ్ - ఉడమ్బైయుకప్పిక్కక్కడవ స్త్రీకళా
ప్పడ్డాల్ పడచ్చొల్లవేణుమో.

ఎళిప్పైశొల్లుకిఱయోజనైయిల్ , (తరుణౌ) అవర్పక్కలిలే శర
ణ్కండాకనినైత్తిరుక్కవేణ్డాకాణ్? "నయుద్ధయోగ్యతా మస్యపశ్యా

* వత్తైముఱుకలాన - వేచినపదార్థమువలె కఠినమైన.

మి ” ఎన్గిఱపడియే, పూశలుక్కు ఆళాకాతార్ శిలబాలరాయ్ కాణిరుప్పతు. నానేయోవిత్తుశొన్నేన్’ “ బాలోహ్యకృతవిద్యశ్చ నచవేత్తిబలాబలమ్।నచాస్త్రబలసంపన్నో నచయుద్ధవిశారదః ” ఎన్ఱు-పెణ్ఱ తకప్పనకప్పడ సైజ్ఞాఱప్పట్టిలనో ! (తరుణౌ) “ యౌవనేవిషయైషిణామ్ ” ఎన్గిఱపడియే, విషయప్రవణరాయ్, అన్యపరరాయ్ త్తిరికిఱవర్కళుక్కు మొరుపూశలుణ్డోపాదువతు.

బాలరానవివ్వళవుమన్ఱుకాణ్, (రూపసంపన్నౌ) “ కన్యాకామయతేరూపమ్ ” ఎన్ఱుమ్- “ రూపేణవనితాజనమ్ ” ఎన్ఱుమ్ - స్త్రీకళకప్పడుకైక్కు మేనిమినుక్కి త్తిరియు మత్తనైపోక్కి, పురుషర్కళకప్పడుమ్పడియానవాక్తైయుడైయవర్కళల్లకాణ్. (రూపసంపన్నౌ) మూఙ్గిల్పోన్దుపోలే తోలిల్పచ్చైయిత్తనైపోక్కి, అకవాయిలుళ్ళీడిల్లై కాణ్

అతుక్కడియెన్నెన్నిల్, (సుకుమారౌ) శ్రీమత్పుత్రర్కళాకైయాలే శెల్వప్పిళ్ళైకళాయ్ కాణిరుప్పతు. (సుకుమారౌ) “పరశ్వధహతస్యాద్య మన్దప్రాణస్యభూతలే” ఎన్గిఱపడియే, కడైక్కణ్ శివన్దు నీపార్క్కుమ్పార్వైయిలే మాయుమ్పడియిరుక్కుమవర్కళో పున్నడైయ అత్యుగ్రమాన ఆయుధఙ్గళైప్పిడిక్క ప్పాఙ్గుకిఱార్కళ్.

వడివైప్పార్త్తాల్ తిఱవియర్లవాకిలుమ్ కార్యత్తిల్వన్దాల్ తిఱవియరాయిరార్కళో వెన్నిల్, (మహాబలౌ) బలహీనరాన వళవేయన్ఱుకాణ్, క్రమాగతమాన రాజ్యత్తై క్కొడుక్కచ్చెయ్తేయు మకప్పడ ఆళమాట్టాతేయొతుఙ్గి పెణ్డాట్టిక్కఞ్జిపోకట్టుప్పారుమ్పడి అత్యన్తబాలరాయ్ కాణిరుప్పతు. అన్ఱియిలే, (మహాబలౌ) బలవాన్గళ్ తానానాలుమివర్కళిరువరుమిత్తనైపోక్కి, ఇవర్కళుక్కుమేల్ బలమాయ్వరప్పోకుకిఱార్కళుణ్డో? ‘ దృష్టాత్రమయానారీతయోర్మధ్యే సుమధ్యమా” ఎన్గిఱపడియే, కాఱ్కక్కట్టామ్పడి కుఱైచ్చరక్కా యిరుప్పాళొరుపెణ్డాట్టియైయుమ్ ముతుకిలే కొణ్డుతిరికిఱవర్కళో పూశలాడప్పోకుకిఱార్కళ్.

పూశలాడమాట్టార్కళెన్ఱు అఠీన్దపడియెన్నెన్నిల్, (పుణ్డరీక విశాలాక్షౌ) విళైవతఱియామైయాలే, ఇవళుక్కువై రూప్యమ్ విళైత్తోమ్, మేలెన్నా కప్పుకుకిఱతోవెన్ఱు, అవర్కళ్ వెళుక్కవెళుక్కప్పిఱక్కి అవిళ్లియిలే కణ్డేన్గాణ్. పుణ్డరీకంసితామ్భోజమితే. (పుణ్డరీకవిశాలాక్షౌ) నీరిల్ల్రామరైయైవఱిళిలే యిల్లుప్పారైప్పోలే, తన్ని అమానాట్టుక్కవర్కళాళిత్తనైపోక్కి, వెల్లునిలమానకాట్టుక్కాళ్ల రెణ్ణమిడమ్ అవర్కళ్కణ్గళ్ తానేశొల్లిత్తరుకిఱనకాణ్.

అవర్ తాఙ్గళశక్తరానాల్, ఐశ్వర్యత్తాలే పడైయాణ్డు పోరత్తక్కైపెన్నెన్నిరుక్కవేణ్డా. (చీరకృష్ణాజినామ్బరౌ) ఉడుక్కైక్కొరుపుడ. వైయకప్పడలన్ఱియిలే, కాట్టిల్మరత్తోలైయుమ్ మాక్షత్తోలైయుము కుత్తుత్తిరికిఱవర్కళ్లో కాశునేర్న్పుపడైయాళప్పుకుకిఱార్కళ్. (చీరకృష్ణాజినామ్బరౌ) ఉడుక్కిఅపుడవైయిరణ్డు మేకజాతీయమాక ప్పెఱ్ఱుతోః ఉళ్ళుడైయొన్ఱుమ్ మేలుడైయొన్ఱుమాయన్ఱో ఇరుక్కిఱతు. (చీరకృష్ణాజినామ్బరౌ) స్థావరమొన్ఱుకొడుక్క, జఙ్గమమొన్ఱుకొడుక్క, ఇప్పడి పలర్పక్కలాకఇరన్దతన్ఱో ఇతుతానుముడుక్కిఱతు.

పౌరుషోపపాదనయోజనైయిల్; (తరుణౌ) "ఊనషోడశవర్షః" ఎన్ఱుమ్బడియానపిళ్ళైప్పరువముమన్ఱియిలే, "అనేకవర్షసాహస్రోవృద్ధస్త్వమసిపార్థివ" ఎన్ఱుమ్బడి, ముతిర్న్దపరువముమన్ఱియిలే, పూశలెన్ఱాల్ కాట్టుక్కొట్టెన్ఱువరుమ్బడియానన్లపరువఙ్గాణ్. (తరుణౌ) "యౌవనే విషయైషిణామ్" ఎన్ఱుమ్- "రాజ్యకామవిషయావిభేదిరే భవద్విషయవాసినః" ఎన్ఱుమ్-విషయశబ్దమ్ రాజ్యవాచియాకైయాలే, ఇన్నమ్ రాజ్యఙ్గొళ్ళవేణుమెన్ఱు, మేలేవిజిగీషుక్కళామ్పరువఙ్గాణ్. (తరుణౌ) ఇప్పరువముడైయారొరువరమైన్దిరుక్క, ఇరువర్కూడినాలియలాతతుణ్డో ?

ఇప్పరువముమ్ యోగ్యతైయుమఱియవడివుపార్త్తాల్ ఇవర్కళెన్నపూశల్ పొరువతెన్నుమ్బడి ఆభాసమాయిరుక్కుమో వెన్నిల్,

(రూపసంపన్నౌ) "సింహోరస్కంమహాబాహుమ్" ఎన్గిఱపడియే, వేఱొరు ఆయుధమ్ వేణ్డాతపడియవర్కళ్ తోళ్వైయుమ్ మార్పైయుజ్గణ్డాలే ఎతిరికళ్ కాల్ వాఙ్గుమ్పడియాయ్ కాణిరుప్పతు. (రూపసంపన్నౌ) రూపమెన్ఱుమ్ మతిప్పా యిప్పరువఙ్గోణ్డనుమిర్కైయన్ఱిక్కే, "గత్వా సౌమిత్రిసహితో నావిజిత్య నివర్తతే" ఎన్ఱుమ్. "యశసశ్చైక భాజనమ్" ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, అయోధ్యాపరిసరన్దుడఙ్గి సుబాహుమారీచాది విరోధివధమ్బణ్ణినత్తాలే పెరుమతిప్పా యిరుక్కిఱ అవర్కళ్లవో వెన్ఱాకవుమామ్.

ఇప్పడి విరోధివధమ్బణ్ణుమిడత్తిల్ వరుత్తత్తోడేక్లేశిత్తోపణ్ణవత్తెన్నిల్, (సుకుమారౌ) అవర్కళ్ ఆణ్మైత్తనత్తిల్ వన్దాల్ ఒరువర్కైక్కిచ్చితుశొల్లలామిత్తనైపోక్కి, వడివళ్గైప్పార్త్తాల్ బహుసుఖమాయ్ప్పాల్లాతాయిరుక్కైయన్ఱిక్కే, అత్యన్తమభిరూపమాయ్ కాణిరుప్పతు. (సుకుమారౌ) అవర్కళుమాయ్ చ్చిఱిప్పార్త్తార్కళాకిల్, మున్నే వన్దనాలిరణ్డు పేరైక్కొణ్డువిడుమళవేయో? "సదేవగన్ధర్వమనుష్యపన్నగం జగత్సశైలం పరివర్తయామి" ఎన్ఱుమ్- "సాగరమేఖలాం మహీం దహాతి కోపేన" ఎన్ఱుమ్-భూమియై యిరున్దతే కుడియాక నశిప్పియార్కళో?

ఇప్పడి నశిప్పిప్పతు ఎతుక్కై ముతలాకవెన్నిల్, *౧. (మహాబలౌ) తోళ్వలియేకై ముతలాయ్ కాణిరుప్పతు. *౨. (మహాబలౌ) మహచ్ఛబ్దత్తాలే, కేవలమ్ బాహుబలమేయన్ఱు, మనోబలముముడైయ వర్కళ్. కేవలమ్ మనోబలమేయన్ఱు, బాహుబలముముడైయ వర్కళెన్ఱు ఇరణ్డైయుమ్నినైత్తుచ్చొల్లుకిఱాళ్. *3. (మహాబలౌ) ఉన్నుడైయ చతురఙ్గబలముమ్ అసత్కల్పమామ్పడి కాణ్ అవర్కళ్ బలత్తిన్ మికుతి యిరుక్కుమ్పడి. *౪. (మహాబలౌ) నెడుమ్పోతు యుద్ధమ్బణ్ణినాలుమ్ శ్రమమ్ తట్టాతపడి, బలాతిబలైకళైన్గిఱ విద్యైకళుడైయరాయ్ కాణిరుప్పతు

ఇప్పడిక్కుఱ్ఱాన్ఱిత్తట్టాత్తెన్ను అతిస్ద్దపడియెన్నెన్నిల్, (పుణ్డరీకవిశాలాక్షౌ) వెళ్ళునిలమాన విక్కాట్టిలే తిరియచ్చెయ్ తేయుమ్, తన్నిలత్తిలే నిన్ఱ తామరై పోలే అక్కణ్ణిల్ శెవ్వితానే శొల్లానిన్ఱతుకాణ్ (పుణ్డరీకవిశాలాక్షౌ) ఎతిరికళైన్నాల్ అవర్కళ్ పక్కలిలే ఒరుగౌరవత్తైప్పణ్ణిశిఱుత్తల్ పెరుత్తల్ శెయ్కైయన్ఱిక్కే, అవికృతమాయ్ కాణ్ కణ్గళిరుప్పతు. (పుణ్డరీకవిశాలాక్షౌ) "ప్రీతివిస్ఫారితేక్షణమ్" ఎన్ను-ఎతిరికళైక్కణ్డాల్ *ఉఱావుకై యన్ఱిక్కే, §మేనాణిప్పాలే ఒరుకాల్ కైక్కొరుకాల్ విస్తృతఙ్గళాయ్ కాణ్ కణ్గళిరుప్పతు.

ఎతిరికళైన్నాల్ ఇప్పడిముకమ్ మలరుకైక్కడియెన్న ' పూశలుక్కెన్ఱుకట్టియుడుత్తు సన్నద్ధరానాల్ అప్పడియే యిరుక్క లావతు, అనవసరత్తిలేవన్దుతోన్ఱినారుణ్డాకిల్ శెయ్యుమతెన్నెన్నిల్, (చీరకృష్ణాజినామ్బరౌ) " సన్నద్ధౌ విచరిష్యతః " ఎన్గిఱపడియే, ఉళ్ళుడైయుమిఱుక్కి ఉడమ్బుక్కిడుమిట్టు సన్నద్ధరాయ్ కాణవర్కళిరుప్పతు. (చీరకృష్ణాజినామ్బరౌ) కాట్టిలేసర్వవిధసత్వఙ్గళైయుమ్ వేట్టైయాడిత్తిరికిఱవర్కళాకైయాలే ఉడైత్తోలుమ్ మరచ్చఱైయుమాయ్ కాణవర్కళిరుప్పతు.

ఆకవిప్పడి, "సత్యేనలోకాన్ జయతిదీనాన్దానేనరాఘవః । గురూన్ శుశ్రూషయావీరో ధనుషాయుధిశాత్రవాన్" ఎన్గిఱపడియే, అబలైకళైయఞ్జాలే యఱ్ఱుమ్, అరికళై బలత్తాలేయఱ్ఱుమ్, అగతికళైయరుళాలేయళిత్తుమ్, తకార్క్కుత్తక్క కరువికళైయుడైయవరాయ్ కాణవర్కళిరుప్పతు, ఆనపిన్బు, "వల్లాళన్ తోళుమ్ వాళరక్కన్ ముడియుమ్ తమ్బిపొల్లాత మూక్కుమ్ పోక్కువిత్తాన్" ఎన్గిఱపడియే, నాన్మూక్కఱుప్పుణ్డాప్పోలే, నీయుమ్ ముడియఱుప్పుణ్డుపోమిత్తనై శెక్కు, అవర్కళోడుపుక్కాల్ ఫలియాతుకాణెన్ను పరిభవిత్తు చ్చొల్లుకిఱార్ః ౧౪.

---

* ఉఱావుకై - పాడుట. § మేనాణిప్పు - గర్వము.

తాత్పర్యము (౧) రామలక్ష్మణులు నవయౌవనవంతులుగాను, మన్మథుఁడు మొదలగువారు లజ్జింపదగిన నిరతిశయసౌన్దర్యముగలవారుగాను, దిరిసెన పుష్పమువలె అతిసుకుమారులయ్యును కార్యకరణసమయములందు ఇంచుకైనను ఆయాసము జెందని మిక్కిలి బలముగలవారుగాను, ఎల్లప్పుడు సత్యమును వదలనివారుగాను, వికసించిన తెల్లదామరల పుష్పములవలె విశాలముగాను నిర్మలముగాను ఉన్న నేత్రములుగలవారుగాను, నిరుపమానమైన సహజ సౌన్దర్యముగలవారుగాను, తాము ధరించిన నారచీరలచేతను కృష్ణాజినము చేతను మిక్కిలి శోభిల్లుచున్నారనియు శూర్పణఖ రామలక్ష్మణ సౌన్దర్యమోహితురాలై తనసోదరులైన ఖరదూషణులతోఁ జెప్పుచున్నది.

(౨) రామలక్ష్మణులకు ఇప్పుడు యుద్ధముజేయఁదగిన వయస్సుగూడ రాలేదు, తమ సౌన్దర్యముచేత స్త్రీలను మోహింపఁజేసి వారితో ప్రొద్దుపుచ్చుచు సుకుమారులుగా తిరుగుటయే గాని మీబోటివీరులయెదుట వచ్చుటకుఁగూడ ధైర్యములేని పిఱికితనముగలవారును, తనరాజ్యమును చక్కఁగా బరిపాలించుటకుఁ దగినశక్తిలేక పోయినను రాజనెడు పేరుతోనైన, ఊరిలోనుండుటకుఁగూడ శక్తిలేక రాజ్యమును వదలి అడవిచేరి అక్కడను సుఖముగ సంచరించుటకుఁ బ్రతిబంధకమైన స్త్రీని వెంటఁబెట్టుకొని తిరుగువారును, నా ముక్కుచెవులు కోసినపిమ్మట మీవలన నేమిప్రమాదము సంభవించునోయని భయముచేతఁ దెల్లదామరవలె తెల్లబోయిన కండ్లను దెఱచి నలుదిక్కులఁజూచుచున్నవారును, కట్టుటకు వస్త్రములు రెండును గూడ ఒకచోట సంపాదించుటకు సామర్థ్యములేక చెట్లనడిగి కట్టువస్త్రమును, మృగమునడిగి పై బట్టయును కష్టపడి సంపాదించుకొని చాలిచాలక కట్టుకొనియున్నవారుగానున్నారనియు, యుద్ధముజేయ ఖరదూషణులకు ధైర్యము కలుగునట్లు రామలక్ష్మణులకు ననేక విధములైన దౌర్బల్యములను ఆపాదించెను

(3) రామలక్ష్మణులు యుద్ధమునకు ఆశపడెడు వయస్సుగలవారును, శత్రువులను దర్శనమాత్రముచేత వెనుక మరలునట్లుచేయు రూపముగలవారును, అనాయాసముగ తమబాహుబలముచేతను మనోబలముచేతను బలాతిబలాదివిద్యాబలముచేతను శత్రువులను నశింపఁజేయువారును, శత్రువులనుజూచి యెంతమాత్రము వికారముపొందక నిర్భయముగజూచువారునై బట్టలుదట్టీలుగట్టుకొని యుద్ధమునకు సిద్ధముగనున్నారుగాన వారితో మీరుయుద్ధమునకు వెడలినయెడల నా ముక్కుపోయినట్లు మీతలలునుపోవునని ఖరదూషణులను పరిభవించి శూర్పణఖ చెప్పెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

ఆరణ్యకాణ్డము ౩౦ - వ సర్గము, ౩౯ - వ శ్లోకము.

మూ. తం దృష్ట్వా శత్రుహన్తారం మహర్షీణాం సుఖావహమ్।
బభూవ హృష్టా వైదేహీ భర్తారం పరిషస్వజే ॥ ౧౫.

అర్థము — వైదేహీ- సీతాదేవి, శత్రుహన్తారమ్-పగతురను హింసించువాఁడునున్న, మహర్షీణామ్ - గొప్పయోగులకు, సుఖావహమ్ - సౌఖ్యమును జేయు (వాఁడునునగు), తమ్- ఆ, భర్తారమ్-పెనిమిటియైనరాముని, దృష్ట్వా-చూచి, హృష్టా-సన్తుష్టచిత్తురాలుగ, బభూవ - ఆయెను, పరిషస్వజే - పరిపూర్ణముగ కౌఁగిలించుకొనెను.

వ్యా. అవతారికై. “చతుర్దశసహస్రాణి” ఇతిప్రక్రియైయాలే, రాక్షసవేట్టైయాడిన పెరుమాళుడైయ యుద్ధాయాసపరిస్విన్నమానతిరుమేనియిల్ రాక్షసశరవ్రాతవ్రణారోపణ దివ్యౌషధమాన గాఢాలిఙ్గనత్తైప్పణ్ణి, పిరాట్టిసత్తై పెఱ్ఱాళెన్గిఱతు.

*౧. (తమ్) “స్త్రీయం పురుషవిగ్రహమ్” ఎన్ఱు-విణ్ణప్పమ్ శెయ్యావేణ్డుమ్పడి, రాక్షసభూయిష్ఠమాన దేశత్తిలున్నై కొణ్డుపోకవఞ్జువేనెన్ఱవరై. *౨. (తమ్) “స్త్రీయం పురుషవిగ్రహమ్” ఎన్ఱు-పిరాట్టివాయాలేఅనను మతనూక, అన్ఱుతుడఙ్గితిరువుళ్ళత్తిలే *కరువియిరున్దు, పతినాలాయిరమ్ రాక్షసరైయుమ్ ముడియుముడలుమాక త్తఱిత్తుఉతిరవెళ్ళత్తిలే ముతక్కవిట్టుపిరాట్టియైక్కైయైప్పిడిత్తుక్కొణ్డుకాట్టినవరై. *౩. (తమ్) “ఆదిత్య ఇవతేజస్వీ” ఇత్యాదిప్పడియే, వీరప్పాట్టుక్కుచ్చిఱువిరల్ ముడక్కుమ్పడి అవతీర్ణరానవరై. *౪. (తమ్) పడుక్కైక్కుత్తలైయిల్ విడుపూవిళున్దుతిరుమేనిశివక్కుమ్ సౌకుమార్యాతిశయత్తైయుడైయవరై. *౫ (తమ్) ఉకప్పాలేఅడుత్తుప్పార్క్కిల్, నయమాన తేజస్సుక్కుమ్ స్థానమాన తిరుమేనియుడైయవరై. *౬. (తమ్) ఋషికళుక్కుప్పణ్ణిన ప్రతిజ్ఞైయైక్కడలోశైయాకాతపడితలైక్కట్టుకైయాలే పూర్ణరానవరై. *౭. (తమ్) రత్నఖచితమాన ¶ పొన్నరిమాలైపోల్, శత్రుశరవ్రాత వ్రణాఙ్కితమాన దివ్యమఙ్గళవిగ్రహత్తై యుడైయవరాయుళ్ళవరై.

* కరువి - కోపగించి. ¶ పొన్నరిమాలై - ఒకఆభరణము

(దృష్ట్వా) కరుముకైమాంలైమై ప్పన్నీరిలే తోయ్త్తెడుప్పారై ప్పోలే. యుద్ధాయాసపరిస్విన్నమాన తిరుమేనియై త్తక్ష పార్శ్వయాకిఱపన్నీరాలే వఞ్జయవార్త్తు: (దృష్ట్వా) ఆతపాభిభూతరుడై య శీత తటాకప్రవేశమ్బోలే, శాత్రునాశని కరాభిఘాతమాన తిరుమేనియై త్తక్షపార్శ్వయాకిఱ పూర్ణతటాకత్తిలే తోయ్త్తెడుత్తు.

(శత్రుహన్తారమ్) ప్రతిపక్ష నిరసనత్తాలే వన్ద*పుకరుడమై. ''సమోహంసర్వభూతేషు'' ఎన్గిఱ పెరుమాళుక్కు శత్రుక్కళుణ్డోవెన్నిల్; ''జ్ఞానీత్వాత్మైవ'' ''మమప్రాణాహి'' ఇత్యాదికళాలే ఆశ్రితవిరోధికళ్ తనక్కువిరోధికళామిత్తనైయిఱే.

(మహర్షీణాంసుఖావహమ్) యుద్ధప్రారమ్భన్దొడఙ్గి, ''కింభవిష్యతి'' ఎన్ఱు - వయిఱుపిడిత్తు దుఃఖితరాయిరున్ద మహర్షికళుడైయభయస్థిర శత్రుక్కళడఙ్గక్కొన్ఱు, అవర్కళుక్కు సుఖావహరాయుళ్ళవరై. (మహర్షీణాంసుఖావహమ్) తమ్ముడైయపోష్యకుటుమ్బత్తుక్కు సుఖత్తైప్పణ్ణి తమ్ముడైయసత్తైక్కు ఆపాదకరానవరై.

(బభూవ) మాలైయుమ్మణముమ్పోలే అత్యన్తసుకుమారమానవిగ్రహత్తైయుమ్ స్వభావత్తైయుముడైయపెరుమాళ్, కఠినగాత్రస్వభావరానముట్టురాక్షసరోడేయుద్ధమ్ప్రారమ్భిత్తపోతుతుడఙ్గి, ప్రేమాతిశయత్తాలే సత్తైమాణ్డుకిడన్దపిరాట్టి, తిరుమేనియిలొరు తీఙ్గిఱయిలేనిన్ఱ పెరుమాళైక్కణ్డు సత్తైపెఱ్ఱాళెన్గిఱతు.

(హృష్టా) ధర్మియుణ్డానాల్ ధర్మమ్బిఱక్కక్కడవతిఱే. రామసౌన్దర్యత్తై ముఴుక్కక్కణ్డుతిరుపుళ్ళమీడుపట్టపడి.

*౧.(వైదేహీ) ఐయర్ వయిఱ్ఱిలే పిఱన్దిలేనాకిల్, ఎనక్కిప్పేఱిల్లైయే. *౨.(వైదేహీ)ఇక్కుడియిల్ పిఱన్దిలేనాకల్, పెరుమాళైన్నైక్కప్పిడియారే. *౩.(వైదేహీ)ఇన్నిలత్తిల్ పిఱన్దిలేనాకిల్,ఇవ్విల్లోట్టై

---

* పుకర్ - కాన్తి

*సౌభ్రాత్రజైర్యాతే. అవ్విల్లోడే సౌభ్రాత్రమిలైయాకిల్, వీర్యశాలైక్కు యాకఇవ్వాకారజ్గుాడాతే.*ర.(వైదేహీ)ధనుర్భుజ్గమాత్రత్తిలేయన్నై యుమ్ తమ్ముడైయ వంశత్తైయుమ్ పెరుమాళుక్కు అడిమైయాకవెఱుతి క్కొడుత్తవైయర్ ఇస్వవాకారజ్గణాల్ ఎన్నకడువరో.*౫.(వైదేహీ) "పుంసాందృష్టిచిత్తాపహారిణమ్"ఎన్గిఅపడియే, సర్వలోకాకర్షకమాన ఇన్నిలైయై, ఐయరైయొట్టియనాల్ కాణ్బతెన్నుపిత్రుస్మృతిపణ్ణుకిఱాళ్.

(భర్తారమ్) పాణిగ్రహణవేళైతుడజ్గి పతిత్వప్రతిపత్తిపణ్ణిపోన్దాళ్, ఇప్పొతతేథాత్వర్థమ్జీవిత్తతు.

(పరిషస్వజే) ఆలిజ్గనమ్బణ్ణినాళ్. (పరిషస్వజే) పరిపూర్ణమాకత్తువినాళ్. (పరిషస్వజే) పర్యాప్తమాకత్తువినాళ్. తమ్మువ్బ మాఱుమళవు న్దువినాళ్. శరవ్రణజ్గళాలే వన్దతముమ్బెల్లా మాఱుమళవుమ్ తిరుములైత్తడత్తాలే ⚘వేతుకొణ్డాళ్. తాకైక్కణ్డమరున్దితే. శరవ్రణజ్గళుక్కాలిజ్గన మామిడత్తిల్ ఐన్దోడైన్నాటోడువాశియిల్లైయే. అస్త్రజ్గరుళ్యాఱ వెయ్§త పుణ్ణుక్కు మరున్దానవితు తోల్పురైకీయెయ్త పుణ్ణుక్కు మరున్దాకచ్చొల్లవేణుమో? ఎన్దిరున్దాళ్. ఒరుకొడి యాకిఅతు కొమ్బుకొమ్బైత్తువి యల్లతు నిల్లాతిఱే. (భర్తారంపరిషస్వజే) నిత్యసంయోగస్థితిరూపమానభర్తృత్వాకారమొరుకొమ్బుకొమ్బుక్కణ్డానాల్ తదాధారమాయ్ కొణ్డు కొమ్బుకొమ్బైముట్టప్పడర్న్దు, అత్తైశిఱప్పిత్తుకొణ్డల్లతు స్వరూపమిలైయో? భార్యాత్వాకారమానకొడిక్కు. "భర్తారమవలమ్బ్యైవభార్యా యాఃస్థితిరిష్యతే।అవలమ్బ్యద్రుమంవల్లీస్థీయతేనవినాద్రుమమ్"ఎన్నుమాపోలే.

తమ్-ఎన్గిఅపదమ్, పెరుమాళుడైయ సర్వాకారజ్గళైయుజ్గొట్టుకిఱతు. దృష్ట్వా - ఎన్గిఅపదత్తాలే, పెరుమాళుడైయసర్వాకారజ్గళై

* సౌభ్రాత్రము - స్నిగ్ధసహావ సము. ⚘ వేతుకొణ్డాళ్ - వేడిచేసెను.
§ ఎయ్త - పొందన,

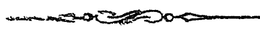
యుమ్‌నోక్కి కణ్ణక్కణ్ణుడైయాళ్ పిగాట్టియెన్గిఱతు. శత్రుహన్తారమ్-మహర్షీణాంసుఖావహమ్-ఎన్గిఅపదజ్గళాలే,తనో్డుకుడల్‌ఱువక్కణ్డాన చేతనర్‌క్కు అనిష్టనివృత్తియైయుమిష్టప్రాప్తియైయు మ్పణ్ణినపోతల్లతు ఇవనై కణ్ణక్కణ్ణిలై ఎన్గిఱతు. బభూవ - అత్తలైక్కు అతిశయావహైయాయ్ సత్తైపెఱ్ఱపడి. హృష్టా - సతిధర్మిణిధర్మాశ్చిన్త్యన్తే. వైదేహీ-ఉపకారస్మృతిపణ్ణుకిఱాళ్. భర్తామ్-తత్కార్యమ్ శమన్దునడత్తినార్రెన్గాళ్. తత్కార్యమ్ శమన్దు నడత్తుక్కైయావతు, “పితుర్దశగుణం మాతా”ఎన్గైయాలే, తాన్ పుత్రరక్షణమ్పణ్ణుక్కైయుతే. పరిషస్వజే-ఆశ్రితరక్షణత్తాల్ వన్దకళిప్పుక్కుఏవ్పుక్కువీడు ఆలిజ్గనమ్బాలే యిరున్దతు. అవరుక్కుమ్ ప్రయోజనమతుపోలే కాణుమ్. ౧౫.

తాత్పర్యము —పదునాలుగువేల కంచురథములెక్కివచ్చిన, ఖరదూషణాది శత్రువులనెల్లనుసంహరించి మహర్షులకు సుఖమునుజేసిన శత్రుశరజాల వ్రణాఙ్కితమైన తిరుమేనుగల తన భర్తయైన రాముని వీరులైన విదేహుల కులమునందవతరించిన వీరపత్నియైన సీతాదేవి కండ్లపండుగగ జూచి ఆనందభరితురాలై గాఢాలిజ్గనముజేసికొని గాయములకు దనకుచములచేత నొత్తడమిచ్చి వ్రణములారునంతవఱకు పరామర్శించెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

కిష్కిన్ధాకాణ్డము మొదటి-సర్గము, ౭౧ - వ శ్లోకము.

మూ. పద్మకేసర సంస్పృష్టో వృక్షాన్తర వినిస్సృతః ।
నిశ్శ్వాస ఇవ సీతాయా వాతి వాయు ర్మనోహరః॥ ౧౬.

అర్థము —వాయుః-గాలి, పద్మకేసరసంస్పృష్టః-తామరపువ్వుల కింజల్కములతోఁ గలసినదియు, వృక్షాన్తరవినిస్సృతః - చెట్లయొక్క మధ్యప్రదేశమునందుండి బయలువెడలునదియునై, సీతాయాః - సీతాదేవియొక్క, నిశ్శ్వాసఇవ - నిట్టూర్పువలె, మనోహరః-మనస్సును ఆకర్షించునదియై, వాతి-వీచుచున్నది

వ్యా.*౧ (పద్మకేసరసంస్పృష్టః)సర్వప్రాణికళుక్కుమ్ ప్రాణనహేతువానకాఱ్ఱుత్తానే నమ్మైసగ్వస్వాపహారమ్పణ్ణానిన్ఱతీ ఎన్గిఱార్. ౨.(పద్మ

కేసరసంస్పృష్టః) ఇక్కాట్శ్రీకార్యమ్ధూళియెఱున్ను శెల్లానిఱ్ఱతు. *3. (పద్మకేసరసంస్పృష్టః) తామరైయాళ్ కైవిట్టపడియాలే, తామరైత్తా తుమ్ ప్రతికూలిత్తతు.*ర.(పద్మకేసరసంస్పృష్టః) "పాదారున్తుదమేవప జ్కజరజః" ఎన్ను-అవళ్ తనక్కుమకప్పడ బాధకమానతు, నమక్కుబా ధకమాకచ్చొల్లవేణ్డావితే.*౫. (పద్మకేసరసంస్పృష్టః) ఇతినుడైయరాజ సమిరుక్కుమ్పడియెఙ్? నన్మైయుమ్మతిక్కుఅతిల్లైయే.*౬.(పద్మకేసరసం స్పృష్టః)ఇతఱ్కుడికట్టికళ్లోట్టైసంసర్గమితే.*౭.(పద్మకేసరసంస్పృష్టః)ఇత్తై క్కాట్శెన్నిరున్దోమ్, ఇతు కేసరియాయిరున్దతీ. * ౮. (పద్మకేసరసం స్పృష్టః) తనక్కుమేలే కూట్టుప్పడైయున్డేడి వాఙ్గినిఱ్ఱతు. రూపవాన్గ ళితే అసహాయశూరరాయిరుప్పార్ , ఇతురూపహీనమాకైయాలే తుణైతేడుమితే.

ఇప్పడిబాధకమాయ్వన్దతాకిల్ అతిన్దరుకవే పరిహారిక్కత్తట్టె న్నెన్న, *౧.(వృక్షాన్తరవినిస్సృతః)దూరత్తిలేకణ్డుపరిహారిక్కవొణ్ణా తపడి, "కున్నాడు పొఴిల్ నుడైన్దు" ఎన్గిఱపడియే, మరఙ్గళిలేవన్దుపతి కిడన్దునడువేపుఅప్పడకణ్డతిత్తనై.*౨.(వృక్షాన్తరవినిస్సృతః)శెల్వప్పి ళ్లైకళ్ వెయిల్పాతామల్ నిఴలిలేపరుమాప్పోలే, ఇతువుమ్మరత్తు నిఴలిలేవారానిఱ్ఱతు. *3. (వృక్షాన్తరవినిస్సృతః) కీఴ్ పద్మకేసరసంస్పృ ష్టః-ఎన్ను సౌరభ్యమ్శొల్లిఱ్ఱు.మరత్తిలేతేఙ్గియిడై వెళియాలే§ యొఴుక ప్పుఅప్పడుకైయాలే మాన్ద్యమ్శొల్లిఱ్ఱు. మరత్తినిఴలిలేవరుకైయా లుమ్, తామరైయిలుళ్ళతేనై *యళావివరుకైయాలుమ్, శైత్యమ్శొల్లి ఱ్ఱు. ఆక, సౌరభ్యముమ్ మాన్ద్యముమ్ శైత్యముమ్శొల్లిఱ్ఱు. * ర. (వృక్షాన్తరవినిస్సృతః) విడాయ్త్త నమ్మై మరత్తడియిలే యొతుఙ్గ వొట్టుకిఱతిల్లై.

§ ఒఴుక - క్రమముగా * అళావి - స్పృశించి.

ఇప్పడిబాధకమాయ్ వన్దాల్ నమ్మైక్కొణ్డకలు మిత్తనైయన్త్రో వెన్న,*౧. (నిశ్వాసఇవసీతాయాః) ముఖమ్ పఝకినాప్పోలే ఇరుక్కైయాలే, అతువుమ్శెయ్యప్పోకిఱతిల్లై.*౨.(నిశ్వాసఇవసీతాయాః) మైధిలియుడైయ మూచ్చుక్కాఱ్ఱుప్పోలే యిరుక్కైయాలే, అవళ్ తాఞ మరత్తడియిలే యొళ్ళిత్తునిన్ఱు వరుకిఱాళో వెన్నిఱనశైయాలే పోకప్పోకిఱతిల్లై. *3.(నిశ్వాసఇవసితాయాః) "ఆమోదముపజిఘ్రన్త్యాస్వనిశ్వాసానుకారిణమ్" నిశ్వాసత్తుక్కుపరిమళముణ్డాక చ్చొల్లక్కడవతిత్తే.*౪. (నిశ్వాసఇవసీతాయాః) స్పర్శనమాయ్*నలికిఱతఱ్కుమేల్ స్మారకమాయుమ్ నలియానిన్ఱతు

ఇప్పడిక్కొత్తకాఱ్ఱు తోన్ఱినవళవోవెన్నిల్,(వాతి) కాడుతఱ్ప్పరప్పమ్ తానాప్పడి యులావానిన్ఱతు. అన్ఱియిలే, (వాతి) ఎన్ఱు-బాధకమెన్ఱు కొణ్డుపోక వొణ్ణాతపడి తాఞ సంపాదిత్తగన్ధత్తాలే తువక్కానిన్ఱతు. ఇతు తాఞగన్ధవాహమిత్తే.

ఇప్పడిబాధకమాకవన్దు తోఱ్ఱియులావుకిఱతు తా నేతెన్నిల్; (వాయుః) సర్వోజ్జీవనహేతువాన కాఱ్ఱుకిడీ రిప్పడి బాధకమాకిఱతు, (వాయుః) "భీషాఽస్మాద్వాతఃపవతే"ఎన్ఱు-ఇవరుక్కఞ్జిత్తిరికిఱకాఱ్ఱిత్తే ఇవర్ తమ్మైయఞ్జప్పణ్ణిత్తిరికిఱతు.

ఇప్పడియఞ్జప్పణ్ణుకిఱపడియెన్నెన్నిల్; (మనోహరః) మేలెల్లాన్ధతన్ఱియిలే, ఉళ్ళుళ్ళ పదార్థమకప్పడ అపహరియానిన్ఱతు. (మనోహరః)§ఇనియారైప్పోలే/ యిన్నాప్పచ్చెయ్యానిన్ఱతు. ఇతులోకత్తిలే యొరు వఞ్చప్పటిక్కాఱర్ సమాధియాయ్నడక్కిఱతు.

పద్మకేసరసంస్పృష్టః- ఎన్నైయాలే, తజ్ఞలైయిన్నా రెన్ఱు అఱియామైక్కుమ్, కణ్డాల్ భయప్పడుక్కైక్కాకవుమ్, అవర్ కళమ్ధూళనమ్బణ్ణి వరుకిఱాప్పోలేయిరుక్కిఱతు. పృష్ఠాన్తరవినిస్సృతః-ఎన్నైయాలే, అఱ

* నలికిఱ-బాధించుచున్న. § ఇనియారైప్పోలే-అంతరంగులవలె. / ఇన్నాప్ప-బాధ.

ర్కళ్ వక్రిప్పోకిఱవర్కళై వరున్దనైయుమ్ మరత్తడియిలేపతికిడన్దు, అవర్కళ్ అణుక వన్దవాతే పుఅప్పడుమాప్పోలే యిరుక్కిఱతు. నిశ్వాసఇవసీతాయాః-ఎన్నైయాలే, అవర్కళ్ కైకర్థియప్పోతా మేతువ క్కప్పడి* పణ్డు కణ్డటియుమాప్పోలేయిరున్దు, ఉష్ముడైయ ఉూర్శోల్లీ ర్పేర్శోల్లీర్ ఎన్దాప్పోలే, ముకమటివుశోల్లి యుకప్పిక్కుమాప్పోలే ఇరుక్కిఱతు. వాతి - ఎన్నైయాలే, కార్యమ్ కైప్పుకుఱున్దనైయు మవ ర్కళ్ నిష్పడత్తిలేనిల్లాతే, పరకుపరకెన్ఱు సఞ్చరిక్కుమాప్పోలే యిరు క్కిఱతు. వాయుః - ఎన్నైయాలే, యారేనుమ్ తుడర్న్దుపిడిక్కప్పుక్కా ల్ ఉడమ్బోడుమ్బ తాక్కానిఱ్కచ్చెయ్తేయుమ్, కైక్కుప్పిడికో డాతే యిరుక్కుప్పడియై చ్చొల్లుకిఱతు. మనోహారః - ఎన్నైయాలే, మేలెழున్దకీర్త్తిరై యన్ఱియిలే, ఉళ్ళుళ్ళతనైయ అపహరిక్కుమ్బడి శోల్లుకిఱతు. ౧౬.

తాత్పర్యము:—వాయువు తామరకింజల్కములమీఁదనుండి బయలువెడలి చెట్లనీడలలో మెల్లమెల్లగావీచుటచేత శైత్య మాన్ద్య సౌరభ్యములుగలదై సీతయొక్కనిట్టూర్పును జ్ఞాపకపఱచి దొంగలవలె నాసర్వస్వమును అపహరించుచున్నదని పంపాతీరమునందు రాముఁడు లక్ష్మణునితోఁ జెప్పుచున్నాఁడు.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

కిష్కిన్ధాకాణ్డము-౨౮-వ సర్గము, ౩౧-వ శ్లోకము.

మూ. త్వమప్రమేయశ్చదురాసదశ్చ జితేన్ద్రియశ్చోత్తమధార్మికశ్చ
అక్షయ్యకీర్తిశ్చవిచక్షణశ్చక్షితిక్షమావాక్షతజోపమాక్షః॥ ౧౭.

అర్థము. త్వం-నీవు, అప్రమేయశ్చ-పరిచ్ఛేదింపనలవిగానివాఁడవు, దురాసదశ్చ-(అనాశ్రితులకు)పొందనలవిగానివాఁడవు, జితేన్ద్రియశ్చ-జయింపఁబడినఇన్ద్రియములుగలవాఁడవు, ఉత్తమధార్మికశ్చ-శ్రేష్ఠమైనధర్మమునుజేయువాఁడవు, అక్షయ్యకీర్తిశ్చ-నశింపనియశస్సుగలవాఁడవు, విచక్షణశ్చ-కుశలుఁడవు, క్షితిక్షమావాక్-భూమివలె ఓర్పుగలవాఁడవు, క్షతజోపమాక్షః - నెత్తురువలె నెఱ్ఱనైననేత్రములుగలవాఁడవు.

---

* ఎణ్డు - పూర్వము.

వ్యా. అవతారికై. "తతశ్శరేణాభిహతో రామేణరణకర్కశః। పపాతసహసావాలీ నికృత్త ఇవ పాదపః" ఎన్గిఱపడియే, పెరుమాళ్ తిరుక్కైయిలమ్బాలే నిన్ఱైవన్దియులే*మఱుపాడురువ వేఱ్ఱుణ్డు తన్ఱైప్పట్ట వాలియానవన్, కుపితనాయ్, "జానేపాపసమాచారం తృణైఃకూపమివావృతమ్। సతాంవేషధరంపాపం ప్రచ్ఛన్నమివపావకమ్" కిట్టినారై విఴుప్పణ్ణుకైక్కుప్పుల్ మూడు కిణఱాయిరున్దీర్, అణుకినారై ముడిక్కైక్కుప్పాడిమూడు తణలాయిరున్దీర్. ఇప్పడిప్రచ్ఛన్నపాపరాననీర్, పరమపావనమాయ్ జటావల్కలరూపమాన ఇత్తాపసవేషత్తై ఎన్ శెయ్యక్కట్టియుడుత్తీరెన్ఱుతుడఙ్గి, "విషయేవాపురేవాతే యదానాపకరోమ్యహమ్"ఎన్ఱు-ఉమ్మోడెఙ్గళుక్కుక్కాణిత్తాయమ్ భూమిత్తాయమిల్లై. ॥ఎల్లైమయక్కమిల్లై ¶మన్దిరవఴక్కాట్టమిల్లై. ‡వాన్పకై వఴ్ఱప్పకైయిల్లై, జ్ఞాతిప్పకై కుడిప్పకైయిల్లై. ॥పశుమఱిత్తల్ *నిరైశాయ్త్తల్ శెయ్తతిల్లై, ఊర్ ¶పిణక్కు నీర్పిణక్కు ఇల్లై. పెణ్పిణక్కు మణ్పిణక్కు ఇల్లై; "నచత్వాంప్రతిజానేహం కస్మాన్మాంహంస్యకిల్బిషమ్" ఎన్ఱు-నాన్ తానుమ్మైయున్నారెన్ఱఱియేన్, ఇప్పడి ఇరుక్క. నిరపరాధరాన నాఙ్గళిరుక్క అవిడత్తిలేనీర్ తామ్మేయిడఱిక్కొణ్డువన్దు ఎన్ శెయ్యక్కొన్ఱీర్, "మామిహాప్రతియుధ్యన్తమన్యేనచ సమాగతమ్। ధర్మలిఙ్గప్రతిచ్ఛన్నఃక్రూరంకర్మసమాచరేః"ఎన్ఱు-ఉమ్మోడేపోరవన్దవనల్ల, వేఱొరువనోడే పోరుకిఱవన్, ఇప్పడియిరుక్కఱ వెన్నై ౨ఱ్ఱుడిలియులే పుకున్దు కొన్ఱు కొడున్దొఴిల్ శెయ్తీర్. "వయంవనచరారామ మృగా మూలఫలాశనాః।ఏషాప్రకృతిరస్మాకంపురుషస్త్వంనరేశ్వరః" ఎన్ఱు-నాఙ్గళ్ కాడర్, నీఙ్గళ్ నాడర్,

* మఱుపాడురువ - వెనుకకుదూసుకొనిపోవునట్లు. / తాయం - భాగము.
॥ఎల్లైమయక్కం - హద్దునిమిత్తమైనభ్రాన్తి ¶మన్దిరవఴక్కాట్టం- గృహనిమిత్తమైన వివాదము ‡వాన్పకై - దీర్ఘవైరము ॥పశుమఱిత్తల్ - పశువులనుచెఱుచుటయు,
* నిరైశాయ్త్తల్ - పశువులగుంపులనుమళ్లించుకొనిపోవుట. ¶పిణక్కు- వివాదము.
౨ ఱడిఱికొణ్డు - కాలుదువ్వుకొనుచు

నాఙ్గళ్ మృగఙ్గళ్, నీఙ్గళ్ మనుష్యర్, నాఙ్గళ్ తిన్బతు కాయ్ కిళఙ్గు, నీఙ్గళ్ తిన్బతు శెన్నెల్ చోఱు, నాఙ్గళ్ కుడిమక్కళ్, నీఙ్గళ్ రాజాక్కళ్, ఎన్ఱుమ్ - అథార్యంచర్మ మేసద్భి రోమాణ్యస్థివివర్జితమ్। అభక్ష్యాణిచమాంసాని త్వద్విధైర్ధర్మచారిభిః" ఎన్ఱు-వేట్టైయాడవన్దిరాకిల్, కల్లైత్తోల్ పులిత్తోల్ పోలే యెఙ్గళ్ తోల్ యజ్ఞాఙ్గక్కళు। కుఱుఉకప్పత్తోలుక్కుఉప్పాకిఱతల్ల, ఎఙ్గళుడైయ రోమాస్థికళ్ శమరశామరఙ్గళ్ పోలవుమ్, యానైక్కొమ్బుపులి*ఉకిర్ పోలవుమ్, వినియోగయోగ్యముమల్ల, ఎఙ్గళుడైయ మాంసమ్ ముట్పన్ఱిమానుడుమ్బు ముశలాప్పైయివఱ్ఱిన్ మాంసఙ్గళ్ పోలేభోజ్యఙ్గళల్ల, నిషిద్ధమ్. "రాజహా బ్రహ్మహా గోఘ్నశ్చోరః ప్రాణివధేరతః। నాస్తికః పరివేత్తా చ సర్వే నిరయగామినః" ఎన్ఱు-రాజవధాదికళ్ పణ్ణినార్క్కు నరకమే కాణుఙ్గతి ఎన్ఱాప్పోలే, ఇప్పడైకళిలే యొరుకోటి పరుషఙ్గళై చ్చొల్ల, "అధిక్షిప్తస్తథా రామఃపశ్చాద్వాలినమబ్రవీత్। ధర్మమర్థంచకామంచ సమయంచాపిలౌకికమ్। అవిజ్ఞాయకథంబాల్యాత్ మామిహాద్య విగర్హసే" ఎన్ఱు- ఇప్పడిప్పారామల్ శొల్లప్పట్ట పెరుమాళుమ్. నీ యొరువివేకియాయ్ వైదికపురుషార్థమఱికిఱాయిల్లై, లౌకికమాన/వళక్కుమఱికిఱాయిల్లై, ఉన్నఱివు కేట్టాల్ న్యాయానుష్ఠానమ్పణ్ణిన నమ్మైప్పళిక్కిఱాయిత్తనైయుఱతే. కాణిత్తాయమ్ భూమిత్తాయుమిల్లైయెన్ఱాయ్, ఇక్ష్వాకూణామియంభూమిస్సశైలవనకాననా" ఎన్ఱు - మలైమూఙ్గిల్ కళోడు శిఱుకాట్టోడు పెరుఙ్గాట్టోడు వాశియఱ ఇన్దభూమియుడైయ వెఙ్గళతన్ఱో? "భూమిః క్షేత్రం కళత్రంచ" ఎన్ఱు-ఎఙ్గళ్ కాణియూరాకిఱతుఇతువన్ఱో? ఎల్లైమయక్కమిల్లై మన్దిరవళక్కాట్టమిల్లైయెన్ఱాయ్, "త్వంవయస్యశ్చహృద్యోమేహ్యేకందుఃఖం సుఖంచనౌ" ఎన్ఱు - సమానసుఖదుఃఖరామ్బడి మహారాజరోడే సఖ్యమ్పణ్ణినోమ్, ఆనపిన్బు, "తేనాహంప్రతిషిద్ధశ్చహృతరాజ్యశ్చ" ఎన్నుమ్బడి, ఎల్లైమాఱాట్టమాత్రమన్ఱిక్కే, నేరాక రాజ్యత్తైప్పఱిత్తుమ్

| ఉఱుప్పు - యోగ్యము. * ఉకిర్ - నఖము. / వళక్కు - న్యాయము.

పరికరత్తై నాలుపేరోడుమ్ శేర్త్తుక్కొణ్డుమ్ శెయ్తాయ్. వాఁపక్కై
పక్షిప్పక్కైయిల్లైయెన్నాయ్, “యథావచ్చాభ్యవాదయమ్। ఉక్తాశ్చనాశి
ష్టేన” ఎన్ఱు-అవఁ కాలిలే కునిన్దవళవిలు మఙ్గీకరియాతే, వస్త్రే
ణైకేనవానరః।తదావిద్రావయామాసవాలీ” ఎన్ఱు-ఒన్ఱై యుడైయోఁడే
ఓడవడిత్తిల్లైయో? జ్ఞాతిప్పక్కై కుడిప్పక్కైయిల్లైయెన్నాయ్, “అయంభ్రా
తాసుదారుణః” ఎన్ఱు-నీయేశొన్నాయే? అప్పడిక్కొత్తతమ్బియోఁడే పె
ఱుత్తిల్లైయో? పశుమతిత్తల్ నిరైశాయ్త్తల్ శెయ్తతిల్లై ఊర్పిణ
క్కు నీర్పిణక్కు ఇల్లై యెన్నాయ్, అవఁ కృషి గోరక్షణ వాణిజ్య
ముఖత్తాలే అర్థార్జనమ్పణ్ణుకిఱ సురభిముత్తిఱముమ్, పట్టమాక ఎఱ్ఱు
కిఱ కుడిక్కాడుకళుమ్ కుళఙ్గళుమ్ వాఙ్గిక్కొణ్డిల్లైయో? పెణ్
పిణక్కు మణ్ పిణక్కు మిల్లై యెన్నాయ్, “భ్రాతుర్వర్తసి భార్యా
యామ్” ఎన్ఱు-అనుజభార్యాపహారముమ్ కిష్కిన్ధాపహారముమ్ పణ్ణిత్తి
ల్లైయో? నాన్దానుమ్మైయిన్నారెన్ఱఱియేఁ, ఇప్పడియిరుక్క నిరపరా
ధరానవెఙ్గళై యిరున్దవిడత్తిలే నీర్తామే యుడఱిక్కొణ్డువన్దు ఎఁశె
య్యక్కొణ్డీరెన్నాయ్, “తాంపాలయతిధర్మాత్మా భరతస్సత్యవాగృజుః।
తస్యధర్మకృతాదేశాత్ వయమన్యేచపార్థివాః। చరామోవసుధాంకృ
త్స్నామ్” ఎన్ఱుమ్ “త్వాంచధర్మాదతిక్రాన్తంకథంశక్యముపేక్షితుమ్”
ఎన్ఱుమ్-నాఙ్గళ్ రాజా భరతనుడైయ ధర్మనిర్దేశకారికళాయ్ దుష్టనిగ్ర
హమ్పణ్ణిత్తిరికిఱవర్కళ్. నీ కుఱ్ఱమ్ శెయ్తవాఱే నీయిరున్ద విడన్దే
డివన్దునైన్దణ్డిత్తోమ్. ఉన్మోడేపోరవన్దవనల్ల, వేఱొరువనోడే పోరుకిఱ
వఁ, ఇప్పడియిరుక్కిఱవెన్నైక్కొన్ఱీరెన్నాయ్, “వధ్యన్తివిముఖాం
శ్చాపినచదోషోऽత్రవిద్యతే। అయుధ్యఁ ప్రతియుధ్యఁ వా యస్మాచ్ఛా
ఖామృగోహ్యసి” నమ్మోడేపోరాతొఴియవుమామ్, కెట్టోడవుమామ్,
ఉన్నైక్కొన్ఱాలొరుదోషముమిల్లై, నీయో ఒరుకురఙ్గన్ఱో? రాజాక్కళ్
శొల్లుమాప్పోలే శొన్నాయ్. నాఙ్గళ్ కాడర్, నీఙ్గళ్ నాడర్, నాఙ్గ
ళ్ మృగఙ్గళ్, నీఙ్గళ్ మనుష్యర్కళ్, నాఙ్గళ్ ఫలమూలాశికళ్, నీఙ్గళ్

రాజాన్న భోక్తాక్కళ్, నాజ్గళ్ కుడిమక్కళ్, నీజ్గళ్ రాజాక్కళ్. ఎన్రాప్పోలే అప్రయోజనమాకచ్చిలతు శొన్నాయ్, "భరతః కామవృత్తానాం నిగ్రహే పర్యవస్థితః" ఎన్రుమ్-"మృగపక్షిమనుష్యాణాం నిగ్రహప్రగ్రహావపి" ఎన్రుమ్-ఎజ్గేనుమ్ తిరియిలుమామ్, ఏతేనుమ్ జాతియాకిలుమామ్, ఏతేనుమ్ తిన్నిలుమామ్, ఇప్పడి భవ్యరాకిలుమామ్; దుష్టనిగ్రహమ్ రాజాక్కళుక్కడుత్తతుకాణ్. ఎజ్గళుడైయ రోమాస్థిమాంసజ్గళ్ నిషిద్ధజ్గళ్, ఇప్పడి ఇరుక్క నిష్ప్రయోజనవ్యాపాదనమ్బణ్ణినీ రెన్రాయ్; "వాగురాభిశ్చ పాశైశ్చ కూటైశ్చ వివిధైర్నరాః। ప్రతిచ్ఛన్నాశ్చదృశ్యాశ్చనిఘ్నన్తిస్మబహూన్ మృగాన్" ఎన్రు- రాజాక్కళానవర్కళ్ రోమాస్థిమాంసాదికళాకిఱ ప్రయోజనజ్గళై యొళ్షియవుమ్, మృగజ్గళాలే నాడళ్షియప్పొక్కాల్, జనపదహితార్థమాకవుమ్ వేట్టైయాడువతాయుమ్, వలైకట్టి వళైత్తుమ్ *కణ్ణికట్టిప్పిడిత్తుమ్ ఊట్టి। చ్చతిత్తుమ్ $పార్వైమాళవైత్తుమ్ ఒళిత్తునిన్రుమ్ కొల్లక్కడవరాయ్ కాణిరుప్పతు, రాజవధమ్బణ్ణినార్క్కు నరకమే కాణుజ్గతియెన్రాయ్, "ఔరసీం భగినీం వాపి భార్యాం వాప్యనుజస్యయః। ప్రచరేద్వా నరః కామాత్ తస్యదణ్డో వధస్స్మృతః" ఎన్రు-రాజవధమ్బణ్ణినాలన్రో కుఱ్ఱముళ్ళతు, నీయొరుకురజ్గు. అనుజభార్యాపహారమ్బణ్ణినాయాకైయాలే దణ్డ్యన్. "రాజాత్వశాసనాత్పాపం తదవాప్నోతికిల్బిషమ్" ఉన్నైదణ్డియాతపోతు తాన్ నమక్కు పాపమ్వరుమిత్తనై ఎన్రిప్పడై కళిలేతిరుత్తమాకచ్చిలవార్త్తైకళై యరుళిచ్చెయ్య, వాలియుమ్. "ప్రత్యువాచతతో వాక్యం ప్రాఞ్జలిర్వానరేశ్వరః। యత్త్వమాత్థనరశ్రేష్ఠ తదేతన్నాత్రసంశయః" ఎన్రు-ఉడన్ పట్టు శాన్తనాక, ఇప్పడి భుజయుద్ధత్తాలుమ్ వాగ్యుద్ధత్తాలుమ్ వాలినైచ్చెన్రు కొన్రువెన్రికొణ్డు పెరుమాళ్ నిఱ్క అవళవిలే, భర్తృవధజనితమాన శోకక్రోధజ్గళాలే విక్లృతైయాయ్, ఎన్నాణ్కనై కొన్ర

* కణ్ణి- తాడు. । శతిత్తు - నశింపజేసి $ పార్వై- పక్షినిపట్టెడుసాధనము.

వనై వాయాఱఖై యవేణుమెన్ఱు కట్టియుడుత్తువన్ద తాౕరై యానవళ్,
“సాతంసమాసాద్యవిశుద్ధసత్త్వా” ఎన్ఱు- పెరుమాళ్లైక్కణ్డు తత్సన్నిధి
మాహాత్మ్యత్తాలే కోపన్దణిన్దు సత్త్వమ్ తలై యెడుత్తు,“సత్త్వాత్సంజాయ
తేజ్ఞానమ్” ఎన్ఱు- సత్త్వకార్యమాన జ్ఞానమ్పిఱన్దు తెళివుడ్రశిన్దై యళా
కైయాలుమ్, అవ్వస్తువై యొరుపోకియాక సాక్షాత్కరిత్తు నిర్ణయమ్
పణ్ణి, వైయ్యప్పుక్క వాయాలే వాళ్త్తుకిఱాళ్.“తస్మిన్దృష్టేపరావరే।
భిద్యతేహృదయగ్రన్థిశ్ఛిద్యన్తే సర్వసంశయాః। క్షీయన్తేచాస్యకర్మాణి”
ఎన్ఱు-భగవత్సాక్షాత్కారమ్పిఱన్దాల్ ప్రతిబన్ధకమ్పోయ్ తత్త్వానుభ
వమ్పణ్ణక్కడవదిఱే యిఱే.

శ్రీవాల్మీకిభగవాన్, అల్లాత ఋషికళై యుమ్ వేదఙ్గళై యుమ్పోలే,
“ఆలోడ్యసర్వశాస్త్రాణివిచార్యచపునఃపునః। ఇదమేకంసునిష్పన్నం ధ్యే
యోనారాయణస్సదా” ఎన్ఱుమ్-‘ వేదశాస్త్రాత్పరంనాస్తి నదైవం కేశ
వాత్పరమ్” ఎన్ఱుమ్- “నాస్తి నారాయణసమోనభూతోనభవిష్యతి”
ఎన్ఱుమ్- ‘ నత్వత్సమోస్త్యభ్యధికః కుతోన్యః”ఎన్ఱుమ్ - “అగ్నిర్వైదే
వానామవమోవిష్ణుః పరమః” ఎన్ఱుమ్ - “ నతత్సమశ్చాభ్యధికశ్చదృ
శ్యతే” ఎన్ఱుమ్-యస్మాత్పరంనాపరమస్తికించిత్ ”ఎన్ఱుమ్-నతస్యేశేకశ్చన”
ఎన్ఱుమిత్యాదికళాలే, తామ్తామ్ భగవత్పరత్వోపపాదనమ్పణ్ణత్తుడఙ్గి,
“నమోహిరణ్యగర్భాయహరయేశఙ్కరాయచ” ఎన్ఱుమ్-“రుద్రాణాం
శఙ్కరశ్చాస్మి” ఎన్ఱుమ్ - “సబ్రహ్మాసశివస్సేన్ద్రః” ఎన్ఱుమ్-వచనాన్తరఙ్గ
ళాలే సామ్యశఙ్కై పణ్ణుమ్పడియావతు, “ విశ్వాధికంరుద్రంబ్రహ్మాకార
ణకారణమ్” ఎన్ఱుమ్-“విశ్వాధికోరుద్రోమహర్షిః” ఎన్ఱుమ్-“నకిరిన్ద్ర
స్త్వదుత్తరోనజ్యాయానస్తివృత్రహన్” “ ఆకాశ ఏభ్యోజ్యాయాన్
ఆకాశఃపరాయణం” “శివ ఏవధ్యేయః శివఙ్కరః” ఎన్ఱిత్యాదికళాలే,
దేవతాన్తరఙ్గళినుడైయ నాధిక్యశఙ్కైపణ్ణుమ్పడియావతు, ఇతుక్కు
పూర్వాపరఙ్గళుమ్ ధర్మిగ్రాహక ప్రమాణఙ్గళ్డు సామానాధికరణ్య

వాక్యజ్గళుక్కుమ్ అన్తర్యామి పర్యన్తానుసన్ధానత్తాలే యెన్నుమ్, అవ్వోదేవతైకళై చ్చొల్లుకిఱ ప్రదేశజ్గళ్ తానుమ్, "క్రన్యోయం గార్భవాక్షీరాసాధ్వీచ" ఎన్ఱు-వివైప్పశువై ప్పోరప్పాలియచ్చొల్లుమా ప్పోలే, తత్వపరమన్ఱు, ప్రశంసాపరమెన్ఱుమ్, ఆకాశప్రాణవామదేవేన్ద్ర ప్రహ్లాదాదికళుక్కు-పరత్వమ్వరిలాయిఱ్ఱు రుద్రాదికళుక్కు-పరత్వమ్వరు పతెన్నిఱతుల్యన్యాయత్తాలుమ్ ఉపపాదిక్క-వేణ్డి క్లేశబహుళమాయిరాత పడి, ఆస్త్రీబాలమ్ ప్రసిద్ధవైభవర్ పెరుమాళై స్తుతివిక్కైక్కాక, తారాజ్గదాదిగళైయిట్టు తత్వనిర్ణయమ్బణ్ణుకిఱార్.

ఇతిల్, "సుసంవృతంపార్థివలక్షణైశ్చతంచారునేత్రం మృగశా బనేతా। అదృష్టపూర్వంపురుషంప్రధాన మయంసకాకుత్స్థ ఇతిప్రజజ్ఞే" ఎన్ఱు-ఇత్తైక్కుమున్బుకణ్డఱియాతిరుక్కచ్చెయ్ తేయుమ్, తిరుమేనియిల్ స్వయంపరిత్తుక్కిడక్కిఱ రాజలక్షణజ్గళాలుమ్, "రామఃకమలపత్రాక్షః" ఎన్ఱు-అసాధారణమాన కణ్ణఴకాలుమ్, ఎన్నుడైయ భర్త్తావైక్కొణ్డ పెరుమాళివరెన్ఱఱిన్దాళెన్ఱు సౌలభ్యత్తిలే యొరుయోజనైయుమ్, "సుసంవృతం పార్థివలక్షణైశ్చ" ఎన్ఱు-సౌలభ్యచిహ్నజ్గళాలే మఱైన్దిరుక్కచ్చెయ్ తేయుమ్, చకారసూచితమానపరత్వచిహ్నజ్గళాలుమ్, "యథాకప్యాసం పుణ్డరీకమేవమక్షిణీ" ఎన్ఱు - పరత్వసూచకమాన తిరుక్కణ్గళాలుమ్, "కణ్డవార్తన్ఱనతేయులకెననిన్ఱార్" ఎన్ఱు§ నిఴలెఴుకిఱపురుష ప్రాధాన్యత్తాలుమ్, "అయంసకాకుత్స్థ ఇతిప్రజజ్ఞే" ఎన్ఱుమ్ - "ఆయర్ పుత్తిరనల్లనరున్దెయ్వమ్" ఎన్ఱుమ్-ఇచ్చక్రవర్త్తితిరుమకనార్ అప్పరవస్తువానెన్ఱఱిన్దాళెన్ఱు పరత్వత్తిలోరుయోజనైయుమిఱే. అవ్వి రణ్డైయుమ్ శేర్త్తు యోజిక్కిఱతు.

*౧. (త్వమ్) ఇవళుడైయ భర్త్తృభక్తియిరుక్కిఱపడి రాజాక్కళై యుమకప్పడ త్వజక్కిరిక్కిఱాళ్ *౨. (త్వమ్) మేలే అప్రమేయశ్చ-ఎన్ఱు

§ నిఴలెఴుకిఱ - ప్రతిఫలించుచున్న.

తుడజ్గి ఏఱ్ఱప్పుకుకిఱగుణఖారత్తుక్కు అధిష్ఠానముణ్డామ్పడిఆశ్రయన్దన్నై § పారిక్కిఱాళ్. *3. (త్వమ్) "గుణానామాకరోమహాన్" ఎన్గిఱపడియే, అనవధికాతిశయాసజ్ఖ్యేయ కల్యాణగుణగణజ్గళ్డై య ఒరు*శిఱజ్డై యా మ్పడియాన స్వరూపత్తై కనమిరున్దపడియెన్. *ర. (త్వమ్) రావణదున్దుభి ప్రభృతికళ్డై యకప్పడత్తలై యఖ్రిత్త వాలియైక్కొన్నువెట్టిక్కొణ్డు ఒన్రు మ్ శెయ్యాత్తారై ప్పోలేనిన్దనిలై యెన్నాళ్. *ళ. (త్వమ్) వాలిక్కుజ్జి కిడజ్గడై న్దుకిడన్దమహారాజరుక్కుకప్పడ వెళ్ళక్కొణ్డుత్తు శరణాగతవత్సలరా ననీర్. * ౬. (త్వమ్) స్త్రీ బాలర్ కళాన నాజ్గళుమకప్పడమతియాతే నన్దు కిట్టుమ్పడియాననీర్. *౭. (త్వమ్) వస్తువై ఏ న్దవ స్తర మాక్కుమాప్పోలే | వాయార వై యవన్దవెన్నైవాళ్ త్తుమ్పడి వణ్ణివైత్తనీర్.

నీవాళ్ త్తుకై † క్కొరుప్పట్టాయాకిల్, అతుతన్నై త్తుడజ్గలాకాతో వె న్న, *౧. (అప్రమేయః) ఉన్మైయుమఱియాతే ఎన్నైయు మఱియాతేము కజ్గొళ్ళలామోవెన్నుపార్ త్తేన్, అతుముకజ్గొళ్ళవొణ్ణాతాయిరున్దతు. *౨. (అప్రమేయః) నానేయన్రు, "వేదాహమ్"ఎన్నుతుడజ్గిన వేదజ్గళకప్పడ, "మహాన్తమ్" ఎన్నుమ్- "కఇత్థావేద" ఎన్నుమ్- మీళుమ్పడి యన్రోఉ న్మైయ అపరిచ్ఛేద్యత్వమ్. *3. (అప్రమేయః) ప్రమావిషయః-ప్రమేయ మిత్తే. ప్రమైయాకిఱతుతాన్ సమ్యగనుభవమిత్తే. అతావతు-ప్రత్యక్షాను మానాగమజన్యజ్ఞానమిత్తే. అవై మూన్రుక్కుమ్ విషయమల్లీరాయిరున్దీర్. "నసన్దృశేతిష్ఠతి రూపమస్య నచక్షుషాపశ్యతికశ్చనైనమ్" ఎన్నుమ్- "క డ్కిలి" ఎన్నుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, ప్రత్యక్షజ్ఞానవిషయమల్లీరాయిరున్దీర్. దృష్టానుమానత్తిల్ వ్యాప్తిగ్రహణత్తుక్కు ప్రత్యక్షయోగ్యమల్లామై యాలుమ్, "నతత్సమశ్చాభ్యధికశ్చదృశ్యతే" ఎన్నుమ్-ఒత్తార్ మిక్కా

---

§ ఏఱ్ఱప్పుకుకిఱ-అధికముగప్రవేశించెడు, అనగా, వర్ణించెడు § పారిక్కిరాళ్-విస్తరించుచున్నది. * శిఱజ్డై- చాలెడు, అనగా స్వల్పము. ¶ కిడజ్గు - చెరసాల. | వాయార - నోటినిండ. † ఒరుప్పట్టాయాకిల్ - సమ్మతించినయెడల.

నైయిల్లై "మమమాయామాయా" ఎన్ఱుమ్‌దృష్టాన్తమిల్లామైయాలుమ్, సామాన్యతోదృష్టానుమానత్తిల్ వ్యాప్తిగ్రహణదశైయిల్లై. సర్వకర్తృనుగతమాక, కర్మవశ్యత్వదుఃఖిత్వాయాసిత్వాప్రయోజనత్వఖిన్నత్వాదియాన అపురుషార్థజ్గళ్ వ్యాప్తిబలన్దన్నాలే వరుకైయాలుమ్, పక్షధర్మతాబలత్తుక్కు నిత్యనిర్దోషధర్మిగ్రాహక శ్రుతిబలత్తాలే త్రివిధకారణముమాయ్, సకలేతరవిలక్షణముమాక అన్యథైవసిద్ధికై్క యాలుమ్, అనుమానజ్ఞానవిషయమల్లిర్. "యతోవాచోనివర్తన్తే అప్రాప్యమనసా సహ" ఎన్ఱుమ్- "నేతి నేతి" ఎన్ఱుమ్- "యతోనవేదమనసా సహైనమనుప్రవిశన్తితద్దైవమానమ్"ఎన్ఱుమ్- వేదజ్గళుమ్ పరిచ్ఛేదిక్కమాట్టామైయాలే ఆగమజన్యజ్ఞానత్తుక్కుమ్ విషయమల్లిర్.*౪. (అప్రమేయః) ప్రమాణజ్గళుక్కు విషయమల్లిరెన్ఱుమిడమ్శొల్లవేణుమో.*౫.(అప్రమేయశ్చ) ఇవర్ కళై చ్చొల్లవేణుమో? "సోఽజ్గవేద యదివానవేద" ఎన్ఱుమ్ - "తనక్కున్తన్దన్నై యఱివరియానై" ఎన్ఱుమ్- స్వతస్సర్వజ్ఞరాన దేవర్ తమక్కుత్తాఙ్ పరిచ్ఛేదిక్క విషయమో? *౬.(అప్రమేయశ్చ) నిత్యత్వాత్ కాల*పరిచ్ఛేదమిల్లై. విభుత్వాత్ దేశపరిచ్ఛేదమిల్లై. ప్రకారాన్తరాభావాత్ వస్తుపరిచ్ఛేదమిల్లై. ఆకవిప్పడి త్రిప్రకారత్తాలుమ్ త్రివిధచేతనరుక్కుమ్ త్రివిధకారణజ్గళాలుమ్ త్రికాలత్తిలుమ్ పరిచ్ఛేదిక్కవొణ్ణాతవరన్ఱో?

* ౧. (త్వమప్రమేయః) మున్నే వన్దునిఱ్కుమెన్నైక్కు మెయ్ తానెన్ఱి అపడియే, ఎఙ్కణ్ ముకప్పే నిఱ్కుచ్చెయ్ తేయుమ్ ఎట్టప్పోకిఱతిల్లై.*౨. (త్వమప్రమేయః) అయమ్-ఎన్నుమ్పడి, సన్నిహితదేశ వర్తమానకాలసంబన్ధియా యిరుక్కచ్చెయ్ తేయుమ్, సః-ఎన్నుమ్పడి, విప్రకృష్టదేశకాలాన్తరవర్తికళై ప్పోలే అళవిడప్పోకిఱతిల్లై.*3.(త్వమప్రమేయః)కణ్ణెట్టుప్పార్త్తవాఱే ఎళియారాయిరున్దీర్. నెఞ్జెట్టుప్పార్త్తవాఱే అఱి

---

* పరిచ్ఛేదము - హద్దు.

యీారాయిరుస్సీర్. “నచక్షుషాగృహ్యతే” “మనసాతువిశుద్ధేన” ఎన్గిఱ ప్రమాణమ్పాయ్యాయిరున్దతు. *౪. (త్వమప్రమేయః) “అవష్టభ్యచతిష్ఠన్తందదర్శధనుర్మార్జితమ్” ఎన్ఱు-కై యుమ్ విల్లుమా మెళియీారాయిరుక్క ఱసీర్, “తమసః పరమోధాతా శఙ్ఖచక్రగదాధరః” ఎన్ఱు-కైయుమ్ శఙ్ఖచక్రఙ్గళుమానపరవస్తువాయిరున్దీర్.*౫*. (త్వమప్రమేయః) పరత్వమ్ ఎట్టవొణ్ణాతెన్ఱిరున్దోమ్-సౌలభ్యన్దానుమెట్టప్పోకిఱతిల్లై. *౬. (త్వమప్రమేయః) ఒరుపరికరముమిన్ఱిక్కే తనిమైప్పట్టాప్పోలే యిరుక్కిఱసీర్, “అనుభావవిశేషాత్తు సేనాపరివృతావివ” ఎన్గిఱపడియే, అపరిమిత పరికరరైప్పోలే ఉట్కొళ్ళవొణ్ణాతపడియాయిరున్దీర్. *౭. (త్వమప్రమేయః) పితృనియోగత్తాలే తాపసరాయ్ వనవాసమ్పణ్ణప్పోన్దీర్, విరాధఖరకబన్ధవాలిప్రభృతికళై క్కొన్ఱు తిరియానిన్ఱీర్. ఉమ్ముడైయ నినైవుమ్ శెయలుమ్ అఱుతియిడప్పోకిఱతిల్లై.

అన్తఃకరణత్తుక్కు ఎట్టవొణ్ణాతెన్ఱొళిన్దాల్ బాహ్యకరణఙ్గళుక్కు ఎట్టలామోవెన్ఱిరున్దోమ్,*౧. (దురాసదశ్చ) అతువుమ్శెయ్యవొణ్ణాతపడియాయిరున్దతు. మనస్సాల్ కిట్టవొణ్ణాతైయో శరీరత్తాల్ కిట్టలాకిఱతు. *౨. (దురాసదః) “విష్ణురారాధ్యతేపన్థాః” ఎన్ఱుమ్-“మహాజనోయేనగతస్సపన్థాః” ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱ నల్వళియిలేపోవార్క్కు కిట్టలామత్తనై పోక్కి, “పథస్ఖలితమ్” ఎన్ఱుమ్-“వళి తికైత్తలమరుకిన్ఱేన్” ఎన్ఱుమ్-వళికెట్టు నిన్ఱవర్కళుక్కు కాలుమ్ కిట్టవొణ్ణాతాయిరానిన్ఱతు. (దురాసదః) “షదిల్ విశరణగత్యవసాదనేషు” ఇతే. అప్పడి,*. ౩. విశరణార్థమాయ్, పొడియాక్క వేణ్డువార్ త్తాల్, “సుసూక్ష్మమ్” ఎన్ఱు-సూక్ష్మద్రవ్యమాకైయాలే, స్థూలపదార్థమ్పోలే పొడియాక్కవొణ్ణాతు. *౪. గతియాయ్, నిన్ఱవిడత్తిలుమ్ *కడక్కవడిక్క వేణ్డువార్ త్తాల్, “విభుమ్” ఎన్ఱు-ఎఙ్గుమ్పరన్దుళనాకైయాలే కడక్కవడిక్కప్పోకాతు.*౫ అవసాదన

* కడక్క - దూరముగ.

మాయ్, ముడిక్కవెన్నుపార్త్తాల్, “నిత్యమ్ఎన్ను-సర్వకాల సత్తాకై యాలే, కాదాచిత్కమాన నాశమ్పణ్ణవొణ్ణాతు. ఆక, “ నిత్యంవిభుం సర్వగతంసుసూక్ష్మమ్ ” ఎన్గిఱకైయాలే, ఇవై మూన్ఱుమ్ శెయ్యాము డియాతెన్నుమామ్. వాలివధకుపితరానవర్కళుమ్ వన్దడర్న్దు ప్రతిక్రియై పణ్ణలామో వెన్గిఱన్దోమ్,*౬.(దురాసదః) అప్పడిపరువార్క్కు అణు కవుఙ్గూడవొణ్ణాతపడి యాయిరున్దిరెన్నుమామ్. బాహ్యకుదృష్టికళుడై యకుతర్కఙ్గళాలేదూషిక్కలామోవెన్నిల్; *౨.(దురాసదః) “తర్కోఽప్రతిష్ఠశ్శ్రుతయోవిభిన్నా నచాన్యషేర్దర్శనమస్తికించిత్ । ధర్మస్య తత్త్వంనిహితంగుహాయామ్” ఎన్గిఱపడియే, “ ఉళఱశుడర్మికుశురుతి యుళ్” ఎన్ను-వేదగుహైయిలే సురక్షితమాకైయాలే,$ తర్కాభాసఙ్గ ళాలే యాతల్ *ఒరుత్తలైమాఴ్ప్రమాన శ్రుతిస్మృతికళాలేయాతల్ (అవిచాల్యరాయిరున్దిరెన్నపుమామ్.

ఇప్పడి అప్రమేయదుర్ధర్షత్వఙ్గళాలే దృప్తరాయ్, పరదారరాజ్యఙ్గళై ప్పఱిత్తాళువతాక క్కొణ్డిరుక్కిఱన్దోమ్,*౧.(జితేన్ద్రియశ్చ) అప్పడి యన్ఱియిలే మహారాజర్క్కు క్కొడుత్త పడియాలే విషయ చపలరన్ఱి యిలే యిరున్దీర్.*౨.(జితేన్ద్రియః) ఇన్ద్రియఙ్గళుమడఙ్గాతే కణ్డవిషయఙ్గళిలేచపలఙ్గళాకైయన్ఱిక్కే, అవైయుమ్ముడైయ కీర్తియడఙ్గుమ్పడియ ముక్కి యాళవల్లీరాయిరున్దీర్.*౩.(జితేన్ద్రియః)ఆరేను మొరు పురుషనుమ్ ఏతేను మొరుస్త్రీ యైక్కిట్టినాల్ ఏఱిట్టుప్పార్క్క క్కడవతాయిఴ్ శీరుప్పతు.అప్పడియిరుక్క, “నరామగిపరదారాంశ్చచక్షుర్భ్యామపిపశ్యతి” ఎన్గిఱపడియే, ఇత్తనైపోతు నాఱ నిఱ్కిఱ అవిడత్తిల్ ముకఙ్గొడుత్తుప్పారాతేనిప్పతే? ఎన్న విరక్తరోవివరెన్నాళ్.*౪.(జితేన్ద్రియశ్చ) “పశ్యత్యచక్షుస్సశృణోత్యకర్ణః” ఎన్నుమ్-“అపాణిపాదోజవనోగ్రహీతా” ఎన్నుమ్-“సర్వేన్ద్రియైరపి వినా సర్వం సర్వత్రపశ్యతి” ఎన్నుమ్-నాట్టో

$ తర్కాభాసమ్ - దుర్వాదము. * ఒరుత్తలైమాఴ్ప్రన్ - పక్షపాతము.

పాతిక్కవై పడై త్తీర త్తనైపోక్కి, నాట్టారైప్పోలే ఇన్ద్రియాధీనప్రవృత్తియన్ఱియిలే యిరున్దీరెన్నుమామ్.*౫. (జితేన్ద్రియః) "దుర్గ్రిహం మనసాప్యన్యైరిన్ద్రియైరపిదుర్జయమ్" ఎన్ఱుమ్-"మననుణర్ వళవిలన్పాతియుణర్ వవై యిలన్" ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, నాట్టారుడైయ బాహ్యన్తరకరణఙ్గళుక్కు ఎట్టవొణ్ణాతపడియాయిరున్దీరెన్ఱుమామ్.*౬. (త్వం జితేన్ద్రియః) "అహల్యాయైజారస్సురపతి రభూదాత్మతనయాం ప్రజానాథోయాసీ దభజతగురోరిన్దురబలామ్" ఇత్యాదిప్పడియే, ఎఙ్గళ్ మాఘనారాన ఇన్ద్రన్ అహల్యాజారనానాన్, అవనుక్కు మేలాన బ్రహ్మా సుతాభిలాష మ్పణ్ణినాన్, ప్రకాశకనానచన్ద్రన్ గురుదార ద్రోహియానాన్, ఆదిత్యపుత్రరాన మహారాజరుమ్ ఇన్ద్రపుత్రరాన వాలియుమ్ ఎన్న శవిలేపట్టపాడితు, విశ్వామిత్రన్ మేనకాచపలనానాన్ , ఇప్పడియే నాడిరున్ద తేకుడియాకవకప్పడానిఱ్క్క, నీరొరువరుమేకాణుమ్ విరక్తరాయిరున్దీర్. "ఇన్ద్రియైః కామవృత్తస్సన్ కృష్యతేమనుజేశ్వర" ఎన్గిఱపడియే, రాజ్యదారఙ్గళై విట్టిరుక్కిఱనీర్ అన్దనశైయాలే వన్దిరో వెన్ఱిరున్దోమ్,*౭.(జితేన్ద్రియః) అవశ్రస్రల్ నేరాక నిస్పృహరాయిరున్దీర్.

ఇప్పడి విరక్తరాయిరుక్కిఱవర్ నమ్మైనలివానేన్, అధార్మికరో వెన్ఱిరున్దోమ్,*౧. (ఉత్తమధార్మికః) ఇన్దవ్యాపారమెల్లామ్ పరార్థమాక ఉపకరిక్కైయాకవిరున్దతు. *౨.(ఉత్తమధార్మికః) తనక్కెన్ఱు శెయ్యుమవన్ అధమధార్మికన్. తనక్కుమ్పిఱర్క్కుమ్ మెన్ఱు శెయ్యుమవన్ మధ్యమధార్మికన్. పిఱర్క్కెన్ఱుశెయ్యుమవన్ ఉత్తమధార్మికన్. అన్ఱిక్కే, ధార్మికః- ఉద్ధార్మికః- ఉత్తరధార్మికః- ఉత్తమధార్మికః- ధార్మికరాకిఱార్ ధర్మసమ్బన్ధికళ్. అతావతు - "వర్ణాశ్రమాచారవతా ఆరాధ్యతే" ఎన్ఱు - వర్ణాశ్రమ ధర్మసమారాధ్య రాకై. ఉద్ధార్మికరాకై యావతు - "తమేవం విద్వానమృత ఇహభవతినాన్యఃపన్థాః" ఎన్గిఱపడియే, భక్తిమార్గత్తాలే భజనీయరాయిరుక్కై. ఉత్తరధార్మిక రాకై

యావతు-“శరణమహంప్రపద్యే” ఎన్గిఱపడియే, సర్వలోకశరణ్యరాకై- ఉత్తమధార్మిక రాకైయావతు - “ తేనాను గృహీతో బ్రహ్మలోకంగచ్ఛతి ” ఎన్నుమ్ - “ ఉపాయోఽగురురేవస్యాత్ ” ఎన్నుమ్-పురుషకార వశీకార్యమాకై. ధార్మికత్వ మావతు సామాన్య ధర్మనిష్ఠత్వమ్. ఉత్తమధార్మికత్వమావతు అసాధారణధర్మనిష్ఠత్వమ్. సామాన్యధర్మమావతు, “ ఆనృశంస్యం పరోధర్మః” ఎన్ఱు- నొన్దారై క్కణ్డాలయ్యో వెన్నిరుక్కై. అసాధారణ ధర్మమావతు - “ కులోచితమితిక్షాత్రం ధర్మంస్వంబహుమన్యతే । వధశ్చధర్మయుద్ధేన స్వరాజ్యపరిపన్థినామ్ । క్షత్రియాణామయంధర్మో యత్ప్రజాపరిపాలనమ్” ఎన్ఱు-తన్నై యడైన్దవర్కళుక్కు-రాపత్తుణ్డానాల్ మాఙ్పిలేయమ్బైక్కై పరిహరిత్తుక్కొడుక్కై. ఆకైయాలే, వాలియోడేపొరుతుమహారాజరై రక్షిక్కైయాలే, ధార్మికరానవరన్ఱిక్కే,ఉత్తమధార్మికరాయిరున్దీరెన్నుమామ్. *3.(ఉత్తమధార్మికః) ఆర్త్తరాన మహారాజరై రక్షిత్తు, “ రాజభిర్ధృతదణ్డాస్తు కృత్వాపాపానిమానవాః । నిర్మలాస్స్వర్గమాయాన్తి సన్తస్సుకృతినో యథా ” ఎన్గిఱ పడియే, అకృత్య కరణత్తాలే నారకియాన వాలియై, “తస్యదణ్డోవధస్మృతః” ఎన్ఱు-వధదణ్డత్తాలే పూతనాక్కిన పడియాలే ఉత్తమధార్మికరా యిరున్దీరెన్నుమామ్.

ఒరుశ్రేయస్సాధనధర్మమేయాయ్ ఫలపర్యన్తమన్ఱోవెన్నిరున్దోమ్; (అక్షయ్యకీర్తిశ్చ) “తస్యనామమహద్యశః” ఎన్నుమ్-“ నికరిల్ పుకళా య్” ఎన్నుమ్శొల్లుకిఱపడియే, మన్నుమ్ పెరుమ్పుకళాయిరున్దీర్.(అక్షయ్యకీర్తిశ్చ) ఒరువరాలుమ్మతిక్కవొణ్ణాతపుకళై యుడైయీరాయిరున్దీర్ అతావతు-ప్రబలనాన వాలియైక్కొన్ఱు తేడిప్పడైత్త పుకళుక్కు-మత్తైన్దునిన్ఱు కొన్దీరెన్నుమ్ నిరపరాధతిర్యగ్వధమ్పణ్ణినీరెన్నుమ్- నిష్ప్రయోజన వ్యాపాదన మ్పణ్ణినీ రెన్నుమ్ ఇప్పడై కళిలే యనేకమ్ కణ్ణఴివుమ్ శొల్లియఴిక్కలామో వెన్ఱు పార్త్తోమ్, రాజాక్కళుక్కు వేట్టై

యుమ్మత్తైన్దునిన్తుశొల్లుక్కై యుమ్ నీతియెన్నుమ్, సుహృత్తమనాయ్ శరణాగతనానవర్గ పక్కలిలే కుఱ్ఱమ్ శెయ్కైయాలే, సాపరాధవధ మ్బణ్ణినోమెన్నుమ్, జనపదహితార్థమాకదుష్టమృగవధమ్బణ్ణుకైయాలే, సప్రయోజనవ్యాపాదన మ్బణ్ణినోమెన్నుమ్, ఇద్దిక్కుకళిలేనిరుత్తరమాం కవుత్తరమ్శొల్లి పరిహరిత్తపడియాలే, ఎజ్గళాలుమఱిక్కవొణ్ణాత పుకర్షై యుడైయైయీరాయిరున్దీర్.

ఇప్పడిమాఱాత పుకర్షపడైక్కైక్కడియెన్నెన్నిరున్దోమ్,*౧.(విచక్షణశ్చ) అతుక్కడియాన కార్యజ్గళిల్ మున్నడిపార్త్తుశెయ్యుమ్బడియాన నిరూపకరుమాయిరున్దీర్. *౨. (విచక్షణశ్చ) "యస్సర్వజ్ఞస్సర్వవిత్ స్వాభావికీజ్ఞానబలక్రియాచ" ఎన్ను-సహజసర్వజ్ఞరానవుమక్కితువొరువర్ఱమో? * 3. (విచక్షణశ్చ) నీర్శొన్న వర్ఱుక్కు నాజ్గళ్ కుఱ్ఱమ్శొన్నాల్, "ఉత్తరోత్తరయుక్తౌచవక్తావాచస్పతిర్యథా" ఎన్గిఱపడియే, అవైయఱియమేలేమేలే వార్త్తై శొల్లుమ్బడియాన¶పాటివాళరాయిరున్దీర్.*౪. (విచక్షణః) సహజసాదృశ్యత్తాలే*ఇలక్కుమాఱాడి ఆశ్రితవధమ్బిఱవాతపడి కణ్డుత్తిలేమాలైకట్టివిడువతే? ఇతెన్నకూర్రైతార్.*౫.(విచక్షణః) నీర్తామ్ అప్రమేయరాయ్ అఱియవొణ్ణాతపడియాయిరున్దీరాకిలుమ్, నీర్తామెల్లామఱి వీరాయిరున్దీర్.*౬. (విచక్షణః)$ఏకారిమైత్రియాకైయాలే మహారాజర్నమక్కుత్తుణైయావారెన్నుమ్,రావణమైత్రియాకైయాలే వాలి తుణైయాకానెన్నుమ్ నిశ్చయిత్తు,ఇవరైక్కొట్టి అవనైయఱిత్తపడియినాలే, నల్లారఱివీర్ తీయారఱివీర్ ఇవ్వులకత్తెల్లామఱివీ రాయిరున్దీర్.

ఇప్పడివిచక్షణరానాల్, "శత్రోశ్శేషం నశేషయేత్"ఎన్నుమ్-"సపుత్రపౌత్రంసామాత్యం సమిత్రజ్ఞాతిబాన్ధవమ్।హత్వా" ఎన్నుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, వచనానురోధమ్బణ్ణి, ఒట్టిన అజ్గదాదిగళైయుమ్నిర

¶ పాటివాళర్ - బుద్ధిమంతులు. * ఇలక్కు-లక్ష్యము. $ ఏకారిమైత్రియాలే - తనకుశత్రువుడైన రావణుఁడేశత్రువుగాఁగల సుగ్రీవునితోడి చెలిమిచేత.

న్వయమాకముడిప్పిక్కిఱీరో వెన్ఱిరున్దోమ్, *౧. (క్షితిక్షమావాఙ్) పొఱు మైయిలుమ్ భూమియాయిరున్దీర్. వాలియైక్కొన్ఱ శీఱ్ఱమ్మాత్రాతే నిఱ్కైనిలైయిలే నానుమ్ అఙ్గదనుమ్ శెయ్దయిల్ పేమ్బాలే మున్నే పన్దునిన్ఱాల్ కుడికొళ్ళై యాకవఱుక్కు ప్రాప్తమాయిరుక్క, ఎఙ్గళై ప్పొఱుప్పతే!*౨ (క్షితిక్షమావాఙ్) "క్షమయాపృథివీసమః" ఎన్గిఱపడియే, పఞ్చాశత్కోటి విస్తీర్ణైయాన భూమిప్పరప్పిలుళ్ళ పాత్రైయత్తనైయుమ్ ఉమ్మైరువర్ పక్కలిలుమాయిరున్దతు.*౩. (క్షితిక్షమావాఙ్) ముప్పడశెజ్జిలే కుశ్రమ్కిడన్దపిన్బు పొఱుత్తార్కైయన్ఱిక్కే, ఇరున్దపడి ముతలిలేకుఱ్ఱత్తిలఱివిన్ఱిక్కే, పొఱుమైయే నిరూపకైయాన భూమియిఙ్పాత్రైయాయిరున్దతు. *౪ (క్షితిక్షమావాఙ్) భూమిప్పరప్పాక్కాక పణ్ణక్కడవ పొఱుమైయై ఎన్నారుత్తియళవిలుమ్ పణ్ణువతేయెన్ఱుమామ్ *౫. (క్షితిక్షమావాఙ్) భూవార్త్తిలేనతుప్పాయ్, ఎన్నారుత్తియళవిలేపణ్ణిన పొఱుమైభూమిక్కాక ప్పోరుమాయిరున్దతు ఎన్ఱాకవుమామ్.

ఎన్నళవిల్ ఇప్పడి పొఱుమై పణ్ణుకైక్కడి యెన్నెన్ఱిరున్దోమ్, *౧ (క్షతజోపమాక్షః) "శివన్దకణ్ణాయ తాయాయళిక్కన్ఱతణ్డానురైక్కణ్ణఙ్" ఎన్ఱు - సర్వరక్షకత్వ సూచకమాన విక్కణ్ణిఙ్ వైలక్షణ్యామిరున్దపడియెన్ఱాళ్. *౨.(క్షతజోపమాక్షః) వాలియైక్కొన్ఱపోతు శీఱ్ఱత్తాల్ పిఱన్దశివప్పు ఇన్నముమ్ మాఱాతేయిరుక్క ఎన్నై *మునియాతేపొఱుప్పతే ఎన్గిఱాళ్. "శరేణైకేన" ఎన్ఱు-వాలియై యొరమ్బాలేకొన్ఱిరెన్ఱుకేట్టోమ్, అఙ్గన్ఱియిలే, "రామోరక్తాన్తలోచనః" ఎన్ఱు-కణ్ణైక్కణ్ శివన్దతిత్తనైయాయిరున్దీర్. *౩. (క్షతజోపమాక్షః) "రక్తాస్యనేత్రపాణిః" ఎన్ఱుమ్ - "త్రితామ్రః" ఎన్ఱుమ్-కణ్ణిల్ శివప్పుమ్ నాముద్రికలక్షణమాయిరున్దపడియాల్, ఇన్నముమ్ మేల్ నార్వభౌమరాయా

---

* మునియాతే - కోపగించక.

ళుపీరెన్నుతోఱ్ఱయిరానిన్ఱతు.*౪ (క్షతజోపమాక్షః) క్షతత్తాలేపెఱ్ఱది
ఱే క్షతజమాకిఱతు అప్పడియే, "యథాకప్యాసంపుణ్డరీకమేవ మక్షి
ణీ" ఎన్ఱు-సుప్రసన్న ధవళమానవుమ్ముడైయ కణ్ణుక్కుచ్చివప్పు స్వాభావిక
మల్ల, కోపత్తాలేవన్దేఱియెన్ఱుతోఱ్ఱయిరున్దతెన్ఱుమామ్. *౫. (క్షతజోప
మాక్షః) ఇక్కణ్ పిరాట్టిపిరివాలేవన్ద శోకాశ్రుపతనత్తాలే శివన్దతో? వా
లిపక్కల్ శీఱ్ఱత్తాలేశివన్దతో? మహారాజర్ పక్కల్ వాత్సల్యత్తాలే
శివన్దతో? ఇత్తనైయాలుమ్ శివన్దతో తెరికిఱతిల్లై.

ఇతిలే, అప్రమేయశ్చ-దురాసదశ్చ-జితేన్ద్రియశ్చ- ఎన్ఱుతొడఙ్గి
పదఙ్గళ్ తోఱుమ్ చకారమిట్టాళ్. అతెన్నెన్నిల్, ఇవఱ్ఱిలొవ్వొరు
గుణఙ్గళే యివరుడైయ పెరుమైక్కు పోన్దిరుక్క, ఇత్తనై గుణఙ్గళుమ్
శేర్న్దిరున్దాల్ శొల్లవేణుమోవెన్నైక్కాక. అన్ఱిక్కే, ఇచ్చకారఙ్గళాల్
పుఱమ్బొరొరుగుణమోరాశ్రయత్తిలనన్యసిద్ధమాయిరుక్క, ఇత్త
నై గుణఙ్గళుమివ్వాశ్రయత్తిలే శేరక్కిడప్పతే? ఎన్గిఱాళాకవుమామ్.

ఆనాలనేకపదఙ్గళిలే చకారమిట్టాళ్, క్షితిక్షమావాన్-క్షతజో
పమాక్షః-ఎన్గిఱపదఙ్గళిలుమ్ చకారమిడవేణ్డావో! ఇడాతపోతురీతిభఙ్గ
మెన్ఱుకుఱ్ఱమాకాతోవెన్నిల్, ఆకాతు. కీழ్ పదఙ్గళిలే, అప్రమేయ
త్వాదిగుణతదాశ్రయసమ్బన్ధమాత్రవివక్షైయాలేశొన్నాళ్, క్షితిక్షమా
వాన్- ఎన్గిఱపదత్తిల్, పఞ్చాశత్కోటి విస్తీర్ణైయానభూమిప్పరప్పిలు
ళ్ళక్షమాగుణముడైయ ఇతొరు ఆశ్రయత్తిల్ అడఙ్గిన్ఱెన్ఱుమ్, మఱుప్పి
నాల్ భూమార్థత్తాలుమ్ ఆశ్రయత్తిలడఙ్గాతపడియాన గుణప్రాచు
ర్యత్తైయనుసన్ధిత్తపడియాలే, ఇనియివ్వాశ్రయత్తిల్ గుణాన్తరఙ్గళు
క్కుఇడమిల్లైయెన్ఱుతియిట్టు, పూర్వోత్తరగుణఙ్గళైమఱన్దపడియాలే,
సముచ్చయిత్తిలళ్ ఎన్ఱాకవుమామ్. అన్ఱియిలే, క్షమావాన్-ఎన్ఱు పెరు
మాళుడైయ పొఱైయుడైమైయైయనుసన్ధిత్తవాఱే, ఏతేనుమ్ పిழై
యుణ్డాకిలుమ్ పెరుమాళ్ పొఱుత్తరుళువర్, పెరుమాళ్ పొఱుత్తవా

ఱేనాట్టార్ పాఱుప్పార్ కళ్, ఎన్ఱు నిర్బన్ధియాతే పోనాళాకవుమామ్. ఇతప్పడియాకిఱతు.

క్షతజోపమాః - ఇతిల్ చకారహానిక్కు చ్చెయ్యుమ్పడియెన్నెన్నిల్, క్షతజోపమాః - ఎన్ఱు శరీరగుణమాయ్ భిన్నాధికరణమాకైయాలే సముచ్చయిక్క వేణ్డువతిల్లై యెన్ఱు పరిహారమాకవుమామ్. *అన్ఱిక్కే, అప్రమేయశ్చ - దురాసదశ్చ - జితేన్ద్రియశ్చ - ఉత్తమధార్మికశ్చ - అక్షయ్యకీర్తిశ్చ - విచక్షణశ్చ - ఎన్ఱు ప్రథమావిభక్తియాయ్ పరోక్ష నిర్దేశమాయ్ ఏకరీతియాకైయాలే చకారాపేక్షైయుణ్డు. ఇఙ్గు త్వమోపాతి క్షతజోపమాః-ఎన్ఱు సమ్బుద్ధ్యన్తమాయ్ మున్నిలైయాలే రీత్యన్తరమాకైయాలే సముచ్చయాపేక్షైయిల్లై యెన్ఱాకవుమామ్.

త్వమప్రమేయశ్చేత్యాది- శ్రీవాల్మీకి భగవాన్ "జ్ఞానశక్తిబలైశ్వర్యవీర్యతేజాంస్యశేషతః" ఎన్ఱు-పరత్వానుబన్ధియాన షాడ్గుణ్యత్తుక్కు ఎతిర్ త్తట్టాక, కీర్తే, "ఆనృశంస్యమనుక్రోశం శ్రుతంశీలం దమశ్శమః। రాఘవంశోభయన్త్యేతేషడ్గుణాః పురుషోత్తమమ్" ఎన్ఱు-సౌలభ్యానుబన్ధియాక ఒరుషాడ్గుణ్యమ్ కాట్టినాన్. ఇప్పోతు అపహతపాప్మత్వాదిగుణాష్టకత్తుక్కు ఎతిర్ త్తట్టాక అప్రమేయత్వాదియాలే ఒరుగుణాష్టకమ్ కాట్టుకిఱాన్.   ౧౭.

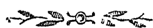
తాత్పర్యము:—సౌలభ్యయోజన. బలవంతులైన రావణాదులను వెడలఁగొట్టినవానరాధిపతియైన వాలిని ఒకచిన్నచెట్టువలె గొట్టినట్లు అనాయాసముగ నొకబాణముచేత సంహరించి ఆశ్రితుఁడైన సుగ్రీవునికి జయము నిచ్చితిమీరు నాకంటె యెదుట వేఁచేసియుండినను మీప్రభావమింతయని లెక్కింపనలవిగాని వారుగానున్నారు. తామొకరైనను శత్రువులకు దగ్గఱ చేరుటకు కూడనలవిగానివారును, పరస్త్రీపరరాజ్యములందు పరాఙ్ముఖులై వదునొకొండు ఇన్ద్రియములను స్వాధీనపఱచుకొని ఇతరుల మేలుకొఱకే సర్వధర్మముల ననుష్ఠించువారును, క్షత్రియులకుత్తమధర్మమైన దుష్టనిగ్రహశిష్టపరిపాలనముల నొనర్చువారును, స్థిరమైనకీర్తిగలవారును, యుక్తాయుక్త విచారణమందు మహాకుశలులును, భూదేవివలెమిక్కిలి ఓర్పుగలవారును, పఞ్చాశత్కోటివిస్తీర్ణ

*క్షతజోపమాః - అనుపాఠమునననుసరించి ఈయోజన.

మైన భూమణ్డలమునందుండు సాధువులకందఱికిని యుండు ఓర్పంతయుఁ జేరియుండువారును, ఇట్టి యుత్తమగుణములను సూచింపఁజేయునట్టియు మహాపురుషలక్షణములనైనవి యెల్లనుపైన నేత్రాన్తములుగలవారునైయున్నారనియును వాలిని వధించిన శ్రీరాములను చూచి నోటారఁ దిట్టుటకువచ్చిన తార దర్శనమాత్రముచేత మహాపురుషులని దెలిసికొని స్తోత్రముజేసెను

పరత్వయోజన. సకలగుణపరిపూర్ణులుగాను, ప్రత్యక్షానుమానాగమములనెడు త్రివిధప్రమాణములచేతను ఎవ్వారికైనను ఒకవిధముగను ఇంతేయని తెలిసికొననశక్యమైన మహాప్రభావము గలవారుగాను, త్రోవతప్పినడచువారికిని భక్తిలేనివారికిని దగ్గఱఁజేర రానివారుగాను, బాహ్యకుదృష్టికుతర్కములచేత చలింపఁగూడనివారును, లోకులవలె ఇంద్రియాధీనప్రవృత్తిలేనివారును, లౌకికులబాహ్యాంతరకరణములకు నంపకుండెడువారుగాను, అకృత్యకరణముచేత వాలికి సంభవించినపాపములెల్లను తొలఁగునట్లు శిక్షారూపమైన సంహారంబొనర్చి వానిని పరిశుద్ధునిగాచేసిన ఉత్తమధార్మికులును, మాచేతనాశనముజేయఁగూడనికీర్తిగలవారనియును, సర్వజ్ఞులనియును, పరత్వసూచకమైన రక్తాన్తలోచనులుగానున్నారనియును పెరుమాళ్లను పరవస్తువని పలువిధముల స్తోత్రముజేసెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్లైతిరువడికళేశరణమ్.

సున్దరకాణ్డము, ౧౫ - వ సర్గము, ౫౩ - వ శ్లోకము.

మూ. దుష్కరం కృతవాన్ రామో హీనో యదనయా ప్రభుః।
ధారయత్యాత్మనో దేహం న శోకేనావసీదతి ॥ ౧౮.

అర్థము:— యత్ - ఏకారణముచేత, అనయా - ఈసీతచే, హీనః - ఎడబాసినవాఁడై, ప్రభుః-తనపనులు చూచుటకుశక్తుఁడైయున్నవాఁడును, ఆత్మనః తనయొక్క, దేహం-శరీరమును, ధారయతి- ధరించుచున్నాఁడో, శోకేన-దుఃఖముచేత, నావసీదతి- నశింపలేదో, (ఆకారణమువలన) రామః శ్రీరాముఁడు- దుష్కరం-చేయనసాధ్యమైనకార్యమును, కృతవాన్ - చేసినవాఁడయ్యెను

వ్యా. అవతారికై. "అన్యత్రభీష్మాద్గాఙ్గేయాదన్యత్రచహనూమతః । హరిణీఖురమాత్రేణ చర్మణామోహితంజగత్" ఎన్ఱు-భీష్మనోడొక్క మాన్కళప్పడియోడొత్తస్త్రీయినవయవవిశేషత్తిలకప్పడాతే అత్యన్త విరక్తనాన తిరువడి యకప్పడ పిరాట్టియై త్తిరువడియో

పిరాట్టివై లక్షణ్యత్తైయుమ్ ఇవళ్ముఖ్ఖున్దరుళియిరుక్కుమ్ దైన్యత్తైయుమ్ కణ్డు, ఇవళై యిప్పడి * ఇరుత్తువతే ఎన్ఱు పెరుమాళై శిష్టగర్హైపణ్ణుకిఱాన్.

(దుష్కరంకృతవాన్రామః) నామ్పెరియకడలైక్కడన్దు అదు న్దొళ్తిల్ శెయ్తోమాక నినైత్తిరున్దోమ్, పెరుమాళ్ నమ్మిలుమరున్దొళ్తిల్ శెయ్తారాయిరున్దతు (రామః) ఏకదారవ్రతరాయ్ పిరాట్టియై యొళ్తియవర్తియాత పెరుమాళుక్కు దుష్కరమ్, ప్రణయిగళాయ్ పిఱన్దారొకల్ శెయ్యవరితొన్ఱైచ్చెయ్తార్ (దుష్కరమ్) కాట్టుక్కుప్పోకిఱపో తకప్పడక్కూడక్కొణ్డుపోన పెరుమాళ్ తమక్కుమ్ ఇతు క్కుమున్బ శెయ్యరితు.

ఇస్సంసారత్తైచ్చెయ్యక్కోలిత్తవిర్న్దారోవెన్నిల్, (కృతవాన్) పత్తుమ్పత్తాక అనుష్ఠిత్తిలరో?

ఇప్పడియివర్ శెయ్తతు తానే తెన్నిల్, * ౧. (రామః) పిరాట్టియైప్పిరిన్దు కుడియశర్గామల్ నిన్ఱార్. * ౨. (రామః) పిరాట్టియైప్పిరిన్దాల్ పుకరళిన్దు ఎళిల్ కులైన్దు ముఖమ్ వెళుత్తు ఉడమ్బిళైత్తు ఇట్టకాలిట్టకైయాయిరుక్క వేణ్డావో? ఇత్తైప్పర్రవిచే పిరాట్టియుమ్, "కచ్చిన్నతద్ధేమ సమానవర్ణం తస్యాననంపద్మసమానగన్ధి" ఎన్ఱు- ముకత్తిలొళియుమ్ మణముమ్ మాఱాతే శెల్లానిన్ఱతే యెన్ఱు కేట్టతు. * ౩. (రామః) § పొడిమూడు తణలాయిరున్దార్. వడివిల్ పచ్చైయైకాట్టిత్తువక్కిక్కొణ్డుపోన్ద నడుకాట్టిలే తళ్ళవతే

కిర్త్తాలే అపహృతైయానాళ్లతు ఇవర్ తళ్ళినారోవెన్న, ఇవళైక్కణ్డువైత్తాలవర్తా మకలప్పెఱునరో? * ౧ (హీనోయద నయాః) ఇవరివళై విట్టు మాన్బిన్నే పోకప్పట్టతో ఇవ్వపహారన్దాన్బిఱన్దతు. * ౨. (అనయాహీనః) 'ఇత్తైయుమకలకిల్లేన్'' ఎన్గిఅవివళై యోపిరివతు. * ౩ (అనయాహీనః) మతుప్పినుక్తై య నిత్యయోగత్తైయుమ్

* మ్లిఅల * ఇరుత్తువతు - ఉంచుట　　§ పొడి - నసి

కుళైత్తిలరో? * ౪. (అనయాహీనః) “ అనన్యభావామనురక్తచేత నాంత్వయావిహీనాం మరణాయనిశ్చితామ్ ” ఎన్నుకొన్న వివక్షైయ్యన్నో పిరివతు. * ౫. (అనయాహీనః) ‘ శ్రద్ధయాదేవో దేవత్వమశ్నుతే” ఎన్నుమ్ - “ అప్రమేయంహితత్తేజోయస్యసా జనకాత్మజా” ఎన్నుమ్- “ అనన్యారాఘవేణాహం భాస్కరేణప్రభాయథా” ఎన్నుమ్-ఎల్లాప్పడి యాలుమ్ తమక్కుమినుక్కు ముణ్డాయిరుక్కిఱ వివక్షైయో విడువతు.

*౧.(ప్రభుః)ఒన్నుమఱియాదారాయిరున్దార్ ప్రభుత్వమావతు అఱి యాత్తనమిఱే. * ౨. (ప్రభుః) మేన్మైయుడైత్తనైపోక్కి, నీర్మైయిల్లై యాయిరున్దతు. * 3. (ప్రభుః) ఆనైకుతిరైకట్టవుమ్ పడ్డైయాళవుమ్ కణక్కుక్కేట్కవుమ్ కల్ప్రారిత్తనైపోక్కి, ప్రణయిత్వత్తిల్ * పుతి యతుణ్డిలరాయిరున్దతు. * ౪. (ప్రభుః) పెణ్ణిన్ వడుత్తమఱియాతార్. “ బహుధావిజాయతే ” ఎన్నుమ్ - “ బహూనిమేవ్యతీతానిజన్మాని ” ఎన్నుమ్- “పల్పిఱవిప్పెరుమాన్” ఎన్నుమ్-పిఱక్కిఱ పిఱవి వెళ్ళత్తిలే యొరు పెణ్పిఱవి పిఱన్దానాకిలిఱే ఇవ్విళైయాళనాయ్ పెణ్పిఱన్దా రెయ్త పెరున్దుయరఱివతు.

ఇప్పడిప్రభుక్కళాయివర్ శెయ్త తెన్నెన్నిల్, (ధారయత్యా త్మనోదేహమ్) పిరాట్టియై ప్పిరిన్ద పెరుమాళ్ కడలిలే పుక్కారాయ్ ముడిన్దారెన్ను పేర్పడైక్కవేణ్డావో? (ధారయతి) ధరిత్తిరుప్పతే ఇత్తనై పోతుసత్తై యఴియవేణ్డావో ? నిత్యమాన స్వరూపత్తై యఴి క్కప్పోమోవెన్న , (ఆత్మనోదేహమ్) నిత్యమాన స్వరూపమిరుక్క, “ ఇచ్ఛాగృహీతాభిమతోరుదేహః” ఎన్ను-వన్దేఱియాన వుడమ్బై విడ లాకాతో? “నిత్యంనిత్యాకృతిధరమ్” ఎన్ను- స్వరూపత్తోపాతి రూప ముమ్నిత్యమన్నోవెన్న, (రామఃఆత్మనోదేహమ్) అప్రాకృతమానశరీ రత్తైచ్చొన్నేనో? అఱియఴ్పోతియురువై యఙ్గువైత్తిఙ్గు ప్పిఱన్దపడిన్నై

* పుతియతుణ్డిలరాయ్ - మొటటిభోజనములేనివారుగా, అనగా ఏమితెలియనివారుగా.

విట్టాలాకాతో? (ఆత్మనోదేహమ్) తామొరుపిరాట్టియామ్, “పరాధీనాస్తిస్త్రియస్సర్వాః” ఎన్ఱుమ్-“మాయుమ్ వకై యఱియేన్ వల్వినైయేన్ పెణ్పిఱన్దే” ఎన్ఱుమ్- పరద్రవ్యమాయ్నోక్కి యిరుక్కిఱారో? తమ్మతానవుడమ్బైప్పోక విట్టాలాకాతో? (ఆత్మనోదేహమ్) తమ్ముడమ్బుతమ్మతో? “ భక్తానామ్” ఎన్ఱు-పిఱరతన్ఱో? పిఱరుడమ్బై ఎన్ శెయ్యచ్చుమక్కిఱార్.

అవర్ శెయ్వతెన్, ముడిక్కైక్కు * కరువియిల్లైయాకిలెన్న, (నశోకేనావసీదతి) శోకమిరుక్కవేఱు కరువివేణుమో? (నశోకేనావసీదతి) “శోకాగ్నిర్ప్రధక్ష్యతి” ఎన్ఱు-శోకమాకిఱ పెరునెరుప్పిరుక్కవేఱుకేట్కవేణుమో? ౧౭.

తాత్పర్యము.—శ్రీరాములు రాజ్యమునందు అములు జరిగించుటకును, రాక్షసులమీద శరవర్షము కురిపించుటకును, సమర్థులుగా తోఁచుచున్నారేగాని ప్రణయరసమును కొంచెమైన నెఱిగినట్లుతోచలేదు ఏలనన్న, ఒకక్షణమైనను తననువిడచియుండ మనసులేనిదియు తనకును దేవత్వమును పత్నిసమ్బన్ధముచే నొసగునదియునైన ఈసీతాదేవిని ఇన్నిదినములువిడనాడిన వియోగదుఃఖముచే తనదేహమును గ్రక్కునవిడువక జీవించియుండుటజూఁడ నేను నూరామడపొడవుగల సముద్రమునుదాటిన దానికంటె కష్టమైనపనిని చేసినవారుగా తోఁచుచున్నదని శ్రీ ఆంజనేయులు అశోకవనికయందు సీతాదేవియొక్క దైన్యమునుజూచి శోకపరవశుఁడై చెప్పెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

సున్దరకాణ్డము-౨౧-వ సర్గము, 3-వ శ్లోకము.

మూ॥ తృణమన్తరతః కృత్వా ప్రత్యువాచ శుచిస్మితా ।
నివర్తయ మనో మత్తః స్వజనే ప్రీయతాం మనః ॥ ౧౮.

అర్థం.—తృణమ్-గడ్డిపోఁచను, అన్తరతః-తనకును, రావణునికినినడుమ, కృత్వా-(ఉండునట్లు)చేసి, శుచిస్మితా-పరిశుద్ధమైననగవుగలదై, ప్రత్యువాచ- బదులుచెప్పెను, మత్తః-నావలననుండి, మనః-చిత్తమును, నివర్తయ-మఱలించుము, స్వజనే- స్వీయమైన అన్తః పురజనమునందు, మనః-హృదయమును, ప్రీయతామ్-ప్రీతియుంచుదువుగాక

* కరువి - సాధనము.

వ్యా అవతారికై. "సర్వస్త్రమాల్యామ్బరధరో వైదేహీమను చిన్తయన్ । భృశంనియుక్తస్తస్యాంచ మదనేన మదోత్కటః" ఎన్ఱు- ఉఱఙ్గియుణర్న్దు ఎళున్దిరున్ద రావణన్, మదనపరవశనాయ్, "దీపికాభి కాఞ్చనీభిః కాశ్చిత్" ఎన్ఱు- కనకదీపికా కళాచీ వాలవ్యజన తాలవృన్త భృఙ్గారచామర రమణీయధ్వజచ్ఛత్రాదికళై ప్పిడిత్తుక్కొణ్డు అఙ్గనాశతమ్ సేవిక్క, "రావణస్యోత్తమాస్త్రియః" ఎన్ఱు-ప్రధానమహిషికళిలే శిలర్ పిన్ శెల్ల, నిద్రాశేషమన్దగతియాక క్కొణ్డు అశోకవనికైయిల్ శెల్ల, "తతోదృష్ట్వైవవైదేహీ రావణం రాక్షసాధిపమ్" ఎన్ఱు-ఇవనైక్కణ్డు పెరుఙ్గాత్తిల్ పెరుఙ్గొడియాడైప్పోలే నడుఙ్గి, "ఊరుభ్యాముదరంఛాద్య బాహుభ్యాంచ పయోధరౌ । ఉపవిష్టావిశాలాక్షీ" ఎన్ఱు-తన్నఙ్గళై విషదృష్టికళ్ పారాతపడి మఱైక్కుమాప్పోలే, రామభోగ్యమాన తిరువున్ది తిరుప్పుతరమ్ తిరుములై తిరుక్కణ్గళై, తిరుత్తోడైకళాలుమ్ తిరుత్తోళ్ కళాలుమ్ కణ్ణీర్ కళాలుమ్ మఱైత్తు, "సఙ్కల్పహయ సంయుక్తైర్యాన్తీమివ మనోరథైః" ఎన్గిఱపడియే, *కడువిశైయాయ్ త్తన్ సఙ్కల్పమాకిఱ $పురవికళై ప్పూట్టిన మనోరథత్తిలేఏఱి పెరుమాళై క్కిట్టి, "సమీక్షమాణాం రుదతీమనిన్దితాం సుపక్ష్మళామాయతపద్మలోచనామ్ । అనువ్రతాం రామమతీవమైథిలీం ప్రలోభయామాస వధాయ రావణః" ఎన్ఱు-పెరుమాళై ఎన్ఱుపార్త్తు కాణామైయాలే అళువత్తు, పాతివ్రత్యత్తిలే యివళొరుత్తియే యెన్ఱుకొణ్డాడుమ్పడియావత్తు, యథామనోరథం పెరుమాళై యనుభవిక్కప్పెఱామైయాలే, "స్తిమితవికసితానాముల్లసద్భ్రూలతా నామ్" ఎన్నుమ్పడి, ¶తిమిర్త్తు|| కుచ్చియిట్టవిమైయుమాయ్ పెరుమాళై యెన్ఱు అపరిరున్దమాల్యవానళవుమ్ నడుకవడియొన్ఱునిత్తు, ఇత్తైక్కుమడియాన అభిజాత్యముడైయవళాయ్

---

* కడువిశై - మిక్కిలివేగముగ $ పురవికళైప్పూట్టిన - గుఱ్ఱములుకట్టిన.

¶ తిమిర్త్తు - తిమ్మిరిపట్టి || కుచ్చియిట్టు - ప్రసైన

శ్లేశిక్క-అపిరాట్టియై పఱ్ఱివార్త్తైశొల్లి, స్వవినాశ హేతువాక, అతు తరుకిఱేనెతుతరుకిఱే నెన్ఱునిఱ్కై పోక్క-లామోవెన్ఱిఱ్ఱినాళ్. ఇప్పిత్తై యెల్లామ్పార్త్తు, "పాతునిన్ఱపాన్నాకళుల్" ఎన్ఱు - అనుకూలరోడు ప్రతికూలరోడువాశియఱ సర్వస్వామికళాయ్, "వధార్హమపికాకుత్స్థః కృపయాపర్యపాలయత్" ఎన్ఱు - పరమకృపాళువాన పెరుమాళుక్కు, "రామస్యవ్యవసాయజ్ఞా" ఎన్ఱు-కరుత్తఱిన్ద మహిషియాకైయాలుమ్, "త్వంమాతాసర్వలోకానామ్"ఎన్ఱుమ్- "అఖిలజగన్మాతరమ్" ఎన్ఱుమ్- "ఉపాయభూతాసావల్లభాప్రాప్తియోగినీ" ఎన్ఱుమ్ - "లక్ష్మీరిపురుషకారత్వే నిర్దిష్టాపరమర్షిభిః" ఎన్ఱుమ్- విశేషిత్తుపురుషకారమాకిఱ సమ్బన్ధత్తాలుమ్, తన్పరిభవఙ్గళ్ కిడక్క-ఇవ్వనర్థత్తైకణ్డు, పిరాట్టియుమ్ ఇవన్శొన్నవఱ్ఱుక్కు ప్రతివచనముమ్ హితముమ్ శొల్లుకిఱాళ్ ఇన్నరత్తాలే.

"కామయేత్వావిశాలాక్షి" ఎన్ఱుమ్- "యద్యత్పశ్యామితేగాత్రం శీతాంశుసదృశాననే। తస్మిన్తస్మిన్పృథుశ్రోణి చక్షుర్మమనిబధ్యతే" ఎన్ఱుమ్-స్వచాపలమ్శొన్నవఱ్ఱుక్కు, "నివర్తయమనోమత్తః" ఎన్ఱుమ్-" సాధుధర్మమవేక్షస్వనాధుసాధువ్రతంచర" ఎన్ఱుమ్-"యథాతవతథాన్యేషాం దారారక్ష్యానిశాచర" ఎన్ఱుమ్-పొల్లాఙ్గుకళైత్తవిర్త్తునన్మైకళై ఆచరియెన్ఱు ఉత్తరమ్శొల్లియుమ్, "భుఙ్క్ష్వభోగాన్ యథాసుఖమ్" ఎన్ఱుమ్- "ఏకవేణీధరాశయ్యాధ్యానమలినమమ్బరమ్।అస్థానేప్యుపవాసశ్చనైతాన్యౌపయికానితే" ఎన్ఱుమ్ శొన్నతఱ్కు, "అకార్యంనమయాకార్యమేకపత్న్యావిగర్హితమ్। కులంసంప్రాప్తయాపుణ్యం కులేమహతిజాతయా" ఎన్ఱుమ్ - "అసకృత్సంయుగేభగ్నా మయావిమృదితధ్వజాః। అశక్తాఃప్రత్యనీకేషు స్థాతుంమమసురాసురాః" ఎన్ఱు - తన్నాణ్బైక్కత్తనమ్శొన్నతఱ్కు, "జనస్థానే హతస్థానే నిహతేరక్షసాంబలే। అశక్తేనత్వయా రక్షః కృతమేతదసాధువై॥ ఆశ్రమంతుతయోశ్శూన్యం ప్రవిశ్యనరసింహయోః। గోచ

రంగతయోర్బ్రాత్రోః రపనీతాత్వయాధమ। నహిగన్ధముపాఘ్రాయ రామలక్ష్మణయోస్త్వయా। శక్యంసన్దర్శనేస్థాతుం శునాశార్దూలయో రివ” ఎన్ఱు - పెరుమాళ్ కణ్ వట్టత్తిలేనిన్ఱు నీతప్పువయో పులిము న్నేనిఱ్కుమ్ నాయ్పోలే? పతినాలాయిరమ్పేరై త్తనియేనిన్ఱుకొన్ఱు *కూత్తైయాడిన తనివీరత్తుక్కు ప్రతిక్రియైయాకమారీచనైక్కొణ్డు నీప ణ్ణినకృత్రిమత్తిలే కణ్డిలోమో? అవ్వాణ్ పులికళ్ నాత్తమ్ కేట్టు నిన్ఱాల్, పిన్బున్తోఱుక్ వెత్త్రియుమ్ ఉణ్డాన్బృత్తైత్తనముమ్ కాణలా మ్, ఎన్ఱు - పెరుమాళుడైయ ఆణ్పిళ్ళైత్తనముమ్ పేశి ఉత్తరమ్శొల్లి యుమ్, “లోకేభ్యోయానిరత్నాని సంప్రమథ్యాహృతానిమే। తాని తేశ్వరుసర్వాణి రాజ్యంచైతదహంచతే” ఎన్ఱుమ్- “ఇమాంచపృథివీం సర్వాం నానానగరమాలినీమ్। జనకాయప్రదాస్యామి” ఎన్ఱుమ్-“యాని వైశ్రవణసుభ్రురత్నానిచ ధనానిచ” ఎన్ఱుమ్-రాజ్యరత్న ధనధాన్య నగర పత్తనాదికళైత్తరుకిఱేనెన్ఱు ప్రలోభిత్తతుక్కు, “శక్యాలో భయితుంనాహ మైశ్వర్యేణధనేనవా। అనన్యారాఘవేణాహం భాస్క రేణప్రభాయథా” ఎన్ఱుమ్- “యంత్వందేవినిరీక్షసే। సశ్లాఘ్యస్సగు ణీధన్యస్స కులీనస్సబుద్ధిమాన్” ఎన్ఱుమ్-మహాధనత్తైప్పిరియాతేయిరు క్కుమవనైయో నాలుకాశిట్టు వశీకరిక్కత్తేడుతియెన్ఱు ఉత్తరమ్శొ ల్లియుమ్, “బహుమన్యస్వమామ్” ఎన్ఱుమ్ - “మాంచభుజ్క్ష్వయ థాసుఖమ్” ఎన్ఱుమ్-ఎన్నైయు మాదరిత్తుక్కొణ్డు అన్నైయవేణుడ్గా శ్ ఎన్ఱతుక్కు, “ఉపధాయభుజంతస్యలోకనాథస్యసత్కృతమ్। కథం నామోపధాస్యామి భుజమన్యస్యకస్యచిత్” ఎన్ఱుమ్-“అణిమికుతామ రైక్కైయై యన్ఱోఅడిచ్చియోన్దలైమిశైనీయణియాయ్” ఎన్ఱుమ్-ఎల్లా రుమ్తలైయాలే శుమక్కుమ్పడియాన ఉలకుడైయపెరుమాళ్ తోళిలే తలైవైత్తనాన్, వేఱొరుత్తుద్రనైత్తీణ్డువతోవెన్ఱు ఉత్తరమ్శొల్లియుమ్,

---

* కూత్తైయాడిన - తునకలుచేసిన

“ బహుమన్యస్వమామ్ ” ఎన్నుమ్ - “ నహివైదేహి రామస్త్వాంద్ర ష్టుంవాప్యుపలభ్యతే ” ఎన్నుమ్- “నచాపిమమహస్తాత్త్వాం ప్రాప్తుమ ర్హతిరాఘవః ” ఎన్నుమ్-ఎన్కైయిలకప్పట్ట వున్నైప్పెరుమాళ్ కాణ వుమ్ కిట్టవుమ్వల్లరో వెన్నతఱ్కు, “ అపనేష్యతిమాంభర్తా త్వత్త శ్శీఘ్రమరిన్దమః । అసురేభ్యశ్శ్రియందీప్తాం విష్ణుస్త్రిభిరివక్రమైః” ఎన్ను- అసురాపహృత శ్రీయై మీట్టాప్పోలే ఉన్నైతిరేఎన్నైయుమ్ మీట్కప్పో కుకిఱవడిపారెన్ను ఉత్తరమ్ శొల్లియుమ్, “ బుద్ధింమమానుపశ్యత్వో శ్రియంభద్రేయశశ్చమే ” ఎన్ను-ఎన్నైశ్వర్యసంపత్తిఱ్కెల్లైప్పారాయో న్నతఱ్కు, “సమృద్ధాని వినశ్యన్తి రాష్ట్రాణినగరాణిచ । తథేయంత్వాం సమాసాద్యలఙ్కా రత్నౌఘసఙ్కులా । అపరాధాత్తవైకస్య నచిరా ద్వినశిష్యతి” ఎన్ను-నశియాతపివైయత్తైయ నశిక్కప్పుకుకిఱపడి వారెన్ను ఉత్తరమ్ శొల్లియుమ్, “ నిక్షిప్తవిజయోరామో గతశ్రీర్వనగోచరః । వ్రతీ స్థణ్డిలశాయీచ శఙ్కేజీవతివానవా” ఎన్ను-భ్రష్టైశ్వర్యరాయ్ సత్తై తన్నిలే యకప్పడ సన్దేహిక్కుమ్పడి ఇరుక్కిఱారెన్ను శొన్నతఱ్కు, “ క్షిప్రంతవసనాథోమేరామ స్సౌమిత్రిణాసహ । తోయమల్పమివాది త్యః ప్రాణానాదాస్యతేశరైః” ఎన్ను-అవర్ తమ్బియుమ్ తాముమాక ఉన్ తలైమైయఱుత్తు సుఖమేయిరుక్కప్పుకుకిఱపడిపారెన్ను ఉత్తర మ్శొల్లియుమ్, “నరామస్తపసాదేవినబలేననవిక్రమైః । నధనేనమయా తుల్యస్తేజసాయశసాపివా ” ఎన్ను- భుజబలవిక్రమధన తేజఃకీర్త్తికళాలే నమక్కొరుత్తరుమొప్పారాతెన్నుశొన్నతఱ్కు, “వర్జయేద్వజ్రముత్సృష్టం వర్జయేదన్తకశ్చిరమ్ । త్వద్విధంతునసంక్రుద్ధో లోకనాథస్సరాఘవః । రామస్యధనుషశ్శబ్దం శ్రోష్యసిత్వంమహాస్వనమ్ । ఇషవోనిపతిష్యన్తి రామలక్ష్మణలక్షణాః” ఎన్ను - పెరుమాళాక్తైక్కునీయెఙ్కొణ్డాయ్,అవ ర్కళ్ కణ్వట్టత్తిలేతోన్ఱినాలున్నై ఉయిరోడేవిడువరో' అవర్ తామ్వేణుమో' అవరుడైయవిల్లిల్ శిఱునాణొలియైక్కేట్టుప్పొఱుత్తా లన్ఱో? తిరునామమ్శాత్తినవమ్బుకళన్ఱో కాట్టుకాట్టెన్నుశొల్లుకిన్ఱన ఎన్ను

ఉత్తరమ్శొల్లియుమ్, ఇప్పడి ఇవనై మీడ్కలామోవెన్ఱు పార్క్కిఱాళ్ స్సర్గత్తాలే.

ముతల్శ్లోకత్తిలే, కొడియనాన పైయల్ వార్త్తైయైక్కేట్టు తాऽశిల వార్త్తైశొన్నాళెన్గిఱతు ఇరణ్డామ్శ్లోకత్తాలే అవళ్ శొన్నవార్త్తైయాకిఱతు, "పతిరేకోగతిస్సదా" ఎన్ఱుమ్ - "గతియెన్ఱుమ్ తానావామ్" ఎన్ఱుమ్ - ఎల్లావవస్థైయిలుమ్ రక్షకర్ పెరుమాళాకైయాలే, ఇప్పడి పడాతపడి రక్షిత్తుక్కొళ్ళీ ఎన్ఱాళ్. ఇశ్లోకత్తాలే, అవర్ దూరస్థర్, వన్దు రక్షిక్కున్దనైయుమ్ ఉనక్కు హితమ్ శొల్లిమీట్కలామోవెన్గిఱనినైవాలే, కిడన్దతురుమ్బైయున్నే పోకట్టు, ఎన్బక్కల్ నిన్ఱుమ్ ఉన్నైమీట్టు,*వకుత్త వుఱపెణ్ణోడే పోరున్దివర్తిక్కప్పారెన్గిఱాళ్.

*౧.(తృణమన్తరతఃకృత్వా ప్రత్యువాచ) వార్త్తైశొల్లుకిఱవిడత్తిల్ తురుమ్బైయున్నే పోకట్టుచ్చొన్నాళ్. వార్త్తై శొల్లువార్క్కెల్లామ్ అఱ్ఱమన్తే తురుమ్బుపోడుకై. ఇతుక్కువాసనైయెన్నెన్నిల్, "ఆసనమన్నముదకందేయమ్" ఎన్ఱు - రాజాక్కళుక్కు ఆసనమిడుకై విహితమాకైయాలుమ్, ఉపచరిత్తాల్ తాऽప్రసన్ననాయ్ మీళుమోవెన్గిఱ శఙ్కైయాలుమ్, "అభావేభూమిరుదకంతృణాని" ఎన్గిఱనుర్యాదైయాలే, ఆసనమిట్టాళాకవుమామ్. * ౨. (తృణమన్తరతఃకృత్వా) "ఋజుప్రణామక్రియయైవ తన్వీ ప్రత్యాదిదేశ" ఎన్ఱు-నెఞ్జిలిరుక్కిఱతుక్కు అన్యవదుపచరిత్తాల్, ఇవళ్ విరక్తైయెన్ఱు నిరాశనామో వెన్గిఱ నినైవాలే యాకిలుమామ్, అన్ఱియిలే. * 3. (తృణమన్తరతఃకృత్వా) ఎన్ఱు - "సమీపముపసజ్జాన్తమ్" ఎన్ఱు - అణుకవిడాతే రావణనాసన్ననాకవ్పకున్దపడియాలే, వ్యవధానమ్ వేణ్డి, "స్తమ్భేన సలిలేనవా పఙ్క్తిభేదోభిజాయతే" ఎన్గిఱన్యాయత్తాలే, తురుమ్బైనడువే పోకట్టాళాకవుమామ్. అన్ఱియిలే. * ౪. (తృణమన్తరతఃకృత్వా) ఎన్ఱు-"నపరముఖనిరీక్షణం నాపి సంభాషణమ్" ఎన్ఱు-స్త్రీకళుక్కు పరపురుషనిరీక్ష

---

* వకుత్త - న్యాయప్రాప్తమైన.

ణమ్బణ్ణుతల్ వార్త్తై శొల్లుతల్ శెయ్యలాకాతు. ఆకైయాలే తృణత్తై మున్నేపోకట్టు అత్తై వ్యాజీకరిత్తు, అవన్ ఉపకోత్తావాకైక్కాకిలుమామ్ అన్నియిలే, * ౫ (తృణమన్తరతః కృత్వా) ఎన్ఱు - " పథ్యముక్తంవిచక్షణైః । రాక్షసానామభావాయ త్వంవా న ప్రతిపద్యసే" ఎన్ఱు - పణ్ణుమ్ హితపరరాన అకమ్పనమారీచ మాల్యవత్ప్రముఖర్ శొన్న వార్త్తైయైయుమ్ కేట్కిలై. ఇప్పోతుమ్ ఇత్తురుమ్బు ప్రతిపత్తిపణ్ణిలితే నీప్రతిపత్తిపణ్ణువతెన్ఱు, "నిదర్శనమసారాణాం లఘుర్బహుతృణంనరః" ఎన్ఱుదృష్టాన్తీకరిత్తు పోకట్టాళాకవుమామ్. అన్నియిలే, * ౬. (తృణమన్తరతః కృత్వా)ఎన్ఱు-అరుమన్దవర్థత్తుక్కు*ప్రతిపత్తావాక వేణుమెన్ఱు "సపలీనస్సబుద్ధిమాన్" ఎన్ఱు-తాన్పార్త్తవైబుద్ధియుక్తజ్ఞళాకైయాలే,ప్రతికూలియాతతృణత్తైచ్చేతనమాక్కవో మెన్గిఅనినైవాలేయాకిలుమామ్. అన్నియిలే, * ౭. (తృణమన్తరతః కృత్వా) ఎన్ఱు - తృణత్తైచ్చేతనమాక్కి స్వశక్తియైయిట్టు ఇన్ద వైభవత్తాలే భీతనాయ్ మీళుమోవెన్గిఅనినైవాలే యాకిలుమామ్. అన్నియిలే, * ౮. (తృణమన్తరతః కృత్వా) ఎన్ఱు-అజ్ఞనాయిరుక్కిఅపునైక్కు, " తృణమివలఘుమేనే " ఎన్ఱు-ఇత్తృణత్తోపాతియాక నినైత్తిరుప్పతెన్ఱు పోకట్టాళాకవుమామ్. అన్నియిలే, * ౯. (తృణమన్తరతః కృత్వా) ఎన్ఱు "హృదయేకృత్వా" ఎన్నాయిన్ప్రావతు ప్రతికూలాచరణమ్పణ్ణాతే ఇవ్వళవాలే తృణత్తైక్కువాలాక నెఞ్జిట్కొణ్డు, "నత్వాత్వంతృణత్వంమన్యేనత్వా తృణాయమన్యే" ఎన్నుమాప్పోలే, ఉన్నైయిత్తురుమ్బోపాతియాకవుమ్ నినైత్తిరేన్గాణెన్ఱాకవుమామ్. అన్నియిలే, * ౧౦. (తృణమన్తరతః కృత్వా) ఎన్ఱు - అజ్ఞనాయిరుక్కిఅనీ, "జ్ఞానేనహీనః పశుభిస్సమానః" ఎన్ఱు-ఇప్పులైత్తిన్గిఅపశువన్రోవెన్ఱు పోకట్టాళాకవుమామ్. అన్నియిలే, * ౧౧. (తృణమన్తరతః కృత్వా) ఎన్ఱు-"త్వంనీచశశవత్స్మృతః" ఎన్ఱుమ్-" యదన్తరం సింహసృగాలయోర్వనే" ఎన్ఱుమ్-తిర్యగ్జాతీయనాన పునక్కు

* ప్రతిపత్తావాక - తెలిసికొనినవాడుగా.

భోగ్యమ్ పుణ్ణుక్కో? “ నాహమాపయికీ భార్యాపరభార్యాసతీతవ ” ఎన్గిఱపడియే, నానామో వెన్ఱు పాకట్టాళాకవు మామ్. అన్ఱియిలే, * ౧౨. (తృణమన్తరగతరి కృత్వా) ఎన్ఱు - “విచిత్రాణిచమాల్యానిచన్దనాన్యగరూణిచ । వివిధానిచవాసాంసి దివ్యాన్యాభరణానిచ । యానివై శ్రవణేసుభ్రు రత్నానిచధనానిచ ” ఎన్ఱు-నీయడిక్కినవత్తై ఇత్తృణత్తోపాతియాక కాణ్ నినైత్తిరుప్ప తెన్ఱు పాకట్టాళాకవుమామ్. అన్ఱియిలే, *౧౩. (తృణమన్తరతగిక్కృత్వా) ఎన్ఱు - “ ధారయత్వాత్మనోదేహం తత్సమాగమకాఙ్క్షిణీ ” ఎన్ఱు - అవర్ వరువరో వెన్గిఱనసైయాలే యిరున్దేనత్తనై. “ ఉద్బధ్యవేణ్యుద్గ్రథనేన శీఘ్రమహాంగమిష్యామి యమస్య మూలమ్ ” ఎన్ఱుమ్ - “ తృణంశూరస్య జీవితమ్ ” ఎన్ఱుమ్-తృణత్తో పాతియుయిరిల్ * శరక్కైకాణ్ ముడియక్కాణప్పుకిఱేనెన్ఱు పాకట్టాళాకవుమామ్ అన్ఱియిలే, *౧౪. (తృణమన్తరతగి కృత్వా) ఎన్ఱు - “లజ్జాకరత్వేఘుసజ్జ్యలా । అపరాధాత్తవైకస్య నచిరాద్వినశిష్యతి ” ఎన్ఱు - ఉఙ్కళ్నత్తాలే లజ్జైనశిక్క ప్పుకుకిఱతు, అప్పొదైక్కుఙ్గిత్తురాలై తిరట్టి యొరుకుడిలైప్పణ్ణికొళ్ళవల్లీ యెన్ఱు పాకట్టాళాకవుమామ్. అన్ఱియిలే, * ౧౫. (తృణమన్తరతగి కృత్వా) ఎన్ఱు-తృణోపల న్యాయత్తాలే సామాన్య విశేషరూపమాన కార్యఙ్గళై యుపదేశిక్కిఱే న్గాణెన్ఱాకవుమామ్. అన్ఱియిలే, * ౧౬. (తృణమ_రతగి కృత్వా) ఎన్ఱు-నీ ఉపదేశిప్పతు అవరెఙ్కళ్ఙ్గళైప్పాఱుక్కిన్ఱోవెన్ఱు నినైక్కిఱానాక † క్కరుతి, కడలిలేయిత్తురుమైబ్బాకట్టాల్, ఇతు నడుక్కిడవాతాప్పోలే, అవర్ తిరువుళ్ళత్తిలే కిడవాతుకాణ్, “ నస్మరత్యపకారాణాం శతమప్యాత్మవత్తయా ” ఎన్ఱు - పిఱైయటియాత పెరుమాళ్ కాణెన్గిఱనినైవాలే యాకిలుమామ్ అన్ఱియిలే, * ౧౭. (తృణమన్తరతగిక్కృత్వా) ఎన్ఱు-నడుక్కిడన్దతురుమ్బై యెడుత్తుప్పాకట్టు, ఇప్పడియే, “ ఈషాణ్యారోషా బహిష్కృత్య” ఎన్ఱు - నెఞ్జిల్ రోషాదికళై

* శరక్కు - సామగ్రి అనగా సత్తై. ఀ తురాలై - చెత్తను. † కరుతి - ఆశపడి.

ప్పాకట్టు అవరై ప్పశ్శైన్దాళాకవుమామ్. అన్ఱియిలే, *౧౮. (తృణమ న్తరతగి కృత్వా) ఎన్ఱు - “ మిత్రమౌపయికంకర్తుం రామస్థానంపరీ ప్సతా। వధంచానిచ్ఛతా ఘోరమ్ ' ఎన్ఱు - ఉన్ కుడియిరుప్పుమున్ను యిరుమ్ వేణ్డియిరుప్పతాకిల్, ఇప్పొళ్తై క్క-న్వి యవ్వాణ్బ్పైకాలిలే విశ్రాయెన్ఱుపాకట్టాళాకవుమామ్. అన్ఱియిలే, * ౧౯. (తృణమన్తరతః కృత్వా) ఎన్ఱు-తురుమ్బైబ్బత్తాణాక్కి అత్తాణిలే రాఘవ సింహత్తై ప్పిఱి ప్పడవిట్టు పోల్లాజ్జునినైత్త నెఞ్జై ప్పిళప్పిక్క-నినైవాలే యాకిలుమామ్. అన్ఱియిలే, * ౨౦ (తృణమన్తరతగికృత్వా) ఎన్ఱు-తృణలోష్ఠాదికళై మున్నే *ముడియెతిన్దు ప్రతిజ్ఞై పణ్ణక్క-డవతిత్తే. అన్ధమర్యాదైయాలే తురుమ్బైమున్నే ఎతిన్దు. “ క్షిప్రంతవసనాథో మే రామస్సౌమిత్రిణా సహ। తోయమల్పమివాదిత్యః ప్రాణానాదాస్యతే శరైః। ఎన్ఱు- ఉన్ను యిరై త్తీణ్డార్, కోలిట్టు కుత్తియెడుత్తుప్పోక ప్పోకుకిఱపడియై ప్పారెన్ఱు ప్రతిజ్ఞై పణ్ణుకిఱాళాకవుమామ్. అన్ఱియిలే, * ౨౧. (తృణమన్తరతగి కృత్వా)ఎన్ఱు-“నచాపిమమహాస్తాత్త్వాం ప్రాప్తుమర్హతి రాఘవః” ఎన్ఱ ఉన్ మున్నే “అపనేష్యతిమాం భర్తా త్వత్తశ్శీఘ్రమరిన్దమః ” ఎన్ఱు - ఉన్నైత్తలై యఱుత్తుక్కొణ్డు పోకప్పోకుకిఱపడిపారాయెన్ఱాకవుమామ్. అన్ఱియిలే, *౨౨. (తృణమన్తరతగికృత్వా) ఎన్ఱు-“విప్రపీడాకరంఛేద్య మఙ్గమబ్రాహ్మణస్యతు” ఎన్ఱుశాస్త్రమ్ శొల్లుకైయాలే, “ భస్మాకారథా రారోద్ధుశ్చ శుక్రస్యాక్షిసదక్షిణమ్। పవిత్రస్యశిరోగ్రేణ క్షోభయామాసవామనః” ఎన్ఱుమ్ - “శుక్కిరన్ కణ్ణై త్తురుమ్బాల్ కిళత్తియ” ఎన్ఱుమ్- తురుమ్బాలేశుక్రన్ కణ్ణై క్క-లక్కి-నాప్పోలే,“యద్యత్పశ్యామి తే గాత్రం శీతాంశుసదృశాననే। తస్మింస్తస్మిన్పృథుశ్రోణి చక్షుర్మమనిబధ్యతే” ఎన్ఱు-పరదారదర్శనమ్బణ్ణిన ఉన్ కణ్ణై త్తురుమ్బైయిట్టు కలక్క-కిత్తే నెన్ఱాకవుమామ్. అన్ఱియిలే, * ౨౩. (తృణమన్తరతగికృత్వా) ఎన్ఱు- “ సదర్భం సంస్తరాద్గృహ్యా హీనస్త్రీస్య సదక్షిణమ్” ఎన్ఱు-దర్భత్తైయిట్టు $కణ్ణత్తై

* ముడియెతిన్దు - ముందువేసి. $ కణ్ణత్తైయర్ - నిర్దయుండు.

యనాన కాకత్తై*క్కణ్ణరై యనాక్కినాప్పోలే, ఇత్తురుమ్బై యిట్టు ఉన్ కణ్ణైక్కలక్కువిక్కిఱేనెన్ఱు పొకట్టాళాకవుమామ్. అన్ఱియిలే, * ౨౮ (తృణమన్తరతః కృత్వా) ఎన్ఱు - నరనారాయణర్కళిల్ నారాయణన్ ఇషీకత్తైక్కొణ్డు దమ్భోద్భవనైక్కొన్ఱాప్పోలే, ఇత్తురుమ్బైయిట్టు ఉన్నైక్కొల్లువిక్కిఱేనెన్ఱు పొకట్టాళాకవుమామ్. అన్ఱియిలే,*౨౯.(తృణమన్తరతః కృత్వా) ఎన్ఱు-"సీతాయాస్తేజసాదగ్ధామ్" ఎన్ఱుమ్-"న త్వా కుర్మి దశగ్రీవభస్మ భస్మార్హ తేజసా" ఎన్ఱుమ్- ఎన్ పాతివ్రత్య తేజస్సిలే ఇత్తురాలైయిట్టుమూట్టి యున్నైచ్చుడుకిఱేనెన్ఱు పొకట్టాళాకవుమామ్. అన్ఱియిలే, *౨౬. (తృణమన్తరతః కృత్వా)ఎన్ఱు - "కృతిచ్ఛేదనే" ఎన్ఱిఱ ధాతు విలేయాయ్, కిడన్దతురుమ్బై నడువేకిళ్ళిప్పొకట్టు, "అఙ్గుళ్యగ్రేణ తాన్ హన్యామ్" ఎన్ఱుమ్- "పొల్లావరక్కనైక్కిళ్ళిక్కళన్దానై" ఎన్ఱుమ్ - శొల్లుకిఱపడియే, ఉన్ తలైయైక్కిళ్ళిప్పోక్కువిక్కిఱేనెన్ఱు పొకట్టాళాకవుమామ్

ఆకవిప్పడితురుమ్బైప్పొకట్టు మేల్ శెయ్తతెన్నెన్నిల్,*౧ (ప్రత్యువాచ) ప్రతివచనమ్బణ్ణినాళ్ * ౨. (ప్రత్యువాచ) కేట్టవార్త్తైక్కు ఉత్తరమ్శొన్నాళ్. అవన్ శొన్నవశ్శుక్కెల్లాముత్తరమిఱే. అప్పడి మోవెన్నిల్, * 3 (ప్రత్యువాచ) ప్రత్యాఖ్యానమ్బణ్ణినాళ్. అతావతు - "నాహమౌపయికీభార్యా" ఎన్ఱుమ్ - "నమాంప్రార్థయితుంశక్యం సుసిద్ధిమివపాపకృత్" "అకార్యంనమయాకార్యమ్" ఎన్ఱుమ్-ప్రతినిషేధిత్తుచ్చొన్నాళ్. * ౪. (ప్రత్యువాచ) నిషేధిత్తవళన్ఱిక్కే ప్రతికూలమాకవే శొన్నాళ్. అతావతు -"ప్రాణానాదాస్యతే శరైః" ఎన్ఱుమ్-"రాక్షసేన్ద్ర మహాసర్పాన్ సరామగరుడోమహాన్। ఉద్ధరిష్యతి వేగేన" ఎన్ఱుమ్-అవనుక్కు పరుషమాకవే శొన్నాళ్. *౫. (ఉవాచ) "వచపరిభాషణే" ఇఱే. ఒరువార్త్తై శొన్నాళాకైయన్ఱిక్కే,

---

* కణ్ణరైయన్ - సగముకన్నుకలవాఁడు,

పరితః- పరక్క—*విడువార్త్తైకొన్నాళ్. అతావతు “సాధుధర్మమవేక్ష్య స్వసాధుసాధువ్రతంచర” ఎన్నుమ్ - “యథాతవతథాన్యేషాం దారా రక్ష్యానిశాచర” ఎన్నుమ్-పొఱుమై శొల్లియుమ్, “ఏవంత్వాంపాపకర్మాణంవక్ష్యన్తి నికృతాజనాః” ఎన్నుమ్ - “దిష్ట్యైతద్వ్యసనం ప్రాప్తోరౌద్ర ఇత్యేవహర్షితాః ” ఎన్నుమ్ - హృదయభేదమ్బిఱక్కుమ్బడిశొల్లియుమ్, “మాంచాస్మై ప్రయతోభూత్వా నిర్యాతయితుమర్హసి। విదితస్సహిధర్మజ్ఞశ్శరణాగతవత్సలః। తేనమైత్రీభవతు” ఎన్ఱు- జ్ఞానదానమ్బణ్ణియుమ్, “అన్యథాత్వంహికుర్వాణోవధంప్రాప్స్యసి” ఎన్నుమ్- “ప్రాణానాదాస్యతేశరైః” ఎన్నుమ్ - దణ్డమ్శొల్లియుమ్, ఇప్పడికళిలే సామభేదదానదణ్డరూపమాన చతురుపాయఙ్గళైయుమ్ శొన్నాళే.

ఇప్పడిక్కన్ఱి, శొల్లుకిఱపోతు ముఖవికారమిరున్దపడి యెన్నెన్నిల్, *౧. (శుచిస్మితా) ఎతిరి $కనవియనాకిలితే సమ్భ్రమమ్బణ్ణవేణ్డువతు. అనీతియాలే తన్నుడైయే నశిక్కప్పోకుకిఱవివనితే ఇప్పడిశొల్లుకిఱానెన్ఱు శిరిత్తాళ్. * ౨. (శుచిస్మితా) “హసన్నివనృపోహన్తి” ఎన్ఱు-రాజాక్కళ్ కుఱ్ఱవాళరై వెట్టివైక్కచ్చొల్లుమ్బోతు శిరిత్తితే శొల్లువతు. ఇవళ్ తానుమ్, “అభిజ్ఞారాజధర్మాణామ్” ఎన్ఱు- రాజమర్యాదై యఱియుమవళాయ్ రాజపుత్రియుమాయ్ రాజమహిషియుమాయిఱ్ఱేయిరుప్పతు. అవన్ తరుకిఱేనెన్ఱ ధనధాన్యరత్నాదికళైక్కట్టు స్త్రీచాపల్యత్తాలే యుకన్దుశిరిత్తాళో వెన్నిల్, * ౩. (శుచిస్మితా) అర్థచాపలనిబన్ధనమల్ల, వైరాగ్యనిబన్ధనమెన్గిఱ భావశుద్ధిశిరిప్పిన్పడియిలే కాణలాయిరున్దతు. * ౪. (శుచిస్మితా) “ఆశ్రమంతుతయోశ్శూన్యం ప్రవిశ్యనరసింహయోః। గోచరంగతయోర్భ్రాత్రోరపనీతాత్వయాధమ” ఎన్ఱు-అవ్వాణ్పిళ్ళైకళ్ మున్నేఱితొట్టైనెఌ ‡శితైక్కోలమాట్టాతఅబలన్దాన్గిడీర్, “నరామస్తపసాదేవినబలేననవిక్రమైః । నధనేనమయా

* విడువార్త్తై - ధారాళమైనమాటలు. $ కనవియన్ - గౌరవముగలవాడు.
‡ శితైక్కోలమాట్టాత - చెఱలోపెట్టడముకు అసమర్థుడైన.

తుల్యః" ఎన్ఱు-పెరుమాళై త్తామల్లరెన్గిఱానెన్ఱు శిరిత్తాళ్. * ౫. (శుచి స్మితా) "వధం ప్రాప్స్యసి" ఎన్ఱు- కణ్ణుకుమ్పరున్దుమ్ కవ్వాక్కిడక్కిఅవన్దాన్గిడీర్, "శక్యం జీవతివానరాః" ఎన్ఱు - పెరుమాళ్ తిరుమేనిక్కు త్తీఙ్గుశొల్లుకిఱానెన్ఱుశిరిత్తాళ్. * ౬. (శుచిస్మితా) "విభీషణవిధేయం హి లఙ్కైశ్వర్యమిదం కృతమ్। శ్రీమతా రాజరాజేన లఙ్కాయా మభిషేచితః" ఎన్ఱు - విభీషణనుక్కు ప్పెరుమాళ్ కొడుత్తఐశ్వర్యత్తైయిత్తే, "బుద్ధిమ్ మమానుపశ్యత్వం శ్రియం భద్రే" ఎన్ఱు-తన్న తాకచ్ఛమిత్తుప్పితల్ఙు కిఱానెన్ఱుశిరిత్తాళాకవుమామ్. *౭ (శుచిస్మితా) "ఉపధాయభుజం తస్యలోకనాధస్యసత్కృతమ్। కథం నామోపధాస్యామి" ఎన్నిరుక్కిఅ వెనై యిత్తే ఇప్పయల్, "మాంచభుజ్ క్ష్వ" ఎన్ఱు - పితల్ఙుతలెన్ఱు శిరిత్తాళాకవుమాం. * ౮. (శుచిస్మితా) "కుశలీయదికాకుత్‌స్థః" "కిన్ను సాగరమేఖలాం మహీం దహతి" ఎన్ఱు - పెరుమాళ్ కుఱైయశఙ్గాతేయిరుక్క, నానోయివ్విరుప్ప ఇరుప్పేనెన్ఱు, తతస్సాహీం)మతి పోలే ప్రీళాస్మితమ్పణ్ణినాళాకవుమామ్. అన్ఱియిలే, * ౯. (శుచిస్మితా) ఎన్ఱు - 'తతోమలినసంవీతామ్" ఎన్ఱుమ్-"మాశుడైయుడమ్బు డుతలైయులఱి వాయ్‌ప్పుఱమ్వెళుత్తు" ఎన్ఱుమ్- విరహావిషణ్ణైయాయి లైయుముతు శెయ్యామైయాలే, స్మితమ్పణ్ణినపోతు వెళుత్త తిరుము త్తొళిమై యుడైయళా యిరున్దాళెన్ఱుమామ్. అన్ఱియిలే, * ౧౦. (శుచిస్మితా) ఎన్ఱు-పిరాట్టియై అపహరిత్తానెన్ఱుకేట్టపోతు, "కృతం కార్యమితి శ్రీమాన్ వ్యాజహార పితామహః" ఎన్ఱు-ఇని రావణన్ పట్టానెన్ఱు బ్రహ్మప్రియప్పట్టాప్పోలే, ఇవళుమ్ ఇవన్ అపరాధమ్పణ్ణినపోతే పట్టానెన్ఱు ప్రీతిస్మితమ్పణ్ణినాళాకవుమామ్.

ఇప్పడిస్మితమ్పణ్ణిచ్చొన్న పాశురమెన్నెన్నిల్, * ౧. (నివర్తస్వేత్యాది) అకృత్యఙ్గళై త్తవిర్న్దు కృత్యఙ్గళైయనుష్ఠి ఎన్గిఱాళ్. * ౨. నివర్తయమనః) మనోవ్యాపారమ్ ఆత్మాధీనమన్ఱోఆనపిన్బు, నెఞ్జై మీళై

న్గిఱాళ్. *౩. (మనోనివర్తయ) నల్లకుతిరైయాడ్కళ్ కుతిరైయై*క్కశైతాఙ్గుమాప్పోలే, మనఃప్రవాహత్తై మీడ్కప్పార్. *౪. (మనోనివర్తయ) "మనోహి హేతుస్సర్వేషా మిన్ద్రియాణాం ప్రవర్తనే" ఎన్గిఱపడియే, $కొత్తుముతలియాన మనస్సై మీడ్కవే బాహ్యేన్ద్రియఙ్గళుమ్ మీళుఙ్గాణ్. *౫. (నివర్తయమనః) ఉన్నై మీట్టు ప్రాణఙ్గళై మీట్టుక్కొళ్ళాయ్. *౬. (నివర్తయమనః) "ఆత్మైవహ్యాత్మనోబన్ధురాత్మైవ రిపురాత్మనః" ఎన్ఱు-నిత్యశత్రువై జయిక్కప్పారాయ్. *౭. (మనోనివర్తయ) వాట్టిల్ వేగవత్పదార్థఙ్గళుక్కు మనోజవమెన్ఱు దృష్టాన్తమ్ శొల్లలామ్పడిక్కు కడువిశైయాయిశ్శిరుప్పతు†కైకళన్దాల్ మీడ్కవొణ్ణాతు, కరణాధిపనానవనై మీడ్కప్పార్. "మమత్వాశ్వా నివృత్తస్యన ప్రావర్తన్తవత్మని" ఎన్ఱు-అశ్వహృదయమఱియుమ్సుమన్త్రనైప్పోలే చ్చెన్నానిఱే.

కిడక్కి—అరాజకార్యమ్ మేథుపళ్ళయుమ్ మనఃప్రవృత్తియై త్తవిరప్పోమోవెన్న, *౧ (మత్తోనివర్తయ) పుఱమ్బుళ్ళవఱ్ఱైత్తవిరచ్చొన్నేనో? ఎన్బక్కల్ నిన్ఱుమ్మీళ్. *౨. (మత్తోనివర్తయ) "పణ్యాచ్చస్యామివ పన్నగీమ్" ఎన్ఱు-విషవత్పదార్థఙ్గళ్ పోలే యునక్కు వినాశహేతువాన ఎన్బక్కల్ నిన్ఱుమ్మీళ్. *౩. (మత్తోనివర్తయ) "నయన్తి నికృతిప్రజ్ఞం పరదారాః పరాభవమ్" ఎన్ఱు - ఎప్పడియుమ్ పరిభవశీలైకళాయిరుక్కుమ్ పరదారమిరుప్పతు. ఆనపిన్బు, ఎన్బక్కల్ నిన్ఱుమ్ మఱ్ఱైమాఱాయ్.

ఉన్బక్కల్ నిన్ఱుమ్ మాఱినాల్ మనస్సు నిర్విషయమాయిరుక్కుమోవెన్నిల్, *౧. (స్వజనేప్రీయతామ్) వకుత్తవిషయత్తిలే యుకక్కుమ్పడి పారాయ్. *౨. (స్వజనేప్రీయతామ్) "స్వేషుదారేషు రతింనోపలభామ్యహమ్" ఎన్గిఱనిన్నైవైమాఱి, "స్వేషుదారేషురమ్యతామ్" ఎన్గిఱపడియే, అగ్నిసాక్షికమాక క్కైప్పిడిత్తధర్మదారఙ్గళై రమిక్కప్పార్. *౩. (స్వజనేప్రీయతామ్) విజాతీయరాన మనితరైవిట్టు సజాతీయరాన రాక్షసస్త్రీకళోడే భుజిక్కప్పార్-ప్రీయతామ్

---

* కశైతాఙ్గుమాప్పోలే - కొఱడాతో కొట్టిమరలించునట్లు.

$కొత్తుముతలియాన - సమూహమునకుస్వామియైన. † కైకళన్దాల్ - చెయ్యివిడిచిపోయిన.

ఎన్ఱు రంగప్రాప్తమాకవరుమత్తై బలత్తిలే స్నేహిప్పిక్కలామోవెన్నిల్, ప్రీయతామ్-ఎన్ఱు ప్రసాదిక్కిఱాళ్. *౪. (మనసిప్రీయతామ్) నీప్రియప్పట్టాయాకిల్ మనస్సుతాన్ ప్రియప్పడువతాక-స్వజనే ఎన్ఱు విషయసప్తమియాకైయన్ఱిక్కే,అధికరణసప్తమియాక్కి. స్వజనత్తిల్ వర్తిక్కిఱమనస్సు ప్రియప్పడువతాకవెన్ఱుపొరుళామ్. అతావతు - "త్వాస్త్వాం పరిచరిష్యన్తి" ఎన్ఱుమ్- "యావత్త్వ్యే మమసర్వాసామైశ్వర్యం కురుజానకి" ఎన్ఱుమ్-ఎన్నైయవర్కళ్ సేవిక్కుమ్బడిశొన్నపడియాలే, అవర్కళ్ వెఱుత్తాయిన్ఱిరుప్పతు అతుతవిర్న్దు ఉన్నళవిలేయవర్కళ్ నెఞ్జుకుళిరుమ్బడి పణ్ణెన్ఱుమామ్. * ౫ '(స్వజనేమనసి ప్రీయతామ్) స్వజనత్తిల్ మనస్సుప్రియప్పడువతాక. స్వజనత్తినుడైయ మనస్సెన్నపడియాయ్,"పతిభూతావిషణ్ణాచేద్భార్యాభర్తావినశ్యతి"ఎన్ఱు-సీపణ్ణిన*పారామైయాలుముపేక్షైయాలుమ్ అవర్కళ్ వెఱుత్తాల్ ఉనక్కనర్థమ్వరుమ్ అతువారాతపడి అవర్కళ్ నెఞ్జుకుళిరుమ్బడి, మత్తోనివర్తయ - ఎన్ఱాకిలుమామ్.

(మత్తోమనోనివర్తయ) "ధ్యేయోనారాయణస్సదా" ఎన్ఱుమ్- "ధ్యేయస్సదాసవితృమణ్డలమధ్యవర్తీనారాయణః" ఎన్ఱుమ్- "స్మృతోయచ్ఛతిశోభనమ్"ఎన్ఱుమ్-"రామేతిరామేతిసదైవబుద్ధ్యావిచిన్త్య" ఎన్ఱుమ్ - "జగామమనసారామమ్" ఎన్ఱుమ్ - "నిన్నైత్తిరున్దేశిరమన్దిర్న్దేన్"ఎన్ఱుమ్-"అడియార్కళ్తమ్మడియేనినైయుమ్బడియవర్" ఎన్ఱుమ్-ఉజ్జీవనమాన విషయత్తై అనవరతభావనైపణ్ణ ప్రాప్తమత్తనైపోక్కి, అనర్థహేతువాక వెన్నైనినైయాతేకొళ్. (నివర్తయ) ప్రవృత్తిధర్మమొన్ఱుకాలుమాకాతు, నివృత్తిధర్మమే ఉత్తారకజ్ఞాన్. (మనోనివర్తయ) "స్వేషుదారేషురమ్యతామ్"నివృత్తిక్కు విషయమ్ నిషిద్ధమ్, ప్రవృత్తిక్కు విషయమ్ సంసారమ్. ఆనపిన్బు, నిషిద్ధఙ్గళైవిట్టు విహితఙ్గళిలేప్రవృత్తిక్కవ్వార్. ఆకవిన్దశ్లోకత్తాల్ స్వానర్థఙ్గళైడక్కపరానర్థమ్పొఱుక్కమాట్టాత పిరాట్టియుడైయ $నీర్మైయుమ్ కృపైయుమ్శొల్లకిఱతు.... .. .. ౧౯.

* పారామైయాలుమ - అలక్ష్యతచేతను. $ నీర్మై - సౌలభ్యము.

తాత్పర్యము — రావణుఁడు, సీతనుదలఁచికొని మన్మథబాణ పీడితుఁడై సీత దగ్గఱకు జనుదెంచి నీకష్టైశ్వర్యములనిచ్చెద నాయభీష్టముచు నెఱవేర్పుమనినిర్బంధింప, సీతాదేవిరావణునియెదుటగడ్డిపోఁచకను వేసెను అట్లువేయుట కభిప్రాయము లేమన్న ను,

(౧) రావణుని ప్రసన్ను నిజేయుటకు రాజులకుంచవలసినపీటకుబదులు ను,

(౨) తనకుతగినజవాబియక కార్యాన్తర పరురాలయ్యెనని రావణునికి నిరాశ కలుగుననియు,

(౩) రావణునికిని తనకుచు వ్యవధానముండవలయుననియు,

(౪) పరపురుషునిముఖముజూడరాదుగాన బదులుచెప్పటకు వ్యాజము చేసుకొనుటకును,

(౫) ఈపుడక ప్రతిపత్తి చేయనట్లు నీవును ప్రతిపత్తిచేయుదువని దృష్టాంతార్థముగను,

(౬) తనకటాక్షముచే తృణమును చైతన్యముగలదానినిగా జేయతలంపుచేతను,

(౭) తృణమును చేతనముఁగజేసిస్వశక్తినిజూపిన రావణుడుభయపడుననియు,

(౮) నిన్ను తృణముతో సమానముగదలఁచియున్నానని తెలుపుటకును,

(౯) ఈతృణమునకుగూఁడ సరిగా నిన్ను దలంపననియు,

(౧౦) నీవుఈగడ్డితినెఁడుపశువుతో సమానుఁడవనియు,

(౧౧) నీకుభోగ్యము ఈగడ్డియేకాని నేనుగాదనియు,

(౧౨) నీవిచ్చెదనన్న సంపత్తుచు దీనితో సమానమనియు,

(౧౩) నీప్రాణము తృణ ప్రాయమనియు,

(౧౪) లంకకాలినపిమ్మట ఈగడ్డితో గుడిసెవేసికొనుమనియు,

(౧౫) తృణోపల న్యాయమును దెలుపుటకును,

(౧౬) దీనినిసాగరమునందు వేసినయెడలనడుమనిలువకుండునట్లు నీవురాముని శరణుఁజొచ్చితివేని నీతప్పులుమన్నించుననియు,

(౧౭) ఈతృణమువలె ఈశ్వాదులువదలి రాముని ఆశ్రయింపుమనియు,

(౧౮) దీనినికప్పుకొని రాముని కాళ్లమీఁద బడుమనియు,

(౧౯) ఈగడ్డిని స్తంభముజేసి రాఘవసింహుని వెడల్చినిన్ను జీల్పించెదననియు,

(౨౦) ప్రతిజ్ఞచేయుటకును, (౨౧) నీతలద్రుంపఁబోవువిధముజూడుమనియు,

(౨౨) శుక్రునికంటెవలెనీకంటెని దీనిచేఁబొడిచెద ననియు,

(౨౩) కాకాసురునివలె నీకంటెనిదీనిచేఁ బొడిపించెదననియు,

(౨౪) ఈగడ్డిపోఁచచేనిన్ను జంపించెదననియు,

(౨౫) ఈగడ్డిపోచనుమార్చునట్లు నాపాతివ్రత్యతేజస్సు నిన్నుభస్మముజేయుననియు

(౨౬) ఇట్లునీతలద్రుంచెదననియు తృణమునుద్రుంచియెదుటవేసి, తనయనీతిచేత నశింపబోవునట్టి వీఁడిట్లు చెప్పుచున్నాఁడేయనిచిఱునగవునవ్వి,నీమనస్సును నాపక్కనుండి మరల్చి అగ్నిసాక్షికముగఁ జేపట్టిన ధర్మదారలతో రమింప జూడుమని సీతాదేవిరావణునికి హితోపదేశముజేసెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్

సున్దరకాణ్డము, ౨౧-వ సర్గము, ౧౯-వ శ్లోకము.

మూ. మిత్ర మౌ పయికం కర్తుం రామ స్థానం పరీప్సతా।
వధం చా నిచ్ఛతా ఘోరం త్వయాఽసౌ పురుషర్షభః॥ ౨౦.

అర్థము:— అసౌ - ఈ, పురుషర్షభ — పురుషశ్రేష్ఠుడైన, రామః— శ్రీరాముఁడు, స్థానమ్ - రాజ్యమును, పరీప్సతా - కోఱుచున్నవాఁడవును, ఘోరమ్, క్రూరమైన, వధంచ - చంపుటను, అనిచ్ఛతా - కోఱనివాఁడవునుఅగు, త్వయా-నీచేత, మిత్రమ్ - స్నేహితునిగా, కర్తుమ్- చేసికొనుటకు, ఔపయికమ్-తగినవాఁడు.

వ్యా. అవతారికై. అశోకవనికైయిలే ఎழுన్దరుళి యిరుక్కిఱ పిరాట్టిసన్నిధియిలే రావణన్ శెన్ఱు తన్నుడైయ*అభిజనవిద్యా వినోదఙ్గళిల్ నాట్టారిల్ కాట్టిల్ తనక్కుళ్ళ మిసుక్కత్తైచ్చొల్లియుమ్, బహువిధమాన క్షేత్రధనధాన్యరత్న వస్త్ర భూషణ పరికర△పరిబర్హదాసదాసికళై త్తరుకిఱేనెన్ఱుమ్ పిరాట్టియై☼నిలై పేర్క్కలామోవెన్ఱు వఴ్ఱివార్త్తైశొల్ల, పిరాట్టియుమివన్ శొల్లుకిఱవైయొన్ఱైయుమ్ పారాతే, ఇవనుడైయఅనర్థత్తైయేపార్త్తు, ఇవనుక్కొరునల్ వార్త్తై శొల్లువారిల్లామైయాలిఱే ఇవనిప్పడి పితఱ్ఱుకిఱతెన్ఱు ఆచార్యపరంపరావధియాయ్ పరమాచార్యభూతైయాకైయాలే, ఇవనుక్కుహితమ్శొల్లుకిఱాళ్. శొల్లుకిఱవిడత్తిల్, తృణమన్తరతఃకృత్వా-ఎన్ఱు పరపురుషముఖమ్ పార్త్తువార్త్తైశొల్లక్కడవతల్లవెన్ఱ మర్యాదైయాలేయాతల్, తృణత్తోపాతియుమ్ అవనైమతియామైయాలే యాతల్, అచేతనమాన విత్తురుమ్బుప్రతిపత్తిపణ్ణిలన్ఱో నాన్శొన్నవార్త్తైయైయివన్ ప్రతిపత్తిపణ్ణువతెన్ఱుమ్ నినైవాలేయాతల్, „ యంత్వందేవి నిరీక్షసే సకులీనస్సబుద్ధిమాన్ ” ఎన్ఱు - తాన్పార్త్తవర్కళ్ బుద్ధియుక్తర్కళావార్కళెన్ఱుమ్ నినైవాలేయాతల్, పెరుమాళ్ తురుమ్బైక్కొణ్డు కాకత్తై యోట్టినాప్పోలే,

---

* అభిజన-ఉత్తమకులము. △ పరిబర్హ - ఛత్రచామరాదులు.

☼ నిలై పేర్క్కలామో - మర్యాదనుమాఱ్చవచ్చునా.

ఇవళుమిత్తిరుమ్బైక్కొణ్డు ఇవనై యోట్టవేణు మెన్నుమ్ నినైవాలేయా
తల్,—సృగాల*శశమ్బోలే పశుప్రాయనాన వునక్కు-భోగ్యమిత్తువన్నో
వెన్నుమ్ నినైవాలేయాతల్, "శీతోభవహనూమతః" ఎన్ఱు-దాహక
మాన అగ్నియై శీతళమాకప్పణ్ణప్పుకిఱాప్పోలే అచేతనమాన తుర
మ్బై చేతనమాక ప్పణ్ణువోమెన్గిఱ సఙ్కల్పత్తాలే యాతల్, ఆసన్న
మాయిరుక్కిఱ వివనుక్కుమ్నమక్కుమ్ ఒరువ్యవధానమ్వేణ్డుమెన్నుమ్
నినైవాలేయాతల్, తురుమ్బైత్తాణాక్కి అత్తాణిల్ నిన్ఱురాఘవసింహ
త్తైప్పుఱప్పడువిక్కవేణుమెన్నుమ్ నినైవాలేయాతల్, "మిత్రమాపయి
కమ్-అనిచ్ఛతా" ఎన్ఱు - శొల్లప్పుకుకిఱవివళ్ వీరపత్నియాకైయాలే
ఇప్పళై క్కవ్వి అవ్వాణ్బిళ్ళైకాలిలే విఴ్వాయెన్నుమ్ నినైవాలేయాతల్,
ఎన్నైప్పోరప్పాలియచ్చొన్నవునైయుమ్ నీయడిక్కిన ధనధాన్య
రత్నవస్త్రాదికళైయుమ్ ఇత్తురుమ్బాపాతికాణ్ నినైత్తిరుప్పతెన్నుమ్
నినైవాలేయాతల్, తురుమ్బైమున్నే పోకిట్టు, "నాహమాపయికీ
భార్యాసరభార్యాసతీతవ" ఎన్ఱు - ఇన్దదుర్బుద్ధియునక్కాకాతుకాణ్,
"స్వేషుదారేషురమ్యతామ్" ఉనక్కు వకుత్తపెణ్డుకళ్ వయిఱెరియా
తవడి యవర్కళోడు పొరున్దివర్త్తిక్కప్పారాయెన్ఱుశొల్లి, "ఇహాసన్తోన
వాసన్తి" పళ్ళురుమ్పత్తైయరుమామ్ పెరుమ్పరప్పాన ఇద్దేశత్తుక్కుళ్ళే
యొరువన్ అనర్థప్పట్టానెన్ఱాల్ ఇజ్జనేశెయ్యలాకాతు కాణెన్ఱు హితమ్
శొల్లిమీక్కైక్కు ఒరునన్మనితరిల్లైయాకాత్తే, "వాసన్తి" శ్రీవిభీష
ణాళ్వాన్ తొడక్కమాన పరమధార్మికరుణ్డాకైయాలే సత్తుక్కళిల్లై
యెన్నవొణ్ణాతు, ఉణ్డు, "సతోవానానువర్తసే" "ప్రణిపాతేనపరిప్రశ్నే
నసేవయా ఉపదేక్ష్యన్తి" ఎన్ఱు-తఙ్గళ్ కాలిలే కునిన్దనువర్త్తిక్కిఱవర్కళు
క్కిఱే అవర్కళ్నల్లతు శొల్లువతు, అప్పడిక్కవర్కళ్ కాలిలేకునిన్దతి
యామో? అడియేతొడఙ్గి నీయిప్పోరిలిరున్దవళ్ళ, నేణ్ణువన్దనీ కునియేనో
వెన్ఱిన్దపడియెన్నెన్న, "తథాహివిపరీతాతేబుద్ధిః" ఉన్బుద్ధియున్

— సృగాల - నక్క. * శశమ్ - కుందేలు.

పొల్లాఙ్గుతానే అత్తైచ్చొల్లుకిఱతుకాణెన్న, బుద్ధియిల్ పొల్లాఙ్గు అఱిక్కైక్కు నీ అన్తర్యామియన్ఱే ఎన్న, "ఆచారవర్జితా" ఉన్నుడైయవను స్థానత్తాలే అనుమిత్తేన్గాణెన్ఱు హితమ్ శొల్లుమవర్కళ్ శొల్లాతపడియాన వివనుడైయ దురాచారత్తై క్కణ్డు వెఱుత్తు, ఇని యొరువరైయుమ్ అనువర్త్తిక్కవేణ్డా, అనువర్తననిరపేక్షమాక నానునక్కు హితమ్శొల్లుకిఱేన్, నాన్శొన్నపడియే అనుష్ఠిక్కప్పారాయెన్గిఱాళ్.

ఆమాకిల్ అనుష్ఠిక్కిఱేన్, అన్దహితన్దన్నై చ్చొల్లలాకాతోవెన్న, *౧. (మిత్రమౌపయికంకర్తుంరామః) పెరుమాళోడే ఉనక్కు విరోధమ్బణ్ణినాల్ ఫలియాతు- అవరోడేఉఱవుపణ్ణిక్కాణవడుప్పతెన్గిఱాళ్.*౨. (మిత్రంకర్తుమౌపయికమ్) *తీరక్కళియ వపరాధమ్బణ్ణినవునక్కు అవర్ తిరువడికళిలేశరణమ్పుకవేణుఙ్గాణ్. మిత్రమెన్ఱానిఱ్క చ్చెయ్తే శరణమెన్బానెన్నెన్నిల్; మేల్శ్లోకత్తిలే, "విదితస్సహిధర్మజ్ఞశ్శరణాగతవత్సలః। తేనమైత్రీభవతుతే" ఎన్ఱు- అవర్ శరణాగత వత్సలర్ కాణ్, ఆనపిన్బు, నీయుమ్ శరణమ్పుకాయెన్ఱు మర్థత్తిలే మైత్రీశబ్దప్రయోగమ్బణ్ణుకైయాలే శరణశబ్దపర్యాయమాక్కక్కడవతు. "అర్చనంవన్దనం దాస్యం సఖ్యమాత్మనివేదనమ్" ఎన్ఱు- సఖ్యత్తైభక్తిప్రకారమాకవుమ్ శొల్లిన్ఱతే. ఆకైయాలే అవరై శరణమ్బుకాయెన్గిఱాళ్. "తమేవ శరణమ్గచ్ఛ సర్వభావేనభారత" ఎన్ఱుమ్- పిరాట్టియైప్పోలేధార్మికరాయిరుప్పార్ వేఱేశిలరుమిప్పాశురమ్ శొన్నార్కళిఱే. ఆనాల్ నేర్కొడునేరేశరణమ్ ఎన్నాతే, మిత్రమెన్బానెన్నెన్నిల్, క్షుద్రరైప్పోలే తన్దామైయుయరవైత్తుపిఱరై/త్తణ్ణియతాకచ్చొల్లుమ్బడియాన$పున్మైయిల్లాతపిరాట్టి నీర్మైయాలే శొల్లుకిఱాళ్. ఇవళేయన్ఱే యిప్పడిశొన్నాళ్; పెరుమాళ్ తాముమ్ రాక్షసనై, "మిత్రభావేన" ఎన్ఱుమ్- ఒరుకురఙ్గై "సఖాచమే" ఎన్ఱుమ్- ఓరోట్టై యోడక్కారనై, "ఆత్మసమస్సఖా" ఎన్ఱుమ్- "ఉకన్దతోళ్ నీ" ఎన్ఱుమ్- అరుళిచ్చెయ్తారిఱే- ఇన్న మొరు

---

* తీరక్కళియ - సంపూర్ణముగా. / త్తణ్ణియతాక-నీచముగా.

$ పున్మై - చిన్నతనము.

ఆకారత్తాలే మిత్రశబ్దమ్ శొల్లుకిఱాళ్-అతెన్నిల్, "నమేయమ్" ఎన్ఱు - వణజ్గలిలరక్కనాయ్ దుర్జ్ఞానియాన విపైశరణమ్బుకాయెన్ఱాలిశైయానెన్ఱు మత్తాలే తోఱ్రమై కొళ్ళాయెన్గిఱాళ్.*౩ (మిత్రంకర్తు మౌపయికమ్) "మితాత్ త్రాయతఇతి మిత్రమ్" ఎన్ఱు-Ψ"ఞిమిదాస్నేహనే" ఎన్గిఱధాతువిలేయాయ్ పెరుమాళుక్కు ద్వేషవిషయమాకాతే స్నేహవిషయమాకైయఱ్రకియతుకాణ్. నేరాకవిచరుక్కు శత్రువుమాయ్ ప్రబలనుమా యిరుక్కిఱనా నాపేక్షనాయ్ పెరుమాళుక్కు ద్వేషవిషయమాకాతే ఇవర్ పక్కలుఱవు కొణ్డాడప్పణ్ణుకిఱేనో వెన్న, *౪.(మిత్రంకర్తుమౌపయికమ్) ఇప్పడి ప్రాతికూల్యమ్పణ్ణినవునక్కుపత్తుమ్బత్తాక వుఱవుశెయ్యవేణుజ్గాణ్. ఇతుపణ్ణినాల్ ప్రయోజనమెన్నెన్న,*౫.(మిత్రంకర్తుమౌపయికమ్) ఉన్ ప్రాణరక్షణత్తిల్ వినియోగజ్గొళ్ళలామ్.*౬.(ఔపయికమ్) "ఉపాయఃనిమిత్తకారణమ్" ఉన్నుడైయ ఉజ్జీవనత్తుక్కు ఉపాయమ్. "ఉపాయాత్ప్రాస్వత్వాఞ్చ" ఎన్ఱు- ఉపాయశబ్దమ్ ఉపయశబ్దమాయ్, స్వార్థేరక్కాయ్, ఇగాదేశమాయ్ ఆదివృద్ధియాయ్ అకారలోపమాయ్, ఔపయికమ్ - ఎన్ఱుపదమాకిఱతు ఇప్పడిక్కు ఇతుఉపాయమెన్ఱు, "స్థానంపరీప్సతా-వధంచానిచ్ఛతా" ఎన్ఱు- మేలేఫలమ్శొల్లుకైయాలే స్పష్టమిఱే.

ఆనాల్ నానుఱవుక్కైయకొళ్ళ♀ముకమ్తారాతే ప్రతాపికళా యుతఱికిలోవెన్న,*౧.(రామః)వరైయాతే పొరున్దుమ్పడియాననీర్మైయుడైయవర్ కాణ్.*౨(రామః) *కైవర్తరోడుమ్కురజ్గోడుమ్ ఉఱవుశెయ్కిఱవర్ ఇత్తనైయోగ్యతైయుడైయవునై విడుకిఱారో? *౩.(రామః) నీయల్లేనెన్నిలుమ్, "యదివా రావణస్స్వయమ్।ఆనయైనమ్" ఎన్ఱు అఱైత్తువిడువతు, ఆపత్తు☼ముదుకినవాఱే, "గచ్ఛ" ఎన్ఱు-విట్టడిప్పతాకిఱ పెరుమాళిత్తనైనీయిశైవాయుమానాల్ విడుకిఱా

Ψ ఏతదనన్తరము - అద్వేషాదికళాలే ఆపత్తిల్నిన్ఱుమ్ రక్షిక్కుమ్ స్వభావత్తైయుడైయ ఇవరైప్పఱ్రినీ ఆపత్తైపోక్కికొళ్ళాయ్ అని పూరణము

♀ ముకమ్తారాతే-కుశలప్రశ్నసంభాషణములుచేయక *కైవర్తర్-ఓడవదుపువాడు.

☼ ముదుకిన - సమీపించిన.

రో ?*౪. (రామోమిత్రంక స్తుమాపయికమ్) దుర్హృదయరాయ్దు
రుపదేష్టాక్కళుమాన ప్రహస్తాదికళై విట్టు, "సుహృదంసర్వభూతా
నామ్" ఎన్రుమ్-"నివాసశ్శరణం సుహృత్" ఎన్రుమ్ శొల్లుకిఱసర్వభూ
తసుహృత్తాన పెరుమాళోడే ఉఱవు శెయ్యప్పార్.*౫. (రామః)"రమ
యతీతిరామః". "నేయమ స్తిపురీ ల జ్కానయూయుంన చరావణః" ఎన్రు-
ఉనై విట్టకన్రునిఱ్క-ఱ వున్నుడైయ వుఱవుముత్తైయుమున్నయిరు
ముణ్డాక్కలిలేపత్తై యపడియేపొరున్దుమ్బడిపణ్ణవల్లర్ కాణ్.

పణ్డేఎన్నతాయిరుక్కిఱవన్తై ఇవర్ పొరున్దుమ్బడి ధరిక్కప్ప
ణ్ణవేణుమోవెన్న, *౧. (స్థానంపరీప్సతా-వధంచానిచ్ఛతా) ఇతఱ్క
ముఱ ఉన్న తేయాకిలుమ్ ఉఱకుడియిరుప్పుముఱ ప్రాణనుమ్మేలుమ్ వేణ్డి
యిరున్దాయాకిలవరై ప్పత్ర*వడుక్కుమ్.*౨.(స్థానంపరీప్సతా)స్థానమ్
ఆవాసః-"అభిషిచ్యచలజ్కాయాంగాక్షసేన్ద్రంవిభీషణమ్" ఎన్రు-ఉఱ
తమ్బిక్కు ఇప్పడై వీడుకొడుక్క వాయిత్రుపోకిఱార్. అతుశెయ్యా
తపడి నీయే ఇప్పడై వీడాళ వేణ్డియిరున్దాయాకిలెన్రుమామ్.*౩.(స్థానం
పరీప్సతా) స్థానమ్ - స్థితిః - "త్రీఱలోకాఱసంపరిక్రమ్య" ఎన్రు -
కాకైప్పోలేకణ్డవిడమెఙ్గుమ్ పఱన్దుతిరియాతే/నిలైకొళ్ళ వేణ్డియిరున్దా
యాకిలెన్రుమామ్. *౪. స్థానమ్-సంస్థానమ్-అతావతు, చతురఙ్గమాన
పరికరముమ్నీయుమ్✓కోప్పుక్కులైయామలిరుక్క వేణ్డియిరున్దాయాకిలె
న్రుమామ్.*౫.(స్థానంపరీప్సతా)స్థానమ్ అధిష్ఠానమాయ్, స్వామ్యమా
త్యసుహృత్కోశాదియాకిఱప్రహస్తాదిమన్త్రివర్గముమ్ కుంభకర్ణేన్ద్రజి
త్ప్రముఖరాన భ్రాతృపుత్రాదివర్గముమ్ నీతేడిప్పడైత్తవర్ధముమ్ నె
డుఙ్గాలముమ్ కుడియాక్కినపడై వీడు మాకిఱ ఇవ్వధిష్ఠానమ్ కులైయా
మలిరుక్క వేణ్డియిరున్దాయాకిలెన్రుమామ్. పడై వీడుమ్ అధిష్ఠానముమ్
పార్త్తిరుక్కిఱ్రేనే, వేఱే యొరువిడత్తిలే పోయిరుక్కిఱేనోవెన్న,*౬

* ఆడుక్కుమ్ - సంభవించును. / నిలైకొళ్ళ - స్థితినిపొంద.
✓ కోప్పు-అతిశయము.

(స్థానంపరిప్సతా) "రసాతలంవాప్రవిశేత్పాతాళం వాపిరావణః।పితామహసకాశంవా నమేజీవన్ విమోక్ష్యతే" ఎన్ఱు-భూమితన్నిలుమ్ మఱైమూఙ్గిల్ కళిలేపోకిలుమామ్, ఉనక్కు జన్మభూమియానపాతాళత్తిలే పోకిలుమామ్, ఉన్నై యిప్పడి వరద్దనువాగ్ విత్త బ్రహ్మలోకత్తిలేపోకిలుమామ్, అవ్వోవిడఙ్గళిలునక్కుయిర్ కొణ్డు నిఱ్కవొణ్ణాతు, * శుఱ్ఱిలే పోయిరుక్కప్పార్త్తాయాకిలు మవరుడివాక వేణుఙ్గాణ్.

ప్రసిద్ధస్థలఙ్గళిలే పోయిరుక్కిఱపోతన్ఱో అవర్ వేణ్డువతు, అజ్ఞాతవాసమాక ఒరువిడత్తిలేమఱైయవిరుక్కిఱేనెన్న, *౧. (వధంచానిచ్ఛతా)ఉన్నై ఉయిరోడేవిడిలన్ఱో నీయొళిత్తిరుప్పతు, అప్పడిశాకామలిరుక్కైక్కు వేణ్డియిరున్దాయాకిలుమవరైప్పెఱవేణుమ్. *౨.(వధమనిచ్ఛతా) ఒరువ్యాధ్యాదికళాల్ పిఱక్కుకిఱమరణమొఴియ, ఒరుశత్రుబలత్తినాలే పుకున్దతలైయఱుప్పణ్డాయెన్నిఱపరిభవమ్వారాతేయొఴియవేణ్డియిరున్దాయాకిలెన్ఱుమామ్. పిఱనుక్కుశత్రువిన్కైయిలేపడుకైయన్ఱో ⚘తరమెన్నిఱాయాకిల్, *౩. (ఘోరంవధమనిచ్ఛతా)నాట్టారైప్పోలే శామాఱుశామ్బాతు మవరైప్పెఱవేణుఙ్గాణ్.*౪.(ఘోరంవధమ్)ఉన్నైక్కొల్లుమ్బాతుమెళితాకవిడువరో? ఆఴైవరవిట్టు⊙నిలైనాట్టిఅన్దమాతనైక్కొణ్డు తఱైక్కిడాక తోప్పై ముఱిత్తుఉన్☼పశలైమైత్తిరుకిఱ△నోలక్కత్తిలేమతియాతేపుకున్దతన్నాయన్ పెరుమైమైయుమ్ ఉన్ తాగ్మైయెయుమ్శొల్లి యున్పడైవీడు పాఱియుమ్పుకైయుమ్ఎళ్ళుమ్బమ్బడిశుట్టుకరిక్కూడాక్కి, మీణ్డువన్దువిశేషమ్శొల్లుమ్బడి పణ్ణిఅనన్తపరికరత్తైయుడైత్తుక్కాణ్బరై కాణ్బిత్తుకొణ్డుఉ(|)న్నాఴియనెఞ్జిలేకల్లిట్టాప్పోలేయానక్కు√నీర్ చ్చిఱైయానకడలిలేకల్లిట్టడైత్తుప్పెరువఴియాక్కి కురఙ్గుకళైక్కాల్నడైయేయక్కరైప్పడుత్తి, ఉన్

* శుఱ్ఱిలే-సమీపప్రదేశమందు ⚘ తరం - తగినది ⊙ నిలైనాట్టి - స్థిరపఱచి.
☼ పశలైమై-మహిమను △ ఓలక్కత్తిలే - గోష్ఠియందు (|) ఆఴియ - సముద్రముతోసమానమైన.
√ నీర్ చ్చిఱై - జలసంగ్రహము.

పడై వీట్టైయక్కై యనతిల్ పడుత్తి నీయాణ్డపరికరమట్టైయ వెఱున్దైయా క్కీ యున్ను అవుముత్తైయాఱై మూక్కై యరివతు తోళ్ళై త్తుణిప్పతు కాలై త్తఱిప్పతు తలై మ్మైయఱుప్పతాయ్ పనగ్గని యుతిర్త్తాప్పో లే యుణ్ తలై కళ్ళైయుతిర్ప్పతుతోళ్ కళ్ళై క్కట్టిప్పతు ఉడల్లై త్తుళ్ళైప్పతు ఇ*వ్వ్యతిరిక్కత్తై న్మైయుణ్ పెణ్డుకళుక్కు క్కాట్టువతాక, “గచ్ఛ” ఎన్నువిట్టడిప్పతాయ్ ఇప్పడి చిత్రవధమ్బణ్ణికాణునై౨ యవర్ కొల్లువతు. ఇప్పడిక్కు కొడుజ్గొలై వేణ్డిక్కిలై యాకిలవరై ప్పరిల్త్తాకవుమామ్.

ఇవర్ వెఱుత్తమనితరితఱ్కుముణ్ ఇప్పడిప్పట్టారుణ్డోవెన్న ; (త్వయా) ఇప్పడి వేఱొరువర్ ఇత్తనై అపరాధమ్బణ్ణినారుమిల్లై. ఇప్పడిప్పట్టవర్కళుమిల్లై. ||ఆతతాయియాయ్అసహ్యాపచారమ్బణ్ణిచిత్రవధప్రాప్తనాన వునక్కు ఇత్తనైయుమ్వేణుమ్ (స్థానంపరిప్సతా-వధంచానిచ్ఛతాత్వయా)నీయిరుక్కు మాఱిరుక్కుమ్బొతుమవర్ వేణుమ్, నీశామాఱు శామ్బొతునువర్ వేణుమ్.

అవర్ తామిజ్గేసన్నిహితరాక వేణ్డావోవెన్న, ఇత్తాలిజ్గేనిఱ్కిఱారెన్గిఱాళ్. (అసౌ) “రామమేవానుపశ్యతి” ఎన్నుమ్-“రామేతిరామేతిసదైవబుద్ధ్యావిచిన్త్య” ఎన్నుమ్-ఎప్పోతుమ్ పెరుమాళ్ళైయేభావిక్కైయాలే ఉరువెళిప్పాడాయ్ తనక్కెప్పొఴుతుమ్ సన్నిహితరాయిరుక్కైయాలే ఇవరెన్నుకాట్టుకిఱాళ్. ఇవనుక్కితుక్కుముణ్ అవరోడువాసనై యిల్లామై యాలుమ్, స్నేహపూర్వానుధ్యానమిల్లామైయాలుమ్, అన్యపరనాకైయాలుమ్తోన్ఱాతిఱే. ప్రతికూలనానమారీచనుక్కుట్పడవాసనై యుణ్డాకైయాలే, “వృక్షేవృక్షేహిపశ్యామి” ఎన్ను-పార్త్త పార్త్త విడమెఙ్గుమ్ పెరుమాళాయ్ తోన్ఱిన్ఱితే.

* ఉతిరక్కుత్తైయై-రక్తశేషమును. || ఆతతాయియాయ్-దుర్మార్గుఁడై.

రావణన్దానుమ్ పూశలిలేవాసనై పణ్ణినపిన్బు తిరుచ్చరఙ్గళ్ నెఞ్జిలే పట్టు, "స్మరన్ రాఘవబాణానామ్" ఎన్నునినైత్తుక్కొణ్డుపట్టానిఱే. (అసౌ) సన్నిహితదేశవర్తమానకాలసంబన్ధియైయిఱే అయమ్- ఎన్బతు. ఇఙ్గుబుద్ధియిల్ అదూరత్వత్తాలుమ్ దేశకాల విప్రకర్షత్తాలుమ్ అదూరవిప్రకర్షవాచి యానపోతు అదశ్శబ్దత్తాలే శొల్లుకిఱాళ్. (అసౌ) "అస్యాదేవ్యామనస్తస్మిన్ తస్యచాస్యాంప్రతిష్ఠితమ్" ఎన్నుమ్- "ఉన్నైక్కొణ్డెన్నుళ్ వైత్తేన్ ఎన్నైయుమున్నిలిట్టేన్" ఎన్నుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, ఇవర్ తిరువుళ్ళమవర్ పక్కలిలే ♀ తట్టుమాఱిక్కిడక్కైయాలే పిరాట్టి ⊙ క్కొరుపోకియాకత్తోన్ఱుక్కుత్తైయిల్లైయిఱే.

ఆసన్నరాక్కియవరై ప్పెఱుమ్బోతు నాన్ పణ్ణినవిరోధఙ్గళైనినైత్తువిక్రుతరాయిరుక్కిఱవర్ ఎన్నైక్కైక్కొళ్ళువరోవెన్న, *౧.(పురుషర్షభః) శెయ్‌తార్ శెయ్‌తకుఱ్ఱఙ్గళై నినైత్తిరుక్కుమవరల్లర్, పిఱైయఱియాతపెరుమాళ్ కాణ్. *౨ (పురుషర్షభః) "అవిజ్ఞాతా" ఎన్నుమ్- "నస్మరత్యపకారాణాం శతమప్యాత్మవత్తయా" ఎన్నుమ్- "అపరాధానభిజ్ఞస్సన్ సదైవకురుతేదయామ్" ఎన్నుమ్- కవిపాట్టుక్కొణ్డవర్ కాణ్ *౩.(పురుషర్షభః) పిఱైయఱియాతవళవేయల్ల, "దోషోయద్యపితస్యస్యాత్" ఎన్నుమ్- "కున్దయనైయక్కుఱ్ఱమ్ శెయనుమ్" ఎన్నుమ్- శెయ్‌తకుఱ్ఱమ్ నఱ్ఱమాకవేకొళ్ళుమ్బడియానవుత్తమ పురుషర్ కాణ్. *౪ (పురుషర్షభః) "యదివారావణస్స్వయమ్" ఎన్నుమ్- "గచ్ఛానుజానామి" ఎన్నుమ్- ప్రతికూలదశైయిలే యకప్పడవున్నై రక్షిక్కైక్కు అఱైత్తువిడువతు పోకవిడువత్తాకప్పుకుకిఱవర్ నీయుమనుకూలిత్తాల్ విడువరో? *౫.(పురుషర్షభః) నీపురుషర్కళిల్ అధమనాయిరుక్క మాప్పోలేకాణ్ అవరుమ్ పురుషర్కళిల్ ఉత్తమరాయిరుక్కుమ్బడి *౬.(పురుషర్షభః) పురుషోత్తమః - ఎన్గిఱపడియే, అధమనాకిఱాన్ శెయ్‌తకుఱ్ఱత్తై నినైత్తిరు

పూశలిలే - యుద్ధమందు.

♀ తట్టుమాఱి-స్థితితప్పి. ⊙ ఒరుపోకియాక - ఏకభోగముగా.

క్కుమవర్. మధ్యమనాకిఱార్ కుశ్రత్తైనాళోట్టత్తోడే పోఱుక్కుమ వర్.ఉత్తమనాకిఱార్ కుశ్రజ్ఞాన్బానేర్ మత్తైప్పానేర్ ఎన్ను ముతలు క్కుక్కాణాతవర్ *౭.(పురుషర్షభః)ఇప్పడియనుకూలియాతపక్షత్తిల్ అవరుడైయ శార్ఙ్గర్వ్యాపారత్తాలే యునక్కు*వ్యాపాదన మెన్ఱునినై త్తిరు. *౮ (పురుషర్షభః)ఆవరుడైయకోమ్బాలేయునక్కుకొలైయెన్ఱు నినైత్తిరు ఇత్తాలివనుక్కిప్పడి యుపదేశమ్బణ్ణుమ్బడియానపిరాట్టియిను డైయ నీర్మైయినేశ్అమమ్ ఇప్పడిప్పట్ట విషనీర్మై యకిప్పడక్కై తప్పుమ్బడియాన రావణనుడైయపాప ప్రాచుర్యముమ్ శొల్లిత్తాయిత్ను.

తాత్పర్యము,— బ్రహ్మాస్త్రము చేత తరుమబడిన కాకాసురినిపగిదితిరిగి అల్లాడక ఈలంకాపట్టణమందు బంధుజనులతో రాజ్యపరిపాలనముఁ జేయవలయుననియు,నేనా విధురుఁడవైతుండు తుండుగఁజేయబడకుండవలయుననియు, ఇచ్ఛయించినయెడల దుష్టులైనప్రహస్తాదులనువదలి దోషభోగ్యుఁడును పురుషోత్తముఁడునైన శ్రీరామునితోస్నేహముజేయుటక్తునిరావణుని అనర్థమును సహించక సీతాదేవివానికిహితముజెప్పెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

సున్దరకాణ్డము - ౨౧ - వ సర్గము, ౯ - వ శ్లోకము.

మూ. ఇహ సన్తోనవాసన్తి సతోవా నానువర్తసే ।
తథాహి విపరీతాతే బుద్ధి రాచారవర్జితా ॥ ౨౧.

అర్థము ఇహ-ఈలంకయందు, సన్తః-సత్పురుషులు, నసన్తివా-లేరా? సతోవా-ఉన్నసత్పురుషులను, నానువర్తసేవా - అనుసరించలేదా? తథాహి-అదియుక్తమేగదా తే - నీయొక్క, బుద్ధిః-మతి, విపరీతా - శాస్త్రగర్హితమైనదియు, ఆచారవర్జితా-సదాచారముచే విడువబడినదియు.

వ్యా. అవతారికై. పిరాట్టి, రావణర్ తన్నైనోక్కిప్పితత్తిన పరప్పైక్కేట్టు కోపకృపైకళ్ పిఱన్దు హితమ్శొన్నాల్ మీణ్డానాకిలజ్జిలా

* వ్యాపాదనమ్ - మరణము.

కాత్తెన్ఱు విలక్కువారిల్లైయో? అవర్కళిరజ్గుమ్బడి అనువర్తియారో? అప్పడియిరున్దతుకాణ్ ఉణ్ణబుద్ధియుమ్ అనుష్ఠానముమ్ ఎన్గిఱాళ్.

* ౧. (ఇహ) నల్లమనితర్ నడైయాడాతపడి రాక్షసభూయిష్ఠమాన విద్దేశత్తిలే. * ౨. (ఇహ) పళ్ళరుమ్ పఱైయరుమాయ్ పత్తుకోటి ప్రజావర్గముమ్ నడైయాడుకిఱ విద్దేశత్తిలే. * ౩. (ఇహ) ఉళ్పడైవీడుమ్*పుఱప్పడైవీడుమ్☼పడజ్గుమ్ పాళైయముమాయ్ పెరుమ్బరప్పాన విద్దేశత్తిలే. * ౪. (ఇహ) ఉణ్బారుమ్ ఉడుప్పారుమ్ పూశువారుమ్ ముడిప్పారుమ్ నల్లతుతీయతు అఱిన్దిరుక్కిఱ విద్దేశత్తిలే. * ౫. (ఇహ) "అగ్నిహోత్రాశ్చ వేదాశ్చరాక్షసానాం గృహేగృహే" ఎన్ఱుమ్ - "శుశ్రావబ్రహ్మఘోషాంశ్చవిరాత్రేబ్రహ్మరక్షసామ్" ఎన్ఱుమ్ - ఓతువారోత్తు చ్చొల్లువారాయ్ వేదవైదికమర్యాదై నడత్తుకిఱతాకభావిక్కిఱ విద్దేశత్తిలే. * ౬. (ఇహ) "తపస్సన్తాపలబ్ధస్తే సోయం ధర్మపరిగ్రహః" ఎన్ఱుమ్ - "ప్రాప్తంధర్మఫలంతావత్ భవతామ్" ఎన్ఱుమ్- తపస్సన్తప్తఫలము మఱిన్దు నడత్తుకిఱవిద్దేశత్తిలే. *౭.(ఇహ) రాజాక్కళుమ్మన్త్రికళుమ్ పురోహితరుమ్ — శడజ్గికళుమ్⁂పట్టర్కళుమ్ శిష్టర్ కళుమాయ్ పారిప్పుణ్డాన విద్దేశత్తిలే.

ఇప్పారిప్పుక్కు ఇప్పోతువన్దకుఱైయెన్నెన్నిల్, *౧. (సన్తోన) ⊙పతర్ కూడుణ్డత్తనైపోక్కి సారభూతరైక్కణ్డిలోమే.*౨. (సన్తోన) పరానర్థపరరాన ప్రహస్తధూమ్రాక్ష వజ్రదంష్ట్ర ప్రముఖరాన అసత్తుక్కళైక్కణ్డోమిత్తనై, పరహితపరరాయ్‌సత్తైయుణ్డాక్కుకిఱసత్తుక్కళైక్కణ్డిలోమ్. * ౩. (సన్తోనసన్తి) "అస్తిబ్రహ్మేతిచేద్వేద సన్తమేనంతతోవిదుః" ఎన్ఱు-భగవద్‌జ్ఞానత్తాలే తాజ్గళుముళరాయ్‌పిఱరైయు

* పుఱ-బైలుఉన్న. ☼ పడజ్గు-డేరా.— శడజ్గికళుమ్-కర్మములను అనుష్ఠించేవారును.
⁂ పట్టర్‌కళ్ - బ్రాహ్మణలులో ఒకభేదము. ⊙ పతర్ - అజ్ఞానులు

ముణ్డాక్కుమవర్ కళిల్లై యాయిరున్దతు. *౪. (సన్తోన) ఒరుసత్తుణ్డానాల్, "త్వాన్తుధిక్కులపాంసనమ్"ఎన్ఱణ్ణి తళ్ళిక్కతవై యడైప్పార్ కళో? పలరుణ్డారాకిలిఱే ఈ దేశలావతు. అప్పడిక్కుప్పలరిల్లై యాయిరున్దతు.

"తంసన్తశ్శ్రోతుమర్హన్తి సదసద్వ్యక్తిహేతవః" సారాసార వివేకికళిల్లై యో? శిక్షితుని రూపియావతు ఎన్ఱు- పూర్వపక్షత్తై వ్యావర్తిప్పిక్కిఱాళ్. (వా) ఇల్లై యెణ్ణాతు.

ఇల్లై యెన్నవొణ్ణాతాకిల్ శొల్లుమ్బడి యెన్నెన్నిల్,*౧. (సన్తి) ఉణ్డే. * ౨. (సన్తి) ఇప్పడైవీట్టిలేఇత్తనై విజయసంపత్సత్రాది సమృద్ధియుణ్డాకైయాలే ఇతక్కడియాన ధర్మానుష్ఠానముమ్ అతక్కు ఉపదేష్టాక్కళాన సత్తుక్కళుమ్ ఉణ్డాకవేణుమ్ అప్పడియాకాతపోతు అకారణకార్యోత్పత్తి ప్రసఙ్గమ్వరుమ్. * 3. (సన్తి) సత్తుక్కళెన్ఱుశిలజాతియణ్డే? అనీతియైచ్చొల్లుతల్ శెయ్తల్ శెయలిప్పోతిఱే అసత్తుక్కళావతు.సదర్థోప దేశమ్పణ్ణినపోతు సత్తుకళిఱే. ఆకైయాలే అవనుక్కునల్ వార్త్తై శొన్న అకమ్పనమారీచమాల్యవత్కుంభకర్ణవిభీషణ ప్రభృతికళుణ్డాకైయాలే సత్తుక్కళుణ్డే. * ౪. (సన్తి) సత్తామాత్రమేయుళ్ళతు. కార్యకరత్వమిల్లై.

సత్తైయుణ్డాకిల్ ఉపదేశియార్ కళోవెన్న, * ౧. (సతోవానానువర్తసే) ఉణ్డానాలుమ్ "నాపృష్టఃకస్యచిద్బ్రూయాత్"ఎన్ఱుమ్- "ప్రణిపాతేనపరి ప్రశ్నేనసేవయా ఉపదేక్ష్యన్తి" ఎన్ఱుమ్ - ప్రణిపాత ప్రశ్నాద్యనువర్తనమ్పణ్ణికేట్టాలిఱే అవర్ కళ్ శొల్లువతు. అప్పడిక్కు అనువర్తియాయాకాతే. * ౨. (సతోవానువర్తసే) "త్రివర్షపూర్వ శ్శ్రోత్రియోఽభివాదనమర్హతి" ఎన్ఱుమ్- "జ్ఞానవిజ్ఞానసంపన్నా భక్తిమన్తోజనార్దనే । ప్రణన్తవ్యా విశేషేణ సాత్త్వికైర్ధర్మచారిభిః" ఎన్ఱుమ్ - "తణ్ శేత్తై యెమ్బెరుమాన్ తాళ్ తొఴువార్ కాణ్ మినెన్దలైమేలారే" ఎన్ఱుమ్-యోగ్యానువర్తనమ్ విహితమాయిరుక్క, అతుశె

య్యాయాకాతెన్నిటాళ్. * ౩. (సతోవానానువర్తసే), "అప్రియస్యతు పథ్యస్యవక్తాశ్రోతాచదుర్లభః" ఎన్నుమ్-"దుర్లభంమానుషంమన్యేవైకుణ్ఠప్రియదర్శనమ్" ఎన్నుమ్-అప్పడిక్కొత్తమహానుభావరైక్కిట్టుకైయావతుపెఱువైత్తు అరిక్కిఱాయాకాతే. * ౪. (సతోవానానువర్తసే) పూర్వావస్థైయిలిరణ్డుమ్బడి, "ప్రణిపత్యాభివాద్యచ" ఎన్ను-అనువర్త్తిక్కవేణుమ్ ఉత్తరావస్థైయిల్ కృతజ్ఞనాకైయాలే, "త్వత్తోపివేదాధ్యయనమధీతమఖిలమ్ ఎన్నుమ్-"ఎన్నైత్తీమనక్కెడుత్తాయునక్కెన్ శెయ్కేన్" ఎన్నుమ్- అనువర్త్తిక్కప్రాప్తమ్, అతుశెయ్యాయాకాతే. * ౫. (సతోవానానువర్తసే) 'ప్రత్యక్షేగురవస్తుత్యాః" ఎన్ను-స్తోత్రమ్బణ్ణవేణ్డియిరుక్క, "సోహంపరుషితస్తేన దాసవచ్చావమానితః ' ఎన్ను-నిన్దిప్పాయాకాతే. అన్ఱియిలే,*౬. (నానువర్తసే) ఎన్ను-ప్రణిపాతాదికళైయొழியు, "యథాతేతేషువర్తేరన్ తథాతేషువర్తేథాః" "యద్యదాచరతిశ్రేష్ఠస్తత్తదేవేతరేజనాః" ఎన్నుమ్ - 'పేశిత్తేపేశిలల్లాల్" ఎన్నుమ్- గౌరవ్యర్ శొన్న నార్త్తైయుమ్*శెయ్యేన్నునాడి అప్పడిక్కే శెయ్యాయాకాతెన్నుమామ్. *౭. (సతోవానానువర్తసే)అవర్కళ్ సత్తైయుణ్డానపోతు శొల్లియల్లతు నిల్లార్కళ్, నీయనుష్ఠియాతాయిరున్దతు.

నేర్ప్పుఎన్దునిన్ఱాయ్, అనువర్త్తిప్పనోఅనువర్త్తియానోవెన్ను అఱిన్దపడియెన్నెన్న, * ౧. (తథాహి) అప్పడి యిరున్దతు కాణ్. * ౨. (తథాహి)☼సంప్రతిపత్తియిలేయాయ్ ఇవ్వర్థత్తిల్✓విప్రతిపత్తియుణ్డో? సర్వలోకప్రతిపన్నమన్ఱో? అన్ఱియిలే, (తథాహి) ఎన్ను- "హి హేతౌ" వా-తథాత్వాత్- ఎన్నుఅనువర్త్తియా యెన్గిఅసాధ్యత్తుక్కు హేతుశొల్లుకిఱాళాకవుమామ్. * ౩. (తథాత్వాత్) అప్పడియాకైయాల్. *౪. (తథాత్వాత్) ఎన్ను- తచ్ఛబ్దమ్ ప్రకృతపరామర్శియాకైయాలే, కీழ்

* శెయ్యేన్నునాడి- బాగనియిచ్ఛయించి. ☼ సంప్రతిపత్తి - నిశ్చయము.

✓ విప్రతిపత్తి - సంశయము.

వొచ్చిన్న సాధ్యత్తై పరామర్శిత్తు అనువర్తియామైయాః లెన్నపడియిత్తే అప్పోతు అనువర్తియామైయాలెన్ఱు హేతు సాధ్యా*విశిష్టమాకాతో వెన్నిల్, ఆకాతు. ప్రకృతపరామర్శత్తుక్కు-క్కు-లైయిల్లై. ప్రకృతస్థా ఉక్తమెన్ఱుమ్ బుద్ధిపమెన్ఱుమ్ఇరణ్డు. “విపరీతా తేబుద్ధిః”ఎన్ఱు-వక్ష్యమాణమాయ్ బుద్ధిస్సైయాయ్ ప్రకృతత్తై పరామర్శిక్కైయాలొరుకుత్తైయిల్లై. ఎజ్ఞనెయెన్నిల్, అనువర్తనాభావసాధ్యమాయుమ్ బుద్ధివైపరీత్యహేతువాయుమిరుక్కైయాలే సాధ్యావిశిష్టమాకాతు. తథాత్వాత్ తనక్కుప్పొరుళాయ్వైత్తతెన్నెన్నిల్, ఉన్నుడైయ అననువర్తనత్తుక్కు సాధనమాయిరుప్పతొరు హేతువైయుడైత్తాకైయాలెన్నపడి.

తథాత్వాత్ ఎన్ఱు బుద్ధిసత్తైయరుళిచ్చొన్నతిత్తైయన్ఱో? అన్ద హేతువేతెన్నిల్, *౧ (విపరీతాతేబుద్ధిః) ఉన్నుడైయ బుద్ధివిపరీత్తైయాయిరానిన్ఱతే. నదీపూరత్తైక్కణ్డుపర్వతపరిసరత్తిల్ వృష్టియై అనుమిక్కుమాప్పోలే, తవబుద్ధివైపరీత్యాత్ ఎన్ఱు- కావ్యలిఙ్గానుమానమ్ శొల్లుకిఱాళ్. * ౨ (విపరీతాబుద్ధిః) శాస్త్రవిహిత ప్రకారత్తుక్కు విరుద్ధమాయిరానిన్ఱతు * ౩ (విపరీతా) పరదారపరద్రవ్య పరహింసాదికళ్ నిషిద్ధమాయిరుక్క, అవైకర్తవ్యఙ్గళెన్ఱునినైవు నడవానిన్ఱతే. * ౪. (విపరీతాబుద్ధిః) “బుద్ధ్యావ్యాప్తాఙ్గయాయుక్తః” ఎన్ఱుమ్ - “బుద్ధిమాన్మధురాభాషీ” ఎన్ఱుమ్- §ఉత్తారకశ్రోమాదికళాల్ సంపన్నైయిన్ఱిక్కేయిరున్దతే. * ౫. (విపరీతా) “బుద్ధినాశాత్ప్రణశ్యతి” ఎన్ఱు-అనర్థహేతువాయేయిరున్దతు. * ౬. (విపరీతా) “పరీతంతు దినంప్రోక్తమ్” ఎన్ఱు- నాళాయ్,విగతమానదినత్తైయుడైత్తాయిరున్దతు. అత్తావతు, ఆయుహానియై ఉడైత్తాయిరున్దతెన్నై. * ౭. (తేబుద్ధిః) అతివృద్ధైయానై అనువర్తియాతేయిరుక్కిఱవున్నుడైయబుద్ధి. “నీతిమార్గబుద్ధిసంపన్నో ధీరోదక్షశ్శుచిర్నృపః” ఎన్ఱు- రాజాక్కళాకిల్

---

* అవిశిష్టమ్ - ఏకము. § ఉత్తారక - కడతేరతగిన

ఏవఙ్గుణయుక్తరాయ్ ప్రాప్తరా యిరుక్క అవై యిల్లాతబుద్ధి. * ౨. (తేబుద్ధిర్విపరీతా) ప్రకృత్యాసురో హ్యేషః" ఎన్ఱుమ్- "విపరీతస్తథాసురః" ఎన్ఱుమ్ - ఇన్దబుద్ధివైపరీత్యత్తుక్కు త్తకుతియాన జన్మముడైయ ఉన్నుడైయ.

ఎన్నుడైయబుద్ధి విపరీతైయెన్ఱు అఱిన్దపడియెన్? నీ అన్తర్యామియన్ఱే అఱివతఱ్కున్న, * ౧. (ఆచారవర్జితా) అతుపున్ కార్యకల్ప్యమన్ఱో వెన్గిఱాళ్. * ౨. (ఆచారవర్జితా) ఆచారమావతు, శ్రుతిస్మృతి విహితమాన వర్ణాశ్రమ నిష్ఠానుష్ఠానమ్ అతుఉన్నక్కల్ కణ్డిలోమే ! * ౩. (ఆచారవర్జితా) ఇతుముడ్పడ ఇల్లైయెన్నవొణ్ణాతు. పరదార పరదేవతా ద్రోహాద్యనాచారమ్ ప్రత్యక్షసిద్ధమే. బుద్ధిరాచారవర్జితా ఎన్ఱానిఱాయ్, బుద్ధియావతు ఆన్తరవ్యాపారమ్; ఆచారమావతు బాహ్యకాయికవ్యాపారమ్, ఆనాల్ సామానాధికరణ్యమ్ కూడుమో వెన్నిల్, "యద్ధిమనసా ధ్యాయతి తత్కర్మణాకరోతి" ఎన్ఱుమ్ - "జ్ఞాత్వేహిచ్ఛా ఇష్టేహిప్రవృత్తిః" ఎన్ఱుమ్- బుద్ధియై యొత్తియే కర్మమ్ కూడామైయాలుమ్, బుద్ధి పిఱన్దల్లతు నిల్లామైయాలుమ్ ఇవ్వవినాభావ సంబన్ధత్తైనినైత్తు, సంబన్ధహానియై వర్జితా ఎన్గిఱతు. ౪. (బుద్ధిరాచారవర్జితా) పరదారాపహారాది దురాచారమ్ కాణ్గైయాలే ఇతుక్కడియాన బుద్ధికణ్డోమిత్తనై. ఉన్బుద్ధియిల్ సదాచారమిల్లై యెన్గిఱాళ్. ఆకవిత్తాల్ దురాచారత్తాలే బుద్ధిదుష్టియై అనుమిక్కై ; బుద్ధియైక్కొణ్డు సద్వృత్తి జనకరాన సత్తుక్కళై అనువర్త్తియామైయెన్ను మిడమ్ అనుమిత్తేనెన్గిఱాళ్. * ౫ (ఆచారవర్జితా) "నైనంసూర్యః ప్రతపతి పార్శ్వే వాతినమారుతః। చలోర్మిమాలీ తం దృష్ట్వా సముద్రోపినకంపతే" ఎన్ఱుమ్- "త్రస్యత్యపిపురన్దరః" ఎన్ఱుమ్-పిఱన్దవన్ఱుతొడఙ్గిసకలదేవతైకళుమ్ కుఱైయుమ్పడి యిరుక్కైయాలే, ముతలుక్కేవ్యాశ్రయత్తిల్ ఆచారమ్పుకున్దతైయుమిల్లై, ఎన్నుమ్ ప్రాగభావమే యిరున్దతు. * ౬.

(ఆచారవర్జితా) ప్రాగభావమెన్ఱాల్ మేలొరుకాలాకిలుమ్ వరక్కూడుమిత్తే, అజ్ఞనన్ఱియిలే, ఆచారాత్యన్తాభావమేయా యిరున్దతు. అత్యన్తాభావమాప్పడియేతె? బ్రహ్మావైనోక్కి తపస్సైప్పణ్ణువతు రుద్రనైనోక్కి తపస్సైప్పణ్ణువతాయ్ సదాచారమ్పణ్ణుకిఱవన్తో వెన్నిల్, *౭. (బుద్ధిరాచారవర్జితా) "శైత్యంహియతా స్రప్రకృతిర్జలస్య" ఎన్ఱు-జలతత్త్వత్తుక్కు శైత్యమ్ స్వభావమాయిరుక్కచ్చెయ్ తే ఉష్ణజలమెన్ఱుఅగ్నిస్పర్శత్తాలే ఔష్ణ్యమౌపాధికమామాప్పోలే,ఇవనుక్కుమ్ఐశ్వర్యావధ్యత్వాయుఘాద్యపేక్షయా ఔపాధికమాకసదాచారమ్వన్దేతెయిత్తనై, ఇవన్ బుద్ధిక్కుసదాచారహాని స్వతఃప్రాప్తమేఎన్గిఱతు. "సన్దృష్టే తిసృణాం పురామపిరిపూ కణ్డూలదోర్దణ్డల క్రీడాకృత్త పునఃప్రరూఢ శిరసోవీరస్యలిప్సోర్వరమ్ । యాచ్ఞాదైన్యపరాఙ్ముఖస్య కలహాయన్తేమిథస్త్వాం వృణు త్వాంవృణ్వేత్యభితోముఖాని సదశగ్రీవఃకథంకథ్యతే" ఎన్ఱు- తపస్సుపణ్ణిశాన్తనాయిరుక్కైఅపోతకప్పడ పగాపేక్షాదశైయిల్ ఒరుముఖత్తుక్కొరుముఖమ్*దోషకలుషితమాయ్§విప్రతిపత్తిపణ్ణిక్కిఱతే. ౭౧

తాత్పర్యము,— ఈపాపిష్ఠిలంకయందు ప్రహస్తుఁడు మొదలగు పాపాత్ములు తప్పపరోపదేశముజేయు సత్పురుషులులేరా? లేక, ఇట్టిసంపత్తును, అగ్నిహోత్ర వేదాధ్యయనాదులను జూడఁగా సత్పురుషు లుండవచ్చునని తోఁచుచున్నది అయినను వారినిశుశ్రూషజేసి అనువర్తించియుండవని శాస్త్రోక్తమార్గమునువదలినిషిద్ధాచారములఁజేయుచు నీఆయువును బోగొట్టుకొనెడు నీబుద్ధిచేత తెలియుచున్నది బుద్ధి మాకంటెకి తెలియకన్నను. వర్ణాశ్రమ విరుద్ధమైన నీదురాచారముచేత స్పష్టమగుచున్నది, అనిరావణునితో సీతాదేవి చెప్పెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

---

* దోషకలుషితమాయ్ - యాచించవలసినదోషము సంభవించినదేయని కలకనొంది.

§ విప్రతిపత్తి - వివాదము

సున్దరకాణ్డము, ౩౧-వ సర్గము, ౧౯-వ శ్లోకము

మూ. సా తిర్య గూర్ధ్వం చ తథా ప్య ధస్తా
న్నిరీక్షమాణా త మచిన్త్యబుద్ధిమ్ ।
దదర్శ పిఙ్గాధిపతే రమాత్యం ।
వాతాత్మజం సూర్య మివో దయస్థమ్॥ ౨౨.

అర్థము:— సా- ఆసీతాదేవి, తిర్యక్- అడ్డముగాను, ఊర్ధ్వంచ- మీదుగాను, తథా-అట్లు, అధస్తాదపి- క్రిందుగాను, నిరీక్షమాణా- చూచుచు, తం- ఆ, అచిన్త్యబుద్ధిమ్ - చిత్తమునకగోచరమైన బుద్ధిగలవాడును, పిఙ్గాధిపతేః - వానరరాజుయొక్క, అమాత్యం-మన్త్రియైనవాడును, వాతాత్మజమ్-వాయువు పుత్రుడునైన ఆంజనేయుని, ఉదయస్థమ్-ఉదయ పర్వతమునందుండు, సూర్యమివ-ఆదిత్యునివలె, దదర్శ-చూచెను.

వ్యా అవతారికై. అశోకవనికామధ్యగత్తైయాన పిరాట్టి, రావణప్రేరితైకళాన రాక్షసికళుడై యతర్జనభర్త్సనాద్యసహత్తైయాలుమ్ రామవిరహవ్యసనాతిశయత్తాలుమ్, ప్రాణత్యాగ వ్యవసితమనస్కైయాయ్ శింశుపాశాఖ శిఖావలమ్బినియాయ్ ఎఴున్దరుళినిన్ద సమయత్తిలే తిరువడికణ్డు, మున్బు పెరుమా శరుళిచ్చెయ్త వైలక్షణ్యా జాతఙ్గళై ముఴుక్క త్తిరుమేనియిలే కాణ్గైయాలేపిరాట్టి యెన్ఱుఱుతియిట్టు, అర్థగతి సంభాషిక్కిల్ భీత్యాసత్తానాశమ్బుఱక్కుమ్, సంభాషియాతే మీణ్డిల్ అవిదితవృత్తాన్తైయాకైయాలే శరీరవిశ్లేషమ్బణ్ణక్కూడుమెన్ఱు ఐన్ది వ్యాకరణపణ్డితనాకైయాలేతన్నెఙ్గాలే*తర్కిత్తు క్రమశః$పాఱుప్పిప్పో మెన్ఱునిర్ణయిత్తు, వాతోపహతనైక్కిఱ్తైవైత్తు తాన్ ఉన్నతప్రదేశత్తిలే యిరున్దుధారైపాఴ్రయుమాప్పోలే, శింశుపావృక్షత్తిన్ మేలేయిరున్దు, “రాజాదశరథోనామ” ఎన్ఱుతుడఙ్గీ కథా ☼శరీరత్తైఅమృతధారైయా కవర్షిక్క, చిరకాలమవనతియాలే స్తబ్ధమానతిరుక్కఴుత్తై మహాతా

---

* తర్కిత్తు - విచారించి $ పాఱుప్పిప్పోమ్ - ఒప్పించెదము.
☼ శరీరత్తై - స్వరూపమును.

ప్రయాసేనఉన్న మిత్తు పిరాట్టి తిరువడియై త్తిరుక్కణ్ శాత్తినపడియై చ్చొల్లుకిఱతు ఇశ్లోకమ్.

శ్లోకత్తుక్కు వాక్యార్థమ్- అవళ్ తిరుక్కణ్గళై యిరు*మరుంగుమ్ పుఱట్టి మేలుమ్ కీళుమ్ పార్త్తు మీండుమ్ మేలేనోక్కి ప్పారానిన్ఱుకొండు ఉదయగిరి శిఖరస్థనాన సూర్యనై ప్పోలే సుగ్రీవ సచివనాన మారుతాత్మజనై క్కండాళెన్గిఱతు.

* ౧. (సా) పూర్వ్వేక్షణత్తిలే శరీరవిమోగాధ్యవసాయ మ్పణ్ణినవళ్. *౨.(సా) మారీచపరిభ్రమమ్ తొడఙ్గి ఉపరితనవృత్తాన్తానభిజ్ఞైయాకైయాలే అత్యన్తమ్ విషణ్ణైయాయిరుళ్ళవళ్. * 3. (సా) అరుకే యొరుశెరుకిలై యోనై ప్పడిలుమ్ హృదయమ్†కులైన్దు‡ పడైయత్తైయానిఱ్కుమవళ్. * ౪. (సా) రావణకర గృహీతైయానవన్ఱు తొడఙ్గి శెమ్బళిత్తకణ్ విక్షిక్కవఱియాతవళ్.

(తిర్యక్) తిరుక్కణ్గళై యిరుమరుంగుమ్ పుఱట్టిప్పార్త్తాళ్. చిరకాలమ్ చేష్టియాత కణ్గళ్తాకైయాలే ఇప్పోతు ఇరుమరుఙ్గైయుమ్ విధేయమాక్కినాళ్. నమ్ముడైయ అధ్యవసాయత్తై క్కండు ముఱైయెళున్దార్ వ్యసనమ్ ముఱై యెళున్దార్క్కు ప్పోఱుక్క వొణ్ణామైయాలే దిగజ్ఞైకళ్ శొన్నవార్త్తై యో వెన్ఱు ఇరుమరుఙ్గుమ్ పురిన్దుపార్త్తాళ్,

(ఊర్ధ్వమ్) శచీప్రభృతికళుమ్ నమ్మైప్పోలేయకప్పట్టు ప్రాణత్యాగా ద్యవసాయమ్పణ్ణి మీండుమ్ స్వస్వభర్తాక్కళై ప్రాపిత్తవర్కళాకైయాలే ఇప్పోతునమ్ముడైయ అధ్యవసాయమ్ తవిర్క్కైక్కాక అవర్కళ్ శొన్నవార్త్తై యో వెన్ఱు మేలేప్పార్త్తాళ్. (ఊర్ధ్వమ్) ఎళున్దశబ్దత్తినుడైయ ముళక్కత్తాలే, ‹‹ ఆకాశగుణశ్శబ్దః ›› ఎన్గిఱపడియే, శబ్దగుణకమాన వాకాశమ్ శెవిక్కినితాక పళుత్తుకొండుత్త పఴమో వెన్ఱుప్పార్త్తాళ్.

---

* మరుఙ్గు-పక్క † కులైన్దు - వణికి.
‡ పడైయత్తై - అక్కలుకొట్టుకొనునట్లు

చకారమ్ సముచ్చయార్థమామోప్పాతు వక్ష్యమాణమాన దిగ న్తరజ్గళ్ శేరచ్చొల్లవేణ్డావాకై యాలే పూర్వమ్ నిరీక్షిత్త భాగజ్గళై పునర్నిరీక్షణమ్పణ్ణినాళ్ సంభ్రమత్తాలే.

(తథాప్యధస్తాత్) అప్పడియే కీళుమ్ పార్త్తాళ్. తన్ కాలడి యిలే యిరున్దశిలర్ ఒరువార్త్తైశొల్ల సంభావనై యిన్త్రిక్కే యిరుక్క కీళేపార్క్కక్కైక్కు ఉపపత్తి శొల్లుకిఱతు తథాశబ్దమ్. గృధ్రమ్ మహాభూతజ్గళుమ్ శొల్లక్కడవతాక ముఱ్పడవే కణ్డిత్తాళ్, అన్దవాస నై యాలేపార్త్తాళ్. (అధస్తాత్) తన్నుడైయ క్లేశాతిశయత్తైక్కణ్డు *ఆచ్చి తన ఎయిఱ్ఱైరిచ్చలాలే శోన్నాళో వెన్ఱు పార్త్తాళ్.

(అపి) మీణ్డుమేలేపార్త్తాళ్. కీళేశొన్న వఱ్ఱుక్కు సముచ్చయ మానాలో వెన్నిల్, నిరీక్షమాణా- ఎన్గిఱమేలోడుఘటియాతు, కణ్డతు కీళేయిల్లామైయాలే.

(నిరీక్షమాణా) ఎన్గిఱ వర్తమానత్తాలేసాదరాతిశయమాక వైత్తకణ్ వాఙ్గిఱ్ఱిలళెన్గిఱతు. నిరీక్షమాణా దదర్శేత్యన్వయః.

(తమ్) ఎన్గిఱపదమ్ తిరువడియినుడైయ సర్వానుభవత్తైయుమ్ శొల్లుకిఱతు.

(అచిన్త్యబుద్ధిమ్) తిరువుళ్ళత్తిలిడముడైమై తిరుమేనియిలే నిఴలెళుకై.

(దదర్శ) సముద్రలఙ్ఘనాద్వ్యాయాస మెల్లామోప్పపడి శ్రీమత్క టాక్షత్తాలే పూర్ణమాకప్పార్త్తాళ్.

(పిఙ్గాధిపతేరమాత్యమ్) ఒరుమహారాజావినుడైయ ఆజ్ఞైక్కీళే యిరున్దానొరుమన్త్రి యెన్ఱుమిడత్తై అవన్ తానాయిరున్ద విరుప్పైక్కో డ్చొల్లిక్కొడుత్తతు. యావనొరువనాలే మహారాజావినుడైయ పిఙ్గాధి పత్యముమ్ తన్నుడైయ వమాత్యత్వముమ్ పెరుమాళుడైయ ప్రథమ కటాక్షత్తినాలే యుణ్డాక్కప్పట్టతు, అవనై.

---

* ఆచ్చి-తల్లి.

(వాతాత్మజమ్) కణ్ఠగతప్రాణైయాన పిరాట్టిక్కు త్తిరుపడితిరు మేనిపోఱుప్పిత్తపడియాలే, ఋషిత్తైన్ఱిక్కు-నైన్నిలాన్.

(సూర్యమివ) ప్రతిపక్షజ్ఞఙ్గళుడైయవెరువుమ్బడివీర్యమ్ పుఱప్పట్టుప్పర మ్బుకైయాలే, అన్ధకార త్తిలాదిత్యనైప్పోలెన్గిఱాన్. మకనెన్నుశ్శ్లైయిట్టు వారాతే కాల్ప్పిత్తానేవన్దతాకిల్ కణ్వైక్కవొణ్ణాతే.

(ఉదయస్థమ్) అభూతోపమై. పశ్చాయ వాదిత్యనైప్పోలిన్ఱియిలే ఉదయగిరియిలే ఉగిత్తు రావణను క్కజ్జి శెల్లానిల్లాతే ఉదయగిరియిలే కాలూన్ఱినిల్లానోరు ఆదిత్యనైప్పోలే దృష్టాన్తమ్శొల్లలామ్. ౨౨.

తాత్పర్యము రావణునిచేఁ బ్రేరేపింపఁబడు రాక్షసస్త్రీలచేత జేయబడుబాధల నున్ను విశేషదుఃఖమునున్ను సహించలేక ప్రాణవియోగమునునిశ్చయించిన సీతాదేవి శింశుపావృక్షమునందుండి కర్ణశ్రావ్యముఁగ జెప్పఁబడు రామకథనువిని, తన్నుఁజూరడిం చుటకు స్త్రీలకష్టమెఱిగిన దిగజ్జనలు వచ్చిరేమోయని నలుదిక్కులును,శచీదేవియో యని మీఁదుగను, తనతల్లి భూదేవియోయనిక్రిందుగను, పలుమారుమాచుచుండ ఐంద్రము మొదలగు ౯ వ్యాకరణములు జదివిన మహాబుద్ధిశాలియు తననేర్పుచేత సుగ్రీవునికి రా మునితోసఖ్యముజేయించి పోయినరాజ్యమిప్పించి సమస్త కార్యనిర్వాహము జేయుమ న్త్రియునునైన శ్రీయాంజనేయునిఅంధకారమునుపోగొట్టు బాలసూర్యునివలెజూచెను,

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

సున్దరకాణ్డము, ౩౮-వ సర్గము, 33-వ శ్లోకము.

మూ॥ స పిత్రా చ పరిత్యక్త స్సురైశ్చ స మహర్షిభిః ।
త్రీన్ లోకాన్ సంపరిక్రమ్య త మేవ శరణం గతః॥ ౨౩.

అర్థము,— సః- ఆకాకాసురుఁడు, పిత్రాచ - తండ్రిచేతను, సమహర్షిభిః- మహర్షులతోగూడుకొన్న, సురైశ్చ - దేవతలచేతను, పరిత్యక్తః - విడువఁబడినవాఁడై, త్రీన్-మూడైన, లోకాన్- లోకములను, సంపరిక్రమ్య- సంపూర్ణముగాఁదిరిగి, తమేవ- ఆరామునే, శరణమ్- ఉపాయముగా, గతః - పొందినవాఁడాయెను.

వ్యా. అవతారికై. “చిత్తిరకూటత్తిరుప్పశిఱుకాక్కైము లైతీణ్డవత్తిరమేకొణ్డెజెయపనైత్తులకున్దిరిన్దోడి, విత్తకనేయిరామావో

నిన్నపయమెన్ఱైప్ప" ఎన్ఱు- పిరాట్టి తిఱత్తిలే తీరక్కఴియపరాధత్తై ప్పణ్ణి సాపరాధనానకాకత్తైక్కుఱిత్తు పెరుమాళ్ బ్రహ్మాస్త్రత్తైప్రయోగిత్తరుళ, అవనుమతుక్కఞ్జి తనక్కుప్పుకలామిడ మెల్లామ్బోయ్ తట్టిత్తిరిన్దు పోక్కఱ్ఱు. ఎఙ్గుమ్బోయ్ కరైకాణాతేయిక్కడల్ వాయ్మీణ్డేయుమ్ వఙ్గత్తిఱకూమ్బేఱు మాప్పుఅవైయాయ్ విష్ణుపోతమాన పెరుమాళ్ తిరువడికళిలేవన్దు విఴున్దపడియై చ్చొల్లుకిఱతు.

*౧. (స:) సాపరాధర్ పిఱ్ఱైకళైప్పాఱుప్పి క్కైక్కుపురుషకార భూతైయానపిరాట్టితిఱత్తిలే అపరాధమ్బణ్ణి నేరాకవధ్యనా యిరుక్కిఱవర్. *౨.(స:) భాగవతాపచారమ్బణ్ణి,నక్షమామిక్కిలక్కా యిరుక్కిఱవర్. * 3. (స:) పరమపురుషార్థత్తైవిట్టు, "భక్ష్యార్థిబలిభోజన:" ఎన్ఱు - క్షుద్రపురుషార్థత్తైప్పఱ్ఱి అరునరకత్తుఴున్దుమ్బయఱపడైత్తిరుక్కిఱవర్. * ౪. (స:) అపరాధమ్బణ్ణ సఙ్కల్పిత్తపోతే దేవత్వమ్ పోయ్ కాకమాయ్ స్వరూపహానిపిఱన్దిరుక్కిఱవర్. * ౫. (స:) "నత్రైస్సరుధిరై:" ఎన్గిఱపడియే, ఆర్ద్రాపరాధనాయితిరక్కైయన్దాయిరుక్కిఱవర్. * ౬.(స:) "ధరాన్తరచర:"ఎన్ఱు-ఇతుక్కుమున్బెల్లామ్*పాతుమ్బుకళిలేఅడఙ్గివాఴ్న్దు ఇప్పోతుఅపరాధమ్బణ్ణినపడియాలే, "పవనస్యగతౌసమ:" ఎన్ఱు-ఆకాశత్తిలే కాల్పుప్పాతేతిరికిఱవర్. *౭. (స:) "బన్ధుశ్చపితాచమమరాఘవ:" ఎన్ఱు- ‡నిరుపాధిక బన్ధువాయిరుక్కిఱ పెరుమాళ్ కైవిట్టపడియాలే సోపాధికబన్ధుక్కళుమ్కైవిడుమ్బడియిరుక్కిఱవర్.

సోపాధికబన్ధుక్కళ్ కైవిట్టపడి ఎఙ్ఙనేయెన్నిల్, (పితాచపరిత్యక్తస్సురైశ్చసమహాషిభి:) ✓ కోణ్డాఱ—విళివైక్కణ్డార్ విళిత్తు ఆఙ్ఞైయకైవిట్టార్కళ్. ఉళ్ మనితర్ పుఱమనితరెన్నుమ్ వాశియుణ్డో నె

* పాతుమ్బు-తోట్టి ‡ నిరూపాధిక-నిర్హేతుక. ✓ కోణ్డాఱ-స్వామియైనశ్రీరాములు.
— విళివై-కోపమును.

న్నిల్, * ౧. (పితా)చపరిత్యక్తః) ముఱ్పడ ఉళ్ మనితర్ కైవిట్టార్ కళెన్గిఱతు. * ౨ (పితా)చపరిత్యక్తః) బ్రహ్మాస్త్రన్దొడర్న్దు*ముడుక్కినపడియాలే, పెర్ఱ తకప్పన్ రక్షిక్కుమోవెన్ఱు అఞ్జెఱప్పోనాన్ ; అవనుమ్ కైవిట్టాన్. త్రైలోక్యాధిపతియా యిరుక్కిఱవన్ కైవిడుకైక్కడియెన్నెన్నిల్ , * ౩. (పితా)) "ఇన్ద్రోమహేన్ద్రస్సురనాయకోవా త్రాతుంనశక్తాయుధి రామవధ్యమ్" ఎన్ఱు-పెరుమాళ్ మునిన్దవర్ కళైరక్షిక్కైక్కుత్తనక్కుశక్తియిల్లామైయాలే కైవిట్టాన్. అన్ఱిక్కే,*౪.(పితా)పరిత్యక్తః)హితపరనానపడియాలే ఇవన్ శెయ్త వవినయత్తుక్కు అత్తనైయుమ్ వేణుమెన్ఱు కైవిట్టానెన్ఱుమామ్. * ౫ (పిత్రా) అన్ఱిక్కే, భ్రష్టైశ్వర్యనాన తన్నైలబ్ధైశ్వర్య నాక్కినాళ్ నాచ్చియారాకైయాలే, అన్దకృతజ్ఞనైయాలే అవ్విషయత్తిలే అపరాధమ్పణ్ణినపడియాలే కైవిట్టానెన్ఱుమామ్. * ౬. (పిత్రా) అన్ఱిక్కే, " సర్వేషామేవలోకానాం పితా" ఎన్ఱుమ్- "దేవదేవో హరిఃపితా" ఎన్ఱుమ్- సకల జగత్పితావాన పెరుమాళ్ కైవిట్టపడియాలే ఇవన్ పితావుమ్ కైవిట్టానెన్ఱుమామ్. * ౭. (పిత్రా) అన్ఱిక్కే, "విష్ణోః పుత్రత్వమాగచ్ఛ" ఎన్ఱు అపేక్షిత్తవన్ అవతార రహస్యత్తైయఱియు మవనాకైయాలే, పుత్రస్నేహత్తిలుమ్ భ్రాతృస్నేహమ్ కనవియతాకైయాలే కైవిట్టానెన్ఱుమామ్. * ౮. (పిత్రా) అన్ఱిక్కే, పెరుమాళాలే తన్ కుడియిరుప్పుమ్ పెర్ఱ పరిభవముమ్ తీరత్తేడుకిఱవనాకైయాలే, అవ్విషయత్తిలే అపరాధమ్పణ్ణినపడియాలే కైవిట్టానెన్ఱుమామ్ * ౯. (పిత్రా) అన్ఱిక్కే, "మాముపాస్వ" ఎన్ఱు-తన్నై భగవత్పర్యన్తమాక అనుసన్ధిక్కుమ్ జ్ఞానవానాకైయాలే భగవద్ద్రోహియెన్ఱు కైవిట్టానాకవుమామ్.

కైవిట్టపడితాన్ మేలెఴవోవెన్నిల్, (పరిత్యక్తః) లోకయాత్రైక్కాకవన్ఱిక్కే బుద్ధిపూర్వకమాక కైవిట్టాన్ (పరిత్యక్తః) ఇవన్ త

* ముడుక్కిన - తరిమిన

స్నళవన్నిక్కే ఇవనైచ్చ్యాఙ్ద భార్యాపుత్రాదికళైయు మకప్పడకై విట్టాఙ.

హితపరనాకై యాలే ఇవఙకై విడుకిఱాఙ, ప్రియపరైయానతా యార్ శెయ్తపడి యెన్నెన్నిల్, చకారత్తాలేయవళుమ్ కైవిట్టాళెన్గి ఱతు. చకారమనుక్తసముచ్చయపరమ్. ఇవళ్ కైవిడుకైక్కుడియెన్నె న్నిల్, "సీతానారీజనస్యాస్య యోగక్షేమంవిధాస్యతి" ఎన్ఱు-పెణ్బిఱ న్దార్క్కురక్షకైయాన పిరాట్టి*తిఱత్తిలే అపరాధప్పణ్ణినపడియాలే కై విట్టాళ్. (చ) మాతాఽపిచపరిత్యక్తః-"త్వంమాతా సర్వలోకానామ్" ఎన్ఱు - సర్వలోకమాతావాన పిరాట్టి కైవిట్టపడియాలే ఇవఙమాతా వుమ్ కైవిట్టాళ్.

ఇవళిప్పడి కైవిట్టవళవిల్ పుఱమ్బుకలానారుణ్డోవెన్నిల్; (సు రైః) సజాతీయరాన దేవర్కళ్ పక్కలిలేశెన్ఱాఙ, అవర్కళుమ్ తళ్ళి నార్కళ్. అవర్కళ్ తళ్ళుకైక్కుడియెన్నెన్నిల్; "న్యబిభ్యతిదే వాశ్చ జాతరోషస్యసంయుగే" ఎన్ఱు-పెరుమాళ్ కణ్ శివన్దాల్ భయ ప్పడుమవర్ కళాకైయాలే కైవిట్టార్కళ్. (సురైః) కల్లిట్టుకోట్టినా లుమ్ శాకామైక్కు అమ్పృతపానమ్ పణ్ణినవర్కళాకైయాలే, పెరుమాళ్ తిరుచ్చరత్తాలేముడిన్దు పోకిఱోమోవెన్ఱు భయత్తాలే కైవిట్టార్కళాక వుమామ్. (సురైః) దేవైః-"విష్ణుభక్తిపరాదేవాః" ఎన్ఱు-అనుకూల ప్రకృతికళాకైయాలే ప్రతికూలనానవివనైక్కైవిట్టార్కళాకవుమామ్.

పూర్వావస్థైక్కు సజాతీయరాన దేవర్కళ్ కైవిట్టార్కళ్; ఇప్పోతైక్కు సజాతీయఙ్గళానపక్షికళ్ శెయ్తపడియెన్నెన్న, చకార త్తాలేపక్షికళుమ్ కైవిట్టనవెన్గిఱతు. అవైకైవిడుకైక్కుడియెన్నెన్నిల్; "పక్షిణోఽపిప్రయాచన్తే సర్వభూతాను కమ్పినమ్" ఎన్ఱుమ్-"పఱవై యిన్కణఙ్గళ్ కూడుతిఱప్ప" ఎన్ఱుమ్-పక్షికళుమ్ పెరుమాళ్ పక్కలిలే

* తిఱత్తిలే - ప్రక్కన.

పక్షపాతికళాకైయాలేకై విట్టన.అన్నియిలే,"పఱవైయరైయా" ఎన్నుమ్- "పుళ్ళరైయా" ఎన్నుమ్ - తజ్గళుక్కు నియామకనాన పెరియతిరువడి నయినార్క్కు వెఱుప్పామెన్ఱు కైవిట్టనవెన్నుమామ్. అన్ఱిక్కే, "అన్న మాయన్ఱజరుమఱైపయన్దా" ఎన్నుమ్ - "అన్నమాయ్నూల్ పయన్దా" ఎన్నుమ్-తజ్గళుక్కెల్లామ్ కూటస్థనాయిరువ్పతొరు పక్షివిశేషత్తుక్కు కుంశ్మ్ శెయ్త పడియాలే సజాతీయజ్గళెల్లామ్ కైవిట్టవెన్నుమామ్. అన్ఱిక్కే, *విష్ణుపదత్తెప్పాశ్ తిరికిఱవై యాకైయాలే, పెరుమాళ్ తిరువడికళిలే అపరాధమ్పణ్ణినానెన్ఱు కైవిట్టనవాకవుమామ్.

ఇవై యిప్పడిశెయ్తాల్ ఆనృశంస్య ప్రధానరాన ఋషికళ్ శెయ్తపడియెన్నెన్న, (సమహర్షిభిః) దేవర్కళ్ కైవిడుకఱవిడత్తిలే ఋషికళోడొక్క కైవిట్టార్కళెన్నుమ్పడి విట్టార్కళ్. ధార్మికరానవివర్కళ్ కైవిడుకైక్కడియెన్నెన్నిల్ ; ఋషికళాకిఱార్ కాణవల్లర్కళ్. మహర్షికళాకిఱార్ దూరక్కాణవల్లర్కళ్. అతావతు - ఇత్తాల్ నామివనైక్కొణ్డాల్ ఇవన్దాను మివనోడు సంసర్గత్తాలుమ్ నశిప్పోమెన్నుమ్, నామ్కైవిట్టాల్ ఇతొరు అనన్యగతియే ఎన్ఱుపెరుమాళ్ తానేఇరజ్గువరెన్నుమ్ అవ్వళవుమ్ శొల్లక్కాణ వల్లవర్కళాకైయాలే కైవిట్టార్కళ్. (సమహర్షిభిః) "యో విష్ణుం సతతం ద్వేష్టి తం విద్యాదన్త్యరేతసమ్"ఎన్ఱు-భగవద్ద్రోహికళ్ చణ్డాళరెన్ఱఱియుమవర్కళాకైయాలే, "చణ్డాలః పక్షిణాం కాకః" ఎన్గిఱచణ్డాలన్ ఇజ్గు పుకురలాకాతెన్ఱు కైవిట్టార్కళాకవుమామ్. (సమహర్షిభిః) ఋషికళాకిఱార్ కేవలమ్భగవద్వైభవ మఱియుమవర్కళ్, మహర్షికళాకిఱార్, "ఒణ్డామరైయాళ్ కేళ్వనొరువనైయే నోక్కుముణర్వు" ఎన్గిఱ ఇవన్దవైభవముణర్న్దిరుక్కుమవర్కళ్. ఆకైయాలే పురుషకారవిషయత్తిలే అపరాధమ్పణ్ణిన పడియాలే కైవిట్టార్కళాకవుమామ్.

---

* విష్ణుపదత్తై - (౧) భగవత్ చరణమును (౨) ఆకాశమును.

ఇవర్కళ్ ఇప్పడి కైవిట్టతు అవఱ్ తఙ్గళ్ పక్కల్ వరామైయాలెన్నిల్; (త్రీఞ్ లోకాఞ్ సంపరిక్రమ్య) ఇరున్దవిడన్దోఱుమ్ శెలచ్చెల్లత్తళ్ళినార్కళెన్గిఱతు. (త్రీఞ్లోకాఞ్) "అన్ఱైత్తులకున్దిరిన్దోడి" ఎన్గిఱపడియే కణ్ణుక్కెట్టినవిడమెల్లామ్ పోవాన్. (త్రీఞ్లోకాఞ్) భూమ్యన్తరిక్షస్వర్గఙ్గళాకిఱదేశమడైయ తిరిన్దాఞ్. భూమియెఙ్గుమ్ తట్టిత్తిరిన్దవళవిల్, మహర్షిభిః పరిత్యక్తః-ఎన్ఱు మహర్షికళ్ కైవిట్టార్కళ్. అన్తరిక్షమడైయత్తట్టిత్తిరిన్దవళవిల్ ఆకాశచారికళానపక్షికళ్ కైవిట్టన. స్వర్లోకమడైయ తట్టిత్తిరిన్దవళవిల్ మాతా పితాక్కళుమ్ దేవర్కళుమ్ కైవిట్టార్కళ్. (సంపరిక్రమ్య) ఒరుకాల్ తట్టిత్తిరిన్దవిడత్తిలే ఒన్పతుకాల్ తట్టిత్తిరిన్దాఞ్. అకముడైయవర్కళఱియాతపడి ☼ కైప్పడైకళిలే ఒతుఙ్గిక్కిడప్పతుమ్ శెయ్తాఞ్.

ఇప్పడి తిరిన్దవిడత్తిలే మేల్శెయ్త తెన్నెన్నిల్,* ౧. (తమేవశరణంగతః) ఇవఞ్ తఙ్జమెన్ఱు భ్రమిత్తుప్పోనవర్కళిలుఙ్గాట్టిల్ కొల్లనిన్ఱ పెరుమాళ్ ముకన్దానే కుళిర్న్దిరున్దతు, అవర్ తస్మైయేపఱ్ఱినాన్. * ౨. (తమేవ) "యదివారావణస్స్వయమ్" ఎన్ఱు-శరణాగతనానవిభీషణనుక్కు ప్రాతికూల్యమ్బణ్ణినవనై విరుమ్బక్కడవరానవర్ తస్మైయే పఱ్ఱినాఞ్. *3. (తమేవ) "శరణాగతవత్సలః" ఎన్ఱు-శరణాగతిక్కెల్లైయానవవర్ తస్మైయేపఱ్ఱినాన్ అశరణ్యరానవర్కళైప్పఱ్ఱిత్తిరిన్ద నెఞ్జాఱల్ తీర సర్వలోకశరణ్యరానవర్ తస్మైయేపఱ్ఱినాన్. * ౪. (తమేవ) "తామరైయాళాకిలుమ్ శితకురైక్కుమేల్ ఎన్నడియారతుశెయ్యార్ శెయ్తారేల్నన్ఱుశెయ్తార్" ఎన్ఱు- పిరాట్టియేకుఱ్ఱమ్శొల్లిలుమ్ మన్ఱాడి యేఱిట్టుక్కొణ్డు రక్షిక్కుమవర్ తస్మైయేపఱ్ఱినాఞ్.*౫. (తమేవశరణంగతః) శరణాగతనాన గన్ధర్వనైయుమ్ బాణనైయుమ్ కాట్టిక్కొడుత్తవర్కళైప్పోలన్ఱిక్కే, "దోషోయ

☼ కైప్పడై - నడవ అర

ద్యపి" "నత్యజేయమ్"ఎన్ఱు-దోషమే△ పత్తాశాకక్కైక్కొళ్ళుమవర్ తమ్మైయే పత్తినాల్•*ఓ• (శరణంగతః) ఉపాయబుద్ధ్యాపత్తినాన్ల్లర్ కణ్డవిడమెఙ్గుమ్ తట్టి త్తిరిన్దవనాక్కైయాలే, కాల్ముటిన్దు ఒతుఙ్గనిఝల్ తేడివన్దార్, అవ్విడమ్ నివాస వృక్షమాయిరున్దతు• అల్లతు, "భూమౌనిపతితమ్" ఎన్ఱు-తత్తైయిలే తలైయుమ్ మడియిలే కాలుమాయ్ విழுన్దవర్ శరణాగతిపణ్ణినాన్ఱ్రతే• ఇత్తాల్ సర్వేశ్వరర్ రక్షిక్కైక్కు ముతల్ అపరాధ భూయిష్ఠత్తైయుమ్ అనన్యగతిత్వముమ్ శొల్లిత్తాయిత్తు• ౨౩.

తాత్పర్యము. చిత్రకూట పర్వతమునందు పిరాట్టికి మహాపరాధము జేసినఇన్ద్రునికొడుకైనజయన్తుడనేడు కాకాసురునిమీది శ్రీరాము లోకదర్శనభిమన్త్రించివేయనదియొక బ్రహ్మాస్త్రమైతరుమ, భూమి,ఆకాశము, స్వర్గము ఈమూడులోకములన్నియుం తిరిగినను, తనతండ్రిచేతను ప్రియపరురాలైన తల్లిచేతను, సజాతీయులైనదేవతలచేతను, పక్షులచేతను ధార్మికులైన ఋషులచేతనున్ను పలుమారుపేక్షింపబడినవాడై అనన్యగతికుడై శరణాగతవత్సలుడైన ఆరాముసే శరణుజొచ్చెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

సున్దరకాణ్డము - ౫౩ వ, సర్గము ౩౦ వ, శ్లోకము.

మూ॰ సత్యం రాక్షసరాజేన్ద్ర కురుష్వ వచనం మమ ।
రామదాసస్య దూతస్య వానరస్య విశేషతః ॥ ౨౪.

అర్థము॰— రాక్షసరాజేన్ద్ర- ఓరక్కసఱేడ ? విశేషతః-అధికముగ, రామదాసస్య- శ్రీరామునికికిఙ్కరుడైన, దూతస్య- దూతుడైన,వానరస్య-శాఖామృగమైన,మమ- నాయొక్క, వచనమ్ - మాటను, సత్యమ్ - యథార్థముగ, కురుష్వ - చేయుము.

వ్యా అవతారికై• "సుజాత మస్యేతి హి సాధుబుద్ధేః" నొన్దారైక్కణ్డా లయ్యో వెన్నుమ్ సత్ప్రకృతి యాక్కైయాలుమ్, " యచ్ఛీలస్స్వామీ తచ్ఛీలాప్రకృతిః " ఎన్ఱు- పరమకారుణికరాన పెరుమాళడి

△ పత్తాశాక - హేతువుగా.

మైయాంకైయాలుమ్ రావణనుడైయ వనర్ధగణ్ణు అవనుక్కు హితోపదే శమ్బణ్ణుకిఱాన్ తిరువడి.

*౧ (సత్యమ్) శత్రుపక్షత్తిల్ నిన్రుమ్ వన్దవివన్ శొల్లుకిఱవార్త్తై⊕ విప్రలమ్భకరమెన్ఱు నినైత్తిరాతే ఉణ్మై యెన్ఱు నినైత్తిరు. * ౨. (సత్యమ్) సదైకరూపమ్ శిఱితు నాళ్ ఒరుపడియాయ్ పిన్నై వేఱొరుపడియిన్ఱియిలే ఒరుపడిప్పడ నడక్కుమెన్ఱు నినైత్తిరు.* 3. (సత్యమ్) వెఱుమనక్కేయన్ఱియే ఎల్లారుక్కుమ్ కార్యమాకైయాలే పొయ్యాయిరాతుకాణ్. రామగోష్ఠియిల్ వాసనైయాలే నాన్ శొల్లుకిఱతు సత్యమాయల్లతుఇరాతుకాణ్. వార్త్తైయిలే పొయ్యిల్లైయాకిలుమ్ అనభిమతమాయిరుక్కుమోవెన్నిల్, * ౪. (సత్యమ్) "సత్యంభూతహితంప్రోక్తమ్" ఎన్గిఱపడియే, సర్వప్రాణికళుక్కుమ్ హితమాయ్ కాణిరుప్పతు.

నాట్టారుక్కు హితమ్శొల్ల పోన్దోమోవెన్న, * ౧. (రాక్షసరాజేన్ద్ర) ఇత్తనై పేరుక్కు క్కడవనానవునక్కు అవర్కళుడైయహితమ్ శెయ్యవేణ్డావో? అన్ఱియిలే.* ౨ (రాక్షసరాజేన్ద్ర) ఇప్పడిక్కొత్త ఉణ్మైయాన వార్త్తై కేట్టన్ఱో ఇవ్వైశ్వర్యమ్ ఉనక్కుణ్డాయిర్ఱు. * 3. (రాక్షసరాజేన్ద్ర) అళవుపట్టఐశ్వర్యమన్ఱో ఉన్నైశ్వర్యమ్, నాట్టిల్ రాక్షసరాయ్ప్పిఱన్దార్క్కుమ్ రాజాక్కళాయ్ ప్పిఱన్దారెల్లార్క్కుమ్ మేలానవనన్ఱో?నీ. * ౪. (రాక్షసరాజేన్ద్ర) రాక్షసరాజాక్కళ్ తాన్ ఉన్ కాలిలేవిఴున్బడియాక వన్ఱో ఉన్ పెరుమైయెన్నాకవుమామ్. * ౫. (రాక్షసరాజేన్ద్ర) "ఇదిపరమైశ్వర్యే" ఇతే. రాక్షస రాజాక్కళ్ ఐశ్వర్యయుక్తర్, నీపరమైశ్వర్య యుక్తన్.

నమ్మైయిప్పడి ఇప్పోతు:: ఉపశ్లోకిక్కుఱతెన్నెన్న; * ౧. (కురుష్వ) నాన్శొల్లుకిఱ హార్త్తైయై అనుష్టిప్పాయాకవేణుమ్. *౨. (కురుష్వ) శెయ్వేనో తవిరువేనో వెన్ఱు విచారిత్తాల్ తవిర్తల్ శెయ్యావొణ్ణాతు, పత్తుమ్పత్తాకవనుష్ఠిక్కవేణుమ్. * 3. (సత్యంకురుష్వ) ప్రహ

⊕ విప్రలంభమ్-వంచనను, :: ఉపశ్లోకిక్కుఱతు - స్తోత్రముచేయుట.

ష్ఠాదిస్వపక్షమల్లనివన్, పరపక్షమ్వసిష్ఠాది జ్ఞాతావల్లనివన్ , ఒరుకుర
ఙ్గు , ఆకైయాల్ అనాప్తనెన్ఱు నినైత్తిరాతే ఎన్ఱాన్. ఉక్తైయాక
చ్చొల్లుకిఱవాత్తైనై నీ ఇశైయవేణుమ్ *౪. (రాక్షసరాజేన్ద్ర)కురు
ష్వ) ఉన్కీఴ్ ఒతుఙ్గినప్రాణికళైరక్షిక్కుమ్పోతు ఇత్తనైయుమ్
శెయ్యవేణుఙ్గాణ్.

ఇప్పడిశెయ్యచ్చొల్లుకిఱతు తానేతెన్నిల్, *౧ (వచనమ్) నాన్
శొల్లుకిఱవాత్తైయై.౨* (వచనమ్) "అర్థంవక్తీతివచనమ్"ఎన్ఱు- పాశుర
ప్పరప్పన్ఱు అర్థగర్భమానవాత్తైయై వచనమ్ కురుష్వ- ఎన్నానిన్ఱా
య్,నీశొల్లుకిఱపాశురత్తై నాన్ అనుభాషిక్కవోవెన్న,* 3. (వచనమ్)
వాగ్వ్యాపారమాన వృత్తియల్ల , అన్దవాక్యప్రతిపాద్యమానవర్థత్తై.

యారుడైయవాక్య ప్రతిపాద్యమెన్న,*౧. (మమ) ధూమ్రాక్షాది
వాత్తైపోలే దుఃఖకరమాకై యిన్ఱియే పరదుఃఖాసహిష్ణువాన వెన్ను
డైయవాత్తైయై. *౨. (మమ) మున్బు అశోకవనికైయిలే వాత్తై
యురువి పిరాట్టియై నలియప్పుక్కవర్కళైయకప్పడక్కణ్డు కార్యప్పాట్టా
లేయళైప్పాఱుత్తు పోవన్ద వెన్నుడైయ. *3. (మమ) "అహోరూపమ
హోవీర్యమ్" ఎన్ఱుమ్-"యద్యధర్మోనబలవాన్ స్యాత్" ఎన్ఱుమ్- "పున
శ్చపోఽచిన్తయదార్తరూపః" ఎన్ఱుమ్-ఉన్నుడైయయోగ్యతైయైక్కణ్డు
ఆశ్చర్యప్పట్టుమ్ ఉన్నుడైయ అనర్థత్తైక్కణ్డువెఱుత్తుమిరుక్కిఱవెన్ను
డైయ.౪* (మమ) సర్వాత్మాక్కళుక్కుమ్ ప్రాణభూతనానవాయుపు
త్రనాయ్వైత్తు, నీయనుకూలిక్కుమ్ పక్షత్తిలున్నుడైయ ప్రాణహాని
యైచ్చొల్లువేనో?౫* (మమ) ఐన్ద్రవ్యాకరణత్తై యధికరిత్తు ఆదిత్యశి
ష్యనాయ్ సుశిక్షితనాన వెన్నుడైయవాత్తైయామ్పొయ్యామో? *౬.
(మమ) "పిఙ్గాధిపతేరమాత్యమ్" ఎన్ఱు-కాట్టరశనానమహారాజరైయు
మకప్పడపిడేన్ఱుప్పడి ఒరురాజావుక్కు మన్త్రియానవెన్నుడై
యవాత్తైయుమ్ పొయ్యామో?

ఉన్నైక్కణ్డువైత్తే నాన్ సన్దేహిక్కిఱతా యిరుక్క, మమ వచనమ్-ఎన్ఱు ఇతోరు హేతువాయ్‌చ్చొల్లువానేన్నిల్, వానరమానవాకారమునక్కు సామాన్యమాకవిరున్దతాకిల్ ఎఱ్ఱాత్తైవిశ్వసనీయమాకైక్కు హేతుక్కళై చ్చొల్లుకిఱేఱ్. (రామదాసస్యదూతస్యవానరస్యవిశేషతః) ఇవన్ఱిలోరొన్ఱై హోరుమ్, ఇవైమూన్ఱాకారముత్తైయవేఱ్ వాత్తై హాయ్యాకాతుకాణ్ (రమదాసస్యదూతస్యవానరస్య) ఎన్నత్తైయ వాక్యత్తైమ్ ముప్పిరియాట్టియన్ఱోవిరుక్కిఱతు. (విశేషతో రామదాసస్య) హాయ్‌శొల్లామైక్కు నానేపోరుమ్, విశేషిత్తు పెరుమాళడియానుమ్‌హాయ్‌శొల్లువేనో? *౧. (రామదాసస్య) "రమోద్విర్నాభిభాషతే" ఎన్ఱుమ్- "సత్యవాదీచరాఘవః" ఎన్ఱుమ్ సత్యవాదియాన పెరుమాళోడే వాసమ్పణ్ణిన వేఱ్వాత్తైయుమ్ హాయ్యామో? *౨. (రామదాసస్య) "రమయతీతిరామః" ఎన్ఱు-ఎల్లారోడుమ్ హొరున్దుకిఱ పెరుమాళడియానాయిరుక్కిఱ నాన్ వెఱువాత్తైశొల్లువేనో? * ౩. (రామదాసస్య) "యదివారావణస్స్వయమ్" ఎన్నుమ్పడియాన పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళమఱియుమెన్నుత్తైయవాత్తైయన్ఱో? * ౪. (రామదాసస్య) నానిజ్గేహాయ్‌శొన్నేనెన్ఱు పెరుమాళ్ కేట్టరుళినాల్ ఎన్నైత్తలైయైచ్చిరైత్తు విలజ్గిడారో? * ౫ (రామదాసస్య) ఏతేనుమాకపరోం దేశమ్బణ్ణి ఆచార్యపదమ్ నిర్వహిప్పారుక్కుత్తిరునామమ్బొలే వేణ్డియిరున్దతిఱే.

ఇప్పడి*యురియవడియనాయ్/న్నాయన్బక్కల్ ○పరివాలేపురట్టిచ్చొల్లుకిఱవాత్తైయై మెయ్యెన్ఱిరుప్పేనోవెన్న, * ౧ (దూతస్య) ఇప్పడిక్కురియ వడిమానేయాకిలుమ్ ఏఱిట్టుక్కొణ్డ వధికారత్తుక్కిడాక నడక్కవేణ్డావో? *౨. (దూతస్య) దూతనావాఱ్, అత్తలైక్కుప్పారున్దవాత్తైశొల్లి స్వామి నిన్నైవైత్తలైక్కట్టుమవనిఱే. అప్పడిక్కన్నిడే కుళిరవాత్తైశొల్లి పిరాట్టియైక్కొణ్డు పోకవన్దవెన్నుత్తైయవాత్తై. * ౩. (దూతస్య) దూతనావానజ్గుచ్చొన్న వాత్తైయైయిజ్గేశొల్లి ఇజ్గుచ్చొన్న

---

* ఉరియ-తగిన　　/నాయన్ - ఎజమాని.　　○పరివాలే-స్నేహముచేతను

వార్త్తైయై యజ్ఞెశొల్లి యథార్థవాదియాన మత్తైప్పోక్కి ఇట్టు చ్చొల్లువానో?*౪. (దూతస్య) అజ్ఞుకట్టినఓలైత్తాలియై యజ్ఞేపొకట్టుజ్ఞేకట్టిన ఓలైత్తాలియైయజ్ఞే పాకట్టుత్తిరికిఱవెనక్కు మొరుకౌటిల్యముణ్డో.

ఆతువో నీఽఓలైదూతనాయ్ అభిమతనాయ్ అనాహూతనాయ్ వన్దతు, తోప్పైముఱిత్తు సేనాపతికళై క్కొల్లువతు, మన్త్రిసుతరై క్కొల్లువతు, కుమారనై క్కొల్లువతాయ్ నీశెయ్యాత తీమ్బుకళుణ్డో? ఉన్ వార్త్తైయై విశ్వసిక్కలామోవెన్న. * ౧. (వానరస్య) అతువో జాతిప్రయుక్తమాన వార్త్తై, కురఙ్గాట్టమత్తైప్పోక్కి దౌత్యత్తుక్కుక్కుత్తైయన్తుకాణ్. క్కైయిలేపట్టాత్తై క్కొడుక్కిలుమ్ ఉఱుమ్బిప్పఱిక్కై కురఙ్గుకళుక్కు స్వభావమన్రో * ౨. (వానరస్య) తోప్పైముఱిత్తతు, శాఖామృగమాకైయాలే పణైయోడు పణైతావిత్తిరిన్దేన్, మరఙ్గళ్ దుర్బలఙ్గళాకైయాలుమ్, "మహాకపే" ఎన్నుమ్బడి, నాన్ బలవానాకైయాలుమ్, ఎన్నైప్పాఱుక్కమాట్టామల్ ముఱిన్దతిత్తనై. సేనాపతిప్రముఖరుమ్ ప్రథమాపకారమ్బణ్ణి*నలిన్దార్కళ్, ఎన్నైఽనోక్కుకైక్కాక శిలవ్యాపరిత్తేన్. పిన్నైయుమ్☬నాడోడియాన కురఙ్గుపోలన్నియిలే ఎన్నుడైయ అద్భుతా_పదానఙ్గళైక్కణ్డుఅఞ్జినార్కళ్, అఞ్జినారైయోరత్తైయత్తైన్దు అడిత్తు ప్పోకట్టినత్తనై, ఎన్నైఱుక్కత్తైయిల్లై. * 3. (వానరస్య) వివేకికళాన మనుష్యజాతి యల్లేన్, రాక్షసజాతియల్లేన్, అఱివిల్లాతతిర్యగ్జాతియాన వెన్నుడైయ వార్త్తైయిలుణ్డోపాయ్. * ౪. (వానరస్య) వ్యాఘ్రవానర సంవాదమ్కేట్టఱియాయో ? బాధకనాన వేడనుక్కుకప్పడ రక్షకమాన జాతియిలే పిఱన్దవెన్నుడైయవాక్యమ్ బాధకమామో.

ఆకవిత్తాల్ మమవచనంసత్యమెన్ను, "వాతమామకన్" ఎన్గిఱపడియే, దేవయోనిజనానవెన్ వార్త్తై పాయ్యాకాతెన్ను సామాన్యవచ

---

* నలిన్దార్కళ్ - కష్టపరిచిరి. ఽనోక్కుకైక్కు- రక్షించుటకు
☬ నాడోడియాన - స్థితిలేనివాడు. _ అపదానఙ్గళై - చరిత్రమును.

నమ్శొల్లి, విశేషతో రామదాసస్యదూతస్య వానరస్యవచనంసత్యమెన్ను ఋజుక్కళాన పెరుమాళడియానావతు ఉక్తార్థ వాదియాన దూతనావతు ఇట్టుచ్చొల్లుకై క్కడియాన వివేకమిల్లాత తిర్యక్కావతా యిరుక్కిఅ వెన్నుడైయ వార్త్తెయన్ఱోవెన్ను విశేషహేతుక్కళై యుమ్శొల్లి, సీతానొరు పెరియానొరు త్తనుమాయ్ ఉనక్కు రక్షణీయమాన కుశ్రైచ్చరక్కు ముణ్డాయిరున్దతు, ఆనపిన్బు నాఙ్శొన్నపడియే అనుష్ఠిక్కవ్వారాయెన్గిఱాఙ్. ౨౮

తాత్పర్యము పరమైశ్వర్యసంపన్నుఁడా రాక్షసులకును రాజులకును ఱేఁడైన శత్రుపక్షము నందుండివచ్చిన వానిమాటలు నమ్మఁగూడదను సందేహమునుమాని భూతహితమైన నామాటను అవశ్యముచేయుము ఏలనన్న సర్వజంతువులకును ప్రాణభూతమైన వాయుపుత్రుఁడనుగాను, శత్రుగోష్ఠియందును శరణాగతవత్సలుడని ప్రసిద్ధుఁడైనరాముగోష్ఠియందు మొదట వాడనుగాదా సూర్యునివద్ద నిన్ద్రవ్యాకరణము నభ్యసించిన సుశిక్షితుఁడనుగానా? ఆముగ్గురు మహామహులగుణములు నాయందుకొంచమైనను సంక్రమించవా? ఇదిగాకచెప్పినమాటచెప్పు దూతనుగాని ఇష్టమొచ్చినట్లుకలిపిచెప్పుస్వతంత్రుఁడనుగాను. అట్లుఅబద్ధములుచేర్చిచెప్పుటకు తగినజాతియందును నేరుపుటలేదని రావణునికి ఆంజనేయులు హితమును బోధించిరి.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః

అభయప్రదానసారము.

అవతారికై.

"తౌతుమేధావినౌదృష్ట్వా వేదేషుపరినిష్ఠితౌ । వేదోపబృంహ
ణార్థాయ తావగ్రాహయతప్రభుః" ఎన్ఱు - వేదోపబృంహణార్థమాక
ప్రవృత్తమాన ప్రబన్ధమాకైయాలే, జగత్కారణ భూతపరవస్తు ప్రతి
పాదకమాన, "అద్భ్యస్సంభూతః పృథివ్యైరసాచ్చ' ఇత్యాదివాక్యఙ్గ
ళైయుమ్ అన్దవస్తువినుడైయ అవతారోపపాదకమాన, "అజాయ
మానో బహుధావిజాయతే" ఇత్యాది వాక్యఙ్గళైయుమ్ అవతార
ప్రయోజనమాన సాధుపరిత్రాణ దుష్కృద్వినాశఙ్గళై చ్చొల్లుకిఱ,
"యోదేవేభ్య ఆతపతి యోదేవానాంపురోహితః" ఎన్ఱుమ్-ఏవమాది
వాక్యఙ్గళై ఉపబృంహిక్కిఱతు శ్రీరామాయణమ్. అతుతాన్ ఎన్నె
న్నిల్, "వ్యక్తమేషమహాయోగీ పరమాత్మా సనాతనః" "భవాన్నా
రాయణోదేవ శ్శ్రీమాన్చక్రాయుధోవిభుః। అర్థితోమానుషేలోకేజజ్ఞే
విష్ణుస్సనాతనః" ఎన్ఱు- పరతత్వమ్ రామాత్మనా అవతరిత్తతెన్నుమిడ
ఙ్గణ్డోమ్. విశ్వామిత్రాధ్వరత్రాణమ్ శ్రీదణ్డకారణ్య వాసికళాన ఋషి
కళుడైయ సంరక్షణమ్ రావణాదికళుడైయ వరబలభుజబలఙ్గళాలే నోవు
పట్టఇన్ద్రాదికళుడైయ పరిపాలనమ్ ఇవై తొడక్కమాన వఴ్ఙాలే సా
మాన్యరక్షణత్తైయుమ్, "రామోరామోరామ ఇతిప్రజానామభవన్క
థాః। రామభూతంజగదభూద్రామే రాజ్యంప్రశాసతి" ఎన్ఱుమ్ - "తిర్య
గ్యోనిగతాశ్చాపి సర్వేరామమనువ్రతాః" ఎన్ఱుమ్ - తమ్ముడైయ అఴ
కాలుమ్ శీలత్తాలుమ్ తన్నై యొఴియ చ్చెల్లాతపడి తిరుత్తి మోక్ష ప్రదా
నమ్పణ్ణినారెన్ఱు సాక్షాదవతార ప్రయోజనమాన విశేష రక్షణత్తైయు
ఙ్జొల్లుకైయాలుమ్, సాధుపరిత్రాణఙ్గణ్డోమ్. తద్విరోధికళాన తాటకా

తాటకేయప్రముఖరెన్న, ఖరదూషణత్రిశిరస్సుకళెన్న, రావణకుమ్భకర్ణ ప్రభృతికళెన్న, ఇవర్ కళుడైయవధత్తాలే దుష్కృద్వినాశనముజ్గణ్డోమ్. పితృవచనపరిపాలనమ్, ఋషిదేవతాద్యనువర్తనమ్, శిటియత్తై ప్పెరియ తునలియాతపడి రక్షిత్త క్షాత్రమాన ధర్మమ్, అశ్వమేధ శత్తైర్యజనమ్, ఇత్యాదిసామాన్యధర్మజ్గళై యుమ్, “సుగ్రీవంశరణంగతః” “సముద్రం రాఘవో రాజా శరణంగన్తుమర్హతి”ఎన్నువిశేషధర్మత్తైయుమ్, “మర్యాదానాంచలోకస్య కర్తాకారయితాచసః” ఎన్నుమ్ - “స్వేస్వేధర్మే నియోక్ష్యతి” ఎన్నుమ్-పిఱరైయనుష్ఠిప్పిక్కైక్కుక అనుష్ఠిత్తపడియాలే ధర్మసంస్థాపనమ్ పణ్ణక్కణ్డోమ్. ఇప్పడి వేదోపబృహ్మణమాన శ్రీరామాయణత్తుక్కు ప్రధానప్రమేయమాన, “న్యాస ఇత్యాహుర్మనీషిణో బ్రహ్మాణమ్ తస్మాన్న్యాసమేషాం తపసామతిరిక్తమాహుః” ఎన్ను-ధర్మజ్గళిల్ పరమధర్మమాకచ్చొల్లప్పట్ట శరణాగతి ధర్మత్తైవిభీషణవృత్తాన్తత్తాలే ఉపబృహ్మిక్కిఱార్ శ్రీవాల్మీకిభగవాన్.

ఇతుప్రధానప్రమేయమానపడి ఎన్నెన్నిల్ , ఇప్రబన్ధత్తిల్ చక్రవర్తితిరుమకనైక్కుఱిత్తు చ్చొల్లుకిఱ పరతత్త్వముమ్ సంసారిసజాతీయరాయ్ తన్మేన్మై పారాతే గుహశబరీసుగ్రీవ ప్రభృతికళోడే ఒరునీరాకక్కలన్దశీలాదికళుమ్, సాధుపరిత్రాణమ్ ధర్మసంస్థాపనమ్ దుష్కృద్వినాశనమ్, ఎన్ను - ముఖభేదేన శొల్లప్పడుకిఱ సర్వరక్షకత్వముమాక ఇవైయిత్తే శరణ్యస్వభావమావతు. ఆకైయాలే, ఇప్రబన్ధక్రమముడైయ విభీషణవృత్తాన్తత్తిఱ్చొల్లుకిఱ శరణాగతియినుడైయ ప్రతిసమ్బన్ధిస్వభావప్రతిపాదకమాకైయాలే శరణాగతియే ప్రధానప్రమేయమ్.

ఇప్రకరణత్తిల్ శరణ్యనుక్కు శరణాగత రక్షణత్తిలుణ్డాననిర్బన్ధత్తైయుమ్, శరణాగత రక్షణ కాలత్తిలుమ్ ఆశ్రితపరాధీననాయిరుక్కుమెన్నుమిడముమ్, తద్విషయత్తిల్ ఆశ్రితరుడైయ పరివైయుమ్, ఇన్దశరణాగతిక్కు అజ్గమాన స్వభావజ్గళైయుమ్ ప్రతిపాదియానిన్ఱు కొణ్డు శరణాగతివైభవత్తై ప్రతిపాదిక్కిఱార్.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము - ౧౬ వ, సర్గము, ౧ వ, శ్లోకము.

మూ. సునివిష్టం హితం వాక్య ముక్తవన్తం విభీషణమ్
అబ్రవీ త్పరుషంవాక్యం రావణః కాలచోదితః ॥ ౨౫.

అర్థము.— హితమ్- వెనుక మేలుచేయునట్టి, వాక్యమ్- వాక్యమును, సునివిష్టమ్- చక్కగ కూడినట్టు, ఉక్తవన్తమ్- చెప్పుచున్న, విభీషణమ్- విభీషణునిగురించి, రావణః- రావణుడు, కాలచోదితః- యమునిచే ప్రేరేపింపబడినవాడై, పరుషమ్ - కఠోరమైన, వాక్యమ్ - మాటను, అబ్రవీత్ - చెప్పెను

వ్యా. అవతారికై. ముతల్ శ్లోకత్తాలే ఆణ్ పిళ్ళైయాన చక్రవర్తి తిరుమకనోడే వైరమ్బిఱన్దునిన్ఱదశైయిలే, ఇత్తై నిస్తరిక్క లామ్బడి భ్రాతావానవన్ పరమహితత్తై ఉపదేశిక్క, ఇత్తైక్కాఱ్కుడైకొణ్డు నాశకనాన కాలనుడైయ వార్త్తైయై క్కేట్టు అవన్బినోర్బవతే ఎన్ఱు ఋషి వెఱుక్కిఱార్.

(సునివిష్టమ్) అర్థత్తళవుమ్ శెల్లవేణ్డాతే, సంశ్రవేమధురమామ్బడి అఴకియసన్నివేశత్తైయుడైత్తాయిరుక్కుమ్ వార్త్తై అత్తాకిఱతు-అనభిమతమానాలుమ్ విడవొణ్ణాతిరుక్కై. అన్ఱిక్కే, సునివిష్టముక్తవన్తమ్ ఎన్ఱు - క్రియావిశేషణ మాకవుమామ్ వార్త్తై అఴకియత్తానాలుమ్ నెఞ్జిల్పడావిడిల్ కాఱ్కుడైకొళ్ళలామిత్తే. అఞ్జనన్ఱిక్కే, నెఞ్జిలే అఴకియతాక నివిష్టమామ్బడి శొన్నానెన్నై.

(హితమ్) వెఱుమ్ శెవిక్కినితాయిరుక్కైయన్ఱిక్కే దుర్దశైయై నిస్తరిక్కలామ్బడిపథ్యమా యిరుక్కుమ్వార్త్తైయై. అనభిమతమానాలుమ్ విడవొణ్ణాత్తాయిరుక్కుమ్ వాక్యసన్నివేశత్తైప్పార్త్తాల్. శ్రవణ కఠోరమానాలుమ్ విడవొణ్ణాతు పథ్యత్తైయుమ్పార్త్తాల్. ఇతొరువనుక్కు సహ్యమావతే ఎన్నై.

(వాక్యమ్) శొల్లవేణ్డుమ్హితమ్ పరిపూర్ణమాయిరుక్కై. వాక్యమావతు-అర్థత్తై పరిపూర్ణమాకచ్చొల్లుమతిఱే.

(ఉక్తవన్తమ్) “నాసంవత్సరవాసినే ప్రబ్రూయాత్” ఎన్ఱు-అత్యాదరమ్బణ్ణి కాఴ్కాడైయిలే తువళువార్క్కుచ్చొల్లుమ్ వార్త్తైయై ఇవఱ్ దుర్గతికణ్డు తఱ్శెల్లామైయాలే శొన్నవనై.

(విభీషణమ్) దూరస్థఱ్శొన్న వార్త్తైయాకిల్, ఆప్తమోఅనాప్తమో ఎన్ఱు శఙ్కిక్కైక్కు విడలామ్, “భ్రాతాస్వామీ త్రిరాత్మనః” ఎన్గిఅపడియే హితమ్శొన్నవన్ ప్రత్యాసన్ననై.

(పరుషంవాక్యమబ్రవీత్) శ్రవణసమనన్తరమ్, “స్థితోఽస్మిగతసన్దేహః” ఎన్ఱు*కలక్కమ్తీర్న్దు స్థితనాతల్, “త్వత్తోహి వేదాధ్యయనమ్” ఎన్ఱు-ఉపకారస్మృతియాలే పుకఴుతల్, “ఎనైత్తిమనక్కుడుత్తాయ్”ఎన్ఱు-ప్రత్యుపకారజ్ఞానామైయాలే♀తెకడాడుతల్ శెయ్యవేణ్డుమళవిలే శత్రుక్కళైచ్చొల్లుమ్ వార్త్తైయైచ్చొన్నాన్ (వాక్యమ్) అనఱ్శొల్లవేణ్డుమ్ విహితఙ్గళైనోక్కచ్చొన్నాప్పోలే, పరుషఙ్గళిలుమ్ ఇనిచ్చొల్లలావతిల్లై యెన్నుమ్బడి శొన్నాఱ్. అవఱ్ హితమ్శొన్నపోతు సునివిష్టమామ్బడి శొన్నాప్పోలే,ఇవనుమ్నెఞ్జిలేపుణ్ పడుమ్బడివ్యక్తమాక ప్పరుషిత్తాఱ్.

ఇతుక్కు హేతుశొల్లుకిఱతు మేల్ పదద్వయమ్. (రావణః) “రావయతిరోదయతి” ఎన్ఱు - పరహింసైయాలే నాట్టైక్కూప్పిడప్పణ్ణుతల్, అన్థానేకాలిట్టుకొణ్డు తానుమ్కూప్పిడక్కడవనాయిరుక్కై. ఇత్తాల్ తనక్కుమ్ పిఱర్క్కుమ్ హితమఱియాత దుష్ప్రకృతియెన్నై

(కాలచోదితః) భ్రాతాశొన్నవార్త్తైశెవిప్పడాతపడి ప్రత్యాసన్ననాన కాలన్ పిడరితళ్ళ అవఱ్షినొన్నాఱ్. భ్రాతా పెరుమాళ్ తిరువడికళిలేశరణమ్పుకుఎన్ఱాఱ్,కాలన్,అతు☼కడవతల్ల,ఎఱ్వఴియేపోవెన్ఱాన్. భ్రాతావిఱ్ వార్త్తై, “ద్విధాభజ్యేయమప్యేవంననమేయమ్” ఎన్ఱు-తఱ్ప్రకృతిక్కుచ్చేరామైయాలే కాలన్వఴియేపోనానై.   ౨౫.

---

* కలక్కమ్- తెలియకపోవుట.   ♀ తెకడాఴుతల్ -తడబడుట

☼ కడవతల్ల-చేయతగినది కాదు

తాత్పర్యము.— ఇప్పుడు అప్రియముగను నన్ను వెచుక మేలు చేయునట్టిమంచిమాటలను మనస్సునందు చక్కగాతాకునట్లు విభీషణుఁడు బోధించినను పరహింసజే లోకులను దుఃఖింపఁజేసి తాళకార్యమునఁజేసి తత్ఫలముగ తానును దుఃఖించునట్టి స్వభావముగలరావణుఁడు చెడ్డకాలము చేతను యమునిచేతను ప్రేరేపింపబడినవాఁడై విభీషణుని పలువిధములధిక్కరించినిందించెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

అవతారికై. రావణన్ అతిక్రమత్తిలేకై వళర్న్దిరుక్కచ్చెయ్ తే యుమ్‌నమక్కుకర్తవ్యమేతెన్ఱు మన్త్రిత్తిలేయిళ్రిన్దపితువే అవకాశమాక ఇన్దదుర్గతియైనిస్తరిక్కలామ్బడియాన పరమహితత్తైచ్చొల్లచ్చెయ్ తే ఇవనుక్కు అసహ్యమాయిరుక్కక్కణ్డవాత్తే ఇవనిరున్దదేశముమ్ నమక్కుత్త్యాజమ్, పరమధార్మికరానపెరుమాళిరున్దదేశమేనమక్కు ప్రాప్యమెన్ఱుపుఱప్పట్టు, వేకిఱవకత్తిల్ నిన్ఱుమ్ తుడిత్తుక్కొణ్డు పుఱప్పడువారైప్పోలే పోన్దానెన్ఱివనుడైయధర్మరుచియైక్కణ్డు కొణ్డాడుకిఱాన్ ఋషి.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭ - వ, సర్గము, ౧ -వ, శ్లోకము.

మూ. ఇత్యుక్త్వా పరుషంవాక్యం రావణం రావణానుజః।
ఆజగామ ముహూర్తేన యత్ర రామస్సలక్ష్మణః॥ ౨౬.

అర్థము.— రావణానుజః-రావణునితమ్ముడైన విభీషణుఁడు, రావణమ్-రావణునిగూర్చి, ఇతి-ఇట్లు, పరుషమ్-కఠినమైన, వాక్యమ్-వాక్యమును, ఉక్త్వా-చెప్పి, యత్ర-ఎచ్చట రామః- శ్రీరాముఁడు, సలక్ష్మణః- లక్ష్మణునితో కూడికొనినవాఁడైయున్నాఁడో అచ్చట-ముహూర్తేన-శీఘ్రముగ, ఆజగామ-వొచ్చెను.

వ్యా. ఇతిపరుషంవాక్యముక్త్వా-(ఇతి) ఎన్ఱు - "ప్రదీయతాం దాశరథాయమైథిలీ ' ఎన్ఱు - కర్తవ్యత్తినుడైయ సౌకర్యత్తైయుమ్, " యావన్నగృహ్ణన్తిశిరాంసిబాణాః " ఎన్ఱు - అకరణేప్రత్యవాయత్తైయుమ్శొన్నప్రకారత్తై, సన్తోషత్తాలే అనువదిక్కిఱాన్, ఋషి.

(పరుషమ్) సర్వాశ్వాసకరమాన తెన్బల్ సృగాలత్తుక్కు అసహ్యమామాప్పోలే, ఆశ్రయదోషత్తాలే ఇన్దపరమహితమ్ రావణనుక్కు ప్పరుషమాయిఱ్ఱు. (వాక్యమ్) హితోపదేశమ్ పరిపూర్ణమాయిరుక్కై. (ఉక్త్వా) హితజ్ఞనుమాయ్ భ్రాతావాయుమిరుక్కిఱవన్ ఇన్దదుర్గతియిలేకై విట్టుప్పోనానెన్గిఱ కుఱైతీరచ్చొల్లుమ్ వార్త్తైయడైయచ్చొల్లి, అవన్బక్కల్ అవకాశమిల్లామైయాలేపోన్దాన్. ఇవ్వనుభాషణత్తుక్కు ప్రయోజనమ్-రావణనుడైయ అతిక్రమత్తైక్కణ్డుపోతే కాల్యాగ్నిప్రాప్తమాయిరుక్క, హితజ్ఞర్గళ్ మీట్కలామోవెన్ఱు ఇవనుక్కుణ్డానవర్త్తియడైయచ్చొల్లుకై. శొన్న హితమ్ పరుషమాకైక్కు హేతుశొల్లుకిఱతు. (రావణమ్) వరబలభుజబలఙ్గళాలే ప్రబలరోడు దుర్బలరోడు వాశియఱ ఎల్లారైయుమ్ నలిన్దుపోన్దవనుక్కు ఎతిరికళుడైయ బలమ్ శొన్నాల్ పరుషమెన్నుమిడమ్ శొల్లవేణుమో? (రావణానుజః) అవన్ కిడన్దకుడలిలే సహవాసమ్బణ్ణిప్పోన్దవన్ కిడీర్ సత్వోత్తరః శొల్లుమ్ హితత్తైచ్చొల్లుకిఱానెన్ఱు శ్రీవిభీషణాழ్వానుడైయ ఏత్తత్తైచ్చొల్లుకిఱార్ ఋషి. హితజ్ఞర్ల్లుమిడత్తిల్ జ్యేష్ఠకనిష్ఠ విభాగమిల్లై, అఱియుమవర్ అఱియాతవనుక్కు చ్చొల్లుమత్తనైయెన్ఱుమామ్. జగామ-ఎన్న అమైన్దిరుక్క, ఆజగామ-ఎన్ఱతు, రావణగోష్ఠియిల్ తనక్కు సంబన్ధమిల్లామైయాలుమ్, రామగోష్ఠి తన్నిలమాయిరుక్కిఱపడియు న్దోత్తచ్చొల్లుకిఱాన్ ఋషి. (ముహూర్తేన) "న శౌరి చిన్తావిముఖజన సంవాసవైశసమ్। వరంహుతవహజ్వాలా పఞ్జరాన్తర్వ్యవస్థితిః" ఎన్గిఱపడియే, నెరుప్పువ్పట్టవకత్తిల్ కాల్యాగ్నుమతల్లత్తు నిఱ్కమాట్టాతాప్పోలే రావణగోష్ఠియిల్ ధరిక్కమాట్టాతపడియైచ్చొల్లుతల్. కట్టినిన్ఱ కత్తై విట్టాల్ తాయ్ ములైయిల్ వాయ్ వైత్తల్లత్తు ధరిక్కమాట్టాతాప్పోలే, రామగోష్ఠియిల్ పుకున్దల్లత్తు ధరిక్కమాట్టాతవనాయ్ పుకున్దానెన్నుతల్. "వత్సోగామివమాతరమ్" "తాయ్ నాడుకన్ఱేపోల్" ఎన్నక్కడవతిఱే. (యత్రరామః) రామసమ్బన్ధత్తైక్కాట్టిల్ రామసన్నిధిదేశమే ఉద్దేశ్యమెన్నై. "యత్రపూర్వేసాధ్యా

స్సన్తిదేవాః" "సుభగశ్చిత్రకూటోసౌ" ఎన్నక్కడవతిత్తే. (సలక్ష్మణః) ఇళైయపెరుమాళ్ పెరుమాళుక్కు నిరూపకరా యిరుక్కుమపడియై చ్చొల్లుకిఱతు. ఇత్తాల్ ఆశ్రితనుక్కు ఆశ్రయణీయనై యొళ్ళియచ్చెల్లా తెన్నై. అపూర్వరెన్ఱిరుక్క వేణ్డాతపడి శెల్లుకిఱవనుక్కు అగ్రేపురుషకారముణ్డెన్నవుమామ్ మహారాజర్, వధ్యతామ్- ఎన్న, "లక్ష్మణంపుణ్యలక్షణమ్" పెరుమాళివనైక్కైక్కొళ్ళవతు కాణ్టు తన్దిరుపుళ్ళత్తిల్ తణ్ణళితోఱ్ఱ ఇరున్దానిత్తే. తన్ శొల్ జీవియాత రావణగోష్ఠియిల్ వర్తిత్తనెజ్ఞాఱల్ తీర తమ్బియిట్ట వఴక్కాన రామగోష్ఠియిలే పుకున్దానెన్నవుమామ్. ఇశ్లోకత్తాల్ భగవద్రుచియుడైయవనుక్కు తద్విముఖరిరున్దఇడమ్ త్యాజ్యమెన్నుమిడముమ్, భగవత్సన్నిధియుణ్డానఇడమే ప్రాప్యమెన్నుమిడమాఱ్జిల్లిన్ఱాయిఱ్ఱు. ౨౬.

తాత్పర్యము — విభీషణుఁడు రావణునితో నిట్లు కఠినముగాఁబలికి రామలక్ష్మణులుండుచోటికి వచ్చిచేరెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము. ౨ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. రావణగోష్ఠియిల్ నిన్ఱుమ్ కిళమ్బి ఆకాశస్థనానపోతే ఇవనై ముతలికళ్ కణ్డార్ కళెన్గిఱాన్.

మూ. తం మేరుశిఖరాకారం దీప్తా మివ శతహ్రదామ్ ।
గగనస్థం మహీస్థా స్తే దదృశు ర్వానరాధిపాః॥ ౨౭

అర్థము.— మేరుశిఖరాకారమ్- మేరుపర్వతముయొక్క శిఖరమువంటి ఆకారముగల, దీప్తామ్-ప్రకాశించుచున్న, శతహ్రదామివ- మెఱుపువలె, గగనస్థమ్- ఆకసమునందున్న, తమ్- ఆవిభీషణుని, మహీస్థాః - భూమియందున్న, తే-ఆ, వానరాధిపాః - వానరశ్రేష్ఠులు, దదృశుః-చూచిరి.

వ్యా. (తమ్) కాట్టుత్తైమ్మై త్తప్పినవణ్ణమడువిలే నిఴ్ఴువాఱ్పోలే తన్నభినివేశ మెల్లాన్దోఱ్ఱవన్దవనై. (మేరుశిఖరాకారమ్) ప్రతిపక్షత్తై విట్టుప్పోర ప్పెఱుకైయాలే స్థిరనాయుమ్ ఒళిపెఱ్ఱపడియుమ్ పారత త్తిన్ శ్రీవన్దోఱ్ఱవన్ద పడియుమాకిఱ ఇస్స్వభావఙ్గళాలే మేరుశిఖరాకారమ్-ఎన్గిఱాన్. ఇత్తలైక్కు ప్రధాన అవయవమానశృఙ్గమ్ పెఱ్ఱతెన్నుమ్ రావణనుక్కు ఒరుశృఙ్గభఙ్గమ్పిఱన్దతెన్నుమ్ నినైక్కిఱాన్. (దీప్తామివశతహ్రదామ్) ముతలికళుడైయ పరివైక్కణ్ణు పెరుమాళై త్తిరువడిత్తొఴ వాణ్ణాతొఴికిఱతో వెన్గిఱ నడుక్కముమ్, పుకున్దల్లతు ధరిక్కమాట్టాత త్త్వరైయున్దోఱ్ఱ యిరుక్కై. ఇవనుడైయ ఒళిక్కు మిన్నలావతు దృష్టాన్తమాక ప్పోరామైయాలే, దీప్తామ్- ఎన్గిఱ విశేషణమ్ అభూతోపమై. ఇత్తాల్ మేరుశిఖరాకారమ్-ఎన్గిఱపదత్తిల్ అర్థమాకనినైత్తదీప్తినైయె ఇఙ్గేశాబ్దమాక్కినాన్.(గగనస్థమ్)లఙ్కైయిల్ నిన్ఱుజ్కాల్వాన్గినపోతేకణ్డార్కళెన్నై. (మహీస్థాః) భూమియిఱ్కు వలుక్కడైత్తవర్కళ్ తాన్దామధికరియాత గగనరక్షణత్తిలుమ్ అవహితరానారెన్ను అవర్కళుడైయకావల్ కుఱిక్కోళ్ శొల్లుఱతు. (తేదదృశుః) ఒరుత్తర్ కణ్డు ఒరుత్తరుక్కుచ్చొన్నాలుమ్ ఎల్లారుక్కుణ్డాగావరితే.అఙ్గనన్నిక్కే, ఎల్లారుమొక్క కణ్ణాలే కణ్డార్కళెన్నై. (వానరాధిపాః) కావలడైప్పణ్డ ముతలికళుక్కుముణ్బే కావలడైత్తముతలికళ్ విట్టువిడత్తేయిరున్దుకణ్డార్కళెన్గిఱతు పెరుమాళ్ పక్కల్ ఇవర్కళుక్కుణ్డాన పరివు ఆళిట్టన్దితొఴుమతన్నిక్కే, కావల్ తానివర్కళుక్కుజ్జీవనమాయిరుక్కిఱపడి. వానరాధిపాః-ఎన్ను- ఇవర్కళ్ పరివిలే అవహితరానపడి కణ్డు ఋషికొణ్డాడుకిఱానాకవుమామ్. ఇశ్లోకత్తాల్ ప్రతికూలర్ సమూహత్తిల్ నిన్ఱుమ్ పోరప్పెఱ్ఱ లాభత్తుక్కుమేలే అనుకూలర్ కటాక్షత్తుక్కుమ్ విషయమానానెన్నుకిఱతు. ౨౭.

తాత్పర్యము. మేరుశిఖరమువలెగొప్పఆకారముతో మెఱుపువలె ఆకసమునం గు వెలుఁగుచున్న విభీషణుని భూమియందున్న వానరవిభులు చూచిరి

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళే శరణమ్

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౩- వ శ్లోకము.

అవతారికై. పెరుమాళ్ పక్కల్ పరివాలే వన్దవనుడైయ ఆనుకూల్యమ్ నెఞ్జిల్పడాతే ఇవనారో వెన్గిఅ అతిశఙ్కైయిలే ఇఱ్ఱిన్ద మహారాజర్ ముతలికళ్లోడే మన్త్రిత్తిలే ఇఱ్ఱిన్దా రెన్గిఅతు తమాత్మ ఇత్యాదియాలే

మూ. తమాత్మపఞ్చమం దృష్ట్వా సుగ్రీవో వానరాధిపః ।
వానరైస్సహ దుర్ధర్ష శ్చిన్తయామాస బుద్ధిమాన్॥ ౩

అర్థము.—ఆత్మపఞ్చమమ్-తనతోనైదవవాఁడైన, తమ్-ఆవిభీషణుని, దుర్ధర్షః-పరిభవింపనశక్యుఁడైన, బుద్ధిమాన్-మంచిబుద్ధిగల, వానరాధిపః- వానరప్రభువైన, సుగ్రీవః-మంచికంఠముగలసుగ్రీవుఁడు, దృష్ట్వా-చూచి, వానరైస్సహ - వానరులతో, చిన్తయామాస-యోచించెను

వ్యా. (తమ్) పెరియఅభినివేశత్తోడే వన్దల్లతు ధరిక్కమాట్టాత పడివన్ద అనుకూలనానవనైక్కూడీర్ అతిశఙ్కిత్తతైన్నై. (ఆత్మపఞ్చమమ్) విభీషణప్పెరుమాళ్ సఙ్ఖ్యాపూరకరాన మాత్రమే, అవర్కళ్లోడు సమప్రధానరాయిరుక్కై. అత్తావతు-అన్యోన్యముణ్డాన భవ్యతైయుమ్* శేఱ్ఱివుమ్. "దైవంచైవాత్రపఞ్చమమ్" ఎన్గిఅపడియే, అవర్కళుడైయసత్తై స్వాధీనైయామ్బడియాన ప్రాధాన్యత్తైచ్చొల్లిఱ్ఱాకవుమామ్. (సుగ్రీవఃదృష్ట్వా) ఇవర్కణ్డు తుణుక్కెన్ఱు తలైయెడుత్తుప్పార్త్తపోతు గ్రీవాశోభైఇరున్దపడియెన్నెన్ఱు ఋషికొణ్డాడుకిఱా నెన్ఱు పిళ్ళైతిరునఱైయూరరైయర్ పణిప్పర్. (వానరాధిపః) తుణుక్కెన్గైక్కు అడి, వానరసేనైయడైయ తమక్కుక్కుఱైచ్చరక్కాకవుడైయరాకైయాలే రాజకుమరర్కళ్ పక్కల్ పరివు, "రాఘవార్థే పరాక్రాన్తా న ప్రాణే కురుతే దయామ్" ఎన్గిఅవర్కళళవు శొల్లక్కడవతిఱే. (దుర్ధర్షః) శరణమ్పుకున్దవనుక్కుమ్ పిఱక్కాలిక్కవేణ్డుమ్బడి అనభిభవనీయరాయిరున్దారెన్నై అత్తాకిఅతు- తమ్ముడైయ అనభిభవనీయతైతోఱ్ఱాతే కూచ్చమ్మేఱ్పట్టు చిన్తైయిలే యిఱ్ఱిన్దారెన్నై. (బుద్ధిమాన్వానరైస్సహ చిన్తయా

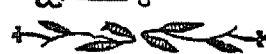
---

* శేఱ్ఱివుమ్ - చేరుట.

మాస) తామేచిన్తిక్కక్షమరా యిరుక్కచ్చెయ్ తే, కార్యగౌరవత్తాలే ముతలికళై యుజ్గూట్టిక్కొణ్డు చిన్తిత్తార్ (బుద్ధిమాన్ చిన్తయామాస) తూతనో, ఆర్తనో, ఎతిరియో, ఎన్రు చిన్తిత్తార్. ప్రశస్తబుద్ధికళాకై యాలే చిన్తిత్తారెన్రుమామ్. వరుకిఅవనుడైయ ముఖవికారాది లిఙ్గఙ్ళాలే కణ్డపోతే ఆనుకూల్యప్రాతికూల్యఙ్గళై నిర్ణయిక్కవల్ల ప్రశస్తబుద్ధికళాయిరుక్కచ్చెయ్ తే స్వామిపక్కల్ పరివాలే కలఙ్గి చిన్తైయిలే యిఴిన్దారెన్రుమామ్. ప్రశస్తబుద్ధియాకైయాలే చిన్తిత్తారెన్రుమామ్. స్వామిక్కు ఎన్వరుకిఅతోవెన్రైయిఱే ప్రశస్తబుద్ధియాకిఱతు. "సంస్పృశన్నాసనంశౌరే ర్మహామతిరుపావిశత్" ఎన్నక్కడవతిఱే. ౩౮.

తాత్పర్యము — నలుగురుమంత్రులతోఁగూడికొనిన విభీషణుని శత్రువులకు భయపడనిబుద్ధిశాలియైన సుగ్రీవుఁడు చూచి తన సచివులైన వానరులతోనిట్లుయోచించెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము, ౪-వ శ్లోకము.

అవతారికై. శ్రీవిభీషణాళ్వాన్ సపరికరరాయ్ కొణ్డుశడక్కనక్కిట్టిక్కొడుపోకైయాలే మన్త్రిత్తిలే విళమ్బిక్కక్కడవో మల్లోమెన్రు పార్త్తుచ్చడక్కన నిర్ణయిత్తు ముతలికళైక్కు ఱిత్తునిర్ణయిత్త అర్థత్తైచ్చొల్లుకిఱార్.

మూ. చిన్తయిత్వా ముహూర్తన్తు వానరాంస్తానువాచ హ।
హనూమత్ప్రముఖాన్ సర్వానిదం వచనముత్తమమ్॥ ౪౯.

అర్థము — ముహూర్తమ్-క్షణకాలము, చిన్తయిత్వా- ఆలోచించి, హనుమత్ప్రముఖాన్ -హనుమంతుఁడు మొదలగు, తాన్-ఆ, సర్వాన్ - అందఱైన, వానరాన్-వానరులను, ఇదమ్-ఈ, ఉత్తమమ్-శ్రేష్ఠమైన, వచనమ్-మాటను, ఉవాచ-చెప్పెను, హ-ఆశ్చర్యము.

వ్యా. (చిన్తయిత్వా) చిన్తై నిర్ణయాన్త మాకైయాలే ఇవ్విడత్తిల్ చిన్తాశబ్దమ్నిర్ణయత్తై చ్చొల్లుకిఱతు. చారనుమల్లన్, తూతనుమల్లన్, బాధకనెన్రు నిర్ణయిత్తు. (ముహూర్తమ్)ఎతిర్త్తైయిలే* అరణ్కక్క

* అరణ్ - కోట

లజ్జైక్క,అరణిల్లాతవెళ్ళినిలత్తిలే పెరుమాళ్ళెన్ఱు ఇవనై నలియ వరక్కాట్టి నాఁ. మన్త్రిత్తిల్ విళమ్బిక్కిల్ పైయల్ మేలిడుమెన్ఱు శడక్కెననిర్ణ యిత్తారెన్నై. (తు) ఎతిరియెన్ఱునిర్ణయిత్త పిన్బు కూచ్చత్తాలే పూర్వా వస్థైయిఱక్కాట్టిల్ వన్దవేఱుపాడు. (తాఁవానరాఁఉవాచ) మహారాజ ర్ కాణవన్దశోభైరెన్నుమ్బడి పరివిల్ ప్రధానరానవర్ కళైక్కుఱిత్తుచ్చొ న్నార్ (హ) ఒరుస్వామియుమ్ పరికరము మిరుక్కుమ్బడి యెన్నైన్ఱు ఋషికొణ్డాడుకిఱాఁ (హనూమత్ప్రముఖాఁ) పథ్యమైప్పార్కిల్,జా మ్బవత్ప్రముఖాఁ- ఎన్న వేణుమ్, పరియట్టముత్తైప్పార్కిల్,అఙ్గదప్రము ఖాఁ-ఎన్న వేణుమ్, ఆపత్తుక్కళిల్ తిరువడియుడైయ తిఱమైయైప్పర్ఱ, హనూమత్ప్రముఖాఁ-ఎన్గిఱాఁ (సర్వాఁ)పెరుమాళ్ పక్కల్ పరివిలే ప్రధానరోడు అప్రధానరోడు వాశియిల్లామైయాలే సర్వానెన్గిఱతు. (ఇదంవచనమ్) అర్థవిధురమాక ఋషివచనసన్నివేశత్తైకొణ్డాడు కిఱాఁ. (ఉత్తమమ్) అర్థత్తైప్పార్తాల్ సర్వోత్కృష్టమానతైయుడైత్తా యిరుక్కుమెన్నై అతావతు-సర్వోత్కృష్టమాన కిలక్కత్తైఅర్థమాకవు డైత్తాయిరుక్కుమెన్నై. వన్దవననుకూలనల్లఁ ప్రతికూల నెన్ఱు కలఙ్గుకై ఉత్కృష్టమ్.వన్దవఁ నమ్మళవఱిన్దుపోక వన్దానెన్నుమళవన్ఱిక్కే నమ్మైక్కొల్ల వన్దానెన్ఱు తమ్మైప్పారాతే కలఙ్గుకై ఉత్కృష్టతరమ్. పరికరభూతరాన నమ్మళవన్ఱిక్కే,“శరేణైకేన రాఘవః”ఎన్ఱు-ఓరమ్బాలేవాలియై అఴియ చెయ్తబలత్తైయుమ్ విస్మరిత్తు నమక్కెల్లామ్ వేర్పఱ్ఱాన పెరుమా ళైయుమ్ నలియవన్దానెన్నుమతు ఉత్కృష్టతమమ్. ౨౯.

తాత్పర్యము — సుగ్రీవుఁడు కొంతసేపుయోచించి ఆంజనేయనలనీలాదులతో శ్లాఘ్యమైనమాటలను జెప్పెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭-వ సర్గము, ౩౦-వ శ్లోకము.

అవతారికై. చిన్తయిత్వానుహయార్తన్తు ఎన్ఱు-తామ్నిర్ణయిత్త ప్రకారత్తై*సోపపత్తికమాక వెళియిడుకిఱాన్.

మూ. ఏష సర్వాయుధోపేత శ్చతుర్భి స్సహ రాక్షసైః ।
రాక్షసోఽభ్యేతి పశ్యధ్వ మస్మా న్హన్తుం నసంశయః॥ 30.

అర్థము — ఏషః- ఈ, రాక్షసః- నిశాచరుఁడు, చతుర్భిః- నలుగురైన, రాక్షసైస్సహ- రక్కసులతోడ, సర్వాయుధోపేతః-సమస్తఆయుధములతోఁగూడుకొన్నవాఁడై, అస్మాన్- మనలను, హన్తుమ్ - చంపుటకు, అభ్యేతి-ఎదురుగావచ్చుచున్నాఁడు, నసంశయః- సందేహములేదు, పశ్యధ్వమ్-చూడుఁడు.

వ్యా. (ఏషః) పాతకత్వత్తుక్కు ఏకాన్తమాన ఉళ్వాయిల్ క్రౌర్యమ్ ఇవన్వడివిలే తోన్ఱుకిఱదిల్లైయో?(సర్వాయుధోపేతః) నెఞ్జిల్ క్రౌర్యానుకూలమాన హింసాపరికరఙ్గళాలుమ్ పూర్ణనెన్నై. "ఉత్పాతగదాపాణిః" ఎన్ఱు- ఒరుతడియైక్కొణ్డువన్దానెన్న చ్చెయ్తే, సర్వాయుధోపేతః- ఎన్బానెన్నెన్నిల్, అనుకూలనై ప్రతికూలనాక శఙ్కిత్తాల్ పోలే, ఒరాయుధమేపలఆయుధమాకవున్దోన్ఱలామిఱే. తోడువాఙ్గినకాతుతోడిట్టకాతు ఎన్ను మాప్పోలే, కైయుమ్ ఆయుధము మొయ్బరున్దినపడియాలే, సర్వాయుధఙ్గళిలుమ్ శ్రమముణ్డెన్గిఱారెన్నవుమామ్ పెరుమాళైనలిక్కైక్కు నేరేబ్రహ్మాస్త్రమాన శరణాగతియుమ్ ఇవన్కైయిలే ఉణ్డెన్గిఱనినైవాలే సర్వాయుధోపేతః-ఎన్గిఱారెన్నవుమామ్.(రాక్షసః) "సర్పజాతిరియంక్రూరా" ఎన్గిఱపడియే, కీழ్చ్చొన్న క్రౌర్యమ్ జాతిప్రయుక్తమెన్నై. (చతుర్భిస్సహరాక్షసైః) ఇవనుడైయ యుద్ధకౌశలఙ్గణ్డిలికోళ్ళో?పెరుమ్పడైయోడేశెల్లిల్ కాట్టికొడుప్పదువుతోమ్,తనియేవరిల్ మీణ్డుపోకవొణ్ణాతుఎన్ఱు, పరిమితబలనాయ్వన్దపడి కణ్డిలికోళ్ళో? (రాక్షసైః) తన్ క్రౌర్యత్తై ప్పిన్ శెల్లుమ్ సజాతీయరైయేకొణ్డువన్దానెన్నై. (అభ్యేతి) పిఱ్కాలియాతే తన్నిలత్తిలే పుకురుమాప్పోలే మతియాతే పుకున్దపడి. ఇత్తాల్ శడక్క నప్పరిహారిక్కవేణ్డుమ్బడివన్దానెన్నై.(పశ్యధ్వ

* సోపపత్తికమాక - యుక్తియుక్తముగ,

మ్) నానుపదేశిక్క-వేణుమో? ఉజ్గళ్ ముఖత్తిలుజ్కణ్ణిల్లై యో?(అస్మాక హన్తుమ్) నమ్మిలేశిలరైనలియిల్ అల్లాతార్క్కప్పిళ్లై క్కలామ్, నమక్కెల్లామ్ వేర్పన్ఱానపెరుమాళ్లై నలియవన్దాన్. అవర్ ఉళరాకిల్ నామెల్లామిల్లై యాకిలుమ్ ఉణ్డాక్కవల్లవర్. (ససంశయః)సాయుధనాయ్సపరికరనాయ్వరుకైయాలే బాధకనెన్నుమిడత్తిల్ సన్దేహమిల్లై. తూతరాయిరుప్పార్ సాయుధరాయ్ సపరికరరాయిన్ఱిక్కే యితేవరువతు. ౩౦.

తాత్పర్యము.— ఈవిభీషణుఁడు నలుగురు రక్కసులను తోడుజేసుకొని మన లనందఱిని జంపుటకు ఆయుధము లెత్తుకొని ఇదోవచ్చుచున్నాఁడు చూడుఁడు సందియంబువలదు.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౬ వ శ్లోకము.

అవతారికై. మహారాజర్, "అస్మాకహన్తుమ్ ససంశయః" ఎన్ఱు - కూశివార్త్తైశొన్నపడియైక్కేట్టు అవరుడైయ కూచ్చనీరముతలికళ్ పరికరత్తోడే శ్రీవిభీషణాళ్వానై నలివర్కళాక శైలవృక్షాదికళై క్కైయిలేకొణ్డు ఇవ్వార్త్తైశొన్నార్కళ్.

మూ. సుగ్రీవస్య వచశ్శ్రుత్వా సర్వే తే వానరోత్తమాః ।
సాలానుద్యమ్య శైలాంశ్చ ఇదం వచనమబ్రువన్ ॥ ౩౧.

అర్థము.— సర్వే - సమస్తమైన, తే - ఆ, వానరోత్తమాః - వానరశ్రేష్ఠులు, సుగ్రీవస్య- సుగ్రీవునియొక్క, వచః- మాటను, శ్రుత్వా- విని, సాలాన్-చెట్లనున్ను, శైలాంశ్చ- పర్వతములనున్ను, ఉద్యమ్య - ఎత్తుకొని, ఇదమ్-ఈ, వచనమ్ - మాటను, అబ్రువన్ - చెప్పిరి.

వ్యా. (సుగ్రీవస్యవచశ్శ్రుత్వా) తజ్గళ్ తుణివిలేనివ్యాహకరానమహారాజరుడైయ అనుమతియుమ్ పెఱ్ఱార్కళైనై, (సర్వేతే) ఇవర్కళుడైయ వధోత్సాహత్తిల్ ప్రధానరోడు అప్రధానరోడు వాశియ

శ్రీరున్దపడి సర్వేవానరోత్తమాః- ఎన్నఅమ్మైన్దిరుక్క, తేఎన్దతు- అవ ర్కళైచ్చుమిత్తనైపోక్కి,అవర్కళుడైయ ఉత్సాహత్తై ప్పరిచ్ఛేదిక్క వొణ్ణాతెన్నై. (వానరోత్తమాః) పెరుమాళ్ పక్కల్ పరివిల్ మహారా జరిలుమ్ అతిక్రమిత్తిరున్దపడి. ఉత్కర్షాపకర్షఙ్గళిల్ శేషిత్వశేషత్వఙ్గళ్ల ప్రయోజకమ్, సాక్షాదుత్కర్ష హేతువాన రామభక్తియెన్గై (సాలాను ద్యమ్యశైలాంశ్చ) మలైయోడుమరఙ్గళోడు వాశియఱ కైక్కొట్టినవై యడఙ్గవెడుత్తార్కళ్ ఇవర్కళుడైయ వధత్తిల్ తఙ్గళుక్కుణ్డాన ఆద రాతిశయత్తాలే తనిత్తనియే ఉభయపరికర యుక్తరానార్కళెన్నై. పె రుమాళుడైయ అనుకూలవృత్తియిల్ ఇళైయ పెరుమాళ్ ఛత్రచామర పాణియానాప్పోలే. ఇవర్కళై క్కొల్లుకై రామకైఙ్కర్య మెన్నిత్తే ఇవర్కళిరుక్కిఱార్కళ్. (ఇదంవచనమ్) తఙ్గళుడైయ శేషత్వసిద్ధిక్కాక ఇవరుడైయఅనుమతి అపేక్షితమాయిరుక్క, అత్తైయొళ్ళియవే అవర్ కళుడైయ వధనిశ్చయోపపాదకమానవార్త్తైయై (అబ్రువన్) గుణప్ర ధానభావముమ్ ఔచిత్యముమ్ పారాతే తిరళాకచ్చొన్నార్కళ్ ౩౧.

తాత్పర్యము,— ఇట్లు సుగ్రీవుఁడు చెప్పఁగా వానర యోధులువిని తటాలునఁ జేతికందిన చెట్లను పర్వతములను ఎత్తుకొని యిట్లు చెప్పిరి

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౭- వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఎతిరియాన రావణనుక్కు పరిభవమాకప్పిడిత్తు క్కట్టియిట్టువైత్తల్ ఇవనైత్తొడుత్తఅమ్బోడే విడుతల్ శెయ్యక్కడవో మల్లోమ్, వధత్తిలే అనుమతిపణ్ణియరుళ వేణ్డుమెన్గిఱార్కళ్.

మూ. శీఘ్రం వ్యాదిశ నో రాజన్ వధాయైషాం దురాత్మనామ్ ।
నిపతన్తు హతా యావ ద్ధరణ్యా మల్పతేజసః ॥ ౩౨

అర్థము.— రాజన్- ఓఁడా, ఏషామ్- ఈ, దురాత్మనామ్ - దుష్టులయొక్క, వధాయ- సంహారముకొఱకు, నః మమ్ములను, శీఘ్రమ్- వేగముగ, వ్యాదిశ-ఆజ్ఞాపించుము అల్పతేజసో యావత్ -స్వల్పపరాక్రమముగలవారందఱును, హతాః- చంపఁబడినవారై, ధరణ్యామ్-భూమియందు, నిపతన్తు- పడుదురు.

వ్యా. (శీఘ్రంవ్యాదిశ) ఇవర్కళ్ కొలై యుణ్డార్ కళత్తనై. అనుమతినిళప్పుక్కుమాకిల్ స్వతన్త్రరాయ్ క్కొన్నొమెన్నుమ్ స్వరూపహానివరుమ్ ఆతువార తపడి శడక్కాన ఏవవేణుమ్.(నః) "సాలానుద్యమ్యశైలాంశ్చ" ఎన్ను-వధత్తిలేఉద్యుక్తరానఎఙ్గళై. వధత్తిలే ఉద్యోగిత్తిరుక్కిఱ నమ్ అనుజ్ఞైయెన్నెన్నిల్, (రాజన్) రాజాజ్ఞైయై అనువర్తిత్తొమాకైక్కాక. (వధాయ) ఉయిరోడేపిడిత్తుక్కట్టివైత్తాలుమ్ ఇఙ్గేఇరున్దు శిలఅనర్థఙ్గళై విళైక్కవొణ్ణాతు వధార్థమాక అనుమతిపణ్ణవేణుమెన్గై. (ఏషాందురాత్మనామ్) ఇవర్కళుడైయ దుర్మనోరథమ్ వడివిలే తోన్ఱుకిఱతిల్లైయో? (నిపతన్తుహతాయావత్) ఎల్లారుమ్పట్టువిఴున్దార్ కళాకబుద్ధిపణ్ణుమ్. "యావత్త్వావచ్ఛసాకల్యే" (ధరణ్యామ్) ఆకాశత్తిల్ తొడుత్తఅమ్బాలే పోకవిడోమ్, భూమియిలేపట్టువిఴుమ్పడి పణ్ణక్కడవోమ్. యుద్ధత్తిల్ జయాపజయఙ్గళ్ పాక్షికమన్రోవెన్నిల్, (అల్పతేజసః) అల్పబలాః. నమ్ముడైయబలత్తుక్కు-ఇవర్కళానైవాయ్ క్కరుమ్బన్రోవెన్గై. 3౨

తాత్పర్యము — ఈదుష్టులను నిమిషములోఁజంపి క్రిందఁబడఁద్రోసెదము. ఆజ్ఞమాత్రమిప్పింపుఁడు.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము, ౮-వ శ్లోకము.

అవతారికై. తన్నుడైయ నిరసనత్తిలే వార్త్తైశొల్లుకిఱముతలికళుడైయవార్త్తైయై అనాదరిత్తుత్తాయ్ములైయై*క్కణిశిత్తుచ్చెల్లుఙ్కన్రుపోలే పెరుమాళ్ సన్నిధియాలే ఉద్దేశ్యమాన వడకరైయై అడైన్దు ధరిత్తానెన్గిఱతు

మూ॥ తేషాం సంభాషమాణానా మన్యోన్యం స విభీషణః।
ఉత్తరం తీర మాసాద్య ఖస్థ ఏవ వ్యతిష్ఠత॥ 33.

అర్థము.— తేషామ్ - వారు, అన్యోన్యమ్ - ఒండొరులు, సంభాషమాణానామ్- అరమరలేక మాట్లాడుకొను చున్నవారగుచుండఁగా, సః-ఆ, విభీషణః - విభీషణుఁడు. ఉత్తరమ్- ఉత్తరపు, తీరమ్ - గట్టును, ఆసాద్య-పొంది, ఖస్థఏవ-ఆకసమునందున్నవాఁడయ్యె, వ్యతిష్ఠత-నిలిచెను

---

* కణిశిత్తు - ఉద్దేశించి.

వ్యా. (తేషామ్) తన్నుడైయ నిరసనత్తిలే విరైన్దవర్కళైయ. అనాదరేషక్తి.(అన్యోన్యంసంభాషమాణానామ్)తన్నుడైయవధ్యత్వానుకూలమాకఅన్యోన్యమ్వార్తైశొల్లానిఱ్క. ఇతుక్కుసమ్యక్త్వమావతు-నిర్వాహకరానమహారాజరోడు నిర్వాహ్యరాన ముతలికళోడు వాశియఅఱకణ్ణరాయ్చ్చొల్లుకై. తన్నుడైయవధత్తిలే ఉద్యుక్తరానవర్కళుడైయ వార్తైయై అనాదరిక్కైక్కు హేతుశొల్లుకిఱతు. (సఃవిభీషణః) ఎన్ఱు-భావశుద్ధియైయుమ్ త్వరైయైయు ముడైయవనెన్ఱై శుద్ధియావతు-అవర్జనీయమాన సమ్బన్ధముణ్డానాలుమ్ ప్రతికూలనాన రావణగోష్ఠియిల్పొరున్దామైయుమ్, బాధకరానాలుమ్ విడమాట్టాతధార్మికరానరామగోష్ఠియిల్ పొరుత్తముమ్. త్వరైయావతు- "ఆజగామముహూర్తేన" ఎన్ఱు-వన్దల్లతు ధరిక్కమాట్టాత*పతట్రమ్.(ఉత్తరంతీరమాసాద్య) పెరుమాళైక్కాట్టిల్ అక్కరై ఉద్దేశ్యమెన్ఱిరుక్కిఱార్. లజ్జైయిలేయిరున్దముడిశూడియిరుప్పతిఱ్కాట్టిల్ పెరుమాళ్లైయిలేపోయ్కొళ్లైయుణ్డుపోకైక్క⁑ఉఱుమెన్ఱిరుక్కిఱార్.♀తిరువాశల్క్కల్లుక్కుళ్ళే పుకురుకైయాలేభయస్థానత్తిల్ నిన్ఱుమ్◌ఒరుకణైయత్తుక్కుళ్ళే పుకున్దాప్పోలేయుమ్,కాట్టుత్తీయిల్ నిన్ఱుమ్ ఒరుకడలిలే పుకున్దాప్పోలేయుమ్ నినైత్తిరుక్కిఱార్. (ఖస్థ ఏవవ్యతిష్ఠత) ముతలికళ్ విషయాకారమ్పెఱ్ఱుతఱైయిలేకాల్ వావృతఱ్కుమున్నే ఆకాశత్తిలే ధరిత్తమై తోఱ్ఱునిన్ఱార్. ఇవర్కళుడైయ విషయీకారత్తుక్కుడలాకత్తర్☆వెఱుమైయేఆలమ్బనమాకనిన్ఱానెన్ఱు పిళ్ళాన్నిర్వాహమ్. 33.

తాత్పర్యము — వారిట్లు మాట్లాడుకొనుచుండఁగా విభీషణుండు వుత్తరపు గట్టుకువచ్చి ఆకసమునందేనిలిచెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్లైతిరువడికళేశరణమ్.

* పదట్రమ్ - తొందరపడుట   ⁑ ఉఱుమ్ - తగును   ☆ వెఱుమై ఆకిఞ్చన్యము
♀ తిరువాశల్కల్లుక్కుళ్ళే-భగవత్సన్నిధియందు.   ◌ కణైయత్తుక్కుళ్ళే కోటలో.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭-వ, సర్గము, ౯-న శ్లోకము.

అవతారికై తన్నుడైయ నిరసనత్తిలే ఉద్యోగిత్త మహారాజరైయుమ్ పరికరత్తై యుమ్కుఱిత్తు తన్నార్తి యెల్లామ్ మిడత్తోశై యిలేతోన్ఱుమ్పడియాక ఒరువార్త్తై శొల్లువతుమ్ శెయ్‌త్తాన్.

మూ॥ ఉవాచ చ మహాప్రాజ్ఞ స్స్వరేణ మహతా మహాన్।
సుగ్రీవం తాంశ్చ సంప్రేక్ష్య ఖస్థ ఏవ విభీషణః॥ 38.

అర్థము.— మహాప్రాజ్ఞః-చక్కగఁ దెలిసినవాఁడును, మహాన్-మహాత్ముఁడునైన, విభీషణః - విభీషణుఁడు, ఖస్థఏవ - ఆకసమునందున్నవాఁడయ్యె, సుగ్రీవమ్-సుగ్రీవుని, తాంశ్చ- ఆవానరులను, సంప్రేక్ష్య - చక్కగాఁజూచి, మహతా- గొప్ప, స్వరేణ-కణ్ఠధ్వనితో, ఉవాచ-చెప్పెను.

వ్యా॥ (ఉవాచచ) పెరుమాళుడైయ విషయీకారత్తుక్కుత్త్వరవు అపైన్దిరుక్క చ్చెయ్‌తే ఒరువార్త్తై యుణ్డాన్నా నెన్గిఱాన్ ఋషి. ‘‘పద్భ్యామభిగమాచ్చైవ’’ ఎన్ఱు-వరవు తానుమ్మికై యెన్ఱిరుక్కుమవర్క్కు అతుక్కు మేలే వార్త్తై శొల్లుకై ప్రణపారమ్బాలే యిఱే. (మహాప్రాజ్ఞః) జ్ఞనాకైయావతు-హేయో పాదేయ విభాగజ్ఞ నాకై. ప్రాజ్ఞనాకైయావతు- హేయత్యాగ పూర్వకమాక ఉపాదేయ మిన్నతెన్ఱఱికై. మహాప్రాజ్ఞ నాకైయావతు - హేయత్యాగ పూర్వకమాన ఉపాదేయ లాభత్తుక్కు*చ్చరదమాన ఉపాయత్తైయఱికై. అతావతు- రావణన్ తణ్ణైయైయుమ్ పెరుమాళ్ పెరుమైయైయుమ్ అఱికైయుమ్, అవనైవిట్టు ఎమ్బెరుమానై ప్పత్ఱవేణు మెన్ఱఱుక్కైయుమ్, అవర్ లాభత్తుక్కు అవర్ తిరువడికళే శరదమాన ఉపాయ మెన్ఱఱుక్కైయుమ్. (స్వరేణమహతా) స్వరత్తుక్కుమహత్త్వయావతు- ‘‘మరగ్గళుమిరఙ్గుమ్వకై’’ ఎన్గిఱపడియే-ధ్వనియైక్కేట్టపోతే శరణ్యాను క్కన్ఱిక్కే వత్సపొక్కురుమిరఙ్గవేణ్డుమ్బడి మిక్క ఆర్తియై యుడైత్తా యిరుక్కై. (మహాన్) స్వరత్తాలేతోన్ఱుకిఱ ఆర్తియళవన్ఱిక్కే, ఆశ్రయత్తిలార్తి అపరిచ్ఛిన్నై

* శరదమాన - నిశ్చితమైన.

యాయిరుక్కై. ఆశ్రయమ్ ఆర్త్రిక్కు ♀అడైవెన్నై. మహామనాః-ఎన్నవు మామ్.అతావతు - "వాసుదేవస్సర్వమితి" ఎన్గిఅపడియే, పెరుమాళ్ తిరువడికళే సర్వవిధ బంధువుమాయిరుక్కై. (సుగ్రీవంతాంశ్చ సంప్రేక్ష్య) "అస్మాకాహన్తుమ్నసంశయః"ఎన్గిఅమహారాజరైయుమ్, "సాలానుద్యమ్యశైలాంశ్చ" ఎన్రు- తన్నుడైయవధోద్యుక్తరానముదలికళైయుమ్బహుమానమాకప్పార్త్తు. అతుక్కడియెన్నెన్నిల్, పెరుమాళ్ పక్కల్ ప్పరివర్ తమక్కుద్వేశ్యరాక్కైయాలుమ్, అవర్కళేతమక్కు ప్పురుషకారమాకవేణ్డుకైయాలుమ్, ఆశ్రయిక్కిఅవనేతేనుమ్ కుఱ్ఱవాళనే యాకిలుమ్,"జ్ఞానీత్వాత్మైవమేమతమ్" ఎన్రు-తనక్కుధారకరాకచ్చొల్లుమవర్కళుడైయ వార్తైయై*మఱుక్క మాట్టామైయాలే నిన్ర ఇడత్తిలేనిన్రు వార్త్తైశొన్నాన్. 3౮.

తాత్పర్యము.— ప్రాప్యోపాయముచు జక్కగానెఱింగిన మహానుభావుండైన విభీషణుండు ఆకాశమునందుండియే వానరులను తదధిపతియైన సుగ్రీవునింజూచి అందఱువినునట్లు ఎలుంగెత్తిచెప్పెను

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ, సర్గము, ౧౦- వ, శ్లోకము.

అవతారికై. అనన్తరమ్ శరణాగతిక్కు అజ్ఞమానస్వనికర్షత్తైయుమ్పరిగ్రహాపరిత్యాగత్తై యుఞ్జొల్లి శరణమ్పుకుకిఱాన్ మేలైన్ద్రశ్లోకత్తాలే. ఇతిల్ ముతల్ శ్లోకత్తాల్ ప్రతికూలశేషత్వత్తాల్ వన్దనికర్షముమ్ ప్రతికూలనోడు అవర్జనీయసమ్బన్ధత్తాలుణ్డాననికర్షముమ్స్వరూపేణ వన్దనికర్షముమ్ ఉణ్డెన్గిఱాన్.

మూ. రావణో నామ దుర్వృత్తో రాక్షసో రాక్షసేశ్వరః।
తస్యాఽహ మనుజో భ్రాతా విభీషణ ఇతి శ్రుతః॥ ౩౯.

అర్థము — రాక్షసేశ్వరః-రాక్షసరాజును, దుర్వృత్తః - చెడ్డవ్యాపారముగలవాఁడునైన, రావణోనామ - రావణుఁ డనెడు పేరుగల, రాక్షసః - రక్కసుఁడు, (ఉన్నాడు) అహమ్- నేను, తస్య-ఆరావణునియొక్క, అనుజః- వెనుకబుట్టిన, భ్రాతా-సహోదరుఁడను, విభీషణఇతి-విభీషణుఁడని, శ్రుతః-ప్రసిద్ధుఁడైనవాఁడను.

♀ అడైవు-సమానమైనది. * మఱుక్క - అడ్డగింప.

వ్యా. (రావణఃనామ) "రావయతి"ఇతి సర్వలోకజ్గళైయుమ్ కూప్పిడుమ్బడి హింసకనాకైయాలే రావణనెన్నుగుణనామమ్. నామ-ఎన్ఱు-ప్రసిద్ధియాయ్ పరగోష్ఠియిలుమ్ హింసకనెన్ను మిడమ్ ప్రసిద్ధమన్ఱో వెన్నై దుర్వృత్తః) వృత్తమావతు-ఆచారమ్,దుర్వృత్తమావతు-ఆహారనిద్రాభయమైధునాదికళిల్ వరైయాఙ్గై. "నిహీనాచారోఽహంన్నృపశుః" ఎన్ఱార్ ఆళవన్దార్. "బుద్ధిరాచారవర్జితా" ఎన్ఱాళ్ పిరాట్టి. (రాక్షసః)ఉక్తమానదోషఙ్గళ్ జాతిప్రయుక్తమాకైయాలే దోషమెన్ఱుశొల్లి నివర్తిప్పిక్కవొణ్ణాతొళ్ళికై. అభిజాతనుక్కుణ్డాన వృత్తహాని జన్మత్తై ఉణర్త్తిని వర్తిప్పిక్కలామ్, నిహీనజాతిక్కు అతుకులధర్మమాకైయాలే అపరిహారణీయమిత్తే. (రాక్షసేశ్వరః) స్వతన్త్రనాకైయాలే ఒరుత్తర్ హితఙ్గళైన్నాల్ శెవితాళ్ళుక్కుమవనల్లన్, సజాతియర్ పణ్ణుమ్పాపత్తుక్కుమ్ ప్రవర్తకనెన్ఱుమామ్. వక్షియడేత్తు*మూలైయడియేనడప్పార్క్కెల్లామ్ ఒరుజ్గనిళలాయిరుక్కుమవనెన్నై అత్తాల్ ఉనక్కెన్నగిఅశైక్కుయిలేశొల్లుకిఱతు ఉత్తరార్ధమ్.(తస్యఅహమ్)"శేషేషష్ఠీ"అవనుక్కు అతిశయత్తై విళైక్కైయిత్తే శేషభూతనుక్కు స్వరూపమ్. "రాజ్యఞ్చాహంచరామస్య" ఎన్ఱు - స్వరూపప్రాప్తమాన శేషత్వత్తై రావణన్పక్కల్ పణ్ణిప్పోన్దేన్. (అనుజఃభ్రాతా) అవనాలేదూషితమాన కుడలిలేకిడన్దానొరువన్. "భ్రాతాస్వమూర్తిరాత్మనః" ఎన్నుమ్బడి శరీరమొప్పాలే అవనుడైయఅనీతిక్కెల్లామ్ ఉపకరణభూతనెన్నై.(విభీషణఃఇతిశ్రుతః) రావణసంసర్గత్తాలేవన్దదోషత్తళవన్ఱిక్కే, "వివిధంభీషయతీతివిభీషణః" ఎన్గిఅపడియే, బహుప్రకారభయఙ్కరనాక లోకప్రసిద్ధన్. అవనుక్కుత్తన్నాల్ వన్దదోషమేఉళ్ళతు, ఎనక్కు స్వదోషత్తళవన్ఱిక్కే అవనోడ్పైసంసర్గత్తాల్ వన్దదోషముమ్ ఉణ్డెన్నై. "విభీషణస్తుధర్మాత్మా" ఎన్ఱు-లోకప్రసిద్ధనాయిరుక్కచ్చెయ్తేయున్తన్నైత్తాన్ అనుసన్ధిత్తపడియిత్తే. ౩౫.

తాత్పర్యము — ఆహారనిద్రాభయమైథునములందునియతిలేక చెడ్డనడతలనునడచుచుండు రాక్షసేశ్వరుండైనరావణునితమ్ముండను. అనేకవిధములుగ భయపఱచు విభీషణుండను పేరుగలవాడను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

* మూలయడియే- అడ్డగోవ పా॥

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౧౧ - వ శ్లోకము.

అవతారిక్కై. కీఴ్చ్చొన్న దోషఙ్గళ్ ప్రాయశ్చిత్తసాధ్యఙ్గళ్, “నక్షమామి” ఎన్గిఱపడియే, దుష్పరిహారమాన భాగవతాపచారముమ్ ఉణ్డెన్గిఱార్. “దుర్వృత్తః” ఎన్ఱు- పిరాట్టిపక్కల్ పణ్ణిన అపచారమ్ప్రస్తుతమాకైయాలే అత్తైవివరిక్కిఱతాకవుమామ్.

మూ. తేన సీతా జనస్థానా ద్ధృతా హత్వా జటాయుషమ్।
రుద్ధాచ వివశా దీనా రాక్షసీభి స్సురక్షితా ॥ ౩౬.

అర్థము — జటాయుషమ్- జటాయువును, హత్వా-చంపి, తేన-ఆరావణునిచేత, జనస్థానాత్ - జనస్థానమునందుండి, హృతా-అపహరింపఁబడిన, సీతా-సీతాదేవి-రుద్ధా-చెఱయుంచబడినదై, వివశా-కరణములయందు పోయిన స్వాధీనము గలదిగాను, దీనా-దయనీయురాలుగాను, రాక్షసీభిః - రాక్షసస్త్రీలచేత, సురక్షితా - భద్రపఱచబడి యున్నది.

వ్యా. (తేనహృతా) ఉక్తసకలదోషఙ్గళుక్కుమ్ ఆకరనాయిరున్దుళ్ళవనాలే ఇవ్వతిక్రమత్తిలిழియుమ్బోతుమ్ అప్పడిపాపప్రచురనాకవేణుమిఱే (హృతా) “అనన్యా రాఘవేణాహమ్” “జలాన్మత్స్యావివోద్ధృతౌ” ఎన్ఱు-పిరియప్పడాతవళ్ పిరిక్కప్పట్టాళ్. (సీతాహృతా) గర్భవాసాదిలేశమిన్ఱిక్కే పరమపదత్తిలిరుప్పిల్ సౌకుమార్యఙ్గళైయాతపడిపిఱన్దసుకుమారియైప్పిరిత్తార్. (జనస్థానాత్ హృతా) తిరువయోధ్యైయిరుప్పచ్చిత్తైయెన్నుమ్బడిపుష్పాపచయాదిభోగఙ్గళుక్కు ఏకాన్తమానజనస్థానత్తిల్ నిన్ఱుమ్ హరిక్కప్పట్టాళ్. (హృతా) “ఏకమవధీః” ఎన్ఱు వీతరాగర్క్కుమ్ అసహ్యమానవర్త్తైయిఱే శెయ్తతు. ఉషైయైయుమ్ అనిరుద్ధాழ్వానైయుమ్ కూట్టిచ్చిత్తైయిలేవైత్తాప్పోలే ఇరువరైయుమ్ కూట్టివైత్తానాకిలుమామిఱే రాజకుమారర్కళై మారీచమాయైయాలే పిరిత్తిఱేనలిన్దతు (జటాయుషంహత్వాహృతా) “మమప్రాణాహి” “జ్ఞానీత్వాత్మైవమేమతమ్” ఎన్నుమ్బడి, అభిమతఙ్గనపెరియఉడై

యాలైమీట్కలాన్బడి శిత్తిరైయ్యుమళవన్ఱిక్కే అన్యాయవినాశత్తైప్ప ణ్ణియిత్తే పిరిత్తతు చక్రవర్త్తితిరుమకనోడే ఆఴ్విరున్దపడైకొళ్ళైకై యాలే సపరికరనాకత్తాల్ నశిక్కుమ్బడిశెయ్యత్తక్కొణ్డానెన్గై. (రుద్ధా చ) ఇప్పడిప్పిరిత్తాలుమ్ అనుతాపమ్బిఱన్దు మీళవిడలామిత్తే దుష్ప్రా పమాన అశోకవనిక్కై యిలే మూచ్చువిడవొణ్ణాతపడి రుద్ధైయానాళ్ (వివశా) "ఇట్టకాలిట్టకైకళాయ్" ఎన్నుమ్బడి, పెరుమాళైప్పిరిన్దఇఴ్వె ల్లాన్దోన్ఱ పరవశైయామ్బడియిరున్దాళ్. (దీనా) ఇవ్వేళవిల్ నమక్కు ఆ శ్వాసకరావారోవెన్ఱు తన్నుడైయబలహానితోన్ఱ ఇరున్దాళ్. పెరుమా ళోడైభోగ పరమ్పరైయాలే హృష్టైయాయిరుక్కుమవళై ఇవ్విరుప్పిరు క్కుమ్బడిపణ్ణినానెన్గై. (రాక్షసీభిస్సురక్షితా) వికృతభయఙ్కరవేషవ చోవృత్తైకళాన ఏకాక్షీఏకకర్ణీప్రభృతికళాన రాక్షసికళాలే ఆశ్వాసక రానతిరువడిక్కుఞ్జెల్లవొణ్ణాతపడి సెరుక్కుణ్డాళ్. ఆకఇరణ్డుశ్లోకత్తాలు మ్ సకలవాఙ్మనసాగోచరమాన మహాపాపఙ్గళైప్పణ్ణినవర్కళుక్కుమ్ భగవత్ప్రాప్తియిలే అధికారముణ్డెన్నుమిడమ్ అఖిలవేదార్థదర్శియాన శ్రీవాల్మీకిభగవానాలే సూచితమాయిన్ఱు "శరణం త్వాం ప్రపన్నానాంత వాస్మీతిచయాచతామ్। ప్రసాదంపితృహన్తౄణామపికుర్వన్తిసాధవః। కుయోనిష్వపిసఞ్జాతో యస్సకృచ్ఛరణఙ్గతః। తంమాతాపితృహన్తారమపి పాతి భవార్తిహః।దురాచారోపిసర్వాశీకృతఘ్నోనాస్తికఃపురా।సమా శ్రయేదాదిదేవం శ్రద్ధయాశరణంయది।నిర్దోషంవిద్ధితంజన్తుంప్రభావాత్ప రమాత్మనః। "తస్మాదపివధ్యం ప్రపన్నన్న ప్రతిప్రయచ్ఛతి" ౩౮.

తాత్పర్యము ఆదురాత్ముఁడైన రావణుఁడు జటాయువునుజంపి జనస్థానమందు వేడుకగపూలుగోసి సుకుమారముగ విహరించుచు గర్భవాసాదిదుఃఖముగూడ నెఱుఁగని సీతను అపహరించి అశోకవనమందు చెఱనిడి ఏకాక్షి మొదలగు ఘోరరాక్షసస్త్రీలను కావలియుంచి యున్నాఁడుగాన,ఆమె పెట్టినకాలుచేతులుపెట్టినట్లెయుంచి చూచినవా రిహృదయంబులెల్లకరిగి నీరగునట్లు అతిదీనస్థితిలోనున్నయది

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭- వ సర్గము, ౧౩ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇత్తాల్ ఉనక్కు ఎన్నిల్, ఇవన్ పణ్ణినఅపరాధత్తై క్కణ్డాల్ పెరుప్పప్పట్ట వకత్తిల్ నిన్ఱుమ్ ఫలప్పడుమాపోలే అప్పో తేఫలప్పడప్రాప్తమాయిరుక్క, అవనుక్కుమ్ హితఙ్గళై మీట్టు ఉజ్జీవిప్పిక్కవిరున్ద పాపిష్ఠన్ నానెన్గిరాన్.

మూ తమహం హేతుభిర్వాక్యైర్వివిధైశ్చ న్యదర్శయమ్ ।
సాధు నిర్యాత్యతాం సీతా రామాయేతి పునః పునః॥౧౩

అర్థము — సీతా-సీతాదేవి రామాయ-రామునికొఱకు, సాధు-మంచితనముగ, నిర్యాత్యతామ్-ఇయ్యఁబడనిమ్ము, ఇతి-అని, వివిధైః-అనేకవిధములైన, వాక్యైః-మాటలచేతను, హేతుభిః-కారణములచేతను, తమ్-ఆరావణునిగూర్చి, అహమ్-నేను, పునఃపునః-పలుమారు, న్యదర్శయమ్- తెలిపితిని.

వ్యా. (తమ్) ముతల్ శ్లోకత్తిలే తచ్ఛేషత్వత్తాల్ వన్దదోషమిత్తే శొల్లిన్ఱు, అవ్వళవన్ఱిక్కే, "సహస్రన్తుపితుర్మాతా గౌరవేణాతిరిచ్యతే" ఎన్ఱు-సర్వేశ్వరనిఱ్కాట్టిల్ సహస్రగుణమ్ అనువర్తనీయైయాయ్, సర్వలోకజననియాన పిరాట్టిఱ అత్తిలుమ్, "సమహాత్మాసుదుర్లభః" "ద్వితీయమ్మే౽న్తరాత్మానమ్" ఎన్ఱు-తన్దిరువుళ్ళత్తిలే నినైత్తిరుక్కుమ్ పెరియ ఉడైయార్ తిఱత్తిలుమ్ అపచారపరమ్పరైకళై ప్పణ్ణినవనై. (అహమ్) ఇప్పడిపాపిష్ఠనెన్ఱుమిడత్తై యఱిన్దువైత్తు అవనై అనాదరియాతేహితఙ్గళైచ్చొల్లియిరున్దనాన్. (వివిధైర్వాక్యైః) సామభేదాది ముఖత్తాలే, నానా విధవాక్యఙ్గళాలుమ్. (హేతుభిశ్చ) అర్థత్తుక్కు అనురూపమాయిరున్దుళ్ళ ఖరదూషణకబన్ధవాలివధముఖమాన నానావిధలిఙ్గఙ్గళాలుమ్. (న్యదర్శయమ్) అబోధయమ్. ఉఱజ్గినవనై ఉణర్త్తుమాపోలే ఉణర్త్తిచ్చొన్నేన్. బోధితమానవర్థమ్ ఇన్న తెన్గిఱతుమేల్. (సాధునిర్యాత్యతామ్) నిర్యాతనమాకిఱతు ప్రదానమ్. "నిర్యాతనం వితరణంస్పర్శనంప్రతిపాదనమ్" ఎన్నక్కడవతిఱే, సాధుత్వమావతు- అనుతప్తనాయ్ ఆకిఞ్చ్

న్యాత్తై ప్పురస్కరిత్తు శరణమ్పుకుక్కొండుక్కై. (సీతా) అవనుడైమై యై అవనుక్కుక్కొండుక్కవేణ్డువతో ప్రియనీబక్కొండుక్క వేణ్డువతిల్లై. తమ్ముడైమైయై త్తమక్కుక్కొండుత్తాలుమ్ అపహారిత్తవంశత్తై ప్పొఱుత్తు ఇవనాలే పెఱ్ఱోమెన్నుమ్ గుణాధికరైప్పై తమ్ముడైమైయైనమ్మా లేపెఱ్ఱోమెన్ఱిరున్దాలుమ్ నమ్ముడైయ అపరాధత్తైప్పొఱుక్కక్కూడు మోవెన్న, (రామాయ) "సత్వన్ని పతితంభూమౌ శరణ్యశ్శరణాగత మ్ । వధార్హమపికాకుత్స్థః కృపయాపర్యపాలయత్" ఎన్గిఅపడియే, కాకాపరాధత్తైప్పొఱుత్తు రక్షిత్తవరన్రో ? (ఇతిపునఃపునః) అవనుక్క అపేక్షితమిన్ఱిక్కే యిరుక్కచ్చెయ్తేయుమ్ ఇవన్ శెయ్యుమోవెన్గిఅన శై యాలే పలకాలుమ్ అతివిత్తేన్ ఒరువన్ సాపరాధనుమాయ్ అపే క్షైయుమిన్ఱిక్కేజ్యేష్ఠనుమాయిరుక్కుమవనుక్క హితఞ్జొల్లుకైయు క్తమోవెన్నిల్, "ఆకేశగ్రహణాన్మిత్రమ్" ఎన్ఱుమ్- "అపిసన్దేహమ్ యుక్తమ్" ఎన్ఱుమ్-దుర్గతియైక్కణ్డాల్ హితఞ్జొల్లుకైయుక్తమ్, ఆనా లుమ్ ఒరుకాల్ శొల్లవమైయుమ్, పలకాల్ శొన్న విడమ్, అవనైత్తిరు త్తి ఉజ్జీవిప్పిక్కైయిలుణ్డానశైయాలేయిత్తే 32.

తాత్పర్యము — నీవు మహాపరాధముజేసి యున్నావుగాన పశ్చాత్తాపమునొంది రామునిశరణజొచ్చి అపరాధక్షమజేసికొని సీతనసమర్పించిబ్రతుకుమని అనేకయుక్తుల తో ననేకనిదర్శనములనుజూపి బహువిధములc బెక్కుమారులుఆరావణునికిదెలిపితిని

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము, ౧౩ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. మరణోన్ముఖనానవర్కు భిషక్కుకళ్వార్తైయైక్కొళ్ళాతాప్పోలే సాదరమాకనాన్ శొన్నవార్తైయై మృత్యుప్రేరితనాయ్ క్కొణ్డు పరిగ్రహిత్తానల్లనెన్గిఱాన్.

మూ. స చ న ప్రతిజగ్రాహ రావణః కాలచోదితః ।

ఉచ్యమానం హితం వాక్యం విపరీత ఇవౌషధమ్॥ 33.

అర్థము.— విపరీతః - చావనిచ్ఛయించువాcడు, ఔషధమివ - మంసునువలె, సః-అ, రావణః-రావణుcడు, కాలచోదితః - కాలునిచేc బ్రేరేపింపcబడినవాcడై, ఉచ్యమానమ్, చెప్పcబడుచున్న, హితమ్- హితకరమైన, వాక్యమ్- మాటను, నప్రతిజగ్రాహ -అంగీకరించలేదు.

వ్యా. (సచనప్రతిజగ్రాహ) కార్యజ్ఞాయ్ తిలనే యాకిలుజ్ఞా న్నవాత్తైక్కు చ్చెవితాళ్ క్కలామిత్తే, ఆతుర్జ్ఞాయ్ తిలన్. (కాలచోదితః) అతుక్కు హేతు, కాలచోదితనాకైయాలే కైక్కొణ్డిలన్. (రావణః) భ్రాతావాయ్ హితైషియాన ఎన్వార్త్తైక్కాళక్కైక్కొణ్డు పుతియనాయ్ శత్రువాయిరున్దుళ్ళకాల్ శొన్నవళియేపోకైక్కు హేతు,అపథేప్రవృత్తనాయ్ పోన్దదుష్ప్రకృతియాకైయాలే. (ఉచ్యమానంవాక్యమ్) "త్వాంతుధిక్కులపాంసనమ్" ఎన్ఱుకాళక్కైక్కొళ్ళానిఱ్కచ్చెయ్ తేయుమ్ అవ్వళవిలుమ్విడాతే, "ఆత్మానంసర్వథారక్ష"ఎన్ఱు-అవనుడైయ ఉజ్జీవనమే ప్రయోజనమాకచ్చొన్నవార్త్తైయై. (హితంవాక్యమ్)నాన్శొల్లిలుమ్ అహితమాకిల్ విడలామిత్తే. తన్నుడైయఉజ్జీవనత్తిల్ ఇతోప్ఫియ ఉపాయాన్తరమిల్లాత ఇన్దపరమహితమానవార్త్తైయై, ఎతుపోలవెన్నిల్, (విపరీతఇవౌషధమ్) ముమూర్షువానవన్ సమ్యక్ భిషక్కాలేశొల్లప్పట్టవార్త్తైయైక్కైక్కొళ్ళుమాపోలే, "ముమూర్షవఃపరేతకల్పాహిగతాయుషోజనాః" ఎన్ఱానిఱే కీర్త్తిఇపన్. అపరాధమ్పణ్ణిపోన్ద సమయత్తిల్ విట్టుపోన్దస్వరూపమ్పెఱ్ఱేనల్లేన్; నాన్శొన్నవార్త్తైక్కు చ్చెవితాళ్త్తు మీళప్పెఱ్ఱేనల్లేన్. ఇవనై త్తిరుత్తిజీవిక్కవిరున్దవెనక్కు స్వరూపహానియేఫలిత్తతెన్ఱుకరుత్తు.   ౩౮.

తాత్పర్యము— చావనిచ్చయించువాఁడు ఔషధము వద్దనునట్లు ఆరావణుఁడు కాలుఁడనెడు రాక్షసునిచేఁ బ్రేరేపింపఁబడి నేనుతనకుహితముగాజెప్పిన మాటను అంగీకరింపలేదు

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము ౧౭- వ సర్గము, ౧౪ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. నాన్శొన్నవార్త్తైయై స్వీకరియామైయన్ఱిక్కే,హితమ్శొన్నతువే హేతువాకత్తానుమ్ పరుషిత్తు త్తన్సరికరత్తాలుమ్అవమానమ్ పణ్ణువిక్కైయాలే, మఱ్ఱుముళ్ళ ఔపాధికజ్గళై విట్టు ప్పెరుమాళ్ తిరువడికళిలేశరణమ్ పుకున్దేనెన్గిఱాన్.

మూ. సోఽహం పరుషిత స్తేన దాసవ చ్చా వమానితః।
త్యక్త్వా పుత్రాం శ్చ దారాం శ్చ రాఘవం శరణం గతః॥౩౯.

అర్థము.— సః-అట్టి, అహమ్- నేను, తేన - ఆరావణునిచేత,పరుషితః-కఠినోక్తులుపలుకఁబడినవాఁడనై,దాసవచ్చ-దాసునివలెను,అవమానితః-పరిభవింపఁబడినవాఁడనై, పుత్రాంశ్చ - కొడుకులను. దారాంశ్చ - భార్యలనుసు, త్యక్త్వా-వదలి,రాఘవమ్-రఘురాముని, శరణమ్-రక్షకునిగా, గతః-పొందినవాఁడనైతిని.

వ్యా. (సఃఅహమ్) ఇవన్ విముఖనాయిరుక్క ఇవననర్థత్తై యేపార్థ హితమ్శొన్ననాఁ. (పరుషితః) హితమ్శొన్నతువే హేతువాక వాగ్వజ్రత్తాలే నెఞ్జుపుణ్ పడుమ్బడి పణ్ణినాఁ. (తేన) నాన్శొన్నహితత్తై అనాదరిత్తవళవే యన్రిక్కే మృత్యువిన్ వార్తైయైహితమెన్రుపరిగ్రహిత్తవనాలే (దాసవచ్చావమానితః) నాఁ శొన్నతు అహితమానాలుమ్ జ్యేష్ఠనానతాఁ పరిభవిత్తువిడుమళవన్రిక్కే తన్నడియనాన ప్రహస్తనై యిడువిత్తుమ్, "తాతకనిష్ఠ వాక్యమనర్థకమ్" ఎన్రుకొణ్డు ఇన్ద్రప్రకారత్తాలే బాలనాన ఇన్ద్రజిత్తై యిడువిత్తుమ్, ఉచ్ఛిష్టభోజికళాన అడియార్కై అవమానమ్ పణ్ణుమాప్పోలే అవమానమ్ పణ్ణప్పట్టేన్. ఇత్తాల్ పాపిష్ఠనాన రావణనుక్కుమ్ ఆకాత్తానొరుత్తనెన్రై. ప్రత్యాసన్ననాన భ్రాతావినుడైయ—బన్ధవిపాకమ్ ఇతువాకైయాలే అల్లాతారుడైయవళవుమ్ ఇవ్విప్పుక్కాడితే యెన్రు సోపాధికరానబన్ధుక్కళై విట్టు నిరుపాధికబన్ధువాన పెరుమాళై యేపర్రినేనెన్రిఆఁ ఉత్తరార్ధత్తాలే. (పుత్రాంశ్చ) నిరయనిస్తారకరాన పుత్రర్కళైయుమ్. (దారాంశ్చ) సహధర్మచారికళాయిరున్దుళ్ళభార్యైకళైయుమ్. ఇత్తాల్ ప్రపత్తిపణ్ణు మవనుక్కు ప్రాప్యాభాసఙ్గళుమ్ ప్రాపకాభాసఙ్గళుమ్ త్యాజ్యమెన్ను మిడమ్ తోర్రుకిఱతు. (త్యక్త్వా) క్త్వాప్రత్యయత్తాలే పణ్ణుకిఱ ప్రపత్తిక్కు త్యాగమ్ అఙ్గమెన్నుమిడమ్ శొల్లుకిఱతు. (రాఘవంశరణంగతః) "భ్రాతాభర్తాచబన్ధుశ్చపితాచ మమరాఘవః" ఎన్గిఱపడియే, విట్టఉఱవెల్లా న్రామాకవల్లారైప్పర్రినేఁ. "కింత్వర్థినామ

— బన్ధమ్ - సంబన్ధము

రితదానదీక్షాకృతవ్రత శ్లాఘ్యమిదంకులంతే ఎన్గిఱపడియే, ఆశ్రితరుద్ధైయ సర్వాపేక్షితఙ్గళైయుమ్ కొడుక్కుమ్కుడిప్పిఱప్పుడైయవరైప్పఱ్ఱినేనెన్ఱుమామ్. ౩౯.

తాత్పర్యము.— రావణుఁడు ఇట్లుహితము జెప్పినన న్నుకఠినోక్తులుపలికిమిక్కిలిఅవమానపఱచినందున, ప్రాప్యాభాసములైన దారాపుత్రాదులనువదలి రామునే శరణుజొచ్చితిని.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడిగళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౧౫ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఎన్దుర్గతియై క్కణ్డు పెరుమాళ్ విషయీకరిక్కుమ్బడియాకచ్చడక్కెన ఎన్వరవై విణ్ణప్పమ్ శెయ్యవేణుమెన్గిఱాన్.

మూ. నివేదయత మాం క్షిప్రం విభీషణ ముపస్థితమ్।
సర్వలోకశరణ్యాయ రాఘవాయ మహాత్మనే॥ ౪౦.

అర్థము.—ఉపస్థితమ్ - సమీపమందున్న, మామ్- నన్ను, విభీషణమ్- విభీషణునిగా, సర్వలోకశరణ్యాయ- సమస్తలోకములకురక్షకుఁడైన, మహాత్మనే-మహానుభావుఁడైన, రాఘవాయ-రఘురామునికొఱకు, క్షిప్రమ్-వేగముగ, నివేదయత- తెలుపుఁడు.

వ్యా. మామ్ ఉపస్థితమ్ నివేదయత-ఎన్నప్రాప్తమాయిరుక్క, ప్రథమత్తిల్ (నివేదయత) ఎన్గిఱతు, తన్నుడైయత్వరైయాలే. (మామ్) ''ప్రచ్యుతః'' ఎన్గిఱపడియే, మున్బుపఱ్ఱినిన్ఱ పరిగ్రహత్తైవిట్టు ఉద్దేశ్యరాన పెరుమాళ్ తిరువడియిఱ్పుకురప్పెఱాతే ఆకాశస్థనాయ్, *కాణవారాయెన్ఱెన్ఱు కణ్ణుమ్ వాయుమ్ తువర్న్దు నిఱ్కుమవనై. (క్షిప్రమ్); వన్దవనుడైయగుణాగుణ నిరూపణమ్బణ్ణి అఱివిక్క వేణ్డావో వెన్నిల్, నీఙ్గళ్ నిరూపణత్తిలే ఇళివతఱ్కుమున్నే నాన్ముడివన్; ఉఙ్గళుక్కుప్పఱ్ఱివారాతపడి శడక్కెనఅఱివియుఙ్గోళ్. నీఙ్గళధికారియాయఱివిక్క వేణ్డావో వెన్నిల్, (రాఘవాయ) సర్వాపాశ్రయమాన రఘుకులత్తిఱ్పిఱన్దవర్కళుక్కు ఓర్ అనధికారికళుణ్డో? (మహాత్మనే) రఘుకులత్తార్క్కు ఓర్

అనధికారికళుక్కాకిలుమ్ ఎతిర్తలై యిట్ప్చియుమైపారాతే తమ్మళవిలేవిష యీకరిక్కుమ్ పెరుమాళుక్కు ఆకాత్తారుణ్డో? “రామోరామోరామ ఇతి”ఎన్నుమ్—“తిర్యగ్యోనిగతాశ్చాన్యే”ఎన్నుమ్—“అన్నుచరాచరఙ్గళై వైకున్దత్తేఱ్ఱి”ఎన్నుమ్శొల్లక్కడవతిఱే.ఇత్తాల్ పరవ్యూహాద్యవస్థాన్తరఙ్గళిల్ త్కాట్టిల్ రామావతారత్తుక్కుణ్డాన నిరవధికాకస్మిక సుహ్రుత్వత్తైచ్చొల్లుకిఱతు (సర్వలోకశరణ్యాయ) “లోక్యన్త ఇతిలోకాః” ఎన్ఱు-లోకస్థరానపురుషర్కళై నినైక్కిఱతు.ఇరున్దతేకుడియాక ఎల్లారుక్కుమ్ శరణవరణార్హరన్ఱో పెరుమాళ్? రావణబన్ధత్తాలేత్యాజ్యనాక నినైత్తిరుక్కిఱ ఎన్నైయ అళవో? “ద్విధాభజ్యేయమప్యేవం ననమేయంతు కస్యచిత్”ఎన్ఱవన్దాన్ వన్దాలుమ్ విడాతవరన్ఱో. నీఙ్గళ్ ఎన్నై విడిల్, ఎన్నో పాతిపెరుమాళైవిడే సెన్దిరుక్కత్తట్టుణ్డో?“మదంశభూతోరామః” సర్వాశ్రార్థమ్మదేక వర్జితమాయో ఇరుప్పతు. (విభీషణమ్)నీఙ్గళ్ తాన్ ఎన్నై డుబప్పతికళో? పుఱమ్బురుచర్క్కుమ్ ఆకాత్తానై ప్పెరుమాళ్ విషయీకరిత్తారెన్నిఱఏఱ్ఱవ్ అవర్కుక్కొడుక్కవన్దవనల్లేనో?(ఉపస్థితమ్) లజ్జైయిలేనిన్ఱు శరణమెన్ఱేనాకిలుమ్ లజ్జైతాన్ మడుక్కరైపట్టతు పడవేణ్డావో? నాలడివన్దఇడమ్ పెరుమాళ్ కార్యమ్శెయ్తేనన్ఱో?౪౦.

తాత్పర్యము.— విభీషణుఁడు లంకనుండివచ్చి తమసన్నిధియందు కాచుకొని యున్నాఁడని ఎల్లవారిని గాఁపాడఁ గంకణము కట్టుకొనియుండెఁడు శ్రీరాములతో విన్నవింపుఁడు.

ఇతిఙ్కుతనిశ్లోకవ్యాఖ్యానమ్.

అవతారికై నివేదయతమాంక్షిప్రం రాఘవాయ మహాత్మనే। సర్వలోకశరణ్యాయ విభీషణముపస్థితమ్॥కీళ్ శ్లోకత్తిలే “సోఽహంపరుషితస్తేనదాస వచ్చావమానితః। త్యక్త్వాపుత్రాంశ్చ దారాంశ్చ రాఘవంశరణంగతః” ఎన్ఱు- పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళత్తిఙ్కు ప్రియమాక

వుమ్ రావణనుక్కు అనభిమతమాకవుమ్ శిలవాఱ్త్తైకళ్ శొన్నేన్. ఇప్పడిచ్చొన్నాల్, "ప్రత్యక్షే గురవస్తుత్యా" ఎన్ఱుమ్- "ఎన్ఱైక్కు మనక్కైయుత్తా యునక్కేన్ శెయ్ కేన్" ఎన్ఱుమ్- "అఱియాతనవఱి విత్తవత్తానీశెయ్ తన" ఎన్ఱుమ్ - కృతజ్ఞనాయ్ పుకழ్ ప్రాప్తమాయిరుక్క, అవన్ దుష్ప్రకృతి యాకైయాలే, "త్వాంతు ధిక్కులపాంసనమ్" ఎన్ఱు- పరుషిత్తు, "అస్మిన్ ముహూర్తేనభవేత్" ఎన్ఱు తన్నడియార్ కుఱ్ఱమ్ శెయ్ తాల్ శొల్లుమాప్పోలే వెట్టివైయాతొప్పన్దేనెన్ఱు అవమానమ్ పణ్ణువతాక త్యేష్టనాకైయాలే అవన్ వేణ్డుమ్ ఎన్ఱు చ్చెయ్ కిఱానెన్ఱిరున్దేన్, అప్పొళవేయన్ఱిక్కే, తన్ వయిఱ్ఱిలేపిఱన్దశిఱుపైయాలైయిట్టు, "కిన్నామతే తాతకనిష్ఠవాక్యమనర్థకంచైవ సుఖీతవచ్చ। అస్మిన్కులేయోఽపిభవేన్నజాతస్సోపీదృశంనైవ వదేన్నకుర్యాత్" ఎన్ఱు - పరిభవిప్పిత్తుచ్చెయ్ తాన్. అత్తాలే అనుకూలరేయాకిలుమ్ అవనడియాక వన్ద భార్యాపుత్రాదికళై విట్టు, "శేలేయ్ కణ్ణియరుమ్ పెరుఞ్జెల్వముమ్ నన్మక్కళుమ్ అవర్" ఎన్ఱిఱపడియే, విట్టపుఱప్పుముత్తైయెల్లామ్ పెరుమాళే యామ్బడి తిరువడికళిలేవన్దేనెన్ఱు*నాట్టారో డియల్వొవ్వేన్ఱు నారణనైనణ్ణినిన్ఱాన్ కీర్తి-ఇని రాజనీతిమర్యాదైయిల్ ఒరుశత్రువిన్ తమ్బి పోయ్యేశరణమెన్ఱు ఎరుఞ్గాట్టిల్ కైక్కొళ్ళ విరున్దార్కళో? పోకాయ్, ఎన్ఱుతఱియిరున్దార్కళ్ ముతలికళ్ ఇవర్కళై ప్పార్త్తు నీఙ్గళుతఱుకిఱతు స్వామికార్యమాకవన్ఱో? రాక్షసరాల్నలివుపట్టు శరణమెన్ఱువన్దవర్కళుక్కు ప్పోకలాన రఘుకులత్తిలేపిఱన్దపెరుమాళుక్కు రావణన్ తమ్బి విభీషణన్ శరణమ్బుకున్దానెన్ఱఱివిక్కైక్కుతానుమ్ స్వామికార్యమ్, ఆనపిన్బు తలైక్కావలిలేనిఱ్ఱిఱవర్కళఱివిత్తిలర్, ఎన్ఱు- మునివతఱ్కుమున్నే శడక్కెన విణ్ణప్పమ్ శెయ్యుఙ్గోళెన్ఱాన్. దర్శనమర్యాదైయిల్, "విదితస్సహి ధర్మజ్ఞశ్శరణాగతవత్సలః" ఎన్ఱు - పెరుమాళ్ శరణాగత వత్సలరెన్ను మిడమ్ కేట్టఱియాయో? నేరేశొల్లమాట్టాయోవెన్న, అప్పడివర్ఱై శెడప్పోవా నొరువనోన్, "తవభరోఽహ మకార్షి హిధార్మికైః" ఎన్ఱుమ్*వేదమ్

వల్లార్కళ్—శ్లైక్కొణ్డు విణ్ణోర్పెరుమాన్ తిరుప్పాదమ్పణియు మవన్గాణు
జ్గోళ్ నాన్. ఆనపిన్పు, నీఙ్గళ్ పురుషకారమాక ప్పెరుమాళ్ తిరువడిక
ళిలేకాట్టక్కొడుఙ్గోళ్ళెన్గిఱానాకవుమామ్.

*౧ (నివేదయతమామ్) 'యంప్రజాపతిర్వేదసపుణ్యోభవతి' ఎన్ఱు-
అవర్ తిరువుళ్ళత్తిలే పట్టపోతా యిఱ్ఱు ఇత్తలైక్కు స్వరూపమ్ జీవి
ప్పతు అత్తనై యుముఙ్గళాలే పెఱ్ఱేనాకవేణుమామ్ *౨.(నివేదయత)
'ఉపదేక్ష్యన్తితేజ్ఞానమ్" ఎన్ఱుమ్- "తైశ్చోక్తమ్పురుష కుత్సాయ"
ఎన్ఱుమ్- అవన్గై ఎఙ్గళుక్కఱివిక్కఱ మాత్రమ్ ఎఙ్గళ్లైయు మవనుక్క
ఱివిక్క వేణుమ్. ఏతేనుమాకిపఱివిక్కైక్కు ఉఙ్గళుక్కుప్పణియన్ఱో?*౩.
(నివేదయత) 'స్వరేణమహతామహాన్" ఎన్ఱు-నానుమ్పెరుమిడఱుశె
య్తు కూప్పిట్టపోతే పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళమ్పత్తువర్, నీఙ్గళుమఱివి
త్తికోళ్ళాయ్ ఒరుస్వరూపమ్పెఱ ప్పారుఙ్గోళ్ *౪. (నివేదయత)అఱివి
యాతపోతుభాగవతాపచార మ్పణ్ణువార్గైప్పోలే ఉఙ్గళుక్కు స్వరూప
హాని అఱివిత్తాల్*కూవుతల్ వరుతల్ శెయ్తిలరాకిల్ శరణాగత పరి
త్యాగియానవవరుక్కు స్వరూపహాని. ఇరణ్డుతలైయు మిప్పడియానపి
న్బు పరగతాతిశయాధాన మ్పణ్ణుకై శేషత్వ లక్షణమానాల్, అత్తలై
క్కు అవద్యావహనాకైయాలే శేషభూతనాన వెనక్కుస్వరూపహాని.
ఇవైయిత్తనైయుమ్ వారామల్ అఱివిత్తుచ్చేరవిడుఙ్గోళ్.*౫.(నివేద
యత)వ్యాఘ్రవానర సంవాదఙ్గేట్టఱియార్కళో?ఇప్పడిశరణాగతరక్ష
ణమ్పణ్ణిన జాతియిలేపిఱన్ద నీఙ్గళ్ శరణాగతనై అఱివియుఙ్గోళ్.*౬.(నివే
దయత) ఎన్నై నివ్వేదిప్పియాతే పెరుమాళుక్కు నివేదియుఙ్గోళ్.
*౭. (నివేదయత) నిభృతమ్ వేదయత-ఇప్పడిక్కొరు మూర్ఖనోవెన్తుతి
రువుళ్ళమ్పత్తుమ్పడి¹ ఉద్ఘటమాకప్పఱ్ఱయఱివియాతే,"అఱియచ్చె
న్తురెయాయ్" ఎన్నుమాప్పోలే, ఉఙ్గళుడైయసవినయగతిప్రశ్నఙ్గళాలే
ఇప్పడిక్కొరు సాత్వికనోఅవనెన్నుమ్పడి నిభృతమాక విణ్ణప్పఞ్జెయ్యు

1 ఉద్ఘటమాక - ఉద్ధృతముగ.

గ్గోళ్.*౮. (నివేదయత) నితరామ్ వేదయత.అత్తావతు- మన్త్రవ్యా
పారాదికళిలే పరాక్కానపెరుమాళ్ తిరువుళ్ళత్తిలే పడుమ్పడియాక
ఊన్ఱవిణ్ణప్పఞ్గైయ్యుగ్గోళ్.*౯. (నివేదయత) ఒరుపెరున్దిరళాయిరున్దా
ల్ ఒరువరిల్లాతొరువరతివిక్కలాకాతే. *౧౦. (నివేదయత) ప్రార్థనా
యాంలోట్టాయ్, “అన్నఞ్గైల్ వీరుమ్వణ్డానఞ్గైల్ వీరుమ్తొఱ్ఱితిరన్దేఙ్”
ఎన్నుమాప్పోలే, నీఙ్గళుమ్ఋుక్షవానరగోలాఙ్గూలఙ్గళాకిఅ వనేకజాతి
యాయిరున్దీర్ కోళ్.ఉఙ్గళై యిరక్కఅనాఙ్ నిఱ్కఅనిలైయై విణ్ణప్పఞ్గై
య్యవేణుమ్ *౧౧. (నివేదయత)ఒరువనైక్కుఅిత్తుచ్చొల్లాతే సముదా
యత్తిలే శొల్లుకిఱాఙ్. ఇత్తిరళుక్కు మున్బుపరిచయమిల్లామైయాలే
సాధకరిన్నారెన్ఱఅియామైయాలే. అన్ఱియిలే,*౧౨.(నివేదయత)ఎన్ఱు-
“తత్రభాగవతాస్సర్వే శ్లాఘ్యాగిపూజ్యాశ్చభారత” ఎన్ఱు-రామసమ్బన్ధ
మెల్లార్ క్కుమ్ ఒక్కైయాలే అద్వైయనమక్కు గౌరవ్యరన్ఱొవెన్ఱుసము
దాయత్తిలేశొల్లుకిఱానాకవుమామ్.అన్ఱిక్కే, *౧౩. (నివేదయత)“లో
కోభిన్నరుచిః” ఎన్ఱుమ్ - “ వేఱువేఱుఞానమాకి” ఎన్ఱుమ్ -“మతివి
యప్పాల్ ” ఎన్ఱుఞ్గొల్లుకిఅపడియే పలరాయ్ భిన్నబుద్ధికళా యిరు
క్కైయాలే,ఒట్టేనెన్ఱు ఒరువఙ్, విడేనెన్ఱుఒరువఙ్, కట్టేనెన్ఱుఒరువఙ్,
కట్టెన్న ప్పుకఅలాకాతో వెన్ఱు ఒరువఙ్, అతివిక్కత్తేనెన్ఱు ఒరువఙ్,
జీవిక్కలావతెన్నాఙ్ఒరువఙ్ఎన్ఱుమ్ సముదాయత్తిలే శొల్లుకిఱానాకవు
మామ్.అన్ఱియిలే, *౧౪. గురుషుబహువచనమాయ్ ఇప్పడిక్కెల్లామ్ని
ర్వాహకరాయ్ రాజావాయిరుక్కైయాలే, మహారాజరైనోక్కిచ్చొ
న్నానాకవుమామ్.*౧౫. అన్ఱియిలే, (నివేదయత) ఎన్ఱు-రావణగోష్ఠియి
లేదూతవధమాకాతెన్ఱు నల్వార్త్తై శొల్లికృతోపకారనాకైయాలేతి
రువడినై హృదయీకరిత్తు ప్రతీకోపాదానమ్బణ్ణి,ఒరువనైచ్చొన్నాల్మ
త్తవర్ కళ్ విపరీతమ్ పణ్ణువార్కళెన్ఱు సామాన్యమాక చ్చొన్నానా
కవుమామ్. అన్ఱియిలే,*౧౬ (నివేదయత) ఎన్ఱు-పెరుమాళుఙ్గళై ఎన్ని
డైయాట్టమాక క్కేట్పర్ , అప్పోతుపేశాతిరాతే, శఙ్కనీయ నెన్ఱా

కవుమామ్, విశ్వసనీయనెన్రాకవుమామ్, సఙ్గ్రాహ్యానెన్రాకవుమామ్, నిగ్రాహ్యానెన్రాకవుమామ్, ఏతేనుమాకత్తోశ్శినార్ తోశ్శినపడిస్వామ తజ్ఞశై యఱివియుఙ్గోళెన్రాకవుమామ్ అన్రియిలే, *౧౭.(నివేదయత) “విద్ ౹లాభే” ఎన్గిఱధాతువిలేయాయ్, “సమహాత్మాసుదుర్లభః” ఎన్రు-నేరాక నెఞ్జాఱప్పట్టుక్కిడక్కిఱ పెరుమాళుక్కు ఒరు ఆత్మలాభమ్బణ్ణికొడుఙ్గోళ్. అన్రియిలే,*౧౮. “విదసత్తాయామ్” ఎన్రు-సత్తైయిలేయాయ్, “అశ్యహంజీవితంజహ్యామ్” ఎన్రు- ఎన్నైప్పిరిన్దాల్ తరిక్కిఱపెరుమాళుక్కు సత్తైయుణ్డాక్కివిడుఙ్గోళ్. అన్రియిలే, *౧౯. “విద విచారణే” ఎన్రు-విచారణత్తిలేయాయ్ అఙ్గద శరభ జాంబవత్ప్రముఖరదైయ విచారియుఙ్గోళెన్రుమామ్.

ఇప్పడిచ్చొన్నవాఱే, ఆకిఱతువిణ్ణప్పఞ్జెయ్కిఱోమ్, “సోఽహం పరుషితస్తేన” ఎన్రుమ్ - “రాఘవం శరణఙ్గతః” ఎన్రుమ్-ఇరణ్డర్థత్తైచ్చొన్నాయాకిల్, రావణన్ పరుషిత్తపడియై ముఱ్పడచ్చొల్లవో? శరణాగతనాన వున్నై అఱివిక్కవోవెన్న, *౧.(మామ్నివేదయత) అవనుడైయ పారుష్యత్తుక్కు ప్రతిక్రియైపణ్ణి యరుళవేణ్డువతు నానస్తరఙ్గనానాల్లవో; ఆనపిన్బు, ముఱ్పడ వెన్నై విణ్ణప్పమ్ శెయ్యుఙ్గోళ్. నీవిరుక్కుమిడత్తుక్కుడమేతో ఉన్నై అఱివిక్కైక్కెన్న, *౨. (మామ్) “ఇఙ్గుమ్మోడోరుపాడుఴల్వా నోరడియానుళన్” ఎన్గిఱపడియే, నాగపాశ బ్రహ్మాస్త్రఙ్గళాలే నోవుపట్టవార్తైక్కు ముడఙ్గేడాయ్ విడాతేనిఱ్కిఱవుక్కు ఓరడియాన్ వన్దానెన్రువిణ్ణప్పమ్శెయ్యుఙ్గోళ్.ఇతుక్కుమున్ శెయ్తతన్రో మేల్ శెయ్వతెన్న,*౩.(మామ్) “ప్రదీయతామ్దాశరథాయమైథిలీ” ఎన్రు - ఇఙ్గునిన్రైక్కునల్ వార్త్తై శొన్నవెన్నై. నునినాక్కాలే ఒరువార్త్తైశొన్నాయాకిల్, ఇత్తాల్ పెఱ్ఱతెన్న, అతువో పిరాట్టిఇఙ్గేఎఴున్దరుళివన్దతెన్న,*౪.(మామ్) “యావన్నగృహ్ణాన్తిశిరాంసిబాణారామేరితా రాక్షసపుఙ్గవానామ్” ఎన్రుమ్ - “విధమేచ్చపురీం లఙ్కామ్” ఎన్రుమ్-రావణన్రన్నై పెరుమాళ్పరుషమాయిచ్చొల్లి, “బుక్కా

మచగేణ్ణా" ఎన్ఱు - అరశపులవరాన వేదజ్గళ్లోవాతి పెరుమాళ్ కీర్త్తి పటహామాన వెన్నె. ఇతువుమ్, "గురుత్వాద్ధితమిచ్ఛతా" ఎన్ఱు- రావణన్నై హత్తాలే ప్రత్యవాయ పురస్సరమాక హితజ్జొన్నవత్తనైయన్ఱో! ఇప్పడిరావణభక్తనానవున్నై యో యఱివిక్కిఱతెన్న, *౫.(మామ్) "పరుషిత స్తేన, అవమానితశ్చ" ఎన్ఱు-ఇవ్వుత్కర్షమ్ పోఱామైయాలే పరుషిత్తు త్తళ్ళివిడప్పట్టవెన్నె. "జ్యేష్ఠోమాన్యః పితృసమః" ఎన్ఱు-నీతానే శొల్లిన్ఱలై యోశత్తమైయఱ ఒరువార్త్తై శొన్నానాకల్, ఇతెన్నతప్పాశ్పన్దాయ్, *౬.(మామ్) "త్యక్త్వా పుత్రాంశ్చ దారాంశ్చ" ఎన్ఱు-పారుష్యమ్ పొఱుక్క మాట్టామైయాలే, "ఆత్మావై పురుషస్య దారాః" ఎన్ఱుమ్- "ఆత్మావై పుత్రనామాసి" ఎన్ఱుమ్-ఎన్నై పాతియాన ఇవర్కళై యుట్ప డవిట్టు అవనోడుతువక్కఱ్ఱవెన్నె. నీఅవనోడుతువక్కఱ్ఱాల్, లాభమెఱ? ఇత్తలై యిలొరు పఱ్ఱాశై యిల్లై యోవెన్న, * ౭ (మామ్) "రాఘవం శరణజ్గతః" ఎన్ఱు-"తయరతఱ్కుమకఱాతన్నై యన్ఱిమఱ్ఱిలేఱ తఞ్జమాక వే" ఎన్ఱిరుక్కిఱవెన్నె.*౮.(మామ్) "ఆత్మానం సర్వ్వథారక్షః పురీశ్చైవ స రాక్షసామ్" ఎన్ఱు- పరుషిక్కిఱ రావణనోడుమ్, అవనోడు శేర్న్దారోడుమ్ వాశియఱ హింశజ్గొల్లుకైయాలే, "ఆనుకూల్యమితి ప్రోక్తా సర్వ్వభూతానుకూలతా" ఎన్గిఱవానుకూల్య సజ్కల్పముమ్ "జాతక్రోధో విభీషణః" ఎన్ఱుమ్- "క్రుద్ధో హన్యాద్గురూనపి" ఎన్ఱుమ్- రావణనైక్కొల్ల ప్రాప్తమాయిరుక్క, "ఉత్పపాత గదాపాణిః" ఎన్ఱు-కైయిలేగదై యిరుక్క-క్కొల్లాతే పోన్దవనాకైయాలే, "ప్రాతికూల్యఞ్చ భూతానామ్ సర్వేషాం నసమాచరేత్" ఎన్గిఱ ప్రాతికూల్య వర్జనముమ్, "సుగ్రీవశ్చాభిషేచితః" ఎన్ఱు - సోదాహరణమాకక్కొణ్డు నమ్మైరక్షిప్పారెన్ఱు అఱుతి యిడుకైయాలే, "రక్షిష్యత్యనుకూలాన్నః ఇతియాసుదృఢామతిః । స విశ్వాసో భవేత్" ఎన్గిఱరక్షిష్యతీతి విశ్వాసముమ్, "భవన్తం శరణజ్గతః" ఎన్ఱు- ఉమ్మైయేరక్షకరాకప్పఱ్ఱినేనెన్నైయాలే, "గోప్తృత్వవరణం తథా" ఎన్గిఱగో

_త్తృత్త్వవరణముమ్, "భవద్గతమ్మేరాజ్యఞ్చ జీవితఞ్చసుఖానివై" ఎన్ఱు-ఫలభరన్యాసమ్పణ్ణుకైయాలే, "ఫలేస్వామ్యవియుక్తతా కేశవార్పణ పర్యన్తాహ్యాత్మనిక్షేపఉచ్యతే" ఎన్గిఱ ఆత్మనిక్షేపముమ్, " తేనచాస్మ్యవమానితః" ఎన్ఱు-పరిభూతనాయ్ క్కైమ్మెత్తాక్కివిడుకైయాలే, "ఇతియాగర్వహానిస్తద్దైన్యం కార్పణ్యముచ్యతే" ఎన్గిఱకార్పణ్యముమ్, ఆకవిప్పడి శరణాగతియినుడైయ షట్ప్రకారముమ్ కుఱైయాతపడిపణ్ణినవెన్నై. *౯.(మామ్) "అహమస్మ్యపరాధానామాలయోఽకిఞ్చనోఽగతిః" "త్వమేవోపాయభూతోమే భవేతిప్రార్థనామతిః"ఎన్గిఱపడియే, విభీషణనాయ్, దుర్వృత్తనాన రావణభ్రాతావాకైయాలే అపరాధానామాలయమామ్, ఉపాయాన్తరమిల్లామైయాలే అకిఞ్చననాయ్, రావణనుమకప్పడత్తళ్ళివిట్టపడియాలేఅనన్యగతియాయ్, పెరుమాళైయే ఉపాయమాకప్పణ్ణినపడియాలే*త్వమేవోపాయభూతోమేభవేతి ప్రార్థనామతియైయుడైయనానవెన్నై.*౧౦.(మామ్) "ఉత్తరన్తీరమాసాద్య" ఎన్నైయాలే, * అక్కరైయెన్నుమనత్తక్కడలుళ్ళ్ళున్ది యున్నైరరుళాలిక్కరైయేఱియిళైత్తిరుక్కిఱవెన్నై. *౧౧.(మామ్)" పరిత్యక్తామయాలఙ్కా మిత్రాణిచధనానిచ" ఎన్ఱు - అఙ్గుళ్ళారైయెల్లామ్పోక్కిట్టు, "ఖస్థఏవవ్యతిష్ఠత" ఎన్ఱు-ఆకాశత్తిల్ తడుమాఱుకిఱవెన్నై.*౧౨.(మామ్)" సోఽధ్వనఃపారమాప్నోతి తద్విష్ణోః పరమంపదమ్" ఎన్ఱు-వరుమ్వర్త్తియెల్లామ్వన్దువిష్ణుపదత్తైప్పెత్తినవెన్నై *౧౩.(మామ్)"ప్రచ్యుతోహాఅస్మాల్లోకాదాగతో దేవలోకమ్" ఎన్ఱుమ్-"అఙ్గుత్తేనల్లేన్" ఎన్ఱుమ్శొల్లుకిఱపడియే, రావణగోష్ఠియిల్నిన్ఱుమ్పోపుఅప్పట్టురామగోష్ఠియిల్పుకురప్పెఱాతే ఆన్తరాళికనాయిరుక్కిఱవెన్నై.*౧౪.(మామ్) "ఎఱ్ఱనల్లవాక్కైయుమ్ పైయ్యవేపుయక్కత్తు" ఎన్గిఱపడియే, నీక్కళతివిత్తాలితువృణ్డాయ్, అఱివియాతపోతు ఇఙ్గైయామ్బడియాయిరుక్కిఱవెన్నై.

ఆకిఱతు, ఉన్న పేక్షైనైయెయఱివిత్తాయాకిల్, అఱ విణ్ణప్పమ్శె య్కిఱోమెన్న, *౧ (శ్రీప్రమ్)ఒణ్ణాతు,ఇప్పోతేవేణుమ్. ఇప్పడిప్పతఱు కిఱతెన్నెన్న,*౨.(శ్రీప్రమ్)విరైయుమ్ కార్యమ్తూజ్గైన త్తూఱుజ్గార్య మ్విరైయవెన్నుమతు శొత్కేట్టఱియార్కళో ? విరై యుఙ్గార్యమా నపడియెన్నెన్న,*౩.(శ్రీప్రమ్) "చఞ్చలమ్హిమనః" ఎన్నుమ్-"చలాహి ప్రాణినాంమతిః" ఎన్నుమ్- *నిన్నవానిల్లానెఞ్జాయన్నో ఎల్లారుమిరుప్పతు. ఆనపిన్బు, ఎనక్కుప్పిఱన్ద వానుకూల్యమ్ పిరివతఱ్కుమున్నే విణ్ణ ప్పమ్శెయ్యుఙ్గోళ్.*౪. (శ్రీప్రమ్) "శ్రీప్రమ్రామాయశంసధ్వం సీతాం హారతిరావణః" ఎన్ఱు - పిరాట్టిశొన్నపోతే దేవరైక్కళఱియామైయాలే కణ్ణీర్కళో రజనీచరన్వశత్తిలే యకప్పట్టాళ్.అప్పడియేనానుమ్ మనోర జనీచరన్వశత్తిలే యకప్పడువతఱ్కు మున్నే యఱివియుఙ్గోళ్. *౫. (శ్రీప్రమ్)"వన్దాలై కూడుమినో" ఎన్నుమ్- "ఒల్లైనీపోతాయ్" ఎన్నుమ్- శడక్కెనవావెన్ఱు నీఙ్గళ్రైక్క ప్రాప్తమాయిరుక్క నానపేక్షిక్కుమ్పడి యావతే?*౬.(శ్రీప్రంమాంనివేదయత)"జీవన్తీమ్మామ్ యథారామ స్సంభావయతికీర్తిమాన్ । తత్త్వయాహనుమన్వాచ్యః" ఎన్గిఱపడియే, ఎన్నత్తైక్కిడక్కిఱపోతే అవర్ కైక్కొణ్డారాయ్ పుకళ్ప్పడైక్కుమ్పడి యఱివిత్తుక్కొళ్ళుఙ్గోళ్.*౭. (శ్రీప్రంనివేదయత) "త్యక్త్వాపుత్రాంశ్చ దారాంశ్చ" ఎన్నుమ్పడి,*మాతరార్కయక్కణెన్నుమ్ వల్లైయుళ్ళట్ట త్తున్ద వేసైప్పోతరేఎన్ఱుశొల్లిప్పన్దియిఱ్పుకున్ద తన్బాలాదరమ్బురుకవై త్తార్. ఆనపిన్బు, "దత్తమస్యాఽభయమ్" ఎన్ఱు-ముఱ్పడువతఱ్కు మున్నే నీఙ్గళ్ ముఱ్పడుఙ్గోళ్.*౮. (శ్రీప్రంనివేదయత) ఎన్నాళ్శొల్లై యాలే ఇన్నమొరుకాల్ శరణాగతిపణ్ణి, "తద్వయం సకృదుచ్చారో భవతి" ఎన్నుమ్ - సకృదేవప్రపన్నాయ ఎన్నుమ్ - సకృత్ప్రయోగమే అమైన్దిరుక్కిఱ ప్రపత్తిస్వరూపత్తుక్కుమ్ హానివరువతఱ్కుమున్నే అఱివియుఙ్గోళ్.*౯.(శ్రీప్రంనివేదయత) "ఉపాయోఽయం చతుర్థస్తే

ప్రోక్తశ్శీఘ్రఫలప్రదః" ఎన్నుమ్- "తావదార్తిస్తథావాఞ్ఛాతావన్మోహ స్తథాసుఖమ్। యావన్నయాతి శరణమ్ " ఎన్నుమ్ శొల్లుకిఱఉపాయ స్వభావత్తాలే ఫలిత్తుక్కొణ్డు నిఱ్కవాయిన్ఱు ప్పుకుకిఱతు. అతుక్కు మున్నే నీఙ్గళుమానుకూల్యమ్ పణ్ణినీర్కళాక అఱివియుఙ్గోళ్. *౧౦. (శ్రీప్రమమామ్నివేదయత) పెరుమాళ్, "యదివారావణస్స్వయమ్" ఎన్ఱు-రావణనై త్తేడిప్పిడిక్కవాయిన్ఱు ప్పుకుకిఱతు అతుక్కుమున్నే శడక్కెనవన్నై అఱివియుఙ్గోళ్. * ౧౧ (మామ్నివేదయత) " తమేవ శరణంగచ్ఛ" ఎన్ఱు - శరణ్యనై అఱివిక్కిఱ నీఙ్గళ్ ఒరుశరణాగతనై అఱివియుఙ్గోళ్

ఆకిఱతు ఇప్పడిశడక్కెన అఱివిక్కిఱతారుక్కు? లఙ్కైయిలే పరిచితరాన తిరువడిక్కో? పడైక్కెల్లామ్ నిర్వాహకరాన మహారాజర్క్కో? ఎన్నిల్, *౧. (రాఘవాయ) "ఇక్ష్వాకూణామియంభూమిస్స శైలవనకాననా" ఎన్ఱు - అత్తిరువడియోడుమ్, మహారాజరోడుమ్, మాల్యవానోడుమ్, చిత్రకూటత్తోడుమ్ వాశియఱ రక్షకరాయ్,*పాఙ్గోతమ్శూర్పణఖైప్పువనియుమ్ విణ్ణులకుమఙ్గాతుమ్శోరామేయాళుకిఱ పెరుమాళుక్కు.*౨.(రాఘవాయ)శరణాగతరక్షకరానకుడియిలేపిఱన్దపెరుమాళుక్కు చ్చరణాగతనాన వెన్నై చ్చొల్లుఙ్గోళ్.*౩ (రాఘవాయ) "సకృదేవప్రపన్నాయ...అభయమ్...దదామి ఏతద్వ్రతంమమ"ఎన్ఱు- శరణాగతత్రాణత్తిలే కాప్పుకట్టినవరుక్కు చ్చొల్లుఙ్గోళ్.*౪. (రాఘవాయ) "రాఘవాణామయుక్తోయమ్ కులస్యాస్యవిపర్యయః"ఎన్నుమ్- 'అప్యసుప్రణయినాంరఘోః కులే నవ్యహన్యత కదాచిదర్థితా"ఎన్నుమ్- అపేక్షిత్తార్అపేక్షితప్రదానమ్ పెఱుమ్పడైత్తతలైవర్క్కు చ్చొల్లుఙ్గోళ్. *౫. (రాఘవాయ) 'అప్యహంజీవితంజహ్యామ్ నహిప్రతిజ్ఞాంసంశ్రుత్య" ఎన్ఱు-తమ్మైయళిత్తుమ్ ఆశ్రితరక్షణమ్ పణ్ణుమవర్క్కు చ్చొల్లుఙ్గోళ్.*౬.(రాఘవాయ మాంనివేదయత) *నూఱిల్పోరరక్కన్ మతిళ్ నీఙ్గిచ్చేర్న్దకన్దపలుశేవకనారెన్నై యఱివియుఙ్గోళ్.*౭. (రాఘ

వాయమాంక్షిప్రం నివేదయత) "రాఘవస్యయశోహీయేత్" ఎన్రు-ఆర్షపరిషత్ సుగ్రీవకాకప్రముఖరై రక్షిత్తుత్తేడిప్పెత్త పుకళ్లెల్లామె నైన్ద రక్షియాతపడియాలే ఇళుక్కు వాయిళ్ళుప్పుకుకిఱతు, అతఱ్కు మున్నే శొడక్కిన అఱివియుఙ్గోళ్.

"సతిధర్మిణిధర్మాః" ఎన్రు-అవర్ తమ్మైప్పెఱ్ఱాలన్రో పుకళ్ వేణ్డువతు, "ప్రాప్తశ్శత్రురతర్కితః" ఎన్రు-శత్రువాయిరుక్కిఱవనై యఱివిక్కైయావ తెన్నెన్న, విభూతియాక శత్రుక్కళానాలుమ్ ఒరుపొల్లాఙ్గునైక్క వొణ్ణాతాయ్ కాణుఙ్గోళ్ అవర్ పెరుమైయిరుప్పతు. *౧. (మహాత్మనే) "మర్త్యానామ్ మరణాద్భయమ్" ఎన్గిఱవుఙ్గళైప్పోలే యన్రియిలే, "ఉత్తమానాన్తు మర్త్యానామవమానాత్పరంభయమ్" ఎన్రు-శరణాగతరక్షణమ్పణ్ణిశ్శెల్లోమెన్రు గర్హిక్కిల్ శెయ్వ తెన్నెన్రు భయప్పడుమ్పడియాన పెరుమైయై యుడైయ పెరుమాళుక్కఱివియుఙ్గోళ్ *౨ (మహాత్మనే) ఆత్మశబ్దమ్ జీవవాచియాయ్, "తదేవానుప్రావిశత్, తదనుప్రవిశ్య, సచ్చత్యచ్చాభవత్" ఎన్రు - తాఙ్గళ్ వన్దాల్ వరవొణ్ణాతెన్రు ఏఱ్కవే పుకున్దు కలన్దు జ్ఞానస్వరూపనెన్రు అవనైచ్చొల్లుమ్శొల్లాలేతమ్మైచ్చొల్లలామ్పడిజీవాన్తర్యామియాయిరుక్కిఱవర్కు ఎన్నైయఱివియుఙ్గోళ్. *3 (మహాత్మనే) ఆత్మశబ్దమ్ ధృతివాచియాయ్, "ఆపద్యపిస్వకార్యేషు కర్తవ్యత్వస్థితిర్ధృతిః" ఎన్రు-శత్రుదేశమాకైయాలే సాపాయమాయిరున్దతేయాకిలుమ్ రక్షకనానతమ్ముడైయకృత్యత్తిల్ నిలైయుడైయవర్ కాణుఙ్గోళెన్నాకవుమామ్. అన్రియిలే, *౪.(మహాత్మనే) ఆత్మశబ్దమ్ దేహవాచియాయ్, "మహాదేహాయ" ఎన్గిఱపడి. అతావతు- "తద్విశ్వరూప వైరూప్యమ్ రూపమన్యద్ధరేర్మహాత్" ఎన్రుమ్- "నతస్యప్రాకృతామూర్తిర్మాంసమేదోస్థిసంభవా", ఎన్రుమ్- "నిత్యంనిత్యాకృతిధరమ్" ఎన్రుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, యారేనుమ్ ఏతేనుమ్ శెయ్యిలుమ్ కణ్డిత్తుప్పల్ ముఱిత్తుత్తళ్ళొడే పోమ్పడి నిత్యవిలక్షణవిగ్రహరాయ్ కాణుఙ్గోళిరుప్పతు. *౫. (మహాత్మనే) అన్రి

యిలే,ఆత్మన్ శబ్దమ్ స్వాభావవాచియాయ్, ఆశ్రితవిషయ త్తిల్ అనిష్టనివృ త్తిఇష్టప్రాప్తికళ్ పణ్ణియిరుక్కై-అవరుక్కువన్దేతీయన్ఱిక్కే-స్వాభావమా కవుడైయరాయ్ కాణుజ్గోళిరుప్పతు.*౬.(రాఘవాయ మహాత్మనే) ఆత్మక్-శబ్దమ్ పరమాత్మవాచియాయ్, రఘుకులకుమారరాయ్ తమ్మైత్తా ఘవిట్టారేయాకిలుమ్, అతుక్కుప్పాల్ తాఙ్ పరమాత్మావాయ్ కాణుజ్గో ళిరుప్పతు. * యారుమోర్నిలైమైయ నెనవఱివరియ వెంబెరుమానాకి లుమ్ * యారుమోర్నిలైమైయ నెన పఱివెళియ వెమ్బెరుమానాయితే యిరుప్పతు. వేదపురుషమమ్ "సంబాహుభ్యామేతిసంపతత్రై" ఎన్ఱుమ్- "ద్యావాపృథివీజనయఙ్దేవఏకః" ఎన్ఱుమ్ - " వేదాహమేతంపురుషం మహాన్తమ్"ఎన్ఱుమ్-ఇప్పడిసులభనాయిరుక్కై అ వస్తుతానప్పెరియవస్తు వెన్ఱుశొన్నానితే! వైదికపురుషనాన విశ్వామిత్ర భగవానుమ్, " రా మంమహాత్మానంవేద్మి" ఎన్ఱు - శొన్నానితే! అవనై చ్చొల్లవేణుమో? " అయంసకాకుత్స్థఇతిప్రజజ్ఞే " "త్వమప్రమేయశ్చ" ఎన్ఱు - తారై ఎన్ఱుఒరువఙ్ పెణ్డాట్టి యకప్పడవఱిన్దతు ముజ్గళుక్కుత్తెరికిఅత్తిల్లైయా! * ౭. (మహాత్మనే)ఆత్మక్-శబ్దమ్ అర్కాగ్ని వాచియాయ్,"రామదివాకరః శత్రురక్షోమయంతోయ ముపశోషంనయిష్యతి" ఎన్ఱుమ్-"అభితఃపావ కోపమమ్" ఎన్ఱుమ్-"ముళ్తైక్కతిరై" ఎన్ఱుమ్- "కఙ్ఙవయిత్తిల్ నెరు ప్పన్న నిన్ఱ నెడుమాలే " ఎన్ఱుమ్- శత్రుక్కళుక్కు-దాహకమాయన్ఱో అవరిరుప్పతు.నీజ్గళ్ఙాతే అవరుక్కఱివియుజ్గోళ్. *౮.(మహాత్మనే)అన్ఱి యిలే, ఆత్మఙ్ శబ్దమ్ మతివాచియాయ్ నీజ్గళ్ మేలెళ్లున్ద శాఖాచారి కళత్తనై పోక్కి శాఖార్థవిచారికళల్లీర్గోళే! " దేవావైత్వష్టారమజిహాం సఙ్. సపత్నీంప్రాపద్యత.తన్నప్రతిప్రాయచ్ఛత్ తస్మాదపివధ్యంప్రపన్నం నప్రతియచ్ఛతి" ఎన్ఱుమ్ - శరణాగతమాహ " అరిఃప్రాణాఙ్ పరిత్యజ్య రక్షితవ్యఃకృతాత్మనా" ఎన్ఱుమ్- శొల్లుకిఱపడియే, వేదవైదిక వచనజ్గ ళిల్ నిలైవరాయ్ శత్రువేయాకిలుమ్ శరణాగతనైత్తన్నై యళ్ళియమాట్టి యుమ్ రక్షిక్కక్కడవతెన్గిఱ పాఱివాళరా యిరుక్కిఱవర్కు చ్చొల్లు

జ్గోళ్.అన్రియిలే,*౯ (మహాత్మనే) ఎన్ఱు-వాతవాచియాయ్, "తస్మై వాతాత్మనేనమః" ఎన్ఱుమ్ - "కాలాయ్" ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, శత్రుక్కళుక్కు నాశకరాయ్, శరణాగతరుక్కు ఆశ్వాస కరరా యిరుక్కుమవరెన్ఱుమామ్.

అఙ్ఙకియత్తు, నీతానే మహాత్మనే-ఎన్ఱు-అవర్పెరుమైయై చ్చొన్నాయితే! అప్పడిక్కు "శెల్వార్పెరియర్ శిఱుమానిడవర్ నామ్" ఎన్ఱుమ్- "అవనెవ్విడత్తాన్ యానార్" ఎన్ఱుమ్ - పర్వతత్తుక్కుప్పరమాణుపోలే యిరుక్కిఱనామ్ అవ్వస్తువై అణుకవుమ్ శరణావరణమ్బణ్ణవుమ్బామో వెన్నిల్; *౧. (సర్వలోకశరణ్యాయ) పెరుమాళ్ నీర్మై క్కాకాత్తారుణ్డో? *౨. (సర్వలోకశరణ్యాయ)* లోకభర్తారమ్పోలే అన్దసర్వలోకత్తిలే నానుమొరువనన్ఱో? *౩. (సర్వలోకశరణ్యాయ) "నీశనేన్నిత్తైవొన్ఱుమిలేన్ ఎన్గళ్ పాశమ్వైత్తపరఞ్జుడరోచ్చితి" ఎన్ఱు-ఎత్తనైయేనుమ్తీరవపరాధమ్బణ్ణినారైయుమ్ అఙ్గీకరిత్తు, ఇత్తాలే తేజస్వికళాయిరుక్కిఱవర్క్కు.*౪. (సర్వలోకశరణ్యాయ) "సప్తలోకైకవీరస్యదశకణ్ఠకులద్విషః" ఎన్ఱు - "భూర్భువస్సువర్మహర్జనస్తపస్సత్యమ్" ఎన్గిఱ సప్తలోకత్తుక్కు మ్బుకలానవర్క్కు.*౫.(సర్వలోకశరణ్యాయ) అవ్వళవేయన్రిక్కే, భూర్భువరాదికళోడుమ్, అతలవితలసుతలతలాతలమహాతలరసాతలపాతాళఙ్గళోడుమ్వాశియఱ చతుర్దశలోకఙ్గళుక్కుమ్పుకలానవర్క్కు.అన్రియిలే,*౬ (సర్వలోకశరణ్యాయ) ఎన్ఱు-"పొన్నులకాళీరోపువనముఴుతాళీరో" ఎన్ఱుమ్-"పువనియుమ్ విణ్ణులకుమ్ మఙ్గాతుఙ్గోరామేయాళ్కిన్ఱ" ఎన్ఱుమ్-"హిరణ్మయేపరేలోకే" ఎన్ఱుమ్- "అస్మిన్సాంప్రతంలోకే" ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, ఉభయ విభూతిక్కుమ్ ప్రాప్యరానవర్క్కు.*౭. (సర్వలోకశరణ్యాయ) "మఞ్చాః క్రోశన్తి" పోలే, లోకాస్సర్వ్తిజన్తుక్కళై రక్షిక్కిఱ తాకవుమామ్. అన్రియిలే, *౮. లోకమ్ ఎన్ఱు- "లోకస్తుభువనేజనే" ఎన్ఱు-జనవాచి యాకవుమామ్. *౯. (సర్వలోకశరణ్యాయ) సర్వవిధలోకమ్. అతావతు-దేవయోనికళా

యుమ్ మనుష్యయోనికళాయుమ్ స్థావరయోనికళాయుమ్, ధర్మార్థికళాయుమ్ కామార్థికళాయుమ్ మోక్షార్థికళాయుమ్, అనుకూలరాయుమ్ ప్రతికూలరాయుమ్, ఉత్కృష్టరాయుమ్ అపకృష్టరాయుమ్, ఇప్పడి అనేకవిధరాన ఎర్కాళుక్కెల్లామ్ పుకలానవరన్రో?

అవనైయిప్పడి ఎజ్ఞనేకణ్ణోమెన్నిల్, "అభీష్టఫలప్రదానైరిక్కోఽన్యరి ప్రజాపశుపతీ పరిపాతి" ఎన్ఱు-దేవర్కళాన బ్రహ్మాదికళుక్కు ఇరున్దపదమ్కొడుత్తవర్, "విష్ణుభక్తిపరోదేవః" ఎన్ఱు- పెరుమాళుక్కు నల్లేనాకైయాలే దేవనాన నానిరున్దరాజ్యన్దారారో? "సుగ్రీవమేవతద్రాజ్యేరాఘవః ప్రత్యపాదయత్" ఎన్ఱు - తిర్యక్కుకళాన సుగ్రీవాదికళుక్కు ఇరున్దరాజ్యఙ్గొడుత్తవర్, "జ్ఞానేనహీనః పశుభిస్సమానః" ఎన్ఱు-అఱివిల్లామైయాలే తిర్యక్కాన నానిరున్దరాజ్యన్దారారో? "అధ్యాసతే చీరభృతోయథాస్వం చిరోజ్ఝితాన్యాశ్రమమణ్డలాని" ఎన్ఱు మనుష్యశరీరజళాన జనస్థానవాసికళిరున్దదేశఙ్గొడుత్తవర్, మానుష్యఙ్గొణ్డాడి ఉఱవాయ్వన్దనానిరున్దదేశన్దారారో? "శైలరూపం పరిత్యజ్య ప్రతిపేదే స్వకాన్తనుమ్" ఎన్ఱు-స్థావరమాన అహల్యైయై త్తన్ ప్రకృతియోడే కూట్టినవర్, "ఖస్థవివవ్యతిష్ఠత" ఎన్ఱు - స్థావరప్రతిమైయాక నిఱ్కిఱవెన్నై ఎన్ప్రకృతియోడే కూట్టారో? "రక్షితవ్యాస్త్వయా శశ్వద్గర్భభూతాస్తపోధనాః" ఎన్ఱు-తపోఽనుష్ఠానత్తాలే ధర్మార్థికళాన ఋషికళుక్కు[1] పుకలానవర్, "విభీషణస్తుధర్మాత్మా" ఎన్ఱు-ఎనక్కుప్పుకలాకారో? "రుదన్రాజ్యమయాచత" ఎన్ఱు-అర్థఫలమాన రాజ్యత్తై ఇరన్దచక్రవర్తిక్కుక్కొడుత్తవర్, రాజ్యకాఙ్క్షియాన వెనక్కుత్తారారో? తారారుమైకళై విరుమ్బి కామపరవశరాన మహారాజర్కుదారఙ్గళై క్కొడుత్తవర్, "త్యక్త్వాపుత్రాంశ్చదారాంశ్చ" ఎన్ఱు - పిరాట్టిపక్కలిలే ఆనుకూల్యమ్పణ్ణిన ధర్మదారఙ్గళై యిరున్దవెనక్కుత్తారారో? "గచ్ఛలోకాననుత్తమాన్" ఎన్ఱుమ్-"అవహత్పరమాఙ్గతిమ్" ఎన్ఱుమ్- జటాయు వాలికళుక్కు మోక్షఙ్గొడుత్తవర్, ఎనక్కు మోక్షన్దారారో? "మఙ్గళాని ప్రయుఞ్జానాః" ఎన్ఱు-అను

[1] పుకలానవర్ - రక్షకుడు

కూలమాన ఋషికళుక్కు పూకలానవర్, ఆనుకూల్య సఙ్కల్పాదికళై ప్పణ్ణినవెనక్కు పూకలాకారో? "కబన్ధన్నామరూపేణవికృతం ఘోరద ర్శనమ్। తన్నిహత్యమహాబాహు ర్దదాహస్వర్గతశ్చసః" ఎన్నుమ్-"విద దారస్తనాన్తరే" "ప్రతిపేదేస్వమాలయమ్" ఎన్నుమ్-ప్రతికూలనానక బన్ధనుక్కు శాపజన్మమాన విరోధిశరీరత్తై యుమ్పోక్కి స్వదేశత్తైయు జ్గొడుత్తు, ప్రతికూలనానకాకత్తుక్కు విరోధియైప్పోక్కి స్వదేశత్తైక్కొ డుత్తవర్, ప్రాప్తశ్చైత్రు రతర్కితః" ఎన్నుమ్పడి ప్రతికూలనాన వెనక్కు ఎన్దేశత్తారారో? "తమబ్రువన్ సురాస్సర్వేసమభిష్టూయసన్నతాః" ఎన్ను-ఉత్కృష్టరానదేవర్కళుక్కు పూకలానవర్ ప్రపన్ననాకైయాలేఉత్కృష్ట నానవెనక్కుత్తారారో? "కపిత్వఞ్చప్రదర్శితమ్" ఎన్నుమ్- "పాషాణగౌత మవధూవపురాప్తిహేతుః" ఎన్నుమ్-అపకృష్టఙ్గళానతిర్యక్స్థావరఙ్గళుక్కు ఆపన్నివారకరానవర్. "ప్రకృత్యారాక్షసోహ్యేషః" ఎన్ను - అప కృష్టనాన వెనక్కు ఆపన్నివర్తకరాకారో? ఇవ్వుదాహరణఙ్గళిలే కణ్డు కొళ్వతాకిఱతు.

ఆరైయఱివిక్కిఱతెన్న, *౧. (విభీషణమ్) పరాశరపరాఙ్కుశాది శబ్దమ్పోలే విరోధివిభీషణనెన్నాయ్, రావణాదికళై భయప్పడుత్తువేనె న్ఱునినైత్తిరుఙ్గోళెన్ను అపయవశక్తితానాకిలుమామ్ * ౨. (విభీషణమ్) "భీషాఽస్మాద్వాతఃపవతే భీషోదేతిసూర్యః" ఎన్నుమ్-భయంభయానామ పహారిణి" ఎన్నుమ్-పరభయఙ్కరరుమాయ్, ఆశ్రితాభయఙ్కరరుమాన పెరుమాళ్పరికరత్తుక్కుమ్ వేఱొరువర్క్కుమ్ భయప్పడవేణుమో?*౩ (విభీషణమ్) ఆనైయుమ్ శెఙ్గోలుమ్నడత్తుకైక్కు. "గదాపాణిః" ఎన్ను- ఒరుతడిక్కారనెన్ను శొల్లుఙ్గోళ్. అన్ఱిక్కే, * ౪. (విభీషణమ్) ఎన్ను - అనుకూలనెన్ను అఱివిక్కమాట్టీర్కళాకిల్, "ఉత్పపాతగదాపాణిః" ఎన్ను-కైయుమ్ తడియుమాయొరుత్తన్ భయప్పడుమ్పడి నిన్ఱానెన్నాకిలు శొల్లుఙ్గోళ్. నిదానజ్ఞనానభిషక్కు ముఖ వ్యాధిగ్రస్తన్ తాన్ పణ్ణిన వపథ్యఙ్గళై చ్చొల్లి అతుక్కుడాక పరిహరిత్తుక్కొళ్ళుమాపోలే, "నిర్వ్యా

¶ నిదానజ్ఞనాన - రోగతత్వము తెలిసిన

ణం భేషజం భిషక్" ఎన్గుమ్-"మరుత్తవనాయ్ నిన్ఱమామణివణ్ణా" ఎన్గుమ్-పేశప్పడుకిఱ సర్వజ్ఞనుమ్ సంసారి స్వదోషత్తైయున్నిట్టు రక్షిత్తుక్కొళ్ళుమత్తనై పోక్క నన్తైయైయున్నిడుకైక్కొణ్డు మిల్లైయిఱే. ఆకైయాలే, * ౫ (విభీషణమ్) "ననిన్దితం కర్మ తదస్తిలోకే సహస్రశో యన్నమయావ్యధాయి" ఎన్గుమ్-"కొన్ఱేన్ పల్లుయిరైక్కుఱిక్కోళొన్ఱిలామైయినాల్" ఎన్గుమ్- ఎన్నుడైయ పూర్వవృత్తజ్ఞానజ్గళివై యెన్నుజ్గోళ్. * ౬. (విభీషణమ్) "ఈదృశం వ్యసనం ప్రాప్తం భ్రాతరం య ఃపరిత్యజేత్" ఎన్గుమ్ - "ఉవర్తనీరొప్పలవెన్ఱ నుత్తవర్కొణ్డు మల్లేన్" ఎన్గుమ్ - సోదరనాన రావణనకప్పడ వెఱుప్పుమ్బడి పణ్ణినదోష దుష్టనెన్నుజ్గోళ్.

ఉన్నుడైయ వృత్తజ్ఞానజ్గళివైయాకిల్, పెరుమాళ్ తిరుమున్బేయ ఱివిక్కుమ్బడి యెన్గెన్నిల్,*౧. (ఉపస్థితమ్) "దురాచారోఽపి సర్వాశీకృతఘ్నో నాస్తికః పురా । సమాశ్రయేదాదిదేవం శ్రద్ధయా శరణం యది॥ నిర్దోషం విద్ధి తం జన్తుమ్" ఎన్గిఱపడియే మున్బప్పడియేయాకిలుమ్, భగవదాశ్రయణమ్బణ్ణినాల్ నిర్దోషనాయాయిఱ్ఱరుప్పతు. అప్పడిక్కు, *తూయోమాయ్ వన్దునిన్ఱోమ్ ఎన్గుశొల్లుజ్గోళ్. * ౨. (విభీషణముపస్థితమ్) మున్నేవన్దు నిన్ఱేనెన్నుజ్గోళ్. నాలడియుమ్వన్దు పెరుమాళ్ కుక్కుపకరిత్తే నెన్నుజ్గొల్లుజ్గోళ్, వారాతే లఙ్కైయిలేయిరున్దు శరణమెన్ఱేనాకిల్ కడలుక్కరై మడువిన్కరైపట్టతుపట్టు అరైకులైయత్తలైకులైయ అవర్వన్దు విఴవేణ్డావో?*౩. (ఉపస్థితమ్) ఎల్లైక్కుళ్ళేవన్దపిన్బు, "స్థితోఽస్మి గతసన్దేహః" ఎన్నుమ్బడి నిలై పెఱ్ఱేన్.*౪.(ఉపస్థితన్ని వేదయత) "ఎన్నిలైమైయురైయాయ్" ఎన్గిఱపడియే, ఎన్నుడైయ వ్యవస్థితినైయఱివియుజ్గోళ్.*౫. (ఉపస్థితన్ని వేదయత) మతియాత్తనమాకపడుత్తుక్కొడు పుకురాతే, తిరువుళ్ళమ్బార్త్తు పుకురవేణుమే ఎన్గు ఉజ్గళరుకేనిఱ్క అనిలైమై చొల్లుజ్గోళ్.*౬.(ఉపస్థితన్ని వేదయత) ఎతిర్శూఴల్పుక్కు త్తిరియాతపడి*ఉడుత్తణిత్తాక వన్దపడిశొల్లుజ్గోళ్.*౭.

* ఉడుత్తణిత్తాక - అచేతనమువలెపరతన్త్రునిగా.

(ఉపస్థితన్ని వేదయత) తన్దామైత్తేడిక్కొండుకక్క చ్చెయ్ తేయుమ్, “జగ్మ గ్గిరితటాత్తస్మాదన్యం శిఖరముత్తమమ్” ఎన్ఱుమ్-“ఓడినేనోడి” ఎన్ఱుమ్-పిఱకిట్టుప్పోమవర్కళై యఱివిత్తనీజ్గళ్, ఇరున్దవిడన్దేడి నానేవన్ద వెన్నై అఱివిక్కలాకాతో? * రా. (విభీషణముపస్థితన్ని వేదయత) రావణఱ్ఱ తమ్బియాయ్ నడువేయోరిడత్తిలే యిరున్దు ఆళ్ వరవిట్టు సన్ధివిగ్రహమ్బణ్ణిచ్చెయ్యలామ్బడికక్క పిడియాళ్కొండు పిన్నైవరుకై యన్ఱిక్కే, “ఉన్నైయెయ్ తియెఱ్ఱీవినైకళ్ తీర్న్దేఱ్ఱ” ఎన్ఱున్-“పొన్నడియై అడైయ్న్దుయ్న్దేఱ్ఱ”ఎన్ఱుమ్-“అలిమ్నేలా లమర్న్దానడియిణైకళ్” ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, ఫలమ్పిన్నేపట్టతు పడప్పాకున్దుకొణ్డునిన్ఱ నిలైయైవిణ్ణప్పజ్ఞైయ్యుజ్గోళ్.

ఆకవిత్తాల్, భగవత్సమాశ్రయణమ్బణ్ణువార్క్క భాగవతర్కన్నిలైయాకవరవేణుమెన్ను మర్థజ్గొల్లిత్తాయిత్తు

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము, ౧౬-వ శ్లోకము.

అవతారికై. మహారాజర్, పెరుమాళ్ పక్కల్ పరివాల్శ్రీవిభీషణాళ్వానుడైయ అనుకూలభాషణజ్గళై విప్రలంభమెన్ఱుబుద్ధిపణ్ణి, తన్నిరసనార్థమాక ప్పెరియపతఱ్ఱత్తోడేకూడ పెరుమాళుక్కు ఒరువార్త్తై విణ్ణప్పమ్ శెయ్ తారెన్గిఱతు.

మూ. ఏతత్తు వచనం శ్రుత్వా సుగ్రీవో లఘువిక్రమః ।
లక్ష్మణస్యాఽగ్రతో రామం సంరబ్ధ మిద మబ్రవీత్ ॥ ౪౧.

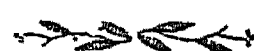
అర్థము.— లఘువిక్రమః - వేగమైననడకగల, సుగ్రీవః-సుగ్రీవుఁడు, ఏతత్ - ఈ, వచనన్తు-వాక్యమునైతే, శ్రుత్వా - విని, లక్ష్మణస్య- ఇళైయపెరుమాళ్లయొక్క, అగ్రతః - ఎదుట, సంరబ్ధమ్ - తొట్రుపడునట్లు, ఇదమ్- దీనిని, అబ్రవీత్ - చెప్పెను.

వ్యా. (ఏతత్తు వచనంశ్రుత్వా) “రాఘవంశరణంగతః” ఎన్గిఱ వార్త్తైయైక్కేట్టతుక్కుప్పిన్బుమహారాజర్ వేఱుపట్టారెన్గిఱతు. “చిన్త

యిత్యాముహూర్తను" ఎన్గిఱవిడత్తిల్, చారనుమల్లన్, తూతనుమల్లన్, శత్రువెన్ఱు నిర్ణయిత్తపోతే కూచ్చత్తాల్పిఱన్దవికృతిపోలన్ఱిక్కే, ఇతు తాన్ పాతకత్తై మఱైత్తు ప్పెరుమాళ్ తన్నై యనుకూలనెన్ఱు స్వీకరిక్కుమ్ వార్త్తైయై చ్చొల్లి, అమ్ముఖత్తాలే నలియవన్దానెన్ఱుపిఱన్దవికృతి యితే. (సుగ్రీవోలఘువిక్రమః)ఇవన్ శరణాగతిపెరుమాళ్ శెవిప్పడుమాకిల్ పిన్నైమీట్క వొణ్ణాతు, నామ్ అన్దశబ్దత్తుక్కు మున్పె పడవేణుమెన్ఱుశడక్కెనప్పోహరెన్గిఱతు. (లక్ష్మణస్యాఽగ్రతః)తమ్మోపాతిపరివరానన్ఱైయ పెరుమాళ్ సన్నిధియిల్ అవరుమ్ అన్తానే భయశఙ్కైయానవరాకైయాలే అవరైయుఙ్గూట్టిక్కొళ్ళుకిఱాన్ "భరతస్యవధేదోషం నాఽహంపశ్యామి' ఎన్గిఱవరితే. (రామమ్) "రాఘవంశరణంగతః" ఎన్గిఱవాక్య శ్రవణత్తాలుణ్డానసన్తోషత్తాలే అభిరామరాయిరుక్కిఱవరై. (సంరబ్ధమ్) పెరుమాళుక్కుమ్ ఇవర్ పోకిఱవత్తై అన్యథాకరిక్కై యొణ్ణాతపడి పొఱడత్తుక్కొణ్డు. అతాకిఱతు-రాజ్యమ్ విట్టుప్పోనతు౼కువాల్నాళుణ్డో? రాజనీతిమైమఱన్దతో? ఇవ్విడమ్లఙ్కాద్వారమన్ఱో? రావణన్ శెయ్యుమ్ అనీతిఅఱియవిల్లైయో ? ఒరుత్తన్ శరణమెన్నుమ్ఙ్గాట్టిల్ ఇవన్శక్తైమఱన్దతో? ఎన్ఱాప్పోలేశొల్లుకై. (ఇదమబ్రవీత్) వన్దవన్ రాక్షసేన్ద్రనాయిరున్దాన్, అనుకూలభాషణముమ్పణ్ణినాన్, ఇవనారాయిరుక్కిఱానో ఎన్ఱుసన్దేహిత్తు, పెరుమాళుక్కు ఇవన్ వరవుశొల్లుకైయన్ఱిక్కే, శత్రువెన్ఱు నిశ్చయిత్తు తత్పరిహారత్తుక్కాక చ్చెయ్యవేణ్డుమంశత్తై చ్చొన్నార్. (రామంలక్ష్మణస్యాఽగ్రత స్సంరబ్ధ మిదమబ్రవీత్) పెరుమాళై ప్పిరాట్టి ఇళైయ పెరుమాళైనోక్కి అడర్త్తువార్త్తైశొన్నాప్పోలే శొన్నారెన్నవుమామ్. ౪౧.

తాత్పర్యము — సుగ్రీవుఁడీమాటవిని విభీషణునిక్రూరహృదయునుగాఁ బాటించక శరణుజొచ్చితిననెడుమాటను వినినమాత్రమున రాముఁడంగీకరించునేమోయని అతిశంకచే వేగముగ రామునియొద్దకు వెడలి లక్ష్మణుని సహాయముజేసికొని ఇట్లు చెప్పెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

అడర్త్తుకొణ్డు-మీఁదఁబడి ౼ కువాల్నాళుణ్డో - అనేకదినములయినదా

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౧౫- వ శ్లోకము

అవతారికై. ఇవర్ కళాల్ నమ్మైఒన్ఱుమ్ శెయ్యవొణ్ణాతపడిదేవర్ మన్త్రాదికళిలే ప్రవృత్తిక్క వేణుమెన్ఱుశొల్లి అవ్వళవిలే నిల్లాతపరివాలే మఙ్గళాశాసనమ్ పణ్ణుకిఱార్.

మూ. మన్త్రేవ్యూహే నయే చారే యుక్తో భవితు మర్హసి।
వానరాణాం చ భద్రం తే పరేషాం చ పరంతప ॥ ౭౨.

అర్థము — పరంతప! శత్రువులనుతపింపజేయువాడ! మన్త్రే - రాజకార్యనిరూపణమందును, వ్యూహే - సేనలనువేర్పఱుచుటయందును, నయే - కార్యనిర్వాహమందును, చారే - దూతయందును, యుక్తః-జాగరూకుఁడవుగా, భవితుమ్- అగుటకు, అర్హసి-తగుచున్నావు, తే-నీకును, వానరాణాఞ్చ - వానరులకును, పరేషాఞ్చ - ఇతరులైనలక్ష్మణాదులకును, భద్రమ్- మంగళము

వ్యా (మన్త్రే) న్యాయవిత్తుక్కళాన సచివరోడే రహసిరాజకార్యమ్ నిరూపిక్కైయిలుమ్. (వ్యూహే) యుద్ధయోగ్యమాన సేనైకళైనిఱుత్తుమిడత్తిలుమ్ నిఱుత్తుకై. (నయే) సామాద్యుపాయత్తాలే కార్యత్తైనడత్తుకై. (చారే) పరాభిప్రాయపరిజ్ఞానార్థమాక నిపుణానపురుషనైఏవుకై. (యుక్తో భవితుమర్హసి) మున్బుపోలే నమక్కాకెతిరెన్ఱు ఇరుక్కవొణ్ణాతు. రాజకృత్యఙ్గళిలే అవహితరాకై యోగ్యమ్. దైవపౌరుషఙ్గళిల్ పౌరుషత్తైపూర్వార్ధత్తాలేశొల్లి, దైవసహాకారత్తై ఉత్తరార్ధత్తాలే ఆశాసిక్కిఱార్. (భద్రం తే) సర్వలోకనాథరాన దేవరుక్కు మఙ్గళముణ్డాక వేణుమ్. (వానరాణాఞ్చ) "రాఘవార్థే పరాక్రాన్తా న ప్రాణే కురుతే దయామ్" ఎన్ఱిరుక్కుమ్ వానరగోలాఙ్గూలాదికళుక్కుమ్. (పరేషాఞ్చ) అల్లాతలక్ష్మణాదికళుక్కుమ్ మఙ్గళఙ్గళుణ్డాక వేణుమ్. (వానరాణామ్పరేషాఞ్చ విషయేమన్త్రేవ్యూహేనయేచారేయుక్తో భవితుమర్హసి) వానరర్ కళుడైయవుమ్ శత్రుక్కళుడైయవుమ్ విషయమాకమన్త్రాదికళిలే అవహితరాకవేణుమ్. (భద్రన్తే) ఇవర్ ఇప్పోతు భద్రమాక నినైక్కిఱతు శరణమెన్ఱవనైక్కొళ్ళుకైత్తై.

(పరన్తప) శత్రుక్కళై యమణ్ణుణ్ణుమ్బడియన్రో దేవర్ ప్రతాపమిరుక్కుమ్బడి. ఇత్తిరునామమ్ యథార్థమాకవేణుమ్. ౪౨.

తాత్పర్యము — వానరులతో యుక్తాయుక్తవిచారముజేసి సేనలుండవలసినపద్ధతుల నేర్పఱచి శత్రువుల మన్త్రివ్యూహములను దూతలను బంపి దెలిసికొని సామాద్యుపాయములచే కార్యజాలముగు జాగ్రతగానిర్వహించినయెడల తమకును తమ్మునమ్మి వచ్చియుండు వానరులకును లక్ష్మణాదులకును శుభమగును.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము, ౧౯ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. శిలర్ ఆనుకూలరాయ్ వన్దార్ కళాకిల్, నీర్ ఇప్పడిసంభ్రమిక్క ఉమక్కువన్దతు ఎన్నెన్న, ఇవర్ కళానుకూల్యమ్ విశ్వసిక్కవొణ్ణాతెన్గిఱార్.

మూ. అన్తర్ధానగతా హ్యేతే రాక్షసాః కామరూపిణః ।
శూరాశ్చ నికృతిజ్ఞాశ్చ తేషు జాతు న విశ్వసేత్॥ ౪౩.

అర్థము — ఏతే - ఈ, రాక్షసాః - రక్కసులు, అన్తర్ధానగతాః - కనుబడక సంచరించువారును, కామరూపిణః - ఇచ్ఛవచ్చినరూపము నెత్తువారును, శూరాశ్చ - పరాక్రమవంతులును, నికృతిజ్ఞాశ్చ - కపటోపాయమెఱిఁగినవారును హి? - కదా? తేషు - వారియందు, జాతు - ఒకప్పుడును, నవిశ్వసేత్ - నమ్మకముంచగూడదు.

వ్యా. (ఏతేఽన్తర్ధానగతాహి) ఏతే-ఎన్ఱుప్రత్యక్షసిద్ధరానవర్ కళై అన్తర్ధానగతాః ఎన్గిఱపడి ఎన్నెన్నిల్, ఇవర్ కళ్ కాణ్గిఱవళవల్ల, § పతిపడై ఉణ్డెన్నుమ్ నినైవాలే.(రాక్షసాః కామరూపిణః) ఇవర్ కళుడైయ ఆకారమే అవిశ్వసనీయత్వత్తై చ్చొల్లిత్తారానిన్ఱతెన్నై. ఇవర్ కళ్ నాలైన్దుపేర్ వన్దునమైచ్చెయ్వతెన్నెన్నిల్, (శూరాశ్చనికృతిజ్ఞాశ్చ) నేర్ కొణ్డునేర్ నలియమాట్టార్ కళాకిలుమ్, వఞ్చిక్కవిరకరివర్ కళ్, ఉమక్కు చ్చెవ్వైయాయిలుణ్డాన అభియోగ మత్తనైయుమ్ వఞ్చనత్తిలే

§ పతిపడై - ప్రచ్ఛన్నమైనసైన్యము

ఉణ్డుకాణుమ్ అవర్కళుక్కు. (తేషుజాతునవిశ్వసేత్) ఆనపిన్బు,ఆయి రమ్ప్రవృత్తిపణ్ణినాలుమ్ ఇవర్కళ్ పక్కల్ నిరూపకనా యిరుక్కుమ వఙ్ విశ్వసిప్పానల్లఙ్. ౪౩.

తాత్పర్యము.— ఈరాక్షసులు తమకిష్టమువచ్చిన రూపములనుధరించి కండ్లకగు పడకసంచరించుచుం బ్రచ్ఛన్నముగ నప్రియముసేయువారును కూరులునుగానవారినిగొం చెమైనను నమ్మఁగూడదు

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౨౦- వ శ్లోకము

అవతారికై. అనుకూలనల్లనాకిల్ ఇవఙ్ఆరాయ్వన్దాఙ్, వన్దవఙ్ తాఙ్అవహితరాన నమ్మైచ్చెయ్యుజ్ఞార్య మెన్నెన్నిల్, అవస్తైచ్చొల్లుకి ఱతు ప్రణిధిఃఇత్యాదియాలే

మూ. ప్రణిధీ రాక్షసేన్ద్రస్య రావణస్య భవే దయమ్।
అనుప్రవిశ్య సో౽ స్మాసు భేదం కుర్యా న్న సంశయః॥ ౪౪.

అర్థము.— అయమ్ - ఈవిభీషణుఁడు, రాక్షసేన్ద్రస్య-రక్కసులకధిపతియైన, రావణస్య - రావణునియొక్క, ప్రణిధిః - దూతగా, భవేత్ - అగును, సః- ఆతఁడు, అస్మాసు - మనయందు, అనుప్రవిశ్య - అనుసరణతోఁబ్రవేశించి, భేదమ్- భేదమును, కుర్యాత్ - చేయును, నసంశయః - సందేహములేదు.

వ్యా. (అయమ్ ప్రణిధిర్భవేత్) నీర్శరణాగతనాక భ్రమిక్కి ఱ ఇవఙ్ రావణఙ్ వరవిట్టానొరు త్తనాక క్కడవఙ్. ఒరు త్తనాకిల్ముత లిలే తన్నై అమైత్తుక్కొణ్డు పుకుమతొழియ, "విభీషణఇతిశ్రుతః" "విభీ షణముపస్థితమ్" ఎన్నుమ్- "రాఘవంశరణంగతః" ఎన్నుమ్- తన్నై వెళి యిట్టుక్కొణ్డుశరణమ్ పుకుమో?శరణమెన్ఱు పుకున్దార్శిలర్ ఛన్నర్ చ్చెయ్యుజ్ఞార్యత్తై చ్చెయ్వర్కళో వెన్నిల్, (రాక్షసేన్ద్రస్య రావ ణస్య) " వచస్యన్యన్మనస్యన్యత్ కర్మణ్యన్యత్ " ఎన్గిఱపడియే, తాఙ్వే

టోరుత్తనాయిరుక్క వేఱోరుత్తనాకచ్చొల్లి క్కార్యకాలత్తిలేవేఱో రువనాకచ్చొల్లుమ్ దుర్వర్గత్తుక్కు నిర్వాహకనాన రావణన్ మతిత్తువర విల్లైవనాకిక్కడవన్. ఆనాల్ తాన్ పుకున్దు శెయ్వ తెన్నెన్నిల్, (సోఽస్మాస్వనుప్రవిశ్య) నమక్కు ప్రతికూలనానవన్ నమ్ పక్కలిలే అనుకూలవేషత్తోడే ప్రవేశిత్తు. (భేదంకుర్యాత్) "ఏకందుఃఖంసుఖంచనౌ" ఎన్నిరుక్కుమ్ దేవరైయుమ్ ఎన్నైయుమ్ ఎత్తిరికళాక్కుమ్బడిపణ్ణుమ్. (నసంశయః) రావణసంసర్గత్తాలే శత్రువాకనినైక్కుమ్బడి యిరుక్కిఱ ఇవన్ శరణమ్బుకున్దాన్, ఆనాల్ అనుకూలనో ప్రతికూలనో వెన్ఱు సంశయిక్కవేణ్డో అడుప్పతు ఎన్న, అతువేణ్డా, దుష్ప్రకృతియాకైయాలే అనుకూల్యమ్ సంభవియాతు, వఞ్చకనాయే వన్దానెన్ఱు నిశ్చితమ్. ౮౮.

తాత్పర్యము — ఈవిభీషణుఁడు రావణునిమూతగానుండును మనకు అనుకూలునివలెనటించి మనలను నమ్మించి పిమ్మట నిస్సందేహముగ మనలో నొక్కొక్కరికిని మనస్పర్థలుగలుగఁజేయును.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళే శరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము ౧౭ - వ సర్గము, ౨౧ - వ శ్లోకము.

అపతారికై నామ్ ఏకరసరాయిరుక్క, నమ్బక్కలిలే ఇవనుక్కు బుద్ధిభేదమ్ పణ్ణలాయిరుక్కుమో వెన్నిల్, అవకాశమ్బెఱ్ఱిలనాకిల్ అనుకూలనెన్ఱు నామ్ విశ్వసిక్కుమళవుమ్ నమ్మోడే ఒరునీరాకక్కలన్దు ఇడమ్బెఱ్ఱాల్ ఓరు పోతిలేతానే ప్రహరిక్కిలుమ్ ప్రహరిక్కుమెన్గిఱార్.

మూ. అథవా స్వయమేవైష ఛిద్రమాసాద్య బుద్ధిమాన్।
అనుప్రవిశ్య విశ్వస్తే కదాచిత్ప్రహరేదపి. ౮౯.

అర్థము— అథవా - లేనియెడల, బుద్ధిమాన్-బుద్ధిమంతుఁడైన, ఏషః- ఈవిభీషణుఁడు, ఛిద్రమ్-లోపసమయమును, ఆసాద్య-పొంది, స్వయమేవ-తానే, విశ్వస్తేసతి-నమ్మకముగలవాఁడవగుచుండఁగా, అనుప్రవిశ్య - వెంబడించిప్రవేశించి, కదాచిత్ - ఒకప్పుడు, ప్రహరేదపి - చక్కగమర్దించినను మర్దించును

వ్యా. (అథవా) "భేదంకుర్యాత్" ఎన్గిఅనన్తరమ్ వ్యాసఙ్గిక్కిఱ అతు (స్వయమేవైషః) ఎన్నైక్కొణ్డు ఉన్నైనలితల్ ఉన్నైక్కొణ్డు ఎన్నైనలితల్ శెయ్యుమిడమ్ పెఱ్ఱిలనాకిల్ తానేనలియిలుమ్ నలియుమ్. ఎప్పొతుమివర్కణ్ నలివతెన్నెన్నిల్, (అనుప్రవిశ్యవిశ్వస్తే) నామ్ విశ్వసిక్కుమళవుమ్ నమ్మోడేఒరునీరాకక్కలన్దు, నామ్ విశ్వసిత్తవళవిలే. విశ్వసిత్తాలుమ్ నజ్జోత్తియిలే ఇవనుక్కు నలియ అవకాశముణ్డో వెన్నిల్, (ఛిద్రమాసాద్య) నామ్ విశ్వసియాతపోతు ఇవనుక్కు ఇడమిన్ఱిక్కే యొజ్జియుమత్తనై పోక్కి, విశ్వసిత్తాల్ అవనుక్కు నలియ ఇడమరితో? (బుద్ధిమాన్) ఇడమిల్లావిడిలుమ్ కాణవల్లబుద్ధి కూర్మైయై యుడైయవనైన్నై. రక్షణధర్మత్తిల్ అవసరప్రతీక్షరాన ఉమక్కుళ్ళ బుద్ధియోగత్తళవుణ్డు కాణుమ్ ఇవనుక్కు ప్పరహింసైయిల్. (కదాచిత్ప్రహరేదపి) ఇడమ్ పెఱ్ఱొరుపోతిలే ప్రహరిక్కిలుమ్ ప్రహరిక్కుమ్. అథవా, ఇవర్ రావణనుడైయ ప్రణిధిమాత్రమన్ఱిక్కే, రావణన్ తానుమిప్పు సన్యాసివేషఙ్కొణ్డునలిన్దాప్పోలే, శరణాగత వేషత్తైక్కొణ్డు నమ్మోడేకలన్దు నామ్ విశ్వసిత్తవాఱే ఇడమ్ పెఱ్ఱుపోతిలే నలియవన్దానాకవుఙ్గూడుమెన్నుమామ్. ౧౫౫.

తాత్పర్యము,— లేకఅనుకూలునివలెఁ బ్రవేశించి సమయమునుగని పెట్టి తానే మనలనుగొట్టినను గొట్టును.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౨౨-వ శ్లోకము.

అవతారికై. నామ్ ఎతిరికళ్ మేలే ఎడుత్తువిట్టవళవిలే అత్తలైయిల్ నిన్ఱుమ్ శెవ్వియనాయ్ వన్దవన్ అడియన్ఱు వన్దవనాక పేఱ్మ్. అవనైస్వీకరిక్కై రాజనీతియన్ఱో? రాజాక్కళా యిరుక్కిఱవర్కళ్ ఇవనుఅఱియవేణ్డావో వెన్న. అతునీతియన్ఱెన్గిఱాన్.

మూ. మిత్రాటవీ బలం చైవ మౌలం భృత్యబలం తథా।
సర్వ మేత ద్బలం గ్రాహ్యం వర్జయిత్వా ద్విషద్బలమ్॥౪౬

అర్థము.— ద్విషద్బలమ్-శత్రువులబలమును, వర్జయిత్వా-వదలి, మిత్రాటవీబలమ్-మిత్రసంబన్ధమైనబలము అడవిజనులబలము, మౌలమ్ - పరంపరగావచ్చిన దాసవర్గము, తథా- అట్లు, భృత్యబలమ్-భటులననుసరించినబలము, ఏతత్ - ఈ, సర్వమ్-సమస్తమైన, బలమ్ - బలము, గ్రాహ్యమ్ - పరిగ్రహింపఁదగినది.

వ్యా. (మిత్రబలమ్) అతావతు-సమదుఃఖ సుఖరాయిరుక్కై. తథా కామన్దకే- "ఔరసమ్మిత్రసంబన్ధం తథావంశక్రమాగతమ్ । రక్షకం వ్యసనేభ్యశ్చ మిత్రంజ్ఞేయం చతుర్విధమ్" (అటవీబలమ్) వన్యప్పడై. (మౌలమ్) పిత్రుపైతామహక్రమాగతమానదాసవర్గమ్. (భృత్యబలం తథా) కూలిప్పడై. (సర్వమేతద్బలంగ్రాహ్యమ్) ఇన్దచతుర్విధ బలముమ్ గ్రాహ్యమ్. (వర్జయిత్వాద్విషద్బలమ్) శత్రుబలమ్ గ్రాహ్యమన్ఱు-తథా కామన్దకే, "అరిర్మిత్రమరేర్మిత్రం మిత్రామిత్రంతతఃపరమ్" ఇత్యాది. ఇతుక్కుఒరుశాస్త్రమ్వేణుమో? అవన్మేలే అమ్బుపడక్కణ్ణసీర్పాయుమ్ ఇవనై యో నమక్కు బలమాకక్కొళ్ళువతు. ౪౬.

తాత్పర్యము.— మిత్రబలము అడవిజనులబలము మూలబలము భృత్యబలమనెడు చతుర్విధబలములను పరిగ్రహించి శత్రుబలమును వదలవలయును.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭-వ సర్గము, ౨౩-వ శ్లోకము.

అవతారికై. "వర్జయిత్వాద్విషద్బలమ్" ఎన్ఱు-సామాన్యత్తాలే అనాదరిక్కక్కడవో మో? అజ్ఞాతైనశైయన్ఱుపోన్దవర్ విశ్వసనీయన్ఱో? ఆనాల్ అవనైపరిగ్రహిక్కత్తట్టెన్నెన్న, అజ్ఞాతైనశైయన్ఱుపోరామైక్కుమ్ అత్తాలేవిశ్వసనీయ నల్లామైక్కుమ్ హేతుక్కళై చ్చొల్లుకిఱతు ప్రకృత్యా-ఇత్యాదియాలే.

మూ॰ ప్రకృత్యా రాక్షసో హ్యేష భ్రాతాఽ మిత్రస్య వై విభో।
ఆగత శ్చ రిపోః పక్షాత్కథ మస్మిం శ్చ విశ్వసేత్॥ ౪౭.

అర్థము — విభో - స్వామీ! ఏషః - ఇతఁడు, ప్రకృత్యా - జాతిచేత, రాక్షసో హి - రక్కసుఁడుగాదా. అమిత్రస్య - శత్రువుయొక్క, భ్రాతా వై - సహోదరుఁడుగదా, రిపోః - శత్రువుయొక్క, పక్షాత్ - ప్రక్కనుండి, ఆగతశ్చ - వచ్చినవాఁడునుగదా. అస్మిన్ - వీనియందు, కథమ్-ఎట్లు-విశ్వసేత్, నమ్మవచ్చును.

వ్యా॰ (ప్రకృత్యారాక్షసోహ్యేషః) పిఱప్పాల్ రాక్షసనెన్నుమిడమ్ ఉమక్కు సంప్రతిపన్నమే. ఆనాల్, అవనైఅనాదరిత్తు విసజాతీయరాననమ్మైప్పరిగ్రహ సంభావనై ఉణ్డో? (హి)సంప్రతిపత్తౌ. (భ్రాతాఽమిత్రస్య) "భ్రాతాస్వామూర్తిరాత్మనః" ఎన్ఱు-నమ్ శత్రువుక్కుశరీరమెన్ఱు శొల్లలామ్బడి యిరుక్కిఱ అవనన్ఱో? (వై) "రావణస్యాఽనుజోభ్రాతా" ఎన్ఱు తన్వాయాలేశొల్లుకైయాలే ప్రసిద్ధమన్ఱో? నీరుమ్ భ్రాతావై విట్టు ప్పోనమ్మైప్పరిగ్రహిననెన్న, (ఆగతశ్చరిపోఃపక్షాత్) ఎన్నైక్కాప్పాలేనిరత్తనాయ్వన్దవనన్ఱే అవనోలక్కత్తిల్ నిన్ఱుమ్వన్దవనన్ఱో? (విభో) ముతలికళైనన్ఱాక ఆరాయ్చ్చిప్పైక్కైవిడాతేకొళ్ళీర్. (కథమస్మింశ్చవిశ్వసేత్) ఇప్పడి అవనైఅనాదరిక్కైక్కు అనేకహేతు ఉణ్డాయిరుక్క, ఎన్న యుక్త్యాభాసఙ్గళాలే ఇవనై విశ్వసిప్పతు. ౪౭.

తాత్పర్యము.— ఈవిభీషణుఁడు జాతియందో రాక్షసుఁడు, పుట్టుకయందో రావణునితోఁబుట్టు, వచ్చినదో శత్రుపక్షమునందుండి, ఇట్టివానినెట్లు నమ్మవచ్చునో స్వామీ మీరేయోచింపుఁడు

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౨౪ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. అవన్ తన్నైప్పరిభవిక్కైయాలే నశైయన్ఱు ఆర్తనాకశరణమ్బుకున్దు వన్దానెన్ఱు విశ్వసిక్కత్తట్టెన్నెన్న, అన్దప్రతిపత్తి విప్రలమ్భ కృత్తైయెన్ను మిడత్తై సహేతుకమాక చ్చొల్లుకిఱార్. రావణేనఇత్యాదియాలే.

మూ. రావణేన ప్రణిహితం త మవేహి నిశాచరమ్।
తస్యాఽ హం నిగ్రహం మన్యే క్షమం క్షమవతాం వర। ౭౮.

అర్థము.— క్షమవతాంవర! - యుక్తములను దెలిసినవారిలో శ్రేష్ఠుఁడా! తమ్ - ఆ, నిశాచరమ్ - రక్కసుని, రావణేన - రావణునిచేత, ప్రణిహితమ్ - చారకృత్యమునందు నియమింపఁబడినవానినిగా, అవేహి-ఎఱుఁగవలయు అహమ్- నేను, తస్య-అతని యొక్క,నిగ్రహమ్-చంపుటను, క్షమమ్-యుక్తమైనదానినిగా, మన్యే-తలఁచుచున్నాను.

వ్యా. (తంనిశాచరంరావణేనప్రణిహితమ్) నీర్ అనుకూలనాక భ్రమిక్కిఱ ఇవనై నముక్కు శత్రువాన రావణనాలే ప్రణిధికృత్యత్తిలేని యుక్తనాకబుద్ధిపణ్ణీర్. (అవేహి) ఉమక్కుఇవర్ ప్రణిధి ఎన్నుమిడమ్ తోన్ఱుకిఱతిల్లైయాకిల్, ఎఙ్ల పక్కలిలే ఒరు అపూర్వవ్యుత్పత్తిపణ్ణీర్. అఱియాతవై ఎల్లార్కుజ్కేట్టఱియవేణుమ్. ఆనాల్ ఇవనై చ్చెయ్య వడుప్పతెన్నెన్న; (తస్యాఽహంనిగ్రహంమన్యేక్షమమ్) నాన్ అవను డైయనిగ్రహమే యుక్తమాకనినైక్కిఱేన్. ఇవనై ఉళ్ళపడియఱిన్దనాన్ వఞ్చకనానఇవనుడైయనిగ్రహమేయుక్తమాక అఱుతియిట్టేనెన్నై. భగవద్విరోధముణ్డానవిడత్తిల్ వధమేకర్తవ్యమెన్నుమిడమ్ శాస్త్రసిద్ధమ్. "త్వాతుమేవధకార్యేఽస్మిన్ నక్షన్తవ్యోకథంచన। యజ్ఞవిఘ్నకరం హన్యాంపాణ్డవానాంచ దుర్హృదమ్" "కర్ణాపిథాయ నిర్యాయాత్" "యస్యాఽమృతామలయశః" "నాఽహమాత్మానమ్" (క్షమవతాంవర) యుక్తజ్ఞళెల్లా మఱివార్కుత్తలైవరల్లీరో? యుక్తజ్ఞళెల్లామ్ అఱిన్దరుళవేణ్డావో? అథవా,తస్యాఽహంనిగ్రహంమన్యేక్షమమ్-ఎన్గిఱపోతు అవ్వళవిల్ పెరుమాళ్ తిరుముఖత్తిల్ ఇరక్కత్తైప్పార్త్తు ఉమ్ముడైయక్షమాతిశయత్తుక్కు దుష్టనానఇవనో విషయమ్, ఆశ్రితరన్రో విషయమెన్గిఱాన్నుమామ్. ౭౮.

తాత్పర్యము — స్వామీ! దేవరవార్లకుఁ దెలియనియంశములేకున్నను నామనవి యొకటిచేకొనవలయు ఆరాక్షసుఁడు రావణునిచేఁబంపఁబడిన దూతగాని యథార్థముగశరణుజొచ్చి వచ్చినవాఁడుగాడుగాన నతఁడు తమనిగ్రహపాత్రుఁడుగావలయునే కాని అనుగ్రహపాత్రుఁడు గాఁగూడదు

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడిక శేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౨౫ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. “తస్యాఽహంనిగ్రహంమన్యే” ఎన్ఱు ప్రణిధివధమ్ యుక్తమెన్నక్కడవీరోవెన్న, కేవలమ్ప్రణిధిత్వమేయన్ఱు, దుష్ప్రకృతియాకైయాలే ఇడమ్పెఱ్ఱవిడత్తిలే నలియక్కూడుమాకైయాలే కొల్లత్తట్టిల్లై ఎన్గిఱార్ రాక్షసః ఇత్యాదియాలే.

మూ. రాక్షసోజిహ్మయా బుద్ధ్యా సన్దిష్టో ఽయ ముపస్థితః ।
ప్రహర్తుం మాయయా ఛన్నో విశ్వస్తే త్వయిచాఽనఘ॥౨౫.

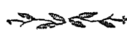
అర్థము — అనఘ! - దోషరహితుఁడా! అయమ్ - ఈ, రాక్షసః - రక్కసుఁడు, జిహ్మయా-కుటిలమైన, బుద్ధ్యా-బుద్ధిచేత, సందిష్టః-పంపఁబడినవాఁడై, త్వయిచ-దేవరవారును, విశ్వస్తే - నమ్మకముగలవారగుచుండఁగా, ప్రహర్తుమ్-ప్రహరించుటకు, ఉపస్థితః - సమీపమందున్నవాఁడై, మాయయా-కపటముచేత, ఛన్నః-కప్పఁబడినవాఁడుగానున్నాఁడు.

వ్యా. (అయంరాక్షసః) రావణన్ ప్రణిధియాయ్ వన్దరాక్షసన్ కేవలమ్ ప్రణిధికార్యత్తిలే వ్యాపరిప్పానాయ్ వన్దానల్లన్. ఎన్ శెయ్య వన్దానెన్నిల్, (జిహ్మయాబుద్ధ్యాసన్దిష్టః ప్రహర్తుముపస్థితః) కుటిలబుద్ధ్యాప్రేరితః త్వాంప్రహర్తుముపస్థితః. రాక్షసరాకిఱార్ కుటిలబుద్ధికళెన్నుమిడమ్ నమక్కు అనుభూతమన్ఱో? రావణేన సన్దిష్టః కుటిలబుద్ధ్యా ఉపస్థితః-ఎన్నవుమామ్. నమ్మైయిజ్జనేనలియలా యిరుక్కుమోవెన్నిల్; (మాయయాఛన్నః) కృత్రిమత్తాలేతన్నైమఱైత్తు వన్దవనాకైయాలే నలియలామ్. అతావతు - శరణాగతవేషత్తాలే తన్ క్రౌర్యత్తైమఱైత్తు వరుకై. ఎప్పోతుఅవన్నలివతెన్నిల్, (విశ్వస్తేత్వయి) ఇవన్అకవాయ్ ఆరాయాతే ఉక్తిమాత్రత్తైక్కొణ్డు శరణాగతనెన్ఱు ఉమ్మైఅవన్ అధీనమాక్కినవళవిలే. చశబ్దత్తాలే లక్ష్మణాదికళైయుమ్ సముచ్చయిక్కిఱతు. ‘ అప్యహంజీవితంజహ్యామ్”ఎన్ఱు-ఆశ్రితరుక్కు అఴివుకిట్టపడివాకత్తైన్నినైత్తిరుప్పారెన్ఱుపార్త్తు ఉమక్కునెఞ్జారియుమ్ లక్ష్మణాదికళైయుమ్

నలియుమెన్నిఱార్. (అనఘు) ఆత్మాఽనుమానత్తాలేపిఱర్ పక్కల్ దోష ఙ్ఞానమఱియార్, నాజ్ఞశ్శొల్లవాకిలుమ్ అఱిన్దరుళీర్. ౪౯.

తాత్పర్యము — స్వామీ! తాము దోషము లెఱుఁగనివారుగాన కుటిలబుద్ధితోఁ రావణునిచేఁ బ్రేరేపింపఁబడిన యీరాక్షసునిదోషము నెఱుఁగకున్నారు. కపటోక్తులతోఁ దమనిజస్వభావమును మఱిపించి తమకును లక్ష్మణాదులకును నమ్మకమునుబుట్టించి పిమ్మటఁ జక్కఁగఁ గొట్టుటకు దగ్గఱకువచ్చియున్నాఁడు.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడిగళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౨౬ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. స్వనికర్ష పూర్వకమాగ నమ్బిక్కలిలే శరణమ్బుకు న్దవిఱపక్కలిలే దోషత్తైనినైత్తు ఆరాయ్ కై నమక్కు ప్పోరుమో వెన్నిల్, శత్రువానవఱనమ్మైనలికైక్కాగ శరణమ్బుకున్దాల్ ఇవనై ఆరాయాతే స్వీకరిత్తాల్ మహాఽనర్థమ్ విళైయుమెన్గిఱార్ ప్రవిష్టః ఇత్యాదియాలే.

మూ. ప్రవిష్టశ్శత్రుసైన్యం హి ప్రాప్తశ్శత్రు రతర్కితః।
నిహన్యా దన్తరం లబ్ధ్వా ఉలూకా నివ వాయసః॥ ౫౦.

అర్థము — అతర్కితః- పరిశీలింపఁబడని, శత్రుః - పగతుఁడు, శత్రుసైన్యమ్- శత్రుసేనను, ప్రవిష్టోహి - ప్రవేశించినవాఁడయ్యెఁదా, ప్రాప్తః - అన్తరజ్గతను పొందినవాఁడై, అన్తరమ్ - రంధ్రమును, లబ్ధ్వా - పొంది, వాయసః - కాకి, ఉలూకానివ- గుడ్లగూబలనువలె, నిహన్యాత్ - చంపును.

వ్యా. (అతర్కితశ్శత్రు శ్శత్రుసైన్యంప్రవిష్టోహి) ఇవఱనుకూలనో ప్రతికూలనో ఎన్ఱు ఆరాయాతే అనుకూల వేషత్తాలే ఒరుత్తనాయ్ కొల్లప్పోమో వెన్నిల్, (ప్రాప్తః) అన్తరజ్గనాయ్ ప్రాప్తనాన శత్రువానవఱ శత్రుసైన్యత్తైనలియుమ్. ఒరుతిరళై ఒరువనాల్ నలియప్పోమోవెన్నిల్, (అన్తరంలబ్ధ్వానిహన్యాత్) స్వాపాదికళుణ్డానవళ

విలేకొల్లుమ్ సహజశాత్రివత్తుక్కుమ్, ఒన్ఱై అనేకత్తైనశిప్పిక్కుమెన్ను మిడత్తుక్కుమ్, దృష్టాన్తజ్ఞొల్లుకిఱార్. (ఉలూకానివవాయసః) కాకమొన్ఱుమే తనక్కు సహజశత్రుక్కళాన దివాభీతజ్గళై త్తనక్కవకాశమాన అహస్సిలే నలియుమాప్పోలే. ౪౯.

తాత్పర్యము —శత్రువులను బరిశీలింపక సైన్యమునందుఁ బ్రవేశ పెట్టితి మేని క్రమేణ ఆన్తరిక్షుఁడై సమయమువచ్చినప్పుడు కాకి గడ్లగూబలనువలె చంపును.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭ - వ సర్గము, ౨౭- వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇప్పడి ఇవనాల్ బహుముఖమాకవరుమనర్థత్తై విణ్ణప్పజ్ఞెయ్ తిరుక్కచ్చెయ్ తేయుమ్, పెరుమాళుక్కు అవఙ్పక్కల్ తణ్ణళిమాఱాతేయిరుక్కైయాలే భీతభీతరాయ్†చ్చినమ్తోన్ఱ తామే ఇవనుడైయవధత్తై ఆజ్ఞాపిక్కిఱార్ వధ్యతామ్ ఇత్యాదియాలే.

మూ॥ వధ్యతా మేష తీవ్రేణ దణ్డేన సచివై స్సహ।
రావణస్య నృశంసస్య భ్రాతా హ్యేష విభీషణః॥ ౫౧.

అర్థము — ఏషః - ఇతఁడు,సచివైస్సహ-మన్త్రులతోడ, తీవ్రేణ-రౌద్రమైన, దణ్డేన - శిక్షచేత, వధ్యతామ్ - చంపఁబడవలయు, హి-ఎందువలననఁగా, ఏషః-ఈ, విభీషణః- విభీషణుఁడు, నృశంసస్య - క్రూరకర్మగల, రావణస్య - రావణునియొక్క భ్రాతా-తమ్ముఁడు.

వ్యా॥ (ఏషవధ్యతామ్) ఇవనైక్కట్టియిట్టువైత్తల్, మారీచనైప్పోలేమేలే ఓరనర్థత్తై విళైక్కుమ్బడి తోడుత్త అమ్బోడే విడుతల్ శెయ్యక్కడవోమల్లోమ్, కొన్ఱేవిడువోమ్ (తీవ్రేణదణ్డేన) కొల్లుమిడత్తిలుమ్ ఓరమ్బాలే ‡ఊతినాల్పోలే కొల్లుకైయన్ఱిక్కే, తలైయిలేముడివైత్తాల్పోలే శిజ్గవిళక్కేరిక్కక్కడవోమెన్ఱై. (సచివైస్సహ)

---

† శినమ్-కోపము.   ‡ ఊతినాల్పోలే-ఛేదించినట్లు.

నమ్మైనలిక్కైకు కూట్టాప్పడైయాయ్ వన్దవర్కళై త్తల్లైమై యఱు త్తుఇవర్ణక్కైయిలే కొడుత్తు ప్పిన్బు ఇవనై క్కొల్లక్కడవోమ్. తీవ్రదణ్డత్తాలేనలిక్కైక్కు హేతుశొల్లుకిఱతుమేల్. (ఏషవిభీషణః రావణస్యనృశంసస్యభ్రాతాహి) ఇవన్ బాధకనెన్నుమిడమ్ విహితమాయిరుక్క, క్రూరకర్మావాన రావణనుక్కైయ భ్రాతావెన్నుమిడమ్సంప్రతిపన్నమిత్తే; *శరిరుఖూఱ్ఱునివాయ్ త్తివివిరై ప్పిరి త్తక్రూరకర్మావిత్తే, అవన్ పెఱ్ఱతాయ్మైయుమ్ తకప్పనై గుజ్ఞాఢర ప్పావాతవనిత్తే. ఉడన్పైయుముయిరైయుమ్పిరిత్తాల్ఫోలే నిత్యానపాయినియాన పిరాట్టియైయుమ్ పెరుమాళ్ళైయుమ్, కడలోరుపుఱముమ్ మల్లైయొరు పుఱముమాకవుమాక్కిన పైయలుక్కు, "భ్రాతాస్యామూర్తిరాత్మనః"ఎన్గిఱపడియే, అవయవమెన్ఱు శొల్లలామ్బడి ప్రత్యాసన్ననన్రో? (హి)సంప్రతిపత్తౌ ఇతుప్రణిధియెన్ఱుమ్ శత్రువెన్ఱుజ్ఞొల్లుకిఱ పూర్వపక్షత్తుక్కు మూలయుక్తి. ౫౧.

తాత్పర్యము:— ఈవిభీషణుఁడు క్రూరుఁడైన రావణునికరీరమేయనఁదగినతమ్ముఁడుగాననితనిని చులకనగవదలఁగూడదు. ఇతనిమంత్రులనుముందుచంపివారితలలను ఇతనిచేతికిచ్చి తలయందు దీపముబెట్టి మానభిఙ్గముజేసి పట్టాపిరిద్రైనను బెట్టక ఖండితముగ జంపియేతీరవలయును

క్రూప్తః అనుటకు బదులుప్రాజ్ఞః అనిపాఠాంతరము.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭ - వ సర్గము, ౨౮ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇప్పడి పెరుమాళ్ళైక్కుఱిత్తు విణ్ణప్పఞ్జెయ్త విడత్తిలుమ్ పెరుమాళు క్కపెన్బక్కలుణ్డాన ఆభిముఖ్యత్తైక్కణ్డు, ఇనిఅవరరుళిచ్చెయ్యుమ్వార్తైక్కు అనుకూలమాక వార్త్తై శొల్లక్కడవోమెన్ఱుపేశాతే యిరున్దారెన్గిఱతుమేల్.

మూ. ఏవ ముక్త్వా తు తం రామం సంరబ్ధో వాహినీపతిః।
వాక్యజ్ఞో వాక్యకుశలం తతో మౌన ముపాగమత్ ॥ ౨.

అర్థము — వాక్యజ్ఞః - (నోరెత్తగూడదని)మాటలనెఱింగిన, సంరబ్ధః - ప్రేమచే బలాత్కారముగఁజెప్పిన, వాహినీపతిః-సేనాధిపతియైన సుగ్రీవుఁడు,తమ్-ఆ, వాక్యకుశలమ్-వాక్యములందు సమర్థుఁడైన, రామమ్-శ్రీరాముఁగూర్చి, ఏవమ్ - ఇట్లు, ఉక్త్వా తు - చెప్పి, తతః - పిమ్మట. మౌనం - ఊరకుండుటను, ఉపాగమత్ - పొందెను.

వ్యా (ఏవముక్త్వాతు) తుశబ్దత్తాల్ స్వవాక్యానాదరముమ్ విభీషణపక్షపాతముమ్ పెరుమాళ్ తిరుముఖత్తిల్ తోన్ఱినపాతే భయత్తాల్ప్పిఅన్దవేఱుపాట్టైచ్చొల్లుకిఱతు (తంరామమ్) స్వవాక్యానాదరముమ్ విభీషణపక్షపాతముమ్దోన్ఱ విరున్దపెరుమాళై.(సంరబ్ధః)పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళత్తైప్పిఱశెల్లాతే ప్రేమపరతన్త్రరాయ్ హఠాత్కరిత్తుచ్చొన్న. (వాహినీపతిః) పరివిల్వన్దాల్ అవర్కళుక్కు నిర్వాహకరెన్ఱు శొల్లలామ్పడి యిరుక్కుమవర్. ఇత్తాల్ ఇవర్ వార్త్తై ముతలికళుక్కెల్లామ్ ఇష్టమెన్ఱుకరుత్తు. (వాక్యజ్ఞః) పెరుమాళుక్కు మఱునాక్కెడుక్కవొణ్ణాతపడిశొల్లుమ్వార్త్తైకళై యఱియుమవర్. (వాక్యకుశలమ్) వక్రసిద్ధాన్తత్తైయఱిన్దు అత్తైప్పోక్కట్టత్తన్నిలె విలేవిఴుమ్పడివార్త్తై శొల్లవల్లరై. (తతః) ఇనిఇవర్ వార్త్తై శొల్లుమ తొఴిముత్తాఙ్గొల్లుమ్ వార్త్తై యడైయచ్చొల్లుకైయాలే. (మౌనముపాగమత్) అడఙ్గిచ్చెయ్యుమ్వార్త్తైక్కు అవసరప్రదానమ్ పణ్ణియిరున్దార్. ॥ ౨.

తాత్పర్యము.— సర్వసేనాధిపతియైన సుగ్రీవుఁడిట్లు ప్రేమాంధుఁడై బలాత్కారముగమాటాడఁగూడదనిమాటలను కుతర్కములు ఎదిరియందే అస్తమించునటుల మాటలాడుటయందు సమర్థులైన ఆశ్రీరాములతో విన్నవించి తాను చెప్పేఁడు మాటలు వారికి అనభిమతముగానున్నదని ముఖవికాసముచేఁ గనిపెట్టి వారేమి జవాబుచెప్పెదరోచూతమని మిన్నకుండెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭ - వ సర్గము, ౩౩ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. మహారాజర్ ప్రేమాన్ధరాకైయాలే నమ్వార్త్తై కేట్కమాట్టారెన్ఱు పెరుమాళ్ తిరువడిముతలానార్కై కుఱిత్తువార్త్తై యరుళిచ్చెయ్కిఱార్.

మూ. సుగ్రీవస్య తు తద్వాక్యం శ్రుత్వా రామో మహాబలః ।
సమీపస్థా నువాచేదం హనూమత్ప్రముఖా న్హరీన్. ౩౩.

అర్థము — మహాబలః - గొప్పమనోబలముగల, రామః - శ్రీరాముఁడు, సుగ్రీవస్య - సుగ్రీవునియొక్క, తత్ - ఆ, వాక్యమ్ - మాటను, శ్రుత్వా - విని, సమీపస్థాన్ - సమీపమందున్న, హనుమత్ప్రముఖాన్ - తిరువడిమొదలగు, హరీన్ - వానరులనుగూర్చి, ఇదమ్ - ఈమాటను, ఉవాచ - చెప్పెను

వ్యా. (సుగ్రీవస్యతద్వాక్యమ్ శ్రుత్వాతు) విప్రతిపన్నత్తైచ్చొన్నాలుమ్, ఇవర్ వార్త్తైయన్ఱోవెన్ఱు స్వీకరిక్కవేణ్డియిరుక్కుమవరుడైయయుక్తియుక్తమాన వార్త్తైయైక్కేట్టు.తుశబ్దత్తాలే ఇవర్ వార్త్తై కేట్టపిన్బు పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళత్తిల్పిఱన్ద విశేషత్తై చ్చొల్లుకిఱతు. అతాకిఱతు-నామ్ కైవిట్టార్కుక్కుమ్ ఇవర్ ఉళరెన్ఱిరున్దోమ్, ఇవరుమ్కైవిడుమ్బడి దయనీయ దశైయై ప్రాప్తనాన విభీషణనుక్కు నామల్లతుఇల్లై యాకైయాలే ఎన్ఱుతిరువుళ్ళత్తిల్పిఱన్ద పక్షపాతమ్. (రామోమహాబలః) మహారాజర్ శొన్నయుక్తికళాల్ కలఙ్గాత ‡తిణ్ణైమైయుడైయరానారెన్నై. (సమీపస్థాన్) మహారాజర్ వార్త్తై కేట్టు నిన్ఱ ముతలికళై. (హనూమత్ప్రముఖాన్) మహారాజరోపాతి ప్రేమాన్ధరాయిరుక్కచ్చెయ్తేయుజ్జరుత్తఱిన్ద కార్యజ్ఞైయ్యవ్లనాన తిరువడిముతలానారై. (హరీనువాచ) “ప్రియేణ సేనాపతినా” ఎన్ఱు-సేనైముతలియార్ పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళమ్ ‡‡మతిత్తు విణ్ణప్పఞ్జెయ్య త్తిరుకణ్గళాలే అనుమతిపణ్ణి

‡ తిణ్ణై-స్థైర్యము, ‡‡ మతిత్తు-నిర్ణయించి

ప్పోరుమతుతవిర్న్దు, రామకార్యత్తుక్కు కడవరాకిల్ కురఙ్గుకళాక వుమ్, అవర్కళ్ అనుమతిన్నై అపేక్షిత్తుత్తామ్‌వార్త్తై కేట్కవుమాయ్ విబ్రువతే! ఎన్ఱు-ఋషికొణ్డాడుకిఱాన్. (ఇదమువాచ) తద్గార్య△వఱుతి క్కవేణ్డుమ్‌వార్త్తైయై అనన్తరమ్‌కేట్క ప్రాప్తమాయిరుక్క, మహా రాజరుడైయ వైభవప్రకాశకమాన వార్త్తైయైచ్చొన్నార్. ౫౩.

తాత్పర్యము — మహానుభావులైన శ్రీరాములు సుగ్రీవుఁడు విన్నవించినమాటలను ఆలకించి తమసన్నిధియందున్న తిరువడిమొదలగు వానరప్రభువులతోనిట్లు ఆనతిచ్చిరి.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళ్ శరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭-వ సర్గము, ౩౦-వ శ్లోకము.

అవతారికై. మహారాజర్ తమ్బక్కల్ ప్రేమాతిశయత్తాలే శొన్న వార్త్తైయెన్ఱు తిరువుళ్ళమ్బఱ్ఱి అరుళిచ్చెయ్కిఱాన్ ఇడాడుకిఱార్.

మూ॰ యదుక్తం కపిరాజేన రావణాఽవరజం ప్రతి।
వాక్యం హేతుమ దర్థ్యంచ భవద్భిరపితచ్ఛ్రుతమ్ ౫౪.

అర్థము.— కపిరాజేన- వానరాధిపతియైన సుగ్రీవునిచేత, రావణావరజంప్రతి-రావణునితమ్ముని గురించి, యత్- ఏవాక్యము, ఉక్తమ్- చెప్పఁబడెనో, తత్-ఆ, హేతుమత్-యుక్తియుక్తమైన అర్థ్యమ్-ప్రయోజనమునుండివఁలని, వాక్యం - మాట, భవద్భిరపి-తమచేతను, శ్రుతం - వినఁబడెను.

వ్యా. (యద్వాక్యముక్తమ్) మహారాజర్ నమక్కు నల్లర్ పోలేనా ముమ్నఙ్గోమాకిలితే అవ్వార్త్తైక్కు⊛ప్పాశురమిడలావతు,యదుక్తమ్ ఎన్నుమిత్తనై. (కపిరాజేన) కుళ్ఱైచ్చ్చరక్కుడైయార్ ఇతుక్కు ఎన్నరు కిఱతో వెన్ఱు అఙ్జివార్త్తై శొల్లప్రాప్తమితే. అథవా, (కపిరాజేన యదుక్తమ్) తమ్ముడైయ ముతన్మైతో శ్రుచ్చొల్లప్పట్టవార్త్తైయాతొన్ఱు,"సంరబ్ధమిదమబ్రవీత్" ఎన్ఱు-అడర్త్తువార్త్తైశొల్లిశ్ను. (రావణాఽవరజంప్రతి)

△ అఱుతిక్క - నిశ్చయమునకు-		⊛ పాశురమ్- వచనము-

రావణ సంబన్ధత్తై ప్పార్త్తాల్ ఇప్పడి కలజ్గివాఱ్త్తై శొల్లుకైక్కు త్తట్టిల్లై యెన్ఱు ఇవరుడైయ కలక్కత్తుక్కు హేతుశొల్లుకిఱార్. (హేతుమత్) ‘‘వధ్యతామ్’’ ఎన్ఱు-ప్రతిజ్ఞామాత్రమా యిరుక్కై యన్ఱిక్కే, రావణా ఉవరజత్వాత్ ఉపపత్తియుక్తమాయిరుక్కై (అర్థ్యమ్)ఒరుత్తరుడైయ పరివేవాఱ్తైశొన్నప్రకారమెన్ఱుకేట్టార్ క్కెల్లామ్ ప్రార్థ్యమాయిరుక్కై. (చ)శబ్దత్తాలే, ‘‘అర్థవన్మధురంలఘు’’ ఎన్గాఱ్పోలే, మఱ్ఱుముణ్డానవచన గుణఙ్గళై సముచ్చయిక్కిఱతు. (భవద్భిరపితచ్ఛ్రుతమ్) అపిప్రశ్నే. ముతలికళాల్ కేట్కప్పట్టతిల్లై యో? శ్రుతమాకిల్ ఒన్ఱైనియమియాతే అనావిష్కృతరాయిరుక్కై ప్రాప్తమో వెన్ఱుకరుత్తు. సానునయప్రశ్న మాయ్ స్వపక్షత్తుక్కు క్కాట్టుమ్బడిఅనునయసహితమాయ్ ప్రశ్నమ్ పణ్ణుకిఱారెన్ఱుమామ్. ౫౪.

తాత్పర్యము.— విభీషణవిషయముగ ననేకహేతువులనుపపాదించి మధురము గను అర్థ్యముగను సుగ్రీవుఁడుపన్యసించిన వాక్యజాలమును మీరునువింటిరిగదా ?

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭- వ సర్గము, ౩౧ వ శ్లోకము.

అవతారికై. ‘‘భవద్భిరపితచ్ఛ్రుతమ్’’ ఎన్ఱు- నిర్ణయాపేక్షమాన వాఱ్త్తైయైక్కేట్టు, ఉభయపరతన్త్రరాన నామ్నిర్ణయిక్కైయుక్తమో ఎన్ఱుముతలికళ్ నినైవాక,ఇవ్వళవిల్ సుహృత్త్వత్తాలే ఉపదేశమ్యుక్త మెన్గిఱార్. సుహృదా ఇత్యాదియాలే,

మూ. సుహృదా హ్యర్థకృచ్ఛ్రేషు యుక్తం బుద్ధిమతా సతా।
సమర్థేనాఽపిసన్దేష్టుం శాశ్వతీం భూతిమిచ్ఛతా॥ ౫౫.

అర్థము:— కృచ్ఛ్రేషు- కార్యసంకటములయందు, బుద్ధిమతా - బుద్ధిశాలియు, సతా - సత్పురుషుఁడును, శాశ్వతీం - నిత్యమైన, భూతిం - సంపత్తును, ఇచ్ఛతా - కోరుచున్నవాఁడును, సమర్థేన - కుశలుఁడునైన, సుహృదాపి - స్నేహితునిచేతను, సందేష్టుమ్ - ఉపదేశించుటకు, యుక్తంహి - ఉచితముగదా.

వ్యా. (సుహృదాహి) "శోభనమాశంసతీతిసుహృత్" అసన్నిధానత్తిలుమ్‌శోభనత్తై ఆశంసిక్కుమవనిఱే, సుహృత్తావాన్, ఒరుత్తరుడైయఅనర్థత్తిల్ నెఞ్జారివుడైయనాయిరుక్కుమవనాల్. (అర్థకృచ్ఛ్రేషు) కర్తవ్యాకర్తవ్య నిర్ణయసఙ్కటఙ్గళిల్. "రాఘవంశరణంగతః" ఎన్ఱు-వన్ద విభీషణాழ్వాన్, తన్నైస్వీకరియా తొழிయిల్ పిழైయాతానాయిరున్దాన్. "తస్యాఽహంనిగ్రహంమన్యే" ఎన్గిఱ మహారాజర్ హింసియాతొழிయిల్ పిழైయాతారాయిరున్దార్, ఇప్పడియానసఙ్కటత్తిల్. (బుద్ధిమతా)ఇతు కర్తవ్యమ్, ఇతు అకర్తవ్యమ్ ఎన్ఱు నిర్ణయిక్కక్షమనాయిరున్దుళ్ళవనాలే. (సమర్థేన) నిర్ణయిత్తపడినై ఎతిరియాల్ మఱునాక్కెడుక్కప్పోకామల్ తల్ళిచ్చెల్లశక్తనానవనాలే. (శాశ్వతీంభూతిమిచ్ఛతా) ఒరువనుక్కునిత్యసిద్ధమాన⊕విభూతియై ఆకాఙ్క్షిత్తిరున్దవనాలే.ఇప్పోతు ఇవర్ శాశ్వతియాన విభూతియాకనినైత్తిరుక్కిఱతు,శరణాగత సంరక్షణ సఙ్కల్పానుపాలనత్తై; యశశ్శరీరత్తై శాశ్వతియాకనినైత్తిరుక్కిఱవరాకైయాలే, నమ్‌శరీరత్తుక్కు ఎన్వరుకిఱతో వెన్ఱిరుక్కుమ్ మహారాజర్ అశాశ్వతియాన భూతియై ఇచ్ఛిక్కిఱారెన్ఱునినైక్కిఱార్. (సతా) పరసమృద్ధ్యైకప్రయోజననాయిరున్దుళ్ళవనాలే. (శాశ్వతీంభూతిమిచ్ఛతాసతా) శాశ్వతియానభూతియైఇచ్ఛిత్తు, అతుణ్డానాల్ అత్తాల్ తాన్ఉళనాయిరున్దుళ్ళవనాలే యెన్ఱుమామ్. (అపిసన్దేష్టుంయుక్తమ్) అపిశబ్దోఽవధారణే- ఏవంవిధనానసుహృత్తాలే, "ఆకేశగ్రహణాన్మిత్రమ్" ఎన్గిఱపడియే, హితఙ్గళ్ళుకైయుక్తమ్.

ఇశ్లోకత్తాల్ ఆశ్రితర్ ఛన్దానువృత్తికళన్నిక్కే శోభకరరానాలుమ్ అన్దశోభమ్అవర్కళాలే క్షమిక్కవేణుమెన్గిఱపెరుమాళుడైయ ఆశ్రితపారతన్త్ర్యఙ్గొల్లిన్నఱు. ౫౫.

తాత్పర్యము:— బుద్ధిమంతుఁడును సమర్థుఁడును శాశ్వత సుఖమును ఇచ్ఛయించువాఁడునగు స్నేహితుఁడుగదా యిట్టిసంకటసమయములందు హితోపదేశముజేయవలయు.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

⊕ విభూతియై- (౧) సంపత్తును, (౨) ఆధిక్యమును-

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭-వ సర్గము, ౩౫-వ శ్లోకము.

అవతారిక్కై ఇప్పడి పెరుమాళ్ అరుళిచ్చెయ్‌తవాఱే ముతలికళ్ సోపచారమాక త్తఙ్గళ్మతత్తై విణ్ణప్పఞ్జెయ్‌తార్గళెన్గిఱతు ఇత్యేవమ్ ఇత్యాదియాల్

మూ. ఇత్యేవం పరిపృష్టాస్తే స్వం స్వం మత మతన్ద్రితాః।
సోపచారం తదా రామ మూచుర్హితచికీర్షవః॥ ౫౬.

అర్థము.— తే-ఆవానరులు, ఏవం-ఇట్లు, ఇతి-అని, స్వంస్వమ్-తమతమ, మతం-మతమును, పరిపృష్టాః-అడుగఁబడినవారై, అతన్ద్రితాః-జాగరూకులును, హితచికీర్షవః-హితముఁజేయనిచ్చయించువారునునై, తదా-అప్పుడు, సోపచారమ్-ఉపచారసహితముగ, రామం-శ్రీరామునిఁగూర్చి, ఊచుః-చెప్పిరి.

వ్యా (ఇత్యేవమ్) ప్రకారవాచియాన పదద్వయత్తాలుమ్ ఉక్తవచనప్రకారత్తైయుమ్ అనునయప్రకారత్తై యుఞ్జొల్లుకిఱతు. (పరిపృష్టాస్తే) పరిప్రశ్నమావతు-పరితః ప్రశ్నమాతల్, పరిస్థిత్వా ప్రశ్నమాతల్ పరితః ప్రశ్నమావతు - నేర్ నేర్ కేట్కైయన్ఱిక్కే తన్నైవిలే విళుమ్బడి కేట్కై. విభీషణాఙ్గీకారమ్ మహారాజరైప్పోలే ఉఙ్గళుక్కు ఇష్టమోఅనిష్టమో ఎన్ఱు నేర్ నేర్ కేట్కైయన్ఱిక్కే, "సుహృదా సన్దిష్టమ్ యుక్తమ్" ఎన్ఱు సామాన్యేన కేట్కై. పరిస్థిత్వా ప్రశ్నమావతు-అపిశబ్దత్తాలే వన్దసానునయప్రశ్నమ్ ఆతాకిఱతు-అనుసరిత్తుక్కేట్కై. ఆకవిత్తాల్ తమ్మైత్తోழ ప్రశ్నమ్పణ్ణుకై యన్ఱిక్కే, ఆచార్యనై శిష్యర్కళ్ కేట్కుమాప్పోలే కేట్కై. కేట్కిఱతుక్కుక్కరుత్తు, అతికైయుమ్, కార్యనిర్ణయత్తుక్కు వేణ్డుమళవు పడైమైయుమ్. (స్వంస్వంమతమ్) "తేషుజాతునవిశ్వసేత్" ఎన్ఱు-మహారాజర్ మతత్తిలే విళుమ్బడియాక పరీక్షాహేతుభేదఙ్గళాలే తన్దాముకైయమతత్తై (అతన్ద్రితాః) రామకార్యత్తిలే సావధానరాయుళ్ళార్. (సోపచారమ్) పెరుమాళుడైయ పెరుమైయై ప్పుకళ్న్దుకొణ్డు. (తదా) పెరుమాళుక్కుత్తాఙ్గళ్ హితఙ్జొల్లుకైఅపే

క్షితమానదశ్తై యిలే. (హితచికీర్షవః) పెరుమాళుక్కై యప్రియమ్ ఒరుత లై యానాలుమ్ హితత్తై *పేణువార్ ఇచ్ఛైయుడైయరా యిరుక్కు మవర్ కళ్. (రామమూచుః) ౫౬.

తాత్పర్యము,— శ్రీరాములు ఆవానరులతోనిట్లు సెప్పఁగా వారుహితమునజేయ నిచ్ఛయించి శ్రీరాములను స్తోత్రముజేయుచు నతిజాగ్రతిగాఁ దమతమ యభిప్రాయము లను విన్నవించిరి.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము - ౧౭ - వ సర్గము, 33-వ శ్లోకము.

అవతారికై. తన్దాముడైయమతత్తై చ్చొల్లువార్ కళాకనినైత్తు క్కూఱ్ఱిల్ సోపచారమ్ - ఎన్ఱు ప్రస్తుతమాన ప్రకారత్తై చ్చొల్లుకిఱా ర్ కళ్ మేల్ ఇరణ్డుశ్లోకత్తాలే. అతిల్ ముతల్ శ్లోకత్తాల్, దేవర్ సర్వజ్ఞ రాయిరుక్క చ్చెయ్ తే ఎఙ్గళై క్కేట్కిఱతు, ఆశ్రితర్ శొల్లిన్నల్లతు శెయ్ తరుళారెన్గిఱవర్థమ్ దేవర్ కు ఉణ్డాకైక్కాక విత్తే ఎన్గిఱతు.

మూ.— అజ్ఞాతం నాఽస్తి తే కించి త్త్రిషు లోకేషు రాఘవ ।
ఆత్మానం పూజయన్ రామ పృచ్ఛస్యస్మాన్ సుహృత్తయా॥౫౭.

అర్థము — రాఘవ - రఘుకులోద్భవుఁడా! త్రిషు - మూఁడైన, లోకేషు - లోకములయందు, తే - నీకు, అజ్ఞాతమ్ - తెలియనిది, కించిత్ - కొంచెమైనను, నాస్తి - లేదు. రామ- శ్రీరాముఁడా, సుహృత్తయా - స్నేహభావముచేత, ఆత్మానమ్ - మిమ్ము లను, పూజయన్ - ప్రకాశింపించుచు, అస్మాన్ - మమ్ములను. పృచ్ఛసి - అడుగుచు న్నావు.

వ్యా. (త్రిషులోకేషు తే అజ్ఞాతమ్ కిఞ్చిన్నాఽస్తి) అనుకూలప్ర తికూలమధ్యస్థకోటి త్రయరూపమా యిరున్దుళ్ళచేతనర్ నిమిత్తమాక స్వతస్సర్వజ్ఞరాయిరున్దుళ్ళదేవర్ కు అవర్ కళుడైయ స్వరూపస్వభావ ఙ్గళెన్న, ఉత్కర్షాఽపకర్షవిభాగమెన్న, త్యాజ్యోపాదేయవిభాగమెన్న, ఇవత్తిలజ్ఞాతమాయిరుప్పతొన్ఱిల్లై అజ్ఞాతంనాఽస్తి-ఎన్ఱువ్యతిరేకత్తాలే

* పేణువార్ - ఇచ్ఛయించువారు.

శొల్లిల్ను. అర్థత్తై ర్యత్తు క్కాక (రాఘవ) ఇన్దసార్వజ్ఞమెన్న, వక్ష్యమాణ స్వభావఙ్గళెన్న, ఇవై యెల్లామ్ రఘుకులోద్భవత్వత్తాల్ వన్దతెన్నై. "యశస్వీజ్ఞానసంపన్నః" ఎన్నక్కడవతిఱే. (రామసుహృత్తయాఆత్మానం పూజయన్నస్మాన్పృచ్ఛసి) ఆశ్రితర్కు నమ్మై యేఎణ్ణుదిరువుళ్ళత్తైయుడైయీరెన్నిఱ ఇమ్మహాగుణత్తై ప్రకాశిప్పిక్కైక్కాక ఆరమ్భిత్తీర్. ఇత్తాలుమ్ ఆశ్రితర్శొన్నపడియల్లతు శెయ్యారెన్ఱుదేవర్కుపరమ్ ఏఱ్ఱత్తై లోకఙ్గళుక్కు అఱివిక్కైక్కాక, సర్వజ్ఞరాన దేవర్ జ్ఞానత్తు ☼ క్కడైవిల్లాత తిర్యగ్జాతియాన ఎఙ్గళై క్కేట్టరుళుకిఱతిత్తనై. ౫౭.

తాత్పర్యము — స్వామీ! కృతకము అకృతకము కృతకాకృతకము అనియెడిమూల్లోకములయందును దేవరవారికిఁని విషయ మేమైనను గలదా? తమఆశ్రితపారతన్త్ర్యమును బ్రకాశింపఁజేసి భక్తులను రమింపఁజేయుటకు సర్వజ్ఞులైన దేవరవారుతిర్యగ్జాతియందుఁబుట్టి జ్ఞానములేని దాసులనడుగుచున్నారు

☞ సూచయన్-జానన్ అని పాఠాన్తరము

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్,

యుద్ధకాణ్డము - ౧౭ - వ సర్గము, 3౮-వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఆశ్రితార్థమాక చ్చెయ్యవేణ్డుమవై దేవర్కుఒరుత్తరైక్కేట్టు చ్చెయ్యవేణ్డాతేయిరుక్క, ఎఙ్గళ్ పక్కల్ ఇప్పడిభరన్యాసమ్బణ్ణివైత్తీర్, ఇతు ఎన్నస్వభావమెన్ఱు తఙ్గళ్ ప్రీత్యతిశయత్తాలే శొల్లుకిఱార్కళ్ త్వంహీత్యాదినా.

మూ.— త్వం హి సత్యవ్రత శ్శూరో ధార్మికో దృఢవిక్రమః।
పరీక్ష్యకారీ స్మృతిమా న్నిసృష్టాఽఽత్మా సుహృత్సుచ॥౫౮.

అర్థము — త్వమ్- నీవు, సత్యవ్రతః - తప్పనిసంకల్పముగలవాఁడవు, శూరః- ఆశ్రితవిరోధములను బోగొట్టెడు శౌర్యముగలవాఁడవు, ధార్మికః-ఆశ్రితరక్షణ ధర్మమునందు స్థిరుఁడైనవాఁడవు, దృఢవిక్రమః - స్థిరమైనవ్యాపారము గలవాఁడవు, పరీక్ష్యకారీ - పరిశీలించికార్యములను జేయువాఁడవు, స్మృతిమాన్ - సమయమందు జ్ఞప్తితప్పనివాఁడవు, సుహృత్సు-స్నేహితులయందు, నిసృష్టాత్మా చ- ఉంచబడిన మనస్సుగలవాఁడవును,

☼ ఆ దైవు-ఉపాయము-యోగ్యత.

వ్యా (త్వమ్) వక్ష్యమాణ గుణాశ్రయమాన ధర్మియుడైయ వైలక్షణ్యఙ్జొల్లుకిఱతు. భగవద్వ్యతిరిక్తర్ క్కు గుణాధీనమిఱే స్వరూపోత్కర్షమ్. ఇవ్విడత్తిలే గుణోత్కర్షమ్ స్వాశ్రయత్తైప్పుకర్త్తి యిరుక్కుమెన్నై. "గుణాయత్తంలోకే" ఎన్నారిఱే ఆళ్వాన్. (హి) కీఴుక్తమాన సుహృత్త్వ ప్రతిపాదనసూచకమ్. (సత్యవ్రతః) అమోఘసఙ్కల్పః. అతాకిఱతు - "అభయం సర్వభూతేభ్యో దదామ్యేతద్వ్రతమ్మమ" ఎన్ను - ఆశ్రితసంరక్షణ సఙ్కల్పమ్ అమోఘమాయిరుక్కై. (శూరః) అన్తరక్షణఙ్గళుక్కు విఘ్నశతమ్ వన్దాల్, అవర్ఱైయత్తీయచ్చెయ్యుమ్ హింసాసామర్థ్యమ్ శూరత్వమ్. (ధార్మికః) అతుతాన్ ¶శెవ్వైప్పూశలాలేయాయిరుక్కై. అథవా, అన్తరక్షణధర్మమ్ స్వప్రయోజనత్తుక్కాయిరుక్కై యన్ఱిక్కే తద్రక్షణైకఫలమాయిరుక్కుమెన్నుమామ్. (దృఢవిక్రమః) దృఢవ్యాపారః శెయ్తతొన్ఱై ఒరుత్తరాలుమ్ అఴిక్కవొణ్ణామై. అతాకిఱతు- ఆశ్రితర్ తఙ్గళాలుమ్ పిఱరాలుమ్ అఴిక్కవొణ్ణాతిరుక్కై. (పరీక్ష్యకారీ) ఆశ్రితార్థమాక పరాక్రమిక్కుమిడత్తిల్ పార్త్తుచ్చెయ్కై. అతాకిఱతు- పిఱరాల్ వరుమ్ విరోధత్తై విక్రమత్తాల్ అఴిప్పోమ్, అవన్దన్నాల్ వరుమ్ విరోధత్తై ప్పొఱైయాలేయఴిప్పోమెన్ఱుపార్త్తుచ్చెయ్కై. "దాస్యమైశ్వర్యవాదేన" "యస్యాఽమృతాఽమలయశశ్శ్రవణావగాహః". (స్మృతిమాన్) మున్బుపిఱన్దజ్ఞానమ్ అవసరేస్మృతివిషయమాకై. అతాకిఱతు-ఆశ్రితర్ బుద్ధ్యాపణ్ణుమ్ అపరాధత్తైప్పొఱుక్కైక్కడి, ఇవన్ అడియిల్పణ్ణిన ఆభిముఖ్యత్తైయే నినైత్తిరుక్కై. (నిసృష్టాఽఽత్మా సుహృత్సుచ) ఆశ్రితర్ పక్కల్ ఇప్పడిసర్వప్రకారరక్షకరాయిరుక్కచ్చెయ్తే దేవర్ కార్యమ్ ఆశ్రితరిట్టవఴక్కామ్పడి అవర్కళ్ పక్కలిలే సమర్పిత్తువైత్తీర్. కీఴుళ్ళగుణఙ్గళై †ఉణ్డఱుక్కిలుమ్ ఇమ్మ

¶ శెవ్వైప్పూశలాలే- ధర్మయుద్ధము చేత. † ఉణ్డఱుక్కిలుమ్ - అనుభవించియు అవధినినిశ్చయించినను.

పాగుణత్తై ఒరుత్తరాలుమ్ ఉణ్డాక్కప్పోమో వెన్ఱు కరుత్తు. చ శబ్ద త్తాల్ అనుక్తమాన గుణఙ్గళై సముచ్చయిక్కిఱతు. ౫౮.

తాత్పర్యము — మీరు సత్యసంకల్పులు. ఆశ్రిత విరోధి నిరసనశూరులు. శరణాగతరక్షణ ధర్మనిష్ఠాగరిష్ఠులు స్థిరమైన వ్యాపారము జేయువారు. ఏ కార్యము జేసినను చక్కగవిచారించి చేయువారు. సమయము వచ్చినప్పుడు మరువనివారు. ఆశ్రితపరాధీనులును గానున్నారు.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళే శరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము - ౧౭ - వ సర్గము, 3౫-వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇప్పడి దేవర్ కార్యత్తై ఆశ్రితరిట్టవఴక్కాక్కివైత్తీరెన్బతుయాతొన్ఱు, అత్తాలే దేవరుడైయ సచివరాయిరున్దుళ్ళ అఙ్గద ప్రముఖర్ నాల్వరుమ్ తనిత్తనియే తఙ్గళ్ కరుత్తుక్కళై విణ్ణప్పఞ్జెయ్యక్కడవర్కళ్, అతు ఎఙ్గళుక్కెల్లామ్ కరుత్తాక క్కడవతు ఎన్ఱు మేల్ విణ్ణప్పఞ్జెయ్య ప్పుకుకిఱ నాలు ముతలికళై యుమొఴిన్దా ¶రడఙ్గచ్చొల్లుకిఱార్కళ్.

మూ.— తస్మా దేకైకశ స్తావ ద్బ్రువన్తు సచివా స్తవ ।
హేతుతో మతిసంపన్నా స్సమర్థా శ్చ పున స్తథా ॥౫౯.

అర్థము:—తస్మాత్ - అందువలన, మతిసంపన్నాః - బుద్ధిమంతులైన, సమర్థాశ్చ - కుశలులునైన, తవ - నీయొక్క, సచివాస్తావత్ - మంత్రులందఱును, పునః - మఱల, హేతుతః-కారణములతో, ఏకైకశః-ఒక్కరొక్కరుగా, బ్రువన్తు- నుడువుదురు.

వ్యా. (తస్మాత్) దేవరైఆశ్రిత పరతన్త్రరాక్కి అడియోఙ్గళ్ శొన్నపడి శెయ్యక్కడవతాక ఎఙ్గళై వైత్త వైప్పాలే.(ఏకైకశః)తనిత్తనియే తన్దాముడైయ కరుత్తుక్కళై విణ్ణప్పఞ్జెయ్యక్కడవర్కళ్. (తావద్బ్రువన్తు) మున్దుఱమున్నమ్ ఎల్లారుమ్ విణ్ణప్పఞ్జెయ్యక్కడవర్కళ్,

---

¶ అడఙ్గ-అందఱు.

కార్యవేళైయిలే తిరువుళ్ళమానపడి శెయ్తరుళుకిఱత్తెన్నై (తవసచివాః) ఆశ్రితరక్షణ మహాఽధ్వరత్తిలే దీక్షితరా యిరుక్కిఅదేవర్కు ఆర్త్విజ్యమ్పణ్ణుకిఱవర్కళ్. ఇప్పడి తాఙ్గళ్ శొల్లుకిఱతు, పెరుమాళ్శరణాగతరక్షణత్తుక్కు సహకారికళాక త్తఙ్గళై నినైత్తిరుక్కైయాలే (హేతుతః) ప్రతిపన్నఙ్గళెన్ఱు పెరుమాళుక్కు ఉపేక్షిక్కవొణ్ణాతపడి సహేతుకమాక. (మతిసంపన్నాః) కార్యనిర్ణయత్తిల్ తనిత్తనియేనిపుణరెన్నై. (సమర్థాశ్చపునస్తథా) యాతొరుపడినిర్ణయిత్తార్కళ్, అప్పడియే పిన్బు పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళత్తిలేపడుమ్పడి ప్రతిపాదన సమర్థరాయిరుక్కుమవర్కళ్. ఇప్పడిముతలికళ్, ఇవర్కళ్ నాల్వర్ వార్త్తైయైయుమ్ పెరుమాళ్ గౌరవిక్కైక్కాక ప్రశంసిత్తు విణ్ణప్పఞ్జెయ్తార్కళ్. ౫౯.

తాత్పర్యము:— మీరు పూర్వోక్తగుణసంపన్నులుగానబుద్ధిమంతులైన తమమంత్రులందఱును క్రమముగఁదగిన కారణముల నుపపాదించి తమతమ యభిప్రాయముల జెప్పవలయును

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము - ౧౭ - వ సర్గము, ౩౬-వ శ్లోకము

అవతారికై. అనన్తరమ్ సర్వప్రధానరాయ్ యువరాజరాయుళ్ళ అఙ్గదప్పెరుమాళ్ తమ్ముడైయమతత్తై ఉపన్యసిక్కిఱార్ ఇత్యుక్తే ఇత్యాదియాల్.

మూ.— ఇత్యుక్తే రాఘవాయాఽథ మతిమా నఙ్గదోఽగ్రతః ।
విభీషణపరీక్షార్థ ముచాచ వచనం హరిః ॥ ౬౦.

అర్థము,— అథ-పిమ్మట, ఇతి - ఇట్లు, ఉక్తే-చెప్పఁబడుచుండఁగా, అగ్రతః - మొదట- మతిమాన్ -బుద్ధిమంతుఁడైన, అఙ్గదః - అఙ్గదుఁడనెడు, హరిః-వానరుఁడు, రాఘవాయ - రఘురామునికొఱకు, విభీషణపరీక్షార్థమ్- విభీషణపరీక్షయే ప్రయోజనముగాగల, వచనమ్ - మాటను, ఉవాచ - చెప్పెను,

౨౨౨ అభయప్రదానసారమ్—శత్రోస్సకాశాత్సంప్రాప్తః.

వ్యా. (ఇత్యుక్తే) ఎల్లార్కుమ్ అవర్కళ్ నాల్వారుమే § కడవ రాక ముతలికళ్ విణ్ణప్పజ్ఞైయ్తుళ్ళవిడత్తిల్. (గాఘవాయమహారిర్వచనమువాచ) రఘుకులత్తార్ కార్యమ్ ఒరుకురఙ్గినుడైయ వార్త్తైకొణ్డు ‡ఈడఱుక్కుమ్పడియావతే ఎన్ఱు పెరుమాళుడైయ ఆశ్రితపారతన్త్ర్యత్తై ఋషికొణ్డాడుకిఱార్ (అథాఽగ్రతః) ఎన్గిఱతు-పరియట్టముడైయారాలే మహారాజర్కనన్తరమవరాకైయాలుమ్, ముతలికళెల్లార్కుమ్ప్రధానరాకైయాలుమ్ (మతిమానఙ్గదః) పరియట్టముడైయోజియకార్యనిర్ణయత్తుక్కుప్పరికరమాన జ్ఞానాధిక్యత్తైయుడైయఅఙ్గదప్పెరుమాళ్. (విభీషణపరీక్షార్థమ్) వధ్యతామ్-ఎన్ఱార్ మహారాజర్ నత్యాజేయమ్-ఎన్ఱుమళవాయిరున్దతు పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళమ్, ఇవైయిరణ్డుమ్ ఆరాయామత్చెయ్కై యుక్తమల్లవెన్ఱు పరీక్షార్థమాక వార్త్తైయెచ్చొల్లుకిఱార్. ౬౦

తాత్పర్యము:— ఇట్లు సెప్ప యువరాజైన అంగదప్పెరుమాళ్లు విభీషణునిఁజరీక్షించి పిమ్మట కర్తవ్యాంశమునునిశ్చయింపవలయునని శ్రీరాములతో విన్నవించిరి.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము, 32-వ శ్లోకము.

అవతారికై. శత్రుసకాశత్తిల్ నిన్ఱుమ్ వన్దవిభీషణఙ్ సహసా విశ్వాసయోగ్యనల్లఙ్ శఙ్క్యనెన్గిఱార్ శత్రోః ఇత్యాదియాల్.

మూ. శత్రో స్సకాశా త్సంప్రాప్త స్సర్వథా శఙ్క్య ఏవ హి।
విశ్వాసయోగ్య స్సహసా న కర్తవ్యో విభీషణః॥ ౬౧.

అర్థము,— విభీషణః-విభీషణుఁడు, శత్రోస్సకాశాత్-వైరివద్దనుండి, సంప్రాప్తః-వచ్చినవాఁడు, సర్వథా-సర్వప్రకారములచేత, శఙ్క్యఏవహి-సందేహింపఁదగినవాఁడేగదా?, సహసా-తటాలున, విశ్వాసయోగ్యః-నమ్మఁదగినవాఁడుగా, నకర్తవ్యః-చేయఁదగినవాఁడు గాఁడు.

---

§ కడవరాక-సమర్థులుగా ‡ ఈడఱుక్కుమ్పడి-నిశ్చయించునట్లు.

వ్యా. (శత్రోస్సకాశాత్ సంప్రాప్తః) ద్వేషాతిరేకత్తాలేనామ గ్రహణమ్బణ్ణాతే శత్రోః ఎన్గిఱార్. భగవద్విరుద్ధరై శత్రుక్కళ్ెన్ఱితే తదీయర్ నినైత్తిరుప్పతు. తదీయరుడైయ శత్రుక్కళైత్తనక్కుశత్రువా కవిఱే అవనుమ్ నినైత్తిరుప్పతు. ఇతిఱే శేష శేషికళుక్కు అన్యోన్యమ్ పరివిరుక్కుమ్బడి. అల్లతు స్వశత్రుక్కళెన్ఱు శిలరై మతియార్ కళిఱే (సకాశాత్సంప్రాప్తోహి) అవన్ శత్రువాకిల్ ఇవనుక్కెన్నెన్న, అవనోలక్కత్తిల్ నిన్ఱుమ్ వన్దవనెన్నుమిడమ్ దేవర్కుమ్ సంప్రతిపన్నమన్ఱో? ఆనపిన్బు,అవన్ కార్యత్తుక్కు వన్దానాకక్కూడాతో? (సర్వథాశఙ్క్య ఏవ) ఆకైయాల్ సర్వప్రకారత్తాలుమ్ శఙ్క్యనే. వధ్యన్ ఎన్నాతొఴిన్దతు; పెరుమాళ్ తిరుముఖత్తిల్ ఇవన్ మేలుణ్డానతణ్ణళియాలే. అవనుడైయసకాశత్తిల్ నిన్ఱుమ్ వన్దపడియాలుమ్, అవన్ తమ్బియెన్ఱు తానే శొల్లుకైయాలుమ్, రాక్షస జన్మమాన పడియాలుమ్, విశ్వసిక్కైక్కు ఒరు హేతువిల్లై.-(విశ్వాసయోగ్య స్సహసానకర్తవ్యః) శరణమెన్ఱు వన్దవన్ విశ్వాసయోగ్యనల్లనో వెన్ఱు పెరుమాళభిప్రాయమాక, అప్పడితన్నాలుమ్, శడక్కెన విశ్వసిక్కైక్కు యోగ్యనల్లన్. అతువెత్తాలేయెన్నిల్, (విభీషణః) పరహింసైయాలే సర్వలోకభయఙ్కరనానవన్ పణ్ణిన శత్రుశరణాగతియాకైయాలే, నమ్మైనలిక్కైక్కు ఇన్దగోష్ఠియిలే విలైచ్చెల్లుమ్ వార్త్తైయైచ్చొల్లి వన్దానాక సంభావనైయుణ్డు, ఆకైయాల్ సహసావిశ్వసిక్కవడుక్కాతు, శఙ్కిక్కవడుక్కుమెన్గై. ౬౧.

తాత్పర్యము,— శత్రుపక్షము లోనుండి వచ్చినవాఁడుగాన సర్వప్రకారముల చేత శఙ్కింపవలసియేయున్నది. అవిచారితముగ నితనినమ్మఁగూడదు. ఏలనన్న, పరహింసచేత లోకమును భయపఱచువాఁడని రాద్ధాన్తముగ పేరేపెట్టుకొని యున్నాఁడు.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము- ౧౭- వ సర్గము, ౩౭- వ శ్లోకము.

అపకారికళై. ఆర్తితోన్ఱవన్దు శరణ మ్బుకున్దవనై విశ్వసిక్క వేణ్డావో వెన్ఱరామాభిప్రాయమాక, శరణాగత నానాలుమ్ సహసా విశ్వాసయోగ్యనల్ల నెన్నుమిడత్తై సహేతుకమాక ప్రతిపాదిత్తు విశ్వసిత్తాల్వరుమ్ అనర్థత్తైచ్చొల్లుకిఱతు.

మూ. ఛాదయిత్వాఽఽత్మభావం హి చరన్తి శఠబుద్ధయః।
ప్రహరన్తి చ రన్ధ్రేషు సోఽనర్థస్తత్కృతో భవేత్॥ ౬౨.

అర్థము,— శఠబుద్ధయః - దుష్టబుద్ధిగలవారు, ఆత్మభావమ్ - తమఅభిప్రాయమును, ఛాదయిత్వా-కప్పిపెట్టి. చరన్తిహి-సంచరించుచున్నారుగదా! రన్ధ్రేషు- ఛిద్రములయందు. ప్రహరన్తిచ-చక్కఁగమర్దింతురు సః-ఆ, అనర్థః, అనర్థము, తత్కృతః- ఆతనిచేతఁ జేయఁబడినదిగా. భవేత్-అగును.

వ్యా. (శఠబుద్ధయః ఆత్మభావంఛాదయిత్వాచరన్తి) (శఠబుద్ధయః) దుష్టబుద్ధయః-తామసప్రకృతికళాకైయాలే రాక్షసర్ దుష్టబుద్ధికళాయిఱే ఇరుప్పతు. (ఆత్మభావంఛాదయిత్వా) నలియక్కడవతాక నిశ్చయిత్తువరుకిఱ తఙ్గనినైవై మఱైత్తు. (చరన్తి) సాధువత్ చరన్తి-తఙ్గళుడైయభావదోషత్తై క్కాట్టిల్ తట్టాన అనుకూలవేషత్తైక్కొణ్డు వ్యవహరియానిఱ్పర్కళ్. (హి) బాధకరానరాక్షసర్ అనుకూలవేషత్తోడే సఞ్చరిప్ప రెన్నుమిడమ్ మారీచన్పక్కలిలుమ్ రావణన్పక్కలిలుమ్ నమక్కనుభూతమన్ఱో? ఇవ్వాళవాల్ సహసా విశ్వాసయోగ్యనల్లనెన్నుమిడత్తైచ్చొల్లుకిఱతు. స్వదోషత్తైమఱైత్తు అనుకూల వేషత్తోడేతాఙ్ వన్దాల్ అవఙనమ్మైచ్చెయ్వతెన్నెన్న, (ప్రహరన్తిచరన్ధ్రేషు) ఇడఙ్గళిలే నలియానిఱ్పర్కళ్. అతాకిఱతు-తనియిరుప్పు, అన్యపరత్తై, తన్నోడే ఒరుపీరాకక్కలక్కై, ఇవైయిఱే. (సోఽనర్థస్తత్కృతోభవేత్) అనర్థమ్ సహసా విశ్వసిత్తవనుడైయ ఫలమాకక్కడవతు. ౬౨.

తాత్పర్యము — తామసప్రకృతులు పరహింసయందు నిశ్చయింపబడిన తమఅభిప్రాయమును బయలుపడనియ్యక లోపలనే పెట్టుకొని సమయమును వెదకుచుందురు. దుర్బలసమయమువచ్చినప్పుడు చక్కగమర్దించి తమ అభిప్రాయమును కొనసాగించుకొనుదురు ఇట్టిఅనర్థమును విమర్శింపక తటాలున నమ్మువానిపాలగును

☞ సుమహాన్ అనిపాఠాంతరము.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్,

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭ - వ సర్గము, ౩౯ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇవనుడైయత్యాగోపాదానత్తుక్కు ఉపాన్పరీక్షాప్రకారత్తైచ్చొల్లుకిఱాను.

మూ. అర్థానర్థౌ వినిశ్చిత్య వ్యవసాయం భజేత హి।
గుణత స్సఙ్గ్రహం కుర్యా ద్దోషత స్తు విసర్జయేత్॥ ౬౩.

అర్థము — అర్థానర్థౌచ- గుణదోషములను, వినిశ్చిత్య - చక్కగనిశ్చయించి, వ్యవసాయమ్-ఉద్యోగమును, భజేతహి-పొందవలెనుగదా! గుణతః- గుణనిశ్చయముచేత, సఙ్గ్రహమ్-అఙ్గీకారమును, కుర్యాత్-చేయవలయు, దోషతః- దోషనిశ్చయముచేత, విసర్జయేత్-విడువవలయును.

వ్యా.(అర్థానర్థౌవినిశ్చిత్య) ఇవనై ప్పరిగ్రహిత్తు ఒరుకార్యత్తిలే నియోగిత్తాల్ ఇవనాల్వరుమ్ ప్రయోజనఙ్గళై నిశ్చయిత్తు. (వ్యవసాయంభజేతహి) త్యాగపరిగ్రహ వ్యవసాయత్తై ప్పణ్ణువతు ఇప్పడిపరీక్షియాతే సహసైవ త్యాగపరిగ్రహమ్ కార్యమల్ల. (హి) ఇతు నీతిశాస్త్రప్రసిద్ధమన్రో? నీర్ అఱియాతతొన్రన్రే. (గుణతస్సఙ్గ్రహం కుర్యాత్ దోషతస్తువిసర్జయేత్) నఙ్గార్యమ్ మున్నిచ్చెయ్యుమవనై యుమ్ గుణవానాకిల్ పరిగ్రహిప్పతు, నఙ్గార్యత్తై క్కెడుక్కుమవనై యుమ్ గుణహీననాకిల్ కడుకవిడువతు. గుణఙ్గణువైత్తే పరిగ్రహియాతొళిన్దాల్ ఇవనాలొళ్కైఙ్గార్యమ్ ఇఴుక్కవరుమిఱే. దోషఙ్గణు విట్టిలనాకిల్ స్వనాశత్తోడే తలైక్కట్టుమిఱే. ఆకైయాలే, విసర్జయేత్ ఎన్గిఱతు. ౬౩.

తాత్పర్యము — ఒకకార్యమునందుఁ బ్రవర్తించునపుడు గుణదోషములనుజక్కగవిచారించి గుణములున్నచో నంగీకరింపవలయు దోషములున్నయెడలవిడువవలయును.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

---

§ ఉపాన - హేతువైన

౨౨౬ అభయప్రదానసారమ్—యదిదోషోమహాం స్తస్మిన్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౬౦ - వ శ్లోకము

అవతారికై. ≡ కట్టడజ్ఞగుణవానా యిరు త్తల్ దుష్టనాయిరు త్త ల్ శెయ్‌వారొరు త్తరిల్లై యాకైయాలే త్యాగపరిగ్రహఙ్గళుక్కు ఇవై హేతువాకమాట్టాతెన్న, త త్తత్ ప్రాచుర్యఙ్గళై కొణ్డు త్యాగోపా దానఙ్గళై ప్పణ్ణ త్తట్టిల్లై యెన్గిఱార్.

మూ. యది దోషో మహాం స్తస్మిం స్త్యజ్యతా మవిశఙ్కితః।
గుణాన్వాఽపి బహూన్ జ్ఞాత్వా సఙ్గ్రహః క్రియతాం నృప॥ ౬౦.

అర్థము-— తస్మిన్ - ఆవిభీషణునియందు, దోషః - దోషము, మహాన్ యది- అధికమైనయెడల, అవిశఙ్కితః - సందేహింపఁ బడనివాఁడై, త్యజ్యతామ్-విడువబడవ లయు, నృప - రాజా, గుణాన్ - గుణములను, బహూన్ - అనేకములుగా, జ్ఞాత్వా వాపి- తెలిసికొనియే, సఙ్గ్రహః - అఙ్గీకారము, క్రియతామ్ - చేయఁబడవలయు.

వ్యా. (నృప) నాడాళ ఇట్టు ప్పిఱన్దదేవర్‌క్కు ఇన్దనీతి నాఙ్గళుప దేశిక్క వేణుమో? దేవర్‌క్కు సంప్రతి పన్నమన్రో ? (తస్మిన్ దోషోమ హాన్ యది అవిశఙ్కిత స్త్యజ్యతామ్)దోషమ్మహానాయిరుక్కు మాకిల్, అల్పమానగుణమ్ అత్తాలే అభిభూతమాకైయాలే, అనుజీవిక్క మా ట్టాతు,ఆకైయాలే,అన్దగుణలేశఙ్గొణ్డుస్వీకారఙ్క ర్తవ్యమన్రు.—కణ్ణఱ్ఱు విడప్పడుమ్. (గుణాన్ వాఽపి బహూన్ జ్ఞాత్వాసఙ్గ్రహః క్రియతా మ్) అప్పడియేగుణమ్ పవాలాయిరుక్కుమాకిల్, అత్తాలే అభిభూత మాన అల్పదోషన్దలై యెడుక్క మాట్టామైయాలే, అన్దదోషలేశత్తైక్కొ ణ్డు కై విడక్కడవోమల్లోమ్, స్వీకారమ్కర్తవ్యమ్, ౬౦.

తాత్పర్యము.— ఆవిభీషణునియందు గుణదోషములు కలిసియున్నయెడల, దో షమధికముగానుండెనేని విడువవలయు. గుణమధికముగానుండెనేని పరిగ్రహింపవలయు.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

≡ కట్టడజ్ఞ- సంపూర్ణముగ. — కణ్ణఱ్ఱు - నిర్దయముగ.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము, ౭౧ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇప్పడి అఙ్గదప్పెరుమాళ్ స్వమతత్తై ప్రతిపాదిత్తు నిన్దవళవిలే, అన్దగోష్ఠియిల్ ద్వితీయరాన శరభర్ స్వమతత్తై ఉపపాదిక్కిఱార్.

మూ. శరభ స్త్వథ నిశ్చిత్య సార్థ్యం వచన మబ్రవీత్ ।
క్షిప్ర మస్మి న్నరవ్యాఘ్ర చారః ప్రతివిధీయతామ్ ॥ ౭౧.

అర్థము — అథ - పిమ్మట, శరభః - శరభుఁడు, సార్థ్యమ్- చేయఁదగినదానిని, నిశ్చిత్య - నిశ్చయించి, వచనమ్ - మాటను, అబ్రవీత్ - చెప్పెను, నరవ్యాఘ్ర ' పురుషోత్తముఁడా! అస్మిన్ - ఇతనివిషయముగ, చారః - దూత, క్షిప్రమ్ - శీఘ్రముగ, ప్రతివిధీయతామ్ - పంపఁబడవలయు.

వ్యా. (శరభ స్త్వథ) పరియట్టముత్తైయాల్ అఙ్గదప్పెరుమాళుక్కు నన్తరమ్ ప్రాప్తరాయిరున్దుళ్ళ శరభర్మతమ్ కీర్తిప్పిక్కిత్తిఱ్కాట్టిల్ సుశకత్తైయినాలే వన్దవిశేషత్తైచ్చొల్లుకిఱతు, తుశబ్దత్తాలే. (సార్థ్యంవచనంనిశ్చిత్యాఽబ్రవీత్) వచనత్తుక్కు సార్థ్యత్తైయావతు-అర్థత్తినుడైయకర్తుమ్శక్యత్తై. (సార్థ్యంనిశ్చిత్యవచనమబ్రవీత్) శెయ్యక్కడవపడిన్దైనిశ్చయిత్తువార్త్తై శొన్నారెన్నవుమామ్. (నరవ్యాఘ్ర) దేవర్ ఆణ్ పులియన్ఱో? వన్దవనుడైయ ‡ తత్త్వై పారాతే § నోక్కక్కడవతో? ఆనాల్ శెయ్యక్కడవతెన్నెన్న, (అస్మిఞ్చారఃప్రతివిధీయతామ్) దుష్టనో శుద్ధనో వెన్ఱుసంశయాక్రాన్తనాన ఇవన్పక్కలిలేఇవనుడైయస్వరూపనిర్ణయార్థమాక చారన్విడప్పడువాన్. (క్షిప్రమ్) అనుకూలనాకిల్, ఇవనుడైయ పరిగ్రహత్తిల్ విళమ్బియాతపడి శడక్కెన విడప్పార్ప్పతు. ౭౧

తాత్పర్యము.— ఇట్లు అఁగదప్పెరుమాళ్ళు చెప్పినపిమ్మట శరభుఁడు, ఇంకఁజేయఁదగిన కార్యమునునిశ్చయించి చెప్పినదేమనగా, ఇతనియొద్దకు చారుని శీఘ్రముగఁబంపవలయునని చెప్పెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

---

‡ తత్త్వై-న్యూనత. § నోక్కక్కడవతో - కటాక్షింపఁగూడదో

౨౩౭ అభయప్రదానసారమ్—ప్రణిధాయ హిచారేణ.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౮౨-వ శ్లోకము.

మూ॥ ప్రణిధాయ హి చారేణ యథావత్ సూక్ష్మబుద్ధినా।
పరీక్ష్య చ తతః కార్యో యథా న్యాయం పరిగ్రహః॥౬౬॥

అర్థము.— ప్రణిధాయ - పంపి, సూక్ష్మబుద్ధినా - మంచిబుద్ధిమంతుఁడైన, చారేణ - దూతచేత, యథావత్ - న్యాయప్రకారము, పరీక్ష్య - పరిశీలనజేసి, తతశ్చ - పిమ్మట, యథాన్యాయమ్- యుక్తప్రకారము, పరిగ్రహః- అఙ్గీకారము, కార్యః-చేయఁబడవలయు

వ్యా (ప్రణిధాయ) ఇవన్ శెన్ఱు అవన్‡వృత్త పరీక్షణ మ్బణ్ణలామ్పడిఅవనోడేసఙ్గతనాయ్ ప్పరీక్షిక్కక్కడవన్. “ప్రణిధానం సమాధానంసమాధిశ్చ సమాస్స్మృతాః” ఎన్నక్కడవతిఱే. (సూక్ష్మబుద్ధినా చారేణయథావత్ పరీక్ష్యచ) ఇఙ్గితనిమిత్తఙ్గళాలే అవనుడైయగుణదోషఙ్గళై అఱియవల్ల బుద్ధిమానానచారనాలే అవనుడైయ గుణదోషఙ్గళైనిశ్చయిప్పతు శైయ్‌తు. (హి) కణ్ణిట్టు క్కణ్డాల్పోలే చార ముఖత్తాలే అఱియవేణు మెన్నుమిడమ్ రాజావాన ఉమక్కుత్తెరియాతో? “రాజానశ్చారచక్షుషః” ఎన్నక్కడవతిఱే. (యథాన్యాయం పరిగ్రహస్తతః కార్యః) అనుకూలనాకిల్ శరణాగతనై అఙ్గీకరిక్కుమ్ ప్రకారత్తిలే ఇవనై ప్పరిగ్రహిక్కైక్కపిన్బు కార్యమ్. సహసాకార్యమన్యైస్తుకరుత్తుః గుణతస్సఙ్గ్రహంకుర్యాత్ దోషతస్తు విసర్జయేత్ ఎన్ఱు-వికల్పియాతే, పరిగ్రహః కర్తవ్యః- ఎన్ఱతు, అవన్బక్కల్ పెరుమాళుక్కుణ్డానతణ్ణళియైప్పఱ్ఱ ౬౬.

తాత్పర్యము — మంచిబుద్ధిగలచారునిఁబంపి నీతిశాస్త్రప్రకారము అంగీకరించవలయు.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

---

‡ వృత్తమ్ - నడత.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౮౩ - వ శ్లోకము.

అవతారికై, అగ్గోష్ఠియిల్ తృతీయరాన జామ్బవమహారాజర్ స్వమతత్తైయుపన్యసిక్కిఱార్.

మూ. జాంబవాంస్త్వథ సంప్రేక్ష్య శాస్త్రబుద్ధ్యా విచక్షణః।
వాక్యం విజ్ఞాపయామాస గుణవద్దోషవర్జితమ్॥   ౬౭.

అర్థము.— అథ - పిమ్మట, విచక్షణః - కుశలుఁడైన, జాంబవాన్ - జాంబవంతుఁడు, శాస్త్రబుద్ధ్యా - శాస్త్రపర్యాలోచనచేత, సంప్రేక్ష్య - నిరూపించి. దోషవర్జితమ్ - దోషముచేవిడువఁబడినదియు, గుణవత్ -గుణముగలిగినదియునైన, వాక్యమ్- మాటను, విజ్ఞాపయామాస - విన్నవించుకొనెను.

వ్యా. (జాంబవాంస్త్వథ) అథ-ఎన్గిఱవితు మున్బుపోలే.తు-ఎన్గిఱతు, మున్బత్తైపక్షజ్గళ్ పోలన్ఱిక్కే, అవశ్యమ్ పరిగ్రహణీయ నెన్గిఱవిశేషత్తైచ్చొల్లుకిఱతు. (విచక్షణః) అఙ్గదశరభాదికళుమ్ నీతిశాస్త్రజ్ఞరాయిరుక్క, విచక్షణః- ఎన్గిఱతు ఇవరుక్కు నీతిశాస్త్రత్తిలుణ్డాన అవగాహనాతిశయత్తాలే. (శాస్త్రబుద్ధ్యాసంప్రేక్ష్య) పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళత్తైప్పారాతే శాస్త్రబుద్ధియినాలే ఆరాకితాకనిరూపిత్తు. (గుణవద్దోషవర్జితంవాక్యమ్) వాక్యత్తుక్కుగుణవత్తైయావతు-స్వార్థత్తిల్ పెరుమాళుక్కుమ్ స్నేహమస్సిరుక్కై. దోషవర్జితమాకై యావతు-ఒరుపక్షత్తై యనువర్తిత్తుచ్చొల్లాతొళికై. (విజ్ఞాపయామాస)   ౬౭.

తాత్పర్యము — పిమ్మట నీతిశాస్త్రకోవిదుఁడైన జాంబవంతుఁడు శాస్త్రపర్యాలోచనచేనియాంపించి పక్షపాతాది దోషములులేక మహాగుణవత్తరమైన వాక్యమును బలికెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౪౪ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. అవ్వాక్యమ్ ఇన్న తెన్గిఱతుమేల్.

మూ. బద్ధవైరాచ్చ పాపాచ్చ రాక్షసేన్ద్రాద్విభీషణః।
అదేశకాలే సంప్రాప్తస్సర్వథా శఙ్క్యతా మయమ్॥ ౪౪.

అర్థము.— అయమ్ - ఈ, విభీషణః - విభీషణుండు, బద్ధవైరాత్ - దృఢమైన శాత్రవముగల, పాపాత్ - పాపకర్మగల, రాక్షసేన్ద్రాత్ - రావణునిచెంతనుండి, అదేశకాలే - తగనిదేశకాలమందు, సంప్రాప్తః - వచ్చినవాండు, సర్వథా - అన్నివిధములచేత శఙ్క్యతామ్ - సందేహింపఁబడవలయును.

వ్యా. (బద్ధవైరాచ్చ పాపాచ్చ) కృతిమశత్రు విన్బాదు నిన్రుమ్. అత్తావతు-సర్వలోకశరణ్యరాన పెరుమాళుడైయ తిరువుళ్ళమ్ పుణ్బాడుమ్బడి తానేశూఴ్త్తు క్కొణ్డవనెన్రై. శత్రుక్కళ్ ఇరణ్డువడి ప్పట్టిరుప్పర్కళ్, "సహజఃకార్యజశ్చైవ ద్వివిధశ్శత్రురిష్యతే। సహజస్స్వకులోత్పన్న ఇతరఃకార్యజస్మృతః" ఎన్రు. ఇవన్ కార్య శత్రువాకై యాలే దుష్ప్రహానెన్రుకిరుత్తు సహజశత్రుశెయ్యుమవఱ్ఱుక్కు శత్రుబుద్ధిఉణ్డాకై యాలేఏఱక్కొళ్ళి పరిగ్రహిక్కలామ్. (పాపాత్) ఎన్రు-వఞ్చకనెన్రుమామ్. (రాక్షసేన్ద్రాత్) హింసకజాతిక్కు నిర్వాహకనాయిరుక్కు మవన్బక్కల్నిన్రుమ్. (విభీషణః అదేశకాలే సంప్రాప్తః) అవన్ అప్పడియానాల్, ఇవన్నిర్దోషనాకత్తట్టెన్నిల్, శుద్ధన్ వరుమ్ దేశముమన్రు, కాలముమన్రు. ఎజ్జనేయెన్నిల్, ఇవన్ శుద్ధనాకిల్ పిరాట్టియైప్పిరిన్ద ఋశ్యమూకగిరియిలే వరవేణుమ్, ఇవన్వరుజ్కాలముమ్ అతువే, అజ్జనన్రిక్కే, లజ్కైక్కు ప్రత్యాసన్నమానకడక్కరైయిలేవన్దాన్. అకాలేవరుకైయానతు- § అఱైమతిట్పట్టదశైయిలేనమ్మైవఞ్చిక్కైక్కు-విరకుపార్త్తువన్దాన్. పకలిలేవరలాయిరుక్క రాత్రియిలేవన్దానెన్రుమామ్. (సర్వథాశఙ్క్యతామయమ్) ఆకైయాల్ ఉక్తసర్వప్రకారత్తా

§ ఏఱక్కొళ్ళి - మునుపే ఆలోచించి   § అఱైమతిట్పట్ట - ముట్టడివేసిన

లుమ్ ఇవన్ శరణాగతనాయ్ వన్దాలుమ్ శజ్కైక్క ప్పడువా నొరువ నెన్నుకరుత్తు. ౬౮.

తాత్పర్యము — ఈవిభీషణుఁడు కృత్రిమశత్రువును పాపిష్ఠుఁడునైన రావణుని చెంతనుండి లంకకుసమీపమైన ఆదేశమందును రాత్రియైన అకాలమందును వచ్చినవాఁడుగాన సర్వవిధముల శంకింపఁదగియేయున్నాఁడు.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭-వ సర్గము, ౪౯-వ శ్లోకము.

అవతారికై. అనన్తరమ్ శ్రీమైన్దర్ స్వమతత్తై ఉపన్యసిక్కిఱార్.

మూ. తతో మైన్ద స్తు సంప్రేక్ష్య నయాఽపనయకోవిదః।
వాక్యం వచనసంపన్నో బభాషే హేతుమత్తరమ్ ౬౯.

అర్థము.— తతః - పిమ్మట, నయాఽపనయకోవిదః - న్యాయాన్యాయపణ్డితుఁడును, వచనసంపన్నః-శ్లాఘ్యమైనమాటలతోఁగూడినవాఁడునైన, మైన్దస్తు-మైన్దుఁడైతే, సంప్రేక్ష్య-చక్కఁగావిచారించి, హేతుమత్తరమ్ - మంచిహేతువులుగలదిగాన మేలైనదియునైన, వాక్యమ్ - మాటను, బభాషే . సంభాషించెను

వ్యా. (తతోమైన్దస్తు) తుశబ్దత్తాలే, సర్వథా శజ్కైతామయమ్- ఎన్ఱు విడుమళవన్ఱిక్కే, అనుకూలరాకకూట్టిక్కొణ్ణు ఆరాయక్కడవతానవిశేషత్తైచ్చొల్లుకిఱతు. (నయాఽపనయకోవిదః) న్యాయాఽన్యాయనిశ్చయత్తిల్ పణ్డితనాయిరున్దుళ్ళవన్ (వచనసంపన్నః) కేట్టారెల్లార్క్కుమ్ శెవిచ్చెల్లవుమ్, నెఞ్జిలేపడుమ్పడి యాకవుమ్, నిశ్చయిత్తపడియేవాయ్ విడవల్లనాకై. (హేతుమత్తరమ్) హేతుమదర్థ్యంచ-ఎన్గిఱ మహారాజర్ వార్త్తైయిఱ్కాట్టిల్ ఉత్కృష్టమా యిరుక్కై. (సంప్రేక్ష్యవాక్యంబభాషే) శజ్కనీయ నెన్ఱుమ్, ఆరాయుమ్పడి ఇన్నతెన్ఱుమ్ నిశ్చయిత్తువార్త్తై విణ్ణప్పఞ్జెయ్ తార్. ౬౯.

తాత్పర్యము.— పిమ్మట న్యాయాన్యాయనిశ్చయమందుఁ బణ్డితుఁడైన మైన్దుఁడు చక్కఁగాయోచించి హేతువులను చూపించుటయందు అఙ్గదాదుల వాక్యములకంటె శ్రేష్ఠములైనశ్లాఘ్యవచనములనుజెప్పెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭ - వ సర్గము, ౪౬ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. అతిల్ ఆరాయ్న్దు కైక్కొళ్ళ వేణుమెన్నుమిడత్తై సంప్రతిపత్తిపణ్ణి, సర్వథాశఙ్క్యతామయమ్- ఎన్నాతే ఆరాయుమ్పడి శొల్లుకిఱార్.

మూ. వచనం నామ తస్యైష రావణస్య విభీషణః ।
పృచ్ఛ్యతాం మధురేణాఽయం శనైర్నరపతీశ్వర ॥ ౭౦.

అర్థము నరపతీశ్వర! - రాజాధిరాజా! ఏషః - ఈ, విభీషణః - విభీషణుఁడు, తస్య - ఆ, రావణస్య - రావణునియొక్క, వచనన్నామ-వాక్యమైతే, పృచ్ఛ్యతామ్, అడుగబడవలయు, అయమ్ - ఈతఁడు, శనైః - మెల్లఁగా, మధురేణ-ప్రియవాక్యము చేత, పృచ్ఛ్యతామ్ - అడుగబడవలయును

వ్యా. అతిల్ అనుకూలనాక కూట్టిక్కొణ్డు నమ్మిలోరుత్తనాక్కవాత్తై కేట్కవడుక్కుమ్. కేట్కుమ్పడియెన్నెన్నిల్, (ఏషవిభీషణ స్తస్యరావణస్యవచనం నామపృచ్ఛ్యతామ్) నముక్కు శత్రువాన రావణఙ్గనమ్విషయత్తిలే ఎన్నశొల్లి యిరుక్కిఱానెన్ఱు కేట్పతు.(శనైర్మధురేణాఽయంపృచ్ఛ్యతామ్) కేట్కుమ్పోతు ఇవన్నెఞ్జై, †అశిరాతపడి¶పతఱాతే ఆఱ ఇనియపేచ్చాలే కేట్కప్పడుమ్. (నరపతీశ్వర)లోకత్తిల్ రాజాక్కళుక్కు నిర్వాహకరాన దేవరీక్కిఱే ఇప్పకారత్తాలే కేట్కుమిడమ్ నీతిఎన్నుమిటన్దెరివతు. ౭౦.

తాత్పర్యము.— రావణుఁడేమి చెప్పెనని ఈవిభీషణుని తియ్యనిమాటలతో మెల్లఁగానడుగవలయును

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭ - వ, సర్గము- ౪౭ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇప్పడియాలే ఆరాయ్న్దు కైక్కొళ్ళవేణుమెన్గిఱతుమేల్.

మూ. భావమస్య తు విజ్ఞాయ తత్త్వత స్త్వం కరిష్యసి।
యది దుష్టో నదుష్టో వా బుద్ధిపూర్వం నరర్షభ ॥ ౭౧.

అర్థము.— నరర్షభ! - పురుషశ్రేష్ఠుఁడా! దుష్టోవా-దుష్టుఁడైనను, నదుష్టోవా యది - దుష్టుఁడుకాకపోయినను, అస్య - ఇతనియొక్క భావస్తు-అభిప్రాయమునైతే, తత్త్వతః - యథార్థముగా, విజ్ఞాయ- తెలిసికొని, బుద్ధిపూర్వమ్-ఇష్టప్రకారము, త్వమ్- నీవు, కరిష్యసి- చేయఁగలవు

† అశిరాతపడి - సన్దేహంపకుండునట్లు. ¶ పతఱాతే - తొందరపడకుండ.

వ్యా॰ (యదిదుష్టః నదుష్టోవా, అస్యభావంతుతత్త్వతో విజ్ఞాయ, త్వం బుద్ధిపూర్వంకరిష్యసి) మహారాజర్ నినైవిన్బడియే దుష్టనాకప్పుమామ్, దేవర్ నినైవిన్బడియే అదుష్టనాకప్పుమామ్, ఇరువర్ నినైవాలుమ్ అప్రయోజకమ్, నాఙ్శొన్నప్రకారత్తాలే ఇవనుడైయనినైవై ఉళ్ళపడి యఱిన్దుకైకొళ్ళవేణుమ్, ఉక్తిమాత్రమేపోరాతు. ఇవనై ఇన్నానెన్ఱఱిన్దాల్, పిఱర్ కరుత్తోడే కూట్టిచ్చెయ్తరుళవేణ్డా, దేవర్ తిరువుళ్ళత్తిన్బడియే శెయ్తరుళుకిఱతు ఉక్తిమాత్రమేకొణ్డు స్వీకరిక్కైకర్తవ్యమన్ఱెన్ఱు కరుత్తు. (నరర్షభ) ఎతిర్ త్తలైయినుక్కియిఙ్ శీర్మైయెప్పార్క అమైయుమో? దేవరుడైయ శీర్మైయెప్పారాతొళికిఱతు ఎన్ఱెన్ఱు కరుత్తు. ౭౧.

తాత్పర్యము — ఈతఁడు సుగ్రీవుని యభిప్రాయప్రకారము దుష్టుఁడైనను సరియే, లేక దుష్టుఁడుకాకపోయినను సరియే, ఇతని అభిప్రాయమును మాత్రము నిక్కముగాఁ దెలిసికొని తమ తిరువుళ్లప్రకారము జరిగింపవలయును.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళే శరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭ - వ సర్గము, ౬౮ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇవర్కళ్ నాల్వరుడైయకరుత్తు ఎల్లార్క్కుమ్ ఇష్టమాకైయాలే ఎల్లారుమ్ పేశాతిరున్దార్కళాకైయాలే, వధ్యతామ్-ఎన్ఱవరోడే, ఆరాయవేణుమెన్ఱవర్కళోడు వాశియఱ, ఇవర్కళ్ వార్త్తై కేట్టపెరుమాళ్ తిరువుళ్ళన్దెళిన్దు తిరుమేనివెళుక్కిఱ పడియైయుఙ్గణ్డు, తిరువడి, నాయకరత్నమాన పెరుమాళ్ ఉళరాకవేణుమెన్ఱు మున్బుళ్ళవార్త్తైకళై పూర్వపక్షిత్తు సిద్ధాన్తత్తై విణ్ణప్పఞ్జెయ్కిఱాన్. పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళత్తుక్కు అభిమతనాకైయాలే తిరువడివార్త్తైయై కొణ్డాడుకిఱాన్ ఋషి ముతల్శ్లోకత్తాలే.

మూ॰ అథసంస్కారసంపన్నో హనూమాన్ సచివోత్తమః ।
ఉవాచ వచనం శ్లక్ష్ణ మర్థవ న్మధురం లఘు॥ ౭౨.

అర్థము. —అథ - పిమ్మట, సంస్కారసంపన్నః- జ్ఞానవాసనతోఁగూడుకొన్న, సచివోత్తమః-మంత్రులలో శ్రేష్ఠుఁడైన, హనుమాన్ - ప్రశస్తమైనహనువులుగలఆంజనేయుఁడు, శ్లక్ష్ణమ్- అమరిన, అర్థవత్ -మంచిఅర్థముగల, మధురమ్- తియ్యని, లఘు-సంగ్రహమైన, వచనమ్- మాటను, ఉవాచ- చెప్పెను.

వ్యా. (అథ) పూర్వపక్షోపన్యాసానన్తరమెన్నుతల్, సిద్ధాన్తోపక్రమమెన్నుతల్. (సంస్కారసంపన్నః) శాస్త్రజ్ఞళిలుమ్ రాజకులజ్ఞళిలుముణ్డాన చిరపరిచయత్తాలే, ప్రకృత్యాదికళిలుమ్ సన్ధివిగ్రహాదికళిలుముణ్డాన జ్ఞానవాసనైయాల్ కుశైవర్ప్పవర్ (హనూమాన్సచివోత్తమః) పెరుమాళుక్కు అతిశయత్తై విళైక్క వ్వుకకిఱవనాకైయాలే, రాజకార్యనిర్వాహకరిల్ ఉత్కృష్టరానవర్. (శ్లక్ష్ణమ్) పూర్వాపరజ్ఞళ్ సజ్గతమాయిరుక్కై. శబ్దత్తుక్కుమ్ అర్థత్తుక్కుమ్ ఉణ్డానసజ్గతియైచ్చొల్లిక్కొణ్డవుమామ్. (అర్థవత్) శబ్దత్తళవుమన్నిక్కే అర్థమిరుక్కై. విలక్షణమానఅర్థత్తైయుడైయసెన్నుమామ్. ప్రయోజన బహుళమాయిరుక్కుమెన్నవుమామ్ అతావతు-పెరుమాళైప్పెఱుకైయుమ్, శ్రీవిభీషణాళ్వానైప్పెఱుకైయుమ్, మహారాజప్రభృతికళ్ కలక్కన్దీర్కైయుమ్. (మధురమ్) నిరర్థకమాయిరున్దతే యాకిలుమ్, పాశురమినితాయిరుక్కై. (లఘు) అర్థమ్సుగ్రహమామ్పడి పాశురమ్ పరప్పఱ్ఱిరుక్కై. (వచనమువాచ) ఇవనుడైయవార్తై అనుష్ఠానపర్యన్తమాకాతపోతు అనర్థమాకైయాలే, "మనువచనమ్" ఎన్నాఱ్పోలేయిరుక్కుఅవార్తైయైచ్చొన్నాన్. ఎల్లావిడత్తిలుమ్ ఇప్పడియేయిఱే ఇవనుడైయ ఉక్తిచాతుర్యమ్, "సంస్కారక్రమసంపన్నామద్భుతామవిళంబితామ్। ఉచ్చారయతి కల్యాణీంవాచం హృదయహర్షిణీమ్" ఎన్ఱు. ౭౨.

తాత్పర్యము — విమ్మటసకలశాస్త్రనిశారదుఁడును మంత్రిపుంగవుఁడునైనహనుమంతుఁడు పాండిత్యగలగంభీరమైన సుడువులను మధురముగఁ జెప్పెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్

యుద్ధకాణ్డము ౧౭-వ సర్గము, ౬౮-వ శ్లోకము.

అవతారికై తిరువడి, పెరుమాళుడైయనినైవే తనక్కుసిద్ధాన్తమాకైయాలే, ఉమ్ముడైయనినైవై ఒరువరాలుమ్ నిర్ణయిక్కవొణ్ణాతెన్ఱు పెరుమాళైక్కొణ్డాడుకిఱాన్.

మూ॰ న భవన్తం మతిశ్రేష్ఠం సమర్థం వదతాం వరమ్।
అతిశాయయితుం శక్తో బృహస్పతి రపి బ్రువన్॥   ౭౩.

అర్థము — బ్రువన్-బాగుగజెప్పెడివాఁడగు బృహస్పతిరపి-గురువును, వదతాంవరమ్-చెప్పువారిలో శ్రేష్ఠులైన, అతిశ్రేష్ఠమ్-అత్యుత్కృష్టులైన, సమర్థమ్-విచక్షణులైన, భవన్తమ్-దేవరవారిని, అతిశాయయితుమ్ మించుటకు-నశక్తః-సమర్థుఁడుకాడు

వ్యా॰ ఎతుక్కాక వెన్నిల్ నమ్మిడై వేఱ్ఱుమ్ కరుత్తైచ్చె శ్లోకామాకాణేన్ను పెరుమాళ్ ప్రీతరాకైక్కాక.(మతిశ్రేష్ఠమ్) త్యాజ్యోపాదేయజ్ఞళైన్ను, కర్తవ్యాకర్తవ్యజ్ఞళైన్ను, ఇవఱ్ఱైనుఱైయ నిష్కర్షత్తిల్ ప్రశస్యతమరాయిరుక్కై. (సమర్థమ్) నిర్ణయిత్తపడియే శెయ్తు తలైక్కట్టుమ్ సామర్థ్యత్తై యుడైయరాయిరుక్కై. (వదతాంవరమ్) శెయ్యుమిడత్తిల్ ఇఱ్ఱైయాతార మిఱ్ఱైయుమ్బడి నెఞ్జిల్ పడ వార్త్తైశొల్లవల్లవర్ కళిల్ తలైవరాయిరుక్కై. (భవన్తమ్) ఆవ్వళవేయో ప్రకృతమానవర్థజ్ఞళుక్కు ఉపయోగియాయ్,అనుక్తమా యిరున్దుళ్ళకల్యాణగుణజ్ఞళాల్ పరిపూర్ణరల్లిరో? (అతిశాయయితుమ్ నశక్తః బృహస్పతిరపిబ్రువన్) అర్థజాతత్తై వ్యక్తమాయ్ చ్చొల్లుకిఱ బృహస్పతియుమ్ దేవరై అతిశయిక్కుమ్బడివార్త్తై శొల్లువానానశక్తనల్లన్. అతిశయిక్కైయావతు- నిఱ్ఱనిలైమైపోక్కై. అస్మదాదికళ్ అశక్తరెన్ను మిడమ్, కింపునర్న్యాయసిద్ధమెన్నుకరుత్తు.   ౭౩.

తాత్పర్యము — సాక్షాత్ బృహస్పతికూడ వక్తృత్వమునందుసర్వోత్కృష్టులైన దేవరవార్లను అతిశయించుటకు సమర్థుఁడుగాడు. దానునివంటివారికిఁజెప్పనేల. అది కింపునర్న్యాయసిద్ధమేకదా

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭ - వ సర్గము, ౫౦ - వ శ్లోకము

అవతారికై. స్వసిద్ధాన్తమాన విభీషణశుద్ధియై ప్రతిపాదిక్కైక్కాక పూర్వోక్తపక్షదూషణత్తుక్కు క్కారణత్తై మహారాజరైక్కు ఱిత్తుచ్చొల్లుకిఱాన్.

మూ॥ నవాదాన్నాఽపి సఙ్ఘర్షాన్నాఽఽధిక్యాన్నచ కామతః।
వక్ష్యామి వచనం రాజన్ యథార్థం రామగౌరవాత్॥ ౭౪.

అర్థము — వాదాత్ - వాదసామర్థ్యమువలన, న - కాదు, సంఘర్షాత్ - అసూయవలన, న - కాదు, ఆధిక్యాత్, హెచ్చువలన, న - కాదు, కామతశ్చ - పక్షపాతమువలనను, న - కాదు, రాజన్ - ప్రభువా, రామగౌరవాత్ - శ్రీరాములయొక్క గౌరవమువలన, యథార్థమ్ - నిక్కమైన, వచనమ్ - మాటను, వక్ష్యామి - చెప్పుచున్నాను.

వ్యా॥ (నవాదాత్) వాదసామర్థ్య ప్రకాశనార్థమాక విజిగీషుతయాల్ శొల్లుకిఱేనల్లేన్. (నాఽపిసఙ్ఘర్షాత్) నమ్ సకాశత్తిల్ శిలర్ వార్త్తై శొల్లుకైయావతెన్నెన్గిఱ పొఱామైయాలే శొల్లుకిఱేనల్లేన్. (నాఽఽధిక్యాత్) నాన్ ఎల్లారిలుమ్ అధికనాయ్, ఎన్వార్త్తైయాలే కార్యన్దలైక్కట్టవేణుమెన్ఱు శొల్లుకిఱేనల్లేన్. (నచకామతః) వరుకిఱవన్బక్కల్ స్నేహత్తినాలే శొల్లుకిఱేనల్లేన్. విభీషణన్బక్కల్ ఎనక్కు ఒరుపక్షపాతముణ్డాయ్, అత్తాలే ఇతుశెయ్తరుళవేణుమెన్ఱు శొల్లుకిఱేనల్లేన్. అవన్బక్కలొరు ప్రయోజనత్తైక్కణిశిత్తుచ్చొల్లుకిఱేనల్లేన్. తోన్ఱినపడి చ్చొల్లుకిఱేనల్లేనెన్నపుషామ్. తాన్ ఇత్తనైపరిహరిత్తుచ్చొల్లవేణ్డుకిఱతుక్కు హేతుశొల్లుకిఱతు. (రాజన్) రాజహృదయత్తుక్కు విరుద్ధమానకార్యమ్ శొల్లుమిడత్తిల్ ఇత్తనైపరిహరిత్తుచ్చొల్లవేణుమిఱే. (యథార్థం వచనంవక్ష్యామి) యథాఽవస్థితార్థమాన వార్త్తైయైచ్చొల్లుకిఱేన్. ముతలికళుడైయ మతఙ్గళ్ దోషయుక్తమాకైయాలే అతిరున్దపడిశొల్లుకిఱేనెన్నుతల్, విభీషణాళ్వాన్ శుద్ధనాయిరుక్కైయాలే శుద్ధియైయుళ్ళపడి శొల్లుకిఱేనెన్నుతల్. స్వామిహృదయత్తుక్కు ప్రతికూలమాకిల్ యథార్థన్దాన్ శొల్లక్కడవతోవెన్నిల్, (రామగౌరవాత్) పెరుమాళుడైయ శీర్మైయాలే శొల్లుకిఱేన్. నాన్ అర్థమిరున్దపడి శొల్లిన్ఱిలేనాకిల్, పెరుమాళై ఉమక్కిడైయాతెన్ను నుత్తాలే శొల్లుకిఱేనెన్కిఱతు. ౭౪.

తాత్పర్యము.—నేనువిన్నవించెడుమాట నావాదకుశలతనుచూపించుటకుఁగాదు, నాతోడి మంత్రులయందసూయచేతగాదు, నేనుగొప్పవాఁడనని యెడి యభిమానముచేతగాదు, ఇష్టమువచ్చినట్లు మాటలాడవలయునని కాదు, విభీషణునియందుఁ బక్షపాతము చేతగాదు. ప్రభో! శ్రీరాముల సుగుణసంపత్తివలనను కార్యగౌరవమువలనను ఉన్నది యున్నట్లుమనవిజేసెద.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్లై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭-వ సర్గము, ౫౧-వ శ్లోకము.

అవతారికై. ప్రథమమతమాన అఙ్గదప్పెరుమాళ్ మతత్తుక్కు దోషత్తై చ్చొల్లుకిఱాన్ అర్థాఽనర్థ ఇత్యాదియాలే.

మూ. అర్థాఽనర్థ నిమిత్తంహి యదుక్తం సచివైస్తవ।
తత్ర దోషం ప్రపశ్యామి క్రియా న హ్యుపపద్యతే॥ ౭౫.

అర్థము.— తవ - నీయొక్క, సచివైః- మంత్రులచేత, అర్థానర్థనిమిత్తమ్-ప్రయోజనాప్రయోజనములు కారణముగాఁగల, యత్ - ఏమాట, ఉక్తంహి, చెప్పఁబడెనో- తత్ర - దానియందు, దోషమ్- విరోధమును, ప్రపశ్యామి - చూచుచున్నాను, క్రియా- పరీక్షించిచేయుట, నోపపద్యతేహి - యుక్తము కాదుగదా.

వ్యా. (అర్థాఽనర్థనిమిత్తంహి యదుక్తమ్) ప్రయోజనాఽప్రయోజనఙ్గళే ఇవనుడైయ త్యాగస్వీకారఙ్గళుక్కు హేతువెన్ఱు యాతొన్ఱుశొల్లప్పట్టతు. (తవసచివైః) దేవరుడైయ ప్రకృతియఱియాతే శాస్త్రత్తైప్పార్తుచ్చొన్నార్కళ్లై. బహువచనత్తాలే, అఙ్గదప్పెరుమాళ్ పక్షత్తారెల్లార్క్కుమ్ అవరుడైయవాక్యమ్ అనుమతమెన్ఱు శొల్లుకిఱతు. అవర్ పక్కల్ గౌరవ్యత్తైయాలెన్ఱుమామ్, కార్యమల్లామైయాల్ నిషేధిక్కఱానిత్తనై,అవర్ పక్కల్ గౌరవ్యత్తైయిఴుక్కైయిల్లై యెన్నై.(తత్ర దోషం ప్రపశ్యామి) అవహితమాక చ్చొన్నమతత్తిలే దోషన్దోన్ఱానిన్ఱతు, అన్దదోషమేతెన్న చ్చొల్లుకిఱాన్. (క్రియానహ్యుపపద్యతే) క్రియా-పరీక్షా క్రియా-అన్దపరీక్షా క్రియైఅనుపపన్నై యెన్గిఱతు. ౭౫.

తాత్పర్యము — విభీషణుని స్వీకరించుటకుఁ ఏమమంత్రులలో నొకరైన అంగద ప్పెరుమాళ్ళు సెప్పిన మతమందు దోషములగుపడుచున్నవి ఏలనన్న, పరీక్షించి స్వీకరించుటయుక్తము కాదుగదా.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము- ౧౭ - వ సర్గము, ౬౨-వ శ్లోకము.

అవతారికై. అనుపపన్నె యెన్ను మిడత్తై యుపపాదిక్కిఱతు మేల్.

మూ. ఋతే నియోగాత్సామర్థ్య మవబోద్ధుం న శక్యతే।
సహసా వినియోగో హి దోషవాన్ ప్రతిభాతి మా॥ ౬౨

అర్థము.— నియోగాదృతే - నియోజనములేక, సామర్థ్యమ్ - మంచిప్రయోజన మగుటను, అవబోద్ధుమ్- తెలిసికొనుటకు, నశక్యతే-సాధ్యముగాదు,సహసా-హఠాత్తుగ, వినియోగః - నియోజనము, మా - నన్నుగూర్చి, దోషవాన్హి - దుష్టమైనదిగా గదా, ప్రతిభాతి - తోఁచుచున్నది

వ్యా. (నియోగా దృతేసామర్థ్య మవబోద్ధుం నశక్యతే) సామర్థ్యమావతు- సమ్యక్ప్రయోజనభావః. అన్దప్రయోజన జ్ఞానార్థమాకనియోగిక్క త్తట్టైన్నెన్నిల్, (సహసావినియోగోహి దోషవాౕప్రతిభాతిమా) ఇవనాల్ ప్రయోజనముణ్డెన్ఱఱియాతే శడక్కెన ఏవుతోమాకిల్ కార్యత్తుక్కు అనర్థమామెన్ఱు తోన్ఱానిన్ఱతు. ప్రయోజనముణ్డెన్ఱఱిన్దాలల్లతు ఏవవొణ్ణాతు, ఏవినాలల్లతు ప్రయోజన మఱియవొణ్ణాతు, ఆక ఇతరేతరాశ్రయగ్రస్తమాకైయాలేపరీక్షాక్రియైఅనుపపన్నై. ౬౨

తాత్పర్యము.—ఈవిభీషణుని నొకకార్యమునందుఁ బ్రవేశపెట్టక యతనిగుణదోషములుదెలియవు గుణదోషములు దెలియనిది యేకార్యమునందుఁ బ్రవేశపెట్టఁగూడదు, ఇది అన్యోన్యాశ్రయముగానున్నదిగాన ఈమతము దోషయుక్తముగానున్నది.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్,

యుద్ధకాణ్డము - ౧౭ - వ సర్గము, ౫౩-వ శ్లోకము.

అవతారికై అనన్తరమ్ శరభమతత్తై దూషిక్కిఱార్.

మూ. చారప్రణిహితం యుక్తం యదుక్తం సచివైస్తవ।
అర్థస్యాఽసంభవాత్తత్ర కారణం నోపపద్యతే॥ ౭౭.

అర్థము — చారప్రణిహితమ్- దూతనుబంపుట, యుక్తమ్-ఉపపన్నమని, తవ-నీయొక్క, సచివైః - మంత్రులచేత, యత్ - ఏమాట, ఉక్తమ్ - చెప్పఁబడెనో, తత్ర-ఆవిషయమందు, అర్థస్య-ప్రయోజనముయొక్క, అసంభవాత్-లేమివల్ల, కారణమ్-హేతువు, నోపపద్యతే - అమరియుండలేదు,

వ్యా. (చారప్రణిహితంయుక్తం యదుక్తంతవసచివైః) ప్రణిధానమ్- భావేనిష్ఠా. (తత్రకారణంనోపపద్యతే) అన్దమతత్తిల్ కారణముపపన్నమన్రు. హేతుశూన్యమెన్రై. (అర్థస్యాఽసంభవాత్) ఇవన్ప్రత్యక్షిత్తు నిర్కైయాలే ఇవన్బక్కల్ చారనుక్కు కర్తవ్యమిల్లామైయాలే. అథవా, (అర్థస్యాఽసంభవాత్ కారణంనోపపద్యతే) అర్థశబ్దత్తాలే, సామన్తాఽన్తఃపురసమాజోత్స వాదికళ్ శొల్లప్పట్టన. (కారణమ్) చారణమ్, చారవ్యాపారః. అత్తాకిఱతు- "వణిక్ కృషివలోభిక్షుకః" ఇత్యాదికళ్. ౭౭.

తాత్పర్యము —విభీషణుఁడు ప్రత్యక్షముగఁ గనఁబడుచున్నందున నతనియొద్దకు దూతనుబంపి తెలిసికొనవలయునని శరభుఁ డుచెప్పినది యుక్తముగాదు.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭ - వ సర్గము, ౫౪-వ శ్లోకము.

అవతారికై, శ్రీజాంబవ మహారాజర్ పక్షత్తై దూషిక్కిఱార్.

మూ. అదేశకాలే సంప్రాప్త ఇత్యయం యద్విభీషణః।
విచార్యతాం తత్రమేఽస్తీయం తాంనిబోధ యథామతి॥ ౭౮.

అర్థము.— అయమ్ - ఈ, విభీషణః-విభీషణుఁడు, అదేశకాలే-అదేశమందును అకాలమందును, సంప్రాప్తః - వచ్చినవాఁడాయెను, ఇతియత్ - అనుటయేదియో, అత్ర - దీనియందు, ఇయమ్ - ఈ, వివక్షా - చెప్పటకిచ్ఛ, అస్తి- ఉన్నది, యథామతి-నా బుద్ధికవగాహించినంతవఱకు, తామ్ - దానిని, నిబోధ-వినవలయు,

వ్యా. (అయంవిభీషణః) "త్వాంతుధిక్కులపాంసనమ్" "దాసవచ్చాఽవమానితః" ఎన్టు-రావణనాలే అవమానితనాయ్, "తస్యాఽహమనుజోభ్రాతా విభీషణఇతిశ్రుతః" ఎన్టు - స్వనికర్షత్తై మున్నిట్టు క్కొణ్డు, "రాఘవంశరణంగతః" ఎన్టు-దేవర్ తిరువడికళిలేశరణమ్బుకు న్దునిఱ్కిఱవిభీషణన్.(అదేశకాలే సంప్రాప్తఇతితవసచివైర్యదుక్తమ్, అత్రమేఇయంవివక్షాఽస్తి-యథామతి తాం నిబోధ) ఇప్పడిత్తిల్ ఎనక్కు- ఇన్దవివక్షై యుణ్డాకానిన్ఱతు, నాన్అఱిన్దపడిశొల్ల, అవధరిత్తు క్కేట్టరుళవేణుమ్. చ శబ్దః-తుశబ్దార్థమ్. మున్బుళ్ళపక్షత్తిలుమ్కాట్టిల్ ఇప్పక్షత్తుక్కుణ్డానదూషణ విశేషత్తై చ్చొల్లుకిఱతు. ౭౯.

తాత్పర్యము. విభీషణుడు అదేశమందును అకాలమందును వచ్చినవాడుగాన విడువఁదగినవాడని కొందఱు మంత్రులునుడివిరిగదా. ఆవిషయముగ నాకుఁదోచినంతవఱకు విన్నవించెద స్వామీ దయచేసి ఆకర్ణింపుఁడు

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్

యుద్ధకాణ్డము - ౧౭ - వ సర్గము, ౫౫-వ శ్లోకము.

అవతారికై. అన్దవివక్షై ఇన్న తెన్గిఱతుమేల్.

మూ. సఏషదేశః కాలశ్చ భవతీహాయథా తథా ।
పురుషా త్పురుషంప్రాప్య తథాదోషగుణావపి॥ ౭౯.

అర్థము.— ఇహ - ఇచ్చట, సః - ఆ, ఏషః - ఈ, దేశః - దేశము, కాలశ్చ- కాలమును, యథా - ఎట్లు, భవతి-అగుచున్నదో, తథా- అట్లు, పురుషాత్ - అధమమనుజునినుండి, పురుషమ్- ఉత్తమపురుషుని, ప్రాప్య-పొంది, దోషగుణావపి - దోషగుణములను, తథా - అట్లువిమర్శించి.

వ్యా. (ఇహాసఏష దేశః కాలశ్చయథాభవతి తథాతాంనిబోధ) ఇతి పూర్వేణాఽన్వయః. యాతొరుకాలత్తిలే యాతొరుదేశత్తిలేచన్దాన్, ఇవన్ వరప్పుక్కు ఇతువే దేశముమ్. ఇతువే కాలముమ్, యాతొరుపడియామ్, అప్పడిప్పట్ట వివక్షై కేట్టరుళవేణుమ్. ఎజ్జనేయెన్నిల్, (పురుషాత్ పురుషంప్రాప్య తథాదోషగుణావపి) తమఃప్రకృతి యాంకై యాలే హింసైయే యాత్రైయాన రావణనై కాట్టిల్ సత్త్వోత్తరరాకైయాలే పరరక్షణమే యాత్రైయాయిరుక్కిఱ దేవరై ప్రాప్యగాక బుద్ధిపణ్ణి. ప్రాప్య-బుద్ధ్వా (తథాదోష గుణావపి) అవనై అవ్వాళవిలేవిట్టుప్పోరాతొళిన్దాల్ వరుమ్దోషత్తైయుమ్ దేవరీరై ప్పత్తినాల్ వరుమ్ నన్మైయైయుమ్బుద్ధిపణ్ణి. దోషమావతు-అవనుడైయకృత్యత్తుక్కు సహకారియాయ్ అన్ద ప్రాతికూల్యత్తోడే ముడిన్దుపోకై. నన్మైయావతు - ధార్మికరోడేకూడప్పెఱుకైయుమ్, అతిన్ ఫలమాన దేవర్ తిరువడికళిల్ కైజ్కర్యముమ్. ఇన్దవైషమ్యజ్ఞానముడైయవనుక్కు వరుకైయుక్తమ్.

తాత్పర్యము — ఏదేశమందు ఏకాలమందు శరణాగతుఁడే తెంచుచున్నాఁడో అతనిస్వీకారమునకు అదియే దేశము అదియే కాలము. నీచుఁడైనరావణునిఁబరిత్యజించి పురుషోత్తములైన మిమ్మును ఆశ్రయించినట్లు రావణసహవాసదోషమునువదలి మీసన్నిధి కేతెంచిన మహాగుణమును బొందియున్నాఁడుగనుక విభీషణుఁడిచ్చటికి రాఁదగును.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము, ౫౬ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. కిఞ్చ.

మూ. దౌరాత్మ్యం రావణే దృష్ట్వా విక్రమం చ తథా త్వయి।
యుక్తమాగమనం తస్య సదృశం తస్య బుద్ధితః ॥ రాం.

అర్థము — రావణే-రావణునియందు, దౌరాత్మ్యమ్-దుష్టతనమును, తథా-అట్లు, త్వయి-నీయందు, విక్రమంచ-పరాక్రమమును, దృష్ట్వా-చూచి, తస్య-ఆవిభీషణునియొక్క, ఆగమనమ్-వచ్చుట, యుక్తమ్-తగును, తస్య-ఆతనియొక్క, బుద్ధితః-బుద్ధిచేత, సదృశమ్-అనురూపము

వ్యా. (రావణేదౌరాత్మ్యం తథా త్వయివిక్రమం చ దృష్ట్వా,తస్యాఽఽగమనం యుక్తమ్) దేవర్ తిరువుళ్ళత్తిలే పుణ్బడుమ్బడి రావణన్బణ్ణిన తణ్మైయైక్కణ్డు, దురాత్మాక్కళై అనాయాసేన కొల్లవల్లఆణ్బిళైళ్ళత్తన త్తైదేవర్ పక్కలిలేకణ్డు వరుకైయుక్తమ్. (తస్యబుద్ధితస్సదృశమ్) న్యాయత్తిలే సఞ్చరిక్కు మవన్బుద్ధిక్కుమ్ సదృశమ్. రావణన్దనైక్కొల్ల ప్పోక,దూతవధమ్ యుక్తమల్లవెన్తవనాకైయాలే కైకొణ్డానిఱే. ౨౦

తాత్పర్యము — రావణుఁడు లోకమాతను ఎడబాపిన ఘోరకృత్యమును, వానినిశిక్షింపఁదగిన మీపరాక్రమమునుజూచి ఇచ్చోటికేతెంచినాఁడుగాన నతఁడు వచ్చుట సరియే అతనిబుద్ధిచేత యేమిదోషములేదు

పెరియవాచ్చాన్బిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౫౭ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. అనన్తరమ్ మైన్దపక్షత్తై దూషిక్కిఱాన్.

మూ. అజ్ఞాతరూపైః పురుషైస్స రాజన్ పృచ్ఛ్యతా మితి।
యదుక్తం తత్ర మే ప్రేక్షా కాచిదస్తి సమీక్షితా॥ ౨౧.

అర్థము — రాజన్-స్వామీ! అజ్ఞాతరూపైః- తెలియఁబడని అభిప్రాయముగల, పురుషైః పురుషులచేత, సః-ఆవిభీషణుఁడు, పృచ్ఛ్యతామితి-అడుగఁబడనిమ్మని, యత్-ఏయ్యది, ఉక్తమ్-చెప్పఁబడెనో, తత్ర-అద్దానియందు, సమీక్షితా-చక్కఁగ విమర్శింపఁబడిన, ప్రేక్షా-యుక్తి, మే-నాకు, కాచిత్-ఒకానొకటి, అస్తి-ఉన్నది.

వ్యా. (అజ్ఞాతరూపైః పురుషైః) అజ్ఞాతాభిప్రాయైః. తన్దామ్ నినైవై ఎతిరికళఱియాతపడి మఱైత్తుచ్చొన్న పురుషర్కళాలే. (సపృచ్ఛ్యతామితి,తవసచివైఃయదుక్తంరాజన్) దేవర్ రాజాక్కళానాల్ వక్తాక్కళ్ సుహృత్తుక్కళెన్రాల్, న్యాయబహిష్ఠమాన వార్తైయైకేట్కక్కడవతోవెన్నై. (తత్రసమీక్షితాప్రేక్షా కాచిదస్తి) ఇమ్మతత్తిలేనీతివిరోధత్తైప్పణ్ణి ఎన్నాల్నిరూపిక్కైయాయిరుప్పతోరుబుద్ధియుణ్డు.౨౧.

తాత్పర్యము — తెలియనిస్వరూపస్వభావములుగల వారిచే విభీషణుని అభిప్రాయము దెలిసికొనవలయునని కొందఱుచెప్పిరిగదా. అందుకు మంచియుక్తియొకటి నాకుఁదోఁచుచున్నది

పెరియవాచ్చాన్బిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౫౦ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. అతు ఎన్నెన్న, ఇన్న తెన్గిఱాన్.

మూ. పృచ్ఛ్యమానో విశఙ్కేత సహసా బుద్ధిమా న్వచః ।
తత్ర మిత్రం ప్రదూష్యేత మిథ్యాప్రష్టు స్సుఖాగతమ్॥ రా. ౨.

అర్థము.— సహసా-హఠాత్తుగ, వచః-మాటను, పృచ్ఛ్యమానః-అడుగఁబడుచున్న, బుద్ధిమాఙ్-మతిమంతుఁడు, విశఙ్కేత- సందేహించును, తత్ర-అచ్చట, మిథ్యాప్రష్టుః-ఒకటితలఁచియొకటినడుగువానికి, సుఖాగతమ్-అనాయాసముగవచ్చిన, మిత్రమ్-స్నేహితుఁడు, ప్రదూష్యేత-దూషింపఁబడును

వ్యా (సహసావచః పృచ్ఛ్యమానస్సబుద్ధిమాన్ విశఙ్కేత) తన్నై స్స్వీకరిప్పతఱ్కు మున్నే రావణన్ వచనత్తై ప్రశ్నమ్పణ్ణినాల్, ఇతు స్వీకారత్తుక్కుప్పిన్పు కార్యవిచారసమయత్తిలే కేట్కుమతు వెన్ఱఱియుమ్ బుద్ధియోగత్తై యుడైయవన్, స్వనికర్షత్తై మున్నిట్టుశరణమ్పుక్కవ న్పక్కలిలే శత్రుబుద్ధియై పణ్ణినారో వెన్ఱు మికవుమ్ శఙ్కిక్కుమ్. శఙ్కైయిల్ వరు మనర్థత్తైచ్చొల్లుకిఱతు మేల్ అర్ధత్తాలే. (తత్ర) శఙ్కిత్తవళవిలే. (మిథ్యాప్రష్టుః) ఒన్ఱై నినైత్తు ఒన్ఱైక్కేట్కుమవనుక్కు. (సుఖాగతంమిత్రం ప్రదూష్యేత) ఇరుక్కైయుడవన్ తన్నైయిలే గన్ఱైకుతిత్తాప్పోలే, అనాయాసేన వన్దమిత్రమ్ ఇఴక్కవరుమ్. (మిథ్యాపృష్టమ్) ఎన్ఱు- పాఠమానపోతు మిత్రవిశేషణమాయ్, పొయ్యేశిలవఙ్గైక్కేట్కుఅమిత్రమెన్ఱుమామ్. రా. ౨.

తాత్పర్యము.— విభీషణుని మనగోష్ఠియందుఁజేర్చుకొనిన పిదప అడుగవలసిన రావణునిసంగతులు ముందే హఠాత్తుగనడిగినయెడల సందేహమునకు నెడమై మనకు అనాయాసముగ లభ్యమైనస్నేహితుని వదలవలసివచ్చును.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౫౧ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. మిత్రత్తై ఇఴక్కుమళవేయన్ఱు, అవన్నైవు ఆరాయవుమొణ్ణాతెన్గిఱార్.

మూ. అశక్య స్సహసా రాజన్ భావో వేత్తుం పరస్య వై ।
అన్తస్స్వభావైర్గీతై స్తైర్నైపుణ్యం పశ్యతో భృశమ్॥ ౬౩.

అర్థము — రాజన్-స్వామీ, భృశమ్-మిక్కిలి, నైపుణ్యమ్-సామర్థ్యమును, పశ్యతః-చూచునట్టి, పరస్య-ఇతరునియొక్క, అన్తస్స్వభావైః-గూఢాభిప్రాయము గల, తైః-ఆ, గీతైః-సంభాషణములచేత, భావః-అభిప్రాయము, సహసా-తటాలున, వేత్తుమ్ తెలిసికొనుటకు, అశక్యోవై-అసాధ్యముగదా.

వ్యా. (పరస్యవై భావ స్సహసావేత్తుమశక్యః) చిరపరిచయత్తాలే అన్యనుడైయహృదయత్తై యఱియుమతొழியు, శడక్కనఅఱియప్పోకాతు ఎన్జనేయెన్నిల్,(భృశంనైపుణ్యం పశ్యతఃపరస్య అన్తస్స్వభావైస్తైర్గీతైః భావోవేత్తుమశక్యః) దుష్టస్వభావనాయ్ స్వార్థత్తైనిపుణమాకప్పార్క్కుమవనుడైయ గూఢాభిప్రాయమాన ఉత్తరవచనజ్గళాలే భావమ్అఱియప్పోకాతు. (అన్తస్స్వభావైః) తన్నుడైయ భావమ్ వచనత్తిలేతోన్ఱాతే నెஞ్జిలేకిడక్కై. (రాజన్) నీతిజ్ఞరానదేవర్కు అజ్ఞాతముణ్డోవెన్నై. నీఉన్నుడైయభావత్తైమఱైత్తు ప్రశ్నమ్పణ్ణినపోపాతి అవనున్దన్నుడైయభావత్తైమఱైత్తుత్తాన్ఉత్తరజ్గొన్నాల్ అఱియప్పోమో అవనుడైయభావమెన్నై. ౬౩.

తాత్పర్యము — చిరపరిచయముచేత నొకని యభిప్రాయము యథార్థముగ దెలియునుకాని తటాలున అడిగినయెడల తనఅభిప్రాయమును మఱుఁగుపఱచి వేరుమాటలు నెప్పును.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళే శరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭ - వ సర్గము, ౬౦-వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇప్పడి పరమతత్తై నిరసనమ్పణ్ణి స్వసిద్ధాన్తత్తైఉపన్యసిక్కిఱార్.

మూ. న త్వస్య బ్రువతో జాతు లక్ష్యతే దుష్టభావతా ।
ప్రసన్నం వదనం చాఽపి తస్మాన్మే నాఽస్తి సంశయః॥౬౪.

అర్థము.— అస్య- ఈతఁడు, బ్రువతః-(సతః)-చెప్పుచుండఁగా, దుష్టభావతా-చెడ్డతలంపు, జాతు-ఒకప్పుడును, నలక్ష్యతే - కనుబడలేదు, వదనంచాపి - ముఖమును, ప్రసన్నమ్- నిర్మలము (గానున్నది), తస్మాత్-అందువలన, మే-నాకు, సంశయః- సందేహము, నాస్తి-లేదు

వ్యా. (అస్యబ్రువతో దుష్టభావతా జాతునలక్ష్యతే) ఇవన్ వార్త్తైశొల్లుకిఱవిడత్తిల్ దుష్టభావత్తై ఒరుకాలుమ్ కాణప్పడుకిఱతిల్లై. అనాదరేషష్ఠీ. (జాతు) దుష్టభావనాకిల్ తఱ్ దోషత్తై మఱైత్తాలుమ్ పిఱరఴివుకళిలే ప్రకాశిక్కుమ్, ఇవన్బక్కల్ సర్వకాలముమ్ద్దో(ష) మిల్లై(?)కిఱతిల్లై. దుష్టభావమావతు-దుష్టనుడైయ చేష్టై అతావతు-ముఖవికారమ్, స్వేదకంపాదిః, గతిః, నిరీక్షణమ్, ఆలోకనమ్, ఇవైతొడక్కమానవై దుష్టచేష్టితఙ్గళాక శాస్త్రఙ్గళిలే ప్రసిద్ధమ్. తథాచ యాజ్ఞవల్క్యః- "దేశాద్దేశాన్తరంయాతి సృక్కిణీపరిలేఢిచ। లలాటస్స్విద్యతేచాఽస్యముఖంవైవర్ణ్యమేతిచ॥ పరిశుష్యత్స్ఖలద్వాక్యో విరుద్ధం ప్రతిభాషతే। స్వభావాద్వికృతింగచ్ఛేన్మనోవాక్కాయకర్మభిః" ఇత్యాదిః. మనురపి, "బాహ్యైర్విభావయేల్లిఙ్గైర్భావమన్తర్గతంనృణామ్। స్వరవర్ణేఙ్గితాకారైశ్చక్షుషాచేష్టితేనచ॥ ఆకారైరిఙ్గితైర్గత్యాచేష్టయాభాషితేనవా। నేత్రవక్త్రవికారైశ్చదృశ్యతేఽన్తర్గతమ్మనః" ఇత్యాదిః. ఇవన్బక్కల్ దుష్టలిఙ్గఙ్గళిల్లామైయేయన్ఱు, శుద్ధనెన్ను మిడత్తుక్కు లిఙ్గముణ్డెన్గిఱాన్, (ప్రసన్నంవదనంచాఽపి) ఎన్గిఱ వాక్యత్తాలే. ఇవనుడైయ ముఖమ్ ప్రసన్నమాయే యిరానిన్ఱతు వక్రీయడి యుణ్డవన్ తాయ్ ముఖత్తిలే విక్రిత్తాల్పోలే, ఇవన్ ముఖమ్ కుళిర్న్దిరుక్కిఱతు. ముఖప్రసాదమ్ శుద్ధలిఙ్గమాకప్రసిద్ధమ్. యథాశ్రీమత్కిష్కిన్ధాకాణ్డే - "నముఖేనేత్రయోర్వాఽపి లలాటేచభ్రువోస్తథా। అన్యేష్వపిచసర్వేషు దోషస్సంవిదితః క్వచిత్" ఇతి. (తస్మాన్మేనాఽస్తిసంశయః) ఇవన్బక్కత్తిల్ దోషరాహిత్యత్తాలుమ్, గుణచేష్టావైలక్షణ్యత్తాలుమ్, "సర్వథాశఙ్క్యఏవహి" "సర్వథాశఙ్క్యతామయమ్" ఎన్ఱు - ముతలికళుక్కుణ్డాన సంశయమ్ ఎనక్కిల్లై యెన్గిఱాన్. ౭౪.

తాత్పర్యము.— ఈతఁడుమాటలాడుటనుజూడ నితనికిదుష్టాభిప్రాయముండునటులగాని, చెమట తొట్రుపాటు మొదలగు దుష్టచేష్టలుగాని కనుబడలేదు, ముఖంబును ప్రసన్నముగానున్నది గాన నీతనియందు నాకెంతమాత్రము సందేహములేదు.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైతిరువడికళేశరణమ్.

౨౪౭ అభయప్రదానసారమ్—అశఙ్కితమతి స్స్వస్థః.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭ - వ సర్గము, ౬౧ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇవన్ వన్దపడియాలుమ్, వాత్తై శొన్నపడియాలుమ్, ఎనక్కేయల్ల; ఇవనళవిల్ సర్వరుక్కుమ్ శఙ్కిక్క ఇడమిల్లై ఎన్గిరాన్.

మూ. అశఙ్కితమతి స్స్వస్థో న శఠః పరిసర్పతి ।
నచాఽస్య దుష్టవాగ స్తి తస్మా న్నాఽ స్తీహ సంశయః॥ రా ౫౯.

అర్థము — అశఙ్కితమతిః - సందేహింపని బుద్ధిగలవాఁడును, స్వస్థః- నిర్భయుఁడును, నశఠః - విప్రియమునుజేయనివాఁడై, పరిసర్పతి- సమీపముగవచ్చుచున్నాఁడు. అస్య - ఈతనికి, దుష్టవాక్చ - చెడ్డనోరును, న - లేదు, తస్మాత్ -ఆకారణమువలన, ఇహ - ఇతనివిషయమునందు, సంశయః, - సందేహము, న- లేదు.

వ్యా. (అశఙ్కితమతిస్స్వస్థః) ముతలికళ్, "సాలానుద్యమ్య శైలాంశ్చ" ఎన్ఱు- తన్నైక్కుఱిత్తు క్కల్లుమ్ మరముమాగ వళివిలుమ్, బుద్ధియిల్ ఇవర్ కళ్ పక్కల్ ప్రతికూలశఙ్కై యిన్ఱిక్కేవన్దాన్. (నశఠః పరిసర్పతి) పరిసర్పణమావతు - పరిసమాగమనమ్. తనక్కు ఓర పాశ్రయ న్దేడివరువారైప్పోలేకిట్టవన్దాన్. "రాక్షసోఽభ్యేతి" ఎన్ఱ-నమ్మై మతియాతే మేలిట్టువన్దానెన్ఱు ముతలికళుమ్ భయప్పడుమ్బడియిఱే కిట్టికొణ్డునిన్ఱతు. ఇప్పడియో?దుష్టభావరుడై యపడియిరుప్పతు. (నచాఽస్యదుష్టవాగస్తి) ఇవన్ వాగ్వ్యాపారత్తిల్ తళప్పమిల్లై. దుష్టరుడైయ వాగ్వ్యాపారమ్ స్ఖలనాదిదూషితమాయిఱేయిరుప్పతు (తస్మాన్నాఽస్తీహాసంశయః) ఎనక్కేయల్ల, అస్థానేభయశఙ్కికళుక్కుమ్ ఇవన్ విషయత్తిల్ శఙ్కై వేణ్డా. రా ౫౯.

తాత్పర్యము — వానరులు చెట్లుతీసికొట్టెదమని చెప్పినమాటలను వినియు గొంచెమైనను శంకింపకస్వస్థచిత్తుఁడై చెంత జేరియున్నాఁడు ఈతని మాటలు విన్నను చెడ్డవిగానుండలేదు. కనుక నీతనియందు నేవిధమైన శంకయుగనుబడలేదు.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై ళతిరువడికళేశరణమ్

యుద్ధకాణ్డము. ౧౭- వ సర్గము, ౬౨-వ శ్లోకము

అవతారికై- అవన్ విప్రలమ్భత్తై మెయ్యాకనినైత్తుచ్చొల్లుకి ఱాయెన్ఱు ముతలికళుడైయ నినైవాక చ్చొల్లుకిఱాన్.

మూ. ఆకార శ్ఛాద్యమానోఽపి న శక్యో వినిగూహితుమ్ ।
బలాద్ధి వివృణో త్యేవ భావ మన్తర్గతం నృణామ్ ॥ ౬౨.

అర్థము,— ఆకారః-ముఖవికారము, ఛాద్యమానోఽపి-కప్పఁబడుచున్నదైనను, వినిగూహితుమ్-దాచుటకు, నశక్యమ్- అలవిగాదు, హి-ఎందువలననఁగా, నృణామ్-మనుజుల యొక్క, అన్తర్గతమ్ - లోపలనున్న, భావమ్-అభిప్రాయమును, బలాత్ - బలాత్కారముగ, వివృణోత్యేవ - బయలుపఱచకమానదు.

వ్యా. (ఆకారః) శరీరవికారః. (ఛాద్యమానోఽపి) ఛాదిక్కక్కడవతాక ఇవన్ప్రవర్తిత్తాలుమ్. (నశక్యోవినిగూహితుమ్) మనస్స అన్యథాకరిత్తిరుక్కైయాలే, ఇవనాల్ మఱైక్కప్పోకాతు, మఱైక్కప్పోకామైక్కు హేతుశొల్లుకిఱతు, (నృణామన్తర్గతంభావం బలాద్వివృణోత్యేవ) ఇవన్ మఱైయానిఱ్కచ్చెయ్ తేయుమ్, ఇన్దవికారమ్ స్వబలత్తాలే పురుషనై అభిభవిత్తు త్తనక్కడియాయ్ నమక్కుతోన్ఱాతేయిరుక్కుమ్ భావదోషత్తైప్రకాశిప్పియానిఱ్కుమ్. (హి) హేతౌ. అవధారణత్తాల్ తప్పాతెన్నై. అత్రమనుః- “ ఆకారైరిఙ్గితైర్గత్యా” ఇత్యాది.

తాత్పర్యము.— ఈతని ప్రవర్తనమువంచకముగా నేలనుండఁగూడదన్న, మనుజుని మనస్సునందున్న అభిప్రాయములు బయిటరాకుండ వలయునని యెంతప్రయత్నము జేసి మూసిబెట్టినను అంగవికారములచేత బయలుపడునుగాని దాగనేరదు.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭-వ సర్గము, ౬౩-వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇప్పడిపరిశుద్ధమాయ్ దైవాదాగతమాన మిత్రత్తై పరిగ్రహిత్తు, దేవరుడైయరక్షకత్వత్తైయుమ్, ఆవనుడైయవరవైయుమ్, సఫలమాక్కియరుళవేణుమెన్ఱు సిద్ధాన్తత్తై నిగమిక్కిఱాన్.

మూ. దేశకాలోపపన్నం చ కార్యం కార్యవిదాం వర ।
సఫలం కురు తే క్షిప్రం ప్రయోగేణాఽభిసంహితమ్ ॥ బా౭.

అర్థము — కార్యవిదాంవర' - చేయవలసినవాని నెఱింగిన వారిలోశ్రేష్ఠుఁడా! దేశకాలోపపన్నమ్- దేశముచేతను కాలముచేతను నమరియున్న, కార్యమ్ - క్రియను, క్షిప్రమ్-వేగముగ, ప్రయోగేణ - చేయుటచేత, అభిసంహితమ్ - కూడుకొనినదై, తే- నీకు, సఫలమ్-ప్రయోజనముతోఁగూడుకొనునట్లు, కురు- చేయుము,

వ్యా. (దేశకాలోపపన్నంచకార్యం క్షిప్రంప్రయోగేణాఽభిసంహితంతే సఫలంకురు) (దేశకాలోపపన్నంచ)ఎన్ఱు-అవన్ వరవుకుక్క దేశకాలఙ్గళ్ యోగ్యమానాప్పోలే, దేవరుడైయపరిగ్రహత్తుక్కుమ్ యోగ్యమాన దేశకాలఙ్గళైనై, (కార్యమ్) కర్తవ్యమ్. స్వీకారరూపకర్తవ్యత్తై. (క్షిప్రంప్రయోగేణాఽభిసంహితం తేసఫలంకురు) "అజగామముహూర్తేన" ఎన్ఱు - అవన్ తుడిత్తు వన్దవరవుక్కు సదృశమామ్బడి శడక్కెనవేణుమ్. (కార్యవిదాంవర) కాలాఽనుకూలమాకవుమ్ కర్తవ్యఙ్గళై యఱియుమవర్కళుక్కు వరణీయరన్ఱో దేవర్, అథవా, (దేశకాలోపపన్నంచకార్యం క్షిప్రంప్రయోగేణాఽభిసంహితం సఫలంకురుతే) కర్తవ్యజ్ఞానముడైయపురుషన్, దేశకాలఙ్గళుక్కుచితమాన కర్తవ్యఙ్గళై ప్రయోగేణ అభిసంహితమాక్కి సఫలమాకప్పణ్ణానిఱ్కుమిత్తే యెన్నుమామ్. (కార్యవిదాంవర)కర్తవ్యజ్ఞానముడైయార్ పడి ఇతువానాల్, అవర్కళుక్కు వరణీయరాన దేవర్కు అనుష్ఠానమిన్ఱిక్కే యొళ్ళియక్కడవతో ?

తాత్పర్యము.— దేవరవారు కాలానుగుణముగను దేశానుగుణముగను జరిపించువారిలో నగ్రగణ్యులైన వారిలో శ్రేష్ఠులుగదా? దేశకాలాను గుణముగఁబ్రపత్తిచేసిన విభీషణుని శీఘ్రముగ నంగీకరించి అతఁడుజేసినప్రపత్తిని తమరక్షకత్వమును సఫలము జేయుడు

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్,

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭- వ సర్గము, ౬౪ - ౬౫ - వ శ్లోకములు.

అవతారికై. బన్ధుక్కళైయుమ్ ఐశ్వర్యత్తైయుమ్ విట్టు వెఱుమనే నమ్బుక్కళ్ మిత్రత్తైయే ప్రయోజనమాక వరక్కూడుమోవెన్నిల్, అతుకూడాతెన్నిరుక్కిరాకిలుమ్, భ్రాతృనిరసనపూర్వకమాక నమ్బక్కలిలేరాజ్యత్తై యపేక్షిత్తు వరక్కూడుమ్, అప్పోతుమ్ పరిగ్రాహ్యనెన్గిఱాన్ ఉద్యోగమ్ ఇత్యాదియాలే

మూ. ఉద్యోగం తవ సంప్రేక్ష్య మిథ్యావృత్తం చ రావణమ్।
వాలినం చ హతం శ్రుత్వా సుగ్రీవం చాఽభిషేచితమ్॥౬౪.
రాజ్యం ప్రార్థయమాన స్తు బుద్ధిపూర్వ మిహాఽఽగతః।
ఏతావ త్తు పురస్కృత్య విద్యతే త్వ స్య సఙ్గ్రహః॥ ౬౫.

అర్థము.— తవ - నీయొక్క - ఉద్యోగమ్-ప్రయత్నమును, సంప్రేక్ష్య-చూచి, రావణమ్-దశకంఠరుని, మిథ్యావృత్తమ్ మాయావ్యాపారము గలవానిని గాను, వాలినమ్ - వాలిని. హతంచ- చంపఁబడినవానినిగాను, సుగ్రీవమ్- సుగ్రీవుని, అభిషేచితంచ-పట్టాభిషేకముచేయఁబడినవానినిగాను, శ్రుత్వా-విని, రాజ్యమ్- రాజ్యమును, ప్రార్థయమానః - కోరుచున్నవాఁడై, బుద్ధిపూర్వమ్ - సంకల్పపూర్వముగ, ఇహ - ఇచ్చటికి, ఆగతః - వచ్చినవాఁడాయెను ఏతావత్తు- ఇంతమాత్రమును, పురస్కృత్య - ముందుబెట్టుకొని, అస్య - ఈతనియొక్క, సంగ్రహః - అంగీకారము, విద్యతేతు - ఉన్నదియే.

వ్యా. ఆవన్ రాజ్యశ్రద్ధైపణ్ణివరుకైక్కు హేతుశొల్లుకిఱతు. (తవ ఉద్యోగం సంప్రేక్ష్య) ఖరదూషణ త్రిశిరాక్కళ్ ముతలానపతినాలాయిరమ్ రాక్షసరైయుమ్ మూన్రేముకాల్ నాழிకైయిలే తనియేఅழிయచ్చెయ్తదేవర్, వెళినిలమానకడల్కరైయిలేసపరికరమాక ఇట్టుక్కొణ్డిరుక్కిఱ బళుపాశైక్కణ్డు. (మిథ్యావృ తంచరావణమ్.వాలినంచ హతంశ్రుత్వా, సుగ్రీవంచాఽభిషేచితమ్, రాజ్యంప్రార్థయమానస్తు బుద్ధిపూర్వమిహాఽఽగతః) దేవర్క్కు ఎతిరియానరావణనుడైయ మాయావ్యాపారత్తైయుమ్, రావణనిలుమ్అతిప్రబలనాన వాలినై ఓరమ్బాలేఉమ్మైయాశ్రయిత్త తమ్బికాక అழிయచ్చెయ్తపడియైక్కేట్కైయా

Ψ ఇట్టుక్కొణ్డు - స్థిరపఱచుకొని. $ పాశై - అభిలాషమును.

లుమ్, వాలియిరుక్కైయరాజ్యత్తిల్ ఉమక్కునశైయిన్రిక్కే తమ్బిక్కే కొడుత్తపడియాలుమ్, రావణనైయఖ్ఖయచ్చెయ్తు రాజ్యత్తైత్తరువా రెన్ఱు రాజ్యకాజ్క్షియాయ్‌క్కొణ్డు వరుకైయాలే శఙ్కిక్కవేణ్డా, పరిగ్రా హ్యన్. (ఏతావత్తుపురస్కృత్య అస్యసజ్గ్రహస్తు విద్యతే) నమక్కు అప్పడియేఒన్ఱువాయ్‌వన్దానెన్ను మిడమ్‌ఉమ్ముడైయ పరికరత్తుక్కు శఙ్కనీయమానాలుమ్, ఏతావన్మాత్రత్తైనుల్పిట్టాకిలుమ్ ఇవనుడైయసజ్గ్రహమ్‌కార్యమే. ప్రథమత్తిల్ తు-శబ్దమ్,సముచ్చయార్థమ్, చరమత్తిల్ తు- శబ్దమ్, అవధారణార్థమ్. ౭౭ ౯౯.

తాత్పర్యము — నీవుఖరదూషణాదులనుజంపి వానరసేనలతో దండెత్తివచ్చి యున్న ప్రయత్నమును జూచియు, రావణుని దెద్దనడిశయు మిరువాలినిచంపి సుగ్రీవునికిఁ బట్టాభిషేకముచేసినదియుఁ నియు రాజ్యకాంక్షియై బుద్ధిపూర్వకముగనిక్కడికివచ్చెను. ఈతనియంగీకారమునకు నింతమాత్రిమెచాలును

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము- ౧౭ వ సర్గము, ౬౬-వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఆకి ఇప్పడిలోకప్రసిద్ధియాలుమ్ ఇవన్‌సజ్గ్రాహ్యనెన్ను మిడత్తైచ్చొల్లి, మేల్ ఇవనుడైయ శుద్ధ్యతిశయత్తై ఉపపాదిత్తుక్కొణ్డు ఉక్తత్తై నిగమిక్కిఱాన్.

మూ. యథాశక్తి మయోక్తంతు రాక్షసస్యాఽఽర్జవంప్రతి ।
ప్రమాణం త్వం హి సర్వస్య శ్రుత్వా బుద్ధిమతాం వర॥ ౯౦.

అర్థము — రాక్షసస్య - రక్కసునియొక్క, ఆర్జవంప్రతి - ఋజుత్వమునుగూర్చి, మయా - నాచేత, యథాశక్తి - శక్తియున్నంతవఱకు, ఉక్తమ్- చెప్పఁబడెను, బుద్ధిమతామ్-బుద్ధిమతులలో, వర!- శ్రేష్ఠుఁడా! శ్రుత్వా- విని. సర్వస్య - సకలమునకు, త్వంహి - నీవుకదా, ప్రమాణమ్ - నిర్ణాయకుఁడు.

వ్యా. (రాక్షసస్యాఽఽర్జవంప్రతి) ముతలికళ్ జాతిమాత్రత్తైప్పార్త్తు శఙ్కిక్కవివనుడైయ ఆర్జవత్తైక్కుఱిత్తు. (మయా) వానర

మాత్రమానవన్నాలే, (యథాశక్తిఉక్తన్) యథామతిశొల్లప్పట్టతు. (బుద్ధిమతాంవర) సర్వదేశ సర్వకాల వర్తి సకలపదార్థజ్ఞైయుమ్ స్వతఏవ అఱియుమ్ దేవరీరేయిఱే ఇవనుడైయ శుద్ధియఱిక్కైక్కుశక్తర్. (శ్రుత్వాసర్వస్య ప్రమాణంత్వంహి) ఇవనుడైయగుణాధిక్యమెన్న, స్వరూపమెన్న, స్వీకారమెన్న, ఇవై నాఙ్ విణ్ణప్పఞ్జెయ్యక్కేట్టాలుమ్, అవైయెల్లావఱ్ఱుక్కుమ్ నిర్ణాయకర్ దేవరీరేయిఱే. శ్రుతిస్మృతి పిఙ్శెల్లుమాపోలే అడియోఙ్గళ్ దేవరీక్ తిరువుళ్ళత్తై ప్పిన్శెల్లుమిత్తనై యెన్నుకరుత్తు. ౯౦.

తాత్పర్యము.— ఈతనిబుజత్వమును గురించి నాశక్తికొలది విన్నవించుచుంటిని. పిమ్మట సర్వము నెఱింగిన దేవరవారలుకదా తమతిరువుళ్లప్రకారము అన్నిటిని నిర్ణయింపవలయు

ఇతియుద్ధకాణ్డే సప్తదశస్సర్గః.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము - ౧౮ - వ సర్గము, ౧-వ, శ్లోకము.

అవతారికై ఇప్పడి మహారాజర్ వార్తైయాలే కృచ్ఛ్రత్తై ప్రాప్తరాన పెరుమాళ్, ఇప్పోతు తిరువడివార్తైయాలే ప్రతిష్ఠితరాయ్ ముతలికళైక్కుఱిత్తు ఒరువార్త్తైశొన్నారెన్గిఱతు.

మూ॥ అథ రామః ప్రసన్నాఽఽత్మా శ్రుత్వా వాయుసుతస్య హ।
ప్రత్యభాషత దుర్ధర్షశ్శ్రుతవానాత్మని స్థితమ్॥ ౯౧.

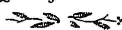
అర్థము — అథ-పిమ్మట, దుర్ధర్షః - జయుపఱచుటకుశక్యముకాని, శ్రుతవాన్. మిక్కిలి వినియున్న, రామః - శ్రీరాముండు, వాయుసుతస్య - వాయుపుత్రుండైన ఆంజనేయునియొక్క, ఆత్మని-మనస్సునందు. స్థితమ్ - ఉన్నదానిని, శ్రుత్వా - విని, ప్రసన్నాత్మా-నిర్మలమైనమనస్సుగలవాండై ప్రత్యభాషత - బదులుచెప్పెను

వ్యా (అథరామః) అనన్తరమ్పెరుమాళ్ ఉళరానార్ ఆశ్రితాకిఱతు-రక్షకత్వమేస్వరూపమాకైయాలే, శరణమెన్ఱపోతే రక్షిక్కప్పె

తానస్వరూపహానిపోక్కై. సంసారిచేతననుక్కు భగవద్జ్ఞానాఽజ్ఞాన ఙ్గళాలే సద్భావాఽసద్భావఙ్గళ్ పోలేయిఱే రక్షకనుక్కు రక్షకత్వసిద్ధి యాలే సద్భావముమ్, తదభావత్తాలే అసద్భావముమ్. సర్వాశ్రయ ణత్తుక్కు ఏకాన్తమాక చక్రవర్తి త్తిరుమకనాయ్వన్దు అవతరిత్తతామ్ ఆశ్రయణోన్ముఖనాయ్వన్దవనై విషయీకరియామైయాలే ఇలరాయ్, తిరువడివార్త్తైయాలే ఉళరానారెన్ఱుమామ్ (ప్రసన్నాఽఽత్మా)ప్రసన్న మనాః- ధర్మియుణ్డానవాఱే ధర్మముణ్డాయిఱ్ఱు. అతావతు-మహారా జర్ వార్త్తైయాలే కలఙ్గిన తిరువుళ్ళమ్ప్రసన్నమాయ్, "నిలైపెఱ్ఱన్నె ఞ్ఞమ్ పెఱ్ఱాఙ్గుళిమియిర్" ఎన్గిఱపడియే, స్వలాభత్తిల్ ఆశ్రితరైప్పోలే యానారెన్నై. (వాయుసుతస్యఆత్మనిస్థితంశ్రిత్వా) సర్వప్రాణిప్రాణన హేతువాన వాయువినుడైయ$తద్గుణోపేతన్నెహత్తాలే¶యథాభూత నానపుత్రనుడైయ నెఞ్జిల్ కిడన్దతై క్కేట్టు. (స్వాఽఽత్మనిస్థితం వాయు సుతస్యశ్రిత్వా) తన్నుడైయ తిరువుళ్ళత్తిల్ కిడన్దపడియే తిరువడిశొల్ల క్కేట్టు ఎన్ఱుమామ్.(హ) ఒరువన్, సర్వరక్షకనుక్కుత్తన్ వార్త్తైయా లే రక్షకనావతే? ఎన్ఱు ఋషికొణ్డాడుకిఱాన్. (దుర్ధర్షః) పూర్వపక్షఙ్గ ళాలే అప్రధృష్యరాయ్ స్వమతస్థాపన సమర్థరానార్. (శ్రుతవాన్) వసిష్ఠాదికళ్ పక్కల్ తమక్కుణ్డానశ్రుతఙ్గళ్ ఉతవిఱ్ఱు.అతావతు-కపో తకణ్డూవాఖ్యానాదికళ్. (ప్రత్యభాషత) ముతలికళైక్కుఱిత్తు ప్రతివ చనముమ్ నార్. (ఆత్మనిస్థితం ప్రత్యభాషత)ఎన్ఱుమామ్. తన్నుడైయతి రువుళ్ళత్తిల్ కిడన్ద వర్త్తై ముతలికట్కురుళిచ్చెయ్తార్. ౯౧.

తాత్పర్యము.- పిమ్మట పూర్వపక్షములచేత చలింపఁజూడనివాఁడును పెద్దలసన్నిధియందు విశేషార్థములను వినినవాడునగు శ్రీరాములు తమ తిరువుళ్లానుసారముగ తిరువడి విన్నవించిన మాటలనువిని సుగ్రీవాది పూర్వపక్షములచేఁ గలతఁనొందిన మనసంతయు తేరి నిర్మలమై యిట్లు బదులుచెప్పిరి.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

$ తద్గుణోపేత- సర్వప్రాణిప్రాణనహేతువైన.
¶ యథాభూతనాన - సకలజంతువులకు ప్రాణనహేతువైన.

యుద్ధకాణ్డము ౧౮-వ సర్గము, ౨-వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఉజ్జళ్ వార్త్తైయై నాన్ కేట్టవోపాతి, ఇవన్ విషయమాక నాఙ్కళ్ శొల్లనినైక్కి-అవార్త్తైయైయుఙ్గేట్టు త్తరవేణుమెన్ఱు పెరుమాళ్ కళై ఇరక్కిఱార్.

మూ. మమాఽపి తు వివక్షాఽస్తి కాచి త్ప్రతి విభీషణమ్ ।
శ్రుత మిచ్ఛామి త త్సర్వం భవద్భి శ్శ్రేయసి స్థితైః॥ ౯-౨.

అర్థము.— విభీషణంప్రతి - విభీషణునిగూర్చి, మమాపి - నాకును, కాచిత్- ఒకానొక, వివక్షా - చెప్పఁటకిచ్ఛ, అస్తి-ఉన్నది శ్రేయసి - అభివృద్ధియందు, స్థితైః- ఉన్న, భవద్భిః - మీచేత, తత్ - దానిని, సర్వమ్-అంతయు, శ్రుతమ్-వినఁబడినదగునట్లు, ఇచ్ఛామి-కోరుచున్నాను.

వ్యా (మమాఽపితు) ఎల్లారిలుమ్ తమ్ముడైయ మతత్తుక్కుణ్డానవిశేషత్తై చ్చొల్లుకిఱార్. (కాచిద్వివక్షాఽస్తి) ఒరువివక్షైఉణ్డాకానిన్ఱతెన్నై. (విభీషణం ప్రతి) విభీషణనైక్కుఱిత్తు ఒరువివక్షై యుణ్డాకానిన్ఱతెన్నై. (తత్సర్వంశ్రుతమిచ్ఛామి) వివక్షాగతమాయ్, మిత్రభావేన-ఎన్ఱు తొడఙ్గి, కణ్వపుత్రపర్యన్తమాన అర్థజాతత్తై ఇతువే అర్థమెన్ఱు స్వీకరిత్తిలికోళాకిలు జ్ఞావిత్తాక్కవమైయుమెన్ఱు ఇరక్కిఱాన్. (శ్రేయసిస్థితైర్భవద్భిః) ఎన్నుడైయశ్రేయస్సిలే నిలైనిన్ఱత్తాలే సత్తైయుణ్డాకానిన్ఱుళ్ళ ఉజ్జళాలేయెన్ఱుమామ్. ౯-౨.

తాత్పర్యము — ఈవిభీషణుని విషయముగ నేను చెప్పఁదలఁచిన మాటలునుకొన్ని కలవు నాశ్రేయస్సును గోరిన మీరు వానినన్నిటిని వినవలయునని కోరుచున్నాను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

———

యుద్ధకాణ్డము - ౧౮-వ, సర్గము, 3-వ శ్లోకము.

అవతారికై. అనన్తరమ్, కడల్కరైయిలే వానరసమాజత్తిలే సర్వప్రాణిప్రాణనహేతుభూతమాన తఙ్ప్రకృతియై ప్రాసఙ్గికమాక వెళియిడుకిఱార్.

మూ॰ మిత్రభావేన సంప్రాప్తం న త్యజేయం కథం చన ।
దోషో యద్యపి తస్య స్యాత్ సతామేతదగర్హితమ్॥ ౯-౩.

అర్థము.— మిత్రభావేన-స్నేహితునియొక్క వ్యాపారముచేత, సంప్రాప్తమ్ - సమీపమునకువచ్చినవానిని, కథంచన, ఎంతకష్టమైనను,నత్యజేయమ్-వదలను దోషః- పాపము, యద్యపి-ఉండినను, తస్య, అతనికి, స్యాత్ - పనికావలయు సతామ్-సత్పురుషులకు, ఏతత్ - ఇది, అగర్హితమ్ - అనిన్దితము.

వ్యా. (మిత్రభావేన) "మితాత్త్రాయత ఇతి మిత్రమ్" ఎన్ఱు వ్యుత్పత్తియానపోతు, పర్వోప్యకన్ పణ్ణిన ఉపకారత్తై* పరిచ్ఛేదిత్తు అతుక్కు సదృశమాన ప్రత్యుపకారమ్ పణ్ణ ముడియామైయాలే, ఇమ్మిత్రశబ్దత్తుక్కు అనుపపత్తి వరుమ్. మిత్రమావతు- విశ్వసనీయస్థలమ్, "తన్మిత్రం యత్ర విశ్వాసః" ఎన్నక్కడవతిఱే. అతావతు - స్వనికర్షోక్తిపూర్వకమాక, 'రాఘవం శరణం గతః' ఎన్నై. అతువిప్రలమ్భకరర్కుమొమ్బాతు ఎన్ఱో ఎన్నిల్, (భావేన) భావః- క్రియా. విశ్వసనీయరుడైయ ఉక్తివ్యాపారమే ¶అమైయుమ్. (సంప్రాప్తమ్) ఇన్దఉక్తిలజ్జైయిలేయానాల్, అరైకులైయత్తలైకులైయమదుక్కరైయిలే శత్రువో లేనముక్కుచ్చెల్లవేణ్డియిరుక్క, ఇజ్జేవన్దుశొన్న విడమ్ నమ్ కార్యమన్ఱో శెయ్తతు. (నత్యజేయమ్) ఇవన్ వన్దవరవుత్తన్నైయే శ్లాఘిక్క వేణ్డియిరుక్క, విడసంభావనైయిల్లై. సంభావనాయామ్ లిఙ్. విడసంభావనైయుణ్డాకిలన్ఱో ఆరాయవేణ్డువతు. విడసంభావనైయిన్ఱిక్కే యొత్తికిల తెన్నెన్నిల్, ఇవనై విట్టాల్ ఉళరావార్ క్కన్ఱో ఆరాయసంభావనైయుళ్ళతు, పరీక్షియాతే స్వీకరిక్కుమవర్కళ్ తన్దామైఉపేక్షిత్తు స్వీకరిక్కుతార్కళన్ఱో? ఉమ్మై ఉపేక్షిత్తు అవనైస్వీకరిక్క ప్రాప్తిరాకిల్, ఉమ్మైవిట్టుధరిక్క మాట్టాత ఎఙ్గళై విడుకైయన్ఱో? అతావతు ఏతెన్నిల్, (కథంచన) అప్పడిదుష్కరఙ్గళై చ్చెయ్యవుమ్ ఇవనై విడేనెన్కిఱార్. రావణభ్రాతా, రాక్షసన్, లోకభయఙ్కరనెన్నుమిడమ్ సంప్రతిపన్నమ్, అస్మద్వధభేదనాదికర్తావాకవుఙ్గూడుమ్ ఇప్పడిదోషయుక్తనాయిరుక్కిలు ఇవనై సర్వప్రకార

* పరిచ్ఛేదిత్తు - నిశ్చయించి, ¶ అమైయుమ్ - చాలును,

త్తాలుమ్ విడోమెన్గిఱ తెన్నెన్నిల్, (దోషోయద్యపి తస్యస్యాత్) దోషఙ్గళ్ ఇవనుక్కు ఉణ్డేయాకిలుమ్, శరణాగతిక్కు జన్మవృత్తనియతి యిల్లామైయాలే, ప్రపత్తిపణ్ణిన ఇవన్బక్కల్ ఎణ్పక్షత్తాల్ దోషమిల్లై. (తస్యయద్యపిదోషః, తథాఽపినత్యాజేయమ్) వధభేదనాని కృత్తెన్ఱు ఉజ్జ్లళ్ పక్షత్తాలే దోషముణ్డేయాకిలుమ్ నాణ్ అవనై విడేణ్. ఇవనై దుష్టనెన్ఱు అఱిన్దిరుక్క చ్చెయ్దే స్వీకరిత్తాల్ నాట్టార్ గర్హియార్ కళో వెన్నిల్, (సతామేతదగర్హితంస్యాత్) అస్థానే భయశఙ్కికళాన ఉజ్జ్లళుక్కు గర్హావిషయమే యాకిలుమ్, సత్తుక్కళుక్కు ఇవణ్ స్వీకారమగర్హితమాకక్కడవతు అథవా, (దోషోయద్యపి)దోషముణ్డాకిల్ అవనుడైయ దోషమన్ఱో?(స్యాత్) ప్రార్థనాయాంలిఙ్. నామ్ ప్రార్థిత్తిరుక్కుమతన్ఱో? గుణవానైరక్షిత్తాల్ అతు గుణత్తుక్కు విలైయాయ్, దుష్టనై రక్షిత్తోమెన్గిఱ అవశ్యమ్ నమక్కుక్కిట్టుమో? నిరూపిత్తు "వధ్యతామ్" ఎన్గిఱ నిర్బన్ధమెన్గిఱీరే అథవా, (దోషోయద్యపి) నమ్మైనలియనినైత్తు,నామ్ స్వీకరిక్కైక్కాక, "రాఘవంశరణంగతః" ఎన్ఱానాకిల్, (తస్యస్యాత్) అవణ్ నినైత్తకార్యన్దలైక్కట్టినాకిఱతు మేల్ కపోతోపాఖ్యానమాకైయాలే ఇతువే పోరుళాక ఉచితమెన్ఱు భట్టరరుళిచ్చెయ్వర్ అస్మిన్నర్థే, "తస్మాదపివధ్యం ప్రపన్నంన ప్రతిప్రయచ్ఛతి" ఇతి.ఇప్పడిదుష్టనా యిరుక్కుఅవనై విడాతొళికిఱతు- విడిల్ ప్రత్యవాయముణ్డొన్ఱో? పురుషార్థసిద్ధిక్కాకవో? పాపక్షయార్థమాకవో వెన్నిల్, (సతామేతదగర్హితమ్) ఇవై యొన్ఱుమల్ల, సద్గోష్ఠియిల్ నమ్మైచ్చీచ్చీఎన్నామైక్కాక. సత్తుక్కళాకిఱార్ - తన్దామైయళియవాటి యాకిలుమ్ పిఱరైనోక్కుమ్ కపోత విశ్వామిత్రాదికళ్.

ఇతఱ్కు తనిశ్లోక వ్యాఖ్యానమ్

అవతారికై. పెరుమాళ్ దూరవిరున్దారెన్ఱు ఆఱియిరుక్కైక్కు యన్ఱికే,పడైకూట్టిక్కడక్కరైయిలే కుఱుకవిట్టవన నిరమ్,రావణనుమ్,

తన్బన్ధుక్కళైయుమ్, సచివసామన్తపురోహితవర్గత్తైయుమ్ తిరట్టిక్కొ
ణ్డుకవిరున్దుకార్యవిచారమ్పణ్ణుకిఱవళవిలే, ప్రహస్తమహాపార్శ్వేన్ద్రజి
త్ప్రముఖరానవర్కళ్ అవఙ్గళ్ శ్రైయుణ్డు అవనుక్కభిమతఙ్గళైచ్చొల్ల,
ఇతుక్కు రావణను మ్మేలెల్లు త్తిట్టు త్తోళుమ్బార్ప్ప మ్మాదిర్త $ ఇఱుమా
న్దిరుక్క, "నిశాచరేన్ద్రస్య నిశమ్య వాక్యమ్ సకుమ్భకర్ణస్య చ గర్జితాని।
విభీషణో రాక్షసరాజ ముఖ్య ముపాచ వాక్యం హిత మర్థయుక్తమ్"
ఎన్ఱు-విడవొణ్ణా †క్కుడల్ శుడక్కైప్పోల్ ఇవనుడైయ వనర్థన్నుడైయ
తాకక్కరుతి చ్చడక్కన ఇత్తైప్పరిహరిక్కవేణుమెన్ఱిఱ బుద్ధియాలే,
"యావన్న గృహ్ణన్తి శిరాంసి బాణాః" ఎన్ఱు-శొడక్కనఇవనిశైయుమ్బడి
ప్రత్యవాయ పురస్సరమాక, 'ప్రదీయతాం దాశరథాయ మైథిలీ" ఎన్ఱు-శ్రి
యఃపతియాయ్ అవాప్తసమస్తకామనానవవర్కు ∴∴ ఎలియెలుమ్బనాన
సీతొడుక్క వేణ్డువతిల్లై, అవరుడైమైయై అవరతాకయిశైయ వమైయు
మెన్ఱువార్తైశొల్ల, ఇత్తైక్కేట్ట ఇన్ద్రజిత్తానవన్, "కిన్నామ తే తాత కని
ష్ఠవాక్యమనర్థకం చైవ సుభీతవచ్చ। అస్మిన్ కులే యోఽపి భవేన్న జాత
స్సోఽపీదృశం నైవ వదేన్న కుర్యాత్" ఇశైయవర్ శొన్నవార్తైయిరు
న్దపడియెన్? కార్యత్తిలుమ్ ఇళమైతోల్ శెయిఱున్దతు ఇక్కులత్తిల్ పుకున్ద
వర్కళుమివ్వార్తై శొల్లువార్కళేయెన్ఱు నెకిఴ వార్తైశొల్ల, "పుత్రప్రవా
దేనహి రావణస్య త్వమిన్ద్రజిన్మిత్రముఖోఽసి శత్రుః" ఎన్ఱు-వాడా! రావ
ణనుక్కు ప్పెరుమాళోశత్రు? గోముఖవ్యాఘ్రమెన్బాలే మకనెన్ఱు పేరై
యిట్టు ఉళ్ళేనిన్ఱు కఴుత్తఱుక్కిఱ నీయన్ఱోశత్రు, "త్వమేవ వధ్యశ్చ సుదు
ర్మతిశ్చ" ఎన్ఱు-శత్రుక్కళై త్తలైయఱుక్కప్పార్క్కిలున్నైయల్లవో
తలైయఱుక్కవడుప్పతు, ఎన్ఱాఱ్పోలే శిలవార్తైకళైచ్చొల్ల, "అబ్రవీ
త్పరుషం వాక్యం రావణః కాలచోదితః" ఎన్ఱు తొడఙ్గి, రావణన్ కుపిత

$ ఇఱుమాన్దిరుక్క - మిక్కిలి సన్తోషించియుండగా † కుడల్ శుడక్కై - గర్భసంబన్ధమును ∴∴ ఎలియెలుమ్బనాన - క్షుద్రుడైన.

నాయ్ మకనుక్కప్పరిన్దు, "జానామిశీలం జ్ఞాతీనాం సర్వలోకేషు రాక్షస। హృష్యన్తివ్యసనేష్వేతే జ్ఞాతీనాంజ్ఞాతయస్సదా॥ "ప్రధానంసాధనంవైద్యం ధర్మశీలంచరాక్షస। జ్ఞాతయోహ్యవమన్యన్తే శూరంపరిభవన్తిచ॥ నిత్యమన్యోన్యసంహృష్టా వ్యసనేష్వాతతాయినః। ప్రచ్ఛన్నహృదయాఘోరా జ్ఞాతయస్తుభయావహాః" ఎన్ఱు- జ్ఞాతియినుడైయ శీలమఱియోమో? "శ్రూయన్తేహస్తిభిర్గీతాశ్శ్లోకాః పద్మవనేక్వచిత్" ఇత్తుక్కచ్చిలఉపకథైకళైయుణ్డో? "యోఽన్యస్త్వేవంవిధంబ్రూయాద్వాక్యమేతన్నిశాచర। అస్మిన్ముహూర్తే నభవేత్త్వాన్తు ధిక్కులపాంసనమ్" ఎన్ఱు- ఉన్నై యొழிయ వేఱొరుత్తన్ ఇన్దవార్త్తైశొన్నానాకిల్, ఇప్పోతే వేలిన్ మునైయిలేయాతల్, ఆనైయిన్ కొమ్బిలేయాతల్, కழுవిన్ తలైయిలే యాతలా యొழிన్దానిత్తే, "నతురాక్షసచేష్టితః" ఎన్నుమ్బడి, ఇక్కులత్తుక్కు ①ఇழுక్కాయ్ ప్పిఱన్దాయ్, ఉన్నైనామ్ వేణ్డోమ్, ఎన్కణ్ ముకప్పిల్ నిన్ఱుమ్ ఓడిప్పో వెన్న, ఇవరుమ్ జ్యేష్ఠవచనాతిలఙ్ఘనమ్ పణ్ణలాకాతెన్ఱు, "ఉత్పపాతగదాపాణిశ్చతుర్భిస్సహరాక్షసైః" ఎన్ఱు- సంసారసాగరత్తైక్కడక్కైక్కొరు తెప్పమ్బోలేయిరుక్కిఱగదైయుమ్ తాముమాయ్, కరచరణాద్యవయవఙ్గళ్ పోలేయిరుక్కుమ నాలురాక్షసర్కళున్దానుమాయ్, రావణనైవిట్టుప్పోతేయెల్లారుక్కుమ్మేలానానెన్ఱుతోన్ఱుమ్బడికిళమ్బి, "అన్తరిక్షగతశ్శ్రీమాన్" ఎన్గిఱపడియే, మేల్ పెఱప్పోకుకిఱ లక్ష్మైక్కైశ్వర్యత్తుక్కు ⊕ అడియుణ్డామ్బడి విష్ణుపదత్తైప్పఱ్ఱి, "ఆజగామ ముహూర్తేన" ఎన్ఱుమ్- "వరమ్బొழிవన్దొల్లైక్కుఱుకినోమ్" ఎన్ఱుమ్- "ఒల్లై నీపోతాయ్" ఎన్ఱుమ్- పిఱరుపదేశిక్క వేణ్డాతపడి తానే శడక్కెనవన్దు, "యత్రరామస్సలక్ష్మణః" ఎన్ఱు- విశేషణభూతరాన ఇళైయ పెరుమాళ్ తిరుమేనియిలే శాయ్న్దు, పెరుమాళిరుక్కిఱ విడత్తిలే, "నాకణై మిసై నమ్బిరాన్ శరణేశరణ్ణమక్కు" ఎన్ఱుమ్- గగనస్థంమహీస్థాస్తే దదృశుర్వా

① ఇழுక్కాయ్-అఘముడై   ⊕ అడియుణ్డామ్బడి కారణముసంభవించునటుల
* ౧ విష్ణుపదత్తై- ఆకాశమును ౨ విష్ణుపాదమును (గ్యని.)

నరాధిపాః" ఎన్ఱుమ్-తలైక్కావలిలిరుక్కిఱ అవర్కళ్ కావల్తుడిప్పాలే ఆకాశత్తిల్ తోన్ఱినపోతేకణ్డు, మహారాజరనుమతియోడే, "సాలానుద్యమ్యశైలాంశ్చ"ఎన్ఱు-కల్లు న్దడియుమ్ కొళ్ళ, "ఉవాచచమహాప్రాజ్ఞస్స్వరేణమహతామహాన్"ఎన్ఱుమ్-"మరఙ్గళుమిరఙ్గుమ్వకైమణివణ్ణవో వెన్ఱు కూవుమాల్"ఎన్ఱుశొల్లుకిఱపడియే, "సాలానుద్యమ్య" ఎన్ఱు-ఇవర్కళెడుత్తమరత్తోడు, "వాసుదేవతరు"ఎన్ఱుమ్-"బ్రహ్మతరు"ఎన్ఱుమ్-"నివాసవృక్షః' ఎన్ఱుమ్శొల్లుకిఱ పెరియమరత్తోడు వాశియఱ నెఞ్జిలే ఇరక్కమ్ పిఱక్కుమ్బడి ఃపెరుమిడఱుశెయ్తుకూప్పిట్టు"రావణోనామదుర్వృత్తో రాక్షసోరాక్షసేశ్వరః । తస్యాహమనుజోభ్రాతా విభీషణ ఇతిశ్రుతః" ఎన్ఱు-స్వదోషత్తై మున్నిట్టు, "నివేదయతమాం క్షిప్రంరాఘవాయమహాత్మనే"ఎన్ఱు- రాక్షసర్నిమిత్తమాకఅఞ్జినార్కుక్క ✽ప్పకలిడమానను డిప్పిఅప్పాళ్ళ పెరుమాళుక్కు, "చఙ్కలంపిహ" ఎన్ఱుమ్ - "నిన్ఱవానిల్లా నెఞ్జు" ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, నెఞ్జిలానుకూల్యమ్ పిఱపత్తుక్కుమున్నే అఴివియుఙ్గోళ్, "విభీషణముపస్థితమ్" "అన్తే వన్దైన్దేన్" ఎన్ఱఅపడియే, నెఞ్జిలీరమిల్లై యాకిలుమ్ కైయిలీరముణరు పత్తుక్కు మున్నే వన్దేనెన్ఱు వార్త్తైశొల్ల, "ఏతత్తువచనంశ్రుత్వా సుగ్రీవోలఘువిక్రమః । లక్ష్మణస్యాగ్రతోరామం సంరబ్ధమిదమబ్రవీత్" మహారాజరుమ్, "స్వరేణమహతా" ఎన్ఱు-అవర్ కూప్పిట్టకురల్ పెరుమాళ్ తిరుచ్చెవియిల్ పడువతుక్కు మున్నే శెన్ఱు విలక్కవేణుమెన్ఱు కడునడైయిట్టోడి, రావణానుజ నాయిరుప్పా నొరురాక్షసన్వన్దాన్, వరుకిఱవిడన్దన్నిల్, "శరణమ్" ఎన్ఱు విప్రలమ్భత్తై పణ్ణినాన్, ఇప్పడిక్కువన్దుతోన్ఱిఅన్తర్భేదమ్ పణ్ణుతల్ నలితల్ శెయ్యవన్దాన్, "తస్యాహం నిగ్రహమ్మన్యే క్షమమ్" ఎన్ఱు - కఴుత్తిలు జ్ఞాలిలు జోఙ్కర్కవడుక్కుమెన్బతు, అతుపెరుమాళ్ పొఱుత్తవాఱే, "వధ్యతామేష తీవ్రేణదణ్డేన సచివైస్సహ" ఎన్ఱు-ఇవనైక్కొన్ఱుపొకడవమైయుమెన్న, ఇత్తైక్కేట్టపెరుమాళ్, "యదుక్తంకపిరాజేన రావణావరజంప్రతి। వాక్యంహేతుమద

ః పెరుమిడఱు - ఉచ్చస్వని ✽ ప్రకళిడమాన - గక్షకమైన

ర్ధ్యంచభవద్భిరపితచ్ఛ్రితమ్" ఎన్ఱు-⊕ వ్యాఘ్రవానరసంవాదత్తిలేశరణాగతసంరక్షణమ్పణ్ణిననిఙ్జళుమ్, శరణాగతవధనిమిత్తమాక ఉఙ్గళ్ నాయనార్ శొన్నవార్త్తైకళై క్కేట్టికోళ్లో? 'యదుక్తంకపిరాజేన" ఎన్ఱుప్పెన్న వాయ్ వేమెన్ఱు భయప్పడువార్త్తైప్పోలే, మహారాజర్ శొన్న పాశురమ్ తమ్మాల్ అనుభాషిక్కవుమ్ పోకామైయాలే, "యత్" ఎన్గిరార్. "ఉక్తమ్" తోళనారిత్తై నినైప్పతు మన్ఱిక్కే శొల్లువతుమ్ శెయ్యవతే "కపిరాజేన" శెల్వార్ శొల్లవఙ్గారెన్ఱుణిత్తే. "కపిరాజేన" ఇవర్ రక్షకరాకనన్ఱాకఉణ్ణవిరున్దీర్ కోళ్. "కపిరాజేన" జాతిప్రయుక్తమానవ ఱివుకేడుమ్ ఐశ్వర్యత్తాల్వన్దవఱివుకేడుమ్ ఇరణ్డుముణ్డిత్తే. "కపిరాజేన రావణావరజంప్రతి" తన్నమైయనైక్కొన్ఱుముడిపోడినతామ్ కిడీర్ ఇప్పడిక్కవన్దరావణన్ తమ్బియైచ్చొల్లుకిఱారెన్ఱరుళిచ్చెయ్య, "ఇత్యేవం పరిపృష్టాస్తే స్వం స్వంమతమతన్ద్రితాః" ఎన్ఱు - ముతలికళుక్కన్దామ్ నినైవుకళైచ్చొల్ల, ఇవై పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళత్తుక్కసహ్యమాక, ఇత్తైయఱిన్ద తిరువడియుమ్ ఇప్పక్షఙ్గళై యెల్లామ్ అనుపపత్తికళాలే దూషిత్తు, విభీషణన్ నిర్దోషన్ స్వీకార్యన్ ఎన్ఱుసిద్ధాన్తిక్క, ఇత్తాలే పవనసుతనాలేలబ్ధసత్తాకరాన పెరుమాళ్, "మమాపితువివక్షాస్తికాచిత్ప్రతివిభీషణమ్। శ్రుతమిచ్ఛామితత్సర్వం భవద్భిశ్శ్రేయసిస్థితైః" ఎన్ఱు-నాముమ్శిలవార్త్తై శొల్లప్పారానిన్ఱోమ్, ముతలికళిత్తై క్కేట్టుత్తరవేణుమెన్ఱు నీర్మైయాలేయపేక్షిత్తు, సదోషనాకిలుమామ్, నిర్దో-

---

⊕ వ్యాఘ్రవానరసంవాదత్తిలే-ఒక మనుజుని నొకపులి తరుమ, వాఁడొకచెట్టెక్కి యక్కడనుండు వానరమునుజూచి భయముజెంద, తానున్నచోటికివచ్చినందున నాతనికి నావానరము అభయమొసంగెను. వానరఘాతకుఁడైన నరుని చెట్టుపుండి క్రిందబడద్రోసితివేని నీవుబ్రతుకుదువు, లేనిచో సమయముచూచి నిన్ను వాఁడుచంపును నేపును వ్రదలనని పులిఁజెప్ప, నశ్వరమైన నాప్రాణముపోయిననుఁ బోనిమ్ము, నాచెంతఁజేరిన వానిని సర్వవిధముల కాపాడుదునేగాని ఇంచుకైనను అపకారముఁజేయుటయను పెక్కడి మాటయని కోతిచెప్పెను. పిమ్మటనాకోతి నిద్రించుచో నావ్యాఘ్రమామనుజుని భేదింపనతఁడా కృతఘ్నతకులోబడి దానినిక్రిందికినెట్టెనుగాని దైవవశంబున నాశాఖాచ్ఛృగంబు క్రిందపడక కొమ్మలసహాయముచే నిల్చెను ఇదిజూచి యావ్యాఘ్రము గడగడవణక నాశరణ్యమాశరణుఁజొచ్చినవాని యముఁదీర్చి కాపాడెను. బెబ్బులియునికఁజేయఁగలది లేదని వెళ్లెను.

షనాకిలుమామ్ శరణాగతనానవనై యొరుకాలుఙ్కైవిడువతిల్లై ఎన్ఱు స్వసిద్ధాన్తత్తై యరుళిచ్చెయ్ కిఱార్.

ఇవ్విభీషణశరణాగతితనక్కు, "అహమస్మ్యపరాధానామాలయోఽకిఞ్చనోఽగతిః। త్వమేవోపాయ భూతో మే భవేతి ప్రార్థనామతిః। శరణాగతిః' ఎన్గిఱశరణాగతి లక్షణముణ్డో వెన్నిల్, లక్షణమ్ నేరాకవుణ్డు, "రావణోనామ దుర్వృత్తో రాక్షసో రాక్షసేశ్వరః। తస్యాహమనుజోభ్రాతా విభీషణ ఇతిశ్రుతః" ఎన్ఱు - స్వయమూర్జితమాయుమ్ రావణసంబన్ధత్తాలుమ్ తనక్కుణ్డానదోషభూయస్త్వై చ్చొన్నపడియాలే, "అహమస్మ్యపరాధానా మాలయః" ఎన్ను మర్థఙ్గొల్లుకిఱతు. పెరుమాళ్ తమక్కు యుద్ధసాహాయ్యత్తుక్కాక అర్థిత్తువిడవన్దవనన్ఱిక్కే, "రాజ్యంప్రార్థయమానశ్చ బుద్ధిపూర్వమిహాగతః" ఎన్ఱు- తాఙ్ రాజ్యమ్ వేణ్డివన్దవనాయ్, ఇఙ్గుత్తైక్కొరు ఉపకారమిల్లామైయాలే, 'అకిఞ్చనః' ఎన్ను మర్థమ్ శొల్లుకిఱతు "సోఽహం పరుషితస్తేన దాసవచ్చావమానితః" ఎన్ఱుమ్-"త్వాంతుధిక్కులపాంసనమ్' ఎన్ఱుమ్-భ్రాతావాన రావణగోష్ఠిక్కు కప్పడఅనర్హనాయ్ పోన్దపడియాలే, అనన్యగతిత్వమ్ శొల్లుకిఱతు. "రాఘవంశరణంగతః" ఎన్ఱు-పెరుమాళై యే ఉపాయమాకప్పత్తినపడియాలే, "త్వమేవోపాయ భూతో మే భవేతి ప్రార్థనామతిశ్శరణాగతిః" ఎన్ను మర్థత్తై చ్చొల్లుకిఱతు. ఆకైయాలే లక్షణమ్ పుష్కలమ్

మహాభారతత్తిలే కృష్ణచరమశ్లోకమ్బోలే శ్రీరామాయణత్తుక్కుమిత్తొరు చరమశ్లోకమాయ్, ముడివాకైయాలే చరమమాకిఱతు. ఇఙ్గు సర్గమధ్యత్తిలే చరమమామ్పడి యెన్నెన్నిల్, ఆద్యన్తఙ్గళిల్లా ఇవ్విగత్తిల్ చరమార్థత్తుక్కు ప్రయోజకమ్, అఙ్గుకర్మాద్యుపాయఙ్గళై ప్పరక్కమున్నే విధిత్తు ప్పిన్బుచరమోపాయమాక ప్రపత్తియై విధిక్కైయాలే చరమమాక విరున్దతు, ఇఙ్గుమ్, అఙ్గద శరభ ప్రభృతికళ్ విభీషణాస్వీకారత్తైత్తని త్తనియేశొల్ల, అవత్తై ప్పూర్వపక్షీకరిత్తు చ్చరమమాక సిద్ధాన్తిత్త శ్లోకమాకైయాలే చరమమాకిఱతు, అఙ్గుమ్ భక్తిస్తైశ్వర్య

నై లక్ష్మైశ్వర్యనాక్కిఱీన్లు ఇజ్ఞమ్ భక్తిశ్వైశ్వర్యనైలక్ష్మైశ్వర్యనాక్కుకిఱతు. అజ్ఞుమ్ సేనైక్కుఁనడువేనిన్ఱుశోన్నవార్త్తై, ఇజ్ఞుమ్ సేనైక్కుఁనడువే నిన్ఱుశొల్లుకిఱవార్త్తై. అజ్ఞుమ్ శోకనివృత్తిక్కాఁక చొన్నవార్త్తై, ఇజ్ఞుమ్ శోకనివృత్తిక్కాఁక చొల్లుకిఱవార్త్తై. అజ్ఞుమొరు గోపాలవాక్యమ్. ఇజ్ఞుమొరు*గోపాలవాక్యమ్. అజ్ఞు, "యచ్ఛ్రేయస్స్యాన్నిశ్చితంబ్రూహితన్మే" ఎన్ఱు-శ్రేయోర్థికేట్కఁచొన్నవార్త్తై, ఇజ్ఞుమ్ "శ్రుతమిచ్ఛామి తత్సర్వం భవద్భిశ్శ్రేయసిస్థితైః" ఎన్ఱు-శ్రేయోర్థికేట్కఁచొల్లుకిఱవార్త్తై.

అజ్ఞుచరమశ్లోకత్తి లిజ్ఞు చరమశ్లోకత్తుక్కుఁ వాశియుణ్డు. అతావతు-అజ్ఞుకేట్కిఁఱవనుక్కుఁ తేర్ మేలెఱనిన్ఱుశొన్నవార్త్తై, ఇజ్ఞునిలత్తిలే యిరున్దుప్రతిష్ఠితరాయ్‌చొల్లుకిఱవార్త్తై. అజ్ఞు, "మామ్‌వ్రజ" ఎన్ఱు-తన్నైప్పఱ్ఱైన్ఱు శరణ్యనాకైప్పట్టపడిశొల్లిఱ్ఱు, ఇజ్ఞు, "సంప్రాప్తమ్" ఎన్ఱు-ఎతిరి***యుడన్పట్టు ప్పఱ్ఱినపడి శొల్లుకిఱతు. అజ్ఞు, "ధర్మాన్ పరిత్యజ్య" ఎన్ఱు ధర్మత్యాగమ్పణ్ణిఱ్ఱు. ఇజ్ఞు, "పరిత్యక్తానుయాలఙ్కా మిత్రాణిచధనానిచ" ఎన్ఱు- ధర్మిత్యాగమ్పణ్ణుకిఱతు. అజ్ఞు, "షోడశస్త్రీసహస్రాణి" ఎన్ఱు- బహుదార పరిగ్రహమ్పణ్ణినవన్ వార్త్తై; ఇజ్ఞు, "నరామఃపరదారాంశ్చ చక్షుర్భ్యామపిపశ్యతి" ఎన్ఱు- ఏకదారవ్రతన్ వార్త్తై. అజ్ఞు, "పేత్తైక్కుప్పోయ్‌కుటిత్తు" ఎన్ఱుమ్- "ఒరువర్ కుఁమైచ్చ్యున్నై" ఎన్ఱుమ్- అసత్యనాన కృష్ణన్ వాక్యమ్, ఇజ్ఞు, "సత్యవాక్యః" ఎన్ఱుమ్- "రామోద్వినాఽభిభాషతే" ఎన్ఱుమ్ - సత్యరాన రామన్ వాక్యమ్. అజ్ఞు, కైయుమ్ఉళవుకోలుమాన సారథివాక్యమ్ , ఇజ్ఞు కైయుమ్ విల్లుమానదాశరథివాక్యమ్ అజ్ఞు, శరణాగతాధ్యవసాయమ్ శొల్లిఱ్ఱు; ఇజ్ఞు శరణ్యాధ్యవసాయమ్‌శొల్లుకిఱతు. అజ్ఞుశరణాగతన్నైప్పాపఙ్గళిల్ నిన్ఱుమ్ విడువిప్పేనెన్ఱతు, ఇజ్ఞు నాన్ కైవిడేనెన్గిఱతు. అజ్ఞుసదోషనైవిడువిప్పేనెన్ఱతు, ఇజ్ఞు దోషవానాకిలుమ్ విడేనెన్గిఱతు. అజ్ఞు కాలాన్తరభావి

---

* గోపాలన్-భూమినిపాలించువాఁడు. *** ఉడన్పట్టు - సమ్మతించి.

యాన అదృష్టఫలమ్ శొల్లిత్తు, ఇజ్జుసద్యఃఫలమాన దృష్టఫలత్తైచ్చొల్లుకిఱతు. అజ్జు ప్రతిబన్ధకరిన్ఱిక్కే యిరుక్క రక్షిత్తపడి శొల్లిత్తు, ఇజ్జు ప్రతిబన్ధక రుణ్డాయిరుక్కచ్చెయ్ తేయుమ్ రక్షిత్తపడి శొల్లుకిఱతు.

ఇనిఇశ్శ్లోకత్తిల్ నాల్, బుద్ధిపూర్వమాకిలుమామ్, అబుద్ధిపూర్వమాకిలుమామ్. నమ్మైప్పత్తినవర్ కళై దోషముణ్డేయాకిలుమ్ విడువతిల్లై యెన్గిఱార్. ఇతెల్లామ్ నీర్ శెయ్యవేణ్డువతు ఉమ్మైబన్ధుబుద్ధిపణ్ణివన్దు పత్తినాలన్ఱో వెన్న, *౧.(మిత్రభావేనసంప్రాప్తమ్) సోదరభ్రాతావాన రావణనై యుమ్ విట్టు నమ్మైయేబన్ధువాకవన్దు పత్తినిత్కిఱ నిలైకణ్డీరేయెన్గిఱార్.*౨. (మిత్రభావేనసంప్రాప్తమ్) నతుశత్రుభావేన "ప్రాప్తశ్శత్రురతర్కితః" ఎన్ఱు-తోన్ఱినార్ శత్రువెన్ఱు పోల్లాతాకచ్చొన్నార్, మిత్రనాయేవన్దాన్ కాణుమ్. * 3. (మిత్రభావేన) ఒత్తినాయ్ వన్దానల్లన్ కాణుమ్, మిత్రనాయ్ వన్దాన్. * ౪. (మిత్రభావేన) 'మితాత్ త్రాయత ఇతిమిత్రమ్'' ఎన్ఱు-పణ్ణినఉపకారత్తైయుళవిట్టు అతుక్కుసదృశప్రత్యుపకారమ్పణ్ణుకై యిఱే మిత్రశబ్దార్థమాకిఱతు, అప్పడిక్కు తాటకా తాటకేయవిరాధ ఖరదూషణ కబన్ధప్రభృతికళై క్కొన్ఱు కూత్తైయాడి ప్రాతికూల్యమ్పణ్ణి ఒరు ఉపకారమ్పణ్ణామైయాలే ప్రత్యుపకారమ్ పణ్ణవేణ్డువతిల్లై. దేవరీర్ తామువకరిక్క ప్పార్త్తారాకిల్, "ఏషసర్వస్వభూతస్తు పరిష్వఙ్గః" ఎన్ఱుమ్ - "పోకమ్ నీయెయ్తిప్పిన్నుమ్ నమ్మిడైక్కేపోతువాయెన్ఱపోన్నరుళ్ " ఎన్ఱుజ్జొల్లుకిఱపడియే, కొడుత్తరుళువతు ఉభయవిభూతియాతల్, విభూతిమానాన దేవరీరై యాతలాయిరుక్కుమితుక్కు సదృశమాకప్పణ్ణలావతోరుప్రత్యుపకారమిల్లామైయాలే, మిత్రభావమివనుక్కుణ్డానపడిఎన్నెన్న, అతుకేళీర్, మైత్రియావతు-పరసమృద్ధిసహామానచిత్తపరికర్మమ్. ఆనపిన్పు, నమ్ముడైయపక్కలిలేయిత్తనై ⊕ఉన్మేషజ్జణ్డాల్పొఱామైపణ్ణుకైయన్ఱిక్కే యిశైన్దిరున్దవితుతాన్ఱాణుమ్మిత్రభావమావతు. అన్ఱిక్కే, * ౫. (మిత్రభావేన) ఎన్ఱు-" ఞిమిదాస్నేహనే " ఎన్గిఱధా

⊕ ఒత్తినాయ్- దూతరాయ్ ⊕ ఉన్మేషజ్జణ్డాల్-అతిశయములను.

తువిలేయాయ్, స్నేహియాన్కైయాలే రక్షిక్కైక్కుక్కు వన్దానెన్ఱుమామ్. * ౬. (మిత్రభావేన) ఇతుతాన్ అవన్‌బుద్ధ్యాశోన్న మత్తైప్పోక్కి నమ్‌బుద్ధియైప్పార్‌త్తాల్ ఇత్తనై¶యకవాయ్‌వేణ్డాకాణుమ్ “భావోలీలాక్రియాచేష్టా భూత్యభిప్రాయజన్తుషు’ ఎన్ఱు-ఇవ్వర్‌ద్దఙ్గళిలే భావశబ్దమాయ్, * ౭. (మిత్రభావేన) ఎన్ఱతు లీలైయాయ్, లీలైయావతు తాన్-హర్షప్రయుక్తచేష్టావిశేషమిత్తే,ఇవన్‌రాజావిన్ తమ్బియాయ్చ్చెరుక్కిన్ మికుతియాలే మిత్రమానార్‌ వేషపరిగ్రహమ్‌పణ్ణి ఎళ్ళితియఙ్ణిన్ఱు వరవుమామ్. అన్ఱిక్కే, * ౮. (మిత్రభావేన) ఎన్ఱిఱతు క్రియైయాయ్, బుద్ధిపూర్వమిన్ఱియిలేవాయుదకాదిప్రేరితరైప్పోలే*కోల్‌విళుక్కాట్టిలే మిత్రమానార్ శెయ్యుమ్ శెయలైచ్చెయ్‌తారెన్ఱాకవుమామ్, అన్ఱిక్కే, * ౯.(మిత్రభావేన)ఎన్ఱు చేష్టైయాయ్, స్నేహమిల్లైయాకిలుమ్, “రాజ్యకాఙ్క్షీ” ఎన్ఱు-ఒరుప్రయోజనోద్దేశేన వాకిలుమిత్తైచ్చేష్టైపణ్ణినానెన్ఱాకవుమామ్. అన్ఱియిలే, భావశబ్దమ్ భూతియాయ్ భూతిశబ్దమ్ సంపద్వాచియానపోతు,*౧౦, (మిత్రభావేన) ఎన్ఱు-తన్‌బుద్ధియాలే నమ్మైమిత్రమాకవఱుతియిట్టు, నమక్కెల్లానన్మైయుముణ్డాకవేణుమెన్ఱు వన్దానాకవునామ్. అన్ఱిక్కే.*౧౧,భూతిశబ్దమ్ భవనవాచియానపోతు మిత్రభావత్తోడేవన్దానాకవుమామ్*౧౨ (మిత్రభావేన)ఎన్ఱు-భావశబ్దమ్ సత్తావాచియాయ్,మిత్రమాననమ్ సత్తైకిడక్కైక్కాకవన్దానాకవుమామ్,అన్ఱిక్కే,*౧౩ (మిత్రభావేన)ఎన్ఱు-భావశబ్దమభిప్రాయవాచియాయ్, పోక్కఱ్ఱురాజ్యకాఙ్క్షియాయ్‌వన్దవళవన్ఱియే, “పరిత్యక్తామయాలఙ్కామిత్రాణిచధనానిచ।భవద్గతమ్మేరాజ్యంచ జీవితంచసుఖానివై” ఎన్ఱు-పుఱమ్బుళ్ళవైయెల్లావఱ్ఱైయుమ్‌కైవిట్టు నామేఉద్దేశ్యమెన్ఱిఱ నినైవోడే వన్దానెన్ఱాకవుమామ్, అన్ఱియిలే,*౧౪. (మిత్రభావేన) ఎన్ఱు-భావశబ్దమ్ జన్తువాచియాయ్, “చతుర్భిస్సహరక్షోభిర్భవన్తం శరణంగతః” ఎన్ఱు-

¶ అకవాయ్-అన్తరఙ్గత, * కోల్‌విళుక్కాట్టు-కోలకోయ్యవుద్దేశ్యస్థలమందుపడుట.

తానేవరుక్కై యన్ఱిక్కే, బన్ధుజనత్తోడే వన్దానాకవుమామ్. ఇత్తాల్ బన్ధు నాయ్ నలియవన్దానాకిల్ ఇత్తనైపేరోడే వరక్కూడాతెన్నై. అన్ఱి యిలే, *౧౫. (మిత్రభావేన) ఎన్ఱు - వరుకిఱవిడత్తిల్ రావణనోడే రుష్టనాయ్ ప్పరుషఙ్గళ్లిప్పోరుకై యన్ఱిక్కే, "సత్వంభ్రాతాసిమే రాజన్ బ్రూహిమాం యద్యదిచ్ఛసి । జ్యేష్ఠోమాన్యః పితృసమో నచధర్మపథేస్థితః" ఎన్ఱు- ఉనక్కు క్కడవ్యుడకాలుమ్, నీగౌరవ్యనాకైయాలుమ్, నీవాయ్కుత్తోన్ఱినతెల్లామ్ శొల్లక్కడవై, నాన్ ఇతుక్కు వెఱుక్కిలేన్, నీధార్మికనల్లామైయాలే ధర్మాత్మావానవెనక్కు చ్చేరామైయాలే పోకిఱేనిత్తనై, "ఆత్మానం సర్వధారఙ్" "స్వస్తితేఽస్తుగమిష్యామి సుఖీభవమయావినా" ఎన్ఱు-ఇనిమైయోడే వన్దానెన్ఱాకవుమామ్ "రాఘవంశరణంగతః" ఎన్ఱాల్, శరణాగత భావేన ఎన్నాతే, "మిత్రభావేన" ఎన్నానెన్నెన్నిల్, పిఱరైత్తాழவిట్టుత్తమ్మైయుయరవైత్తుప్పోరుమ్—పుల్లియర్కళల్లామైయాలేⓈశీరియతాకవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. గుహప్పెరుమాళై యకప్పడ, "ఉకన్దతోழనీ" ఎన్నక్కడవవివర్ ఇవనైప్పిన్నాల్ విడుకిఱారో! ఇతుతన్నై, "ఆత్మసమస్సఖా" ఎన్ఱు పిఱరుఙ్గొల్లి, "సోహంప్రియసఖారామః" ఎన్ఱు- అవర్ తాముఙ్గొల్లుమ్బడియిఱే? ఫుఱైయఱనడత్తినపడి "తేనమైత్రీభవతుతే" "మిత్రమౌపయికంకర్తుమ్" ఎన్ఱుమ్- అరుళిచ్చెయ్తారితే

మిత్రభావమ్ఎణ్ణినవిత్తాల్ ప్రయోజనమెన్! అవన్ లఙ్కైయిలే యన్ఱో ఇరుక్కిఱతెన్న, * ౧. (సంప్రాప్తమ్) అక్కణ్ణఙ్కువుతీర్త్తానెన్గిఱార్ * ౨. (సంప్రాప్తమ్) "ఆజగామముహూర్తేన" ఎన్ఱు - లఙ్కైక్కుమేలేకిళమ్బక్కణ్డోమ్, ఇక్కరైయిలే నిఱ్కక్కణ్డోమ్, వన్దశడకుకాణుమ్ * ౩ (సంప్రాప్తమ్) అక్కరైయిలే శరణమెన్ఱానాకిల్ మఱువిన్కరైపట్టతుపట్టు అర్రైకుళైయత్తలైకుళైచ్చు నమ

— పుల్లియర్-నీచులు Ⓢ శీరియతాక గౌరవముగ,

? ఫుఱైయఱ-అధికృముగా

క్కుచ్చెల్లవేణ్డియిరున్దుమ్, ఇన్నాలడియుమ్వన్దు నమక్కుపకరిత్తా
న్ కాణుమ్.*౪. (సంప్రాప్తమ్) "పద్భ్యామభిగమాచ్చైవ" ఎన్ఱుమ్-
"శిర్ఱడిఴ్ఴుకాలేవన్దు" ఎన్ఱుమ్ - పోతల్లాప్పోతిలే వఴియిల్లావఴి
యేవన్దవరత్తుకాణుమెన్ఱు నెఞ్జాఱప్పడుకిఱార్. * ౫. (సంప్రాప్తమ్)
నామిఙ్గువరుకిఱవిడత్తిల్, శృఙ్గిబేరపుర భరద్వాజాశ్రమ చిత్రకూట
పఞ్చవటీ మాల్యవత్ప్రముఖమాన ఎత్తనైయిడత్తిలే తఙ్గి$ త్తాఴ్త్తు
వన్దోమ్, ఇవనఙ్గనన్ఱియిలే, వఴియిలే యొరుతఙ్గు¶ తావడియఱ ఒరుము
హూర్త్తత్తిలేవన్దపడికాణుమ్. *౬. (సంప్రాప్తమ్) వరుకిఱవిడన్దన్నిల్
అఴకియతాకవన్దాన్ కాణుమ్. అతావతు - మైథిలిక్కుత్తన్ పెణ్మైఅన
లైయొయిట్టు ఆశ్వాసవచనమ్పణ్ణియుమ్. హనూమానైనలియప్పుక దూ
తవధమాకాతెన్ఱువిలక్కియుమ్, "ప్రదీయతాం దాశరథాయమైథిలీ"
ఎన్ఱు-రావణనళవిలే నల్వార్త్తైశొల్లియుమ్, ఇప్పడిబహుముఖమాక ఉప
కారకనాయేవన్దానెన్నై. *౭. (సంప్రాప్తమ్) వరుకిఱవిడత్తిల్. లఙ్కై
యఴిన్దు పోకక్కడవదైన్ఱు కైయిల్ నిన్ఱాన్, లఙ్కై కోప్పుక్కులైయా
తిరుక్క నమ్మైయుకన్దువన్దాన్ కాణుమ్ * ౮. (సంప్రాప్తమ్) తానిరున్ద
విడత్తిలే నామ్శెల్లక్కొళ్ళ, "జగ్మృర్గిరితటాత్తస్మాదన్యం శిఖరముత్తమ్"
ఎన్ఱు - ఇరున్ద మలైయైవిట్టు వేఱొరుమలైయేఱప్పోకై యన్ఱిక్కే,
నామిరున్దవిడత్తిలేతానేవన్దాన్ కాణుమ్. * ౯. (సంప్రాప్తమ్) వరు
కిఱవిడన్దన్నిల్, "బాహురేషఃప్రసారితః" ఎన్ఱు-కైనీట్టినమ్మైసామ్య
బుద్ధిపణ్ణుకైయన్ఱిక్కే, "పాదయోశ్శరణాన్వేషీ" ఎన్ఱు - కాలైప్పి
డిత్తుత్తనైత్తాఴవిట్టువన్దాన్కాణుమ్. * ౧౦. (సంప్రాప్తమ్) "విజి
తారిస్సదారశ్చ రాజ్యేమహాతిచ స్థితః" ఎన్ఱు-తమ్మై యొఴియచ్చెల్లాత
మునితరైమిన్నుక్కు మిడిక్కుమిరైయాక్కి వెఱుత్త రాజ్యదారఙ్గళ్లో
డేవాఴ్కిఱవనల్లన్ కాణుమ్, "త్యక్త్వాపుత్రాంశ్చదారాంశ్చ రాఘవం
శరణంగతః" ఎన్ఱు-రాజ్యదారఙ్గళై క్కాఱ్ఱ్కడైకొణ్డు నమ్మైయేపఱ్ఱి
వన్దాన్ కాణుమ్.*౧౧. (సంప్రాప్తమ్)నమ్మైప్పోలే⊙ఒఴ్ఱనాయ్వన్దానో

$ తాఴ్త్తు-తామసించి, ¶ తావడి- ప్రయాణము. ⊙ ఒఴ్ఱనాయ్- అన్తరఙ్గుడై.

నలియవన్దానో, నిగ్రాహ్యానో అనుగ్రాహ్యానో, స్వీకార్యానో బహిష్కార్యానో, వధ్యానో అవధ్యానో, ఎన్ఱు ① అళప్పతు ముకప్పతాకై యన్ఱిక్కే ముతలడియిలే దృఢచిత్తనాయ్ నమ్మై విశ్వసిత్తువన్దాన్ కాణుమ్. *౧౨. (సంప్రాప్తమ్) *సమిత్యేకీకారేమాయ్, తాన్ రాక్షసనుమ్ నామ్ క్షత్రియనుమాకవన్ఱిక్కే, "అస్మాభిస్తుల్యోభవతు" ఎన్ఱిఱపడియే, నమ్మిలే యొరువరామ్బడి ఏకరసనాయ్వన్దాన్గాణుమ్. * ౧౩. (సంప్రాప్తమ్) "కాణవారాయ్" ఎన్ఱుమ్-"కూవుతల్ వరుతల్ శెయ్యాయ్"ఎన్ఱుమ్-శొల్లుకిఱపడియన్ఱిక్కే, "యత్రరామః" ఎన్ఱు-నామిరున్దవిడత్తిలేతాన్ వన్దాన్ కాణుమ్.

తానేవన్దానెన్ఱోరర్థమో, నమ్ముడైయ కాలాలేయో నడక్కిఱతు, రావణానుజనాయ్ బాధకనానవివనై, "ఆతతాయినమాయాన్తమ్ హన్యాదేవావిచారయన్"ఎన్ఱుమ్ శాస్త్రగతియైప్పార్త్తాల్, వరుకిఱపోతే కొల్లప్రాప్తమాయిరుక్క, కొల్లాతొழిన్దాల్ విడవాకిలుమ్ ప్రాప్తజ్గాణుమెన్న,*౧. (నత్యజేయమ్) నీర్ శొల్లుకిఱవాఱ్ఱైయైక్కేట్టు విడుమిత్తనై పోక్కి అవనై యొరుకాలుమ్కైవిడోమ్.*౨.(నత్యజేయమ్)"శకిలిజ్" ఎన్ఱులిజ్గాయ్. తోழనార్ శొల్లుమాఱ్ఱామైక్కు విడనినైత్తోమాకిలుమ్ శక్తితానేయిల్లై. *౩. (నత్యజేయమ్) తోழనార్ మహారాజరాకై యాలేత్యాగమ్పణ్ణుకిఱీర్, తాపసరాననాజ్గళెన్న త్యాగమ్బణ్ణుకిఱతు *౪. (నత్యజేయమ్) "పరిత్యక్తామయాలజ్కా" "త్యక్త్వాపుత్రాంశ్చదారాంశ్చ" ఎన్ఱు-నాట్టిల్ త్యాజ్యమాయ్ ప్పిఱన్దవై యడైయ వవన్కైక్కొణ్డాన్, నమక్కు త్యాగవిషయమాన ఒన్ఱైక్కాట్టికిలోమ్. *౫. (నత్యజేయమ్) నామ్విడప్పార్త్తాలుమ్. "చరణౌగాఢమ్నిపీడ్య" "ఇనినాన్పోకలొట్టేన్" ఎన్ఱుమ్ - "తిరువాణైనిన్నాణై" ఎన్ఱుమ్ - "అమరవఴుమ్బుత్తుఴావి యెన్నావి యమరత్తழువిఱ్ఱినియకలువమో" ఎన్ఱుమ్ - అవన్పణ్ణిన ఊఱ్ఱత్తాలే నమ్మాల్ విడప్పోకాతుకాణుమ్.

---

① అళప్పతు అనేకవిధములుగాఁ జెప్పుట

ఆనాల్, అవనై విడవొణ్ణాతాకిల్ విడలావారైవిడుమిత్తనై యన్ఱోవెన్న, * ౧. (కథంచన) "అప్యహంజీవితమ్జహ్యామ్" ఎన్ఱిఱప డియే, నమ్ప్రాణనోరుతలైయాక విడిలుమ్ అవనై విడోమ్. "నజీవేయం క్షణమపివినాతామసితేక్షణామ్"ఎన్ఱిఱపిరాట్టియై ఇఴక్కవరిల్ శెయ్వ తెన్నెన్న,*౨.(కథంచన) "త్వాంవాసీతే"ఎన్ఱిఱపడియే,*ప్రాణేభ్యోపి గరీయసియాన అవళైవిడిలుమ్ ఇవనైవిడోమ్. "అద్యైవాహంగమిష్యా మిలక్ష్మణేనగతాంగతిమ్" ఎన్ఱన్ఱు ఇళైయపెరుమాళ్ పక్కల్ దేవరీర్ తి రువుళ్ళమిరుప్పతు,"లక్ష్మణేవామహాభాగే"ఎన్ఱిఱపడియే, అప్పడిక్కొత్త వరళవిలొరుతీఙ్గువరిల్ శెయ్వతెన్నెన్న,*3 (కథంచన) "సలక్ష్మణామ్" ఎన్ఱు - అన్తఃపురత్తైవిడప్పార్త్తాల్ అన్తఃపురపరికరత్తై యొழியవో, అప్పడిక్కు వనవాస బన్ధువానలక్ష్మణనైవిడిలుమ్ ఇవనైవిడప్పార్ క్కిఱిలోమ్. "త్వయికించిత్సమాపన్నే కింకార్యంసీతయామమ"ఎన్ఱన్ఱు ఎన్నళవిల్ దేవరీరిరుప్పతు, అప్పడిక్కు దేవరీరైప్పరిన్ఱిరుక్కిఱ అడియేనుక్కొరుతీఙ్గువరిల్ శెయ్వతెన్నెన్న, *౪. (కథంచన) అప్పడి మైథిలియై విట్టుప్పరిన్ఱుమ్బడియాన పుత్తైవిడవుమామ్, అవనైవిడప్పార్ క్కిఱిలోమ్.

అతెన్? శరణాగతనై విడామైక్కాకిల్ దేవరీరు మరుళిచ్చెయ్కిఱతు, ఎన్నుడైయశరణాగతియిలే పాఴ్ముశెన్ఱతోవెన్న, "అస్మిన్ కన్ఱుక్కాక మున్నిన్ఱకత్తై క్కొమ్బిలుమ్కుళమ్బిలుమ్కొళ్ళుమ్" ఎన్ఱుమ్ పుతుచ్చోల్లుమఱిన్దీరో, "పూర్వాపకారిణాన్త్యాగే నహ్యధర్మోవిధీ యతే" ఎన్ఱు - దారాపహారమ్ పణ్ణిన రావణానుజనోన్ఱినాయ్ వన్దవి డమఱిన్దు నలియవన్దార్; నామ్ తమ్ పడై వీట్టిత్తుచ్చెల్లా తిరుక్కత్తానేన మ్మాళయత్తిలేవన్దు ముత్తీమ్బుశెయ్త ఇత్తనైదోషదుష్టనై విడక్కా ణుమడుప్పతెన్న, * ౧ (దోషోయద్యపి) "మిత్రభావేన సంప్రా ప్తమ్"ఎన్ఱు-అవన్నిర్దోషనెన్నుమిడత్తై యుఙ్గళుక్కుపదేశిత్తోమ్, అతొ న్ఱుమ్ శెవియిఱ్పుకాతే సదోషనెన్ఱే ప్రతిపత్తియాకిల్ నీఙ్గళ్ శొన్న

వళవేయన్రియిలే యున్నముమ్ శిలదోషఙ్గళు ముణ్డాకిలుమ్ విడోన్. * ౨ (యద్యపిదోషః) ఉఙ్గళుక్కు అ మెయ్ప్పడవే దోషముణ్డో, (తస్యస్యాత్) తస్యాధికార సమ్పత్తయేస్యాత్. అతావతు- "అహమస్మ్యపరాధానా మాలయోఽకించనోఽగతిః। త్వమేవో పాయభూతోమేభవ" ఎన్నుమ్-"నధర్మనిష్ఠోస్మి.. శరణంప్రపద్యే" ఎన్నుమ్-శరణాగతనుడైయ దోషమన్రో, ఒరుధర్మియైక్కై క్కొళ్ళుమ్బోతు ధర్మత్తై విట్టోక్కైక్కొళ్ళవేణ్ణుమామ్. * ౩. అన్రియిలే, (దోషోయద్యపితస్య) ఎన్ను- అవనుక్కు దోషముణ్డోవెన్ను శఙ్కిత్తు, (స్యాత్) ఎన్ను-పరిహారమాకవుమామ్. ఔపాధికబన్ధముళ్ళ విడత్తిలే ప్రజైపణ్ణిన తప్పైప్పొఱుక్కవేణ్డియిరానిన్రతు, అత్తోపాతియుమ్ పొఱాతే యవనుడైయదోషమెన్గిఱార్. * ౪. (స్యాత్) ఎన్ను ప్రార్థనాయాం లిఙ్గాయ్, అవనుక్కుదోష ముణ్డాకి లతు నమక్కులభ్యలాభమన్రో? ఒరుగుణవాన్రై రక్షిత్తో మాకి లతుక్కు విలైయాయ్ప్పోమ్, ఒరుకుర్ఱవాళనై రక్షిత్తోమెన్గిఱవిప్పేఱు పెఱువతుకాణుమ్. అన్రియిలే,అవనుక్కు ముతలిలే దోషమిల్లై,ఉణ్డో? *౫ (తస్యదోషః) అవనుడైయదోషమన్రో, అవనిలుమ్ శ్లాఘ్యమన్రోనమక్కెన్గిఱార్. అభిమతవిషయత్తి లఴుక్కుకప్పాయిరుక్కుమాప్పోలే. అన్రియిలే. * ౬. (దోషోయద్యపి) దోషముణ్డాకిల్ (తస్యస్యాత్)తస్యాభిమతసిద్ధిస్స్యాత్, అవన్నినైత్తువన్దతు పెఱ్ఱానాకిఱాన్ ఎన్నుమామ్, అన్రియిలే, * ౭ (దోషోయద్యపితస్యస్యాత్) "నమః' ఎన్నాయ్, అతుణ్డాయిఱ్ఱాకిల్ అవఙ్కుర్ఱమాకిఱతు, రక్షిత్త నమక్కు కుర్ఱమిల్లైయే.అన్రియిలే,*౮.(దోషోయద్యపిత స్యస్యాత్) ఎన్ను - అవనుక్కాకిఱ కాలజ్ఞానుమ్. అతుఎఙ్గనే యెన్నాల్, ఒరువణ్ సౌభాగ్రమిరున్దపడి, తమయఙ్పడైక్కుఱియఴియాతే యిరుక్కప్పడై వీడు కోప్పనుక్కులైయాతేయిరుక్క ఉపమ్బిర ¶వడుప్పడాతేయిరుక్క విరోధియైయ యఴిత్తుక్కొడుత్తపడి కాణెన్ను కొణ్డాడుమ్బడి యిరుక్కై. అన్రిక్కే, * ౯. (దోషోయద్యపిస్యాత్తస్య) అన్రో! "దురాచా

¶ వడుప్పడాతే-గాయముపడక.

రోపిసర్వాశీ కృతఘ్నో నాస్తికరిపురా । సమాశ్రయేదాదిదేవం శ్రద్ధయాశరణంయది॥నిర్దోషంవిద్ధితం జన్తుమ్'' ఎన్ఱుమ్ ''జ్ఞానాగ్నిస్సర్వకర్మాణి భస్మసాత్కురుతే'' ఎన్ఱుమ్- ''మనత్తినాల్ చిన్దిక్కప్ పోయపిழైయుమ్ పుకుతరువాన్ నిన్ఱనవుమ్ తీయినిల్ తూశాకుమ్'' ఎన్ఱుమ్ - ''పావకాడుతీకొళ్ళీఇ వేకిన్ఱతాల్'' ఎన్ఱు శొల్లుకిఱపడియే, మున్బు సదోషనేయాకిలుమ్ శరణాగతనానపోతే యవైయెల్లామ్ నశిత్తు నిర్దోషనాయ్ కాణుమిరుప్పతు. *౧౦. (తస్యదోషోయద్యపి)నమ్మైక్కొల్లవన్దానో, (స్యాత్) అతుణ్డావతుకాణ్, ''అరిః ప్రాణాన్ పరిత్యజ్య రక్షితవ్యః కృతాత్మనా'' ఎన్గిఱపడియే, నమ్మైయప్రియమాకి శరణాగత రక్షణమ్ పణ్ణినోమ్ ఎన్ఱు పేర్ పడైప్పతుకాణ్.

ఇప్పడి సదోషనేయాకిలుమ్ విడాతొழిన్దాల్ ప్రయోజనమెన్నెన్నిల్, * ౧. (సతామేతదగర్హితమ్) ''శాతుకోట్టియుట్కొళ్ళప్పడువార్'' ఎన్గిఱపడియే,శరణాగతనానయయాతియై రక్షిత్త శైబ్యాదిగోష్ఠిక్కుమ్ శునశ్శేఫాదికళై రక్షిత్త విశ్వామిత్రాది గోష్ఠిక్కుమ్ బహిష్కరన్నిక్కప్పోకిఱోమ్ *౨.(సతామేతత్ స్యాత్) ఇతుసత్తుక్కళానభాగ్యవాన్గళుక్కు సిద్ధిక్కుమిత్తనైపోక్కి, మహారాజరుక్కుప్పరతన్త్రరాన నమక్కు కిడైక్కప్పోకిఱతో వెన్ఱుమామ్ *౩. (సతామేతత్ స్యాత్)కపోతవానరాది తిర్యక్కుక్కళుక్కు సిద్ధిక్కుమిత్తనైపోక్కి మనుష్యశరీరపరిగ్రహమ్ పణ్ణిన నమక్కుసిద్ధిక్కప్పోకా నిన్ఱతో వెన్ఱుమామ్. * ౪. (అగర్హితమ్) సన్ధ్యావన్దనాదిపణ్ణినాల్ ఫలమిన్ఱియే యొழిన్దాలుమ్ పణ్ణాతపోతు ప్రత్యవాయముణ్డామాప్పోలే,''క్షతాత్ కిలత్రాయత ఇత్యుదగ్రః క్షత్రస్య శబ్దోభువనేషు రూఢః'' ఎన్ఱు-క్షత్రియరాన నమక్కు ఆపన్నివారణమ్ స్వరూప ప్రయుక్తమ్, అతుపణ్ణాతపోతు గర్హైపిఱక్కుమ్, తన్నివృత్తియే యుళ్ళతు (అగర్హితమ్) ఎన్గిఱనఇుక్కు తదన్య తదభావ తద్విరోధియెన్ఱు మూన్ఱుణ్డాకైయాలే, *౫.(అగర్హితమ్) ఎన్ఱు- తదన్యమాన ''స్వర్గ్యంస్యాత్తు ఫలోదయే'' ఎన్ఱు - స్వర్గాదిసిద్ధి

ప్రయోజకమెన్నుమామ్. అన్నిక్కే, * ౬. తదభావమూన గర్హానివృత్తి ప్రయోజనమాకవుమామ్. అన్నిక్కే, * ౭. "యశసశ్చ" ఎన్ను-తద్విరోధియాన శ్లాఘ్యత్తైతానే సిద్ధిక్కు మెన్నాకవుమామ్.

ఆకవిన్దశ్లోకత్తాల్ శొల్లిత్తాయిత్తు, ఇవ్వధికారిక్కు వేణ్డువతు అల్పమానుకూల్యమ్, ఇవ్విళవాలే, "నస్మరత్యపకారాణాం శతమప్యాత్మవత్తయా। కథంచిదుపకారేణకృతేనైకేనతుష్యతి" ఎన్నుమ్- "ఇష్టాస్త మిత్యబ్రవీద్ధరిః" ఎన్నుమ్ - "మాంవ్రజ ..సర్వపాపేభ్యోమోక్షయిష్యామి"ఎన్నుమ్-"మద్భక్తం నయామి పరమాం గతిమ్" ఎన్నుమ్- "శిన్దిప్పేయమైయుమ్"ఎన్నుమ్-"ఎణ్ణిలుమ్ వరుమ్"ఎన్నుమ్- ఇత్యాదికళిల్ శొల్లుకిఱపడియే, అవనుక్కే తేనుమ్ ఆరేనుమ్ ప్రతిబన్ధక ముణ్డాక్కిలుమ్ ఓరళవిలుజైక్కవిడాతే తన్నైక్కొడుక్కుమెన్ను మర్థమ్ శొల్లుకిఱతు.

తాత్పర్యము.— ఎవ్వఁడైనను మిత్రునిమాటలచేతగాని క్రియచేతగాని నన్నుబొందినమొదల నతని రక్షణమునందు ఎన్నికష్టములున్నను ఆతనియందెంత దోషమున్నను వానిని రక్షింపకవదలను. ఇట్లుచేయుటయే శిష్టసమ్మతము.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము - ౧౮ వ సర్గము, ౪-వ శ్లోకము.

అవతారికై. రామప్రకృతియైక్కేట్ట మహారాజర్, అతిసాహసమెన్ను మికవుమ్ భయప్పట్టు ఒరువార్త్తై విణ్ణప్పఞ్జెయ్కిఱార్.

మూ. సుగ్రీవస్త్వథ తద్వాక్య మాభాష్య చ విమృశ్య చ ।
తత శ్శుభతరం వాక్య మువాచ హరిపుఙ్గవః ॥ ౯-౪.

అర్థము,— అథ - పిమ్మట, హరిపుఙ్గవః - వానరశ్రేష్ఠుఁడైన, సుగ్రీవః - సుగ్రీవుఁడు, తత్-ఆ, వాక్యమ్-మాటను, ఆభాష్య-అనుభాషించి, విమృశ్యచ - అర్థపరామర్శజేసియు, తతః-అంతకంటెను,శుభతరమ్-మిక్కిలిమేలైన, వాక్యమ్-మాటను,ఉవాచ-నుడివెను.

వ్యా. (సుగ్రీవస్తు) ఇతి. (తు)కీழిల్ సర్గత్తిల్, "చిన్తయిత్వామహార్తస్తు" ఎన్గిఱ తు శబ్దత్తాల్ రావణభవనత్తిల్ నిన్ఱుమ్ వన్దవివన్ నన్మైనలిన్కై నిశ్చితమెన్ఱు ఇవరుడైయ హృదయత్తిల్ అన్ద వేఱుపాట్టైచ్చొల్లిఱ్ఱు, "ఏతత్తువచనంశ్రుత్వా" ఎన్గిఱ తు శబ్దత్తాలే, పెరుమాళ్ ప్రకృతియైయుమ్ ఇగ్గోష్ఠియిల్ విలైచ్చెల్లుమ్ వార్త్తైయైయుమఱిన్దు, "రాఘవంశరణంగతః" ఎన్ఱ తు, "నివేదయత" ఎన్ఱు-ఇజ్జనేశిలరై ప్పుషకారమాకప్పిడిప్పతాకనిన్ఱాన్, ఇతు పెరుమాళ్ శెవిప్పడుమాకిల్, నమ్వార్త్తైకొళ్ళారెన్ఱు త్వరిత్తవిశేషత్తై చ్చొల్లిఱ్ఱు, ఇన్ద తు శబ్దత్తాల్, పెరుమాళ్ నామ్పోనవழிపరువర్, ఎతిరికళై అవరై క్కొణ్డు వెల్లలామెన్ఱిరున్దార్, మిత్రభావముడైయార్ నన్మైనలియవన్దార్ కళాకిలుమ్ అతుక్కిశైన్దోమెన్ఱరుళిచ్చెయ్ కైయాలే, ఇవరుమ్ అవరుక్కు క్కూటాయిరున్దార్, ఇని ఇవరైనోక్కలావతు ఎన్ శెయ్గాలెన్గిఱ భయాతిశయత్తాలే వేఱుపట్టపడి. (అథ) స్వామి వార్త్తైశొన్నాల్, శేషభూతనానవన్, కరుత్తైయుమఱిన్దు తన్ శేషత్వత్తైయుమ్పార్త్తువిచారిత్తు అతుక్కుచ్చేరవార్త్తైశొల్లవేణ్డియిరుక్క, అతిసాహసమ్ విళైన్దపడియాలే క్రమమ్పారాతే వార్త్తై ముడివతుక్కుమున్బే శడక్కెన ప్రతివచనమ్బణ్ణత్తొడజ్గినపడి. (తద్వాక్యమ్)*మేల్ పల్ శొల్లాతవార్త్తైయై. అతావతు-ఇవన్ దుష్టనెన్ఱితేశొల్లలావతు, అత్తైయుమిశైన్దోమెన్నైయాలే ** పోక్కడియిల్లైయెన్నై. (ఆభాష్యచ) పదశఃవుమ్ తిరళవుమనుభాషిత్తు. (విమృశ్యచ) వేఱ్పొల్ఱియానపదత్తై విమర్శిప్పతుజ్ఞాయ్ తు. (అథవా) వాక్యానుభాషణముమ్ అతినుడైయ అర్థవిమర్శముమెన్నవుమామ్ (తతశ్శుభతరం వాక్యమువాచ) పెరుమాళరుళిచ్చెయ్త వాక్యమ్ శుభమ్, అతిఱ్కాట్టిల్ శుభతరమానవాక్యత్తైచ్చొన్నార్. అతావతు - "ఎన్నైప్పోల్వారుక్కు మిత్రభావమే అమైయుమ్, అవర్ కుఱ్ఱమ్ పార్త్తువిడోమ్" ఎన్ఱు-తన్నై ప్పఱ్ఱినార్ క్కు ఇవ్వార్త్తై యిన్ఱెழிలిలే జీవిక్కలామ్ వార్త్తైయాకై

* మేల్ పల్ శొల్లాతవార్త్తైయై-పైన అవలంబము లేనిమాటను **పోక్కడి-వేరుమార్గము.

యాల్, అత్తుశుభమ్, "నీర్ పోనవళియేపోయ్ ఉమ్ముడైయ సద్భావత్తై యిళుక్క-మాట్టేన్" ఎన్ఱవార్త్తైయాకై యాలే శుభతరమ్. (హరిపుఙ్గవః) "రాజవిద్యా" ఎన్గిఱపడియే, తమ్ముడైయ కలక్కత్తుక్కు పోరుమ్పడి పెరుమాళుక్కు అవ్వరుకేవిణ్ణప్పఞ్జెయ్త అళవుడైమై. ౯౮.

తాత్పర్యము — పిమ్మటవానరశ్రేష్ఠుఁడైనసుగ్రీవుఁడు, ఇట్లు శ్రీరాములు ఆనతిచ్చిన శ్రీసూక్తులను ఆకర్ణించి ఆశబ్దములను అనుభాషించి వానియర్థమును విమర్శజేసిఅంతకంటెను శ్లాఘ్యమైనమాటనుజెప్పెను

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము - ౧౮-వ, సర్గము ౫-వ శ్లోకము.

అవతారికై. దూషణాన్తరజ్ఞాల్లువారాక, సంప్రతిపన్నదూషణత్తై యనువదిక్కిఱార్.

మూ. సుదుష్టో వా ప్యదుష్టో వా కి మేష రజనీచరః ।
ఈదృశం వ్యసనం ప్రాప్తం భ్రాతరం యది పరిత్యజేత్ ॥౯౫.
కో నామ స భవే త్తస్య యమేష న పరిత్యజేత్ ।

అర్థము — ఈదృశమ్-ఇట్టి, వ్యసనమ్-దుఃఖమును, ప్రాప్తమ్-పొందిన, భ్రాతరమ్ - సహోదరుని, యః-ఎవ్వాఁడు, పరిత్యజేత్-విడుచునో, ఏషః-ఈ, రజనీచరః - రాత్రించరుఁడు, సుదుష్టోవా-దుష్టుఁడైనను, అదుష్టోవా, దుష్టుఁడు కాకపోయినను, కిమ్-ఏమి, యమ్-ఎవనినొకనిని, ఏషః-ఈతఁడు, నపరిత్యజేత్-విడువఁడో, తస్య - అతనికి, సః-వాఁడు, కోనామ-ఎవఁడు, భవేత్-అగును.

వ్యా. (సుదుష్టోవాప్యదుష్టోవా) గుణజ్ఞలిలేయిత్తేవిప్రతిపత్తి, "సర్వజాతిరియంక్రూరా" ఎన్నుమాప్పోలే, రాక్షసనెన్ను మిడమ్ సంప్రతిపన్నమన్రో. (కిమేషరజనీచరః) కింక్షేపే ఇవనాల్ ఎన్నప్రయోజనముణ్డు. ఇవన్ రాక్షసనానాలుమ్,కిమేషః-ఎన్నక్కడవతో? స్వనికర్షపూర్వకమాకశరణమ్పుకున్దవన్ నమక్కు సహకారియామ్ఎన్న-శొల్లుకిఱతు. (ఈదృశమ్) రాజావాకైయాలే అధ్యనానవనై. (వ్యసనంప్రాప్తమ్) శత్రుక్కళానవన్నాలే పీడితనానవనై, వ్యసనమావతు - లజ్జా-

దహనమ్ ఒన్డువధమ్ ఇత్యాదికళై. (భ్రాతరమ్) వ్యసనమిన్డిక్కు యొత్త
న్దాలుమ్ విడవొణ్ణాతబన్ధముడైయవనై. (యదిపరిత్యజేత్)యావనొరు
వన్ సవాసనమాక విట్టానెన్ఱు గర్హిక్కిఱాన్. గర్హాయాం లిట్. కీర్తి
చ్చొన్నవై ఓరొన్ఱే విడామైక్కు హేతువాయిరుక్క, ఎల్లావఱ్ఱై
యుముడైయవనాయిరుక్కిఱవనై విట్టాన్ యావనొరువన్, అన్దఇవనా
ల్ ఎన్న ప్రయోజనముణ్డెన్ఱు కీర్తిక్కిఱదేఅన్వయమ్. అథవా, "ఈదృశమ్"
ఎన్ఱు- వ్యసనవిశేషణమాకవుమామ్ అతావతు-మాతాపితాక్కళాలు
మ్ పరిత్యాజ్యరాయ్ వధార్హరాయిరుప్పార్క్కుమ్ ఉణ్ణుడైయ నిఴ
లిలే ఒతుఙ్గవేణ్డుమ్బడి యిరుక్కిఱ దేవర్ పులిశీటినాల్పోలే శీటి అఴ
యచ్చెయ్వతాక ఎడుత్తువిట్టిరుక్కిఱ ఇన్దవ్యసనత్తైయడైన్దో ఇవన్ ప్రాప్త
నాయిఱ్ఱు. ఇప్పడి అవనోడుళ్ళ *తొత్తఱవిట్టుప్పోన్దు నమ్బక్కలిలేవన్దవన్
నమక్కు సహకారియాక కూడాతోవెన్న, శొల్లుకిఱార్, (కోనామ)
ఇతి. (తస్యాస్యకోనామసభవేత్, యమేష విభీషణో నపరిత్యజేత్)
గర్హాప్రవర్తకనాకవన్ద ఇన్దవిభీషణనుక్కు అవన్ ఆరావాన్, యావనొరు
వనై ఇన్దవిభీషణన్ విడాన్ , ఇవన్ విడాతొఴిక్కైక్కు ఒరుత్తనిల్లై యె
న్నై. అతావతు- నాట్టిల్ పరిత్యాజ్యరావార్-సమ్పత్తివిపత్తిబన్ధుత్యాగశీల
త్తని త్తనియే యుడైయరాయిరుప్పార్ మూవరుమ్, ఇవఱ్ఱిల్ ఇరణ్డై
యుముడైయార్ మూవరుమ్, సముదితగుణనాయిరుప్పానొరువనుమ్,
ఆక ఏఴువరుమాయిఱ్ఱు. ఇవర్కళిల్ సముదితగుణనాన రావణనై విట్ట
ఇవనుక్కు అపరిత్యాజ్యనాయిరుప్పానొరు అష్టమనిల్లామైయాలే ఇవన్
విడమాట్టాతానొరువన్ ముతలిలేయిల్లై యెన్నై. ౯౫.

తాత్పర్యము.— లంకాదహనము మొదలగుమహద్వ్యసనములను పొందినసహో
దరునివిడనాడినవాఁడు దుష్టుఁడైననేమి శిష్టుఁడైననేమి మనకేమి ప్రయోజనములేదు
ఈతఁడు రాక్షసుఁడుగాన దీనిజెప్పనెవ్వరికిని నలవిగాదుగదా. ఇట్టివాఁడు ఎవనియొద్ద
నునిలకడగ నుండనేరడు. ఎవని చెంతజేరినను సమయమువచ్చినప్పుడు వానినివిడనాడును

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

---

* తొత్తఱ సంబన్ధము విడుచునట్లు.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮ - వ సర్గము, ౭-వ శ్లోకము

అవతారిక్కై. మహారాజర్ వార్తైయైక్కేట్ట పెరుమాళ్, తామ్ నోక్కిననైత్తనమైయుమ్పార్త్తు, ఇతిలొరు ప్రేమస్వభావమిరున్దపడి యె న్నెన్ఱు మురువల్ శెయ్తు, ఇవరుడైయ పరికరత్తిల్ నమక్కాళావారు ణ్డో వెన్ఱుపార్త్తు, అజ్గే యొరువరైక్కాణామైయాలే తమ్ముడైయ కరుత్తై యుమ్ ఇళైయపెరుమాళైక్కుఱిత్తు వార్త్తైయరుళిచ్చెయ్కిఱార్.

మూ. వానరాధిపతే ర్వాక్యం శ్రుత్వా సర్వా నుదీక్ష్యచ। ౯౬.
ఈష దుత్స్మయమాన స్తు లక్ష్మణం పుణ్యలక్షణమ్।
ఇతి హోవాచ కాకుత్స్థో వాక్యం సత్యపరాక్రమః॥౯౭.

అర్థము.— సత్యపరాక్రమః యథార్థమైన పరాక్రమముగల, కాకుత్స్థః-శ్రీరాముఁడు వానరాధిపతేః-సుగ్రీవునియొక్క, వాక్యమ్-మాటను, శ్రుత్వా-విని, సర్వాన్-అందఱిని, ఉదీక్ష్యచ-చూచియు, ఈషత్-కొంచెము, ఉత్స్మయమానః-చిఱునగవుగలవాఁడై, పుణ్యలక్షణమ్-శుభచిహ్నములుగల, లక్ష్మణమ్-ఇళైయపెరుమాళ్లనుగూర్చి, ఇతి-ఇట్లు, వాక్యమ్-మాటను, ఉవాచహ-చెప్పెను.

వ్యా. (వానరాధిపతే ర్వాక్యంశ్రుత్వా) పేరఃవుడైయ రాక్కైయాలే, ఎట్టానిలత్తిలే వార్త్తైశొన్నవరుడైయ వార్త్తైయైక్కేట్టు. తామ్ పోనవక్షై ఎల్లారుక్కుమ్ శిరసావహిక్క వేణ్డున్బడియాన నిర్వాహకత్వత్తైయుడైయ రెన్ఱుమామ్ (సర్వానుదీక్ష్య)ఇవర్ కళ్ నమ్మైయుమ్ పార్ప్పార్ కళ్లో? ఇవర్ పోనవక్షియేపోవార్ కళ్లోః ఎన్ఱుపార్త్తు. అథవా, "ఆచార్యప్రాచార్యసన్నిపాతే ఆచార్య ఏవోపసజ్గ్రాహ్యః' ఎన్గిఱన్యాయత్తాలే.నాముమ్ మహారాజరుమానాల్ నమ్మైయనువిధానమ్ పణ్ణువార్ కళ్లో వెన్ఱుపార్త్తువెన్ఱుమామ్.(చ)శబ్దత్తాలే ముఖమ్పార్త్తవళవిలేయు మన్ఱిక్కే ఇజ్గితజ్గళైయుమ్హృదయత్తిలే ఓడుకిఱవార్త్తైయైయుమ్పార్త్తపడియై సముచ్చయిక్కిఱతు (ఈషదుత్స్మయమానః) తామ్నోక్కప్పుక్క నమ్మైయుమ్పార్త్తపడి అర్థత్తై ప్పణ్ణుమళవన్ఱిక్కే, నామ్శొన్నపక్షత్తుక్కు దూషణమ్శొల్లుమ్బడి తెళివైయుమ్ పిఱప్పిక్కుమా

కాతే ఇతో రుప్రేమస్వభావమిరున్దపడి యెన్నైన్ను స్మితమ్బణ్ణినపడి. “న లమేవలితుకొల్” ఎన్నక్కడవతిజే. (తు) మహారాజర్ శొన్న పక్ష త్తైత్తళ్ళి అతుక్కవ్వరుకే వార్త్తైశొల్ల నినైత్తవేఱుపాడు. అతాకిఱతు. “యమేషనపరిత్యజేత్” ఎన్గిఱవర్త్తైక్కఱిత్తు, “వ్యసనేషు ప్రహర్తార స్తస్మాదయమిహాగతః” ఎన్నునన్దాన్, విట్టుప్పోన్దానెన్నుశొల్లుకై. (లక్ష్మణమ్) మహారాజర్ పరికరత్తిల్ తన్వార్త్తైకేట్పారిల్లామైయాలే, “ప్రాగేవతుమహాప్రాజ్ఞః” ఎన్ను-తమ్నినైవుక్కు మఱ్ఱడక్కడవరాన ఇళై యపెరుమాళైక్కఱిత్తు అరుళిచ్చెయ్తార్. (పుణ్యలక్షణమ్) ఇవ్వళి పుళగణాగత్తై విడాతేవార్త్తైయాలే మహారాజర్ పక్షత్తుక్కు అవ్వరుకేవార్త్తై శొల్లక్కడవరెన్ను తచ్ఛ్రవణ కౌతూహలమ్ వడివిలేతోన్ఱు మ్బడియాన నఱ్కుఱియైయుడైయవర్. (ఇతివాక్యముపాచ) మహారాజర్ తమ్మైక్కొణ్డాడుమ్బడి అవర్ ప్రేమాతిశయత్తైక్కొణ్డాడినప్రకారత్తైయుమ్, అవర్శొన్నపక్షత్తుక్కు అవ్వరుకేవార్త్తై శొన్నప్రకారత్తైయుమ్జొల్లుకిఱతు. (హా) తమ్మైస్సైపారాతే ఇప్పడికొణ్డాడువతే! ఇతెన్న నీర్మైయెన్నుమ్ అవర్పక్షత్తుక్కవ్వరుకే ఉత్తరజ్ఞాన్బతే! ఎన్నుమ్ ఋషి కొణ్డాడుకిఱాన్. (కాకుత్స్థః) ఇన్దాధికళుక్కుమ్ ఇరుక్కడియిట్పెఱ న్దారైక్కొణ్డు తఙ్గళ్ వన్నియమఱుత్తు క్కొళ్ళుమ్బడియాన తఙ్గుడియిట్పెఱప్పాల్ వన్దమేన్మైపారాతే తాఴవార్త్తై శొల్లునతేఎన్నై. (సత్యపరాక్రమః) అమోఘపరాక్రమః. వ్యాపరిక్క వేణ్డాతపడి ఎతిరికళ్ ముడికినాల్ పరాక్రమిక్కవల్లారైప్పోలే, పతకమ్మాడిన్దాలుమ్ ఉత్తరజ్ఞప్రతివాదికళై వెల్లవల్లవర్. ౯౭.

తాత్పర్యము.— ఇట్లు సుగ్రీవుండాడిన మాటలను శ్రీరాములువినిఅంపటనిజాభి చిఱునగవునవ్వి లక్ష్మణునితో నిట్లుపకాణించిరి.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭-వ సర్గము, ౭-వ శ్లోకము.

అవతారికై. అవర్ తామ్ శొల్ల ప్పుకుకిఱ ఉత్తరత్తినుడైయ ప్రాబల్యమ్ తోన్ఱుకైక్కాక ఇవర్ శొన్న వార్త్తైయిఱ్కనత్తై క్కొణ్డాడు కిఱార్.

మూ॥ అనధీత్య చ శాస్త్రాణి వృద్ధా ననుపసేవ్యచ।
నశక్య మీదృశం వక్తుమ్ య దువాచ హరీశ్వరః ॥ ౭.

అర్థము.— హరీశ్వరః-వానరాధిపతియైన సుగ్రీవమహారాజు, యత్ -ఏమాటను ఉవాచ-చెప్పెనో, (దానిని) శాస్త్రాణి-శాస్త్రములను, అనధీత్యైచ- చదువకయు, వృద్ధాన్ - పెద్దలను, అనుపసేవ్యచ-సేవింపకయు, ఈదృశం-ఇట్లు, వక్తుమ్ - చెప్పుటకు, నశక్యమ్-సాధ్యముకాదు

వ్యా॥ (శాస్త్రాణ్యనధీత్య, వృద్ధాంశ్చానుపసేవ్య, ఈదృశంవక్తుంనశక్యమ్)ఒరుశాస్త్రత్తైయుమ్ ఒరుఆచార్యనైయుమ్ ఒరుకాలడిప్పాడానబుద్ధిమానైయుముడైయవనుక్కు చ్చొల్లలామ్వార్త్తైయన్ఱు (ఈదృశమ్) ఇవ్వార్త్తై ఒరుపిఱర్క్కుప్పోలియాకవు జ్ఞానాల్లవొణ్ణాతు. "శైక్ష్యంశాస్త్రసమూహేషుప్రాప్తః" ఎన్ఱుమ్- "వృద్ధోపసేవీ" ఎన్ఱుమ్ -"యస్తుదోషస్త్వయాప్రోక్తః" ఎన్ఱుమ్ మేలేశొల్లప్పడుకిఱతమ్మాలుజ్ఞానల్లప్పోకాతెన్ఱుకరుత్తు. (యదువాచ) సామాన్య నిర్దేశత్తాల్ ఇవర్వార్త్తైయై అనుభాషిక్కవుమ్ ముడియాతెన్నై. (హరీశ్వరః) ఇతుక్కుసదృశమేతెన్నిల్, ఇవర్ పెరుమైక్కుసదృశమెన్నై. ౭.

తాత్పర్యము.— సమస్తవానరులకు అధిపతియైన సుగ్రీవ మహారాజు చెప్పిన మాటలనువినఁగా శాస్త్రములను జదువక సంప్రదాయార్థములను దెలిసిన పెద్దలను శుశ్రూషచేయక యింతశ్రేష్ఠముగాఁజెప్పుటకు సాధ్యముగాదు.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭- వ సర్గము, ౯ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇప్పడి ఇళైయ పెరుమాళ్ నోక్కి మహారాజరై ప్రశంసిత్తు, శ్రీవిభీషణాళ్వానై విశ్వసనీయనెన్ఱు తామ్శొల్లప్పుకుకిఱ

1 అడిప్పాడాన- సారమైన

వార్తైరాజాక్కళెల్లార్ పక్కలిలుముళ్ళతెన్ఱు మహారాజరై క్కుఱిత్తువార్తైశొల్లుకిఱార్.

మూ॥ అస్తి సూక్ష్మతరం కించి ద్య దత్ర ప్రతిభాతి మే।
ప్రత్యక్షం లౌకికం వాపి విద్యతే సర్వరాజసు॥   ౯౯

అర్థము,— అత్ర-ఈవిషయమందు, సర్వరాజసు-సమస్తరాజులయందు, ప్రత్యక్షమ్-అగుపడునట్టిదియు, లౌకికమ్వాపి లోకసిద్ధమైనదియు, యత్ - ఏది, విద్యతే - ఉన్నదో, మే-నాకు, ప్రతిభాతి - భాసించుచున్నదో, సూక్ష్మతరమ్ - (అట్టి) అతిసూక్ష్మమైన, కించిత్-ఒకానొకఅర్థవిశేషము, అస్తి-ఉన్నది

వ్యా. (అస్తిసూక్ష్మతరమ్) మహారాజర్ కీళ్ చ్చొన్న వార్తై సూక్ష్మమ్, ఇతు-సూక్ష్మతరమ్, ఇతుక్కు మేలొరు అర్థమిల్లామైయాలే, ఒరుతప్పైప్పొఱుప్ప తెన్ఱిల్లామైయాలేయుమ్, ఎల్లావర్తుక్కుమ్మేలానవార్తైయెన్నై. ఎజ్ఞనేయెన్నిల్, మహారాజర్ పక్కలిలుమ్ ఉక్తానుభాషణమొழியయ అర్థాన్తరమిల్లై, పెరుమాళుమ్ ఇవర్ప్రేమాన్ధ్యత్తైప్పోక్కుకైక్కుత్త న్ద్రోళ్పలియైప్పేశుకిఱారిత్తనై, ఆకైయాలే,ఎల్లావర్తుక్కుమ్మేలానవార్తై యితు. (కించిత్) మహారాజర్వార్తైక్కు అవ్వారుకాయిరుక్కచ్చెయ్తే,"కించిత్"ఎన్ఱు-స్వోక్తియాకైయాలే లఘువాకప్పేశుకిఱార్. (యదత్రప్రతిభాతిమే) విభీషణ విషయాకారత్తిల్. (ప్రత్యక్షమ్) సర్వప్రత్యక్షసిద్ధమ్. (లౌకికంవాపి) ప్రత్యక్షమేయాకిలుమ్జ్ఞాతివధమ్దోషమన్ఱోవెన్నిల్,ఎల్లార్క్కుమ్ఏఱువతొన్ఱు. ఎజ్ఞనేయెన్నిల్, (విద్యతేసర్వరాజసు) ఎల్లారాజాక్కళ్ పక్కలిలుమ్. ①పరిమాఱువతొన్ఱు"సర్వరాజసు"ఎన్కైయాలే, మహారాజర్ పక్కలిలుమ్ ఉళ్ళతొన్ఱు, నమ్బక్కల్ ప్రేమాన్ధ్యత్తాలే మఱన్దారిత్తనై.   ౯౯.

తాత్పర్యము,— సుగ్రీవుఁడు చెప్పిన దానికంటెను సూక్ష్మమైనదై, సమస్తరాజులయందును గనుపడుచున్న లోకసిద్ధమైన అర్థవిశేషమొకటి నాకుఁదోఁచుచున్నది.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

---

① పరిమాఱువతు-నడచుట.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮ - వ సర్గము, ౧౦ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. అప్పర్థమ్ ఇన్న తెన్గిఱార్ అమిత్రాః ఇత్యాది యాలే

మూ. అమిత్రా స్తత్కులీనా శ్చ ప్రాతిదేశ్యా శ్చ కీర్తితాః ।
వ్యసనేషు ప్రహర్తార స్తస్మాద యమిహాగతః ॥ ౧౦.

అర్థము—— వ్యసనేషు-ఆపత్తులయందు, ప్రహర్తారః-ప్రహరించువారు, తత్కులీనాః-ఆకులమునందుబుట్టిన జ్ఞాతులును, ప్రాతిదేశ్యాశ్చ- ప్రక్కదేశమందుండునారును, అమిత్రాశ్చ-శత్రువులుగా,కీర్తితాః- చెప్పఁబడియున్నారు.తస్మాత్-అందువలన అయమ్-ఈతఁడు, ఇహ-ఇక్కడికి, ఆగతః-వచ్చినవాఁడాయెను

వ్యా. (వ్యసనేషుప్రహర్తారః, తత్కులీనాశ్చ, ప్రాతిదేశ్యాశ్చ, అమిత్రాఃకీర్తితాః) రాజాక్కళుక్కు వ్యసనఙ్గళ్ వన్దాల్, ప్రహర్తాక్కళావార్ ఇరణ్డుకోటి, తత్కులీనరాన అమిత్రరుమ్, ప్రాతిదేశ్యరాన అమిత్రరుమ్. తత్కులీనరాకిఱార్, వీరకులజాతర్, ప్రాతిదేశ్యరాకిఱార్, ప్రతిదేశవర్తికళ్, అనన్తర దేశవర్తికళ్ణ్పడి, (వ్యసనేషు) అవర్కళిల్ అన్యతమనై వ్యసనఙ్గళ్ ప్రాప్తఙ్గళాయుళ్ళవిడత్తిలే. (ప్రహర్తారః కీర్తితాః) ప్రహరిప్పార్కళెన్ఱు నీతిశాస్త్రవిత్తుక్కళాలే శొల్లప్పడానిన్ఱార్కళ్. అమిత్రాః - కీర్తితాః ఎన్ఱుమామ్. (తస్మాదయ మిహాగతః) రావణన్ఱనక్కు నమ్మాలే వ్యసనఙ్గళ్ వన్దవాఱే, కులీననాననమ్మై ప్రహరిక్కుమెన్ఱు అవన్నలియక్కూడుమెన్ఱు అత్తాలే వన్దాన్. జ్ఞాతికళెల్లార్క్కుమొవ్వాతో? ఇవనుక్కు విశేషమేన్? ఎన్నవొణ్ణాతు, అవనుక్కు హితజ్ఞోల్లుకిఱవిడత్తిలే నమ్ముడైయ ఉత్కర్షమమ్ అవనుడైయ అపకర్షముమ్ద్దోన్ఱచ్చొన్నాన్, అత్తాలే ఇవన్పక్కలిలే శత్రుబుద్ధిపణ్ణక్కడవన్, అత్తాలే వన్దాన్ అథవా,అవనుక్కు వ్యసనమ్వన్దవళవిలేఅవనుక్కు ఇవన్ జ్ఞాతియాకైయాలే నమ్మైక్కొణ్డు అవనై నలియవన్దానాకవుమామెన్ఱు ఒరువ్యాఖ్యాతాశొన్నాన్. ఇవై యిరణ్డిలుమ్, "యమేషనపరిత్యజేత్"

ఎన్నుశొన్న ఇవరైక్కుడైత్తు ఇవరుడైయ శుద్ధియే సాధిక్కుమారాకైయాలుమ్, మేల్ 'మానయన్తిస్వకాన్ హితాన్' ఎన్ఱుశొల్లుకైయాలుమ్, ముఱ్పట్టతేపొరుళాకక్కడవతు.

ఆకఇశ్లోకత్తాల్, అవనుక్కు అజ్ఞీవన్దానాకిలుమ్ సజ్జాతీయ్యాన్, నమ్మైక్కొణ్డు అవనైనలియవన్దానాకిలుమ్ సజ్జాతీయ్యాన్, ఉభయ పక్షత్తాలుమ్ "యమేషనపరిత్యజేత్" ఎన్నుమవనల్లన్, నమక్కు సహకారియెన్ఱు తాయిత్తు. ౧౦౦.

తాత్పర్యము:— విపత్కాలమునందు హానిజేయువారు శత్రువులుగాను, ండు జ్ఞాతులును అనన్తరదేశస్థులుగానునున్నారు. గాన నీతంతడిక్కడికివచ్చి చేరెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళే శరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮- వ సర్గము, ౧౧ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. స్వకులజరాయ్ అభిమతరాయిరుప్పారైక్కొణ్డాడుమతొ త్రియ నలియక్కూడుమోవెన్న శొల్లుకిఱార్.

మూ. అపాపాస్తత్కులీనాశ్చ మానయన్తి స్వకాన్ హితాన్ ।
ఏష ప్రాయో నరేన్ద్రాణాం శఙ్కనీయ స్తు శోభనః॥౧౧॥

అర్థము — అపాపాః-దోషరహితులైన, తత్కులీనాః-ఆకులమునందుబుట్టిన వారు, స్వకాన్ - స్వకీయులైన, హితాన్-హితపరులైనజ్ఞాతులను, మానయన్త్యేవ - బహుమానింతురే. నరేన్ద్రాణామ్-రాజులను, శోభనః-గుణవన్తుండైన, ఏషః ఈజ్ఞాతి, ప్రాయః-తఱచుగ, శఙ్కనీయః-శఙ్కింపదగినవాడుగాను న్నాడు

వ్యా. (అపాపాః, తత్కులీనాశ్చ, స్వకాన్హితాన్ మానయన్తి) స్వకులజరానాలుమ్ అపాపరాకవేణుమ్. తనక్కుఇష్టవినియోగార్హనాప్పడి హితరానార్ బుద్ధికళైక్కొణ్డాడుమ్పోపత్తెన్నై. చ శబ్దః - అవధారణే. అపాపరేయాక వేణుజ్ఞాన్నై. (నరేన్ద్రాణాం ఏష శోభనః ప్రాయశ్శఙ్కనీయః) లోకత్తిల్ పాపిష్ఠర్ పెరుత్తిరుక్కైయాలే, రాజాక్కళుక్కు బన్ధుసంభావనారూపమాన ఇన్దశోభనస్వభావమ్ప్రాయశ్శఙ్కనీయమ్. ఇన్దస్వభావముడైయానుక్కు చ్చురుకక్కుమెన్నై. రాజాక్కళిల్ వైత్తుక్కొణ్డుబన్ధుసంభావనారూపమాన ఇన్దశోభనస్వభావత్తై

యుడైయవర్ శఙ్కనీయనెన్ఱు పురుషపరమాకవుమామ్ నిర్ధారణేషష్ఠీ. (తు)శబ్దః-అవధారణే శఙ్కనీయనేయన్ఱై. "హితంవాక్యముక్తవన్తమ్" ఎన్ఱుమ్- "మయాహితైషిణా" ఎన్ఱుమ్✿అనుకూలనాకైయాలే ఇష్టవిని యోగార్హనాయిరున్దానే యాకిలుమ్, విభీషణన్ పరహింసారుచియాయ్ పాపిష్ఠనాయ్ప్పోన్ద రావణనైక్కాట్టిలుమ్ అధిక సంభావనైయిల్లై,హింసై యే సంభావితమెన్ఱై. ౧౦౧

తాత్పర్యము — హితపరులైన తమజ్ఞాతులను సన్మానించుధర్మిష్ఠులైన రాజులు గూడ ప్రజ్ఞాశౌర్యములుగల జ్ఞాతియెడల శఙ్కతోడనె వర్తించుదురు, ధర్మలేశము దెలియనిరావణునివంటిపాపి యేదోషమునకువడిగట్టడు?

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮- వ సర్గము, ౧౨-వ శ్లోకము,

అవతారికై. "వర్జయిత్వా ద్విషద్బలమ్" ఎన్ఱు శత్రుబలపరిగ్రహత్తిల్ సూతోరు దోషమ్ శొల్లప్పట్టతు, అవ్వళవిలే ఒరువిశేషముణ్డు, అత్తైనాన్ శొల్లక్కేళుమెన్గిఱార్

మూ. యస్తు దోషస్త్వయా ప్రోక్తో హ్యాదానేఽరిబలస్యచ ।
తత్ర తే కీర్తయిష్యామి యథా శాస్త్రమిదం శృణు॥ ౧౨.

అర్థము — అరిబలస్యచ-శత్రుబలముయొక్కయు, ఆదానే-పరిగ్రహించుటయందు, యః-ఏ, దోషస్తు-ప్రత్యవాయమైతే, త్వయా-నీచేత, ప్రోక్తః-చెప్పబడెనో, తత్ర-ఆవిషయమందు, తే-నీకు, యథాశాస్త్రమ్-శాస్త్రప్రకారము,కీర్తయిష్యామి-చెప్పెదను, ఇదమ్ దీనిని, శృణు-వినుము

వ్యా. (అరిబలస్యచ ఆదానే హియో దోషస్త్వయా ప్రోక్తః తత్రతు) శత్రుబలంపరిగ్రాహ్యమల్లవెన్ఱు దోషఙ్గళైక్కల్లామ్ నీర్ తలైయాకచ్చొన్న వతిలే సఙ్గ్రాహ్యనాయిరుక్కైక్కొరు హేతువుణ్డు, అన్ద విశేషత్తై క్కేళుమెన్గిఱార్. (యథాశాస్త్రమ్) శత్రుబలమ్ అపరిగ్రాహ్యమెన్ఱు నీర్ నీతిశొల్లుకిఱీరాక ఉమ్ముడైయ ప్రేమత్తై వెళియిట్టీరిత్తనై.

✿ అనుజనాకైయాలే - ఎన్ఱుపాఠాన్తరమ్.

అప్పడియన్నిక్కే, శాస్త్రీయానతిక్రమేణ శొల్లుకిఱోమెన్నై. (తేకీర్తయిష్యామి) దోషఙ్గళ్ళా ఉమ్ముడైయ హృదయమిశైయుమ్బడిక్కచ్చొల్లుకిఱోమెన్నై. (ఇదంశృణు) నాఙ్ఞశొన్నతుక్కు విరుద్ధమెన్నాతల్, రాజాక్కళెన్నాతల్, నమ్బక్కల్ సఙ్గత్తాలెన్నాతల్, ఉపేక్షియాతే ఇత్తైక్కేట్టుత్తారుమెన్నై. ౧౦౨.

తాత్పర్యము — శత్రుబలమును పరిగ్రహింపకూడని దోషములలో మొదటిది గానీవుజెప్పినదానిలోనే పరిగ్రహించుటకు శాస్త్రీయమైనహేతువున్నది. ఆవిశేషము జెప్పెదవినుము

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮- వ సర్గము, ౧౩-వ శ్లోకము.

అవతారికై. కీఴ్ తుశబ్దత్తాలే శొన్నవిశేషమ్ ఇన్నతెన్గిఱార్.

మూ. న వయం తత్కులీనా శ్చ రాజ్యకాఙ్క్షీ చ రాక్షసః।
పణ్డితా హి భవిష్య న్తి తస్మా ద్గ్రాహ్యో విభీషణః॥౧౩.

అర్థము.— రాక్షసః-రక్కసుఁడు, రాజ్యకాఙ్క్షీ - రాజ్యాపేక్ష కలిగినవాఁడు, వయమ్-మేము, తత్కులీనాః-ఆకులమునందు బుట్టినవారము, న-కాదు, పణ్డితాః- విచక్షణులు, భవిష్యన్తిహి-ఉందురుగదా, తస్మాత్ ఆకారణమువల్ల,విభీషణః-విభీషణుఁడు, గ్రాహ్యః- పరిగ్రహింపఁదగినవాఁడు.

వ్యా. (రాక్షసఃరాజ్యకాఙ్క్షీచ, నవయంతత్కులీనాశ్చ, పణ్డితాహిభవిష్యన్తి,తస్మాత్గ్రాహ్యోవిభీషణః)న్నాట్టిలే ఒరురాజావుక్కువ్యసనమ్ వన్దపళవిలే తత్కులీనరాయిరుప్పార్కుమ్ అన్దరాజ్యస్పృహైయుణ్డాకైయాలే అవర్కళ్ తనక్కుసహకారికళల్లామైయాలుమ్,తత్కులీననానవనుడైయరాజ్యత్తైయాశైప్పడుకైయాలుమ్,తత్కులీనరల్లామైయాలే అన్దరాజ్యత్తిల్ స్పృహైయుమిన్నిక్కే- ప్రబలరుమాయిరుప్పారైప్పఱ్ఱి రాజ్యత్తైప్పెఱుకైక్కు యత్నిప్ప పణ్ణానిఱ్కుమ్. ఆకైయాలే,ఇవనుమ్, రావణనుక్కు నమ్మాలే ఓరాపత్తు వన్దపళవిలే రాక్షస

కులీనత్వేన రక్షసరాజ్య కాఙ్క్షియాకైయాలుమ్, కార్యాన్తరత్తై ప్పఱ్ఱి రావణనై యఴియచ్చెయ్యక్కడవతాక పెరియ సంభ్రమత్తోడే కిట్టినతాకవెడుత్తు విట్టిరుక్కిఱనమక్కు అన్దక్కులీనరాజ్య స్పృహై ఇల్లామైయాలుమ్, నమ్మైప్పఱ్ఱి త్తన్నుడైయ రజ్యమ్ పెఱ్ఱానాకిల్ తట్టిల్లై. ఒరు రాక్షసనుక్కు ఇన్దబుద్ధియెల్లామ్ ఉణ్డాకక్కూడుమో? ఉమ్ముడైయ పేరళవాలే అరుళిచ్చెయ్కిఱీరిత్తనైయన్ఱోవెన్న, (పణ్డితాహి భవిష్యన్తి) రాక్షసనెన్ఱిఱ జాతిమాత్రజ్గోణ్డు ఎల్లారైయుజ్కఴిక్కవొణ్ణాతు. ఇవ్వళవుఎణ్ణవల్లారుముణ్డు కాణుమెన్గిఱార్. (తస్మాత్ గ్రాహ్యో విభీషణః) నమ్మైక్కొణ్డు తాన్ రాజ్యమ్ పెఱవన్దవనై యఴియచ్చెయ్కై అప్రాప్తమ్. మేల్ హితకారియాకక్కడవనాకైయాలుమ్ నమక్కు గ్రాహ్యన్. ౧౦౩.

తాత్పర్యము.— రావణునికి రాజ్యభ్రంశము కలిగినయెడల వానికులమునందు బుట్టినరాక్షసుఁడు వానిరాజ్యమును ఆశపడవలయుగాని ఇక్ష్వాకువంశమునందు బుట్టిన మనకు ఆశాలేశముండదుగదా గనుక మనకుసహాయముగనుండి శత్రువులమీద తనప్రతాపముజూపించి వారినిఓడించి రాజ్యముగైకొనవచ్చుచున్నాఁడు. రాక్షసునికిఇంత యోచనయుండునాయని సందేహింపఁబనిలేదు, వారిలోను దీర్ఘాలోచన చేయతగినబుద్ధిమంతులనేకులుండవచ్చును, గనుక విభీషణుని పరిగ్రహించుటయేయుక్తము.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮-వ సర్గము, ౧౪-౧౫-వ శ్లోకములు.

అవతారికై. తిరువడి అవన్ పరవుక్కు హేతువాకప్పేశ్పడచ్చొన్న ఐశ్వర్యార్థిత్వమ్ తమక్కు పూర్వపక్షమాకైయాలే అత్తైముప్పడ ఉపపాదిత్తు అవనుడైయ శుద్ధిప్రకర్షత్తైయే సిద్ధాన్తిక్కిఱార్ అవ్యగ్రాః ఎన్ఱు తొడఙ్గిమూన్ఱు అర్థత్తాలే.

మూ. అవ్యగ్రాశ్చ ప్రదుష్టాస్తే న భవిష్యన్తి సఙ్గతాః।
ప్రణాదశ్చ మహానేష తతోఽస్య భయమాగతమ్॥౧౪.
ఇతి భేదం గమిష్యన్తి తస్మాద్గ్రాహ్యో విభీషణః।

అర్థము — ప్రదుష్టాః మహాదుష్టులైన, తే-వారు, అవ్యగ్రాః-పరకుండువారు ను, సజ్జతాశ్చ-చేరినవారును, నభవిష్యన్తి-గారు, ఏషః-ఈ, ప్రణాదః-ప్రేమచెబుట్టినధ్వని, మహాన్-గొప్పది, తతః-అందువలన, అస్య-ఈతనికి, భయమ్-భీతి, అగతమ్-వచ్చెను, ఇతి-గనుక, భేదమ్ వేరుబాటును, గమిష్యన్తి-పొందగలరు, తస్మాత్-అందువలన, విభీషణః-విభీషణుఁడు, గ్రాహ్యః-పరిగ్రహింపఁదగినవాఁడు.

వ్యా. (ప్రదుష్టాః తే) మికవుమ్దుష్టరాకిఱార్-నినైవుమ్ శొల్లవుమ్ శెయలుమ్ భేదిత్తిరుక్కు మవర్కళ్. (అవ్యగ్రాశ్చనభవిష్యన్తి) పతఱాతేయుమిరార్కళ్. ఇజ్జుళ్ళార్, "వధ్యతామ్" ఎన్బారుమ్ "ఆరాయవేణున్" ఎన్బారుమాకానిన్టాల్, పతఱాతిరుప్పారిలై. ఇవర్కళ్ పక్కల్ పతఱ్ఱజ్జడ్డిలోమ్. (సజ్జతాశ్చనభవిష్యన్తి) "సుగ్రీవం తాంశ్చ సంప్రేక్ష్య" ఎన్టుమ్-"నివేదయతమామ్" ఎన్టుమ్ శొల్లుకిఱవిడత్తిల్ ఎల్లారుమొరుమిడఱాయిరున్ద్దార్కళ్. ఇవర్కళ్ తన్నిలేశేర్న్దార్కళ్. (ప్రణాదశ్చ) ఇవనుడైయ ధ్వనియుమ్ నమ్మోడేసంబన్ధన్తోఱ్ఱుమ్పడియాయిరున్దతు. "ప్రణాదస్తు శబ్దస్స్యాదనురాగజః" ఇత్యమరః. (మహానేషః) ధ్వనికేట్టార్క్కుమ్ ఇవ నపేక్షిత పూరణమ్పణ్ణియల్లతు కుడియిరుక్కవొణ్ణాతపడి ఆర్తితోఱ్ఱియన్టో ఇరుక్కిఱతు. (ఏషః) నాన్ కేట్టు ఉమక్కుపదేశిక్కిఱేనో? నామిరువరుమ్ కూడక్కేట్టతన్టో. (తతోఽస్యభయమాగతమ్) "వ్యసనేషుప్రహర్తారః" ఎన్గిఱపడియే, అవన్ నమ్మైక్కొల్లుమెన్టు రావణనాలే భయప్పట్టువన్టాన్. (ఇతిభేదంగమిష్యన్తి) ఇతి-హేతౌ. శిలరాలేశిలర్క్కు భయమ్ పిఱన్దాల్, అవర్కళై అవర్కళ్ విట్టుప్పోరువర్కళ్. (తస్మాత్ గ్రాహ్యోవిభీషణః). ౧౦౪.

తాత్పర్యము — ఆదుష్టరాక్షసులకు ఓర్పులేదు ఐకమత్యములేదు ఈతనిగొప్పధ్వనియు మనయందలి అనురాగమునకు సూచకముగనున్నది. ఈతనికిరావణునివలన నేఁడుభీతికలిగినది. ఈకారణములనుబట్టి రాక్షసులనవదలి వచ్చుచున్నాఁడుగాని వేరుగాదు. గనుక విభీషణుని పరిగ్రహించుటయే యుక్తము

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళే శరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము - ౧౮ వ సర్గము, ౧౫-వ శ్లోకము.

అవతారికై. భరతాదికళోడు దేవర్ పరిమాఱప్పోన్దవై దేవరరుళిచ్చెయ్య క్కేట్టిరున్దోమ్, జ్యేష్ఠభ్రాతా నలియప్పుక ఇవన్ అజ్ఞై పోన్నాన్నాకైయాలే, ఇవన్ నమక్కుగ్రాహ్యనెన్రు దేవరరుళిచ్చెయ్కిఱతు యుక్తమోవెన్న, శొల్లుకిఱార్.

మూ. న సర్వే భ్రాతర స్తాత భవన్తి భరతోపమాః॥ ౧౦౫
మద్విధా వా పితుః పుత్రా స్సుహృదో వా భవద్విధాః॥

అర్థము,— తాత! నాయనా! సర్వే-అందఱు, భ్రాతరః-సహోదరులు, భరతోపమాః-భరతునుపమానముగాగలవారుగా, నభవన్తి-కారు, పితుః-తండ్రికి, పుత్రాః - కొమరులు, మద్విధావా- నాబోటివారును- సుహృదః- స్నేహితులు, భవద్విధావా-మీబోటివారును (ఉండరు).

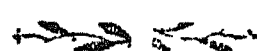
వ్యా. (తాతసర్వేభ్రాతరః భరతోపమానభవన్తి) పిళ్ళైభరతనుడైయపడి భ్రాతృత్వ ప్రయుక్తమల్ల,భరతత్వప్రయుక్తమైనై. "పడియిల్ కుణత్తుప్పరతనమ్బి"ఎన్నక్కడవతిఱే. అతాకిఱతు-నడువిలాచ్చి రాజ్యశుల్కైయాకైయాలుమ్, దేవాసుర సఙ్గ్రామత్తిల్ వరప్రదానత్తాలుమ్, ఐయర్ తమక్కు రాజ్యఙ్గొడుక్క, నాముమ్ అవర్ సన్నిధియిల్ కొడైయైయనాదరిత్తుక్కాట్టిలేపోనపిన్బు, తాయ్ వళ్ళియేఒరుజ్గ ప్రాప్తమాయిరుక్క అతుశెయ్యాతే కాట్టిలేతొడర్న్దువన్దు, "ఉమ్ముడైయరాజ్యత్తై నీరేకైక్కొళ్ళుమ్" ఎన్రు-నిర్బన్ధిప్పానొరు భ్రాతావుణ్డో? అతుక్కుమేలే నమక్కుప్రీత్యర్థమాక తనక్కుప్పారున్దాతరాజ్యత్తై యేఱెట్టుక్కొణ్డు నాన్ కాట్టిప్పొట్కశొత్తళవన్రిక్కే పట్టైవీట్టిలేయిరుస్తుపడువానొరుభ్రాతావుణ్డో?ఇతువేయన్రు లోకవ్యవహారత్తుక్కు దృష్టాన్తమ్, అన్రిక్కే, ఉల్లోకమాయిరుప్పతు ఇన్నమ్శిలవ్యక్తికళుణ్డెన్రు ప్రస్తుతస్థైర్యార్థమాక ప్రతిపాదిక్కిఱార్. (మద్విధావాపితుః పుత్రాః) పిత్రమాన్గళిల్ నమ్మోడొప్పారిల్లై. అఱుపతినాయిరమాణ్డు మలడునిన్రు

పిన్ను, ‘‘మహతాతపసా’’ఎన్ను-కన త్తితవసై న్నప్పణ్ణినమ్మైప్పోళ్ను నమ్మెక్కో ణ్ణుప్రాణధారణమ్పణ్ణిప్పోన్దు నమ్ముడెయవ్యతిరేకత్తిలే లోకాన్తరజ్ఞత రానమ్మెయరైప్పోలే యిరుక్కుమ్పితాక్కళై యుడైయరాయిరుప్పా ర్నమ్మైయొత్తయఉణ్డో? నమక్కేఉళ్ళతోరేక్ష్రమన్నోపితు. అథవా- పితుః పుత్రర్కళిల్ నమ్మోడొప్పారిల్లై, రాజ్యత్తు క్కురియోమాయ్ నమ్మైయరాలే స్వేచ్ఛాదత్తమాయిరుక్కిఱ యౌవరాజ్యత్తుక్కునడువిలాచ్చియాలే విఘ్నమ్పిఱక్క, అతిల్ వివాదమ్పణ్ణాతే పితృవచనత్తై యేయాదరిత్తు నెడునాళ్ వనవాసమ్ పణ్ణప్పోన్దనమ్మైప్పోలేయిరుప్పారుమ్ శిలరాజపుత్రరుణ్డోవెన్నుమాం. ‘‘వ్యాసస్సాధుః’’ ఎన్నాల్పోలే మహారాజర్ తెళివుక్కుఱుప్పాన యథార్థోక్తియాకైయాలే ఆత్మప్రశంసైయిల్లై (సుహృదోవాభవద్విధాః) ఉమ్ముడైయ సౌహార్దముమ్ సుహృత్త్వసామాన్య ప్రయుక్తమన్ను. నీర్ మున్ వరక్కడవతాకప్పణ్ణినసమయత్తై అల్పమ తిలఙ్ఘిక్క, అతుపాఱాతే, ‘‘త్వాంతుసత్యా దతిక్రాన్తం హనిష్యామి సబాన్ధవమ్’’ ఎన్ను-నాన్ కుపితనాయ్ పిళ్ళైమైకొణ్డువరక్కాట్ట, అవనుమ్ అతికుపితనాయ్ చొల్లక్కడవతల్లాతవార్త్తైయైచొన్నవిడత్తిలుమ్, ఒన్ధత్తైయేపార్త్తు భీతరాయ్, నమ్పక్కల్ ప్రేమాతిశయత్తాలే శరణమ్పుకున్దవనైయుమ్ శత్రువెన్ను అస్థానేభయశఙ్కైకళాయిరుప్పార్ శిలసుహృత్తుక్కళ్ పుఱమ్బేయుణ్డో? ఉమక్కేఉళ్ళతొన్ఱో? ఆనపిన్ను, లోకవ్యవహారత్తైప్పార్త్తాల్ రావణన్ ఇవనైనలియనినైక్కైయుమ్, అవనోడు ఇవన్ భిన్ననాయ్ పోరుకైయుజూక్కడుమన్నై. ౧౦౫౪.

తాత్పర్యము — తనకు రాజ్యమిచ్చునటుల తనతల్లిపొందిన వరము ననాదరించి నా వెనుక అడవికివచ్చి రాజ్యము గైకొమ్మని బలాత్కరించు భ్రాతయు సుఖోత్తరమైన రాజగృహమునందుండియు నా ముఖోల్లాసము కొఱకు తనకిష్టము లేని రాజ్యము నెత్తి మీదవేసుకొని నేనడవియందు పడుకష్టమంతయు నావిశ్లేషముచేబడునట్టి భ్రాతయుం భరతుడుదక్క వేరికలడా? నావిశ్లేషమందు ప్రాణము వదలునంత వాత్సల్యము గలతండ్రులు గలవారు నాకంటె నెవ్వరున్నారు చెప్పినగడువుకు రాక కొంతతడవు జేసిన మాత్రమున

కోపగించి బంధుమిత్రసహితముగ హతముజేసెదనని ధనుస్సుయెక్కుపెట్టినను ప్రతికోపింపక మైత్రిబంధమునుతుంచక శరణుజొచ్చినవాడును అనుకూలినిగూడ ప్రతికూలుడేమోనని అతిశంకజేయు ప్రేమాంధముగల స్నేహితులును నీకంటె వేరుగలరా? లోకమునందట్టి మహానుభావులు అరుదుగనుండినను సాధారణముగ లోకవ్యవహారమునుజూచిన అన్నయైనరావణుని బాధపడలేక శరణుజొచ్చుచున్నాడని పలుచుటయుక్తముగానున్నది

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮-వ సర్గము, ౧౭-వ శ్లోకము.

అవతారికై ఇప్పడి శరణాగతనాన విభీషణాళ్వాన్పక్కల్ పెరుమాళుక్కుణ్డాన పక్షపాతాతిశయత్తైక్కణ్డు, మహారాజరుమ్ స్వాపేక్షితసిద్ధిక్కాక ఇళైయపెరుమాళైయుమ్ కూట్టిక్కొణ్డు శరణమ్పుక్కు—ఒరువార్త్తై శొల్లుకిఱార్.

మూ. ఏవ ముక్త స్తు రామేణ సుగ్రీవ స్సహ లక్ష్మణః । ౧౦౬.
ఉత్థాయేదం మహాప్రాజ్ఞః ప్రణతో వాక్య మబ్రవీత్ ॥

అర్థము — రామేణ-శ్రీరామునిచేత, ఏవమ్-ఇట్లు, ఉక్తః-చెప్పబడిన, మహాప్రాజ్ఞః-విశేషజ్ఞానముగల, సుగ్రీవస్తు-సుగ్రీవుడైతే, సహలక్ష్మణః- లక్ష్మణునితోగూడుకొన్నవాడై, ఉత్థాయ-లేచి, ప్రణతః-నమస్కారముజేసినవాడగుచు, ఇదమ్-ఈ, వాక్యమ్-మాటను, అబ్రవీత్-నుడివెను.

వ్యా. (రామేణఏవముక్తస్సుగ్రీవస్తు) పెరుమాళ్ తమ్మైయనుకూలిత్తు చ్చొన్నపడియాలుమ్, తమక్కుప్పదకమ్మట్టినపడియాలుమ్, అవర్ వత్తైయేపోక ప్రాప్తమాయిరుక్క, పిన్నైయుమవరోడు వేఱుపట్టు అవరైత్తమ్పక్కలయిలే పోక్కయత్నమ్పణ్ణినపడి (సహలక్ష్మణః) తమ్మిలుమ్పరివరెన్ను, "లక్ష్మణస్యాగ్రతః" ఎన్ను-ప్రథమత్తిలే కూట్టిక్కొణ్డాఱ్పోలే, ప్రపత్తిక్కుమవరైక్కూట్టిక్కొళ్ళుకిఱార్. (ప్రణతః) శత్రుక్కళ్ పణ్ణుమ్ ప్రపత్తియేయన్నిఱే ప్రపత్తియావతు, అనుకూలర్ పణ్ణుమ్ ప్రపత్తిక్కు మిరఙ్గవేణ్డావో? ఎన్ను అవనుడైయ ఒరుశరణాగతిక్కు అప

వాదమాక ఇరణ్డుశరణాగతియైచ్చొణ్ణుకిఱారెన్ఱుకరుత్తు. (మహాప్రాజ్ఞః) తమక్కు ప్పదకప్పుట్టిన దశైయిలుమ్ శరణాగతి సాధ్యర్ పెరుమాళెన్ఱు అఱికై.(శ్రద్ధాయ ప్రణతః ఇదం వాక్యమబ్రవీత్). పెరుమాళ్ తన్నై అళ్ళియెడుత్తు,"నీర్ శొన్న కార్యమ్ శెయ్కిఱోమ్" ఎన్ఱుశొల్లుమ్పడి తిరువడికళిలే విఴున్దుకిడన్దవారై యై విణ్ణప్పఞ్జెయ్ తార్.   ౧౦౬-౪.

తాత్పర్యము — శ్రీరాములిట్లు సెలవొసంగ సుగ్రీవుఁడు లక్ష్మణునితో గూడ లేచి నమస్కరించి మఱల శ్రీరాములతో నిట్లు విన్నవించుకొనుచున్నాఁడు

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళే శరణమ్

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮-వ సర్గము, ౧౮-వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇప్పడి ప్రసన్నరాయ్ ప్రపన్నవాక్యమ్ కేట్టరుళుమవరెన్ఱు, "రావణేన ప్రణిహితమ్" ఎన్ఱు- ముఱ్పడవిణ్ణప్పఞ్జెయ్ తవైతన్నైయే విణ్ణప్పఞ్జెయ్ కిఱార్.

మూ. రావణేన ప్రణిహితం త మవేహి నిశాచరమ్।   ౧౦౭.

తస్యాహం నిగ్రహం మన్యే క్షమం క్షమవతాంవర॥

అర్థము — తమ్ - ఆ, నిశాచరమ్ -రక్కసుని, రావణేన- రావణుని చేత, ప్రణిహితమ్ - ప్రణిధి కార్యమునందు నియోగింపబడిన వానిగా, అవేహి - ఎఱుఁగుము, క్షమవతాంవర!- తాళిమిగలవారిలో శ్రేష్ఠుఁడా! తస్య-అతనియొక్క! నిగ్రహమ్-చంపుటను, క్షమమ్- తగినదానినిగా, మన్యే- తలఁచుచున్నాను.

వ్యా. పునర్వచ నత్తుక్కు ప్రయోజనమ్-అవన్ శరణమెన్ఱవారైయిలే అపహృత చిత్తరాయిరున్ద వళవిలే యాయిఱ్ఱు నామవైశొల్లిఱ్ఱు, నామ్శరణ మ్పుక్కపిన్పు తెళిన్దు నల్ వారై కేట్పరెన్ఱు మున్పశొన్న వైతన్నైయే తిరువుళ్ళత్తిలే పడుత్తుకై. (నిశాచరమ్) కళ్ళరైప్పోలే మధ్యరాత్రియిలే వుఱప్పట్టు ప్పరహింసైయై ప్పణ్ణికొణ్డుతిరియుమ్ జన్మమెన్ఱు ఇవన్ తన్నై తిరువుళ్ళత్తి ల్పడామైయిలే ఇవన్న

మక్కు సహకారియెన్ఱు రుళిచ్చెయ్‌తతు, అత్తాలే "నిశాచరమ్" ఎన్గిఱార్. ౧౦౭౪

తాత్పర్యము.— మునుపు చెప్పిన దేమనిల చెప్పెదనని కోపగించకుడు ఒక్క నిశరణాగతికి బదులు మేమిద్దరము శరణాగతిజేసెదము, మామని విలంబింపుడు. వాఁడు దొంగలవలె రాత్రులయందు బయలువెడలి పరహింసజేయు జాతియందుపుట్టిన విషయ మునుగమనించినయెడల తామిట్లు సెలవిచ్చియుండరు వాడునిక్కముగ రావణునిదూతయే. వానిని చంపుటయేయుక్తము అపరాధములను క్షమించుటయందు మీరెంతఓర్పుగల వారైనను ఆఓర్పునకు విషయము వీడుగాగు

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడిగళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭ - వ సర్గము, ౧౯ -వ శ్లోకము.

మూ. రాక్షసో జిహ్మయా బుద్ధ్యా సన్దిష్టోఽయ మిహాగతః। ౧౭.
ప్రహర్తుం త్వయి విశ్వస్తే ప్రచ్ఛన్నో మయి చానఘ ।
లక్ష్మణే వా మహాబాహో స వధ్య స్సచివై స్సహ॥ ౧౯.

అర్థము — అనఘ! దోషరహితుఁడా! అయమ్-ఈ, రాక్షసః-రక్కసుండు, జిహ్మయా-కుటిలమైన, బుద్ధ్యా-బుద్ధిచేత, సన్దిష్టః-పంపబడినవాఁడై, త్వయి - నీవు, విశ్వస్తే-నమ్మకము గలవాఁడవగుచుండగా, ప్రచ్ఛన్నః-కనబడనివాఁడై, మయి-నావిషయముగను లక్ష్మణేచ-లక్ష్మణునివిషయముగను, ప్రహర్తుమ్-కొట్టుటకు, ఇహ-ఇక్కడికి, ఆగతః-వచ్చినవాఁడాయెను మహాబాహో!-గొప్పభుజములుగలవాఁడా! సః అతఁడు, సచివైస్సహ-మంత్రులతోగూడ, వధ్యః-చంపఁదగినవాఁడు.

వ్యా (అయం రాక్షసః జిహ్మయాబుద్ధ్యా సన్దిష్టః ప్రచ్ఛన్నః ఇహ ఆగతః) నీచజాతి యానవివన్ స్వజాతిక్కు కార్యజ్ఞనాయ్యుమత్తు సైపోక్కి ధార్మికరాన నమక్కు కార్యజ్ఞనాయ్యానాణుమ్. (ప్రహర్తుం త్వయివిశ్వస్తే) దేవర్ విశ్వసిత్తవాఱే సహకారియన్ఱిక్కే యొళ్ళియుమళవన్ఱిక్కే ఉమ్మై నలివతుజ్ఞనాయ్యుమ్. "దోషోయద్యపితస్యస్యాత్" ఎన్ఱు-అతుక్కు ఇశైన్దోమితేయెన్ఱవవరుక్కు ప్పరిహారిక్కైక్కాక, (మయిచ) ఎన్గిఱార్. "త్వయికిఞ్చిత్సమాపన్నే కిఙ్కార్యంసీతయామమ"

ఎన్నుమ్ - "సుహృదో వాభవద్విథాః" ఎన్నుమ్-నీర్ నినై త్తిరుక్క అవెన్న క్కలిలుమ్ నలియుజ్ఞానుమివన్. (లక్ష్మణేవా) "ముహూర్తమపిజీవావః" ఎన్ను-అరుళినీరాకిల్ ఉళరాయిరుక్కు మవరైయుమ్ నలియుమ్. శరణాగతరక్షణమెన్ను ఒరువ్యాజత్తాల్ ఒరురాక్షసనుక్కాక ఎజ్గళియవరైయుమ్ నీర్ ఇళక్కక్కడీర్ పుకుకిఱతు. (అనఘ) ఇస్సిఙ్గోప్పుకళ్ ఉమక్కువారాతొళ్ళున్దిడుకవెన్నుకరుత్తు. (మహాబాహో) ఉమ్ముడైయ తోళ్ళై అణ్డైకొణ్డిరుక్క అవెఙ్గళై శత్రువిన్కైయిలే కాట్టికొడుక్కలామో. ఎఙ్గళ్ పక్కలిలే తణ్ణళియుమ్ అవన్ పక్కలిలే తోళ్ వలియుమాకైయన్నో యుక్తమ్. (సఃసచివైస్సహాఐర్థ్యః) ఆకైయాలే సపరికరనాక అవన్ వధ్యన్.	౧౦౯.

తాత్పర్యము.— ఈరాక్షసుఁడు కుటిలబుద్ధితోఁ బంపబడినవాఁడుగాన నను కూలునివలెనటించి తనకునమ్మకమును బుట్టించి పిమ్మటబాధించుట కిక్కడికివచ్చియున్నాఁడు. వానికిదోషముండినను ఉండనిమ్మనియెదరేమో నీబోటిస్నేహితుఁడు లేఁడనివదించిన నన్నును మిమ్మువిడచి క్షణమైననుజీవింపఁనియెడి లక్ష్మణునిబాధించును. ఒకరాక్షసునికొఱకు ఆశ్రితులమైన మాయిద్దఱిని చేవిడుచుటధర్మముగాదు మీరుదోషరహితులుఁగాన ఈపాపమునకుపడికట్టఁగూడదు మీరుమహాబాహువులైనందుకు తమభుజబలమును ఈశత్రునియందు జూపవలయుఁగాని తమబాహుచ్ఛాయయందు నొదిగియున్నమ్మును చెయివిడనాడుట ధర్మముగాదు. గాన నతఁడును అతనిపరికరమును చంపఁదగినవారు.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము - ౧౮-వ, సర్గము ౨౦-వ శ్లోకము.

మూ. ఏవ ముక్త్వా రఘుశ్రేష్ఠం సుగ్రీవో వాహినీపతిః।
వాక్యజ్ఞో వాక్యకుశలం తతోమౌన ముపాగమత్॥ ౧౧౦.

అర్థము — వాహినీపతిః-సేనాపతియు, వాక్యజ్ఞః-వాక్యములనెఱిఁగిన, సుగ్రీవః-సుగ్రీవుఁడు, వాక్యకశలమ్-వాక్యములయందుసమర్థుఁడైన, రఘుశ్రేష్ఠమ్ రఘుకులతిలకుఁడైనరాముని గూర్చి, ఏవమ్-ఇట్లు, ఉక్త్వా-చెప్పి, తతః-పిమ్మట, మౌనమ్- మిన్నకుండుటను, ఉపాగమత్ - పొందెను.

వ్యా. (రఘుశ్రేష్ఠమ్) శరణాగతనుక్కాక త్తనై యళియవుమా ఱేన రఘువినుడైయ కులత్తార్ కుక్కెల్లామ్ శరణాగతసంరక్షణత్తిల్ ప్రశస్తరాయుళ్ళవరై. (సుగ్రీవో వాహినీపతిః) తామ్ పోనవళ్ళి యైయనువిధానమ్బణ్ణుమ్ పరికరత్తైయుడైయవర్. (వాక్యజ్ఞః) సర్వవచనవ్యక్తికళుడైయ గుణదోషజ్ఞరై యఱియుమవర్. (వాక్యకుశలమ్) ఎతిరికళుడైయ అభిప్రాయపూర్వకమాక వార్తైశొల్లవల్లరై. (ఏవముక్త్వాతతో మౌనముపాగమత్) తమ్—శీర్త్తైయఱియాతవరై నామ్శొల్లువతున్నోవెన్ఱు ప్రణయరోషత్తాలే పేశాతిరున్దార్. ౧౧౦.

తాత్పర్యము — సర్వసేనాధిపతియైన సుగ్రీవుఁడిట్లు రామునితో విన్నవించి మౌనమునుబూనెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము - ౧౮ - వ, సర్గము ౨౧ - వ, శ్లోకము.

అవతారికై. తదనన్తరమ్ నిదానజ్ఞరాన పెరుమాళ్, మహారాజరుడైయ అతినిర్బన్ధహేతువై త్తన్ తిరువుళ్ళత్తిలే నిరూపిత్తు త్తదనురూపమాక వార్త్తై యరుళిచ్చెయ్ కిఱారెన్గిఱతు.

మూ. సుగ్రీవస్య తు తద్వాక్యం రామశ్శ్రుత్వా విమృశ్య చ।
తత శ్శుభతరం వాక్య మువాచ హరిపుఙ్గవమ్॥ ౧౧౧.

అర్థము.— రామః-శ్రీరాముఁడు, సుగ్రీవస్య-సుగ్రీవునియొక్క, తత్ - ఆ, వాక్యమ్-మాటను, శ్రుత్వా-విని, విమృశ్యచ-పరిశీలించి, తతః-పిమ్మట, హరిపుఙ్గవమ్-వానరశ్రేష్ఠునిగూర్చి, శుభతరమ్-శ్రేష్ఠతరమైన, వాక్యమ్-మాటను, ఉవాచ- చెప్పెను

వ్యా. (సుగ్రీవస్యతద్వాక్యమ్శ్రుత్వా) ప్రేమాన్ధరాయ్ హృదయముఱియాతే శొన్నవార్త్తైయైక్కేట్టు. (రామస్తు) ఇవర్ ఉపపత్తిసాధ్యరల్లరెన్ఱ విశేషమ్. (విమృశ్యచ) ప్రేమాన్ధరాయిరుక్కుమవర్ క్కుప్పరిహారమేతెన్ఱు విచారిప్పతుమ్ శెయ్తు (తతః) ఇని ఇవర్క్కు నమ్మైక్కొడుత్తువార్త్తై యిల్లై యెన్ఱు నిశ్చయిత్తపిన్బు వార్త్తైశొన్నార్. (శుభత

— శీర్త్తై - అధిక్యము. $ శస్యర్ - పొగడఁదగినవారు.

రంవాక్యముమవాచ) ప్రేమాన్ధ్యజ్ఞల్లానిఱ్ఱ్కచ్చ్యెయ్ తే స్వామిన్నై యెతిరిడు ఱ్కలక్కు మెల్లాన్తీర్న్ద తదనువర్తనమ్ పణ్ణివైక్కుమ్ వార్త్తైయాకై. (హరిపుఙ్గవమ్) రాజాక్కళా యిరుక్కచ్చెయ్ తే నీతిసాధ్యరాయిరు క్కై యన్త్రిక్కే యిరుక్కి ఱ ప్రేమాన్ధ్యత్తై యనుసన్ధిత్తు ఋషిక్కో ణ్డాడుకిఱార్. ౧౧౧.

తాత్పర్యము — సుగ్రీవుఁడిట్లు ప్రేమాంధుఁడై విన్నవించినమాటను శ్రీరాములు విని తగినయుత్తరమెయ్యదియని విచారించి వానరశ్రేష్ఠుఁడైన సుగ్రీవునితో నిట్లు ఆన తిచ్చిరి.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళే శరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము - ౧౮-వ, సర్గము ౨౨-వ, శ్లోకము,

అవతారికై. మున్దుఱమున్నమ్ అతిక్షుద్రనాన రాక్షసన్ నమ్బక్కు లపకారత్తై నినైక్కవుమ్ శక్తనల్లనెన్గిఱార్.

మూ. సుదుష్టో వా ప్యదుష్టో వా కి మేష రజనీచరః।
సూక్ష్మ మప్యహితం కర్తుం మమాశక్తః కథంచన॥౧౧౨.

అర్థము — ఏషః-ఈ, రజనీచరః-రాక్షసుఁడైనవిభీషణుఁడు, సుదుష్టోవా-మిక్కిలిదుష్టుఁడైనను, అదుష్టోపివా దుష్టుడు కాకపోయినను, కిమ్-ఏమి, కథంచన-ఎట్లును, మమ-నాకు, సూక్ష్మమపి-స్వల్పముగూడ, అహితమ్- కీడును, కర్తుమ్-చేయుటకు, అశక్తః-శక్తిలేనివాఁడుగానున్నాఁడు

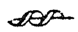
వ్యా. (సుదుష్టోవాప్యదుష్టోవా) ఇవన్ నీర్ శొన్నపడియే దుష్టనాకవుమామ్, నాన్ శొన్నపడియే అదుష్టనాకవుమామ్, ఇవ్వైయిరణ్డు మ్ప్రయోజకమ్ ఎజ్జనేయెన్నిల్, శరణాగతనానవన్బక్కలిలే బహుప్రకారజ్ఙళాకదోషఙ్గళై చొల్చిన్నీరేయాకిలుమ్, దుష్టనెన్ఱు ఎన్నైక్కొడమాట్టాతు, ఉమక్కు§మఱుమాఱ్ఱమిల్లాతపడి హేతుక్కళాలే ఇవనుడై యానైర్దోష్యత్తై¶యేఱ్ఱిత్తనాలుమ్, అస్థానేభయశఙ్కికళానఉమ్ముడై యనైక్కొడమాట్టాతు. (కిమేషరజనీచరః) నీర్ నినైత్తపడియే బాధకనాయ్ వన్దవనాయిడుక, ఆనాలుమివన్ఎన్నైక్కణ్డిలీరో?(వా) హితమాత్ర

§ మఱుమాఱ్ఱమ్ - ప్రత్యుత్తరము, ¶ ఏఱ్ఱిత్తనాలుమ్- బోధించినను

సానవివన్, నమక్కున్న వపకారమ్బణ్ణువాన్, ఇవను కృజ్ఞన నీరెజ్ఞనే రావణనధమ్బణ్ణ కడవతాక† ఎడుత్తువిట్టిరుక్క అపడి వఞ్చకరాయిరు ప్పారై దుష్ప్రెలరెన్రు పరీక్షిక్కలామో వెన్న, (మమసూక్ష్మ మప్యహిత ఙ్కద్రష్టమశక్తః) "బాహుచ్ఛాయామవష్టబ్ధో యస్యలోకో మహాత్మనః" ఎన్రు-కిణ్ణార్ కివిపాడుకిఱతోళై ఇవన్ కిణ్ణాల్ నెఞ్జాలు మోరహితత్తై యిరక్షణ్ణశక్తనల్లన్. (కథంచన) నీరనుకూలనెన్రు విశ్వసిత్తాల్ నలి యలామేయెన్న, పులికిడన్దతూత్తై కణ్డజ్ఞువారెప్పోలే నన్రోళ్ వలి య్యైక్కణ్డు అవనెప్పోతుమ్ మాట్టాన్. ౧౧౨.

తాత్పర్యము.— ఈవిభీషణుఁడు నీవుసెప్పినట్లుదుష్టుఁడైననుసరియే, నేజెప్పిన ట్లుదుష్టుఁడుకాకపోయిననుసరియె ఎట్లయిననుమనముభయపడవలసినపనిలేదు. ఏవిధము చేతనునాకుఁగొంచెమైనను విప్రియముజేయనతనికి బొత్తిగనసాధ్యమని యెఱుంగవలయు

పెరియ వాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము - ౧౮-వ, సర్గము ౨౩-వ, శ్లోకము,

అవతారికై. ఇప్పడియరుళిచ్చెయ్య చ్చెయ్ తేయుమ్, ఎతిర్ త్తై యిల్ జాతిప్రయుక్తమాన క్రౌర్యమే మేత్తిడన్దు నెఞ్జుతెళ్ళియామై యాలే, ఇవర్ తెళ్ళికైక్కాక ఇవనళవేయల్ల, లోకత్తిలేక్రూరజాతియెన్రు పేర్ పెత్తవర్కళైయడజ్ఞ అనాయాసేన అప్పిక్కవల్ల తమ్వీర్యత్తైయా విష్కరిక్కిఱార్.

మూ. పిశాచాన్ దానవాన్ యక్షాన్ పృథివ్యాం చైవ రాక్షసాన్।
అఙ్గుళ్యగ్రేణ తాన్ హన్యా మిచ్ఛన్ హరిగణేశ్వర॥ ౧౧౩.

అర్థము.— హరిగణేశ్వర!- వానరయూథములకురాజైనవాఁడా!, పిశాచాన్ - పిశాచులను, దానవాన్ - దనుపుత్రులను, యక్షాన్ - యక్షులను, పృథివ్యాంచైవ-భూ మియందలి, రాక్షసాన్ - రక్కసులను, తాన్ - వారినందఱిని, ఇచ్ఛన్ - ఇచ్ఛయిుఁ చుచు, అఙ్గుళ్యగ్రేణ - కొనవ్రేలితో, హన్యామ్-చంపెదను

† ఎడుత్తువిడుకై - సైన్యమునుయుద్ధమునకుఁబంపుట.

వ్యా. (పిశాచాన్ దానవాన్ యక్షాన్) కళ్ళర్, పళ్ళికళ్, వలైయర్, కొలైయరెన్నుమాప్పోలే హింసకజాతియినుడైయ అవాన్తరభేదమిరుక్క అపడి ఇన్దదుర్వర్గమడైయ అన్యోన్యముణ్డాన సహజశాత్రవత్తైప్పొకట్టు నమ్మైనలిక్కైక్కాక ఏకకణ్ఠరాయ్ వరుకై. (పృథివ్యాంచైవ రాక్షసాన్) లఙ్కైయిలుళ్ళ రాక్షసరళవన్నిక్కే, పఞ్చాశత్కోటివిస్తీర్ణైయాన భూమియిలుళ్ళ రాక్షసజాతియడఙ్గక్కిళర్చ్చొన్నవర్కళోడే ఏకకణ్ఠరాయ్ వరుకై. (అఙ్గుళ్యగ్రేణ తాన్ హన్యామ్) ఇవర్కళడైయ అభియచ్చెయ్యుమిడత్తిల్ నమ్బలమెల్లామ్ వేణ్డా, ఆయుధముమ్ వేణ్డా, విరలిలేకదేశత్తాలే నలియవల్లోమ్. ఒరుపరికరత్తాలే కొల్లప్పార్క్కుమ్బో రాఃక్రిమికీటాదికళై విగల్తలైయాలే తేయ్క్కుమాప్పోలే తేయ్త్తుప్పొకడుకిఱోమెన్నై. ఆనాల్ నమ్ముడైయ ప్రతిపక్షక్కుఱియభియాతేయిరుప్పానెన్నెన్నిల్, (ఇచ్ఛన్) అరుమైయాలన్ను, శెయ్యానిన్నైయామైయాలేయెన్గిఱార్. నమ్ముయిర్ మర్మమాన నిలైయిలే నలిన్దరావణనై నలిక్కైక్కు ¶ఇశైవిన్నిక్కే యిరుప్పానెన్నెన్నిల్, విభీషణనైప్పోలేఉయిరోడేతలైశాయ్క్కుమాకిల్ వ్యర్థమేకొల్లుకిఱతెన్నెన్నుమ్ నినైవాలేయెన్నుకరుత్తు. (ఇచ్ఛన్) అఙ్గుళ్యగ్రేణానుమ్ వేణ్డా, నమ్ముడైయ సఙ్కల్పమే హేతువాక అభిక్కవల్లోమెన్నవరుడైయ భయనివృత్తికాకత్తమ్ముడైయ ఈశ్వరత్వత్తైయావిష్కరిక్కిఱారెన్నుమామ్. (హరిగణేశ్వర) నామ్ మాట్టాతొళిన్దాల్ సపరికరరాన నీగళుళీరెన్ను కరుత్తు. ప్రేమాన్ధరాయ్ నమ్మైయఱియాతొళిన్దాలుమ్మైయు మఱియాతొళియ వేణుమో? ౧౧౩.

తాత్పర్యము — ఓ సుగ్రీవా! ఒకవిభీషణునిగూర్చియేలనిట్లుజడిసెదవు? ఈపఞ్చాశత్కోటిభూమణ్డలమునందున్న రాక్షసులందఱును పోగైవచ్చినను, మఱియునట్టి క్రూరస్వభావముగల పిశాచులు దానవులును యక్షులును సహాయముగవచ్చినను నించుకైన లక్ష్యపెట్టఁబనిలేదు. వీరినందఱినిహతముజేయుటకు అస్త్రము వలదు శస్త్రము వలదు, ఇచ్ఛ మాత్రము వచ్చిన యెడల కొనవ్రేలేచాలును.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళే శరణమ్.

¶ ఇశైవు - సమ్మతి.

యుద్ధకాణ్డము - ౧౮-వ, సర్గము ౨౮-వ, శ్లోకము.

అవతారికై. తమ్ముడై యబలత్తై క్కాట్టక్కణ్డమహారాజర్ నెఞ్జు ‡ నెకిఴ్న్దవళవిలే, నాముమ్ బలహీనరాయ్ అవనుమ్నమక్కు బాధక నానాలుమ్ విడవొణ్ణాదై క్కడియాన శత్తుక్కళనుష్ఠిత్త ఇతిహాసత్తై క్కేళీరెన్ఱు కపోతోపాఖ్యానత్తై యరుళిచ్చెయ్కిఱార్.

మూ॰ శ్రూయతే హి కపోతేన శత్రుశ్శరణ మాగతః ।
అర్చితశ్చ యథాన్యాయం స్వైశ్చ మాంసైర్నిమన్త్రితః॥

అర్థము.— శరణమ్- వాసస్థానమును, ఆగతః - పొందిన, శత్రుః - వైరియైన బోయవాఁడు, కపోతేన-పావురముచేత, యథాన్యాయమ్-న్యాయప్రకారము, అర్చితః- పూజింపబడినవాఁడై, స్వైః-తనదైన, మాంసైశ్చ-మాంసములచేతను, నిమన్త్రితః-ఆహారమియ్యబడెను, శ్రూయతేహి - వినఁబడుచున్నదిగదా.

వ్యా॥ (శ్రూయతే) "స్మర్యతే" ఎన్నాతే, "శ్రూయతే" ఎన్గిఱతు-వేదమ్బోలే కేట్టుప్పోరువతొన్ఱు. వర్తమాననిర్దేశమ్, "పూర్వైః పూర్వేభ్యోవచ ఏతదూచుః" ఎన్నుమ్బడియే, సంప్రదాయవిచ్ఛేదమిన్ఱిక్కే పోరుకై. అజ్ఞనన్ఱిక్కే, కేట్టేపోమిత్తనైపోక్కి అనుష్ఠిక్కవరితెన్గిఱతెన్ఱుమామ్. (హి) ఇక్ష్వాకురాజ్యత్తైప్పోలే వానరరాజ్యత్తిలితుప్రసిద్ధమన్ఱో. (కపోతేన) శాస్త్రాధికారికళాయ్ వివక్షితరానామ్ విచారియానిన్ఱోమ్, ఒరుతిర్యగనుష్ఠిత్తు నిన్ఱతెన్ఱు కరుత్తు. ఏకవచనత్తాలే నమ్మైప్పోలే విలక్కైక్కుప్పరికరమిల్లామైయాలుమ్, తన్నభిమానాన్తర్భూతైయాన ☼ పేడై సన్నిహితైయాయ్ అతిలేమూట్టుకైయాలుమిదే శరణాగతసంరక్షణమ్ పణ్ణలాయిత్తెన్ఱుకరుత్తు. (శత్రుః) శత్రుసంబన్ధత్తాలే నామ్విచారియానిన్ఱోమ్, సాక్షాత్ శత్రువిదే అవన్. (శరణమాగతః) బన్ధుక్కళై యడై యవిట్టు స్వనికర్షపూర్వకమాక ప్పుకున్ద వివనై విచారియానిన్ఱోమ్, తానిరున్దనిఴలిలేవన్దతువే హేతువాకరక్షిత్తతు. (అర్చితశ్చ) నామివనై స్వీకరిక్కైయిలే సన్దేహియానిన్ఱోమ్, అతుపూజ్యరైప్పోలే ఆరాధిత్తతు. అతాకిఱతు-శీతపరిహారాదికళై ప్పణ్ణుకై. (యథా

---

‡ నెకిఴ్న్దవళవిలే - కరిగినప్పుడు. ☼ పేడై - ఆడుపక్షి.

న్యాయమ్) శత్రువైయారాధిత్తతు త్తనక్కేశ్రమాక నివై త్తిరుక్కై యన్రిక్కే ప్రాప్తమెన్నిరుక్కై. శీతపరిహారాదికళ్ మాత్రమ్ పణ్ణుకై యన్రిక్కే,(స్వేశ్చమాంసైః)పక్షికళుక్కు దేహాత్మవిభాగజ్ఞానమిల్లామై యాలే, తానానమాంసజ్గళాలే. స్వశబ్దమ్స్వరూపత్తిలుమ్వర్తిక్కుమ్, స్వత్తిలుమ్ వర్తిక్కుమ్. ప్రకృత్యాత్మవివేకమ్బణ్ణి యిరుక్కిఅనామిత్తే సన్దేహిక్కిఅోమ్. (నిమన్త్రితశ్చ) తన్నైయప్రియమాఅతిథివిరున్దిట్టతు.

తాత్పర్యము — పరంపరాప్రాప్తమైన యొకయితిహాసము నీచెవియందుసుబడియుండునే సహజముగసాక్షాచ్ఛత్రువైనబోయవాఁడుచలిచేతనుఆఁకలిచేతనుబాధపడుచు నొకపావురముండు చెట్టుక్రిందఁజేరగాఁ దినముక్కనెండిన పుడకలనుపట్టుకొని వచ్చిపోగుఁజేసిమంటబెట్టి తనశత్రువుకు శీతబాధానివర్తిజేసి తనమాంసముచక్కగ పచనమైవానికి మృష్టాహారమగునట్లు తానుఆచితియందుఁబడెను. ప్రత్యక్షశత్రువైనను శరణాగతునియాకళిదీర్ప జ్ఞానములేని పక్షితనప్రాణమునుగూడను నాదరింప,శత్రుసంబంధమాత్రముణాగతుని నిక్ష్వాకువంశమునందుబుట్టి ఎట్టివిరోధములు వచ్చిననుసమర్థింపశక్తుఁడనై యుండి నేనెట్లునిరాకరింపఁదగునో చక్కగయోచింపుము.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮-వ, సర్గము -౨౫-వ, శ్లోకము.

మూ. స హి తం ప్రతిజగ్రాహ భార్యాహర్తార మాగతమ్।
కపోతో వానరశ్రేష్ఠ కిం పునర్మద్విధో జనః॥ ౧౧౫.

అర్థము — వానరశ్రేష్ఠ!-వానరోత్తముఁడా! సః-అ, కపోతః-పావురము, భార్యాహర్తారమ్- భార్యనుచంపినవాడై, ఆగతమ్-వచ్చిన,తమ్-వానిని, ప్రతిజగ్రాహ-అంగీచెను, మద్విధః-నావిధముగల, జనః-జనము, కింపునః-ఏమిచేయవలయు?

వ్యా. (సః) భార్యావిరహత్తాలే తళర్న్దుళ్ళ. (తమ్) జాతిప్రయుక్తమాన శాత్రవత్తైయుడైయవనా యుళ్ళవనై. (భార్యాహర్తారమ్) తమక్కు ఆపత్తుక్కు ఉతవక్కడవళాయ్ సహధర్మచారిణియామ్ తన్నైప్పిరియ మాట్టాత భార్యైయై ఉడలైయుమయిరైయుమ్ పిరిత్తాప్పోలేపిరిత్తవనై. (ఆగతంహి) తానిరున్దవిడత్తిలే వన్దతువేపో

శి విరున్దు - అతిథిభోజనము.

తువాక. (కపోతః ప్రతిజగ్రాహ) రక్షణత్తిలే అయోగ్యమాన జన్మత్తిలే పిఱన్దకపోతమానతు, త్యాగహేతుక్కళనేకముణ్డాయిరుక్క స్వరక్షణత్తైయుమ్ పణ్ణక్కడవతేక పరిగ్రహిత్తతు. ఇన్దశిష్టాచారత్తాల్, రావణన్దానేవరిలుమ్ నమక్కుప్పరిగ్రహిక్కవేణ్డికాణుమిరుప్పతు. (వానర శ్రేష్ఠ) వ్యాఘ్ర వానరసంవాదత్తాలుమ్, నానుజ్గళ్ శరణాగతసంరక్షణత్తిల్ తప్పినాలుమ్ ఉనక్కుత్తిరుత్తవేణ్డికాణు మిరుక్కిఱతు. (కింపున ర్మద్విధోజనః) తిర్యక్కుక్కుడైయ వనుష్ఠానమితువానాల్, రఘువంశత్తిలే పిఱన్దనమక్కు ఎత్తనై శెయ్యవేణుమ్. “దోషోయద్యపితస్యస్యాత్” ఎన్ఱు-నాఙ్గళ్ శొన్న ప్రశ్నముమ్, తిర్యక్కుక్కొణ్డుపోయిన్ర్త్తనైయితే. అతు శెయ్తాలుమ్ అతుశెయ్తత్తై చ్చెయ్తో మిత్తనైయితే ఇన్గళవిలే అరుళాళప్పెరుమా ళెమ్బెరుమానార్, అన్తిమత్తిలొన్న వార్త్తైయై స్మరిప్పతు. ౧౧౫.

తాత్పర్యము — శరీరముతో ప్రాణమును వేరుపఱచినట్లు ఆపావురాయిభార్యను చంపినవాఁడు తానున్న చోటికివచ్చి నంతమాత్రమువనిట్లు రక్షించియుండ నేనేమి సేయవలయునో చెప్పుము, ఇచ్చట విభీషణునికిబోయకంటెను దోషముచాలతక్కువ, గుణమో చాలహెచ్చు కపోతమునకంటె నాకుజ్ఞానమధికము , చేయవలసినకార్యము అతిస్వల్పము కపోతమువలెనాప్రాణము విడువఁబనిలేదుగదా. నేపొరబాటుబడినను హితమునెఱిగించెడి వానరశ్రేష్ఠుఁడవైయుండి యిట్లుచెప్పఁదగునా

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮-వ, సర్గము, ౨౬-వ, శ్లోకము

అవతారికై. ఆక, కపోతత్తినుడైయ వనుష్ఠానత్తాలుమ్, శరణాగతసంరక్షణమ్ కర్తవ్యమ్, అతుక్కుమేలే ఆప్తతమరానకణ్డువాక్యత్తాలుమ్ శరణాగతసంరక్షణమ్ పణ్ణక్కడవేఙ్, అత్తైక్కేళు మెన్గిఱార్.

మూ॥ ఋషేః కణ్వస్య పుత్రేణ కణ్డునా పరమర్షిణా।
శృణు గాథాం పురా గీతాం ధర్మిష్ఠాం సత్యవాదినా॥ ౧౧౬.

అర్థము.— కణ్వస్య కణ్వుఁడనెడు, ఋషేః-మునియొక్క, పుత్రేణ కొమరుఁడైన, సత్యవాదినా యథార్థముఁజెప్పునట్టి, కణ్డునా- కణ్డువనెడు, పరమర్షిణా-మహామునిచేత, పురా-మునుపు, గీతామ్ చెప్పఁబడిన, ధర్మిష్ఠామ్ ధర్మముండున్న, గాథామ్-కథను, శృణు-విను ము

వ్యా. జ్ఞానహీనమాన తిర్యక్కైయుమ్ జ్ఞాన్యగ్రేసరరానఋషి యైయుమ్ శరణాగత రక్షణత్తుక్కు ప్రమాణమాక చ్చొల్లుకైయాలే. శరణాగతరక్షణమ్ చైతన్యప్రయుక్తమ్, జ్ఞానసఙ్కోచ వికాసహేతు వానజన్మత్తిల్ తాழ్వేర్ర్ గళ్ ప్రయోజకఙ్గళ్ల తాయిర్రు. (ఋషేః కణ్వస్య) సకలవేదాన్తతాత్పర్యమాన తత్త్వహితఙ్గళై సాక్షాత్కరిత్త కణ్వభగవానుడైయ (పుత్రేణకణ్డునా) “సహోవాచవ్యాసఃపారాశర్యః” ఎన్ఱు - పరాశరపుత్రరెన్ఱు వ్యాసరుక్కు ప్పిశొన్నాప్పోలే, కణ్వ పుత్రరెన్ఱు కణ్డువచనత్తుక్కు ప్పిశొల్లుకిఱార్. (పరమర్షిణా) కణ్వరు క్కుత్తపోబలత్తాల్ వన్దసాక్షాత్కారమ్, ఇవనుక్కు అవర్ఱవయిర్రిజ్జ్ ఉణ్డాప్పోలే సర్వసాక్షాత్కారముమ్పిఱన్దవర్ఙ్గళ్లొల్లుకిఱతు. (శృణు) మున్బేకేట్టుప్పోరానిఱ్క-“శృణు”ఎన్ఱుశొల్లువానెన్నెన్నిల్, తమ్ముడైయ మిడుక్కై కాట్టినవిడత్తిల్పిఱన్ద తెళివై యొథ్రయ విభీషణ విషయా కారత్తుక్కాక ఇవర్శొల్లుకిఱవచనఙ్గళ్ నెఞ్జిల్పడామైయాలే, ఆనైక్క ప్పాడువారైప్పోలే యిరుక్క, “కేళీర్” ఎన్గిఱార్. (పురాగీతామ్) ఇప్పోతు ఉమ్ముడైయనెఞ్జిల్ తెళివుక్కాకచ్చొల్లప్పట్టతల్ల, విలక్షణర్ క్కనుష్ఠిక్క ప్పడుమతొన్ఱెన్ఱు మున్బేశొల్ల ప్పట్టతొన్ఱు. “ఉక్తామ్” ఎన్నాతే “గీతామ్” ఎన్గతు- భగవదుక్తిపోలే అతిగౌరవత్తాలే శొల్ల కిఱార్. (ధర్మిష్ఠాంగాథామ్) ధర్మఙ్గళిల్ * వెళిఱుకఴిన్దధర్మమ్ శరణా గతరక్షణమెన్ఱు శొల్లుకైయాలే “ధర్మిష్ఠామ్” ఎన్గిఱతు. (సత్యవాదినా) విప్రలంభకవాదమన్ఱు, యథార్థవాదియాలేశొల్లప్పట్టతెన్నై. భూతహిత వాదినాఎన్ఱుమామ్. ౧౧౬.

తాత్పర్యము— ఈవిషయమందు జ్ఞానములేనిపక్షిశడపడికయేగాక సంపూర్ణజ్ఞానముగల కణ్వపుత్రుండైన కణ్డుమహామునిచేఁ జెప్పఁబడినగాథయొకటియున్నది. దాని నివినుము.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

---

* వెళిఱు - అసారము.

యుద్ధకాణ్డః, ౧౮-వ సర్గము, ౨౭-వ శ్లోకము.

అవతారికై. శరణమ్పుగుకిఱవన్ శత్రువే యాకిలుమ్, అవను క్కుముఖ్యమాన శరణాగతియిల్లై యే యాకిలుమ్, హింసిక్కలాకాతెన్గి ఱతు బద్ధాఞ్జలి ఇతిశ్లోకత్తాలే

మూ బద్ధాఞ్జలిపుటం దీనం యాచన్తం శరణాగతమ్ ।
న హన్యా దానృశంస్యార్థ మపి శత్రుం పరన్తప ॥ ౧౧౭.

అర్థము.— పరంతప! శత్రువులనుతపింపఁజేయువాఁడా!, బద్ధాఞ్జలిపుటమ్- అనులవ లెనేచేర్పఁబడిన అంజలిగలవాఁడును, దీనమ్ దయనీయుఁడును, యాచన్తమ్-ప్రార్థించు వాఁడునునైన, శరణాగతమ్ ఇంటికివచ్చిన, శత్రుమపి-పగతునినైనను,ఆనృశంస్యార్థమ్- క్రూరవ్యాపారము గలవాఁడుగాకుండుటకొఱకు, నహన్యాత్ -హింసింపఁగూడదు.

వ్యా. (బద్ధాఞ్జలిపుటందీనం యాచన్తమ్) కాయికమాన అఞ్జలి యాతల్, మానసమానఆదరమాతల్, వాచికమానప్రార్థనై యాతల్, ఒన్రైయమైయుమెన్గై. (శరణాగతమ్) గృహేఆగతమ్.అథవా,బద్ధాఞ్జలి ప్రభృతికళ్ గౌణమ్, "శరణాగతమ్" ఎన్ను అధ్యవసాయాత్మక జ్ఞాన విశేషత్తైచ్చొల్లుకిఱతెన్నవుమామ్ (శత్రుమపినహన్యాత్) కీళ్చ్చొ న్నపడియే గౌణమాక శరణమ్పుకవుమామ్, ముఖ్యమాక శరణమ్పుక వుమామ్ శరణమ్పుకున్దవనై రక్షిక్కుమిత్తనై యొళ్ళియ, అవన్పక్క లిలే శత్రుత్వముణ్డెన్ఱెయెన్ను హింసిక్కక్కడవతన్ఱు (ఆనృశంస్యార్థమ్) హింసియాతొళికిఱతు రక్షకత్వప్రసిద్ధిక్కో, పాపమ్పోకైక్కో, పుణ్య సిద్ధిక్కోవెన్నిల్, ఇత్తైచెయ్యామన్ఱు, నాట్టార్ క్రూరకర్మావెన్ను కూశా మైక్కాక. (పరన్తప) కేవలమ్ శత్రువానాల్తా నీర్హింసిక్కక్కడ వతు, అవన్ శరణాగతనానాలుమ్ హింసిక్కక్కడవీరో, ౧౧౭.

తాత్పర్యము.— శత్రువైనను తన గృహమునకు వచ్చి కాయికప్రవృత్తియైన అంజలినిగాని, మానసికప్రవృత్తియైన ఆదరమునుగాని,వాచికప్రవృత్తియైన ప్రార్థననుగాని జేసినయెడల వానిని యెంతమాత్రము చంపఁగూడదు ఎవఁడేనియు శాస్త్రము తెలియక చంపెనేని వానిని క్రూరకర్ముఁడని లోకము నిందించును

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళే శరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮-వ సర్గము. ౨౮-వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఏతేను మొయవర్థియిలే యాకిలుమ్ శత్రువన్దుశరణమ్ పుకున్దాల్ హింసియాతే విడుమతుపోరాతు,ఆత్మవానానాల్ తన్ప్రాణనై △నేర్ న్దాకిలుమ్ రక్షిక్కక్కడవోమెన్గిఱతు ఆర్తోవా ఎన్గిఱశ్లోకత్తాలే.

మూ. ఆర్తో వా యది వా దృప్తః పరేషాం శరణాగతః।
అరిః ప్రాణాన్ పరిత్యజ్య రక్షితవ్యః కృతాత్మనా॥ ౧౮,౨౮.

అర్థము. పరేషామ్-శత్రువులను, శరణాగతః శరణుజొచ్చిన, అరిః-పగతుడు, ఆర్తోయది- భయముజెందినవాడైనను, దృప్తోవా-భయముజెందనివాడైనను, కృతాత్మనా- శిక్షింపబడిన స్వరూపముగలవానిచేత, ప్రాణాన్-ప్రాణములను, పరిత్యజ్య-విడచి, రక్షితవ్యః-కాపాడదగినవాడు.

వ్యా (ఆర్తః యదివాదృప్తః) భీతనాయ్వన్దు శరణమ్ పుకవుమామ్. అభీతనాక భావిత్తువన్దు శరణమ్ పుకవుమా మెన్గిఱార్. (దృప్తః) ప్రపన్ననుమ్ రక్షిక్కక్కడవుమెన్గిఱవిత్తాల్, తామ్ "మిత్రభావేనసంప్రాప్తమ్" ఎన్నవతుక్కు ప్రాప్తవచనము మున్దాన్గిఱార్. (పరేషాంశరణాగతః అరిఃరక్షితవ్యః) శత్రుక్కళిల్ వైత్తుక్కొణ్డు శరణాగత శత్రువానవన్ రక్షిక్కప్పడుమ్. "పరేషామ్"ఎన్గిఱవిడత్తిలేశాత్రవన్తోన్ఱయిరుక్క స్పిన్బు మరిశబ్ద ప్రయోగమ్ పణ్ణినతు - అవనుడైయశాత్రవానువృత్తి ద్యోతనార్థమాక. శరణాగతనానాల్ శాత్రవముణ్డోవెన్నిల్, ప్రకృతివశ్య రాకైయాలే గుణానుగుణమాక శాత్రవమనువర్త్తిక్కవుణ్డాడుమ్,అఙ్జనన్త్రికే. "కొన్త్తేన్ అన్తేవన్దడైన్దేన్"ఎన్గిఱపడియేరిక్తహస్తనాయ్కొణ్డు శరణమ్పుకుకైయాలే అక్కాలత్తిలుమ్ శత్రుబుద్ధిపణ్ణలామ్బడి యిరుక్కైయాలే శొల్లిన్గాకవుమామ్. (ప్రాణాన్పరిత్యజ్య) ప్రాణానపిపరిత్యజ్య ఎన్నాతొళిన్దతు-శరణాగత రక్షణత్తుక్కు ప్రాణనై ప్పరిత్యజిక్కై-యోరేత్తమన్ఱెన్ఱు తోన్ఱుకైక్కాక. (కృతాత్మనారక్షితవ్యః) కృతస్వరూపనాల్ రక్షిక్కప్పడుమ్, ఆత్మవానాలే

△ నేర్ న్దాకిలుమ్ - కష్టపఱచినను.

రక్షిక్కప్పడుమెన్నై. అజ్ఞనన్ఱిక్కే, గురుకులవాసత్తాలే సుశిక్షితమాన మనస్సైయుడైయవనాలే రక్షిక్కప్పడుమెన్ఱుమామ్. ౧౧౮.

తాత్పర్యము.— భయపడియో భయపడకయో శత్రువులను శరణఁజొచ్చినవానిని గురుకులవాసముచే శిక్షింపఁబడిన స్వరూపస్వభావములుగల వివేకితనప్రాణములను వదలికాపాడవలయును.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮ - వ సర్గము, ౨౯ - వ శ్లోకము.

అవతారికై. ప్రాణచాపలత్తాలే శరణాగతనై రక్షియాదొழిదల్ వరుమ్ దృష్టదోషత్తై చ్చొల్లుకిఱతు.

మూ. సచేద్భయాద్వా కామాద్వా మోహాద్వాపి న రక్షతి।
స్వయా శక్త్యా యథాతత్వం తత్పాపం లోకగర్హితమ్॥

అర్థము. సః-వాఁడు, భయాద్వా-ప్రాణభీతివలనగాని, కామాద్వా-ధనతృష్ణవలనగాని, మోహాదపివా-అజ్ఞానమువలననుగాని, యథాతత్వమ్-యథార్థముగ, స్వయా-తనదైన, శక్త్యా-శక్తిచేత, నరక్షతిచేత్-కాపాడఁడేని, తత్పాపమ్-అట్టివానిపాపము, లోకగర్హితమ్-జనులచేత నిందింపఁబడినది.

వ్యా (భయాద్వా) ప్రాణభయాద్వా (కామాద్వా) ఇవనుక్కుబాధకనానవన్కైక్కూలిలే కైక్కూలి కొళ్ళుతల్, అవన్పక్కల్ పక్షపాతత్తాలే యాతల్. (మోహాద్వాపి) ఇతుకర్తవ్యమ్, ఇతు అకర్తవ్యమ్, ఎన్ఱఱియామైయాలేయాతల్. (సఃయథాతత్వం స్వయాశక్త్యా నరక్షతిచేత్) అవన్ మెయ్యాక తన్ శక్తియుళ్ళవళవుమ్ రక్షియానాకిల్, తన్నైయழியవిట్టాగిలుమ్ యావత్ప్రాణాన్ రక్షిక్కవేణుమెన్నై. (తత్పాపం లోకగర్హితమ్) శరణగతనై రక్షియాతొழிన్దపాపమ్, “సతామేతదగర్హితమ్” ఎన్ఱిఱుక్కవన్ఱిక్కే ✓ఇరున్దతేకుడియాకగర్హిక్కుమెన్ఱిఱతు. ౧౧౯.

తాత్పర్యము — తనప్రాణము పోవునని యెడి భీతిచేతఁగాని, ధనముఁబొందవలెనని యెడియాశచేతఁగాని, యుక్తాయుక్తము దెలియకగాని, శరణుఁజొచ్చినవానిని వాస్తవముగ యథాశక్తిగ వంచనలేక రక్షింపఁడేని అతనిని మహాపాపియని లోకమంతయును నిందించును

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

✓ ఇరున్దతే కుడియాక-అంతయును

యుద్ధకాణ్డము - ౧౮ వ సర్గము, ౩౦-వ శ్లోకము

మూ. వినష్టః పశ్యత స్తస్య రక్షిణ శ్శరణాగతః ।
ఆదాయ సుకృతం తస్య సర్వం గచ్ఛే దరక్షితః ॥ ౧౨౦.

అర్థము — రక్షిణః - కాపాడునట్టి, తస్య - అతఁడు, పశ్యతః (సతః)- చూచుచుండగా, అరక్షితః - కాపాడఁబడనివాఁడై, వినష్టః- నశించిన, శరణాగతః- శరణుఁజొచ్చినవాఁడు, తస్య - అరక్షకునియొక్క, సర్వమ్ - సమస్తమైన, సుకృతమ్-పుణ్యము, ఆదాయ - పుచ్చుకొని, గచ్ఛేత్ - వెడలును

వ్యా. (రక్షిణ స్తస్యపశ్యతః అరక్షితః వినష్ట శ్శరణాగతః తస్య సుకృతం సర్వమాదాయగచ్ఛేత్) ఎన్ఱ న్వయమ్. రక్షకనానవన్ కాణ్ణనిఱ్క అవననాదరిక్కైయాలే ముడిన్ద శరణాగతనానవన్, అత్తై క్కుమున్బు శరణ్యార్జిత సుకృతత్తై యడైయవాఙ్గిక్కొణ్డు ఇవనుడైయసుకృత ఫలమానలోక త్తేఱప్పోవన్. ౧౨౦.

తాత్పర్యము — శరణుఁజొచ్చినవాఁడు రక్షకుని చేరక్షింపబడక యతనియెదుట నశించెనేని, అరక్షకుని సుకృతమంతయు గ్రహించుకొని తత్సుకృతఫలమైన యుత్తమలోకములనుబొందును.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮-వ సర్గము, ౩౧-వ శ్లోకము.

అవతారికై. దృష్టాదృష్టఙ్గళిరణ్డిలుమ్ వరుమనర్థఙ్గళ్గళైక్కాట్టు అస్వర్గ్యమ్ ఎన్గిఱశ్లోకత్తాలే.

మూ. అస్వర్గ్య మయశస్యం చ బలవీర్య వినాశనమ్ ।

అర్థము — అస్వర్గ్యమ్ - స్వర్గప్రదము కానిదియు, అయశస్యమ్ అకీర్తికరము, బలవీర్యవినాశనమ్- భుజబలమును అనాయాసముగ నిర్వహించుశక్తిని పోఁగొట్టునదియు,

వ్యా (అస్వర్గ్యమ్) 'ఆదాయసుకృతం తస్యగచ్ఛేత్'' ఎన్ఱు-అవఙ్ కొణ్డుపోకవేణ్డాతే తానేనిష్ఫలమామ్. (అయశస్యంచ) మున్బుపలరై యుమ్ రక్షిత్తు సంపాదిత్తయశస్సు నశిక్కుమ్. (బలవీర్యవినాశనమ్) బలమాకిఱతు-తోళ్ వలి. వీర్యమాకిఱతు-రక్షణధర్మత్తిల్ అనాయాస త్తై అవై యిరణ్డుముణ్డాయిరుక్క శరణాగతనై రక్షియామైయాలే, ఇవై తానే నశిక్కుమ్ ౧౨౦౪

తాత్పర్యము — ఇట్లు ప్రపన్నునిఁగాపాడుటకు శక్తియుండగా గాఁపాడకుండుట వచ్చెడు స్వర్గమును పోగొట్టును, అపయశస్సును పొఁదించును, తనకున్న బాహుబలమును అనాయాసముగ జేయుశక్తిని బోగొట్టును.

☞ ఏవందోషో మహానత్ర ప్రపన్నానామరక్షణే, అనుపూర్వ్యార్థము స్పష్టముగాన వ్యాఖ్యానము చేయలేదు

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

—•—

యుద్ధకాణ్డము ౧౮-వ, సర్గము.౩౨-వ శ్లోకము

———

అవతారికై. దృష్టాదృష్టఙ్గళిరణ్డిలుమ్ నష్టమైత్తరుచతాయిరు న్దుళ్ళ కణ్డువిను దైయువచనత్తై యనష్ఠిప్పేనెన్గిఱార్.

మూ॥ కరిష్యామి యథార్థంతు కణ్డోర్వచనముత్తమమ్।
ధర్మిష్ఠం చ యశస్యంచ స్వర్గ్యం స్యాత్తుఫలోదయే॥౧౨౨.

అర్థము.— కణ్డోః - కణ్డుమహామునియొక్క, ఉత్తమమ్ - శ్రేష్ఠమైన, యథార్థమ్ - ప్రశంసావాదములులేని, వచనమ్ - మాటను, కరిష్యామి - చేసెదను, ధర్మిష్ఠమ్ - ధర్మమువదలని, యశస్యంచ-కీర్తికరమును, ఫలోదయే-ఫలప్రదాన కాలమందు, స్వర్గ్యంచ-స్వర్గమునిచ్చునదియు, స్యాత్ - అగును.

వ్యా. (కరిష్యామియథార్థంతు) ఉక్తమాన వర్థఙ్గళిల్ ప్రశంసాదికళిన్ఱిక్కే మెయ్యాయేయిరుక్కై. (కణ్డోర్వచనముత్తమమ్) వచనత్తుక్కు ఉత్తమత్వమావతు-శరణమ్ పుకుకిఱవఙ్ శత్రువెన్ఱాలుమ్' రక్షి

క్కుమిడత్తిత్తనై యుమ్ఱియమాకియిరున్దతేయాకిలుమ్, అవనైరక్షిక్క వేణుమెన్నుమ్ పాశురత్తైయుడైత్తాయిపకైక్క (ధర్మిష్ఠంచ) అవనుడైయవచనానుష్ఠానమ్ ధర్మాదనపేతమాయిరుక్కుమ్. అతాకిఱతు-ఆనృశంస్యమాకిఱపరమధర్మత్తైప్పత్తియిరుక్కై "దోషోయద్యపితస్యస్యాత్" ఎన్ఱు - ధర్మమాయిరుక్కై (యశస్యంచ) నాట్టారిరున్దతే కుడియాకక్కొండాడుమ్పడియాన ఏశ్ఱిత్తైయుడైత్తాయిరుక్కుమ్. (స్వర్గ్యంస్యాత్తుఫలోదయే) స్వఫలోదయత్తిల్ స్వర్గత్తైత్తరక్కడవతాయిరుక్కుమ్. స్వర్గమెన్గిఱతు- నిరతిశయసుఖత్తై "నిరస్తాతిశయాహ్లాదసుఖభావః"

తాత్పర్యము — ప్రశంసాగులు లేక శ్లాఘ్యముగ కణ్డుమహామునిచెప్పిన వాక్యములప్రకారము అనుష్ఠించెద అట్లుఅనుష్ఠించినయెడల ఇహలోకమునందు పాపనివృత్తియు కీర్తియుఁగలుగును పరలోకమునందు నిరతిశయ సుఖమును కలుగును.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళే శరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము ౧౮-వ, సర్గము 33-వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇప్పడిశొన్నవిడత్తిలుమ్ మహారాజన్ నేరాకత్తెళియాతే చలితహృదయరాయిరుక్క అపడియైక్కణ్డరుళి, ప్రకృత్యనుగుణమాక ప్రపన్నపరిత్రాణ ప్రతిజ్ఞైయైప్పణ్ణియరుళుకిఱార్ సకృదేవ ఎన్గిఱశ్లోకత్తాల్.

మూ. సకృదేవ ప్రపన్నాయ తవాస్మీతిచ యాచతే।
అభయం సర్వభూతేభ్యో దదామ్యేతద్వ్రతం మమ॥ ౧౩.

అర్థము — సకృదేవ - ఒక్కతూరియే, ప్రపన్నాయ - ప్రపత్తిచేసినవానికొఱకును, తవ - నీకు, అస్మి (దాసుఁడు) - అగుచున్నాను, ఇతి - అని, యాచతేచ- (ప్రార్థించువానికొఱకును, సర్వభూతేభ్యః - (ప్రపన్నసంబన్ధులైన) సమస్తభూతములకొఱకును, అభయమ్ - భయనివృత్తిని, దదామి - ఇచ్చుచున్నాను. ఏతత్ - ఇది, మమ - నాకు, వ్రతమ్ - వదలగూడని సంకల్పము

అవతారికై "మిత్రభావేన" ఎన్గిఱశ్లోకత్తిల్ ప్రకృతియరుళిచ్చెయ్తార్, ఇతిల్ తటస్థగుణమాక ప్రతిజ్ఞైయైప్పణ్ణుకిఱార్.

వ్యా॰ (సకృదేవ ప్రపన్నాయ) సకృచ్ఛబ్దత్తుక్కు సహసా ఆదేశమూయ్, సహసైవప్రపన్నాయ-ఎన్గిఱపడి. అతాకిఱతు-తఙ్ యోగ్యతైయెప్పార్త్తు త్తేఙ్గాతే,నమ్ గుణత్తైవిశ్వసిత్తుప్రపన్ననాకై ఇతుఅర్థ వాన్నిర్వాహమ్. కీழనాదికాలమ్ సంసరిత్తుపోన్దవఙ్ మేల్ అనన్తకాలమ్ ఫలానుభవమ్బణ్ణప్పుకుకిఱవ నాకైయాలే, యావదాయుషమనువర్తిత్తాలుమ్, “సకృత్”ఎన్గైక్కుప్పోరు మత్తనైయన్ఱోవెన్ఱు ఎమ్బార్ నిర్వాహమ్. ఈశ్వరవిషయీకారత్తు క్కొరుకాలమైయుమ్ , ఆవర్తిక్కిఱతు- ఉపాయవైభవత్తాల్ వన్ద రస్యతైయాలే, ఎన్ఱుభట్టర్ నిర్వాహమ్. “సకృదేవ”ఎన్గైయాలే,ఉపాయత్తుక్కువిహితమానఅసకృదావృత్తియై వ్యావర్తిక్కిఱతు (తవాస్మి ఇతిచయాచతే) ఇతుక్కు మేలునక్కుడియేనాకవేణుమెన్ఱు ఉపాయత్తైయుమ్ ప్రార్థిక్కు మవనుక్కు, “సకృదేవ ప్రపన్నాయ”ఎన్గిఱతుప్రపత్తి,“తవాస్మీతిచయాచతే” ఎన్గిఱ వర్తమాన నిర్దేశత్తాల్, అనవరతభావనారూపమాన భక్తియైచ్చొల్లుకిఱతెన్ఱు నిర్వహిప్పారుముణ్డు. (అభయంసర్వభూతేభ్యః దదామి) సర్వభూతఙ్గళ్ నిమిత్తమాక భయనివృత్తియై ప్పణ్ణిక్కొడుప్పఙ్. “భీతార్థానాంభయహేతుః” ఇతిహేతౌపఞ్చమీ. మహారాజర్ ఎతిరిడిలుఙ్గాట్టిక్కొడోమ్ , ఇవఙ్తాఙ్ అకలుమళవిలుమ్ అవఙ్కైయిలు ఙ్గాట్టిక్కొడోమెన్ఱపడి. (ఏతద్వ్రతంమమ) నమక్కు అనుపాలనీయమాన సఙ్కల్పమితు. అమోఘ సఙ్కల్పరాన నమక్కు సఙ్కల్పఙ్గళ్ఐయక్కులైయిలుఙ్కులైయాత సఙ్కల్పమాకుమితు ౧.౨౩.

తాత్పర్యము.— తనదోషరాశినిజూచి వెనుకతీయక నాశరణ్య స్వరూపమునే నమ్మి ఒకతూరియైనను కాయికప్రపత్తియో వాచిక ప్రపత్తియో చేసిన వానికిని తత్సంబంధులకును సర్వభూతములకును భయనివృత్తి చేయుటయే నాముఖ్య సంకల్పము. దేనిని తప్పినను దీనినితప్పుటలేదు. ఈశ్లోకము రామచరమశ్లోకము

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

శ్లో॥ సకృదేవ ప్రపన్నాయ తవాస్మీతి చ యాచతే।
అభయం సర్వభూతేభ్యో దదామ్యేతద్ వ్రతం మమ॥

అవతారికై. "స రావణశ్శస్త్రభృతాం మనస్వినాం మహాబలానాం† నరసామ
నస్వీ। తస్యాం సభాయాం ప్రభయా చకాశే మధ్యే వసూనామివ వజ్రహస్తః"
ఎన్ఱు-పెరుమాళుమ్ పరికరముమాకక్ కడల్కరైయిలే కుఱుకవన్దువిట్టా
రెన్ఱు కేట్ట రావణన్, సచివ సామన్త మన్త్రి పురోహితాదివర్గత్తైక్కూ
ట్టివైత్తుక్కొణ్డు, "భవద్భిర్మన్త్ర్యతాం మన్త్ర స్సునీతిశ్చాభిధీయతామ్"
ఎన్ఱు నియమిత్తుక్ కార్యవిచారమ్ పణ్ణు‌మవతాన చెయ్తు నిన్ఱనిలైకళై
యుమ్ చెయ్యవేణ్డుఙ్కార్యఙ్గళైయుమ్ ఇఙ్ఞల్ల, "తస్య కామపరీతస్య నిశమ్య
పరిదేవితమ్। కుంభకర్ణః ప్రచుక్రోధ వచనఞ్చేదమబ్రవీత్" ఎన్ఱు-ఇత్తైక్కే
ట్ట కుంభకర్ణనుమ్ కుపితనాయ్, "యదా తు రామస్య సలక్ష్మణస్య ప్రస
హ్యసీతా ఖలు సా ఇహాహృతా। సకృత్సమీక్ష్యైవ సునిశ్చితం తదా భజేత
చిత్తం యమునేవ యామునమ్" ఎన్ఱు- ఇవన పహరిత్తవన్ఱే ఇప్పడి విళై యు
మెన్ఱు అఱితియిట్టో మేయెన్ఱు స్వబుద్ధిసంవాదత్తై సంవదిత్తు, "సర్వమేతన్మ
హారాజ కృతమప్రతిమన్తవ। విధీయేత సహాస్మాభి రాదావేవాస్య కర్మణః"
ఎన్ఱు - శెరుక్కినాల్ శెయ్తవర్కుళుక్కొప్పణ్డోవెన్ఱు రావణనైయధిక్షే
పిత్తు, ఎజ్గళ్ శొల్కేట్టు చ్చెయ్యవిరున్దాయాకిల్ ఇన్త సీతాపహారత్తుక్కు
మున్బే యన్ఱో శెయ్వతెన్ఱుమ్, "యః పశ్చాత్ పూర్వ కార్యాణి కృత్వా సన్త
ష్య తే నరః। పూర్వం చాపరకార్యాణి న స వేద నయానయౌ" ఎన్ఱు-పూ
ర్వోత్తరకార్యఙ్గళై క్రమహీనమాకప్పణ్ణుకిఱవన్ నయాపనయఙ్గళై
యఱియానెన్ఱుమ్, "దిష్ట్యా త్వాం నాభిజానాతి విషమిశ్రమివామిషమ్"
ఎన్ఱు - నఞ్జూట్టిన పఴమ్పోలే ఇనియతాయిరుక్కచ్చెయ్తేయుమ
ఱక్కొడియ పెరుమాళ్‌వరునైక్కొల్లాతొఴిన్దతు ఉన్ పుణ్యమెన్ఱుమ్,
అత్తఴొక్కపిత్తు ఇవన్ వెఱుక్క నొణ్డాత్తెన్ఱు "సమీకరిష్యామి" ఎన్ఱు-పళ్ళ
త్తుక్కు మేడైనిరప్పుమాప్పోలే ఉన్ననీతియై యెన్దోళ్ వలియాలే ఒక్క
విడుకిఱేనెన్ఱు సమాధానమ్పణ్ణ, మహాపార్శ్వను మవనుక్కు

పా † సమితౌ. ❋ కర్మాణ్యభిచికీర్షతి,

ప్పిరియమాక చ్చిలవార్త్తైకళై చ్చొల్ల, “నిశాచరేన్ద్రస్య నిశమ్య వాక్యం సకుంభకర్ణస్య చ గర్జితాని। విభీషణో రాక్షస రాజముఖ్య ముపాచ వాక్యం హితమర్థ యుక్తమ్ ’ఎన్ఱు-అవర్కళ్ నిరర్థకమాకప్పితర్రినవార్త్తైకళై క్కేట్టు విభీషణప్పెరుమాళ్, హితరూపమాక, “వృతో హి బాహ్వన్తరభోగరాశి శ్చిన్తావిషస్స్వస్తిక తీవ్రదంష్ట్రః। పఞ్చాఙ్గుళిః పఞ్చశిరోతికాయ స్సీతామహాహి స్తవకేన రాజన్” ఎన్ఱు-*పామ్బాడోరుకూరైయిలే పయిలువారైప్పోలే సీతైయాకిఱ పెరుమ్బామ్బినరుకే కైవైయినీట్టువారుణ్డో; “యావన్న లఙ్కాం సమభిద్రవన్తి వలీముఖాః పర్వతకూట మాత్రాః। దంష్ట్రాయుధాశ్చైవ నఖాయుధాశ్చ ప్రదీయతాం దాశరథాయ మైథిలీ॥ యావన్న గృహ్ణన్తి శిరాంసి బాణా రామేరితా రాక్షస పుఙ్గవానామ్। వజ్రోపమా వాయుసమప్రవేగాః ప్రదీయతాం దాశరథాయ మైథిలీ” ఎన్ఱు తొడఙ్గి, కురఙ్గుకళ్ కడలైయడైత్తు ప్పడైవీట్టై యడర్క్క ప్పార్క్క ప్పుకుకిఱార్కళ్, రామశరఙ్గళ్ కుఱున్తెరువు నెడున్తెరువుమాకప్పుకున్దు తలైకళై త్తిఱుకప్పుకుకిన్ఱన; అతుక్కుమున్నే పిరాట్టియై ప్పెరుమాళ్ పక్కలిలే పోకవిడాయెన్ఱాప్పోలే శిలవార్త్తైకళై చ్చొల్ల, ప్రహస్తేన్ద్రజిత్ప్రభృతికళుమ్ అతుక్కు విపరీతమాకచ్చిలవార్త్తైకళై చ్చొల్ల, శ్రీవిభీషణప్పెరుమాళుమ్ కుపితరాయ్, “న తాత మన్త్రే తవ నిశ్చయోస్తి బాలస్త్వమద్యాప్యవిపక్వబుద్ధిః। తస్మాత్త్వయాప్యాత్మ వినాశనాయ వచోర్థహీనం బహు విప్రలబ్ధమ్॥ పుత్రప్రవాదేన తు రావణస్య త్వమిన్ద్రజిన్మిత్ర ముఖోసి శత్రుః। యశ్చేదృశం రాఘవతో వినాశం నిశమ్య మోహాదనుమన్యసే త్వమ్॥ త్వమేవ వధ్యశ్చ సుదుర్మతిశ్చ సచాపి వధ్యో య ఇహానయత్త్వామ్। బాలం దృఢం సాహసికం చ యోద్య ప్రావేశయన్మన్త్రకృతాం సమీపమ్” ఎన్ఱు తొడఙ్గి, ఉనక్కు వర్త్రలభియోగమిల్లై, పేర్ పిళ్ళైనీతాన్ పుత్రనెన్ఱోరు శత్రువాయిరున్దాయ్, తకప్పననర్థత్తైయిప్పడి యిచైవారుణ్డోః శత్రుక్కళై క్కొల్ల్లిల్ ముఱ్పడపునై క్కొల్లవేణుమ్, అఱివిల్లైయాయ్ * మకనాన వునై

పా * మూఖనాన.

యఴైత్తవళైయుమ్ పుకునవిట్ట వళైయుమ్ కొల్లవేణుమెన్ఱువార్త్తైశొల్లి, “ధనానిరత్నాని విభూషణాని వాసాంసిదివ్యాని మహీంశ్చ చిత్రాః । సీతాంచరామాయ నివేద్య దేవీం వసేమరాజన్నిహవీతశోకాః” ఎన్ఱు- ఉపహారపురస్సరమాక ప్పిరాట్టియై ఉడైయవర్ పక్కత్తిలే విట్టు ఉఙ్గళ్ ముడియోడే సెఙ్గాఅల్ కెట్టిరుక్క వ్వారుఙ్గోళెన్ఱు సర్వర్కుమ్ హితఙ్గొల్ల, ఇత్తైక్కేట్టరావణన్, “సునివిష్టంహితంవాక్య ముక్తవన్తం విభీషణమ్ । అబ్రవీత్పరుషంవాక్యం రావణఃకాలచోదితః ” ఎన్ఱు- ఇప్పడి హితఙ్గొన్నాల్, “ఎన్నై త్తిమనఙ్కొడుత్తా యునక్కోర్ శెయ్కేన్ ” ఎన్ఱుమ్ - “ అజియాతినవజివిత్త వత్తానీశెయ్తన ” ఎన్ఱుమ్ కాలిలే విఴుప్రాప్తమాయిరుక్క త్తన్ వశమిన్ఱియిలే కాలహరవశనానపడియాలే పరుషఙ్గళై చ్చొల్లి, “ త్వాంతుధి క్కులపాంసనమ్ ” ఎన్ఱు ధిక్కరిక్క, “ఉత్పపాతగదాపాణి శ్చతుర్భిస్సహరాక్షసైః ” ఎన్ఱు- సోదరభ్రాతావుమాయ్ హితోపదేశమ్పణ్ణిన వెన్నై యిప్పడిశొన్న వివన్ ఎన్పడప్పుకుకిఱానెన్ఱుతళర్న్దు తడియూన్ఱి యెఴున్దిరున్దుతనక్కు భవ్యరాయిరుప్పార్ నాలుపేరోడే కిళమ్బి, పిన్నైయుమ్, “ఆత్మానం సర్వథారక్ష పురీఞ్చేమాం సరాక్షసామ్। స్వస్తితేఽస్తుగమిష్యామి”ఎన్ఱు నాలువార్త్తైశొల్లి, “ఆజగామముహూర్తేన యత్రరామస్సలక్ష్మణః ” *నిన్ఱ వానిల్లానెఞ్జు పిరివతఱ్కు మున్నే తమ్బిశొల్లు జీవియాతరావణగోష్ఠియిల్ నిన్ఱుమ్ తమ్బిశొల్లుజీవిక్కుఱ రామగోష్ఠిమ్మైనోక్కివన్దు, “నివేదయతమాంక్షిప్రం రాఘవాయమహాత్మనే”ఎన్ఱు-నెఱికెడముడుత్తుక్కొణ్డుపుకలాకాతు, అతిశఙ్కైయుమ్ పణ్ణువర్కళ్, ద్వారశేషికళైక్కొణ్డు పెరుమాళుక్కు విణ్ణప్పఞ్జెయ్తు, “ఆనయ ” ఎన్నప్పుకవేణుమెన్ఱు నిన్ఱనిలైయిలేనిన్ఱు విణ్ణప్పఞ్జెయ్య, ఇత్తైక్కేట్ట మహారాజర్, “ఏతత్తువచనంశ్రుత్వా సుగ్రీవోలఘువిక్రమః” ఎన్ఱు- ఇవన్ వార్త్తైయైక్కేట్టు పెరుమాళ్ ముఱ్పాడరాయ్ వరువతఱ్కు మున్నే తాన్ముకడునడైయిట్టుచ్చెన్ఱు, రాజకార్యఙ్గళ్ విచారిక్కవేణ్డావో, ఒన్ఱురైప్పోక విడవేణ్డా

వో, నమ్మిలుమిపర్కళ్ ముఖ్యప్టార్కళ్, "ప్రణిధీ రాక్షసేన్ద్రస్య రావణస్యభవేదయమ్" ఇఙ్గే ఆకాశత్తిలే నిన్ఱ ఇవన్ ఒరువనాక వేణుమ్, రావణన్ తమ్బి మూర్ఖన్, వలియవన్దవన్, ఇవనై క్కొల్లత్తిలుఙ్గాలిలుమ్ కోక్క వడుక్క మెన్బతు, అతు పెరుమాళ్ శెవిక్కు మ్బోఱుత్తవాఱే వన్దవర్కళైయుమివనై యాజ్ఞ్యాల్ల ప్రాప్తమెన్ఱుశొల్ల, ఇత్తైక్కేట్టరుళిన పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళత్తై విప్పముతలికళై ప్పార్త్తు, "యదుక్తం కపిరాజేన రావణావరజం ప్రతి। వాక్యం హేతుమదర్థ్యం చ భవద్భిరపితచ్ఛ్రుతమ్" ఎన్ఱు - తోఴనార్ రాజాక్కళాయ్ శెరుక్కి ప్పోన్నవాఱ్ఱైయై శరణాగతరక్షణమ్ పణ్ణినజాతియిలేపిఱన్ద నీఙ్గళ శ్శేట్టీకోళే, ఉఙ్గళ్ నినైవుకళై చ్చొల్లుఙ్గోళెన్న, "స్వం స్వం మతమతస్సితా:। సోపచారన్తదా రామ మూచుర్హితచికీర్షవః" ఎన్ఱు - పెరుమాళుక్కాకమాట్టార్కళ్, మహారాజర్క్కాకమాట్టార్కళ్, ఉభయావిరుద్ధమాక పరీక్షిత్తు ఒరువికవిచారిత్తు క్కైక్కోళ్ళప్రాప్త మెన్ఱుశొల్లి త్తలైక్కట్ట, ఇత్తైక్కేట్ట తిరువడియుమెఴున్దిరున్దు, "నవాదాన్నాపి సఙ్ఘర్షాన్నాధిక్యాన్నచకామతః। వక్ష్యామి వచనం రాజన్యథార్థం రామగౌరవాత్" ఎన్ఱు-ఇప్పక్షఙ్గళైయఴిక్క ప్పుకుకిఱవనాకైయాలే, శిలరోడే పిణక్కణ్డాయల్ల, ఎల్లార్క్కుమ్మేలాయ్ నియామకనాయల్ల, ప్రతిపన్న వాదియాయల్ల, "అప్యహం జీవితం జహ్యామ్" ఎన్ఱుఅపెరుమాళై యిఴక్కవరుమెన్ఱు పెరుమాళ్ పక్కలాదరత్తాలే శొల్లుకిఱేనెన్ఱు అవైయడైక్క క్కొల్లి, పుకురవిట్టాల్ పరీక్షిప్పతు, పరీక్షిత్తాల్ పుకురవిడువతెన్ఱు అన్యోన్యాశ్రయణమ్వరుమ్, "తత్ర మిత్రం ప్రదుష్యేత మిథ్యాప్రష్టుస్సుఖాగతమ్" ఎన్ఱు-సామభేదమ్పణ్ణి క్కులైత్తైక్క ప్రాప్తమాయిరుక్క త్తన్నై యేవిశ్వసిత్తువన్దవనై యతిశఙ్క పణ్ణినాల్ కులైన్దుపోమ్, అప్పోతు రాజనీతియల్ల, శాస్త్రవిరుద్ధమెన్ఱు పరపక్షదూషణఙ్గళ్ శొల్లి, "నత్వస్య బ్రువతో జాతు లక్ష్యతేదుష్టభావతా। ప్రసన్నం వదనఞ్చాపి" ఎన్ఱుమ్- "అశఙ్కితమతిస్స్వస్థో నశఠః పరిసర్పతి" ఎన్ఱుమిప్పడికళిలే స్వపక్షస్థాపనత్తైయుమ్పణ్ణి,

తిరుమున్నే నాముమ్శిలవఱ్ఱైయుమాక వోణ్ణాతెన్ఱు, 'యథాశక్తిమయోక్తన్తు రాక్షసస్యార్జవంప్రతి। ప్రమాణంత్వంహిసర్వస్య బుద్ధిమతాంవర'' ఎన్ఱు-అడియేనుక్కుత్తోన్ఱిన వళవుశిణ్ణప్పణ్ణాయ్ తేవన్తన్నై, ''నల్లారఱివీర్ తీయారఱివీర్ ఇవ్వులకత్తెల్లామఱివీర్ ''ఎన్ఱు- దేవరీర్ తిరువుళ్ళత్తిలకలన్తుక్కు ఇఱైజ్జే, ఇని త్తిరువుళ్ళమానపడి శెయ్తరుళీరెన్ఱు తలైక్కట్ట, ''అథరామః ప్రసన్నాత్మాశ్రుత్వా వాయుసుతస్యహి। ప్రత్యభాషతదుర్ధర్షశ్శ్రుతవానాత్మనిస్థితమ్'' ఎన్ఱు - కాల్క్రిన్నకనాన తిరువడియాలే లబ్ధసత్తాకాన పెరుమాళ్ తన్ తిరువుళ్ళత్తిల్క్కిడన్ద తరుళిచ్చెయ్వతాక కోలి, 'మిత్రభావేనసంప్రాప్తమ్'' ఎన్గిఱశ్లోకత్తాలే, ''మిత్రభావేనసంప్రాప్తమ్'' సదోషనేయాకిలుమ్ కైవిడేనెన్ఱు శొల్లి, ''తస్యానుబన్ధాః పాప్మానస్సర్వే నశ్యన్తితత్క్షణాత్ ' ఎన్ఱు-ప్రపన్ననానపోతే నిర్దోషణ్, ఇప్పడిప్రపన్ననాయ్ నిర్దోషనానవనుక్కు ఉణ్ణాలుమెన్నాలుమ్ పిఱరాలుమెల్లారాలుమ్ వగుమ్ భయజ్గళై పోక్కక్కడవనెన్గిఱారిన్దశ్లోకత్తాల్.

''వేదోపబృంహణార్థాయతావగ్రాహయతప్రభుః''ఎన్ఱు- వేదోపబృంహణప్రవణప్రబన్ధమన్ఱోనితు ఇవ్విడత్తిలుపబృంహిక్కిఱ వేదార్థమేతు, వేదవాక్యన్దానెతెన్నిల్,''తంహదేవమాత్మబుద్ధిప్రసాదంముముక్షుర్వై శరణమహంప్రపద్యే'' ''ప్రయతపాణిశ్శరణంప్రపద్యే'' ''స్వస్తిసంబాధేష్వభయన్నో అస్తు''ఎన్ఱుమ్-శొల్లుకిఱప్రపత్త్యుపాయవైభవమ్ఇవ్విడత్తిలుపబృంహిక్కిఱతు. వాక్యముమ్,''ప్రయతపాణిశ్శరణమహంప్రపద్యే'' ఎన్గిఱతు. ''చరణౌశరణ మహంప్రపద్యే'' ఎన్ఱుమ్ - ''చరణౌగాఢం నిపీడ్య' ఎన్ఱుమ్ - తిరువడికళైక్కైయాలే పిడిక్కుమ్పోతు శుద్ధహస్తనాకవేణుమ్. అన్దశుద్ధహస్తతైయావతు-''సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య''ఎన్ఱుమ్ *పితరమ్మాతరంతోడజ్గి 'సర్వధర్మాంశ్చసన్త్యజ్య సర్వకామాంశ్చ సాక్షరాన్'' ఎన్ఱుమ్- ''వీడుమిన్ముఱ్ఱవుమ్''ఎన్ఱుమ్-''మఱ్ఱొరుమ్పుఱ్ఱిలేన్'' ఎన్ఱుమ్- ఉపాయాన్తరజ్గళై విట్టుప్పఱ్ఱుకై. అత్తైయుతే '' ప్రయత

పాణిః" ఎన్గిఱతు- 'మాంవ్రజ" 'శరణంప్రపద్యే" "ప్రార్థనామతిశ్శరణాగతిః" ఎన్ఱు- ఉపాయప్రార్థనారూప జ్ఞానత్తై "శరణంప్రపద్యే" ఎన్ఱుశొల్లుకిఱతు.

ఇవ్వాక్యత్తై ఇశ్లోక ముపబృంహిత్తపడి యెన్నెన్నిల్, "సకృదేవ" ఎన్గిఱ పదఙ్గళాలే అసకృదావృత్తి సాపేక్షైయాన భక్తినై వ్యావర్తిక్కైయాలే, సర్వధర్మత్యాగపూర్వకమాన, "ప్రయతపాణిః" ఎన్గిఱపదత్తైయుమ్, "ప్రపన్నాయ" ఎన్గిఱ పదత్తాలే, "శరణం ప్రపద్యే" ఎన్గిఱపదఙ్గళైయుమ్, "తవాస్మీతిచయాచతే" ఎన్గిఱపదఙ్గళాలే, "స్వస్త్యస్తు" ఎన్గిఱపదఙ్గళై యుమ్, 'అభయందదామి"ఎన్గిఱ పదఙ్గళాలే, "అభయమస్తు"ఎన్గిఱ పదఙ్గళైయుమ్ ఉపబృంహిక్కిఱతు.

ఆకవితు, "ప్రపద్యే"ఎన్ఱు ప్రపదనదశైయిల్ ఏకవచనమాయిరానిన్ఱతు, ఫలదశైయిల్, "నః" ఎన్ఱు-బహువచనమాయిరానిన్ఱతు. ఇతు శెయ్యుమ్బడియెన్నెన్నిల్, "వైష్ణవోనఃకులేజాతః"ఎన్ఱు-ఏకవచనమాకచ్చొల్లి, "తేసర్వేముక్తిమాయాన్తి"ఎన్ఱు-బహువచనమాకవుమ్, "యేచవైష్ణవసంశ్రయాః। తేనైవతేప్రయాస్యన్తి"ఎన్ఱు-ఏకవచనబహువచనఙ్గళాలుమ్,ఇప్పడిబహుప్రమాణఙ్గళుణ్డాకైయాలుమ్, లోకత్తిలుమ్ఒరువన్ రాజసేవైకృష్యాదికళైప్పణ్ణ, అవన్ యత్నఫలమానఅన్నధనధాన్యవస్త్రాదిఫలఙ్గళై అవనభిమానత్తిలే భార్యాపుత్రశిష్యదాసాదికళ్ పరుత్తమఱభుజిక్కక్కాణ్కైయాలుమ్, ఇప్పడిలోకవేదఙ్గళిలే అనుభూత పరమ్మాకైయాలే, ఒరువన్ప్రపన్ననాక అవనభిమానత్తిలే యొతుఙ్గినార్క్కెల్లామ్ ఫలమాకక్కడవతెన్గిఱతు.

ఆకిఱతు, ప్రపత్త్యుపాయమెన్బతు-ఎమ్బెరుమానుపాయమెన్బతాకానిన్ఱతు, ప్రపత్తియావతు- "త్వమేవోపాయ భూతోమేభవేతిప్రార్థనామతిః। శరణాగతిః"ఎన్ఱు-చేతననుడైయప్రార్థనారూపజ్ఞానమాయిరానిన్ఱతు, ఎమ్బెరుమానాకిఱాన్ - ప్రార్థనీయనాయిరుప్పానొరు పరమచేతననాయిరానిన్ఱతు , ఇతుశేరుమ్బడియెన్నెన్నిల్ , పరామృష్టలిఙ్గ

మనుమానమాయిరుక్క, “లిఙ్గపరామర్శోనుమానమ్” ఎన్ఱు-పరామర్శ ప్రాధాన్యత్తైప్పత్తి, ఔపచారికమాక పరామర్శత్తై చ్చొన్నాప్పోలే లవ్రుమ్ “నీలజ్ఞానమ్ పీతజ్ఞానమ్” ఎన్ఱాల్-జ్ఞానత్తుక్కురునైల్య పీతిమాదికళిల్లాదిరుక్క విషయగతమాన నైల్యపీతిమాదికళై విషయియాన జ్ఞానత్తిలే ఉపచరిత్తు, “నీలజ్ఞానమ్పీతజ్ఞానమ్” ఎన్ఱాప్పోలేయుమ్, స్వీకార ప్రాధాన్యత్తైప్పత్తి స్వీకారవిషయమాన భగవద్గతోపాయ వ్యవహారత్తై విషయియాన స్వీకారరూప ప్రపత్తిజ్ఞానత్తిలే ఉపచరిత్తు చ్చొల్లుకిఱతాకైయాలే ఒరువిరోధముమిల్లై.

ఆకిఱతు, “సర్వేనైవ ఫలప్రదః ఫలమపి స్వేనైవ నారాయణః” ఎన్ఱుమ్-“మాంవ్రజ మామేవైష్యసి” ఎన్ఱుమ్-“ఇత్రైవా నీ శాగాయ్పత్రై” ఎన్ఱుమ్ - “ఉన్ఱన్నోడుఱ్ఱోమేయా వోమునక్కే నామాళ్చెయ్వోమ్” ఎన్ఱుమ్-ఎమ్పెరుమానే ఉపాయముముపేయముమెన్ఱు శొల్లుకిఱతు; అన్ద ఉపాయోపేయఙ్గళాకిఱతు కార్యకారణఙ్గళితే, “యదనన్తరంయద్దృశ్యతేత త్తస్య కారణమ్” ఎన్ఱుమ్ -“నియతపూర్వభావికారణమ్” ఎన్ఱుమ్-పూర్వభావియుమాయ్ పూర్వకాలత్తిలే సత్తుమాయిత్తే కారణమిరుప్పతు, “నియతపశ్చాద్భావిత్వంచకార్యత్వమ్” ఎన్ఱుమ్ - “ప్రాగసత్వప్రతియోగిత్వం కార్యత్వమ్” ఎన్ఱుమ్- పూర్వకాలత్తిలే సత్తుమాయిరాతే, అత్తాలేపిఱక్క ఉణ్డవతుమాయ్ పశ్చాద్భావియుమాయిత్తే కార్యమిరుప్పతు, ఇప్పడియిరుక్క. “నిత్యంవిభుమ్” ఎన్ఱుమ్- “సత్యం జ్ఞానమ్” ఎన్ఱుమ్- “ఏకమేవాద్వితీయమ్” ఎన్ఱుమ్-నిత్యముమాయ్ ఏకముమా యిరుక్కిఱ భగవద్వస్తువుక్కు పరస్పరవిరుద్ధమాన భావాభావాత్మకత్వఙ్గళుణ్డామ్పడియెఙ్ఙె, పూర్వోత్తరభావిత్వఙ్గళుణ్డామ్పడియెన్నెన్నిల్, “సదేవసోమ్యేదమగ్ర ఆసీత్ ఏకమేవాద్వితీయమ్” ఎన్ఱుమ్ “అవికారాయ శుద్ధాయనిత్యాయ” ఎన్ఱుమ్-అవికారముమాయ్ నిత్యముమాయ్ ఏకముమాన బ్రహ్మత్తుక్కు, “బ్రహ్మవనం బ్రహ్మసవృక్ష ఆసీత్” ఎన్ఱుమ్- “సోఽకామయత బహుస్యాం ప్రజాయేయేతి”

"సవవసృజ్యస్సచసర్గకర్తా సవవపాత్యత్తిచవాల్యతేచ " ఎన్నుమ్-త్రివిధ కారణత్వముమ్ స్రిష్టృసృజ్యత్వముమ్ పరస్పర విరుద్ధమా యిరుక్క, ''సూక్ష్మచిదచిద్విశిష్ట బ్రహ్మమ్ కారణమ్, స్థూల చిదచిద్విశిష్ట బ్రహ్మమ్ కార్యమ్ '' ఎన్ను- అవ్విరుద్ధధర్మఙ్గళ్ విశేషణఙ్గళిలేయాయ్ విశిష్టైక్యత్తాలే నిర్వహిత్తాప్పోలే ఇఙ్గుమ్, ' ధాతుః ప్రసాదాన్మహిమానమీశమ్ " ఎన్నుమ్- తస్మిన్ప్రసన్నే క్లేశసఙ్క్షయః'' ఎన్నుమ్ - '' ప్రహర్షయిష్యామి" ఎన్నుమ్- ''త్వత్ప్రీతయే" ఎన్నుమ్ - '' తిరువుళ్ళమిడర్ కెడున్దోఱుమ్వియక్కవిచ్చుఱుతుమ్ '' ఎన్నుమ్ -ప్రసాదవిశిష్టనుపాయమ్, ప్రీతివిశిష్టనుపేయమ్ఎన్నువిశేషణభేదఙ్కొడక్కచ్చొయ్ తే విశిష్టైక్యత్తాలే ఉపాయోపేయ మెన్బ్బరుమా నొన్ఱత్తాకైయాలే ఎల్లాఙ్కూడుమ్. "ఇరక్కముపాయమ్ ఇనిమైఉపేయమ్" ఎన్ఱతేజీయగరుళిచ్చెయ్యావ్బడియుమ్. "అనన్యసాధ్యే స్వాభీష్టే" ఎన్ను-ప్రపత్త్యాది సాధ్యమితేమోక్షమ్; సాధ్యమావతు మున్బిన్ఱియిలే పిన్బుఉత్పన్నమావతు, "ఉత్పన్నస్యవినాశయోగాత్ '' ఎన్ను- ఉత్పన్నమాయ్ నశిక్కుమాకిల్ ఉపేయమానభగవత్ప్రాప్తి రూపమోక్షమ్ నశిక్కుమాయిరున్దతీ ఎన్నెన్నిల్ నశియాతు, ఇతుక్కుఇరణ్డుప్రకారముణ్డు,అతిలొన్ఱు సాధ్యన్దాన్"ఉత్పాద్యమ్ ఎన్నుమ్, ప్రాప్యమ్ ఎన్నుమ్, వికార్యమ్ ఎన్నుమ్, సంస్కార్యమ్ ఎన్నుమ్, నాలుప్రకారమా యిరుక్కుమ్. అవఱ్ఱిలుత్పాద్యమావతు- *ఘటంకరోతి పటం కరోతిపోలే మున్బిన్ఱి యిలే పెన్బుణ్డావతు. ప్రాప్యమావతు- "గ్రామంగచ్ఛతి రాజానంగచ్ఛతి" "గాందోగ్ధిపయః" ఎన్నుమున్బేసిద్ధరూపమానవస్తువై అధికారిక్కుడుకై. వికార్యమావతు-"క్షీరమభ్యజ్ఞయతి" "త్రపుసీసేఆవర్తయతి" పాలై త్తయిరాక్కుకైయుమ్ ఈయఙ్గళురుక్కుకైయుమ్. సంస్కార్యమావతు, "వ్రీహీన్ప్రోక్షతి " ''వ్రీహీనవహన్తి' ఎన్నుతన్నై కార్యాన్తర యోగ్యమాక ప్పణ్ణుకై. ఇఙ్గుమ్, ''బ్రహ్మవిదాప్నోతిపరమ్ '' ఎన్నుమ్- 'పరాత్పరం పురుషముపైతిదివ్యమ్'' ''పరఞ్జ్యోతిరుపసంపద్య'' ఎన్నుమ్ - ''ఉపైన్నయేయ్తి''

ఎన్నుమ్-పణ్డేసిద్ధరూపనాన పరమాత్మావై ఇవఱ్ఱుకిట్టుకై యాల్, ప్రాప్యమ్ నిత్యమే మాకిఱతు. ఇనిమల్లై ప్రకారమ్-"నిత్యో నిత్యానామ్" ఎన్నుమ్- "అజో హ్యేకః" ఎన్నుమ్ - " నహివిజ్ఞాతుర్విజ్ఞాతేర్విపరిలోపో విద్యతే" ఎన్నుమ్- 'పరనఱ్ఱమలర్ చ్చోతి" ఎన్నుమ్-ఆత్మాక్కళ్ నిత్యరాకైయాలుమ్ ఇవర్కళుక్కు ధర్మమాన జ్ఞానానన్దాదికళ్ నిత్యఙ్గళాకైయాలుమ్, "తిమసా గూఢమగ్రే ప్రకేతమ్" ఎన్నుమ్ , తయాతిరోహితత్వాచ్ఛశక్తిః క్షేత్రజ్ఞసంజ్ఞితా" ఎన్నుమ్-ఆత్మస్వరూప ధర్మఙ్గళుక్కుత్తిరోధాయకమాన ప్రకృతి సంసర్గమొబ్బాయ్, "స్వేనరూపేణాభి నిష్పద్యతే" ఎన్నుమ్- "ఆవిర్భూతస్వరూపస్తు" ఎన్నుమ్-"అవబోధాదయో గుణాః" ఎన్నుమ్-"ప్రకాశ్యన్తేనజన్యన్తే నిత్యాఏవాత్మనోహితే" ఎన్నుమ్-స్వాభావికాకారమ్ విస్మృతమాయ్ ‡ ఉత్పాద్యమన్నిక్కే యొళ్ళికైయాలుమ్ నిత్యమాకిఱతు ఎన్న ప్రకారమ్.

అవై యుమప్పడియాకిఱతు, ఇప్ప్రదేశమ్ ప్రపత్త్యుపబృంహణమ్ పణ్ణుకిఱతాకిల్, 'అహమస్మ్యపరాధానామాలయోఽకిఞ్చనోఽగతిః । త్వమేవోపాయభూతో మే భవేతిప్రార్థనామతిః ॥ శరణాగతిః" ఎన్గిఱ ప్రపత్తిలక్షణ జ్జడన్దతో వెన్నిల్, "రావణోనామ దుర్వృత్తో రాక్షసోరాక్షసేశ్వరః । తస్యాహం మనుజో భ్రాతా విభీషణఇతిశ్రుతః" ఎన్ను-రావణసమ్బన్ధత్తాలుమ్, "భీషయ సేన్మభీరో" ఎన్ను నామనిర్వచనత్తాలుమ్, స్వదోషత్తై మున్నిడుకై యాలే, " అహ మస్మ్యపరాధానామాలయః" ఎన్ను మర్థజ్ఞల్లుకిఱతు, "రాజ్యంప్రార్థయమానశ్చ" ఎన్ను-తనక్కు-రాజ్యమ్ వేణ్డివన్దవనాయ్ ప్పెరుమాళుక్కొరు కిఞ్చిత్కారమ్ పణ్ణవన్దవనల్లామైయాలే, "అకిఞ్చనః" ఎన్ను మర్థఞ్గల్లుకిఱతు, "త్యాం తుధిక్కులపాంసనమ్" ఎన్ను-తళ్ళివిడుమ్బడి సోదర భ్రాతావుక్కుట్పడ ఆళన్నిక్కే పోరుకై యాలే, "అగతిః" ఎన్ను మర్థఞ్గల్లుకిఱతు, "భవన్తంశరణఙ్గతః" ఎన్నై యాలే, "త్వమేవోపాయ భూతో మేభవేతిప్రార్థ

(పా) — ఆవిర్భూతమాయ్-

నామతిశ్శరణాగతిః" ఎన్ను మర్ధజ్ఞొల్లుకిఱతు, "పాదయో శ్శరణాన్వే షీనిపపాత" ఎన్నై యాలే, "సాదేవేఽస్మిన్ప్రయుజ్యతామ్" ఎన్ను మర్ధజ్ఞొల్లుకిఱతు, ఆకైయాల్ ఇతునేరాకక్కిడన్దతు. ఆనుకూల్యసఙ్కల్పాది కళుక్కిడన్దతో వెన్నిల్, అన్దలక్షణఙ్గళుమ్ పుష్కలమ్, "ఆత్మానం సర్వ ధారాశ్చ పురీంచేమాంసరాక్ష సామ్। స్వ స్తితేఽస్తు" ఎన్ను-రావణనుక్కుమ్ పఱైపెట్టుక్కుమ్ నమ్మై యైయాశాసిక్కైయాలే ఆనుకూల్యస్యసఙ్కల్ప ఙ్ఞాల్లిల్ను, "ఉత్పపాతగదాపాణిః" ఎన్ను కైయిలేతడియిరుక్క, పరిభవిత్తవనై క్కరై యవడిత్తు పోరామైయాలే ప్రాతికూల్యస్యవర్జనఙ్ఞాల్లిల్ను, "వాలినఞ్చహతందృష్ట్వా సుగ్రీవంచాభిషేచితమ్। రాజ్యంప్రార్థయమానశ్చ" ఎన్ను-సోదాహరణమాక రాజ్యన్తరంపల్ల రెన్దుతియిట్టు వరుకైయాలే రక్షిష్యతీతివిశ్వాసఙ్ఞాల్లిల్ను, "భవన్తంశరణంగతః" ఎన్ను శొల్లుకైయాలే గోప్తృత్వవరణఙ్ఞాల్లిల్ను, "భవద్గతమ్మే రాజ్యంచ జీవితంచసుఖానివై" ఎన్ను-అఖిలభరసమర్పణమ్పణ్ణుకైయాలే, ఆత్మనిక్షేపఙ్ఞాల్లిల్ను, 'ప్రణాదశ్చమహానేష స్తతోఽస్యభయమాగతమ్" ఎన్ను-స్వరత్తిల్ తళర్త్తియాలుమ్, "శీఘ్రంవ్యాదిశనోరాజన్వధాయైషాంచరాత్మనామ్" ఎన్ను-పెరుమాళ్ పక్కల్ పోకవొణ్ణాతపడి నడువఴియిలే కొల్లనిఱ్కైయాలుమ్, "దైన్యంకార్పణ్యముచ్యతే" ఎన్గిఱ కార్పణ్యఙ్ఞాల్లిల్ను, ఆకైయాల్ ఇన్దలక్షణముమ్ పుష్కలమ్.

ఇప్పడి పుష్కల లక్షణైయాన ప్రపత్తియై పణ్ణి ఇతుక్కు ఫలమాక కొక్కైళ్ళుక్కు ప్పుక్కు * కూళమెడుత్తలో పాతి, నామిరుక్కప్పలాన్తరఙ్గళైయా శైప్పడాతే నమ్మైయే యుకన్దువన్దవనుక్కు సకలభయనివృత్తియుమ్పణ్ణువేన్, ఇతునమక్కు వ్రతమెన్గిఱార్ ఇన్దశ్లోకత్తాల్,

ఇప్పడి అభయప్రదానమ్పణ్ణువతుఆర్ క్కెన్నిల్, *౧ (సకృదేవప్రపన్నాయ) సలక్షణప్రపత్తి పణ్ణినవనుక్కు. అతావతు- సకృదేవప్రపన్నరాయిరుక్కై- సకృత్తనక్కుప్పొరుళ్ ఎన్నెన్నాల్ "ఆవృత్తిరసకృదుపదేశా

* కూళమ్ - కుప్ప,

త్" ఎన్నుమ్-"అనేకజన్మసంసిద్ధః" ఎన్నుమ్- భక్తిపోలే స్వరూపనిష్పత్తి యుమ్ ఫలనిష్పత్తియుమ్ చిరకాలసాధ్యైయన్ఱిక్కే, "తద్వయంసకృదు చ్చారో భవతి" ఎన్నుమ్-"ఉపాయోయఙ్ఛతుర్థస్తే ప్రోక్తశ్శీఘ్రఫలప్రదః" ఎన్నుమ్-స్వరూపనిష్పత్తియుమ్ ఫలనిష్పత్తియు మొరుకాలేయాయిరు క్కై. "సకృదేవ" ఎన్గిఱ అవధారణమ్-ప్రపన్ననై ఎన్నుమ్-ఒరుకాలే ఇరుకాల్ మట్టిల్లై యెన్ఱున్-అయోగవ్యవచ్ఛేదమో? అన్యయోగవ్యవచ్ఛేదమో వెన్నిల్, ప్రపన్న నేఎన్ఱ పోతు, ప్రపన్ననై యనువదిత్తు అవనుక్కు అభయ ప్రదానమ్బణ్ణువనెన్ఱు వాక్యత్తుక్కు విధేయ మిత్తనై పోక్కి, ప్రపన్ననో అప్రపన్ననో వెన్ఱు విమర్శమాయ్ ప్రపన్న నేయెన్ఱు విధేయమల్లామైయాలుమ్, "సకృదుచ్చారో భవతి' ఎన్నుమ్-"సకృదేవహి శాస్త్రార్థః" ఎన్నుమ్ - ప్రపత్తియాకిల్ సకృత్త్వయోజ్యైయాయ్ అసకృత్త్వయోజ్యై యల్లామైయాలే సకృదావృత్తియా యిరుప్పతొరు ప్రతిపత్తియిల్ వ్యవచ్ఛేద్య మిల్లామైయాలుమ్ అయోగవ్యవచ్ఛేద మల్లామైయాలున్, "అభయంగతో భవతి" ఎన్ఱు - అప్రపన్ననాన భక్తినిష్ఠనుక్కుమ్ అభయప్రదానమ్బణ్ణినపడియాలే అన్యయోగవ్యవచ్ఛేద మల్లామైయాలుమ్ వ్యావర్త్యమిల్లై యెన్ఱిట్టువ్యర్థమ్. ఇని "సకృదేవ" ఎన్ఱు ఇఙ్గే కూట్టినపోతు - "సకృదేవకుర్యాత్ నాసకృత్" ఎన్ఱు - ప్రపత్తి స్వరూపాభిధానమ్బణ్ణుకిఱతన్ఱిక్కే ప్రపన్నననూద్యనాయ్ అభయప్రదానత్తిలే తాత్పర్యమాకైయాలే సకృత్తోడే కూట్టినాలుమ్ వ్యర్థమ్. ఇన్ద ఉపపత్తికళాలే సకృత్పదప్రయోగముమ్ వ్యర్థమ్. "సకృదేవాభయం దదామి" ఎన్ఱిఙ్గే అన్వయిత్తాలో వెన్నిల్, ఒరుశరీరక్కు-ప్పిఱక్కక్కడవ భయఙ్గళెల్లా మొరుకాలే సహితమాయ్ అవఱ్ఱినుడైయ నివృత్తియై యొరుకాలే పణ్ణుకిఱతల్ల, భూతకాలత్తిల్ భయఙ్గళ్ పణ్డే యనుభవిత్తుప్పోయిఱ్ఱన, ఆగామికాలత్తిల్ భయఙ్గళ్ ఉత్పన్న మల్లామైయాలే తన్నివృత్తి ఇప్పోతుపణ్ణవొణ్ణాతు. ఇన్నముమ్, "దదామి" ఎన్ఱు- ప్రారబ్ధమాయ్ పరిసమాప్త మల్లాత శిల భయఙ్గళ్ ఉత్పన్నఙ్గ

ళ్లామైయాలే మేల్వారుమవైయడైయ వరవరప్పోకుక్కిత్తే నెన్గిఱ
వర్తమానత్తుక్కుమ్ ఒరుకాలేయెన్గిఱ సకృత్పదత్తుక్కుమ్ వ్యాహతియు
మ్వరుమ్. అభయప్రదానమ్బణ్ణుకిఱవిత్తోడఙ్గి రావణవధపర్యన్తమాక
వుమ్ భయఙ్గళుక్కుమ్ పరిహారఙ్గళుక్కుమ్ అవధియిల్లామైయాలే అను
ష్ఠాన విరుద్ధము మాకైయాలే, "సకృత్" ఎన్నుమ్- "ఏవ" ఎన్నుమ్-
ప్రస్తుతపదఙ్గళుక్కువైయర్థ్యమ్వరుమ్ ఎన్నిల్, వారాతు, ప్రపన్ననె
న్నార్ పెరుమాళ్, అతుక్కు అనుపపత్తియాక మహారాజర్, సకృత్ప్ర
యోజ్యైయాన ప్రపత్తియై, "రాఘవం శరణంగతః" ఎన్నుమ్-"భవన్తం
శరణంగతః" ఎన్నుమ్-"పాదయో శ్శరణాన్వేషీ నిపపాత" ఎన్నుమ్-ము
క్కాల్పణ్ణి ప్రపత్తిలక్షణ హానియుమ్ ప్రపత్త్ర స్వరూపహానియుమ్
ప్రపత్తవ్య స్వరూపహానియుమ్ పణ్ణినానెన్ను దూషణఙ్గొల్ల, "సకృ
దేవప్రపన్నాయ" అవర్ పలకాల్ పణ్ణిత్తిలర్; ఒరుకాల్ పణ్ణినానెన్గి
ఱార్. నాలుమూన్నుపణ్ణై పణ్ణిత్తాక ఎడుత్తప్రమాణఙ్గళ్ శెయ్యుమ్బడి
యెన్నెన్నిల్, "రాక్షసోభ్యేతి పశ్యధ్వమస్మాన్ హన్తుం నసంశయః"
ఎన్ను-అభిశాపఙ్జ్ఞ ఉఙ్గళై ప్పార్త్తు, "సోహం పరుషిత స్తేన దాసవ
చ్చావమానితః। త్యక్త్వాపుత్రాంశ్చ దారాంశ్చ రాఘవంశరణంగతః"
ఎన్నపడి విరోధియాయ్వన్దవనల్లన్, అవన్దానేపరిభవిత్తుప్పోకచ్చొల్లఅవ
నోడ్డైసంబన్ధఙ్గళైయుమ్విట్టు పెరుమాళై శరణమ్పుకవన్దేనెన్నుతన్నరుళ్
పాడుశొన్నాన్ మున్బడ "శరణంగతః" ఎన్గిఱనిత్తై, ఉమ్ముడైయవా
త్తైకళాలేకలఙ్గినోమోవెన్నుశఙ్కిత్తు నమ్మైత్తెళ్ళియవిడుమైక్కు, "భవన్తం
శరణంగతః" ఎన్ను విణ్ణప్పఞ్జాయ్తపడి, బాధకనాయ్ వన్దవనల్లన్,
ఉమ్మైశరణమ్పుకువతాక వన్దవనెన్నునమక్కు ప్పట్టాఙ్గుశొన్నా నిరణ్డామ్
పణ్ణై. "ఆనయ" ఎన్నునాముమ్ఱైత్తు, "అస్మాభిస్తుల్యో భవతు" "సఖి
త్వఞ్చాభ్యుపైతునః" ఎన్ను-నీ రచుమతిపణ్ణినపిన్బాయిత్తు, "ఖాత్పపా
తావనిమ్" ఎన్ను భూమియిలేయిత్తిన్దు, "పాదయోశ్శరణాన్వేషీనిప

* పట్టాఙ్గు - వాస్తవము.

పాశ' ఎన్ఱు-నజ్ఞాలిలేవిళ్ఱున్ద తాన్కైయాలే, ఒరుకాలేయాయిత్ఱు అవన్ శరణమ్బుకున్దతు,ఒరుహానియున్బ్ణిత్తిలనెన్గిఱార్. ఆకైయాలే "సకృదేవ"ఎన్గిఱపదమ్సర్వస్వ జనమాకిఱతు.అన్ఱియిలే,*౨.(సకృదేవ ప్రపన్నాయ) ఎన్ఱు-"అనేకస్మాద్వ్యావృత్తోధర్మోఽనేకధర్మః" ఎన్గిఱా ప్పోలే, సకృదేవ నిశ్చిత్య ప్రపన్న నెన్ఱాయ్, మధ్యమ పదలోపియాన సమాసమాయ్, "విచార్యచపునఃపునః" ఎన్ఱు-దుష్టనో అదుష్టనో, శత్రువో అశత్రువో, మిత్రనో అమిత్రనో, వధ్యనో అవధ్యనో, స్వీకార్యనోబహిష్కార్యనోఎన్ఱునాన్ప్పట్టాఱ్పోలే,లజ్ఞామిత్రధనాదికళై విడువేనోపత్ఱువేనో, రావణనై విడువేనోపత్ఱువేనో, పోకుకిఱ విడత్తిల్ కైకొణ్ళువర్కళో తళ్ళువర్కళో,రాజ్యజ్కొడైక్కుమోకిడైయాతో, ఎన్ఱిప్పడికళిలే బహుముఖమాయ్ విచారిత్తు అళప్పతు ముకప్పతాకై యన్ఱిక్కే * సకృత్సమీక్ష్యైవ సునిశ్చితం తదా-పోలే ఒరుకాలేయఱుతియిట్టువన్దవనెన్గిఱారాకవుమామ్. అన్ఱియిలే,*౩ సహసాశబ్దస్య సకృదాదేశమాయ్, సహసైవ ప్రపన్నాయ ఎన్ఱాయ్, అతావతు-"ఆజగాముముహూర్తేన" ఎన్ఱుమ్-"ఒళ్లైనీపోతాయ్" ఎన్ఱుజ్ఞొల్లుకిఱ పడియే, * నిన్ఱవానిల్లా నెఱ్ఱిప్పిఱన్ద వానుకూల్యమ్ పుదిగతఱుక్క మున్పేవన్దానెన్ఱె.అన్ఱియిలే,*౪.(సహసాప్రపన్నాయ)ఎన్ఱు-ఒన్ఱైయుమ్నిరూపియాతేసాహసికనాయ్ వన్దాన్. అతావతు- రావణన్గోష్ఠియిలేనిన్ఱు కిడక్కాఱైయిలేయిరుక్కిఱ పెరుమాళై శరణమ్ పుక్కాల్ అవర్పిడిత్తుక్కొణ్ణుపోయ్ విలజ్గిలేయిడిల్ శెయ్వతెన్నెన్ఱు భయప్పడాతే పట్టుపడుకిఱతు ఎన్ఱు అవన్వన్ద సాహసజ్ఞాను మ్సెన్గిఱారాకవుమామ్. ఇప్పడిశరణాగతరక్షణమ్ పణ్ణుకిఱీరాకిల్ అడియేన్శరణాగతియిలేసర్వ మృతియుణ్డోవెన్న , *౫. (సహసాప్రపన్నాయ) * అన్ఱిక్కన్ఱుకొణ్డ కమున్నిన్ఱకత్తై కొణ్ణిబ్బలు ఉన్శిమ్బిలుమ్కొళ్ళుమ్ తాన్మైప్పోలేపాల్ పాయశరణాగతనాయ్ ఫలముమ్ప్పఱాతవివనుక్కే యామత్తనైపోక్కి సర్వశరణాగతనాయ్ రాజ్యదారఫలముమ్ పెత్ఱు వుమక్కాకోమ్.

ఇప్పడి యావతు అవన్దాన్ శరణాగతనాకిలన్దో, “శీఘ్రం వ్యాదిశనోరాజన్ వధాయైషాం దురాత్మనామ్” ఎన్నుమ్-“ వధ్యతామేష తీవ్రేణదణ్డేన సచివైస్సహ” ఎన్నుమ్- నాఙ్గళ్ శొన్నవార్త్తైయై క్కేట్టు వెరువిప్పోకనిఱ్కి అవనన్దోవెన్న *౧ (ప్రపన్నాయైవ) నావిప్పడివిప్రతిపన్నరానవళవిలుమ్ అవన్ ప్రపన్ననే, పోకాన్గాణుమెన్గిఱార్. ప్రపన్ననే కాణుమెన్ఱరుళిచ్చెయ్యానిన్ఱీర్, ఇవన్ భక్తినిష్ఠరైప్పోలే అఙ్గమాకచ్చిల ధర్మానుష్ఠానమ్పణ్ణి, “ప్రదీయతాం దాశరథాయ మైథిలీ” ఎన్ఱు నల్వార్త్తైశొల్లువతుమ్, దూతవధమాకాతెన్బతుమ్, తన్ మకళ్ అన్నైయైయిట్టు నల్వార్త్తై శొల్లుకతాయ్ అనేకమ్ పురశ్చరణమ్పణ్ణియన్దోవన్దతు, ఆనపిన్బు అవన్ భక్తినిష్ఠనెన్ఱార్ మహారాజర్, పెరుమాళ్,*౨,(ప్రపన్నాయైవ) అవన్ నల్వార్త్తైశొల్లిన్ఱు నమక్కాకవల్ల, “విభీషణస్తు ధర్మాత్మా నతురాక్షసచేష్టితః” ఎన్ఱు-ప్రకృత్యాధార్మికనాకైయాలుమ్, “గురుత్వాద్ధితమిచ్ఛతా” ఎన్ఱు-తమయన్ విషయత్తిలే హితపరనాకైయాలుమ్, “ఆనుకూల్యస్యసఙ్కల్పః” ఎన్ఱు-ప్రపత్త్యధికారియాయ్ చ్చొన్నానిత్తనై, ఆకైయాలితుఅన్యథాసిద్ధమ్. “సేనయోరుభయోర్మధ్యే రథంస్థాపయ” ఎన్ఱు పళ్ళిరుప్పతైయరుమ్ పార్ప్పారుమ్ †పార్క్కరుమాన విరుపడైక్కునడువే తేరైనిఱుత్తిచరమశ్లోకముపదేశిత్తపోతు, అర్జుననెజ్జేకుళిత్తు క్కులైతుడుమియుమ్ ¶తోతవత్తియుమాయ్నిన్ఱాన్, “ఇన్నముఅఙ్గుతియో” ఎన్న, “నఙ్గైమీర్పోతరుకిన్ఱేన్”ఎన్ఱుమ్- “తూయోమాయ్వన్దోమ్ తుయిలెళప్పాడువాన్” ఎన్ఱుమ్-తిరువాయ్ప్పాడియిల్ పెణ్గళ్నోన్బుక్కుప్పోకిఱపోతు ||అన్నవలిలే కణ్ణైయుఙ్కైయైవాయైయున్ఱెత్తువన్దార్కళత్తైపోక్కిఎన్ఱ $ఉవర్క్కుళియిలేకుళిత్తువన్దార్కళ్, అప్పడియే ఇవనుమ్, “యోవిష్ణుం సతతం ద్వేష్టి తంవిద్యాదన్త్యరేతసమ్” ఎన్ఱు - విష్ణుద్వేషియాయ్ కర్మ

† పార్క్కర్ - బౌద్ధులు || (పా) అన్నవిలైయిలే. $ ఉవర్క్కుళి - సముద్రము ¶ తోతవత్తి - జాతవస్త్రము.

చణ్డాళనాన రావణన్ గోష్ఠియిలేనిన్ఱు పోరుకిఱపోతు, "ఖస్థఏవవ్యతిష్ఠత"
ఎన్ఱు - ఆకాశత్తిలే నిన్ఱానిత్తనై పోక్కి ఎన్నకడలాడి ‡ పునలాడిన
ద్దాన్? "యదహరేవవిరజేత్ తదహరేవప్రవ్రజేత్" ఎన్ఱుమ్-"నాస్తినాక్ష
త్రిసంబన్ధో ననిమిత్తపరీక్షణమ్ । శ్రద్ధైవకారణంనిత్య మష్టాక్షరపరిగ్ర
హే" ఎన్ఱుమ్-"పోతువీర్ పోతుమినో" ఎన్ఱుమ్-రుచిపిఱన్దపోతే వన్దా
నత్తనై గఙ్గైయాడువతుక్కు ఒరుఉపర్కు ప్రయిలేకుళిక్క వేణుమో?
"భగవాన్ పవిత్రంవాసుదేవః" "పవిత్రమ్" "పవిత్రాణాంపవిత్రమ్"
"పావనస్సర్వలోకానాం త్వమేవరఘునన్దన" ఎన్ఱుపేశప్పట్ట నమ్పెరుమా
ళ్వారుకిఱవనుక్కు ఒరుపురశ్చరణమ్ వేణ్డాప్రపన్ననాకిల్ ఎన్గిఱార్, అతి
రన్దపడిఎన్? భక్తిక్కు శాస్త్రవిహితమాన వర్ణాశ్రమధర్మఙ్గళఙ్గాయి
రానిన్ఱతు, ఇతుక్కు, "సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య" ఎన్ఱు- ఉళ్ళధర్మఙ్గళై
యుమ్ విడచ్చొల్లానిన్ఱతు, ఆకైయాలే ప్రపత్తియిల్ భక్తి విలక్షణై
యాయ్ తోన్ఱానిన్ఱతెయెన్నిల్, అతుశొల్లవొణ్ణాతు, "శబ్దప్రమాణ
కేహ్యార్థే యథాశబ్దంవ్యవస్థితిః" ఎన్ఱు-శాస్త్రప్రమాణకరానాలతు
శొన్నపడి కొళ్ళక్కడవోమ్, అతావతు - "బహవోహియథామార్
గావిశన్త్యేకంమహాపురమ్। తథాజ్ఞానానిసర్వాణిప్రవిశన్తితమీశ్వరమ్"
ఎన్ఱు-ఓరూరుక్కుప్పోకవెన్ఱాల్, పలవళియాయిరుక్కుమాపోలే, భగ
వత్ప్రాప్తిక్కు పలఉపాయఙ్గళుణ్డెన్ఱుశొల్లి, ఒరుఉపాయమ్ స్వయ
మశక్తమాకైయాలే శిలసహకార్యన్తరఙ్గళైవిధిత్తు, ఒరుఉపాయమ్స
ర్వశక్తియాకైయాలేసహకార్యన్తరఙ్గళై వేణ్డావెన్ఱతు ప్రకారభేదత్తాలే
యెన్ఱుకొణ్డువై లక్షణ్యమ్వారాతు. స్వరూపనిరూపకధర్మఙ్గళెన్ఱుమ్
నిరూపితస్వరూపత్తుక్కు విశేషసమర్పకధర్మఙ్గళెన్ఱుముణ్డు, అన్దవిశేషస
మర్పకఙ్గళై ప్పార్త్తాల్ ప్రపత్తియేవిలక్షణై, ఎఙ్గనేయెన్నిల్; "సోఽ
న్వేష్టవ్యస్సవిజిజ్ఞాసితవ్యః" ఎన్ఱుమ్-"బ్రహ్మవిదాప్నోతిపరమ్" "జ్ఞాత్వా
దేవమ్ముచ్యతేసర్వపాశైః" ఎన్ఱుమ్-"తమేవైకంజానథాత్మానమ్,అన్యావా

‡ పునల్ - నది § విలక్షణై - శ్రేష్ఠము.

చోఽవిముఞ్చథ, అమృతస్యైష సేతుః" ఎన్నుమ్-"ముముక్షుర్వై శరణమహం ప్రపద్యే" ఎన్నుమ్-వేదాన్తవిహితత్వముమ్ మోక్షాదిసాధనత్వముమ్ ఒత్తిరుక్కచ్చెయ్ తేయుమ్, భక్త్యుపాయస్వరూపమెబ్బాలే "సాధ్యభక్త్యైకగోచరః" ఎన్ను - ఇవనాలే సాధ్యమాకవన్దిక్కే, ప్రపత్త్యుపాయస్వరూపమ్ "సిద్ధరూపం పరం బ్రహ్మ" ఎన్నుమ్-"నిత్యం నిత్యాకృతిధరమ్" ఎన్నుమ్-పడ్డే సిద్ధరూపమాయ్, "ధ్యాయతే" "ధ్రువా స్మృతిః" ఎన్ను-స్మృతిసన్తానరూప జ్ఞానమాయ్ అచేతనమాకై యన్దిక్కే, "యస్సర్వజ్ఞస్సర్వవిత్" "సత్యం జ్ఞానమ్" "సర్వం సర్వత్ర సర్వదా జానాతి" ఎన్ను - జ్ఞాతావాయ్ సదాతన జ్ఞానస్వరూపమాయ్, స్వీకరిక్కుమిడత్తిల్, "ఆవృత్తిరసకృదుపదేశాత్" అనేకజన్మ సంసిద్ధమాయ్ చిరకాలసాధ్యమాయిరుక్కైయన్దిక్కే, "తద్ద్వయం సకృదుచ్చారో భవతి" "ఉపాయభూతోఽమేభవేతి ప్రార్థనామతిశ్శరణాగతిః" ఎన్ను - సకృత్ప్రయోగత్తిలే కైపుకురక్కడవతాయ్, "తస్యతావదేవ చిరం యావదధికారమ్" ఎన్ను-విళమ్బితఫలప్రదమాకై యన్దిక్కే, "ఉపాయోఽయఞ్చతుర్థస్తే ప్రోక్తశ్శీఘ్రఫలప్రదః" "తావదార్తిస్తథా వాఞ్ఛా తావన్మోహస్తథా సుఖమ్। యావన్న యాతి శరణమ్" ఎన్ను శీఘ్రఫలప్రదమాయ్, "తపసాఽనాశకేన" ఎన్నుమ్-"యజ్ఞో దానం తపశ్చైవ" ఎన్నుమ్-పఞ్చాగ్నయో యే చ త్రిణాచికేతాః" ఎన్నుమ్-"తపస్సన్తాపలబ్ధస్తే సోఽయం ధర్మపరిగ్రహః" ఎన్నుమ్-"కార్యస్త్రిష్వభిషేకశ్చ కాలే కాలేఽ చ నిత్యశః" ఎన్నుమ్-"ఓతి నామమ్ కుళిత్తుచ్చితన్నాల్ ఒళిమామలర్ప్పాతనాళుమ్ పణివోమ్" ఎన్నుమ్-మార్కోడై యుచ్చియిలే యుప్పునీరిలుమ్ §ఉవర్నీరిలుమ్ శుట్టనీరిలుమ్ శున్నైనీరిలుమ్ తోయ్న్దుమ్ నాలుపాదుమ్ †ఉచ్చియిలుమ్ /అళల్తూవనిన్ఱు క్లేశిక్కుమ్బడి యాకైయన్దిక్కే, "ఆనన్దో బ్రహ్మ" "ఆనన్దం బ్రహ్మ" "కం బ్రహ్మ ఖం బ్రహ్మ" ఎన్నుమ్ - "సర్వగన్ధస్సర్వరసః" ఎన్నుమ్-సుఖరూపమాయ్, "మిథ్యాప్రయుక్తోఽయజమానం

§ ఉవర్నీర్ - చవ్వనీరు. † ఉచ్చి - మధ్యాహ్నము. / అళల్ తూవ - నిప్పువిసుర.

హీనస్తి” “జ్ఞానదోషపరిభ్రష్టశ్చణ్డాలం యోనిమాగతః” ఎన్ఱు- అల్పన్తప్పిల్ కర్త్తానశిక్కైయన్ఱిక్కే, “యథాతథావాపి సకృత్కృతో ఇంజలిః తథైవ ముష్ణాత్యశుభాన్యశేషత శ్శుభాని పుష్ణాతి నజాతు హీయతే” ఎన్ఱుమ్-“దురాచారోపిసర్వాశీ కృతఘ్నో నాస్తికః పురా। సమాశ్రయేదాదిదేవం శ్రద్ధయా శరణం యది। నిర్దోషం విద్ధితం జన్తుం ప్రభావాత్పరమాత్మనః” ఎన్ఱుమ్- ‘పయనన్ఱాకిలుమ్ పాఙ్గలరాకిలుమ్ శెయల్ నన్ఱాక త్తిరుత్తిప్పణికొళ్వాన్’ ఎన్ఱుమ్ - అద్వైవుకెడ ప్పణ్ణినాలుమ్ దోషజ్ఙళై ప్పోక్కి త్తిరుత్తి అనుష్ఠాతావై ఉజ్జీవిప్పిక్క-క్కడవతాయ్, “అవిద్యయామృత్యుం తీర్త్వా విద్యయాఽమృతమశ్నుతే” “కషాయపక్తికర్మాణి జ్ఞానన్తుపరమాగతిః। కషాయేకర్మభిః పక్వే తతోజ్ఞానం ప్రవర్త్తతే” ఎన్ఱుమ్. “తర్త్తుమ్ మృత్యుమవిద్యయా” ఎన్ఱుమ్-జ్ఞానోత్పత్తి ప్రతిబన్ధకనివర్త్తకమాయ్, “అన్తవదేవాస్యతద్భవతి” “నహ్యధ్రువైః ప్రాప్యతే” “ప్లవాహ్యేతే అదృఢాయజ్ఞరూపాః” ఎన్ఱుమ్-నశ్వర ద్రవ్యోపకరణమాయ్ నశ్వరక్రియారూపముమాయ్ స్వయమశక్తదేవతాత్మకముమాయ్ స్వర్గపశుపుత్రాది ఫలసాధారణముమాన కర్మాదికళై అఙ్గమాక అపేక్షిక్కైయన్ఱిక్కే, “తమేవైకం జానథాత్మానమ్ అన్యావాచో విముఞ్చథ” “సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య మామేకం శరణం వ్రజ” ఎన్ఱుమ్-“తదేకోపాయతాయాన్ను” ఎన్ఱుమ్- ‘మామేవైష్యసి” ఎన్ఱుమ్-సృష్టియిల్ త్రివిధకారణమున్నానే యాకిఱాప్పోలే ఆత్యన్తిక ప్రళయమాన మోక్షత్తిలుమ్ అఙ్గముమ్ అఙ్గియుమ్ ఉపాయముమ్ ఉపేయముమ్ ఒన్ఱేయాయ్, సర్వముక్తి వైషమ్య నైర్ఘృణ్యాదికళ్ వారామైక్కాక అధికారిస్వరూపయోగ్యతాపాదకమాన ఆనుకూల్య సఙ్కల్పాది మాత్రసాపేక్షైయాయ్, ఇప్పడి క్కొత్త అనేకగుణ పౌష్కల్యఙ్గళాలే భక్తియిల్ ప్రపత్తియే అత్యన్తవిలక్షణై. ఇప్పడిక్కొత్త ప్రపత్తియై ప్పణ్ణినవనుక్కు, * ౩. (ప్రపన్నాద్యైవ) “మన్త్రైర్వ్యాహేన యేచారేయుక్తో భవితుమర్హతి” ఎన్ఱు-కర్మయోగనిష్ఠరాన ఉమక్కు-మాకోమ్, “జామ్బవాంస్త్వథ సంప్రేక్ష్య శాస్త్రబుద్ధ్యా విచక్షణః” ఎన్గిఱ జ్ఞానయోగనిష్ఠరాన జామ్బవానుక్కు మాకోమ్, “భక్తిశ్చ ని

యతాపీర" ఎన్గిఱ భక్తియోగనిష్ఠరాన హనూమానుక్కుమాకోమ్, "రాఘవంశరణంగతః" ఎన్ఱు-ప్రపన్ననాన విభీషణనుక్కు యాకక్కడవోమ్. *ర. (ప్రపన్నాన్యేవ) "అకార్యార్థాయైవ" ఎన్ఱుమ్-"తనక్కు యాక వెన్నైక్కొళ్ళుమీతే" ఎన్ఱుమ్ అవన్ నమక్కుయా యిరుక్కుమా ప్పోలే, "ఎనక్కేతన్నైత్తన్దకఱ్పకమ్" ఎన్ఱు - అభియుక్తర్ శొన్నపడియే నామ్ప్రపన్నరెక్కుయాకక్కడవోమ్.

అవన్ ప్రపన్ననాం తు క్షుద్రప్రయోజనత్తుక్కాకవన్తోః "రాజ్యం ప్రార్థయమానశ్చ బుద్ధిపూర్వమిహాగతః" ఎన్ఱు-ఉక్తమ్మైయ హనూమాన్తో శొన్నానెన్న, *౧ (తవాస్మీతిచయాచతే) అనన్యప్రయోజన నాయేవన్దాన్ కాణుమెన్గిఱార్. అత్రాపితు - చకార మవధారణార్థమాయ్, దూతవధమాకాతెన్ఱు తనక్కు స్పణ్ణిన వుపకారత్తుక్కు ప్రత్యుపకారమాక రాజ్యఙ్గొడుక్కవేణుమెన్ఱు అభిప్రాయమాక హనూమాన్ శొన్నానత్తైపోక్కి విభీషణన్ శొన్నానో, "నదేవలోకాక్రమణం నామరత్వ మహంవృణే। ఐశ్వర్యం వాపిలోకానాం కామయే నత్వయావినా" ఎన్ఱుమ్-"ఉన్నాలల్లాల్ యావరాలుమొన్ఱుఙ్కుఱైవేణ్డేన్" ఎన్ఱుమ్-లక్ష్మణనుమ్ శరకోపనుమ్ శొన్నాఱ్పోలే, "త్యక్త్వా పుత్రాంశ్చ దారాంశ్చ" ఎన్ఱుమ్-"పరిత్యక్తా మయాలఙ్కామిత్రాణిచ ధనానిచ। భవద్గతమ్మేరాజ్యఞ్చజీవితంచసుఖానివై" ఎన్ఱుమ్-పుఱమ్బుళ్ళవత్తైయత్తైయవిట్టు*శేషయఙ్గణియరుమ్పరుఙ్గల్వాముమ్ నన్మక్కళుమ్ పేలాయ్త్తాయ్తన్తైయుమ్ తామేయాకి వన్దవనెన్గిఱార్ *౨ (తవాస్మీతి చయాచతే) 'తవైవాస్మ్యహమచ్యుత" ఎన్ఱుమ్-"ఉఱ్ఱనోన్డుమ్ఱోమే యావోమునక్కేనామాట్చెయ్వోమ్" ఎన్ఱుమ్-అనన్యప్రయోజననాయేవన్దాన్. *3 (తవాస్మి) "నమమ" "నరావణస్య" స్వాతన్త్ర్యముమిన్ఱి, పరపారతన్త్ర్యముమిన్ఱి, మత్పారతన్త్ర్యమేవస్వరూపమెన్ఱువన్దాన్. *ర. (తవైవాస్మి) అవన్నన్నైనోక్కి 'తవైవాస్మి" ఎన్ఱాన్, నాముమ్, "భుక్త్వాచభోగాన్ విపులాన్ తతో న్తేమత్ప్రసాదతః। మమానుస్మరణం ప్రాప్య మమలోకం సగచ్ఛతి" "పోకమ్నీయెయ్తి పిన్నుమ్ నమ్మిడైక్కేపోతువాయ్" ఎన్ఱుమ్-లఙ్కారాజ్యముమ్ కైఙ్కర్య సామ్రాజ్య

ముమ్, ‘‘తవైవాస్మి’’ ఎన్నక్కడవోమ్ ‘‘శ్రీమతా రాజరాజేన లఙ్కా-యామభిషేచితః’’ ఎన్ఱుమ్-విభీషణవిధేయం హి లఙ్కైశ్వర్యమిదంకృతమ్’’ ‘‘లబ్ధ్వాకులధనం రాజాలఙ్కాం ప్రాయాద్విభీషణః’’ ఎన్ఱుమ్ ఇప్పడి ఇరణ్డుకొణ్డుత్తువిట్టరుళినానిఱే. కులధనమెన్న కోయిలాఴ్వారై క్కాట్టుకిఱపడియెన్నెన్నిల్, ‘‘ఇదం విమానమైశ్వర్య మిక్ష్వాకుకులదైవతమ్’’ ఎన్ఱుమ్-‘‘మనువంశప్రసూతానాం క్షత్రియాణామిదం ధనమ్। కామగం కామదం కాన్తం విమానం రఙ్గసంజ్ఞితమ్’’ ఎన్ఱుమ్-ఉపపురాణత్తిలుమ్, బ్రహ్మాణ్డపురాణత్తిలుమ్ స్పష్టమాన త్తై ఇఙ్గే అనువదిక్కిఱతాకైయాలేయు మఱియలాకై. *౫. (తవాస్మి) ‘‘స్థితమాత్మని శేషత్వమ్’’ ఎన్ఱుమ్-‘‘స్వత్వమాత్మని సఞ్జాతమ్’’ ఎన్ఱుమ్- ‘‘ఆత్మదాస్యమ్’’ ఎన్ఱుమ్-ఆత్మసత్తైయుణ్డాకిఱపోతే శేషమాయన్ఱో ఇరుప్పతు. *౬ (తవాస్మి) అహంబ్రహ్మాస్మియోలే సామానాధికరణ్యత్తాలే శొన్నాలుమ్ శేషశేషిభావమ్ సిద్ధిక్కుమితే, అప్పడిశొల్లాతే వ్యధికరణమాక చ్చొల్లిఱ్ఱు, పూర్వాపరఙ్గళాలుమ్ ప్రమాణాన్తరఙ్గళాలుమ్ ఉపపాదిక్కవేణ్డి ఆవాతత్తిల్ స్వరూపైక్యమ్బోలేతోన్ఱి భ్రమిక్కవొణ్ణాతెన్ఱు జీవపరమాత్మభేదముమ్ వ్యక్తమాకైక్కాక.

(ఇతి) ఇప్పాశురం రసిత్తపడియాలే ‘తవాస్మి’’ ఎన్ఱప్రకారత్తైచ్చొల్లునతేయెన్ఱు అనుభాషిత్తు ప్రీతరాకిఱార్ (ఇతి) ‘‘ఇత్యాహ మాల్యోపజీవనః’’ ఎన్ఱాప్పోలే యారాకచ్చొల్లక్కడవ పాశురత్తైయార్ శొల్లుకిఱార్, పుత్త్రపులపాదిక ళిలిపోసమాక చ్చొల్లక్కడవపాశురత్తై యొరురాక్షసన్ శొల్లునతే

*౧. (చ)ఉపాయమాత్రత్తై యపేక్షిత్తవిడాతే ఫలత్తైయుమ్ వేణ్డునతే ఎన్ఱు-సముచ్చయార్థమాకిఱపడి *౨ (తవాస్మీతిచ) ‘‘చతుర్విధా భజన్తే మాం జనాః’’ ఎన్ఱు - ఫలచతుష్టయ సాధారణమాన ఉపాయత్తై యపేక్షిత్తాల్. ఉపేయఙ్గళిల్ త్రివర్గత్తై యపేక్షియాతే పరమపురుషార్థమాన అపవర్గత్తై యపేక్షిప్పతే *3. (తవాస్మీతిచ) పూర్వార్ధత్తిల్ ఉపాయత్తైయపేక్షిత్తు శరణాగతనాయ్ప్పోకాతే ఉత్తరార్ధత్తిల్ కైఙ్కర్యత్తైయుమ్ అపేక్షిత్త ద్వయనిష్ఠనానతే.

* ౪. (తవాస్మీతిచ) ‘‘తవాస్మీత్యపి’’ ఎన్టాయ్, అతావతు-‘‘పరిపాలయనోరాజన్ వధ్యమానాన్నిశాచరైః’’ ఎన్ఱబుషికళ్లైయుమ్, ‘‘త్రాతుకామమిమంలోకంసర్వంవై విచచారహ’’ ‘త్రీన్లోకాన్ సంపరిక్రమ్య తమేవశరణంగతః’’ ఎన్ఱజయన్తనై యుమ్పోలే క్షుద్రశరీర రక్షణత్తుక్కాకవన్ఱిక్కే- స్వరూపాను రూపమాన పురుషార్థమాన నన్మైయెన్ఱై
*౫. స్వరూపానురూపమాన పురుషార్థమ్, ‘‘శ్రీమతేనారాయణాయ’’ ఎన్ఱుమ్-‘‘సహవైదేహ్యా అహంసర్వం కరిష్యామి’’ ఎన్ఱుమ్ - ఇరువరుమాన శేర్త్తియిలేయిఱో, తనిత్తిరుక్కిఱ ఉమక్కు శేషమానాల్ ఏకాయన నాకానోవెన్న, ‘‘పిత్రాచపరిత్యక్తః’’ ఎన్గిఱవిడత్తిల్, ‘‘మాత్రాచపరిత్యక్తః’’ ఎన్ఱు - అనుక్తసముచ్చయమానాప్పోలే, ఇజ్గుమ్, ‘‘తవాస్మీతిచ’’ ఎన్ఱతు, ‘‘వైదేహ్యాచాస్మి’’ ఎన్ఱు - అనుక్తసముచ్చయమాయ్ మిథునవిషయత్తిలేకాణుమ్అపేక్షిత్తతెన్గై.
*౬. అన్ఱియిలే ఉజ్గళైప్పోలే శాఖామృగమాయ్ శాఖైక్కుమేలే సఞ్చరిక్కైయన్ఱిక్కే, ‘‘అగ్నిహోత్రాశ్చ వేదాశ్చ రాక్షసానాం గృహే గృహే । శుశ్రావబ్రహ్మఘోషాం శ్చవిరాత్రే బ్రహ్మరక్షసామ్’’ ఎన్న మకత్తుక్కళ్ళై శాఖాసఞ్చారియానవనుక్కు త్తెరియుజ్గాణుమ్. అతావతు- ‘‘శ్రద్ధయాదేవోదేవత్వమశ్నుతే’’ ఎన్ఱుమ్- ‘‘నిత్యైవేషా నపాయినీ’’ ఎన్ఱుమ్-‘‘అనన్యారాఘవేణాహం భాస్కరేణప్రభాయథా’’ఎన్ఱుమ్-అపృథక్సిద్ధ నిత్యధర్మమాయ్ చప్పుకుళ్ళై ఉణ్డెన్ఱఱిన్దు శొన్నానాగాణుమెన్గిఱ అరాకవృమామ్.

ఇప్పడి యెల్లామఱిన్దిరుక్కిఱ ఇవన్ పరతన్త్రనాయ్ చ్చెయ్తపడికణ్డిరుక్క ప్రాప్తమిత్తనై పోక్కి నిర్బన్ధిక్క ప్పెఱుమోవెన్నిల్,
*౧. (యాచతే) తనక్కితు అభిమతమెన్ను మిడన్తోఱ్ఱ విరన్దానిత్తనై.
*౨. (యాచతే) ‘‘రక్షాపేక్షాంప్రతీక్షతే’’ ఎన్ఱుమ్-‘‘అర్థితో. జజ్ఞే’’ ఎన్ఱుమ్-‘‘వేణ్డిత్తేవరిరక్క’’ ఎన్ఱుమ్-అత్తలైయిలిరప్పైప్పారిత్తిరున్దపడియాలే యిరన్దాన్. *3. (యాచతే) ‘‘సదాహమైకాన్తిక నిత్యకిఙ్కరః ప్రహర్షయిష్యామి’’ ఎన్ఱుమ్-‘‘వళువిలాఅడిమైశెయ్య వేణ్డునామ్’’ ఎన్ఱుమ్ - ప్రార్థిక్కిఱాన్, అవన్ కిఙ్కుఱైయుమ్పైయాప్పుజ్కణ్డాల్ అఱ్ఱుక్కుమఱుక్కలామ్.

ఇప్పడియిరున్దాల్ అవనుక్కు చ్చెయ్ తరుళప్పుకుకిఱతెన్నెన్నిల్, *౧. (అభయందదామి) "అభయోఽభయజ్గతోభవతి' ఎన్నుమ్పడిపణ్ణు వఙ. (అభయమ్) తదన్యతదభావ తద్విరోధికళై యుత్తేకాట్టువతు, ఆకై యాలే, *౨. తదన్యమాన మఙ్గళఙ్గళై క్కొడుప్పఙ. *౩. తదభావమాన అచ్చమిల్లామైయైప్పణ్ణువఙ *౪. పరకిరిష్యమాణమాన ఆపత్ చిత్తై యుత్తేభయమ్, తద్విరోధియాన ఇవఙభుజబలరక్షితరాన పరరాల్ పణ్ణ ప్పడుకిఱ ఉపకారసన్తుష్టియుడై యనామ్బడి పణ్ణువఙ. *౫. (అభయమ్) "అతీతేశోకః" "వర్తమానేవ్యథా" "ఆగామినిభయమ్" ఎన్ది త్తేలక్ష ణమ్, ఆకైయాల్ మేలొరుఅనర్థమ్ వారాతపడి పణ్ణువఙ.

ఆర్ నిమిత్తమాక భయనివృత్తి పణ్ణువతెన్న, *౧ (సర్వ భూతేభ్యః) ఏతేఽమాక భయస్థానమాయుళ్ళవై యెల్లామ్ నిమిత్తమాక. *౨. (సర్వభూతేభ్యః) భూతఙ్గళాకిఱన అచిత్సంస్పృష్టఙ్గళిత్తే, అతావతు-దేవతిర్యఙ్మనుష్యస్థావరత్మకమాయిత్తే యిరుప్పతు. ఇవైయిత్తై యుమ్ నలియాతపడి పణ్ణువఙ. ౩*. (సర్వభూతేభ్యః) రావణనాల్ పట్ట పరిభవత్తాలే అవఙతమ్బియెన్ను ఇన్ద్రాదికళాల్ వరుమతు, నమ్బక్క లిల్ పరివాలే "వధ్యతామ్" ఎన్ను-తిర్యక్కాన వుమ్మాల్ వరుమతు, రావ ణవిజయత్తిలే పరిభూతరాన మరుత్తఙతొడక్కమాన మనుష్యరాజా క్కళాల్ వరుమతు, పీరత్తొడేపిడుఙ్గుణ్ణ స్థావరమాన కైలాసమడియాక వరుమతు, ఇవ్వాపత్తడైయ ప్పరిహరిప్పఙ. *౪.(సర్వభూతేభ్యః) "పఞ్చభూతాత్మకేదేహే" ఎన్నుమ్-"భౌతికానీన్ద్రియాణ్యాహుః" ఎన్నుమ్- ప్రక్రియైయాలే పృథివ్యాదిభూతకార్యమాన శరీరేన్ద్రియ విషయాదికళ్ నలియిలుమ్ పరిహరిప్పఙ. *౫. (సర్వభూతేభ్యోఽభయన్దదామి) "నానేనావితనరకమ్పుకుమ్ పావమ్ శెయ్ తేఙ" ఎన్గిఱఉన్నాల్వరుమ్ భయ ముమ్, 'జగత్సశైలం పరివర్తయామి" ఎన్నుమ్-"క్షిపామి" "నక్షమా మి" ఎన్నుమ్, నమ్మాల్ వరుమ్ భయముమ్, హిరణ్యరావణాది పితృభ్రాతృ ప్రభృతికళాన పేరాల్ వరుమ్ భయముమ్ పోక్కువఙ. *౬. (సర్వభూ తేభ్యః) "సర్వపాపేభ్యః" ఎన్ను-అచేతనమాన పాపఙ్గళుమ్, అవ్వాపా పఙ్గళడియాక బాధక్కుమ్ జన్తుక్కళుమ్, అతడియాక వరుమ్ భయముమ్

అన్దైవేషోక్కుం వణ. ఇప్పడి, "భీతార్థానాం భయహేతుః" ఎన్గిఱది యాకవుమామ్

అన్ద్రియిలేచతుర్థియాయ్, ప్రపన్నాయ్, "తవాస్మీతిచయాచతే" ఎన్ఱు-శరణాగతనాయ్, ఫలార్థియాన విభీషణనోరువనుక్కు-మోభయని వృత్తిపణ్ణువతెన్నాల్, "ఇతిచ" ఎన్గిఱ-చవై్వెఇజ్జేకూట్టి, * ౧. (సర్వభూతేభ్యశ్చ) అపనుక్కేయల్ల, "చతుర్భిస్సహరాక్షసైః" ఎన్ఱు-అవనోడు కూడవన్దవర్కళుక్కుమ్ అవర్ తజ్గళై ప్పఱ్ఱినారుక్కుమ్ అభయప్రదానమ్పణ్ణువ నెన్ఱాకవుమామ్. భయనిమిత్తమ్ శొల్లవేణ్డావోవెన్నిల్, "రాఘవేణాభయేదత్తే" ఎన్గిఱవిడత్తిలుణ్డో? "భయంభయానామపహారిణి" ఎన్గిఱవిడత్తిలుణ్డో? అతు తన్నదై యేఐరుమ్ అన్ద్రియిలే, 'ప్రపన్నాయ' ఎన్ఱు-ప్రపన్నరుక్కేయో పణ్ణువతు? భక్తినిష్ఠరుక్కుమ్ పురుషకారనిష్ఠరుక్కుమిల్లైయో? * ౨. (సర్వభూతేభ్యః) భక్తినిష్ఠరోడుపురుషకారనిష్ఠరోడువాశియఱ, "అన్త్రిబ్రహ్మాతిచేద్వేవసన్తమేనంతతోవిదుః" ఎన్ఱు-భగవద్ జ్ఞానత్తాలే సత్తైపెఱ్ఱార్ల్లార్క్కుమామ్ ఇప్పడి నైముతలుకైయరాన విలక్షణాధికారికళుక్కొడుత్తరుళువతెన్నాల్ కింబహునా, * ౩. (సర్వభూతేభ్యః) విలక్షణోపాయనిష్ఠరాకవేణ్డా, అతిప్రసజ్గమ్ వారాతపడి, "భవద్విషయవాసినః" ఎన్ఱు-నమ్మైలై క్కెళ్ళే కిడక్కైయే యుళ్ళతు. "యదివారావణస్స్వయమ్" ఎన్ఱు-శత్రువాన రావణనోడు, "విభీషణోవా" ఎన్ఱు-మిత్రనానవిభీషణనోడు, "పాదమూలంగమిష్యామి యానహంపర్యచారిషమ్" ఎన్ఱు ఉదాసీనైయాన శబరియోడు "ఆనహాత్వరమాంగతిమ్" ఎన్ఱు-మృగమానవాలియోడు, "గచ్ఛలోకానను త్తమాణ" ఎన్ఱు-పక్షియానజటాయువోడు, "పాషాణగౌతమవధూవపురాప్తి హేతుః" ఎన్ఱు-స్థావరమాన అహల్యాశిలైయోడు, "ప్రతిపేదేస్వమాలయమ్" ఎన్ఱు-జజ్గమమాన జయన్తనోడు, పుణ్యాముతలాం వ్వెల్లెఱుమ్బాతియొప్పిల్లయే, నణ్యాలయో త్తియిల్యాఖుమ్ శరాశరమ్ముఱ్ఱవుమ్ నణ్యాలుక్కుయ్త్తన" ఎన్ఱు-తృణగుల్మవీరుధాదికళోడు, "పితామహపురోగాస్తే" ఎన్ఱు-అడియిలే నమ్మైప్పెఱవేణుమెన్ఱు అపేక్షిత్తబ్రహ్మాదికళోడు వాశియఱబ్రహ్మాది పిపీలికాన్తమాన సర్వవస్తుక్కళుక్కుమామ్.

ఇవర్ కళుక్కు చ్చెయ్తరుళువతెన్నెన్నిల్,-౧ (దదామి) త్యాగముమ్ల్ల, ఔదార్యముమ్ల్ల, ఉపకారముమ్ల్ల, దానమాకవేణ్ణువర్. త్యాగమావతు-"కీర్తిముద్దిశ్య యోగ్యాయోగ్య సమర్పణమ్" ఎన్ను-పిఱరపేక్షిత్తవైక్కీర్తిఫలమాకనశైయఅక్కొడుక్కై. ఔదార్యమావతు-"సర్వవిషయవితరణమ్ ఔదార్యమ్" ఎన్ను-విషయ వైషమ్యమ్పారాతే మువైక్కడుప్పళురక్కుమాప్పోలే తన్ పేఱాకక్కొడుక్కై, ఉపకారమావతు-"ప్రత్యుపకారధియా బన్ధుకృతరుపకారః" ఎన్ను-ప్రత్యుపకారప్రయోజనమాక ఆసన్నరుక్కు క్కొడుక్కై. "అదృష్టముద్దిశ్య యోగ్యాయోగ్య సమర్పణందానమ్" ఎన్ను-విలక్షణవిషయత్తిల్ విలక్షణపదార్థఙ్గళై అదృష్టఫలమాకక్కొడుక్కై. *౨. (దదామి) "మోక్షయిష్యామి" పోలే "దాస్యామి" ఎన్ను-కాలవిళమ్బనమ్బణ్ణోమ్ *3. (దదామి) "తమేవంవిద్వానమృతఇహభవతి" పోలే "ఉపాసనప్రారంభే మోక్షప్రారంభః" ఎన్ను-అవన్నమైనోక్కికిళమ్బినపోతే నాముమ్ ఉపక్రమిత్తోమ్. ఇతు యావదాత్మభావియాకక్కడవతు "ప్రారబ్ధో2 పరిసమాప్తశ్చవర్తమానః" ఇత్తే. *౪, (ప్రపన్నాయగదామి) "న్యాసమేషాన్తపసామతిరిక్తమాహుః" ఎన్నుమ్-"తేషాన్తుతపసాంన్యాస మతిరిక్తన్తపశ్శ్రుతమ్" ఎన్నుమ్- ఇతరోపాయఙ్గళిల్ ప్రపత్తివిలక్షణైయానాప్పోలే, "నార్హన్తి శరణస్థస్యకలాంకోటితమామపి" ఎన్ను - అల్లావధికారికళిల్ ప్రపన్నాధికారి విలక్షణనాయిత్తేఇరుప్పతు

ఇవ్విలక్షణాధికారిమై క్కణ్డాల్ దానమ్పణ్ణాతిరుక్కప్పోమో, అతుతాన్ పాక్షికమో, నియమముణ్డో వెన్నిల్, *౧, (ఏతద్వ్రతమ్మమ) ఇతునమక్కు నియతానుష్ఠేయమ్. *౨. (ఏతత్) ప్రపన్ననుక్కు ప్పణ్ణుకిఱ అభయప్రదానమ్. "అనుపాలనీయస్సః" ఎన్ను-ఏఱిట్టుక్కొణ్డాల్

ముడియుమళవుమ్విడాతే నడక్కుమతిత్తే ర్రతమాయిత్తు. "నత్యజ్ప్ర తిజ్ఞాంసంశ్రుత్య బ్రాహ్మణేభ్యోవిశేషతః" ఎన్నపడియిలె శ్లోకమ్మే. *3. (ఏతద్వ్రతమ్) "పరిత్రాణాయ సాధూనాం-సంభవామి" ఎన్నుమ్-"శరీరగ్రహణం వ్యాపిన్ ధర్మత్రాణాయ కేవలమ్" ఎన్నుమ్-"పోల్లుతే ల్లుజ్కాతల్ పూణ్డ" ఎన్నుమ్-" కాక్కుమియల్వినర్" ఎన్నుమ్-ఇతుసమక్కుసత్యాప్రయుక్తమ్.

ఇతనుష్ఠేయమూరుక్కెన్న, *౧ (మమ) "ఆర్తితో మానుషే లోకే" ఎన్నుమ్-"వేణ్డిత్తేవరిరక్క" ఎన్నుమ్-పరాపేక్షైయాయితుక్కెన్ను ఇట్టుప్పిఅన్ననమక్కు *౨. (మమ) స్రష్టావానబ్రహ్మావుక్కు మ్పణియల్ల, సంహర్తావానరుద్రనుక్కు మ్పణియల్ల, "నహిపాలన సామర్థ్యమృతే సర్వేశ్వరాద్ధరేః" ఎన్నుమ్ - "రక్షార్థం సర్వలోకానాం విష్ణుత్వ ముపజగ్మివాన్" ఎన్నుమ్-రక్షణమ్ నమక్కేపణియెన్గిఱార్ *3. (మన్నై తద్వ్రతమ్) నమ్పక్కల్ పరివాలేవిలక్కుక్కై యుమ్ ఉమక్కు ప్పణియా నాప్పోలే ఆశ్రితరక్షణముమ్నమక్కు ల్తొత్తిల్ కాణుమ్ *౪. (ఏతద్వ్రతమ్) "సతామేతదగర్హితమ్" పోలేసత్యాప్రయుక్తనుక్కుప్రయోజనమిల్లై, శెయ్యాతపోతుకపోతవానవిశ్వామిత్రాదికళిరున్దు "ఎజ్గళ్ కుల్లు వినిల్ పుకుతలొట్టోమ్" ఎన్ను కతవై యడైప్పార్కళ్. అతుశెయ్యాతే, *శాతుకోట్టియుట్ కొళ్ళప్పడుకిఱతే ప్రయోజనమాక వితు నమక్కనుష్ఠేయమెన్గిఱార్ *౫ (ఏతద్వ్రతమ్మను) ఇతు నమక్కనుష్ఠేయమ్ ఇత్తై త్తలైక్కట్టిత్తారిరెన్ను మహారాజరై ఇరక్కిఱార్.

ఇప్పడి పెయమాళ్ మహారాజరైప్పార్త్తు అభయప్రదానమ్పణ్ణి ఆశ్రితనాన విభీషణ రక్షణమ్పణ్ణవేణుమెన్ను ఇన్దశ్లోకత్తిల్ తాత్పర్యార్థ మరుళిచ్చెయ్తారాయిత్తు.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

—

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮-వ సర్గము. ౩౪-వ శ్లోకము.

అవతారికై. "మిత్రభావేన" ఎన్ఱిలే ప్రకృతియైచ్చొన్నార్, "సకృదేవప్రపన్నాయ" ఎన్ఱిలే నమ్ముడైయసఙ్కల్పమైచ్చొన్నార్. అజ్ఞాతే స్వీకరిక్కైక్కు "పిశాచాన్" ఎన్ఱిఱత్తిలే నమ్ముడైయమిడుక్కైచ్చొన్నార్, ఒరుతిర్యక్కుక్కూడ అనుష్ఠిత్తాక్కైయాలే నమక్కు అనుష్ఠిక్కవేణు మెన్ను మిడముఞ్చొన్నార్, శరణమెన్ఱవనై రక్షిత్తార్క్కుమ్ రక్షియాతార్క్కుమ్ ఉణ్డానలాభచ్ఛేదఙ్గళ్, కణ్డు వచనత్తిలేకణ్డీర్. ఆనపిన్బు, అవన్ ఆరేనుమాకిలుమ్, "రాఘవంశరణంగతః" ఎన్ఱిఱపోతే అవనుక్కు అభయమ్ దత్తమ్, అత్తైనీర్ క్రియైశెలుత్తీరెన్ఱిఱార్.

మూ. ఆనయైనం హరిశ్రేష్ఠ దత్త మస్యాభయం మయా ।
విభీషణో వా సుగ్రీవ యది వా రావణ స్స్వయమ్॥౧౮-౩౪.

అర్థము.— హరిశ్రేష్ఠ - వానరోత్తముఁడైన, సుగ్రీవ - సుగ్రీవుఁడా! ఏనమ్-ఈవిభీషణుని, ఆనయ-పిలచికొనిరమ్ము, అస్య-ఈతనికి, మయా-నాచేత, అభయమ్-భయనివృత్తి. దత్తమ్ - ఇయ్యఁబడినది, విభీషణోవా- విభీషణుఁడుగాని, స్వయమ్ - సాక్షాత్తుగ, రావణోవాయది - రావణుఁడుగాని.

వ్యా. (ఆనయైనమ్) "నివేదయతమామ్" ఎన్ఱు-సపరికరరాన ఉమ్మై ప్పురుషకారమాక ప్పుకుర ఆశైప్పట్టవన్ నెఞ్జాఱల్ తీర్న్దు పుకున్దానావతుమ్, నామ్ స్వీకరిత్తోమావతుమ్, నీర్ అవనై చ్చెన్ఱు అழైత్తువన్దాలన్ఱో. (హరిశ్రేష్ఠ) అవన్ నెఞ్జాఱల్ తీరుమళవే యో? నమ్బక్కల్ పరివుడైయారెల్లారాలుమ్ ప్రశస్యతమరాన ఉమ్ముడైయ అనుమతియైయొழియ నామ్ స్వీకరిక్కశక్తరో. (దత్తమస్యాభయంమయా) (అస్య) తన్బన్ధువర్గత్తైయుడైయవిట్టు స్వనికర్ష పూర్వకమాక శరణమ్ పుకున్దవనుక్కు. (మయా) మిత్రభావమే అమైన్దిరున్దుళ్ళ నమ్మాలే శరణమెన్ఱపోతే అభయమ్దత్తమ్ "అథసోఽభయఙ్గతోభవతి" నామ్ స్వీకరిత్తోమాయ్ అవనుమ్స్వీకరిక్కప్పట్టసనామ్బడి అనుమతి పణ్ణువీర్. అழై

క్కప్పోకిఅవర్రై అత్తైత్తు అరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్. (విభీషణః వారావణః స్వయంయదివా) విభీషణనై యిత్తే అత్తై క్కచ్చొల్లిల్ శైన్నుమిళాతే రావణ తానేయాకిలుమ్ అత్తైత్తుక్కొణ్డుపోరుమ్. విభీషణనై క్కైక్కొణ్డోమాకిల్, "విభీషణస్తు ధర్మాత్మా" ఎన్నిఅపడియే, తన్నక్కలిలే ఒరుమతలుడైయవనై స్వీకరిత్తోమావుతోమ్, "రావణస్యనృశంసస్య" ఎన్ని అపడియేఅన్దనృశంసనై స్వీకరిత్తోమాకిల్కాణుమ్ నమక్కు నిఱము శ్ళతు. విభీషణనై స్వీకరిత్తాల్ అవనోడేకూడిన నాల్వరుమ్ పిత్తైత్తుప్పోరుమిత్తనై, రావణనై స్వీకరిత్తాల్ తుఱుప్పుకూట్టోడే లఙ్కైయడైయనోక్కనోమావుతోమ్ (సుగ్రీవ) నమక్కుఎవరుమ్ ఏశ్ణమడైయ, "ఏకందుఃఖంసుఖఞ్చనౌ" ఎన్నిరుక్కుఅ ఉమ్ముడైయ ఏశ్ణమన్ఱో. ౧౨౭.

తాత్పర్యము — ఓ సుగ్రీవుఁడా! నీపురుషకారము చేత విభీషణుఁడు శరణుజొచ్చ నిచ్చయించినందునను, నీయనుమతి లేనిది నేనే కార్యముజేయ నొల్లనందునను నీవే సుగ్రీవుని బిలచికొనిరమ్ము శరణన్నపుడే యీతనికినభయమిచ్చితి ఈతఁడేకాదు సాక్షాత్తు రావణుండువచ్చినను అభయమియ్యక మానను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮-వ సర్గము, 3౫-వ శ్లోకము.

అవతారికై. పెరుమాళ్ అరుళిచ్చెయ్‌తవార్తైయైక్కేట్టు కడల్ తెళ్ళిన్దాప్పోలే తెళ్ళిన్దు ప్రీతరాయ్ ఒరువార్తైశొన్నార్.

మూ॥ రామస్య తు వచశ్శ్రుత్వా సుగ్రీవః ప్లవగేశ్వరః ।
ప్రత్యభాషత కాకుత్స్థం సౌహార్దేనాభిచోదితః॥ ౧౨౫.

అర్థము.— ప్లవగేశ్వరః - వానరాధిపతియైన, సుగ్రీవః - సుగ్రీవుఁడు, రామస్య - శ్రీరామునియొక్క, వచః - వాక్యమును, శ్రుత్వా - విని, సౌహార్దేన - ప్రీతి చేత, అభిచోదితః- ప్రేరేపింపఁబడినవాఁడై, కాకుత్స్థమ్-కకుత్స్థవంశమునందవతరించిన శ్రీరాముని గూర్చి, ప్రత్యభాషత - బదులు చెప్పెను.

వ్యా॰ (రామస్యతు వచశ్శ్రుత్వా) తమ్ముడైయవడివుకణ్డార్ క్కు ఉణ్డానుక్కవోణ్ణాతాఅప్పోలే, కేట్ట ఆశ్రితవర్గత్తుక్కు ఉణ్డాఙుక్కవోణ్ణా తవా ర్త్తైయైక్కేట్టు॰ (తు) ప్రేమాన్ధరాయ్ పెరుమాళోడు విరోధిత్తని లైకులైన్దుపెరుమాళోడు ఏకకణ్ఠరాన వేఱుపాడు॰ (సుగ్రీవః ప్లవగే శ్వరః) ఇవరుడైయపరికరముమ్ మున్బునిన్ఱనిలై కులైన్దు ఇవరైప్పోలే ఏకకణ్ఠర్కళానార్కళెన్నుకరుత్తు. (సౌహార్దేనాభిచోదితః) తమ్బక్కల్ పెరుమాళుక్కుణ్డాన సౌహార్దత్తాలే ప్రేరితరాయ్ చ్చొన్నార్. సౌహార్ద మావతు - "దత్తమస్యాభయమ్మయా" ఎన్ఱు-స్వామికళాన తాఙ్గళ్ యత్తనమకుప్పక్క శెల్లవేణ్డియిరుక్క నమ్మై బహుముఖమాక త్తేళి విత్తునామ్ ఇశైన్దాల్ స్వీకరిక్కక్కడవోమెన్నుమ్నినైవై.(కాకుత్స్థం ప్రత్యభాషత) ఇన్నిలైక్కడియాన కుడిప్పిఱప్పుడైయవరై ఒరు వార్త్తైశొన్నార్. తమ్ముడైయ సౌహార్దమ్ ప్రేరకమాక వోణ్ణాతిత్తే, అతుకలక్కత్తుక్కు హేతువాకైయాలే.   ౧౨౫.

తాత్పర్యము — ఇట్లు శ్రీరాములానతిచ్చిన వార్తలవిని ఇదియేమి సౌహార్ద మని విస్మయమునొంది విభీషణుఁడు శ్రీరామునితోనిట్లుపలికెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళే శరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮ - వ, సర్గము, ౩౬-వ శ్లోకము.

అవతారికై. లోకత్తిల్ రక్షకాపేక్షైయుడైయార్ రడైయ ఇవ్వార్త్తైయిన్నిఴలిలే ఒతుఙ్గలామ్బడి వార్త్తైశొన్ని రెన్నుమితు దేవ ర్కు ఏఱ్ఱమోవెన్గిఱార్

మూ॰ కిమత్రచిత్రం ధర్మజ్ఞ లోకనాథ సుఖావహ।
యత్త్వమార్య ప్రభాషేథాస్సత్త్వవాన్ సత్పథేస్థితః॥ ౧౨౬.

అర్థము.— ధర్మజ్ఞ! - శరణాగతరక్షణధర్మము నెఱిఁగినవాఁడా!, లోకనాథ! ప్రపంచమునకు నిర్వాహకుఁడా! సుఖావహ! సుఖముచుజేయుఁవాఁడా!, ఆర్య-పూజ్య

డా!, సత్త్వవాన్ - మంచి అధ్యవసాయముగల, సత్పథే-మంచిమార్గమునందు. స్థితః, ఉన్న, త్వమ్ - నీవు, యత్ - దేనిని, ప్రభాషేథాః - పలికితివో, అత్ర - దీనియందు చిత్రమ్ - ఆశ్చర్యము, కిమ్ - ఏమి

వ్యా. (కిమత్ర చిత్రమ్) ఉణ్మైయొళ్ళిన్దార్ ఇవ్వార్త్తై శొన్నార్కళాకిల్ అన్రో ఆశ్చర్యమావతు, దేవరీరరుళిచ్చెయ్ తీరెన్ఱాల్ ఆశ్చర్యమో? ఆశ్చర్య మన్ఱెన్ను మిడత్తుక్కు హేతుక్కళ్ శొల్లుకిఱతు మేల్. (ధర్మజ్ఞ) ధర్మజ్ఞరిల్ వెళియిడుకళ్ళిన్ద ధర్మమ్ శరణాగతరక్షణమెన్ఱు అఱియుమవరల్లీరో? (లోకనాథ) అవ్వళవేయో? శిఱియార్కై ప్పెరియతునలియాతపడి నోక్కాత్తొళ్ళిన్దాల్ కుత్తైయావ్వడియాన సర్వనిర్వాహకత్వత్తై యుడైయీరల్లీరో? (సుఖావహ) ఉమ్ముడైయ నిర్వాహకత్వమ్ దుఃఖనివర్తకమానళవేయో? సుఖహేతువుమాకవన్రో ఇరుప్పతు. (సత్యవాన్) "త్వయికిఞ్చిత్సమాపన్నే" ఎన్ఱుపోన్దనీర్, నాన్ "వధ్యతామ్" ఎన్న, "నత్యజేయమ్" ఎన్ఱు - నెఞ్జిల్ తూయ్మైయై యుడైయరల్లీరో? (సత్పథేస్థితః) అభిమతరానవర్కళైయుమ్ బహిష్కరిత్తు చ్చెయ్యవేణ్డుమ్పడి శరణాగతరక్షణత్తిల్ నిష్ఠరానవరల్లీరో? (అర్యత్వం ప్రభాషేథాఃయత్) సర్వలోకముమ్ ఉణ్మైయొళ్ళియవే ఉమ్ముడైయవార్త్తైయిఱ్ నిఱ్ఱలిలే ఒత్తుజగలామ్పడి నీర్ శొన్నీరెన్ఱతు యాతొన్ఱు అతాకిఱతు- "దోషోయద్యపి తస్యస్యాత్" ఎన్నుమ్-"అభయం సర్వభూతేభ్యో దదామ్యేతద్వ్రతంమమ" ఎన్ఱు శొన్నవార్త్తైయై ఇస్స్వభావజ్ఞళైయుడైయ దేవరీర్ అరుళిచ్చెయ్ తీరెన్ఱు ఇతోరుఆశ్చర్యమో? ఉణ్మైయొళ్ళిన్దారొరువర్ శొల్లిలన్రో ఆశ్చర్యమావతు. ౧౨౬.

తాత్పర్యము. ఈమాటలు ఎవరైనను చెప్పినయెడల ఆశ్చర్యముగా నుండును గాని మీకివిసహజములు. ఏలయన్న-మీరు శరణాగతరక్షణ మేయుత్తమధర్మమనియెఱింగినవారు సర్వలోకనిర్వాహకులు అట్టినిర్వాహము కూడ సుఖకరముగజేయువారు ఆశ్రితులచేవడలకుండు నధ్యవసాయము గ్రఢముగగలవారు అభిమతులనుగూడ నిరాకరించి శరణాగతరక్షణచేయు సన్మార్గనిష్ఠాగరిష్ఠులు.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮ - వ, సర్గము, 3౭ - వ, శ్లోకము.

అవతారికై. నమ్ముడైయవార్త్తైయై నీర్ కొణ్డాడినదిత్తాల్ ప్రయోజనమెన్! ఉమ్ముడైయ నెఞ్జుత్తెళిన్దాలన్ఱో ఇవనై స్వీకరిక్కలావదు ఎన్న, అదుక్కుమ్ ఒరుకుఱైయిల్లై యెన్గిఱార్.

శ్లో. మమచాప్యన్తరాత్మాయం శుద్ధం వేత్తి విభీషణమ్ ।
అనుమానాచ్చ భావాచ్చ సర్వత స్సుపరీక్షితః । ౧౨౭

అర్థము,— మమ - నాయొక్క, అన్తరాత్మాపిచ - మనస్సును, యమ్ - ఏ, విభీషణమ్ - విభీషణుని, శుద్ధమ్ - పరిశుద్ధునిగా, వేత్తి - ఎఱుఁగుచున్నదో, (అతఁడు) అనుమానాచ్చ,- ముఖవికారాది చిహ్నములచేతను, భావాచ్చ - మృదుస్వభావమున లనను, సర్వతః - అంతటను, సుపరీక్షితః - చక్కఁగ బరీక్షింపఁబడెను

వ్యా. (అనుమానాచ్చ) ముఖవికారాది లిఙ్గఙ్గళాలుమ్, (భావాచ్చ) అవనుడైయవార్త్తై ధ్వనికళాలే ప్రకాశిప్పిక్కప్పట్ట నెఞ్జిల్ మెన్మై యాలుమ్. చ శబ్దత్తాల్, నాన్ "వధ్యతామ్" ఎన్ఱుపోత్తోడు, నీర్ "నత్యాజేయమ్" ఎన్ఱుపోత్తోడు, తిరువడి, "విద్యతేత్వస్యసఙ్గ్రహః" ఎన్ఱు పోత్తోడువాశియఱ ఏకరూపనాయిరున్దపడియాలుమ్. (సర్వతః) ఇప్పడి సర్వప్రకారఙ్గళాలుమ్. (సుపరీక్షితః) సంశయ విపర్యయరహితమాక ప్పరీక్షిక్కప్పట్టాన్. ౧౨౭.

తాత్పర్యము.— విభీషణుఁడు పరిశుద్ధుడని శ్రీరామునికేకాము నాయనస్సెఱుఁచుచున్నది మఱియు ముఖవికారాది చిహ్నములచేతను ఆర్తధ్వనిచేఁ బ్రకాశింపబడినమృదుస్వభావముచేతను ఎవఁరెవ్వరేమేమి జెప్పినను కలంకమొందక నేకరీతిగనుండుటవలనను సంశయవిపర్యయములు లేక చక్కఁగ బరీక్షింపబడినవాఁడాయెను

పెరియ వాచ్చాన్పిళ్లై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮-వ, సర్గము. 3౮ వ శ్లోకము.

అవతారికై. ఇప్పడి శుద్ధస్వభావనాకైయాలుమ్ నాఙ్గళెల్లారుమ్ పెఱ్ఱేన్ఱేనాకై ఇవనొరువనుమ్ పెఱవేణుమెన్గిఱార్.

మూ. తస్మాత్ క్షిప్రం సహాస్మాభి స్తుల్యో భవతు రాఘవ।
విభీషణో మహాప్రాజ్ఞ స్సఖిత్వం చాభ్యుపైతు నః॥౧౨౭.

అర్థము, రాఘవ! - రఘుకులోత్తముఁడా! తస్మాత్ - ఆకారణమువలన, మహాప్రాజ్ఞః - చక్కఁగ దెలిసిన, విభీషణః - విభీషణుఁడు, క్షిప్రమ్ - శీఘ్రముగ, అస్మాభిస్సహ - మాతోఁగూడ, తుల్యః-సమానుఁడు, భవతు - కాఁగలఁడు, నః-మాకు, సఖిత్వం చ - చెలిమిని, అభ్యుపైతు - పొందఁగలఁడు

వ్యా (తస్మాత్ క్షిప్రమ్) "ఆజగామముహూర్తేన" ఎన్ఱు-వత తెన్నపడియాలుమ్, "దత్తమస్యాభయంమయా" ఎన్ఱు దేవర్ పడియాలుమ్, విళంబహేతువిన్ఱిక్కేయిరుక్క, ఎన్నాలేయాయిత్తు అవనై స్వీకరిక్కైయిల్ విళంబమున్డాయిత్తు. నాఙ్ఙ తెళిన్దపిన్పు శడక్కేన విషయీకరిక్కవేణుమ్. (సహాస్మాభి స్తుల్యోభవతు) ఎఙ్గళై యెల్లారైయుమ్ కొణ్డుకొణ్డ అడిమైయై ఇవనై యొరువనైయుఙ్కొణ్డుకొణ్డరుళవేణుమ్. "కణ్ణావానాడమరు త్తెయ్వత్తినమోరనైయార్ కళాయ్"ఎన్ఱు - నిత్యసూరికళెల్లారైయుమ్ ఆఴ్వారుక్కు ఒప్పాకచ్చొల్లక్కడవతిఱే. (సహాస్మాభిః) ఇవరై అడిమైకొళ్ళుమిడత్తిల్ ఇవర్ ప్రధానరాయ్ ఇవర్కళ్ నాఙ్గళ్ పరికరభూతరాయ్ అడిమైశెయ్యుమ్పడి విషయీకరిత్తరుళవేణుమ్. 'సహాయస్త్వప్రధానే" (రాఘవ) ప్రపన్న పరిత్రాణమ్ పణ్ణాతపోతు స్వరూపత్తై యఴిక్కుమ్పడియాన కుడిప్పిఱప్పై యుడైయారల్లిరో (విభీషణఃమహాప్రాజ్ఞః)జ్ఞనాకైయావతు-వఴుమైయవఴుమైయేశక్తిశాకవిషయీకరిప్పరెన్ఱిరుక్కై, ప్రాజ్ఞనాకైయావతు-రావణ సంసర్గత్తాల్ వన్ద దోషఙ్గళై ప్పారాతే విషయీకరిప్పరెన్ఱిరుక్కై,మహాప్రాజ్ఞనాకైయావతు - ఎత్తనైయేనుమ్ అన్తరఙ్గరానార్ "వధ్యతామ్" ఎన్ఱాలుమ్ తామ్ పిఱ్కాలియాతే ఇవనై త్తెళియవిట్టు విషయీకరిప్పరెన్ఱిరుక్కై. ఇప్పడి కుమ్మైడళ్ళపడి అఱియుమ్ పేరఱివాళనల్లనో. (నఃసఖిత్వఞ్చాభ్యుపైతు) సఖాదాసోస్మి" ఎన్ఱుమ్పడియే నాఙ్ఙ పెఱ్ఱ పేఱు పెఱవేణుమ్. ఎఙ్గళుక్కు సఖిత్వత్తై అఱైయవేణుమెన్ఱుమామ్ "తోఴనీ", ఎన్ఱు-నీర్ అడిమైకొళ్ళుమాపోలే అవనుమ్ ఎఙ్గళై అడిమైకొళ్ళవేణుమ్.

ఖ) వఴుమై - ఆకిఞ్చన్యము

తాత్పర్యము.— శరణాగతరక్షణ దీక్షితులైన రఘుకులమునం దవతరించిన స్వామీ! మేమందఱమొకయెత్తుగను ఈవిభీషణుడొకయెత్తుగను కైంకర్యము తిరువుళ్లపట్టవలెను. తమస్వభావము తలంపక్రగనెఱింగిన ఈవిభీషణుఁడు మిత్రుఁడాయనుచు మీరు కైంకర్యము స్వీకరించునటులఁ నావలనగలిగిన విళంబమంతయు దీరునట్లును అంగీకరించవలయు

పెరియ వాచ్చాన్పిళ్లై తిరువడికళేశరణమ్

యుద్ధకాణ్డము ౧౮ - వ, సర్గము, ౩౯ -వ, శ్లోకము,

అవతారికై. మహారాజర్ శొన్నపడియే తక పేఱాక క్కొట్టినారెన్గిఱతు

మూ. తతస్తు సుగ్రీవ వచో నిశమ్య తద్ధరీశ్వరేణా భిహితం నరేశ్వరః
విభీషణేనాశు జగామ సఙ్గమం పతత్రిరాజేన యథాపురన్దరః ॥

అర్థము.— తతస్తు - పిమ్మట, తత్ - ఆ, సుగ్రీవవచః - సుగ్రీవవాక్యమును, నిశమ్య-విని, నరేశ్వరః-నరేంద్రుఁడైనరాముఁడు, హరీశ్వరేణ-వానరాధిపతియైన సుగ్రీవునిచేత, అభిహితమ్- చెప్పబడిన, విభీషణేన-విభీషణాళ్వారుతోటి, సఙ్గమమ్-సంయోగమును, పతత్రిరాజేన . పక్షిరేఁడైన గరుత్మంతునితో, పురన్దరో యథా - ఇంద్రుఁడువలె, ఆశు - శీఘ్రముగ, జగామ - పొందెను.

వ్యా. (తత్ సుగ్రీవవచః నిశమ్యతు) "వధ్యతామ్" ఎన్ఱమహారాజరుడైయ అనుకూలమాన అన్దవార్తైయై క్కేట్టపిన్బు ప్రీతియాలేపిఱన్దవిశేషమ్. (నిశమ్యతతః నరేశ్వరః అభూత్) అవర్ వార్తైయై క్కేట్టపిన్బు నరేశ్వరరుమానార్. తిరువడివార్తైయై క్కేట్టపోతు తామ్ ఉళరానార్. మహారాజర్ వార్తైయై క్కేట్టపిన్బు సర్వనిర్వాహకరానార్. (హరీశ్వరేణాభిహితం విభీషణేనసఙ్గమమాశుజగామ) (హరీశ్వరేణాభిహితమ్) సపరికరరాయ్క్కొణ్డు పుకురవొట్టోమెన్ఱతామే, సపరికరరాయ్క్కొణ్డు విషయీకరిక్క వేణుమెన్గిఱారెన్ఱుకరుత్తు. (ఆశుజగామ) కట్టువిడప్పట్ట తరుణవత్సధేను కన్ఱిన్బేరిలే విఝ్లుమాప్పోలే శడక్కెన

క్కిట్టినార్. మహారాజరుడైయ ప్రేమమ్ మఱువలిడిల్ శెయ్‌వతెన్నెన్ఱు అవర్ ఇశైన్దపోతే శడక్కెనక్కిట్టినారెన్ఱుమామ్. (పురన్దరః పతతి రాజేనయథా) ఇన్ద్రన్ తన్ పేఱాక ప్పెరియతిరువడిగ్గై క్కిట్టినాఱ్పోలే ఇవరుమ్ తమ్‌పేఱాక క్కిట్టినారెన్గై. ౧౨౯.

తాత్పర్యము — ఇట్లు సుగ్రీవుఁడాడిన అనుకూలవచనములను వినినపిమ్మట యీ రఘునాథుడు లోకనాథుఁడాయెను ఇంద్రుఁడు గరుత్మంతుని స్వయంపురుషార్థముగబొందినట్లు, తడవుచేసినయెడల సుగ్రీవునిబుద్ధి మారునేమోయని అతివేగముగ సపరికరుఁడైన సుగ్రీవుని సమీపించెను

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

ఇతి శ్రీయుద్ధకాణ్డే అష్టాదశస్సర్గః.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౯ - వ, సర్గము. ౧-౨-వ శ్లోకములు.

అవతారికై. అనన్తరమ్ పెరుమాళుమ్ విషయీకరిత్తు మహారాజరుమ్ ఇశైన్దతుక్కుప్పిన్బు శ్రీవిభీషణాళ్వాన్ శెయ్‌తపడి శొల్లుకిఱతు.

మూ. రాఘవే ణాభయేదత్తే సన్నతో రావణానుజః ।
విభీషణో మహాప్రాజ్ఞో భూమిం సమవలోకయన్ । ౧౩౦.
ఖాత్పపాతా వనిం హృష్టో భక్తై రనుచరైస్సహ ॥

అర్థము — రాఘవేణ - రఘుకులోద్భవుఁడైన రామునిచేత, అభయే - అభయము, దత్తే-ఇయ్యఁబడినదగుచుండఁగా, సన్నతః-నమ్రుఁడైన, రావణానుజః -రావణుని తమ్ముఁడైన, మహాప్రాజ్ఞః - మహావిద్వుఁడైన, విభీషణః - విభీషణుఁడు, భూమిమ్ - భూమిని, సమవలోకయన్-చూచుచు, భక్తైః-అనురక్తులైన. అనుచరైస్సహ-మంత్రులతోగూడ, హృష్టః - సంతుష్టుఁడై, ఖాత్ - ఆకసమునందుండి, అవనిమ్ - భూమినిగూర్చి, పపాత - పడెను

వ్యా. (రాఘవేణ) ప్రపన్నపరిత్రాణమ్ తమక్కుఏఱ్ఱమన్ఱిక్కేకులధర్మమెన్గై. (అభయేదత్తే) "దత్తమస్యాభయంమయా"ఎన్ఱతు జీవిత్తతు మహారాజర్ ఇశైన్దతుక్కుప్పిన్బెన్గై. (రావణానుజో విభీషణ

స్సన్నతః) 'నసమేయమ్'' ఎన్నిరున్ద రావణన్ తమ్బియాయిరున్దవైత్తు ప్పిఅన్ అళ్ళి యెడుక్క వేణ్డువ్వడి తిరువడిక్కళిలేవన్దు విழுవతే' ఎన్ఱు ఋషికొణ్డాడుకిఱాన్. (మహాప్రాజ్ఞస్సన్నతః)తమక్కు అభిమతరాయిరున్ద శ్రీమహారాజప్రభృతికళ్ ''వధ్యతామ్'' ఎన్న, ''నత్యాజేయమ్'' ఎన్ఱు-విషయీకరిత్తఉపకారత్తై యఱిన్దవనాకైయాలే విషయీకారవాకిఱ మహోపకారత్తుక్కు తోఱ్ఱు త్తిరువడికళిలే విழுన్దానెన్గై. (భూమింసమవలోకయన్ సన్నతః) ''ఏభ్రై యేతిలన్ కీழ்మక సెన్ఱాతిరజ్జి'' ఎన్గిఱపడియే,ఎన్నుడైయ నికర్షమ్పారాతే తన్నుడైయ పేఱాక మేల్ విழுవతే! ఎన్ఱు లజ్జావిష్టనాయ్ కొణ్డు తిరువడికళిలే విழுన్దపడి. (ఖాత్ పపాతావనింహృష్టః భక్తైరనుచరైస్సహా)మహారాజర్ ''వధ్యతామ్'' ఎన్నపోతు తరైయిల్ కాల్ పావవిరకిన్ఱిక్కే ఆకాశస్థనాయ్ నిన్ఱవన్, అవర్ తామే శెన్ఱుఅణైత్తపిన్బు పిఱన్ద ప్రీతిప్రకర్షత్తాలే పెరుమాళ్ తిరువడికళళవుం జానాతే ప్రియపరికరనాయ్ కొణ్డు ఆకాశత్తిల్ నిన్ఱు నరైయిలేవిழுన్దాన్. ''ఉత్పపాతగదాపాణి శ్చతుర్భిస్సహరాక్షసైః'' ఎన్ఱు అవన్ లజ్జాసంబన్ధమఱ్ఱపోతు తాజ్గళుమ్ సంబన్ధమఱ్ఱుపోన్దార్ కళ్, ''వధ్యతామేషతీవ్రేణదణ్డేనసచివైస్సహా'' ఎన్ఱు వధత్తిలుమ్ భాగికళానార్ కళ్, స్వీకారత్తిలుమ్ అన్తర్భూతరానార్ కళ్.

ఇత్తాల్ శొల్లిఱ్ఱాయిఱ్ఱు - ఒరువనై క్కణ్ణుఱ్ఱవఱ్ఱువైష్ణవనెన్ఱు నిర్ణయిత్తాల్, అవనైప్పిరియమాట్టాతస్నేహత్తైయుడైయారై ప్పరీక్షిక్కక్కడవతల్లవెన్ఱు కరుత్తు. ౧304.

తాత్పర్యము — ఇట్లు రఘురాముఁడభయప్రదానముఁజేయ రావణానుజుఁడైన విభీషణుఁడు స్వామి చేసిన సుమహోపకారము నెఱిఁగినవాఁడుగాన నమ్రుఁడై క్రిందఁజూచుచు అనురక్తులైన సహచరులతోఁగూడ పరమానందచిత్తుఁడై ఆకాశమునందుండి భూమియందుఁబడెను

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౯-వ, సర్గము, 3-వ శ్లోకము.

అవతారికై పిన్బు పతక్కిన్ఱతిల్ పెరుమాళుడైయ తిరువడి కళై ప్పుకలిడమాకనినైత్తు సహరికరనాయ్వన్దు విళున్దానెన్గిఱతు.

మూ. స తు రామస్య ధర్మాత్మా నిపపాత విభీషణః । ౧౩౧.
పాదయోశ్శరణాన్వేషీ చతుర్భిస్సహ రాక్షసైః ॥

అర్థము — సః - ఆ, ధర్మాత్మా - ధర్మనిష్ఠుఁడైన, విభీషణః - విభీషణుఁడు, శరణాన్వేషీ - రక్షకుని వెదకుచు, చతుర్భిః - నలుగురైన, రాక్షసైస్సహ - రాక్షసులతో గూడ, రామస్య - అభిరాముఁడైన రామునియొక్క, పాదయోః - తిరువడికళులందు నిపపాత - పడెను-

వ్యా (సతు) ఇప్పడి కలఙ్గిన కలక్కత్తిలున్దవేఱువాడు. (విభీషణః ధర్మాత్మా) ఎల్లావవస్థైయిలుమ్ శరణాగతిధర్మత్తిల్ నిన్ఱుమ్ నెఞ్జు కులైయాతేయిరుక్కుమవన్. అతాకిఱతు-"వధ్యతామ్" ఎన్ఱపోతోడు, "శిక్ష్యతామ్" ఎన్ఱపోతోడు, "నత్యాజేయమ్" ఎన్ఱపోతోడు, "ఆనయైనమ్" ఎన్ఱపోతోడు, "అస్మాభిస్తుల్యో భవతు" ఎన్ఱపోతోడువాశియఱ, "రాఘవంశరణంగతః" ఎన్ఱు తాన్ పఱ్ఱినపఱ్ఱిల్ కులైయాతొళికై. (రామస్య పాదయోః శరణాన్వేషీ నిపపాత) తన్బక్కల్ ఆదరాతిశయన్తోన్ఱుమ్పడి అభిరామమానవడివుడైయరాయుళ్ళవరుడైయ. (పాదయోః శరణాన్వేషీ) స్తనన్ధయప్రజై మాతావినుడైయ స్తనాగ్రత్తైయే అపాశ్రయమాక చ్చొల్లుమాపోలే తిరువడికళిలే తనక్కు ప్పుకలిడత్తైనినైత్తపడి (నిపపాత) శిలర్ అళ్ళియెడుక్కుమ్పడి విళున్దాన్. (చతుర్భిస్సహ రాక్షసైః) "తాళున్దడక్కై యుజ్జాప్పిప్పణియుమవర్" ఎన్నుమాపోలే తన్నుడైయవిళుక్కాట్టిలే అవర్కళుత్తర్భూతరామ్పడి విళున్దార్. ౧౩౧౪.

తాత్పర్యము — చంపవలయునన్నను స్వీకరించవలయునన్నను మారక, శరణాగతధర్మమందు స్థిరుఁడైయున్న ఆవిభీషణుఁడు తన నలుగురుమంత్రులతోగూడ స్తనంధ

యప్రజ తనతల్లి స్తన్యమును నోటబెట్టుకొనునట్లు అతిభోగ్యమైన శ్రీరాముల తిరువడికళలందుబడి శరణుజొచ్చెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడిగళే శరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౮ - వ, సర్గము, ౮ - వ, శ్లోకము.

మూ॥ అబ్రవీచ్చ తదా రామం వాక్యం తత్ర విభీషణః। ౧౩-౨.
ధర్మయుక్తం చ యుక్తం చ సాంప్రతం సంప్రహర్షణమ్ ॥

అర్థము.— తదా - అప్పుడు తత్ర - ఆరామగోష్ఠియందు, విభీషణః - విభీషణుడు, రామమ్ - శ్రీరామునిగూర్చి, ధర్మయుక్తఞ్చ-ధర్మముతో గూడుకొన్నదియు, యుక్తఞ్చ- యోగ్యమైనదియు, సాంప్రతమ్ - ఇప్పుడు, సంప్రహర్షణమ్ సంతోషముపుట్టించునదియునైన, వాక్యమ్ - మాటను అబ్రవీత్ విన్నవించుకొనెను

వ్యా. (విభీషణః అబ్రవీచ్చ) "పాదయోర్నిపపాత" ఎన్ఱు-కాయికమాన శరణాగతియైప్పణ్ణినాన్ కీళ్, అవ్వళవే పెరుమాళుక్కుమ్ అమైన్దిరుక్క, అవ్వళవిల్ తనక్కు పర్యాప్తియిల్లామైయాలే వాచికమాకవుమ్ శరణమ్ పుకున్దాన్. (తదా) తిరువడికళిలే విళున్దసమయత్తిలే. (తత్ర) పెరుమాళుమ్మహారాజనుమ్ ముతలికళుమ్ ఏకకణ్ఠరాయిరుక్కుమ్గోష్ఠియిలే. (రామంవాక్యమ్) "సుగ్రీవం తాంశ్చసంప్రేక్ష్య" ఎన్ఱు-తన్నై నివేదిక్కైక్కాక మహారాజరైయుమ్ ముతలికళైయుమ్ కుఱిత్తుచ్చొన్నవార్త్తైయన్ఱిక్కే, శరణ్యరానపెరుమాళ్ తమ్మైక్కుఱిత్తుచ్చొన్నవార్త్తై. (వాక్యమ్) సర్వార్థత్తై ప్పరిపూర్ణమాకచ్చొల్లుకై (ధర్మయుక్తఞ్చ) శరణాగతిక్కు అఙ్గఙ్గళాన ధర్మఙ్గళోడేకూడియుళ్ళదై. (యుక్తఞ్చ)శరణ్యవిషయత్తైక్కుఱిత్తు ప్రయోగిక్కుమతాకైయాలేయుక్తమాయిరుక్కై. (సామ్ప్రతంసమ్ప్రహర్షణమ్) "రాఘవంశరణంగతః" ఎన్ఱతుపోలే మహారాజరుక్కుమ్ పరికరత్తుక్కుమ్ శ్రవణకటుకమాయిరుక్కైయన్ఱిక్కే, ఇప్పోతు ఎల్లారుక్కుమ్ హృదయఙ్గమమాయిరుక్కుమతై

తాత్పర్యము —ఇట్లు విభీషణుఁడు కాయిక శరణాగతిజేయగా శరణాగతికి అఙ్గములైన సంకల్పాదిధర ములతోఁ గూడుకొన్నదియు సమయోచితమైనదియుఁగోష్ఠియందుండువారికెల్లను సంతోష జనకమునైన వాక్యమును రామగోష్ఠియందు విన్నవించుకొనెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడిగళే శరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭ - వ, సర్గము, ౧౪ - వ, శ్లోకము.

అవతారికై. అవ్వాక్యమ్ ఇన్న తెన్గిఱతు మేల్.

మూ॥ అనుజో రావణస్యాహం తేన చాస్మ్యవమానితః। ౧౩౩.
భవన్తం సర్వభూతానాం శరణ్యం శరణంగతః ॥

అర్థము — అహమ్ - నేను, రావణస్య - రావణునియొక్క, అనుజః - తమ్ముఁడను, తేన ఆతనిచేత, అవమానితశ్చ-పరిభవింపఁబడినవాఁడుగాను, అస్మి-అగుచున్నాను. సర్వభూతానామ్ - ఎల్లభూతములకు, శరణ్యమ్ - రక్షకుఁడైన, భవన్తమ్ - దేవరవారిని, శరణమ్ - శరణముగా, గతః - పొందినవాఁడనైతిని.

వ్యా. (అహంరావణస్యానుజః-తేనావమానితోఽస్మిచ) ఇప్పాశరత్తైచ్చొల్లి మున్బేశరణమ్ పుక్కానన్రో. పునరపి ఇప్పడిశరణమ్పుకుకిఱతు ఎన్నెన్నిల్, "సుగ్రీవం తాంశ్చసంప్రేక్ష్య" ఎన్ఱు-సుగ్రీవరైయుమ్ పరికరత్తైయుమ్బార్త్తు, "నివేదయత" ఎన్గిఱప్రయోజనత్తుక్కాక "రాఘవంశరణంగతః" ఎన్ఱు-పరోక్షరూపేణశొన్నాన్ అఙ్గు, ఇఙ్గు, "భవన్తంశరణంగతః" ఎన్ఱు-ఇవర్తమ్మై యేకుఱిత్తుచ్చొల్లుకైయాలే పునరుక్తియిల్లై. "అనుజః" ఎన్గిఱ స్వదోషఖ్యాపనమ్. ఆకిఞ్చన్యత్తుక్కుమ్ ఉపలక్షణమ్. (సర్వభూతానాంశరణ్యమ్) పాపప్రచురనాయిరున్దుళ్ళ రావణన్కెడన్దుళ్ళ కుడలిలేకిడన్దు అవనిలున్దణ్ణియనాకైయాలే, "రావణస్యనృశంసస్యభ్రాతా" ఎన్ఱు-ఉమ్ముడైయగోష్ఠిక్కు ఆకాతవళవేయన్ఱిక్కే, "త్వాంతుధిక్కులపాంసనమ్" ఎన్ఱు - అవనుక్కుమ్ ఆకాతఎనక్కు శరణార్హరాన దేవర్క్కుమ్ ఆకాతారున్రో

(భవన్తంశరణంగతః) జ్ఞానశక్త్యాదికళాలుమ్ పూర్ణరానదేవరై ప్పుక లాకప్పుళ్కిరేనేన్. ౧౩౩౫

తాత్పర్యము.— రావణునితమ్ముఁడనైన పాపిష్ఠుఁడను. ఆతని చేతను అవమానింపఁబడిన యకించనుఁడను సర్వభూతరక్షాదీక్షితులును జ్ఞానశక్త్యాది సమస్తకల్యాణ గుణ పరిపూర్ణులునైన దేవరవారిని శరణుఁజొచ్చుచున్నాను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్

యుద్ధకాణ్డము, ౧౯ - వ, సర్గము, ౫ - వ, శ్లోకము.

అవతారికై. అనన్తరమ్ ప్రాప్యాన్తర నిరసన పూర్వకమాక ప్రాప్యమిన్న తెన్గిఱతు.

మూ. పరిత్యక్తా మయాలఙ్కా మిత్రాణి చ ధనాని చ। ౧౩౪.
భవద్గత మ్మే రాజ్యం చ జీవితం చ సుఖాని వై ॥

అర్థము — మయా - నాచేత, లఙ్కా-లఙ్కాపట్టణము, పరిత్యక్తా- విడువఁబడెను, మిత్రాణిచ - స్నేహితులును, ధనానిచ-ధనములునువిడువఁబడినవి, మే- నాయొక్క, రాజ్యఞ్చ - రాజ్యమును, జీవితఞ్చ - ప్రాణమును, సుఖానివై - సుఖములును, భవద్గతమ్ - మీయధీనమైనవి

వ్యా. (పరిత్యక్తా మయాలఙ్కా మిత్రాణిచధనానిచ) రావణ సంబన్ధత్తాల్ వన్దలఙ్కై యెన్న, తదనుబన్ధిమిత్రఙ్గళెన్న, తద్ద్వారా సంప్రాప్తమాన ధనమెన్న, మఱ్ఱుమ్ సోపాధికఙ్గళాన సంబన్ధఙ్గళై సవాసనమాక విట్టువన్దవన్. ఇతుముముక్షువుక్కు శాస్త్రసిద్ధమాక త్యాజ్యమాన ప్రాప్యాభాసఙ్గళుక్కుమ్ ఉపలక్షణమ్. (భవద్గతమ్మేరాజ్యఞ్చజీవితఞ్చ సుఖానివై) "రాజ్యమ్" ఎన్ఱు పరిగ్రహఙ్గళుక్కెల్లామ్ ఉపలక్షణమ్, "జీవితమ్" ఎన్ఱు-ధారకపోషక భోగ్యఙ్గళుక్కుమ్ ఉపలక్షణమ్, "సుఖాని" ఎన్ఱు-ఉభయత్తాలుమ్ వన్దసుఖఙ్గళుమ్ దేవర్ తిరువడికళే, సకలభాగ్యఙ్గళుమ్ దేవర్ తిరువడికళిల్ కైఙ్కర్యసుఖత్తిల్ అన్తర్భూతమ్, "మాతాపితా యువతయః", "భ్రాతాభర్తాచబన్ధుశ్చ పితాచమమరాఘవః"

“శేలేయ్ కణ్ణియరుమ్” ఎన్నక్కడవతిత్తే. విట్టవై ఓర్ ఉణ్వాక మాట్టాతు, “సంబన్ధోపి న సంబన్ధ ఆత్మనః ప్రాణకాయయోః। పుత్ర మిత్ర కళత్రాది సంబన్ధః కేనహేతునా” ఎల్లావుణవుమ్ ఆకవల్లీర్ దేవర్, “పితృమాతృసుతభ్రాతృ దారపుత్రాదయోపివా । ఏకైకఫల లాభాయ సర్వలాభాయ కేశవః” ఎన్నక్కడవతిత్తే. ౧౩౪౫

తాత్పర్యము.— బిడ్డను స్నేహితులను సర్వసంపత్తును తక్కిన ప్రాప్యాభాసముల ను వదలి నా రాజ్యమును నా ప్రాణమును నా సుఖములను అన్నిటిని మీయధీనముఁ జేసి తిని. తమకైంకర్యమునకొఱకు వానిని అనుగ్రహించవలయు.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళే శరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౯ - వ, సర్గము, ౭ - వ, శ్లోకము.

అవతారికై. ఇవర్ తమ్ స్వరూపానుగుణమాన వార్త్తైయై క్కేట్టు, తమక్కు ఇవర్ పక్కలుణ్డాన ఆదరాతిశయమెల్లాం కటాక్ష త్తిలే తోఱ్ఱుమ్పడి విశేషకటాక్షమ్పణ్ణి యరుళి ఒరువార్త్తై యరుళిచ్చె య్కిఱార్.

మూ. తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా రామో వచన మబ్రవీత్ ।౧౩౪౬.
వచసా సాన్త్వయిత్వైనం లోచనాభ్యాం పిబన్నివ ॥

అర్థము.— రామః - శ్రీరాముఁడు, తస్య- ఆవిభీషణునియొక్క, తద్వచనమ్- ఆమాటను, శ్రుత్వా - విని, ఏనమ్ - ఈతనిని, వచసా - మాటచేత, సాన్త్వయిత్వా - మంచితనము చేసి, లోచనాభ్యామ్ - నేత్రములచేత, పిబన్నివ - పానముచేయువానివ లె, వచనమ్ - మాటను, అబ్రవీత్ - చెప్పెను.

వ్యా. (తస్య) తన్నుడైయ సకలపరికరఙ్గళైయుమ్ విట్టు ప్పె రుమాళుడైయ తిరువడికళై యే శరణమాకప్పఱ్ఱినవనుడైయ. (తద్వ చనంశ్రుత్వా) పెరుమాళ్ తిరువడికళిల్ కైఙ్కర్యమే ఎనక్కు సకల

భోగజ్గళుమ్ ఎన్ఱు శొన్న వార్త్తైయైక్కేట్టు. (ఏనంవచసాసాన్త్వయిత్వా) పూర్వవృత్తమ్పోలాతే నమ్మైయుజ్జనే విషయీకరిప్పతే ఎన్ఱు హృష్టరాయిరున్దుళ్ళ ఇవరైక్కుఱిత్తు సాపరాధన్ త్యాగణమ్ పణ్ణువాప్పోలే వాయాలే ఇన్శొల్లైచ్చొల్లి అతాకిఱతు - నమ్ముడైయవైభవత్తైచ్చొన్న తేపోతువాక, రావణఙ్గ, “యోన్యస్త్వేవం విధంబ్రూయాద్వాక్యమేతన్నిశాచర। అస్మిన్ముహూర్తేనభవే త్త్వాన్తుధిక్కులపాంసనమ్” ఎన్ఱు పరిభవిక్కిఱ దశైయిలేవన్దు కైక్కొళ్ళవేణ్డావో? కుఱ్ఱైవాళర్ కళ్ శెయ్తత్తై ప్పొఱుక్కుమిత్తనైయన్ఱోవెన్నై. (లోచనాభ్యాంపిబన్నివ రామో వచనమబ్రవీత్) అన్దణ్ణశొల్లాలే ఇవనై నీరాక్కికణ్ణాలే పరుకువారైప్పోలే విశేషకటాక్షమ్ శెయ్తరుళానిన్ఱుకొణ్డు పెరుమాళ్ ఒరువార్త్తైయరుళిచ్చెయ్తరుళినార్. “ఎన్నిల్ మున్నమ్ పారిత్తుత్తానెన్నై ముఱ్ఱప్పరుకినాన్” ఎన్నక్కడవతిత్తే. ౧౩౪౫.

తాత్పర్యము — విభీషణుఁడిట్లు విన్నవించిన దానినివిని శ్రీరాముఁడు తియ్యని మాటలచే విభీషణుని కరగించినీరుజేసి నేత్రములతోఁ ద్రాగునటులచల్లఁగకటాక్షించుచు మధురముగనిట్లు పలికెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్

యుద్ధకాణ్డము, ౧౯ -వ, సర్గము, ౭ - వ, శ్లోకము.

అవతారికై. ఉన్నుడైయ విరోధికళై యఴియచ్చెయ్తు లఙ్కారాజ్యత్తిలే ఉన్నై అభిషేకమ్పణ్ణక్కడవోమ్. ఉన్నుడైయ ఎతిరికళుడైయ బలమిరుక్కుమ్పడిశొల్లీర్ ఎన్గిఱార్. యద్వా-నమ్బక్కల్ అనుకూలవృత్తియే ఉమక్కు ప్రయోజనమాక చ్చొన్నీరే” కాయికమాన వృత్తియై పిన్నైక్కొళ్ళుకిఱోమ్, వాచికమాయిరుప్పతోరు వృత్తియై పణ్ణీర్ ఎన్గిఱార్. “యాయాచేష్టాతదర్చనమ్” శ్రీవిభీషణాళ్వానుడైయ ముఖమలర్త్తికాణ్కైక్కాక.

మూ॰ ఆఖ్యాహిమమతత్త్వేన రాక్షసానాం బలాబలమ్ । ౧౩౬.

అర్థము — రాక్షసానామ్ - రక్కసులయొక్క, బలాబలమ్-బలదుర్బలములను, మమ, నాకు - తత్త్వేన - నిశ్చయముగ, ఆఖ్యాహి - చెప్పుము.

వ్యా॰ (ఆఖ్యాహిరాక్షసానాం బలాబలమ్) అవర్ కళిలన్యతమనాయిరుక్కుమ్ అవనై విజాతీయరుడైయ బలఙ్గళ్కేట్పారైప్పోలే కేట్పానెన్నెన్నిల్, "నతురాక్షసచేష్టితః" ఎన్నుమళవన్ఱిక్కే రాక్షసజాతీయరుమల్లర్ ఇవర్ ఇక్ష్వాకువంశ్యర్ ఎన్నుమ్ నినైవాలే. "షష్ఠైకుకులత్తైత్తవిర్న్దు" ఎన్నుమ్-"కులన్దరుమ్" ఎన్నుమ్ శొల్లలామ్బడియిఱే భగవత్సమాశ్రయణ వైభవమిరుప్పతు. "విప్రాద్ద్విషడ్గుణయుతాత్" "నతథావివిధైర్దానైః" "తమరావార్" (మమతత్త్వేన ఆఖ్యాహి) రాక్షసబలత్తై అఱియచ్చెయ్యక్కడవోమాయ్ అన్దబలత్తినుడైయ అళవఱియాతనమక్కు నిలవరాయిరున్దుళ్ళ నీర్ నమ్మున్బే ఎతిరికళుడైయ మిడుక్కై చ్చొల్లువతెన్నెన్ఱిరాతే ఉళ్ళపడి ఎనక్కు చ్చొల్లుమెన్గిఱార్. ౧౩౬.

తాత్పర్యము — విభీషణాళ్వారు శరణుపొందిన వెనుక భగవత్సమాశ్రయణ ప్రభావమువలన ఇక్ష్వాకు వంశస్థులైరిగాన రాక్షసుల బలాబలములు నాకుయథార్థముగ జెప్పుమని శ్రీరాములానతిచ్చిరి.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౯ - వ, సర్గము, ౨౩-వ, శ్లోకము.

—— ౦ ——

అవతారికై. "అహత్వారావణం సఙ్ఖ్యేసపుత్రం సహబాన్ధవమ్। అయోధ్యాన్న ప్రవేక్ష్యామి త్రిభిస్తైర్భ్రాతృభిశ్శపే" ఎన్ఱు ఇవరుడైయ అభిషేకపరిబన్ధియాక బలత్తైనిర్ణయిత్తార్, పెరుమాళ్, ఇవరుమ్, "రాక్షసానాం వధేసాహ్యం లఙ్కాయాశ్చప్రధర్షణే। కరిష్యామియథాప్రాణంప్రవేక్ష్యామి చవాహినీమ్" ఎన్ఱు-తామ్ అడిమైశెయ్యుమ్బడినైచ్చొల్లుకిఱార్. పెరుమాళ్ అరుళిచ్చెయ్తపడియే తాముమ్ విజాతీయరాయ్ ప్పేశుకిఱార్.

మూ. రాక్షసానాం వధే సాహ్యం లఙ్కాయాశ్చ ప్రధర్షణే ।
కరిష్యామి యథాప్రాణం ప్రవేక్ష్యామి చ వాహినీమ్॥౧౩౭.

అర్థము.— రాక్షసానామ్ - రక్కసులయొక్క, వధే - సంహారమందును, లఙ్కాయాః - లఙ్కాపురియొక్క, ప్రధర్షణేచ - తిరస్కారమందును, సాహ్యమ్ - సహాయమును, యథాప్రాణమ్ - ప్రాణముండు వఱకు, కరిష్యామి - చేయఁగలను వాహినీమ్ - సేనను, ప్రవేక్ష్యామిచ - ప్రవేశింపఁగలను

వ్యా (సాహ్యమ్) ఎన్నతు-దేవర్ అధికరిత్తకార్యత్తిల్ ఎన్నుడైయ స్వరూపసిద్ధ్యర్థమాక యుద్ధత్తిలే అమ్బెడుత్తుక్కొడుక్కక్కడవేనెన్గిఱాన్. (యథాప్రాణమ్) ఎన్ఱు “రాఘవార్థే పరాక్రాన్తా నప్రాణేకురు తేదయామ్” ఎన్గిఱ ముతలికళుడైయ నిలైయిలేనిన్ఱు పేశుకిఱాన్.

భట్టర్ శ్రీపాదత్తిలే అభయప్రదానజ్కేట్టారొరు శ్రీవైష్ణవర్, ఇప్ప్రకరణత్తిల్ శెయ్తతాయిఱ్ఱెన్నెన్ఱు కేట్క, “సదోషరాయిరుప్పార్ శరణాగతరాకార్” ఎన్ఱుమహారాజర్ పక్షత్తాలే పూర్వపక్షిత్తు, “దోషగుణఙ్గళ్ అప్రయోజకఙ్గళ్, చేతనర్ నిన్ఱనిలైయిలే శరణాగతిక్కు-అర్హర్” ఎన్ఱు పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళత్తాలే సిద్ధాన్తమ్. ౧౩౭

తాత్పర్యము.— రాక్షససంహారమునకును లఙ్కాతిరస్కారమునకును నాప్రాణముండువఱకు సహాయముగానుండుటయేగాక సేనయందున్ప్రవేశించియుందును.

అభయప్రదానసారమ్ ముఱ్ఱిఱ్ఱు.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౭ - వ సర్గము, ౫౦ - వ శ్లోకము.

మూ. నవాదాన్నాపి సఙ్ఘర్షాన్నాధిక్యాన్నచ కామతః ।
వక్ష్యామివచనం రాజన్ యథార్థం రామగౌరవాత్॥౧౩౮.

దీనికి అర్థము ౨౩౬-వ పుటలో ముద్రించియున్నది.

అవతారికై. విభీషణప్పెరుమాళ్ రావణనైవిట్టు ప్పెరుమాళ్ తిరువడికళిలే శరణమ్ పుకుకిఱ ఇత్తైక్కేట్ట మహారాజర్ ప్రతికూలనాన ఇవన్ విప్రలమ్భిక్కిఱాన్, “వధ్యన్ బధ్యన్” ఎన్ఱు వార్త్తైశొల్ల,నమక్కు

¶మూప్పరాన వివర్ నినైవు ఇతువాయిరానిన్ఱతు, మేలేశెయ్యప్పడి యెన్నెన్ఱు సఙ్కటప్పట్టు, ఇత్తిరళిల్ నమక్కావాఱుణ్డోవెన్ఱు "సుహృదా హృదర్థకృచ్ఛ్రేషు యుక్తంబుద్ధిమతా సతా। సమర్థేనాపి సన్దేష్టుం శాశ్వతీంభూతిమిచ్ఛతా" ఎన్ఱు పత్తుమ్పత్తాక వెణ్ణవల్లనాయ్, రాగద్వేషఙ్గళిన్ఱియిలే సమీచీననాయ్ అఱుతియిట్టాఱ్ఱోలే శెయ్తు ముడిక్కవల్లనాయ్, నిన్ఱ నిలైక్కనన్ఱె వేణుమెన్ఱు ఇరుక్కుమవనుమాన బన్ధువాల్, కార్యసఙ్కటఙ్గళిలిన్నపడి శెయ్యత్తకుమెన్ఱు శొల్లుకై ప్రాప్తమన్ఱో వెన్ఱుసామాన్యత్తిలే పెరుమాళరుళిచ్చెయ్య, "అజ్ఞాతం నాస్తి తేకిఞ్చిత్త్రిషులోకేషు రాఘవ। ఆత్మానం పూజయన్రామ పృచ్ఛస్యస్మాన్ సుహృత్తయా' ఎన్ఱు దేవర్ తిరువుళ్ళత్తిల్ కిడవాతతుణ్డో, ఒన్ఱుమఱియాతపడియోఙ్గళై క్కేట్టరుళుకిఱతు, ఎఙ్గళై త్తిరువుళ్ళమ్బఱ్ఱిన నన్మైయిత్తే, ఇత్తెల్లాఙ్కాడ, పెరుమాళ్ నీరై యిరున్దపడియెన్నెన్ఱు నాట్టార్ దేవరీరై క్కొణ్డాడుకైక్కిత్తే, ఎన్ఱు § పిణ్ణప్పఞ్జైయ్తు పిన్నైయుమ్ శొల్ఱిట్టువళర్త్త మహారాజపక్కాక మాట్టాతే అవర్ తమక్కుఙ్కాడ ముతలియారాన పెరుమాళుక్కాకిలుమ్ మాట్టాతే అవిరుద్ధమాక, పరీక్షిత్తుక్కొళ్ళవేణుమెన్బారుమ్, సర్వథా శఙ్కనీయ నెన్బారుమ్, సహసా విశ్వాసయోగ్యనన్ఱెన్బారుమాయ్ క్కొణ్డు అఙ్గదశరభజాంబవత్ ప్రభృతికళ్ *స్వస్వమతమాకచ్చొన్న వార్త్తైయై క్కేట్టతిరువడి, ఇవర్కళ్ నినైవునినైవాక ప్పెరుమాళై యిఴక్కవాకాతే పుకుకిఱతెన్ఱు భయప్పట్టు యుక్తికళాలే ఇవర్కళ్ పక్షఙ్గళై యఴిత్తు ప్పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళత్తుక్కనుగుణమాకవుమ్ శాస్త్రోచితమాకవుమ్ అవసరోచితమాకవుమ్ వార్త్తై శొల్లక్కోలి, ముతలికళ్ శివక్కొన్నాతపడి అవైయుడక్కమాక, హేత్వన్తరఙ్గళాలే శొల్లుకిఱవనల్లేన్, పెరుమాళ్ పక్కలాదరత్తాలుమ్, రాజకార్యన్దానితువాకైయాలుమ్, అర్థ

¶ మూప్పర్ - ప్రధానులు. (పా, § (శ్లాఘిత్తు).

స్థితియినుడైయ ఇనిమైయైయాలుమ్, నాను మొరువార్త్తై శొల్లప్పుకుకిఱేన్ ఎన్గిఱార్.

వ్యా. (నవాదాన్నాపి సఙ్ఘర్షాన్నాధిక్యాన్నచకామతః) నాట్టారొరు సదస్సుక్కళిలేయిరున్దాల్ ఒరుత్తరుక్కొరుత్తర్ మిఱైక్క వార్త్తైశొల్లుమ్బోతు ఇవ్వో హేతుక్కళాలేయిఱే, అవై యొన్ఱుమిన్ఱియిప్పోతెన్గిఱార్ (నవాదాత్) గౌరవ్యరాన ఉఙ్గళోడు ఎనక్కొరు వివాదముణ్డాయ్ అత్తాలే ఆగ్రహసహితనాయ్ చ్చొల్లుకిఱవనల్లేన్. (నాపిసఙ్ఘర్షాత్) విభీషణన్బక్కలిలే ఎనక్కొరు పక్షపాతముణ్డాయ్ అత్తాలే ఇతుశెయ్తుతర వేణుమెన్ఱు నిర్బన్ధత్తాల్ శొల్లుకిఱవనల్లేన్. (నాధిక్యాత్) "మత్తః ప్రత్యవరః కశ్చిన్నాస్తి సుగ్రీవసన్నిధౌ" ఎన్ఱిరుక్కిఱవనాకైయాలే, ఉఙ్గళైక్కాట్టిల్ నాన్ మిఱైక్కచ్చొల్లుకిఱవనల్లేన్. (నచకామతః) పిచ్చనాయ్ నివారకనిన్ఱియే వేణ్డిన్ఱు చ్చొల్లుకిఱవనల్లేన్.

ఆన్ఱియిలే, (నవాదాన్నాపి సఙ్ఘర్షాన్నాధిక్యాన్నచకామతః) ఎన్ఱు, వాదవితణ్డాజల్పాభినివేశఙ్గళాలల్ల. (నవాదాత్) "వీతరాగకథా వాదః" ఎన్ఱు ప్రమాణయుక్తికళాలే తత్త్వనిష్కర్షమ్బణ్ణివిడుకై యెన్ఱొరు పురుషార్థమాకచ్చొల్లుకిఱవనల్లేన్. (నాపిసఙ్ఘర్షాత్) వైతణ్డికనాయ్, అసదుత్తరఙ్గళాలియాకిలుమ్ పిఱరైయఴిక్క వేణుమెన్ఱు ఆగ్రహగ్రస్తనాయ్ అత్తాలే శొల్లుకిఱవనల్లేన్. (నాధిక్యాత్) "జల్పస్య విజయః ఫలమ్" ఎన్ఱు జల్పకథైశొల్లి ప్పిఱరై జయిత్తు ఓరాధిక్యత్తుక్కాకచ్చొల్లుకిఱవనుమల్లేన్. (నచకామతః) విభీషణన్బక్కల్ ఓరర్థస్పృహైయాలే శొల్లుకిఱవనుమల్లేన్. ఒన్ఱైయిట్టు ఇవైతాము మఱ్ఱిత్తుక్కొళ్ళాతే తనిత్తనియే నఴిట్టతు ఇవై తనిత్తనియే నిరపేక్ష హేతుక్కళెన్ఱుమ్ ఇవై యిత్తనైయుమ్ తన్బక్కలిల్లై యెన్గైక్కుమాక

ర్వాంగచ్ఛేదరక్షితః" ఎన్ఱుమ్ శరణాగతరక్షణమ్బణ్ణాతపోతువరుమ్ అనర్థ
ప్రాచుర్యత్తాలే శొల్లుకిఱేనెన్నాకవుమామ్, అన్ఱియిలే, *౧౧. (గౌరవాత్)
ఎన్ఱు "విభీషణస్తు ధర్మాత్మా నతు రాక్షసచేష్టితః" ఎన్ఱు ఎతిరికైయాలే ✱
విడుత్తిట్టు అవర్కళ్ తాఙ్గళేపరమధార్మికనెన్ఱు శొల్లుమ్బడియాయ్
తాన్ సామాన్యధర్మమన్ఱియిలే శరణాగతియానవిశేషధర్మనిష్ఠనుమా
న శ్రీవిభీషణప్పెరుమాళుడైయ వైలక్షణ్యత్తాలేఎన్నాకవుమామ్ అన్ఱి
యిలే, *౧౨. "జ్యేష్ఠా కన్యానలానామ విభీషణసుతా కపే। తయామమై
తదాఖ్యాతమ్" ఎన్ఱు తన్ పెణ్ పిళ్ళైయై యిట్టుప్పిరాట్టిక్కాశ్వాస
మ్పణ్ణువిత్తుమ్, "నమాతో వధమర్హతి" ఎన్ఱు రావణనైనలియ
ప్పోక విలక్కియుమ్, "ప్రదీయతాం దాశరథాయ మైథిలీ" ఎన్ఱు పిరా
ట్టివిషయత్తిల్ నల్వార్త్తై శొల్లియుమ్, "యావన్న గృహ్ణన్తి శిరాంసి బాణా
రామేరితా రాక్షసపుఙ్గవానామ్" ఎన్ఱునమక్కాకఅణ్ణనైప్పారామల్ శొ
ల్లియుమ్, "బాలస్త్వమద్యాప్యవిపక్వబుద్ధిః" ఎన్ఱుమ్ "త్వామేవవధ్యశ్చ
సుదుర్మతిశ్చ" ఎన్ఱుమ్ఇన్ద్రజిత్తైప్పారామఱ్చొల్లియుమ్, ఇప్పడియవ
న్ఱు నమక్కుప్పణ్ణినఉపకారప్రాచుర్యత్తాలేఎన్ఱుమామ్. అన్ఱియిలే, *౧౩.
(గౌరవాత్) ఎన్ఱు "స్వస్తి తేఽస్తు" ఎన్ఱు ఆనుకూల్యసఙ్కల్పముమ్ "ఉత్ప
పాతగదాపాణిః" ఎన్ఱుకైయిలే పిడిత్తగదైయిరుక్క ప్పరుషిత్తవనై
క్కాక్కైయవడియామైయాలే ప్రాతికూల్యవర్జనముమ్, "వాలినఞ్చహతం
దృష్ట్వా సుగ్రీవంచాభిషేచితమ్। రాజ్యం ప్రార్థయమానశ్చ" ఎన్ఱుసోదా
హారణమాక విశ్వసిత్తుప్పుకుకైయాలే।రక్షిష్యతీతి విశ్వాసముమ్, "భవ
న్తం శరణం గతః" ఎన్కైయాలే గోప్తృత్వవరణముమ్, "భవద్గతమ్మే
రాజ్యంచ జీవితంచ సుఖానివై" ఎన్కైయాలే ఆత్మనిక్షేపముమ్, "ప్రణాంద
శ్చ మహానేష తతోఽస్య భయమాగతమ్" ఎన్ఱు దైన్యరూపకార్పణ్య
ముమాకిఱ శరణాగతిలక్షణపౌష్కల్యత్తాలే ఎన్ఱుమామ్. అన్ఱియిలే,
*౧౪. (గౌరవాత్) ఎన్ఱు "నత్వస్య బ్రువతో జాతు లక్ష్యతే దుష్టభావతా।

✱విడుత్తిట్టు - నెట్టంబడి.

ప్రసన్నంవదనంచాపి" ఎన్నుమ్ తోడజ్గి వాక్రైశొల్లుకిఱవిడత్తిల్ ఒరుదోష జ్కణ్డిలోమ్, ముఖమ్కుళిర్న్దిరున్దతు, అదుష్టహృదయ నిష్పడి త్తేజ్గా తవన్, వార్త్తై తడుమాఱుతల్, కుళఱుతల్, వ్యాహతమాకుతల్. నాక్కువఱళుతల్ శెయ్‌కిఱతిల్లై, అభిప్రాయమ్మత్తైత్తాలుమ్ పిన్నై యుమ్ పిట్టుక్కొణ్డిరుపు అప్పడుమ్, అతుకణ్డిలోమాక్కైయాలే దుష్టనల్లన్ శుద్ధభావన్ ఎన్నై క్కొణ్డానయుక్తి ప్రాచుర్యత్తాలే ఎన్ఱాకవుమామ్ ౧౩౮.

తాత్పర్యము.—లోకమందు వారు వారు చెప్పనటులనేను విన్నవించెడుమాటలు నావాద సామర్థ్యముచూపి ఇతరులను జయించుటకుఁగాదు. విభీషణునియందలి పక్షపాతముచే నిర్బంధించుటకుఁగాదు మీకంటె గొప్పవాఁడనని కాదు యథేచ్ఛగా ప్రేలుట కాదు నాబోటిదాసులు విన్నపించెడు మాటలను చెవియిచ్చి సంతోషముగ వినెడు వారుగదా స్వామీ! తాము రాజకార్య గౌరవమువలనను, శ్రీరాములను నాశ్రితరక్షణమందున్న ఆసక్తి గౌరవమువలనను, మీరును కాపాడవలసిన రామగౌరవమువలనను, శరణాగతరక్షణవిధి గౌరవమువలనను, తమకుగౌరవము రావలయుననియు, విభీషణగుణ గౌరవమువలనను, విభీషణుఁడు మనకుఁజేసిన ఉపకార గౌరవమువలనను, యుక్తిగౌరవమువలనను ఉన్నది యున్నటుల కుయుక్తులచేఁ జలింపఁగూడని శాస్త్రసమ్మతమైన మాటలనువిన్నవించెదను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడిగళే శరణమ్.

సున్దరకాణ్డము, ౧౬-వ సర్గము, ౩౦-వ శ్లోకము.

మూ. హిమహతనళినీవ నష్టశోభా వ్యసన
పరంపరయాఽతిపీడ్యమానా । సహచరరహితేవ
చక్రవాకీ జనకసుతా కృపణాం దశాం ప్రపన్నా॥ ౧౩౯.

అర్థము.—హిమహతనళినీవ - మంచుచే జెఱుపఁబడిన తామరపుష్పమువలె, నష్టశోభా-పోయిన కాన్తిగలదియు, వ్యసనపరమ్పరయా - దుఃఖముల వరుసచేత, అతిపీడ్యమానా - మిక్కిలి బాధింపఁబడిన, జనకసుతా- జానకి, సహచరరహితా - కూడతిరిగెడు మొగపక్షిని విడనాడిన, చక్రవాకీవ-ఆడుచక్రవాకపక్షివలె, కృపణామ్ దీనమైన, దశామ్ - అవస్థను, ప్రపన్నా - పొందినదిగా (నాయెను)

అవతారిక్కై. పెరుమాళ్ళైప్పిరిన్దవాళ్ళాయ్ తోణ్ణ ఎళ్ళున్దరుళి యిరున్ద పిరాట్టిక్కుప్పోలి శొల్లుకిఱార్.

వ్యా (హిమహాత నళినీవ నష్టశోభా) నాళ్ఱమ్ మెన్మైకుళిర్ త్తిశెప్పై శెవ్వి వికాసమెన్గిఱ స్వభావఙ్గళై యుడైత్తాయ్ వైత్తకణ్ వాఙ్గాతపడి దర్శనీయమాయ్ మున్బుళ్ళకియతాయిరున్ద తామరైప్పూవా నతుపనియిలే నోవుపట్టి రుక్కుమాప్పోలే ఇవళుమ్ నోవుపట్టిరుక్కు అపడి. (వ్యసనపరంపరయాతిపీడ్యమానా) ఇతుశాక్ ప్రకృతియాంక మేల్వరుమ్ వ్యసన పరంపరైకళ్ ఆశ్రయిత్త వళవన్త్రిక్కే నోవుపడు త్తానిన్రతు.(సహచరరహితేవచక్రవాకీ) ''నిన్నళ్ళైయె శేవలుమాయ్'' ఎన్గిఱపడియే పిరివుపొఱాత ప్రకృతియైయిణ్కొణ్డు తనియే ఇరున్దాళ్. (జనకసుతా) దుఃఖఙ్గళుక్కుడుపడాత పిఱప్పై యుడైయవళ్ కిడీర్ ఇప్పడినోవుపడుకిఱాళ్. (జనకసుతా) పెరుమాళ్ళై కైప్పిడిత్త శెల్వ మన్రు; పిఱప్పినుడైయ శెల్వమ్. (కృపణాందశాంప్రపన్నా) పడక్క డవతల్లాన్ను ఙ్గుత్తైయామల్ పట్టాళ్. ౧౩౯

తాత్పర్యము.— జనకమహారాజు గృహమునందువరించి ఎంతో సుఖముగనుండి ఇప్పుడు పెరుమాళ్లను విడనాడి రావణునిచేఁజిక్కి, వానిచేతను వానిచే నియమింపఁబడిన రాక్షసస్త్రీలచేతను ఎంతెగక పడరాని బాధలెల్లనుపడుచు అశోకవనికయందున్న సీతాదేవి, ఒకపుష్కరతటాకమునందు బహుదినములుగ కమ్మనివాసనలు వీఁచుచు నతిరమణీయముగనున్న తామరపుష్పము మంచుచేఁ జీకాకుబడి వెలవెలపోయినటులను, అనవరతము కూడసంచరించుభర్తచే విశ్లేషంబొందిన చక్రవాక పక్షివలెను, మిక్కిలి దీనదశనుబొందియుండెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౨౧ - వ సర్గము, ౨౨-వ శ్లోకము.

మూ. చాప మానయ సౌమిత్రే శరాం శ్చాశీవిషోపమాన్ ।
సాగరం శోషయిష్యామి పద్భ్యాం యాన్తు ప్లవఙ్గమాః॥౧౮౦.

అర్థము. సౌమిత్రే - లక్ష్మణా! చాపమ్- ధనుస్సును, ఆశీవిషోపమాణ్ - సర్పములతో సమానమైన, శరాంశ్చ బాణములను, ఆనయ- తెమ్ము సాగరమ్ - సముద్రమును, శోషయిష్యామి- ఎండించెదను, ప్లవఙ్గమాః- దుమికెడు వానరులు, పద్భ్యామ్- కాళ్లచేత, యాన్తు - (నడచి) వెడలనిమ్ము.

అవతారికై. కడలైనోక్కి వరజ్కిడన్ద పెరుమాళ్, జడప్రకృతియానవన్ వన్దు ముఖఙ్కాట్టాతపడియాలే*ఆఙ్రియైచ్చిఱి "మామయం మకరాలయః, అసమర్థం విజానాతి" ఎన్ఱు - మీన్ పడుక్కట్టమాన విఱు నమ్మైమతిక్కిఱతిల్లై. కొణ్డువా తక్కాలై ఎన్గిఱార్.

వ్యా. * ౧. (చాపమానయ) గుణహీననాన వివనై నియమిక్కున్బడి†గుణవానానవిల్లై కొణ్డువారీర్ ఎన్గిఱార్. * ౨. (చాపమానయ) ఇతినుడైయ ఇఱుమాప్పై పోక్కుమ్బడి వళైన్దవిల్లై కొణ్డువారీక్ * ౩. (చాపమానయ) ఇతిణ్ కట్టైక్కులైక్కుమ్బడి కట్టుడైయవిల్లై కొణ్డువారీర్. * ౪ (చాపమానయ) ఇతు పుల్లైక్కుప్పుమ్బడి విల్లైకొణ్డువారీర్. ఎన్ఱవళవిలే ఇళైయపెరుమాళ్ తామ్ పడుక్కైక్కయానపడియాలే పడుక్కైక్కప్పణ్ణైస్పడై ప్పణ్ణాక్కవోణ్ణాతెన్ఱుకుణై తాఙ్గనిఱ్క,*౧. (సౌమిత్రే) తాయ్మార్ శొల్లిన్ఱుచ్చెయ్యుమతొఙ్రియ తమయన్మార్ శొల్లిన్ఱు చ్చెయ్యవోణ్ణాతో. * ౨. (సౌమిత్రే) "రామేప్రమాద మ్మాకార్షీః" ఎన్ఱు ఆయ్చ్చిశొన్నపడి శెయ్యవేణ్డావో వెన్ఱాకవుమామ్. * ౩. (సౌమిత్రే) "ఏకందుఃఖంసుఖంచనౌ" ఎన్ఱు మైత్రియైప్పణ్ణాల్ నమ్ముడైయపరిభవముమక్కిల్లైయో?ఎన్ఱవాత్తేభయప్పట్టువిల్లైక్కొణ్డువన్దుకొడుత్తార్.*౧.(శరాంశ్చ)ఇనికుత్తైయున్నారిచెన్గిఱార్.*౨.(శరాంశ్చ)*అమ్బు‡క్కమ్బైయిట్టఙ్రిక్కవేణుమ్ "కణ్టకేనైవకణ్టకమ్"ఇతే"ఏకేనమహేషుణా" ఎన్ఱుఓరమ్బమైన్దిరుక్కప్పలవమ్బువేణ్డువానెన్నెన్నిల్, "సమిత్రజ్ఞాతిబాన్ధవమ్" ఎన్ఱు ఇక్కడలోడు తువక్కాన వేఱ్ఱుకడల్ కళైయుమ్ అఙ్రిక్కైయిలుణ్డానతిరు

† గుణమ్ - అల్లెత్రాడు. * అమ్బు - జలము. ‡ అమ్బు - బాణము.

వుళ్ళత్తాలే ‘‘బిభేదచపునస్సాలాఙ్ సప్తకేన మహేషుణా।గరిన్రసాత లఞ్చచ’’ఎన్ఱు మరామరమేళ్ళుమ్మలైయేళ్ళుమ్ కీళ్ళేళ్ళులోకముమా కమూవేళ్ళిరుపత్తొన్తైయుమ్ ఓరమ్బాలే తుళై యురువప్పణ్ణినవర్ క్కు ఓరేళ్ళుక్కుప్పలవమ్బువేణుమోవెన్న, ఆనై తఙ్ బలమఱియాతాఱ్పో లేకోప త్తిఙ మిఙతియాలే తమ్ముడైయమిడుక్కైమఱన్దుఅరుళిచ్చెయ్ కి ఱారాకవుమాం. ‘‘శోషయిష్యామి’’ ఎన్ఱు శురుఙ్గప్పణ్ణప్పుకిఱవరుక్కు అమ్బెన్నెన్న, ౬౩.(శరాఙ) ‘‘ఛిన్నంభిన్నంశరైర్దగ్ధమ్’’ఎన్ఱుమ్‘‘దీప్త పావకసఙ్కాశై శ్శరైః’’ఎన్ఱుమ్ శరఙ్గళ్ తనక్కుదాహకశక్తియుణ్డాకై యాలేయరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. ఎన్ఱవాఱే పోలియాయిరుప్పనశిలవమ్బు కొణ్డుత్తార్. (ఆశీవిషోపమాఙ) ఇవై యన్ఱే, ఉమ్మైప్పోలే ఉక్తానుష్ఠా నమ్పణ్ణుమ్బడి యానవన్రైకొణ్డువారీర్. (ఆశీవిషోపమాఙ) ఆశీ విషమాకిఱతు-దృష్టివిషమ్. వాయిట్టుక్కడిక్కవేణ్డాతేకణ్ణిట్టుప్పార్ త్త పోతే పడుమ్బడియాయిరుక్కుమతు, అప్పడియే ఇఙ్గుమ్ వాయ్ పడ వేణ్డా, ఉడలిల్ కణ్ పట్టపోతే ఎతిరియళ్ళియుమ్బడియాయిరుక్కై.

ఎఙతాన్తిరువుళ్ళత్తిలోడుకిఱతెన్న, ౬౧. (సాగరంశోషయిష్యామి) ఊణడఙ్గవీణడఙ్గుమే ఇతఙజీవనత్తైచ్చువఱప్పిడిక్కక్కాణుమ్పార్క్కి ఱతు, ౬౨. (సాగరంశోషయిష్యామి) నాముణ్డాక్కిన వస్తుమణ్డో ఇత్తైయళ్ళిక్కవెబ్బాతు. * ౬౩. (సాగరంశోషయిష్యామి) ‘‘ఏకస్త్వమసి లోకస్య స్రష్టా సంహారకస్తథా’’ ఎన్గిఱపడియే సృష్టిసంహారఙ్గళిరణ్డు మొ రువఙ పణియితే. *౬౪. (సాగరంశోషయిష్యామి) ‘‘అపఏవససర్జాదౌ’’ ఎన్ఱు-సృష్టిక్కుముఱ్పట్టాఱ్పోలే సంహారత్తిలుమ్ రావణనుక్కు ము ఱ్పాడవాక్కుకిఱోమ్. * ౬౫ (సాగరమిత్యాది) కృతఘ్నమానవిత్తై త్తుడిక్కత్తుడిక్క వెఱున్తరైయాక్కుకిఱోమ్. *౬౬. (సాగరమిత్యాది) ‘‘అచ్ఛేద్యోఽయమదాహ్యోఽయ మక్లేద్యోఽశోష్యఏవచ’’ ఎన్గిఱ ఆత్మ వస్తువన్రే,అచేతనమానసిక్కై యాలేశులర్త్తివిడుకిఱోమ్.*౬౭.(సాగ

రమిత్యాది) ఇతుఃనమ్మోడేజ్ఞాతిత్వజ్కొణ్డాడుమాకిల్ నామిత్రోఽజ్ఞాతిత్వ జ్కొణ్డాడుకిఱోమ్ "జ్ఞాతేః కార్యం మహోదధిః" ఎన్నక్కడవతిత్తే. *౮. (సాగరమిత్యాది) అస్తు అఱుపతినాయిరమ్మేర్ కల్లినత్తై నాము రువరుమే అల్లవాక్కుకిఱోమ్. *౯. (సాగరమిత్యాది) "విషవృక్షోఽపి సంవర్ధ్య స్వయంఛేత్తుమసాంప్రతమ్" ఎన్ను నామూక్కినత్తై యఱికిక్క లాకాతు నీర్కళ్ళిప్పై యఱుమ్బడి యులర్త్తి విడుకిఱోమ్. *౧౦. (శోషయిష్యామి) ఇత్తై యాఱుక్కుమ్బాత్తో నామ్ వేణ్డువతు, అఱికిక్క మిడత్తిల్ రుద్రాదికళై యిట్టాల్పోలే అమ్బెయిట్టఱికిక్కిఱోమ్.

ఇత్తాల్ పెఱుప్పోకిఱ ప్రయోజనమెన్నెన్న, * ౧ (పద్భ్యాం యాన్తు ప్లవఙ్గమాః) ఇవర్కళ్ మరక్కొమ్బు పాయామేమణల్కున్ని లేపాయ్న్డు పోవతాక. *౨. (పద్భ్యాంయాన్తు ప్లవఙ్గమాః) ఇవర్కళ్ కైనీచ్చునీజ్ఞామే కాలిట్టునడప్పనవాక. * 3. (పద్భ్యాంయాన్తు ప్లవఙ్గమాః) ఇవర్కళ్ నీరుక్కుమేలే యఱున్దామే మణ్ణిలేనడన్దుపోవతాక. * ౪. (సాగరంశోషయిష్యామి పద్భ్యాంయాన్తు ప్లవఙ్గమాః) ఇవర్ పణ్ణినపారామైక్కు ఇతిల్ పెరుమైయెల్లాన్తరై మట్టమాక్కిక్కురఙ్గుకళ్ కాలిల్ కీఴ్రే తుకై యుణ్ణుమ్బడి పణ్ణుకిఱోమ్. ౧౮౦.

తాత్పర్యము — ఓలక్ష్మణా! నీతల్లి చెప్పినవే చేయవలయునా? నేజెప్పినది చేయకూడదా? కొంచెమిటులరమ్ము, గుణహీనుఁడైన ఈసముద్రుని శిక్షింపగు (అల్లై త్రాడు) పూర్ణమైనవింటినీ, మాచినంతట భస్మముఁ జేయఁదగిన సర్పములవంటి బాణములను వేగముగఁ దెమ్ము ఈసముద్రమందలి జలమునంతయు నొకబొట్టులేక నాగాణాగ్ని చేతచుండ బెట్టెదను. వారధియేల? వానరులందఱును గంతులువేయుచు సుఖముగనడచి వెడలనిమ్ము అని పెరుమాళ్లు ఇళైయ పెరుమాళ్లతో నుడివిరి

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళే శరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౧౮-వ సర్గము, ౧౮-౧౫-౧౬-౧౭-వ శ్లోకములు.

వ్యక్తమేష మహాయోగీ పరమాత్మా సనాతనః।
అనాదిమధ్యనిధనో మహతః పరమో మహాన్॥ ౧౮౧.

తమసః పరమో ధాతా శఙ్ఖచక్రగదాధరః।
శ్రీవత్సవక్షా నిత్యశ్రీ రజేయ శ్శాశ్వతో ధ్రువః॥ ౧౮౨.

మానుషం వపు రాస్థాయ విష్ణు స్సత్యపరాక్రమః।
సర్వైః పరివృతో దేవై ర్వానరత్వ ముపాగతైః ॥ ౧౮౩.

సర్వలోకేశ్వర స్సాక్షాల్లో కానాం హితకామ్యయా ।
సరాక్షసపరీవారం హతవాం స్త్వా మ్మహాద్యుతిః ॥ ౧౮౪.

అర్థము ఏషః - ఈశ్రీరాముఁడు, మహాయోగీ - గొప్పతపస్సుగలవాఁడును, సనాతనః - ఎల్లప్పుడుండువాఁడును, అనాదిమధ్యనిధనః - మొదలునడుమఅన్తములేనివాఁడును, మహతః - మహత్తత్త్వమునకంటెను, పరమః - గొప్పవాఁడును, మహాన్ - ఉత్కృష్టుఁడును, తమసః-మూలప్రకృతికంటెను, పరమః - అధికుఁడును, ధాతా - ఆధార భూతుఁడును, శఙ్ఖచక్రగదాధరః-శ్రీపాఞ్చజన్యసుదర్శనకౌమోదకులనుధరించినవాఁడును, శ్రీవత్సవక్షాః-శ్రీవత్సమనెడుమచ్చనువక్షస్థలమునందుఁగలవాఁడును,నిత్యశ్రీః-ఎల్లప్పుడు లక్ష్మిగలవాఁడును, అజేయః-జయింపనసాధ్యమైనవాఁడును,శాశ్వతః షడ్భావవికారరహితుఁడును,ధ్రువః-అప్రకంప్యుఁడునునైన, పరమాత్మా-సర్వాన్తర్యామియైన సర్వేశ్వరుఁడు వ్యక్తమ్-స్పష్టము. మహాద్యుతిః-గొప్పతేజస్సుగలవాఁడును, సర్వలోకేశ్వరః - సమస్తలోకములకుఁ బ్రభువునునైన, విష్ణుః- సర్వవ్యాపియైన సర్వేశ్వరుఁడు, సత్యపరాక్రమః - సత్యమైనవిక్రమముగలవాఁడును, వానరత్వమ్ - వానరరూపమును, ఉపాగతైః - పొందిన, సర్వైః - సమస్తమైన, దేవైః - దేవతలచేత, పరివృతః- పరివేష్టింపఁబడినవాఁడునునై, మానుషమ్ - మనుష్యసంబంధమైన, వపుః - శరీరమును, ఆస్థాయ - పొంది, లోకానామ్ భువనములకు, సాక్షాత్ -ప్రత్యక్షముగా, హితకామ్యయా - హితముఁజేయవలయుననియెడియిచ్ఛచేత, సరాక్షసపరీవారమ్ - రాక్షసపరిజనముతోఁగూడుకొనిన, త్వామ్ - నిన్ను, హతవాన్ - సంహరించినవాఁడాయెను.

అవతారికై, వేదాన్తజ్ఞులే “నకిరిన్ద్ర త్వదుత్తరో నజ్యాయా నస్తివృత్రహన్.” ఎన్నుమ్-“మాముపాస్స్వ” ఎన్నుమ్ - “విశ్వాధికోరు

ద్రోమహర్షిః శివఏకో ధ్యేయశ్శివశ్శఙ్కరః ” ఎన్నుమ్ “ ప్రజాపతిర కామయత ” ఎన్నుమ్ “ ధాతాయథాపూర్వమకల్పయత్ ” ఎన్నుమ్ “ ప్రజాపతేస్సభాం వేశ్మ ప్రపద్యే ” ఎన్నుమ్ ఏవమాది వాక్యఙ్గళాలే, సమాఖ్యాప్రమాణత్తైయిట్టు ఇన్ద్రరుద్రబ్రహ్మాదికళ్ కారణఙ్గళాకవుమ్, మోక్షప్రదరాకవుమ్, సర్వాధికరాకవుమ్ శఙ్కిత్తు “ ఏకో హవై నారాయణ ఆసీత్ నబ్రహ్మా నేశానః ” ఎన్నుమ్ “ అథ పునరేవ నారాయణస్సోన్యం కామయత, బ్రహ్మా చతుర్ముఖోఽజాయత ” “ త్ర్యక్షశ్శూలపాణిః పురుషోఽజాయత ” “ నారాయణాద్బ్రహ్మాజాయతే . రుద్రో జాయతే .. ఇన్ద్రోజాయతే ” “ తత్త్వం నారాయణః పరః ” “ నారాయణః పరంబ్రహ్మ ” “ బ్రహ్మవిదాప్నోతిపరమ్ ” “ బ్రహ్మవేద బ్రహ్మైవ భవతి ” “ సోన్వేష్టవ్యస్సవిజిజ్ఞాసితవ్యః ” “ పరాత్పరంపురుషముపైతిదివ్యమ్ ” ఎన్నుమ్, ఏవమాద్యనన్యపరనారాయణానువాక మహోపనిషత్ సుబాలోపనిషత్ ప్రభృతిశ్రుతిశిరోవాక్యఙ్గళాలుమ్, “ శ్రుతిలిఙ్గవాక్యప్రకరణ స్థానసమాఖ్యానాం సమవాయే దౌర్బల్యమర్థవిప్రకర్షాత్ ” ఎన్ఱు, శ్రుతిలిఙ్గాధికరణన్యాయత్తాలే పూర్వపూర్వత్తైప్పఱ్ఱ ఉత్తరోత్తరమ్ దుర్బలమాయ్ సమాఖ్యై దుర్బలమాకైయాలుమ్, ఉపక్రమాధికరణన్యాయత్తాలుమ్, అన్తర్యామిపర్యన్త ప్పార్థాభిధాయియాకైయాలుమ్, అవయవశక్తియాలుమ్, నారాయణనే సర్వకారణమ్, పరతత్త్వమ్, ఉపాస్యన్, మోక్షప్రదన్, ఎన్ఱు అఱుతియిడ వేణ్డివ్యుత్పన్నాధికారమాయ్, “ భక్త్యా శాస్త్రాద్వేద్మి జనార్దనమ్ ” ఎన్ఱు పుణ్యాధికారముమాయ్ క్లేశిక్కిఱ అపడియైక్కణ్డ శ్రీవాల్మీకిభగవాన్ చతురనాకైయాలే ఆస్త్రీబాలం ప్రసిద్ధమెన్నుమ్పడి ఉలకైప్పాట్టాక భర్తృహీనైకళాయ్ ప్రలాపిక్కిఱ తారామన్దోదర్యాదికళైయిట్టు తత్త్వనిర్ణయమ్ పణ్ణువతాకక్కొణ్డు, కిష్కిన్ధైయిల్ వాలివధానన్తరమాక స్త్రీబాలర్కళాన తారాఙ్గదాదికళైయిట్టు “ త్వమప్రమేయశ్చ ” ఎన్ఱుతొడఙ్గి తత్త్వనిర్ణయమ్పణ్ణి, ఇప్పోతు రావణవధానన్తరమాక మన్దోదరియైయిట్టు తత్త్వనిర్ణయమ్ పణ్ణుకిఱాన్ ఇప్పదేశత్తాల్.

ఎఙ్గనేయెన్నిల్, “రావణం నిహతంశ్రుత్వా రాఘవేణమహాత్మనా। అన్తఃపురాద్వినిష్పేతూ రాక్షస్యశ్శోకకర్శితాః” ఎన్ఱు పెరుమాళ్ కైయిలే రావణన్ పట్టానెన్ఱుకేట్టు అన్తఃపురత్తిల్ నిన్ఱుమ్ పెణ్డుకళ్ పుఱప్పట్టు “ఉత్తరేణవినిష్క్రమ్యద్వారేణసహరాక్షసైః। ప్రవిశ్యాయోధనంఘోరంవిచిన్వన్త్యోహతంపతిమ్” ఎన్ఱు వడక్కువాశలాలే పుఱప్పట్టుప్పోయ్ పడుకళత్తిలేశెన్ఱు, “తాఃపతింసహసాదృష్ట్వా శయానంరణపాంసుషు। నిపేతుస్తస్యగాత్రేషు ఛిన్నావనలతాఇవ” ఎన్ఱురావణనైక్కణ్డు అఴుప్పుణ్డకొడికళ్ పోలే ఇవన్ మేలేవిఴున్దు, “బహుమానాత్పరిష్వజ్య కాచిదేనంరురోదహ। చరణౌ కాచిదాలిఙ్గ్యకాచిత్కణ్ఠేవలంబ్యచ। ఉద్ధృత్యచభుజౌకాచిత్ భూమౌస్మపరివర్తతే” ఎన్ఱు పల్లక్కైయాయిరుప్పాళొరుత్తి సర్వాఙ్గపరిష్వఙ్గమ్పణ్ణిక్కిడన్దుకూప్పిడ, అడియాళ్ కూత్తియా యిరుప్పాళొరుత్తి కాలైక్కట్టిక్కిడన్దు కూప్పిడ, వేఴాఱుకన్ధరప్పిరాట్టి పార్శ్వత్తిల్ వన్దు కఴుత్తైక్కట్టి క్కూప్పిడ, ఆస్నిగ్ధై మికున్దిరుప్పాళొరు అకప్పరివారత్తాళ్ పఴికొడుత్తాఱ్పోలే కైయెడుత్తుక్కూప్పిట్టు త్తరైయిలేకిడన్దుపురళ, “తాసాంవిలపమానానాంతథారాక్షసయోషితామ్। జ్యేష్ఠాపత్నీప్రియాదీనా భర్తారంసముదైక్షత” దశగ్రీవంహతందృష్ట్వారామేణాచిన్త్యకర్మణా। పతింమన్దోదరీతత్రకృపణాపర్యదేవయత్” ఎన్ఱు అవర్కళ్పడికూప్పిడానిఱ్క, ప్రధానమహిషియాయ్ అభిమతైయుమాయిరుక్కిఱ మన్దోదరియానవళ్ నినైక్కవొణ్ణాత తొత్తైయుడైయ పెరుమాళాలే కొలైయుణ్డు కిడక్కిఱ రావణనై ఏఱవిత్రైయప్పార్త్తునెఞ్జుత్తిన్దు ప్రలాపిత్తు అఴుకిఱాళ్. అఴుతపడి-“ననునామమహాబాహోతవవైశ్రవణానుజ। క్రుద్ధస్యప్రముఖేస్థాతుంత్రస్యత్యపిపురన్దరః॥ ఋషయశ్చమహీదేవాగన్ధర్వాశ్చయశస్వినః। ననునామతవోద్వేగాచ్చారణాశ్చదిశంగతాః॥ సత్వమ్మానుషమాత్రేణరామేణయుధినిర్జితః। నవ్యపత్రపసేరాజన్కిమిదంరాక్షసర్షభ” ఎన్ఱుమ్ “మానుషాణామవిషయేచరతఃకామరూపిణః। వినాశ

స్తవరామేణ సంయుగేనోపపద్యతే" ఎన్నుమ్ నాట్టారిరణ్డుతోళ్ పడై ప్పార్కళాకి లిరుపతుతోళ్ పడైత్తవనన్రో, "నశోభార్థా విమౌబా హూ" ఎన్ను నాట్టార్ ఎత్తిలుక్కుత్తోళ్ పడైత్తార్ కళాకిల్ ¶అఴలుక్కు మాత్రైక్కుమ్ తోళ్ పడైత్తాయ్ నీయన్రో? ఆరుడైమైక్కుమ్ ఐశ్వర్యముడై మైక్కుమ్ వైశ్రవణన్ తమ్బియన్రో? నీయుమాయ్ క్కోపిత్తాల్ నాట్టిల్ పడైవీడెల్లామ్ అఴిత్తుత్తిరిన్ద ఇన్ద్రనుమ్ మున్నే నిఱ్కవల్లనో? శాపానుగ్ర హశక్తరాన ఋషికళ్ బ్రాహ్మణర్ దివ్యరాన చారణగన్ధర్వాదికళ్ కప్ప డ ఉనక్కఞ్జి దిగన్తఙ్గళిలేయన్రో ఓడిప్పోయ్ క్కిడప్పతు, ఇప్పడి మతిప్ప నాయిరుక్కిఱ నీ క్షుద్రరాన మనుష్యర్కుత్తోరోమెన్ను ⊛వెట్కువుమతిన్ది లైయో, పరఞ్జోళ్ళైక్కుఙ్గూడప్పోత్తమొవ్వాత మనుష్యర్ కిట్ట వొణ్ణాతనిలత్తిలేనిన్ను, ఓడమ్బలేయమ్బుపట్టాల్ అప్పడివైవిట్టువేఱొ రువడివుకొళ్ళవల్లైయో యిరుక్కిఱ ఉనక్కు రామనాల్ పిఱన్ద వినాశమ్ ఎనక్కుక్కూడియిరుక్కిఱతిల్లై యెన్ను అనుపపత్తిపడువతు, "యద్యైవ వానరైర్ఘోరైర్బద్ధస్సేతుర్మహార్ణవే। తద్యైవ హృదయేనాహం శఙ్కే రామమమానుషమ్" ఎన్నుమ్, "యదైవహి జనస్థానే రాక్షసైర్బహుభిర్వృ తః। ఖరస్తవహతో భ్రాత్రా తదైవాసౌ నమానుషః" ఎన్నుమ్ కురఙ్గుపడై కొణ్డు ఆఴిక్కడలైయళవిట్టు అణై కట్టినపడియాలుమ్, ఉనక్కు కప్పడ త్తలైక్కావలాయ్ అళవిల్లాత పరికరముమ్ తానుమాయిరున్ద ఖరనై క్కొన్నపడియాలుమ్, ఇన్దశక్తికళాలే ఇవనై మనుష్యరల్లర్, దివ్యరె న్ఱుతియిట్టు, "అథవా వాసవేనత్వన్ధర్షితోసి" ఎన్ను ఇన్ద్రనాలే నలివుపట్టాయో? యమకుబేరాదికళాలేయో? సంహర్తావాన రుద్రనా లేయో? ఎన్ను శఙ్కిత్తు "వాసవస్యకుతశ్శక్తిస్త్వాం ద్రష్టుమపి సంయుగే" ఎన్నుమ్ - "యేనవిత్రాసితశ్శక్రో యేనవిత్రాసితో యమః। యేనవై శ్రవణో రాజా పుష్పకేణ వియోజితః" ఎన్నుమ్ - "జేతారం లోకపా

¶ అఴల్ - ప్రతాపము * అర్ - సమృద్ధి ⊛ వెట్కమ్-మదింపు.

లానాం క్షేప్తారం శఙ్కరస్య చ" ఎన్ఱుమ్ ||తూశియిలే నిన్ఱ ఉన్ మకన్ కైయి లే కట్టుణ్డుపోన ఇన్ద్రన్ ఉన్ మున్నిలైయిలే నిఱ్కవుమ్ మాట్టాన్, ఎల్లారుక్కుమ్ $ కూత్ఱనాన నానాకిలుమ్ ఉనక్కిళై బ్రహ్మావైయిట్టు ఉఱవు శెయ్తునిన్ఱు వినయమనుమాట్టాన్, తమయనేయాకిలుమ్ *ఏఴ్ఱపురవియాన పుష్పకత్తై యకప్పడప్పఱికొణ్డుత్తు ఇన్ఱుకూడమీట్కమాట్టాత వైశ్రవణనుమాట్టాన్, చన్ద్రహాసమ్ కొడుత్తు ఉపకారకనాయిరుక్కచ్చెయ్తేయుమ్ పేరత్తోడే విడుప్పుణ్డవనాకైయాలే రుద్రనుమాట్టాన్, ఎన్ఱుకళిత్తు "సతాం హి సన్దేహపదేషు వస్తుషు ప్రమాణమన్తఃకరణప్రవృత్తయః" ఎన్ఱుమానసప్రత్యక్షత్తాలుమ్, రావణవధత్తిల్ ఐన్ద్రియప్రత్యక్షత్తాలుమ్, సేతుబన్ధఖరవధవాలివధాదికరణఙ్గళాల్ వరుకిఱ అనుమానత్తాలుమ్, "పరాస్య శక్తిర్వివిధైవ శ్రూయతే స్వాభావికీ జ్ఞానబలక్రియా చ" ఎన్ఱుమ్ "విచిత్రాశ్శక్తయశ్చైతా నృప యత్ర ప్రతిష్ఠితాః" ఎన్ఱుమ్- "సీతా లక్ష్మీర్భవాన్విష్ణుః" ఎన్ఱుమ్ "భవాన్నారాయణో దేవః" ఎన్ఱుఞ్జొల్లుకిఱ ఆగమక్రమఙ్గళాలుమ్, పరవస్తు ఎన్ఱు తానేయఱుతియిట్టుత్తాన్ అఱిన్ద ప్రకారత్తైప్పిఱర్క్కు మఱివిప్పతాకక్కొలి రావణనైనోక్కి, ఇవర్ కేవలరల్లర్, పరవస్తువాన నారాయణన్, దేవాదికళాల్ పడాతపడి బ్రహ్మాన్తర్యామియాయ్ నిన్ఱు వరఙ్గొడుత్తపడియాలే సత్యవాక్యప్రయోగరాకైక్కుత్తామ్మూడి మనుష్యశక్తైయైయిట్టు † ఒఱుప్పుణ్డ దేవర్కళైయుమ్ ఋక్షవానరగోపుచ్ఛవిగ్రహఙ్గళైక్కొణ్డువిత్తు త్తమ్ముడైయ విభూతియాన లోకత్తై "ప్రవృద్ధం లోకకణ్టకమ్" ఎన్ఱుమ్బడి నీనలిన్దపడియాలే తమక్కువేణ్డియన్ఱిక్కే లోకహితార్థమాక సపరికరనాన ఉన్నైక్కొన్ఱు పెరియపుకరున్తాము మాయ్నిన్ఱారెన్ఱు నిష్కర్షిత్తుత్తలైక్కట్టుకిఱాళిప్ప్రదేశత్తిలిచ్చతుశ్శ్లోకియాల్.

ఇతిల్ ముతల్ శ్లోకత్తాల్ లీలావిభూతియిలే యావరోడుమొక్కక్కలన్దు నిఱ్కిఱ ఇవర్ చేతనాచేతనవిలక్షణమాన వస్తు వెన్ఱఱిన్దేనెన్గిఱాళ్.

|| తూశి - సేనాముఖము. $ కూత్ఱన్ - శిక్షకుడైనయముఁడు. * ఏఴ్ఱపురవియాన - తగినవేగముగల † ఒఱుప్పుణ్డ - వ్యాకులముఁజెందిన.

వ్యా. *౧.(వ్యాక్తమ్) అవరో ఇవరో వెన్ఱు§అలమన్దుతిరిన్దోమ్, ఇప్పోతో రుపడివెళ్ళియాయిర్‌్ఱు. *౨.(వ్యాక్తమ్) దేవతాన్తరవిషయ విచారమాన పోతు తెరియాతపడిఇరుళ్ మూడిక్కిడన్దతు, భగవద్విషయత్తిలేవన్దవాతే ప్రకాశమాయటియవాయిర్‌్ఱు. "దదామిబుద్ధియోగంతమ్" ఎన్ఱుమ్- "మత్తస్స్మృతిర్జ్ఞానమపోహనఞ్చ" ఎన్ఱుమ్ "అటియాతనవటివిత్తు" ఎన్ఱుమ్ జ్ఞానత్తుక్కు||ఊర్‌్ఱువాయ్ ఇవనితే. * 3. (వ్యాక్తమ్) "ఇని యటిన్దేనీశఱ్క్కుమ్ నాన్మకఱ్క్కున్తెయ్వమ్ ఇనియఱిన్దే నెమ్బెరు మానుసైన్ఱ" ఎన్ను మాప్పోలే ఇత్తనై పోతు మఱిన్దిలేన్, ఇప్పోతటిన్దే నెన్గిఱాళ్. * ౪. (వ్యాక్తమ్) కణ్డపోతే "సర్వలోకేశ్వర స్వాఖాత్" ఎన్ను ప్పడియానార్. * ౫. (వ్యాక్తమ్) "కాత్వంభవసిరుద్రాణాం మరుతాంవావరాననే। వసూనాంవావరారోహే దేవతాప్రతిభాతిమా॥కిన్ను చన్ద్రమసాహీనా పతితా విబుధాలయాత్। రోహిణీ జ్యోతిషాంజ్యేష్ఠా శ్రేష్ఠా సర్వగుణాన్వితా ॥ వసిష్ఠం కోపయిత్వాత్వమ్నాసికల్యాణ్యరున్ధతీ" ఎన్ఱు తిరువడియానవన్ రుద్రమరుద్వసుక్కళుడైయ దేవతైయో, చన్ద్రనై ప్పిరిన్ద రోహిణియో, వసిష్ఠనైప్పిరిన్దఅరున్ధతియో, ఎన్ఱుశఙ్కిత్తు యుక్తికళాలే పిరాట్టియెన్ఱు అఱుతియిట్టాప్పోలన్ఱిక్కే, కణ్డపోతే పెరుమాళెన్ఱుమ్ పెరుమాళైప్పరవస్తువెన్ఱుమ్అఱుతియిట్టనెన్గిఱాళ్. * ౬. (వ్యాక్తమ్), మమవ్యాక్తమ్. "మయాజ్ఞాతమ్" ఎన్గిఱద్రాపదినైప్పోలే శొల్లుకిఱాళ్. "మహాత్యాపది సంప్రాప్తే స్మర్తవ్యో భగవాన్హరిః। ఇత్యేవంయత్ పురా గీతంవసిష్ఠేన మహాత్మనా ॥ తదిదానీం మయాజ్ఞాతమ్" ఎన్ఱాళిఱే. "జ్ఞాతమ్"ఎన్ఱుసామాన్యవాచియానజ్ఞానశబ్ద మివ్విడత్తిల్ స్మృతివిశేషత్తిలే పర్యవసిక్కిఱతు. * ౭. (వ్యాక్తమ్) "సహిదేవైరుదీర్ణస్య రావణస్యవధార్థిభిః। అర్థితో మానుషేలోకే జజ్ఞేవిష్ణుస్సనాతనః" ఎన్ఱుమ్

---

§ అలమన్దు - భ్రమించి. || ఊర్‌్ఱువాయ్ - ఉత్పత్తిస్థానము.

“వేణ్డిత్తేవరిరక్క” ఎన్నుమ్ రావణవధార్థికళాన దేవర్కళపేక్షై యా
లే వన్దుపిఱన్దానెన్గిఱ దేవరహస్యమిప్పోతు వెళియాయిఱ్ఱు. * రా
(వ్యక్తమ్) పరవిరోధమ్ నరుమెన్ఱు రావణన్ పడున్దనైయుమ్ తస్మై
మతైత్తు*నాట్టిల్ పిఱన్దుపడాతనపట్టుమనిశర్క్కాయ్ త్తిరిన్దు రావణన్
పట్టవాఱే ఇప్పోతు వెళియాయిఱ్ఱు.

వెళియానపడియెఙ్గనేయెన్నిల్, (ఏషమహాయోగీ పరమాత్మా
శఙ్ఖచక్రగదాధరః నిత్యశ్రీరితివా) పరవస్తువెన్నుమిడమానాల్ “వ్యక్త
మేషః” ఎన్నుసమానాధికరిక్క వేణ్డాహోవెన్నిల్, వక్త్రావినుడైయ వి
వక్షావశమిఱే వాక్యప్రవృత్తి, రావణవదమ్ రామనాల్ కూడాతెన్బతు,
ఇన్ద్రాదికళ్లోవెన్బతు, అతువుమ్కూడాతెన్బతాయ్ సామాన్యత్తిలేవిచా
రిక్కుమ్ యుక్తికళాలొరుపడియఱిన్దోమెన్ఱుసామాన్యత్తిలేనిశ్చయిత్తత్తని
యేఒరువాక్యమాయ్ క్కిడక్కిఱతు, “మైనాకః కిమ మందపణ్ద్రిగగనేమ
స్వార్గమవ్యాహతం శక్తిస్త్స్యకుతస్సవజ్రపతనాద్భీతో మహేన్ద్రోప
పి । తార్క్ష్యస్సోపిసమం నిజేన గురుణాజానాతిమాం రావణమ్” ఎన్ఱు
బహుముఖమాకవికల్పమాయ్ “ ఆజ్ఞాతంసజటాయురత్ర జరసాక్లి
ష్టోవధం వాఞ్ఛతి” పోలేకిడక్కిఱతు “వ్యక్తమ్” ఎన్ఱు తానఱిన్దాళా
కిల్ “ఏషమహాయోగీపరమాత్మా” ఎన్ఱు మేలేశొల్లుకిఱతెన్నెన్నిల్,
“సత్వమ్మానుషమాత్రేణ రామేణయుధినిర్జితః” ఎన్నుమ్ “సరాక్షసప
రివారం హతవాంస్త్వమ్” ఎన్నుమ్ రావణనైనోక్కి చ్చొల్లుకిఱవళా
కైయాలే అవరో ఇవరోవెన్ఱుసన్దేహిత్తవళ్ “ఆరానుమల్లనఱిన్దేనవ
నైనాన్” ఎన్నాళ్ ముఱ్పడ, అనన్తరమ్ ” ఉమక్కఱియక్కూడుకే
నో” ఎన్ఱురావణనుక్కుమ్పిఱర్క్కుమఱియచ్చొల్లుకిఱాళ్, పిణమా
య్క్కిడక్కిఱవనుక్కుచ్చొల్లుకిఱతెన్నెన్నిల్, విరహిణికళుమాయ్పతి
హీనైకళుమానవర్కళ్ నాయన్మార్ అసన్నిహితరాయిరుక్క మున్ని
లైయాకభావిత్తుచ్చొల్లక్కిడవతు. “ననునామావినీతానాంవినేతాసిప
రన్తప” ఎన్నుమ్ “క్షమసేతమ్మహీపతే” ఎన్నుమ్ “హారామ హాలక్ష్మణ

హాసుమిత్రే హారామపూతస్సహాషేజనన్యా" ఎన్నుమ్ "ముకిల్ వణ్ణాతకవతో" ఎన్నుమ్ "వట్కెలళ్లైయుమ్శివణ్ణా" ఎన్నుమ్ "ఎన్తక విలైతకవిలైయేనీకణ్ణా" ఎన్నున్ అశోకవనిక్కైయిలేయిరుక్కుమ్‌పిరాట్టి మాల్యవానిలే యిరుక్కుమ్‌పెరుమాళై నోక్కిచ్చొన్నాళ్, తన్దా మూర్కళిలేయిరుక్కుమ్‌ఆళ్వార్కళ్‌ఉడైనాయచ్చిమార్ తన్దాన్తిరు ప్పతికళిలేయిరుక్కుమ్‌అనాయనారైనోక్కిచ్చొన్నార్కళ్, తారైయుమ్ వాలిపట్టుక్కిడక్కుమ్‌పోతు, "ఉత్తిష్ఠహరిశార్దూల భజస్వశయనోత్తమమ్ । నైవంవిధా శ్శేరతేహి భూమౌనృపతిసత్తమాః ॥ అతీవఖలుతే కాన్తావసుధావసుధాధిప । గతాసురపిమాంగాత్రైర్హ్మాంవిహాయ నిషేవసే" ఎన్నుశొన్నాళ్, మన్దోదరియుమ్ "నను నామమహాభాగ తవవైశ్రవణానుజ" "ఉత్తిష్ఠోత్తిష్ఠకింశేషే' ఎన్నుశొన్నాళ్, ప్రత్యక్షమూక లౌకికవిలాసజ్గల్ తానే కాణానిన్ఱోమ్.

ఇవళ్ తాఙ్గటనక్కు వ్యక్తమాయ్‌చ్చొన్నపాశురమెన్నెన్నిల్, "ఏపపరమాత్మానిత్యశ్రీర్లోకానాం హితకామ్యయా, సరాక్షస పరీవారం హతవాంస్త్వమ్మహాద్యుతిః" ఎన్ఱిప్పడైకళిలే.*౧ (ఏషః) "మానుషం వపురాస్థాయ" ఎన్ఱు మనుష్యత్వత్తైయిట్టుత్తన్నైమఱైత్తుక్కొణ్డునిఱ్కుమ్ అవివర్. * ౨. (ఏషః) "రామశ్శోకసమావిష్టమిత్యువాచవిభీషణమ్।క్షత్రియోనిహతస్సఙ్ఖ్యేనశోచ్య ఇతినిశ్చయః" ఎన్నుమ్ "సంస్కారః క్రియతాంభ్రాతుస్త్స్త్రియశ్చైతానివర్తయ" ఎన్నుమ్ ఎఙ్గళుక్కెల్లామ్‌నియామకరాయ్‌ప్పోశలిల్‌పట్టార్‌క్కువెఱుక్కుమ్‌అతెఙ; సంస్కారత్తిల్ ప్రవర్త్తిక్కలాకాతో? పెణ్డుకళై మీళవిడుమెన్ఱు ఉత్తరక్కృత్యఙ్గళుక్కు విధాయకరాయిరుక్కుమ్ అవివర్ * 3' (ఏషః) విభీషణస్త్రీకళై ఆభరణభూషితైకళాక్కి ఎన్నైవైధవ్యభూషితైయాక్కినిఱ్కుమ్‌అవివర్. * ౪ (ఏషః) *కొణ్డున్దనార్ పెణ్డుకళై అన్తఃపురవిభూషితైకళాక్కి ఎఙ్గళైరణభూషితైకళాక్కినిఱ్కుమ్‌అవివర్ * ౫.

* కొణ్డున్దనార్ - గావన జంగె

(ఏషః) ‘‘ధర్మసంస్థాపనార్థాయ’’ ఎన్రుమ్ ‘‘ధర్మపాలో జనస్యాస్య’’ ఎన్రుమ్ ఋషికళుక్కు ధర్మత్తైక్కొడుత్తు, ‘‘విభీషణవిధేయం హి లఙ్కైశ్వర్యమిదంకృతమ్’’ ఎన్రువిభీషణనుక్కు లఙ్కైశ్వర్యత్తైక్కొడుత్తు, ‘‘భజ స్వకామం సుగ్రీవ’’ ఎన్రుసుగ్రీవనుక్కు కామత్తైక్కొడుత్తు, ‘‘మయా త్వం సమనుజ్ఞాతో గచ్ఛలోకానను త్తమాన్’’ ఎన్రుమ్ ‘‘ఆవహాత్వరమాఙ్గతిమ్’’ ఎన్రుమ్ జటాయువాలికళుక్కు మోక్షత్తైక్కొడుత్తు,* అఱమ్పొరుళిన్బమ్ వీడెన్నుం పురుషార్థమ్ నాలుమ్మాణ్డవాఱే ఎనక్కుక్కైవల్యత్తైయే తన్దునిఱ్కుఱవివర్. * ౬. (ఏషః) ‘‘సర్వాశక్తిస్తు భగవాన శక్త ఇవచేష్టతే’’ ఎన్గిఱపడియే, ఖరవాలివధాదిసేతు బన్ధలఙ్కాభఙ్గ రావణవధాద్యతిమానుష చేష్టితఙ్గళై స్వణ్ణి ఒన్రుమఱియాత్తారైప్పోల్ నిఱ్కుఱవివర్,*౭. (ఏషః) ‘‘మానుషీంతనుమాశ్రితమ్, పరంభావమజానన్తః’’ ఎన్రు అబలైకళాన ఎన్పోల్వారుక్కు ఆశ్రిత సౌకర్యార్థమాకత్తాఴవిట్ట నీర్మైయైత్తెఱ్ఱియాకనిన్రైక్కుమ్పడి ఎళియరాయిరుక్కుఱవివర్.

ఇప్పడి ఎళియరాయిరుక్కుఱవివర్ తామ్ ఆరెన్నిల్,*౧. (మహాయోగీ) కేవలరల్ల, ‘‘సమస్తకల్యాణగుణాత్మకోసౌ’’ ఎన్రు కట్టడఙ్గినన్రానదివ్యగుణఙ్గళైయుడైయవర్. * ౨. (మహాయోగీ) ‘‘ఏషాంవిభూతిం యోగంచ’’ ఎన్రుమ్-‘‘యోగయుక్ పరమాత్మా సౌనిత్యమఙ్గళవిగ్రహః’’ ఎన్రుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, ‘‘యునక్తీతి యోగః’’ ఎన్రు గుణఙ్గళుక్కుప్పేరాయ్ ‘‘అనవధికాతిశయాసఙ్ఖ్యేయ కల్యాణగుణగణః’’ ఎన్రుమ్ ‘‘ఉయర్వఱ ఉయర్ నలముడైయవన్’’ ఎన్రుమ్ అతివిలక్షణమాన గుణఙ్గళుక్కు ఆకరమానవర్. (మహాయోగీ) ‘‘యోగస్సన్నహనోపాయ ధ్యానసఙ్గతియుక్తిషు’’ ఎన్గిఱ వివ్వర్థఙ్గళిలే యాకిలుమామ్.*3 ముతల్ సన్నహనమాయ్, ‘‘సన్నాహః కవచచ్ఛదః’’ ఎన్రు ఉడమ్పుక్కిడాయ్, మహాయోగమెన్రు కేవలమాన మానుషసన్నాహమన్రియిలే ఇన్ద్రన్ వరక్కాట్టినతాయ్, దివ్యమాయ్ రావణశస్త్రాస్త్రఙ్గళుక్కిడుపడాతే విలక్షణమాన ఉడమ్పుక్కిడుడైయరాయిరున్దారెన్రునామ్. ‘‘శన్నాకమ్’’ ఎన్రు తమిఴిలును

జ్ఞానాని తే. అన్ఱియిలే, *౪. (మహాయోగీ) ఎన్ఱు "సన్నద్ధౌ విచరిష్య
తః" ఎన్గిఱపడియే సన్నాహమ్ ఉద్యోగమాయ్, "ఉద్యోగ స్తవసంప్రే
క్ష్య" ఎన్ఱు రాజ్యభ్రష్టరెన్ఱుమిశత్తిరాతే పడైకూట్టువతు, తున్నైయన్నై
ప్పతు, అన్నైయన్నైప్పతు, లన్కైక్కుమ్మైయన్నైక్కప్పాయ్చ్చువతు, శుడువతు,
ఇడిప్పతు, గరుడనై యళైప్పతు, ఔషధమళైప్పిప్పతాయ్ప్పోరియఉత్సా
హముడైయరాయిరున్దారెన్ఱుమామ్. అన్ఱియిలే, * ౫. (మహాయోగీ)
ఎన్ఱు ఉపాయమాయ్, "ఉపాయః కో వధేతస్య" ఎన్ఱు ఇవర్ కేట్పతు,
"ప్రవిష్టో మానుషీం తనుమ్, అవధ్యం దైవతైర్విష్ణోస్సమరేజహి" ఎన్ఱు దేవ
ర్కళ్ శొల్లువతాయ్ ఇప్పడివరత్తిన్వారియిలకప్పడాతపడి ఇతోరుపాయ
ముడైయరాయిన్శెన్ఱుమామ్. అన్ఱియిల్, *౬. (మహాయోగీ) ఎన్ఱు ధ్యా
నమాయ్ "ధ్యై చిన్తాయామ్" ఇతే. దశరథయజ్ఞత్తిల్ దేవర్కళ్ తిరణ్డు
వన్ఱుతొడజ్గిరావణవధపర్యన్తమాకనడువుళ్ళకార్యచిన్తైకళిల్ ఒన్ఱు మ్ప
మ్రుతుపోకాతపడివత్తుమ్బత్తాకక్కార్యవిచారముడైయరాయిరున్దారెన్ఱు
మామ్. అన్ఱియిలే * ౭. (మహాయోగీ) ఎన్ఱు సజ్గతియాయ్, "నా
సహాయస్య సిద్ధ్యతి" ఎన్ఱు తున్నైయిల్లాతవనుక్కు న్ఱాకామైయాలే ఇతు
ముడియుమ్బడియాన హనుమత్సుగ్రీవవిభీషణాదికళాన సహాయ సజ్గతి
యుడైయరాయిరున్దారెన్ఱుమామ్. అన్ఱియిలే, * ౮. (మహాయోగీ)
ఎన్ఱుయుక్తియాయ్, "ఉత్తరోత్తరయుక్తౌచ వక్తా వాచస్పతిర్యథా"
ఎన్నుమాపోలే వనవాస నివృత్తిక్కుళ్ళైయ పెరుమాళ్ళై త్తళ్ళియుమ్,
వాలిశొన్న ధర్మాక్షేపపక్షజ్గళై త్తళ్ళియుమ్, వాలివధానన్తరమ్ అ
వన్ శొన్న పక్షజ్గళై త్తళ్ళియుమ్, విభీషణ శరణాగతిక్కు సుగ్రీవశరభ
జాంబవత్ప్రభృతికళుడైయ పక్షజ్గళై త్తళ్ళియుమ్, ఇప్పడి పలరోడేకలన్దవి
డత్తిలుమ్ ఇత్తనైపేరైయు న్తళ్ళుమ్బడియాన ప్రబలయుక్తికళైయుడై
యరాయిరున్దారెన్ఱుమామ్. అన్ఱియిలే, * ౯, (మహాయోగీ) ఎన్ఱు
తలైయుజ్గళైయుమ్ అరైయుమ్మరవురియుమా నవేషత్తాలుమ్, ఇత్తనై
పెణ్డుకళ్ తిరణ్డుకిడక్క ముఖమెడుత్తుప్పారాత విరక్తియాలుమ్,

వెన్ఱుకొణ్డు రాజ్యఙ్గళై సుగ్రీవవిభీషణాదికళుక్కుక్కొడుత్తు త్తామవ ర్కళిల్ నశైపణ్ణామైయాలుమ్, నిన్ఱైత్తుముడిక్కువ్వడియాన తపోను ష్ఠానత్తాలుమ్, ఇవర్ తామ్ పెరియ యోగికళా యిరున్దారెన్ఱుమామ్.

ఇప్పడి యోగికళాకిల్ కర్మవశ్యరాన సంసారిగళాయిరున్దారో వెన్నిల్, *౧. (పరమాత్మా) అప్పడియల్ల, సర్వాన్తర్యామియాన పురుషోత్తమన్. *౨ (పరమాత్మా) "పరోమాఅస్మాదితిపరమః" ఎన్ఱా య్, "యస్మాత్పరం నాపరమస్తికిఞ్చిత్" ఎన్ఱుమ్ "నతత్సమశ్చాభ్యధి కశ్చదృశ్యతే" ఎన్ఱుమ్ "ఒత్తారమిక్కారైయిలైయాయమామాయ" ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడియేసమాభ్యధికదరిద్రనానవన్. (పరమాత్మా) "ఆత్మా జీవేధృతౌదేహే స్వభావేపరమాత్మని । యత్నేఽర్కేఽగ్నౌమతౌ వాతే" ఎన్ఱు ఇవ్వర్థఙ్గళిలుమామ్. *౩ (పరమాత్మా) ఎన్ఱు జీవవాచియా య్ "సచ్చత్యచ్చాభవత్" ఎన్ఱుమ్ "సఏవసర్వమ్యదస్తియన్నాస్తి" ఎన్ఱుమ్ "ఇల్లతుముళ్ళతుమ్" ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడియే, శరీరాత్మభావ త్తాలే అవన్ తానెన్ఱుశొల్లలామ్పడి యిరుక్కిఱవర్. అన్ఱియిలే, *౪. (పరమాత్మా) ఎన్ఱు ధృతియిలేయాయ్, "ఆపద్యపిస్వకార్యేషు కర్తవ్యా త్వస్థితిర్ధృతిః" ఇతే. రాజ్యభ్రంశ వనవాససీతావియోగ జటాయువధా దియాన వ్యసనఙ్గళ్ వన్దనళవిలుమ్ శెయ్యవేణ్డియ కార్యఙ్గళై శెయ్తీడేఱుమ్పడి, డియాన నిలైయైయుడైయరా యిరున్దారెన్ఱుమామ్. అన్ఱియిలే, *౫. (పరమాత్మా) ఎన్ఱు దేహత్తిలేయాయ్, "నిత్యంనిరవ్యకృతిధరమ్" ఎన్ఱుమ్ "నభూతసఙ్ఘసంస్థానో దేహోఽస్యపరమాత్మనః" ఎన్ఱుమ్ "మ ణియురువిల్ పూతమైన్దాయ్" ఎన్ఱుమ్ ఎతిరికళుక్కుడు పడాతపడియా న నిత్యనిరవద్యమాన విగ్రహరాయిరున్దారెన్ఱుమామ్. అన్ఱియిలే, *౬. (పరమాత్మా) ఎన్ఱు స్వభావత్తిలేయాయ్, "సంబాహుభ్యాన్నమతిసం పతత్రైః" ఎన్ఱుమ్ "వాఙ్మనసైకభూమయే" ఎన్ఱుమ్ "ఎళివరుమియల్వి నన్" ఎన్ఱుమ్ "నహిపాలనసామర్థ్యమృతేసర్వేశ్వరాధ్వరేః" ఎన్ఱుమ్ "కాక్కుమియల్వినన్" ఎన్ఱుమ్ సౌలభ్యరక్షకత్వాదియాన స్వభావము

దైయరాయిరున్దారెన్నుమామ్. *౭. అన్ఱియిలే (పరమాత్మా) ఎన్ఱు పర మాత్మవాచియాయ్ ‘‘అన్తర్బహిశ్చ తత్సర్వం వ్యాప్యనారాయణస్థి తః’’ ఎన్గిఱపడియే, సర్వముమ్ వ్యాప్యమాయ్ త్తామ్ వ్యాపకరెన్నలా మ్పడియిరున్దారెన్నుమామ్. అన్ఱియిలే,*౮. (పరమాత్మా) ఎన్ఱు యత్న త్తిలేయామ్, ‘‘యత్నవాంశ్చ భవిష్యామి’’ ఎన్నుమ్ ‘‘ఉత్సాహః పౌరుషం సత్త్వమ్’’ ఎన్నుమ్ మేల్మేలే ఉత్సాహముడైయరాయిరున్దా రెన్నుమామ్. అన్ఱియిలే,*౯. (పరమాత్మా) ఎన్ఱు అర్కవాచియాయ్, ‘‘కపేరామదివాకరః’’ ఎన్నుమ్ ‘‘తేజసాసూర్యసఙ్కాశః’’ ఎన్నుమ్ ‘‘ముళైక్కతిరై’’ ఎన్నుమ్ ‘‘శుడర్కళిరణ్డాయ్’’ ఎన్నుమ్ ప్రతా పాదికళాల్ ఆదిత్యన్ తానాయిరున్దారెన్నుమామ్. అన్ఱియిలే, * ౧౦. (పరమాత్మా) ఎన్ఱు అగ్నియామ్, ‘‘అగ్రంపదన్నయతీత్యగ్నిః’’ ఎన్నుమ్ ‘‘నయామిపరమాంగతిమ్’’ ఎన్నుమ్ ‘‘కాలాగ్నిసదృశః క్రోధే’’ ఎన్నుమ్ ‘‘నిదహేదపికాకుత్స్థః క్రుద్ధస్తీవ్రేణచక్షుషా’’ ఎన్నుమ్ ‘‘నిలనాయ్ త్తీయాయ్’’ ఎన్నుమ్ దాహకత్వాదికళాలే అగ్ని తానా యిరున్దారెన్నుమామ్. అన్ఱియిలే, * ౧౧. (పరమాత్మా) ఎన్ఱు మతివా చియామ్, ‘‘బుద్ధిమాన్మధురం భాషీ’’ ఎన్నుమ్ ‘బుద్ధ్యాహ్యష్టాఙ్గయా యుక్తః’’ ఎన్నుమ్ ‘‘మతియినాల్ కుఱళ్ మాణాయ్’’ ఎన్నుమ్ అవస రోచితబుద్ధియోగ ముడైయరెన్నుమామ్. అన్ఱియిలే, * ౧౨. (పర మాత్మా) ఎన్ఱు వాతవాచియాయ్, ‘‘తస్మైవాతాత్మనేనమః’’ ఎన్నుమ్ ‘‘కాలాయ్’’ ఎన్నుమ్ సర్వప్రాణి ప్రాణనహేతువాన కాఱ్ఱు త్తానా యిరున్దార్.

ఇత్తెల్లామ్ ‘‘పరమాత్మేతిచాప్యుక్తో దేహేఽస్మిన్పురుషః పరః’’ ఎన్ఱు పరమాత్మశబ్దమ్ ముక్తనుక్కుమ్ పేరాయిరున్దతు, ఇతువ్యావర్త కమాక మాట్టాతెన్న, (సనాతనః పరమాత్మా) ముక్తన్ నెడు ఙ్గాలమ్ బద్ధనాయ్ త్తిరిన్దు పిన్బు ముక్తనానాలన్ఱో పరమాత్మశబ్ద వాచ్యత్వమ్ వరువతు. ఇవనెప్పోతుమ్ పరమాత్మశబ్ద వాచ్యనాయే

ఇరుక్కుమ్. (సనాతనః పరమాత్మా) ఇవన్ “ నిత్యంవిభుంసర్వగతమ్ ” ఎన్ఱు సర్వకాలత్తిలుమ్ సర్వదేశత్తిలుమ్ సర్వవస్తుక్కళిలుమ్ ఇరుక్కుమ్.

“సనాతనః పరమాత్మా” ఎన్ఱాలుమ్ ఆత్మన్ శబ్దమ్ దేహవాచియాయ్ అచిత్తాకైయాలుమ్, “ నిత్యంసదసదాత్మకమ్ ” ఎన్ఱుమ్ “ నిత్యాసతతః క్రియా” ఎన్ఱుమ్ అచిత్తుతాన్ సనాతనమాకైయాలుమ్, పరవస్తువాకమాట్టాదు ఎన్నిల్, (అనాదిమధ్యనిధనః) అచిత్తుస్వరూపేణ నిత్యమాకిలుమ్ ఆదిమధ్యావసానఙ్గళుణ్డు. ఇవన్ “ అనాదిమధ్యాన్తమజ మవృద్ధిక్షయమచ్యుతమ్ ” ఎన్ఱు అచిత్తుప్పోలే ఆదిమధ్యావసానఙ్గళిన్ఱిక్కే యిరుక్కుమ్ (అనాధిమధ్యనిధనః) ఆదిమధ్యనిధనఙ్గళ్ మూన్ఱుక్కుమ్ ఒవ్వొన్ఱుక్కిరణ్డవస్థైయాయ్, “అస్తి, జాయతే, పరిణమతే, వివర్ధతే, అపక్షీయతే, వినశ్యతి” ఎన్ఱు అచిత్తు షడ్భావవికారయుక్తైయాయిరుక్కుమ్, ఇవనప్పడి యన్ఱిక్కే “ అపక్షయవినాశాభ్యాం పరిణామర్ధిజన్మభిః । వర్జితశ్శక్యతేవక్తుమ్ యస్సదాస్తీతికేవలమ్ ” ఎన్ఱు సర్వదాసత్తైయేయాయ్ వ్యతిరిక్తావస్థాపఞ్చకఙ్గళిన్ఱిక్కే ఇరుక్కుమ్.

“స్థూలసూక్ష్మాత్మనేనమః” “ అవ్యక్తవ్యక్తరూపాయ ” ఎన్ఱు అచిత్తుత్తాన్ సూక్ష్మమాయ్, అవ్యక్తమాయ్, స్థూలమాయ్, వ్యక్తమాయ్, ఇరణ్డవస్థైయాయిరుప్పదు. స్థూలమాయ్ వికారమెన్ఱు పేరైయుడైత్తాన పృథివ్యాదికళుక్కాయిన్ఱు ఆదిమధ్యాదికళుళ్ళదు, సూక్ష్మమాయ్, ప్రకృతివికృతియాన మహదాదికళుక్కు, “ త్రిగుణం యజ్జగద్యోని రనాది ప్రభవాప్యయమ్ ” ఎన్ఱు ఆదిమధ్యాదికళిల్లైయే యెన్న, (మహతః పరమః) అప్పడియిరుక్కిఱ మహానుక్కుమ్ అవ్వారుకాయిరుక్కుమ్. (మహతః పరమః) ఇవ్వారుకుళ్ళకార్యవర్గఙ్గళిల్ పెరుత్తుమహానెన్ఱు శొల్లప్పడియాన మహత్తత్వత్తుక్కు మవ్వారుకాయిరుక్కుమ్.

“ మహతః పరమః ” ఎన్రాల్, “ మహతఃపరమవ్యక్త మవ్యక్తాత్పురుషఃపరః” ఎన్ఱు మహాను క్కుప్పరమవ్యక్తమన్రో? అతు తానానానో వెన్న, (మహఃఙ) “ మహతోమహీయాన్ ” ఎన్ఱుమ్ “ మహాన్తంవిభుమాత్మానమ్మత్వాధీరోనశోచతి” ఎన్ఱుమ్ పెరియతుక్కు ప్పెరియతాయ్ ముముక్షూపాస్యముమా ఇరుక్కుమ్.

ఆక ఇన్దశ్లోకత్తాల్ లీలావిభూతియోగముమ్ అజ్ఞుళ్ళచేతనాచేతనవై లక్షణ్యముమ్ శొల్లిత్తు.

ఇగణ్డామ్ శ్లోకత్తాలే, “మహతః పరమోమహాన్” ఎన్ఱుమహదవ్యక్తజ్ఞళిల్ వ్యావృత్తనాయ్ ప్పెరుత్తిరుక్కుమెన్ఱుశొల్లినిన్రతు, “అవ్యక్తమక్షరేలీయతే, అక్షరన్తమసిలీయతే” ఎన్ఱుమ్ “మమయోనిర్మహద్బ్రహ్మ” ఎన్ఱుమ్ “తేనాగ్రేసర్వమేవాసీద్వ్యాప్తమ్” ఎన్ఱుమ్ “ తదనన్తమసఙ్ఖ్యాత ప్రమాణఞ్చ” ఎన్ఱుమ్“శోఙ్గల్ నక్షత్రఙ్గళ్ స్తుయర్న్దముడివిల్ పెరుమ్బాళ్” ఎన్ఱుమ్ ఇవ్వరుకుళ్ళవైక్కెల్లామ్మేలాయ్ ప్పెరుత్తిరుప్పతు తమశ్శబ్దవాచ్యయాన మూలప్రకృతియన్రోవెన్న, (తమసః పరమః) “ ఆదిత్యవర్ణన్తమసః పరస్తాత్ ” ఎన్ఱుమ్ “ క్షయన్తమస్యరజసః పరాకే ” ఎన్ఱుమ్ రజస్తమశ్శబ్దవాచ్యయాన మూలప్రకృతిక్కుమవ్వరుకాయిరుక్కుమ్ (తమసః పరమః) “ అథయదతః పరో దివోజ్యోతిర్దీప్యతే ” ఎన్ఱుమ్ “ హిరణ్మయేపరేలోకే ” ఎన్ఱుమ్ “వైకుణ్ఠేతుపరేలోకే.. ఆస్తే” ఎన్ఱుమ్ ప్రాకృతత్తైక్కడన్దు అవ్వరుకాయిరుక్కిఱవన్.

“ తమసఃపరమః ” ఎన్రాల్, “అతీత్య ప్రాకృతాన్ లోకాన్” ఎన్ఱుమ్ “తద్విష్ణోః పరమంపదమ్” ఎన్ఱుమ్ “విశ్వతః పృష్ఠేషుసర్వతః పృష్ఠేష్వనుత్తమేష్వనుత్తమేషులోకేషు” ఎన్ఱుమ్ ఇప్ప్రకృతత్తుక్కుమేలాయిరుప్పతుపరమపదమన్రోవెన్న, *గీ. (ధాతా) “విష్టభ్యాహమిదంకృత్స్నమేకాంశేనస్థితోజగత్” ఎన్ఱుమ్ ఉభయవిభూతియున్నార్యాని

_త్తనైపోక్కి_ ధారకనానవనన్తో. *౨. (ధాతా) ౹౹డుధాఇఞ్ ధారణపోష ణయోః'' ఎన్నుమ్ ౹౹రసం హ్యేవాయంలబ్ధ్వానన్దీభవతి'' ఎన్నుమ్ ౹౹ఎనక్కే_ తన్నై_త్తన్దకళ్వకమ్'' ఎన్నుమ్ తన్నై సర్వస్వదానమ్ పణ్ణి యిరుక్కి_ అవ న్, *3. (ధాతా) ౹౹ముకున్దః'' ఎన్నుమ్ ౹౹ సకలఫలప్రదః'' ఎన్నుమ్ ౹౹భుక్త్వాచభోగాన్విపులాన్.. మమలోకమవాప్స్యసి'' ఎన్నుమ్ ౹౹పో కమ్ నీయెయ్తిప్పిన్నునమ్మిడైక్కే పోతువాయ్'' ఎన్నుమ్ భోగమో క్షప్రదనెన్ఱాకవుమామ్. * ౪. (ధాతా) కరణకళేబరైః'' ఎన్నుమ్ సఙ్క ల్ప్య దేవాస్యపితరస్సముత్తిష్ఠన్తి'' ఎన్నుమ్ ౹౹సఏకధాభవతి, సహస్ర ధాభవతి'' ఎన్నుమ్ సంసారికళుక్కు_స్వప్రాప్త్యుపాయోపకరణమాక వుమ్ ము_క్తర్కు_ స్వానుభవోపకరణమాకవుమ్ కరణకళేబరప్రదనె న్ఱాకవుమామ్. అన్ఱియిలే, *౫.(ధాతా)౹౹యద్ద్రవ్యమ్ యద్ద్రవ్యస్య స ర్వాత్మనాస్వార్థే నియన్తుం ధారయితుఞ్చశక్య_న్తచ్ఛేషతైకస్వరూపఞ్చ తత్తస్య శరీరమ్'' ఎన్నుమ్ ౹౹ యస్యాత్మాశరీరంయస్యపృథివీ శరీరమ్ '' ఎన్నుమ్స్వశరీర భూతచేతనాచేతనఙ్గళై ఆత్మతయానిన్ఱు ధరిక్కు_మెన్ఱా కవుమామ్.

ఇతెల్లామెన్? ౹౹తమసఃపరమోధాతా'' ఎన్ఱాల్ ప్రకృతిమణ్డల త్తుక్కు_మేలాయ్ ౹౹ భర్తైర్భాగవతైస్సహ ఆస్తేవిష్ణుః'' ఎన్నుమ్ ౹౹క్షయన్తమస్యరజసః పరాకే'' ఎన్నుమ్ ౹౹ ప్రజాపతే స్సభాంవేశ్మ ప్రపద్యే'' ఎన్నుమ్ శ్రీవైకుణ్ఠనాథనుమ్ సూరికళుమ్ ము_క్తరుమెళ్ళున్ద రుళియిరుక్కై_క్కు_ ఆధారమాయిరుక్కి_అతు తిరుమామణి మణ్డప ముమ్ దివ్యలోకముమన్ఱో వెన్న, (శఙ్ఖచక్రగదాధరః) ౹౹ కరుప్పూరనా ఱుమో కమలప్పూనాఱుమో,తిరుప్పవళచ్చెవ్వాయ్ తాన్ తిత్తిత్తిరు క్కు_మో'' ఎన్ఱు కేట్కు_లామ్పడి అనుకూలర్క్కు_శ్వాసమ్ పణ్ణుకిఱ శ్రీపాఞ్చజన్యమెన్న, ౹౹అహంచక్రేణమాధవః'' ఎన్నుమ్ ౹౹కరుతుమిడ మ్పొరుతు'' ఎన్నుమ్ ప్రతికూలరైనిరసిక్కి_ఱ తిరువాళ్ళియాళ్వా నెన్న, ౹౹కౌమోదకీం జ్ఞానవికాసహేతుమ్'' ఎన్ఱు ఆశ్రితర్క్కు_ జ్ఞానవికాస

హేతువాయ్ బుద్ధ్యభిమానినియానగద్దైయెన్న, ఇవళ్కై యుడై యవర్. «శఙ్ఖచక్రగదాధరః ' ఎన్ఱు శ్రీపఞ్చాయుధోపలక్షణమాక వు మామ్.

ఇత్తాలెన్ ' «మమసాధర్మ్యమాగతాః.'' ఎన్ఱుమ్ « తమ్మై యేయొక్కవరుళ్ శెయ్వర్ '' ఎన్ఱుమ్ పరమసారూప్యమ్ పెళ్ఱసూరికళుమ్ ముక్తరుమ్ శఙ్ఖచక్రాదిధరరాయన్ఱో విరుప్పతెన్న, (శ్రీవత్సవక్షానిత్యశ్రీః) అచిత్తత్వాభిమానినియాకైయాలే « యవనికామాయాజగన్మోహినీ'' ఎన్ఱిరుక్కిఱ అన్తః పురమ్ నాయ్చ్చిమారై యుడైయవర్. (శ్రీవత్సవక్షానిత్యశ్రీః) ఇరణ్డత్తోడుమ్ అమైన్దిరుక్క ఇరణ్డు విశేషణమెన్నెన్నిల్; «సమస్తహేయరహితమ్'' ఎన్ఱుమ్ «ఆశఱుశీలనై ''ఎన్ఱుమ్ «మాశఱుశోతి'' ఎన్ఱుమ్ ఒరు*మఱువఱ్ఱిరుక్కిఱ వనుక్కుమ్ మఱువుడైయనెన్ఱాల్ అవద్యమామెన్ఱు « నిత్యశ్రీః '' ఎన్గిఱ వితువేవివక్షితమ్, ప్రధానమహిషిక్కు ఉచిత పరికర § తిరస్కరిణియాకైయాలే వరుకై యాన శ్రీవత్సత్తైక్కాట్టిచ్చొల్లుకిఱాళ్. అనుకరిత్తపౌణ్డరీకవాసుదేవనై వ్యావర్తిక్కలామ్. అతు పిఱ్పట్ట అవతారగత్తిలే యాకైయాలుమ్, సూరికళిలే వ్యావర్తిక్కిఱ ప్రకరణమాకైయాలే సంసారికళై వ్యావర్తిక్కప్పోకాతాకైయాలుమ్, అనుచితమ్. (నిత్యశ్రీః) «నిత్యైవేషానపాయినీ'' ఎన్ఱుమ్ « ఇఱైయుమ్ అకలకిల్లేన్'' ఎన్ఱుమ్ ఉపాయదశైయిల్ పురుషకారత్వేనవిడాళ్, ఉపేయదశైయిల్ ప్రాప్యాన్తర్గతైయాయ్విడాళ్, ఇప్పడిక్కెప్పోతుమ్ అవసరప్రతీక్షైపణ్ణివిడాతే ఇరుక్కుమ్

«నిత్యశ్రీః''. ఎన్ఱాల్ తాన్ తవిర్న్దతో ? «లక్ష్మ్యా లక్ష్మీసంపన్నః '' ఎన్ఱుమ్ «అన్తరిక్షగతశ్శ్రీమాన్ '' ఎన్ఱుమ్ «సతునాగవరశ్శ్రీమాన్'' ఎన్ఱుమ్ « పరమనైప్పయిలు తిరువుడైయార్ '' ఎన్ఱుమ్

* మఱు - మాలిన్యము.   § తిరస్కరిణి - తెర.

నిత్యమానదాస్య శ్రీయుమ్ కైఙ్కర్య శ్రీయుముడైయరాయ్, అవన్ భార్యాత్వేన నిత్య శ్రీయా యిరుక్కుమ్బోతు మాతృత్వేన స్వామిత్వేనచ నిత్యశ్రీకళుమా యన్తో సూరిపరిష త్తిరుప్ప తెన్నిల్, (అజేయః) అవర్కళెల్లారుమ్ జేతవ్యరా యిరుప్పార్కళ్, ఇవనొరువను మేజయిక్క వొణ్ణాతపడి యాయిరుప్పన్ (అజేయః) "జిత న్తేపుణ్డరికాక్ష" ఎన్నుమ్ "జితంభగవతాజగత్" ఎన్నుమ్ "తోఱ్ఱోమ్మడనెఞ్జమ్ ఎమ్బెరుమా న్నారణఱ్కు" ఎన్నుమ్ ఎల్లారున్తోఱ్ఱుక్కిడక్కుమిత్తనై పోక్కి ఇవరై యొరువరాలుమ్ తోఱ్పిక్కవొణ్ణాతు.

ఇవర్క్కేఱ్ఱమెన్! "సర్వవిజయః" ఎన్నుమ్ "అపరాజితః" ఎన్నుమ్ "కూజాయ్నీఱాయ్ నిలనాకిక్కొడువల్ల శురర్ కులమెల్లామ్ శీఱావెరియు న్తిరునేమి" ఎన్నుమ్ ఆశ్రాన్ శత్రుక్కళుక్కు జేతావాయ్ అవర్కళుక్కు జేయరాయన్తో విరుప్ప తెన్నిల్, (శాశ్వతః అజేయః) ఆశ్రాన్ పూశలుణ్డానాలప్పోతు జయిత్తిరుక్కు మత్తనైయన్తో, ఇవర్ సర్వకాలముమ్ అజేయరాయిరుప్పర్ (శాశ్వతః అజేయః) కాదాచిత్కమల్ల, "సత్యేనలోకాన్జయతి దీనాన్ దానేనరాఘవః। గురూన్ శుశ్రూషయావీరో ధనుషా యుధిశాత్రవాన్" ఎన్నుమ్ "గుణైర్దాస్యముపాగతః" ఎన్నుమ్ ఎప్పోతుమనుభోక్తాక్కళుణ్డాకైయాలుమ్ అతుతానొరు ప్రకారమిన్నిక్కే స్వరూప రూప గుణవిభూతి చేష్టైకళెల్లావఱ్ఱిలుమ్ ఆశ్రాల్ పట్టిరుక్కైయాలుమ్ ఎప్పోతుమ్ ఇవర్క్కెల్లారుమ్ తోఱ్ఱిరుప్పార్కళ్, ఇవరెప్పోతుమజేయరాయిరుప్పర్.

"ఇదానీంసర్వత్రదృష్టాన్నాధికమిష్యతే" ఎన్నులోకవ్యాప్తి విరుద్ధమాకవరువతుణ్డో? "భగ్నజయఞ్చాపత్రునవ్యవస్థామ్" ఎన్నున్ "అవ్యవస్థాహిదృశ్యతే యుద్ధేజయపరాజయా" ఎన్నుమ్ జయాపజయఙ్కళ్వ్యవస్థితఙ్కళన్తో? ఏకరూపమాక కూడుమోవెన్న, *౧.(ధ్రువః)

“సర్వస్యవశీ, సర్వస్యేశానః, నతస్యేశేకశ్చన, తస్యనామమహద్యశః” ఎన్ఱుమ్ “నతత్సమశ్చాభ్యధికశ్చదృశ్యతే” ఎన్ఱుమ్ “ఒత్తార్ మిక్కారైయిలైయాయ” ఎన్ఱుమ్ సర్వాధికనాయ్ సర్వవిలక్షణనాయిరుక్కైయాలే లోకసామాన్యశబ్దైక్కపణ్ణవొణ్ణాతు, జయముమ్ వ్యవస్థితమాయిరుక్కుమ్ * ౨. (అజేయశ్శాశ్వతోధ్రువః) ఎన్ఱు అజేయరాయిరుక్కుమిరుప్పిల్ సర్వకాలసంబన్ధియాయ్ “ధ్రువమచలమమృతం విష్ణుసంజ్ఞం సర్వాధారంధామ” ఎన్ఱు వ్యవస్థితాశ్రయముమాయిరుప్పర్. * ౩. (ధ్రువః) “విష్ణుః పరమః” ఎన్ఱు లోకత్తిల్ విలక్షణ పురుషర్కళిల్ మేలామిడత్తిల్ ఎల్లైనిలమాయిరుప్పర్. * ౪. (ధ్రువః) “యస్యభేభవతఓదనః, మృత్యుర్యస్యోపసేచనమ్” ఎన్ఱుమ్ ఏకోహవైనారాయణ ఆసీత్, నబ్రహ్మానేశానో నేమేద్యావాపృథివీ” ఎన్ఱుమ్ “యాతుమిల్లావన్ఱు నాన్ముకన్ఱన్నొడు తేవరులకోడుయిర్ పడైత్తాన్” ఎన్ఱుమ్ బ్రహ్మేశానాదిసర్వముమ్ సంహృతమానవన్ఱు ఎల్లావఱ్ఱైయుముణ్డాక్కుకైక్కుత్తానొరువనుమే యుళనాయ్ స్థిరనానవన్.

ఆక ఇన్ద శ్లోకత్తాల్ నిత్యవిభూతి భూషణాయుధ పత్నీపరిచ్ఛదాదియోగముమ్ స్వేతరవిలక్షణత్వముమ్ శొల్లిఱ్ఱు.

ఇప్పడి వ్యావృత్తరానవర్, “దివితిష్ఠతి” ఎన్ఱుమ్ “దివ్యోదేవ ఏకోనారాయణః” ఎన్ఱుమ్ “హిరణ్మయేపరేలోకే” ఎన్ఱుమ్ పరమపదత్తిలే యన్ఱో? “ఏషః” ఎన్ఱుమ్పడి కర్మభూమియిలేసన్నిహితరాయ్ మానుషవేషముమ్ కైయుమ్ విల్లుమాన వివరెన్నెన్న, “మానుషంవపురాస్థాయ. విష్ణుస్సత్యపరాక్రమః” ఎన్ఱు అవర్ తాన్ దేవాదికళాల్ పడాతపడి బ్రహ్మాదిముఖత్తాలే వరఙ్గొడుత్తపడియాలే తామ్పాయ్యాకాతపడి తమ్మైక్కాక్కమణ్ణిలే ఇట్టుమయక్కిచ్చుఱ్ఱు మ్పరికరమున్తాముమాక నరవానరఙ్గళాయ్ అవతరిత్తు నిఱ్కిఱపడి కాణ్ఎన్గిరాళ్ మూన్ఱామ్ శ్లోకత్తాలే.

*౧ (మానుషంవపురాస్థాయ) "దివితిష్ఠతి" ఎన్నుమ్ "వైకుణ్ఠేతుపరేలోకే. ఆస్తేవిష్ణుః" ఎన్నుమ్ పరమపదత్తిలిరున్ద విష్ణుతాన్ కిడీర్ * అతియజ్ఞోతియురువై అజ్ఞువైత్తిజుప్పిఉన్దవర్. *౨. (మానుషంవపురాస్థాయ) "వరమన్యత్రమానుషాత్" ఎన్ను వరజ్ఞోళ్ళుక్కై కుక్కప్పాత్తమ్పోరాత క్షుద్రమనుష్యర్ శరీరత్తైక్కొడీర్ పరిగ్రహిత్తతు. *౩. (మానుషంవపుః) "వేదనూల్పిరాయమ్ నూఱుమనిశర్ తామ్పుకువరేలుమ్" ఎన్ను ఉపాలంభవిషయమాన త్తైక్కొడీర్ ఆదరిత్తరుళిశ్ను * ౪. (మానుషంవపుః) "ఇచ్ఛాగ్రుహీతాభిమతోరుదేహః" ఎన్ను వడివైమాఱాట్టుమిత్తనై పోక్కి "వస్తువస్త్వాత్మకంకుతః" ఎన్ను స్వరూపత్తైమాఱాట్టవోణ్ణాతే *౫. (మానుషంవపుః) "అజాయమానోబహుధావిజాయతే" ఎన్నుమ్ "పిఱప్పిల్ పల్పిఱవిప్పెరుమాన్" ఎన్నుమ్ "ఉయిరళిప్పానెన్నినైప్పడ యోనియుమాయ్ ప్పిఱన్దాయ్" ఎన్నుమ్ కర్మనిబన్ధనమానపిఱవి తనక్కిన్ఱిక్కేయిరుక్క అనుగ్రహత్తాలేఆశ్రితరక్షణార్థమాక అవర్కోలిన వడివుకళిలే యితువుమొన్ఱిత్తనైయన్నో? "బహుధావిజాయతే" ఎన్ను ఉపేన్ద్రమత్స్యకూర్మ వరాహనారసింహ వామనాదికళాన దేవతిర్యఙ్మనుష్యాది జన్మపరిగ్రహమ్ పణ్ణుకిఱతు పోరామల్ "వివిధఙ్జాయతే" ఎన్ను నరజ్కలన్ద శిజ్గమాయుమ్ హయజ్కలన్ద నరమాయుమ్ హంసజ్కలన్దదేవనాయుమ్ * అదుత్తోరురువాయ్ వేఱోరువడివోడేకూడి వేఱేయొరు వడివాయున్నో శ్రైలనోః?

(ఆస్థాయ) స్వతస్సిద్ధమిన్ఱియిలే కొణ్డుకూట్టాయిరున్దపడి. (ఆస్థాయ) ఆసమన్తాత్స్థిత్వా అణుపరిమాణనాన జీవనైప్పోలే "హృదిహ్యాయమాత్మా" ఎన్ను ఏకదేశత్తిలేయడజ్గుకై యన్ఱిక్కే విభువాకైయాలే శరీరమ్ముఴుక్కవ్యాపిత్తు (ఆస్థాయ) శరీరత్తిళవో, "అనేనజీవేనాత్మనా" ఎన్నుమ్ "దేహాన్తేవ్యాప్యతిష్ఠతి" ఎన్నుమ్ "ప్రాణోస్మిప్రజ్ఞాత్మా" ఎన్నుమ్ అడియేనుళ్ళాన్" ఎన్నుమ్ " ఊనిలుయిరిలుణర్వి

నిల్ నిన్ఱవాన్ఱై" ఎన్ఱుమ్ ఆత్మశరీరేన్ద్రియ ప్రాణప్రజ్ఞాదికళెల్లా త్తిలుమ్ నిన్ఱుమ్.

ఇప్పడి ఎజ్గుజ్కాలన్దుళనాకై క్కాడియెన్నెన్నిల్, *౧. (విష్ణుః) "విషుల్ వ్యాప్తౌ" విలేనిష్పన్న పదమాంకైయాలే వ్యాపకనాకైయాలే యెన్గిఱతు. అన్ఱియిలే, *౨. (విష్ణుః) ఎన్ఱు "విశప్రవేశనే" ఎన్ఱ ధాతువాయ్ "సోన్తరాదన్తరంప్రావిశత్" ఎన్ఱుమ్-"తత్సృష్ట్వా, తదేవానుప్రావిశత్, తదనుప్రవిశ్య, సచ్చత్యచ్చాభవత్" ఎన్ఱుమ్ సర్వానుప్రవేష్టావాకైయాలే యెన్ఱుమామ్. *3. (విష్ణుశ్శఙ్ఖచక్రగదాధరః) "ఏతస్మిన్నన్తరేవిష్ణు రుపయాతోమహాద్యుతిః। శఙ్ఖచక్రగదాపాణిః" ఎన్ఱు భాగప్రతిగ్రహార్థమాక త్తిరణ్డదేవర్కళ్ తిరళిలేవన్దవన్నానే యివనెన్ఱు ప్రతిసన్ధానమ్ పణ్ణుకిఱాణ్ ఋషి. *౪. (విష్ణుః) ఋషియేయల్ల, "సాతమ్ సమాసాద్యవిశద్ధసత్త్వామనస్వినీ" ఎన్ఱతాఱై వైఫ్వోలే రామసన్నిధియిలే * మయర్వఱమతి నలమ్పెఱ్ఱ ఒరుపాకిసాక్షాత్కరిత్తు ఇవళున్దానుమ్, "తత్రత్వమ్మానుషోభూత్వా ప్రవృద్ధంలోకకణ్టకమ్,...సమరేజహిరావణమ్" ఎన్ఱు దేవర్కళపేక్షిత్తవర్ తామే యివరెన్గిఱాళ్.

ఇప్పడియే పరవస్తుతానాకిల్ మనుష్యత్వమేఱిట్టుక్కొళ్ళుకై క్కాడియెన్నెన్నిల్; *౧. (సత్యపరాక్రమః) సత్యవాక్యరాకైయాలే యెన్గిఱతు. *౨. (సత్యపరాక్రమః) "క్రముపదవిక్షేపే" యిత్తే. పదవిక్షేపమాకిఱతు-పదప్రయోజనమ్ పదవాక్యరూపమాయిత్తే వచనవ్యక్తియిరుప్పతు, ఇత్తాల్ దేవర్కళాల్ పడాతపడి అడియిలేవరజ్కొడుత్తపడియాలే తామానతన్నైయిల్ కొల్లవొణ్ణాతెన్ఱు సత్యవచనమ్పణ్ణినత్తుక్కాక ఇప్పడిప్పుకొణ్డారెన్నై. వేషమ్మాఱాడినాల్ వీర్యశౌర్యాదికళుమ్ మాఱాడుమోవెన్నిల్, *3. (సత్యపరాక్రమః) "సత్యకామస్సత్యసఙ్కల్పః" ఎన్ఱుమ్ "తస్యమేసత్యాఃకామాః" ఎన్ఱుమ్ "స్వాభా

వికీజ్ఞానబలక్రియాచ" ఎన్నుమ్ విగ్రహత్తుక్కు ఆతినాలుమ్ పరాక్రమాదిగుణఙ్గళ్ సదైకరూపమా యిరుక్కుమెన్నుమామ్. *౪. (సత్యపరాక్రమః) ఒరుపడిప్పట్ట పరాక్రమముణ్డు. పరరై ఆక్రమిక్కై-శత్రుక్కళైప్పరిభవిక్కై, అత్తైయుడైయరాయిరుప్పర్.

ఇప్పడి పరిభవమ్ పణ్ణిన్ఱు త్తనియేనిన్నోవెన్నిల్, *౧. (సర్వైః పరివృతో దేవైః) అవనాలేశెఱుప్పుణ్డ దేవర్కళ్ళైయక్కూడినార్కళ్. *౨ (సర్వైర్దేవైః) పూర్వదేవర్కళాన అసురర్కళోడు అన్యదేవర్కళోడు వాశియఱక్కూడినార్కళ్. *3. (సర్వైర్దేవైః) దేవదానవ యక్షగన్ధర్వ కిన్నరకింపురుష ప్రభృతిసమస్తదేవజాతియుమ్ శూఴ్న్దతు. *౪. (సర్వైః పరివృతః) ముప్పత్తుమున్ఱుకోటిదేవర్కళిలొరువర్ కుఱైన్దారిల్లై. (దేవైః) "దివుక్రీడావిజిగీషా వ్యవహారద్యుతిస్తుతిగతిషు" ఎన్గిఱ్ఱత్తైయుణ్డితే ధాత్వర్థమ్, ముతల్ క్రీడైయిలేయాయ్, *౫. "క్రీడన్తో నన్దనవనే రౌద్రేణకిలహింసితాః" ఎన్ఱు రావణనాలే నలివుపట్టుక్రీడిక్కప్పెఱాతేయిరున్దార్కళ్, ఇప్పోతు యుద్ధక్రీడైపణ్ణుమ్పడి పెరుమాళై ప్పెఱ్ఱినార్కళ్. *౬ (దేవైః) "రాక్షసైర్నిర్జితా దేవాః" ఎన్ఱుమున్బుతోఱ్ఱుక్కిడన్దవర్కళ్ ఇప్పోతు ఇవనై వెల్లువతాక ప్పెరుమాళైయణ్డైకొణ్డార్కళ్. *౭ (దేవైః) "స్వయంజల్పతే"ఎన్ఱు భయప్పట్టు వాయ్తిఱక్కప్పెఱ్ఱాతేయిరున్దవర్కళ్ ఇన్ఱుపెరుమాళై అవష్టంభిత్తుప్పౌశలిలే పుక్కువీరవాదముమ్ పరోపాలంభముమ్ పణ్ణుమ్పడియానార్కళ్. *౮. (దేవైః) రావణన్కైయిలేతోఱ్ఱు తేజోహీనరాయిరున్దవర్కళ్ ఇన్ఱు రావణనైక్కొన్ఱు పుకఴ్పడైక్కుమ్పడివన్దార్కళ్. *౯. (దేవైః) మున్బురావణనైప్పుకఴ్త్తోడఙ్గి "వీణాంసంహారనారద స్తుతికథాలాపైరలం తుంబురో" ఎన్ఱు అతుతనక్కుమిడప్పెఱాతే తిరిన్దవర్కళ్ కలక్కమఱ్ఱు "భవాన్నారాయణో దేవః" ఎన్బతు, "పుష్కరాక్ష మహాబాహో" ఎన్బతు, "సీతాలక్ష్మీర్భవాన్విష్ణుః" ఎన్బతాయ్ స్తోత్రమ్పణ్ణుమ్పడియానార్కళ్. *౧౦. (దేవైః)

“చారణాశ్చ దిశోగతాః” ఎన్నుమ్బడి వాశలిలేకిట్టుణ్డుకిడప్పారుమ్ దిగన్తఙ్గళిలే ఓడిప్పోయ్ ఒళిత్తుక్కిడప్పారుమానవర్కళ్ “అద్యాపై నిర్భయాలఙ్కాం ప్రవిష్టాస్సూర్యరశ్మయః” ఎన్నుమ్బడి స్వైరగతికళాయ్ త్తిరియత్తొడఙ్గినార్కళ్.

ఇప్పడి భీతరాయ్ త్తిరిన్దవర్కళ్ ఇప్పోతు రావణసైన్యఙ్గళ్లవన్దపడిఎన్నెన్నిల్, *౧. (వానరత్వముపాగతైః) అవర్కళుమ్ శాఖామృగఙ్గళాయ్ మఱైన్దు వన్దార్కళ్. * ౨. (వానరత్వముపాగతైః) అవన్నరరూపియానవాఱే ఇవర్కళ్ వానరరూపియానార్కళ్. “హీనాన్నవస్త్రవేషస్స్యాత్సర్వదాగురుసన్నిధౌ” ఎన్ఱు స్వామిసన్నిధియిల్ ఒరుమ్బడిత్తాఴనిక్కవేణుమిఱే *౩. (వానరత్వముపాగతైః) ఎన్ఱు ఉపలక్షణమాయ్ ఋక్షగోపుచ్ఛవానరఙ్గళాయ్ ప్పిఱన్దార్కళ్. *౪.(వానరత్వముపాగతైః) పిన్నైయుమిరణ్డు జాతియుముణ్డాయిరుక్క వానరవిశేషత్తై చ్చొల్లువానెన్నెన్నిల్, వానరఙ్గళాలే లఙ్కైయఴియక్కడవతెన్ఱ నన్దికేశ్వరశాపమ్ ఫలిత్తమైతోన్ఱుకైక్కాక. “వానరత్వమాగతైః” ఎన్నాతే “ఉపాగతైః” ఎన్బానెన్నెన్నిల్, “విజ్ఞానభ్రంశమాప్నోతి” ఎన్ఱు పూర్వజన్మవాసనైయై మఱన్దు వెఱుమ్ వానరమాకైయన్ఱిక్కే దేవతానుగుణ జ్ఞానశక్త్యాదికళై విడాతే కార్యప్పట్టాఙ్గాలే వానరవేషమాత్రత్తై ఏఱిట్టుక్కొణ్డార్కళెన్ఱు తోన్ఱుకైక్కాక, * ౫. (వానరత్వముపాగతైః) “సుగ్రీవంశరణంగతః” ఎన్ఱు పెరుమాళ్ శరణమ్ పుకుమ్బోతు అతిన్ వాశియఱియుమ్ జాతియిలే యాకవేణుమిఱే. “సముద్రంరాఘవో రాజాశరణంగన్తుమర్హసి” ఎన్ఱుమ్ “అఞ్జలింప్రాఙ్ముఖఃకృత్వా ప్రతిశిశ్యేమహోదధేః” ఎన్ఱుమ్ సముద్రత్తై శరణమ్ పుక్కవిడత్తిల్ అతువాశియఱియామైయాలే ఫలిత్తతిల్లైయిఱే. * ౬. (వానరత్వముపాగతైః) కర్తరినిష్ఠైయాయ్ కర్మనిబన్ధనమాయ్ అవశసూాకవన్ఱిక్కే వరాఽవిరోధమాక స్వబుద్ధ్యధీన స్వీకారత్తై చ్చొల్లుకిఱతు.

ఇద్దేవర్కళాల్ పెరుమాళ్ కైజ్గావ్నిల్, * ౧. (పరివృతః)నమక్కాక క్కడవ్ద దేశత్తిలే ఎழுన్దరుళిగార్, విరోధిబహుళమాయిరుక్క ఎన్పుకుకిఅతో వెన్ను పరివారఙ్గళాలే శూழ్న్దిరుక్కప్పట్టార్. * ౨. (పరివృతః) పరితోవృతః ఎన్ను ఒరుపార్శ్వేణామ్ వెళియానాల్ అవ్విడత్తిలే రాక్షసర్ పుకురువర్కళెన్ను శ్రీనీలరుమ్ పరిఘరుమ్ కిழక్కుమ్, హనూమత్ప్రభృతికళ్ తెఱ్కుమ్, జాంబవత్ప్రభృతికళ్ మేఱ్కుమ్, గజగవయాదికళ్ వడక్కుమాకచ్చూழవిడనోక్కుమ్పడియానార్. * 3. (వానరైః పరివృతః) "శాఖామృగా రావణసాయకార్తాజగ్ముశ్శరణ్యం శరణం స్మ రామమ్" ఎన్ను గోప్తృత్వవరణమ్ పణ్ణప్పట్టాన్. *౪. (దేవైః పరివృతః త్వాంహతవాన్") ఎన్ఱాయ్, "రావణస్యవధార్థిభిః, అర్థితః" ఎన్నిఅపడియే దేవర్కళాలే అపేక్షిక్కప్పట్టుకొణ్డు ఉన్నైక్కొణ్డారెన్నుమామ్ *౫. (దేవైః పరివృతోహతవాన్). ఎన్ను భాగప్రతిగ్రహసమాజత్తిల్ అపేక్షిత్తవళవన్ఱిక్కే కార్యకాలత్తిలే మఱక్కుఱ్ఱుమెన్ను దేవర్కళ్ తాఙ్గ పూశలిలే పెరుమాళరుకేనిన్ను*వైత్తనాళ్ ఎరై ఎల్లైకులుకిన్ఱు, బ్రహ్మాస్త్రన్నోడు త్తరుళిరెన్ను అపేక్షిక్కక్కొణ్డారెన్నుమామ్ * ౬. (వానరత్వముపాగతైః దేవైః పరివృతః) శిషద్రృష్టికళుడైయ కణ్పడలాకాతెన్ను తాఙ్గళుమ్మతైన్దు పెరుమాళై యుమ్మత్తెత్తార్క శెన్నుమామ్.

ఇప్పడి పరివారమనితరు న్తాముమ్ పిఱన్దతెఙ్గేయెన్నిల్, *మనితర్కాయ్ నాట్టినలియు మరక్కరై నాడిత్తడిన్దిడుకైక్కాక వెన్ఱిఅతు. *౧. (సర్వలోకేశ్వర స్సాక్షాల్లోకానాం హితకామ్యయా)ఇత్తైయుడైయారాకైయాలుమ్ ఉడైమైయై ఇవన్నలిన్దపడియాలుమ్ లోకహితమాకక్కొణ్డార్. * ౨. (సర్వలోకేశ్వరః) "పతింవిశ్వస్య" ఎన్నుమ్ "సర్వస్యవశీ సర్వస్యేశానః" ఎన్నుమ్ "పాఴిలేழులకుక్కుతల్వ పూణ్డ" ఎన్నుమ్గ్లుకిఅపడియే ఒరు ఊరుకన్ను, ఒరు కురుచ్చికన్ను,

ఒరునాట్టుక్కుట్టి, ఒరుమణ్డలత్తుక్కట్టు, బ్రహ్మాణ్డపర్యన్త జగజ్జన్మాదికారణమానవర్. * 3. (సర్వాలోకేశ్వరః) చతుస్సముద్ర ముద్రితమాన భూమణ్డలమాత్రత్తుక్కుట్టియిలే "భూభుజావస్సువ ర్మహాజనా స్తపస్సత్యమ్" ఎన్గిఱలోకజ్గళోడు 'హిరణ్మయేపరేలోకే' ఎన్గిఱలోకత్తోడు వాశియఱ * ఎల్లావులకుముడైయ వెమ్బెరుమాన్ ఎన్గిఱతు. "వేదాపహార గురుపాతక దైత్య పీడాద్యాపద్వి మోచన మహిష్ఠఫల ప్రదానైః" ఎన్ఱు బ్రహ్మాదికళైప్పోలే ఒరువన్ కాలిలే కునిన్దు అవనాపత్తుక్కళై ప్పోక్కి అవనభీష్టజ్గళై క్కొడుక్కవన్ద పదమోవెన్నిల్, *4 (సాక్షాత్ సర్వాలోకేశ్వరః) "స ఈశోస్య జగతో నిత్యమేవ నాన్యో హేతు ర్విద్యతే ఈశనాయ" ఎన్ఱుమ్ "స్వాభావికానవధికాతిశయేశితృత్వమ్" ఎన్ఱుమ్ ఒరుకరణజన్యమన్ఱిక్కే అవ్యవహితమాక స్వతస్సిద్ధమాన సర్వాధిపత్యముడైయవన్. * 5 (సాక్షాత్ సర్వాలోకేశ్వరః) ఒరువన్ కాణిప్పట్రిలే పలర్ కుడియేఱి యకమెడుత్తిరున్దు ఇన్నానకమెన్ఱు ఆణ్డుపోన్దార్కళే యాకిలుమ్ స్వామ్యమ్ కాణిక్కారననాయిరుక్కుమాప్పోలే అవ్వవలోకజ్గళై ఇన్ద్రాదికళాణ్డుపోన్దార్కళే యాకిలుమ్ అవ్యవహితమాన స్వతస్స్వామ్య మెమ్బెరుమానుక్కాయిరుక్కై. *6 (సర్వాలోకేశ్వర స్సాక్షాత్) తన్నుడైయ ఈశ్వరభావత్తిలేనిన్ఱు "నసన్దృశేతిష్ఠతి రూపమస్యనచక్షుషాపశ్యతికశ్చనైనమ్" ఎన్ఱుమ్ "కట్కిలి" ఎన్ఱుమ్ ఒరువరుక్కుమ్ తోన్ఱాతపడి నిఱ్కైయన్ఱిక్కే "నన్దామిపశ్యన్నపి దర్శనేన" ఎన్ఱుమ్ "సోమమివోద్యన్తం దృష్ట్వావైధర్మచారిణః" ఎన్ఱుమ్ "రాఘవశ్చమయాదృష్టః" ఎన్ఱుమ్ రాజాక్కళోడు, ఋషికళోడు రాక్షసికళోడు వాశియఱ కణ్డుకొణ్డాలామ్బడి నిన్ఱనుమామ్. అన్ఱియిలే, 'సాక్షాత్' ఎన్ఱు "సాక్షాత్ భూత్వాహతవాన్" ఎన్ఱు అన్తర్యామిపోలే కణ్ణుక్కుత్తోన్ఱాతపడి నిఱ్కైయన్ఱిక్కే భౌమరోడు దివ్యరోడు వాశియఱ ¶ కాట్చి కణ్డునిన్ఱు, "నాదదానంశరాన్ ఘోరాన్‌నము

¶ కాట్చి - ఆశ్చర్యము

ఞ్చ స్త్రంశరోత్తమాన్” ఎన్ఱు తొడుత్తతుమ్ విట్టతుమ్ తెరియాతే ఒర మ్బిలే పలవమ్బుకళ్ పుఱప్పట్టాప్పోలే వళైన్దవిల్లుమ్ ధారాళమాన అమ్బుమిరుక్కుమ్బడి యెన్నెన్ఱు కైవారజ్ఞ్కళ్ళుమ్బడియాక ప్రత్యక్షరాయేకొణ్డారెన్ఱుమామ్.

ఇప్పడి సర్వలోకజ్ఞళుక్కుమ్ రక్షకనానాల్, “సరాక్షసపరీవారం హతవాంస్త్వామ్” ఎన్ఱు ఒరుజాతియాక నిర్వాహకనోడే కిళ్గైడుక్కప్పెఱుమోవెన్నిల్, *౧. (లోకానాంహితకామ్యయా) స్వార్థమాకనలిన్దవనల్లన్, పరహితమాక చ్చెయ్తానత్తనై. “పరిత్రాణాయసాధూనాం వినాశాయ చ దుష్కృతామ్” ఎన్ఱు పయిర్ శెయ్వానొరుత్తన్ కళై పఱిక్కుమాప్పోలే శిష్టపరిపాలనార్థ మశిష్టనిగ్రహమ్ పణ్ణుకై ప్రాప్తమిఱే. * ౨. (సర్వలోకేశ్వరః, లోకానాంహితకామ్యయా, త్వాంహతవాన్) * ఎల్లావులకుముడైయ వెమ్బెరుమానాయిరున్దవర్ “ప్రవృద్ధం లోకకణ్టకమ్” ఎన్ఱు అవరుడైయ నాట్టైనలియుమరక్కనాయిరున్దాయ్ నీ; ఆకైయాలే పొడిత్తారత్తనై యెన్ఱుమామ్. *౩. (సర్వలోకేశ్వరః) ఈశ్వరత్వమావతు - “ఈశతే దేవఏకః” ఎన్ఱుమ్ శాస్తా రాజా దురాత్మనామ్” ఎన్ఱుమ్ “శాస్తా విష్ణు రశేషస్య” ఎన్ఱుమ్ నియన్తృత్వమిఱే, అన్దస్వాభావిక నియన్తృత్వమ్ నిలైనిఱ్కక్కాక చ్చెయ్తారెన్ఱుమామ్. * ౪. (సర్వలోకేశ్వరః హితకామ్యయా) “రాజానం సర్వభూతానామ్” ఎన్ఱుమ్ “రాజాత్వశాసనాత్పాపం తదవాప్నోతి కిల్బిషమ్” ఎన్ఱుమ్ “రాజా దణ్డ్యాంశ్చైవాప్యదణ్డయన్। అయశో మహదాప్నోతి నిరయఞ్చైవగచ్ఛతి” ఎన్ఱుఞ్జొల్లుగిఱ ఞ్జెయ్తవర్కళై దణ్డియాతపోతు పాపమ్వరుమ్, అతువారామైక్కు స్వహితత్తుక్కాక చ్చెయ్తారెన్నాకవుమామ్. *౫. (సర్వలోకేశ్వరః లోకానాం హితకామ్యయా) ఎన్ఱు తమక్కురక్షణీయమాన లోకత్తిలుళ్ళార్ “పరిపాలయనోరాజన్ వధ్యమానాన్నిశాచరైః” ఎన్ఱుమ్ “రాక్షసైర్వధ్యమానానాం బహూనాం బహుధావనే” ఎన్ఱుమ్ ముఱై

పట్టవర్కళుక్కైయ రక్షణార్థమాకవు మెన్నాకవుమామ్. * ౬. (సర్వ లోకేశ్వరః తవహితకామ్యయా త్వాం హతవాన్) ఎన్నాయ్, “ దేవానాన్దానవానాఞ్చ సామాన్యమధిదైవతమ్ ” ఎన్నుమ్ “పొతునిన్ఱపొన్నఙ్కళల్” ఎన్నుమ్ అనుకూలరోడు ప్రతికూలరోడు వాశియఱ “స్వతస్సర్వేహ్యాత్మానః ” ఎన్ను సంబన్ధవిశిష్టమాకైయాలే రక్షిక్క వేణుమెన్ను “ రాజభిర్ధృతదణ్డాస్తు కృత్వాపాపానిమానవాః । నిర్మలాస్స్వర్గమాయాన్తి ” ఎన్ను ఉన్నై దణ్డిత్తు శుభనాక్కి ఉన్నై ఎక్కైక్కొళ్ళుకైక్కుచ్చెయ్తారాకవుమామ్. * ౭. (హితకామ్యయా) అవర్కళుడైయ నన్మైక్కుఱుప్పాకవేణుమెన్ను. * ౮. (లోకానాం హితకామ్యయా) “ జగతాముపకారాయ ” ఎన్నుమ్ “ సకలమేతత్ సంశ్రితార్థంచకర్థ ” ఎన్నుమ్ “ ఉయిరళిప్పాన్ ” ఎన్నుమ్ ఇవరుడైయ వ్యాపారమాకిల్ పరార్థమాయిఱే యిరుప్పతు.

ఇప్పడి పరార్థమాకచ్చెయ్తహితన్దానేతెన్నిల్; * ౧. (సరాక్ష సపరీవారంహతవాంస్త్వామ్) ఎన్ను బాధకనాన వున్నైయుమ్ ఉనక్కుత్తుణైయాన పరికరత్తైయుఙ్కొన్నార్. * ౨ (సరాక్షస పరీవారమ్, “పొల్లావరక్కనైక్కిళ్ళిక్కళైన్దానై ”ఎన్గిఱపడియే నిదానజ్ఞానభిషక్కు దోషముళ్ళ విడత్తిలే § కుట్టమిట్టు చికిత్సిక్కుమాపోలే నల్లవరక్కరిరుక్క దుష్టరాక్షసరైయే నలిన్దార్. * ౩. (సరాక్షస పరీవారమ్) తనిత్తాలిత్తన్నై బాధకనాకానిఱే. ఇప్పడి కఱుత్తుణైయాక్కి యిఱే ఇప్పడి వైవిక్షిక్కిఱతు. * ౪. (సరాక్షసపరీవారమ్) బాధకనానవన్ను జూట్టాయ్ బాధ్యనానవన్ను జూట్టాయిఱ్ఱు. * ౫. (సరాక్షస పరీవారమ్) “ సర్వజాతిరియంక్రూరా ” ఎన్నుమ్ “అలమ్మావెరుట్టాకొన్ను తిరియు మరక్కరైక్కులమ్మాఱ్ఱపడుత్తు ” ఎన్నుమ్ స్వతఃప్రయుక్త బాధకజాతియాకైయాలే నిరవశేషమాక్కినార్. (సరాక్షసపరీవారమ్) ఇవన్ పట్టానెన్నాల్కొన్నారెన్ను అడిప్పఱైకొట్టి ముఴక్కిప్పిన్బోరుత్తన్ పుఱ

§ కుట్టమ్ - ఒకమందు.

ప్పడామే ‘‘అశురరక్కైక్కిఱ్ఱజ్జిరున్దు కిళఱామే...కరువఱ్ఱిత్త’’ ఎన్ఱుమ్ అసురర్ కళై యఱముడిత్తపడి.

ఇప్పడి పరికరత్తాళవిలే విట్టారో వెన్నిల్, *౧ (త్వామ్) ఇతుక్కు ల్లాత్తుక్కుమ్ అధిష్ఠాతావాయ్ ఇన్నపడినలియుమ్బో శెన్ఱు వక్కైయిట్టుక్కొ ఢుత్తు పక్కైత్తేడనాయిరుక్కిఱవన్నైన్. * ౨. (త్వామ్) ‘‘ఆన తాయున మాయాన్తంహన్యా దేవావిచారయన్’’ ఎన్ఱు దారాపహా రమ్పణ్ణి వధ్యనానవన్నైన్. *3. (త్వామ్) దారమాత్రమన్ఱిక్కే రాజ దారమాయ్ రాజద్రోహియానవన్నైన్ *౪. (త్వామ్) తమ్ముళవన్ఱియిలే అనరణ్యవధత్తాలే కులవిరోధియానవన్నైన్. *౫ (త్వామ్) అనుజభార్యా పహారమ్పణ్ణిన వాలిపట్టపడికణ్డుమ్ అగ్రజభార్యాపహారమ్పణ్ణి విడాతేయి రున్దవన్నైన్. *౬ (త్వామ్) ‘‘విభీషణస్తుధర్మాత్మా’’ ఎన్ఱు పరమధార్మిక నానవిభీషణన్ హితఙ్జొన్నాల్, ‘‘ పృచ్ఛబాలమపి బుద్ధిశాలినమ్ ’’ ఎన్ఱుమ్ ‘‘యదస్యకథనాయాసైర్యోజితోసిమయాగురో। తత్ క్షమ్యతామ్’’ ఎన్ఱుమ్ ‘‘ ఎన్నైత్తీమనఙ్గెడుత్తాయునక్కెన్ శెయ్కేన్ ’’ ఎన్ఱుమ్ ‘‘అటియేన్తనవటివిత్తవత్తానీశెయ్త’’ ఎన్ఱుమ్ప్రత్యక్షత్తిల్ గు రుస్తోత్రముమ్ శరీరార్థప్రాణాదినివేదనముమ్పణ్ణ ప్రాప్తమాయిరుక్క, ‘‘అబ్రవీత్పరుషంవాక్యమ్’’ఎన్ఱుమ్ ‘‘త్వాన్తుధిక్కులపాంసనమ్’’ఎన్ఱుమ్ ‘‘దాసవచ్చావమానితః’’ ఎన్ఱుమ్ పరిభవపరమ్పరైకళై ప్పణ్ణి గురుద్రో హియాయ్ బన్ధు పరిత్యాగమ్పణ్ణినవన్నైన్. *౭. (త్వామ్) ఇన్ద్రాదిశ ఙ్కర పర్యన్తమాన దేవతైకళై చ్చిఱైవైత్తుమ్ అఱ్ఱిత్తుమ్ ఉఱైత్తుమ్ దేవతాద్రోహమ్పణ్ణి ఫలభాక్కానవన్నైన్. *౮. (త్వామ్) మరుత్తాది కళుడైయ యాగభఙ్గమ్పణ్ణినవన్నైన్. *౯. (త్వామ్) యజ్ఞశత్రువె న్ఱు ఇతు విరుతువేశాయ్ ‘‘ఫలమస్యాప్యధర్మస్య క్షిప్రమేవప్రపత్స్యసే’’ ఎన్ఱు అధర్మమ్ పీడరియప్పిడిత్తుక్కొణ్డు నిఱ్కిఱవన్నైన్.*౧౦. (త్వామ్) మారీచమాల్యవత్ కుమ్భకర్ణవిభీషణాది బన్ధువాక్యఙ్గళై క్కేళాతే విప

రీతమేశెయ్తవనై ౨. * ౧౧. (శ్యామ్) దేవత్రాత్ర ప్రపణ్ణుకిత్తే నెన్ఱు ఉకాతలైయై యఱుక్కైక్కాక వత్థియిట్టుక్కొణ్డు త్తవనై ౨.

ఇవనై చ్చెయ్తతెన్నెన్నిల్, *౧. (హతవాః) ఉనోట్టమాకక్కొణ్ణువిట్టార్ *౨ (హతవాః) "యాదృశం కురుతేకర్మ తాదృశంఫలమశ్నుతే" ఎన్ఱు యథోపాసనంఫలమాయ్ పిఱరై హింసిత్తాల్పోలే తానుమ్ హింసితనానాన్. * 3. (హతవాః) స్వర్గారోహణసాధనమాన యుద్ధయజ్ఞత్తిలే పశ్వాలంబనమ్పణ్ణినార్. * ౪. (హతవాః) "హనహింసాగత్యోః" ఇతే అన్తభాణవేణిచ్చాయ్ స్వర్గనరకఙ్గళై గమిప్పిత్తారెన్ఱాకవుమామ్

ఇప్పడి విరోధమైపోక్క చ్చెయ్త తెన్నెన్నిల్,*౧.(మహాద్యుతిః) వడివిల్ పుకరిలే తోన్ఱైక్కొణ్డ్ఱలామ్బడి యిరున్దార్. *౨.(మహాద్యుతిః) నడువుణ్డాన రాజ్యభ్రంశ వనవాసాదికళాల్ పిఱన్ద || శెఱుప్పుత్తీర్న్దు ఇప్పోతు లోకకణ్టకనాన నీపట్టవాత్తే పెరియతేజస్వియాయిరున్దార్. *3. (మహాద్యుతిః) "అభిషిచ్యచలఙ్కాయాం రాక్షసేన్ద్రంవిభీషణమ్। కృతకృత్యస్తదా రామః" ఎన్ఱు ఆశ్రితకార్యఙ్గెయ్య ప్పెఱుకైయాల్ వన్దదీప్తియాకవుమామ్. *౪. (హతవాన్మహాద్యుతిః) రావణనైక్కొన్ఱ తుఅయుధత్తైయిట్టిరున్దోమ్,అజ్జనన్ఱియిలే "నిర్దహేదపికాకుత్స్థః క్రుద్ధస్తీవ్రేణచక్షుషా" ఎన్ఱు ప్రతాపత్తైయిట్టు చ్చుట్టువిట్టారత్తనై యాయిరున్దతు *౫ (మహాద్యుతిః) "తమేవభాన్తమనుభాతి సర్వన్తస్యభాసాసర్వమిదంవిభాతి" ఎన్ఱు నీ పుకర్కొళ్ళుకైక్కుప్పుళ్ళిన క్షుద్రదేవతైకళైయ కరిక్కొళ్ళియామ్బడి నిరవధిక తేజోరూపరానవర్ *౬. (మహాద్యుతిః) "భారూపః" ఎన్ఱుమ్ "తేజసాం రాశిమూర్జితమ్" ఎన్ఱుమ్ "ఒణ్ శుడరక్కాశ్త్రై" ఎన్ఱుమ్ తేజఃపదార్థఙ్గళైయ త్తిరళప్పిడిత్తు ఓరాక్కైయిట్టాప్పోలే ఇరున్దార్.

|| శెఱుప్పు - కష్టము.

(ఏషత్వాంహతవా఩) "వినాశస్తవరామేణ సంయుగేనోపపద్యతే" ఎన్ఱు మూలియాన అనుమానత్తైయిట్టు మూలమాన ప్రత్యక్షత్తై ఛాదిక్క పోణ్ణాతాయిరున్దతు. మనుష్యరానవివరో నాశసనానవున్ఱైకొణ్డార్. (మహాయోగీత్వాంహతవా఩) శౌర్యవీర్యధైర్యస్థైర్యచాతుర్య మాధుర్యాది సమస్తకల్యాణగుణఙ్గళై యుడైయవివర్, "అమర్యాదః క్షుద్రశ్చల మతిరసూయా ప్రసవభూః కృతఘ్నో దుర్మానీ స్మరపరవశో వఞ్చనపరః । నృశంసః పాపిష్ఠః" ఎన్ఱు శొల్లుకిఱ సమస్తహేయగుణ పూర్ణనానవున్ఱైకొణ్డార్. (పరమాత్మా త్వాంహతవా఩) ఎల్లార్కుమ్ నియామకరాయిరుక్కుమవర్ ఎల్లార్కుజ్కోయ్ నియామ్యనాన వున్ఱైకొణ్డార్ (మహతః పరమస్త్వాంహతవా఩) మహదాద్యచిద్విలక్షణరానవర్ అతిత్ సంస్పృష్టనానవున్ఱైకొణ్డార్. (హతవా఩ సనాతనః త్వామ్) ఎప్పోతుముళరాయిరుక్కుమవర్ కాలైకదేశవర్తియాన వున్ఱైకొణ్డార్. (అనాదిమధ్యనిధనస్త్వాంహతవా఩) ముతలుమ్ నడువుమ్ముడివు మిల్లాతవివర్ జన్మముమ్ ఆయురవధియుముడైయ వున్ఱైకొణ్డార్.(మహా఩ త్వాంహతవా఩)మహానానవివర్ "ఏషోఽణురాత్మా" ఎన్గిఱవున్ఱై శరీరవియుక్తనామ్పడి నణ్ణినార్. (తమసఃపరమః త్వాంహతవా఩) అప్రాకృతరాయిరుక్కుమవివర్. ప్రాకృతనాన వున్ఱైకొణ్డార్. (ధాతా త్వాం హతవా఩) జగద్ధారకరాయిరుక్కుమవివర్ ధార్యజ్గళిలేకదేశనానవున్ఱైకొణ్డార్. (శఙ్ఖచక్రగదాధరః త్వాంహతవా఩)దివ్యాయుధధరరానవివర్ క్షుద్రాయుధధరనానవున్ఱైకొణ్డార్. (శ్రీవత్సవక్షాః త్వాం హతవా఩) పరత్వచిహ్నఙ్గళైయుడైయవర్ అపరత్వ చిహ్నఙ్గళైయుడైయ వున్ఱైకొణ్డార్ (నిత్యశ్రీః త్వాంహతవా఩) నిత్యానపాయినియాన శ్రీయైయుడైయవర్ ఆగమాపాయినియాన శ్రీయైయుడైయ వున్ఱైకొణ్డార్. (అజేయస్త్వాంహతవా఩)అపరాజితరానవర్ త఩ పక్కల్ పరాజయమేయానవున్ఱైకొణ్డార్. (శాశ్వతస్త్వాంహతవా఩) పోతుశెయ్యాతవర్ పోతు

శెయ్‌కిఱవన్నైక్కొణ్డార్. (ధ్రువస్త్వంహతవాన్) స్థిరస్వభావరాయిరుక్కిఱవర్ అస్థిరనానవన్నైక్కొణ్డార్. (మానుషంవపురాస్థాయత్వంహతవాన్)మానుష్యముడైయవర్ మానుష్యమిల్లాతవన్నైక్కొణ్డార్. (విష్ణుస్త్వంహతవాన్) వ్యాపకరానవర్ వ్యాప్త్యేకదేశహానవన్నైక్కొణ్డార్. (సత్యపరాక్రమస్త్వంహతవాన్) ఉణ్మైయాన వాక్యచేష్టైకళై యుడైయవర్ అసత్యవాక్య చేష్టనానవన్నైక్కొణ్డార్. (సర్వైః పరివృతో దేవైస్త్వంహతవాన్) విలక్షణరాలేసూఴప్పట్టవర్ హేయరాలే శూఴప్పట్ట వన్నైక్కొణ్డార్ (వానరత్వముపాగతైః పరివృతస్త్వంహతవాన్) రాక్షసనాయ్ ప్రబలనానవన్నై క్షుద్రమృగఙ్గళైక్కొణ్డుకొణ్డార్. (సర్వలోకేశ్వరస్త్వంహతవాన్) సర్వనిర్వాహకరాయిరుక్కిఱవర్ ఏకదేశనిర్వాహకనానవన్నైక్కొణ్డార్. (సాక్షాత్త్వం హతవాన్) నేరేతనక్కొరుకుఱ్ఱమ్ శెయ్యామైయాలే వాలియైమఱైన్దు నిన్ఱుకొన్ఱవర్, నీతిరక్కుక్షియత్తుక్కుక్కుఱ్ఱమ్ శెయ్‌తపడియాలే నేర్‌కొడునేరేనిన్ఱు ఉన్నైక్కొణ్డార్. (లోకానాంహితకామ్యయా త్వంహతవాన్) లోకహితత్తుక్కాక అహితనాన వన్నై కొణ్డార్. (మహాద్యుతిస్త్వం హతవాన్) పెరియ తేజస్సైయుడైయవర్ తేజోహీననాన వన్నైక్కొణ్డార్. ఎతిరియై ప్పెరుప్పిత్తు అవనైక్కొణ్ఱాలన్ఱో నాయకనుక్కు ప్పెరుమైయావతు, పెరుమాళ్ పెరుమైయుమ్ రావణనుడైయ అపకర్షముమ్ శొల్లప్పెఱుమోవెన్నిల్ , ఇవ్విడత్తిల్ నాయకనుడైయ ఉత్కర్షాపకర్షఙ్గళిల్ తాత్పర్యమిల్లై, „ మానుషాణామ విషయే చరతః కామరూపిణః । వినాశస్తవరామేణ సంయుగేనోపపద్యతే ” ఎన్ఱు పెరుమాళై చ్చిఱియరాకవుమ్ రావణనై ప్పెరియనాకవుమ్ భ్రమిత్తు ప్పెరుమాళాలివనుక్కు వధఙ్కూడాతెన్ఱు నినైత్తిరున్ద అప్సరైయుక్తికళాలే తెళిన్దు, పెరుమాళ్ పెరియర్, రావణన్ శిఱాభాసన్, ఎన్ఱఱుతియిడుకిఱాళ్ ఆకైయాల్ ఓ రనుపపత్తియుమిల్లై.

ఆక ఇచ్చతుశ్శ్లోకియాల్ శొల్లిత్తాయిఱ్ఱు, ఇవరుడైయ మున్ శెయ్వినై వెళిప్పట్టు “ సత్వమ్మానుష మాత్రేణ రామేణ యుధినిర్జితః। నవ్యపత్రపసే రాజన్ కిమిదం రాక్షసర్షభ ” ఎన్ఱు రావణనై ఉత్కర్షిత్తు ప్పెరుమాళై ఉపాలమ్భిత్తు సాపరాధై యానమన్దోదరి అనుతప్తైయాయ్ అవరుడైయస్వరూపరూపగుణవిభూతిచేష్టితఙ్గళై త్తెళిన్దుపేశి స్తోత్రముఖత్తాలే ప్రాయశ్చిత్తమ్పణ్ణి పూర్తైయాకిఱాళ్. ౧౪౪.

తాత్పర్యము.—సర్వలోకములనుజయించియు శ్రీరాములవారిబాణాగ్నిచేదగ్ధుఁడై రణరఙ్గమందు నేలఁబడియున్న తనభర్తయైన రావణుని, ఎదురుగవేంచేసియుండెడి పెరుమాళ్లను మందోదరిచూచి వీరుఇంద్రాదులలో నొకదేవతయోయని వితర్కించి వారందఱును రావణునిచేఁ బలుమారు పరాజితులై పరుగులెత్తినవారుగాన నీతనియందువారికింతయు అన్వయముండదనియు సర్వేశ్వరుఁడైన శ్రియఃపతిరావణవధకొఱకు దేవతలచేఁ బ్రార్థింపఁబడి బ్రహ్మచే నొసఁగబడినవరమునకు విరోధమురాకుండునటులను తనదివ్యస్వరూపమును తెలియకుండునటులను మనుష్యశరీరముతో నవతరించిరనియు తానునిష్కర్షఁజేసి రావణాదులకు నుపదేశించుచున్నదెట్లన్నను.- ఒక సామాన్యమనుజులని తలఁచునటులయుండి ఖరాదులనుసంహరించి ధర్మసంస్థాపనఁజేసి ఋషులకు ధర్మమును సుగ్రీవునికి కామమును జటాయువుకు మోక్షము నిచ్చిమిగిలిన *కైవల్యమును నాశాసంగిన సర్వశక్తులైన వీరు సమస్తకల్యాణగుణ పూర్ణులును జగద్రక్షణయందు నుత్సాహముగలవారై దానికిఁబాయములను విచారించి వలసిన సహాయమును కూర్చుకొని సర్వశ్రేష్ఠమైన యుక్తికుశలులై, సర్వాన్తర్యామియై, సత్యసఙ్కల్పులును అప్రాకృతదివ్యమఙ్గళ విగ్రహయుక్తులును ఈగుణముల నన్నియు సహజముగాగలవారును, ఆదిమధ్యాన్తరహితులును, పృథివ్యాదులకంటెను గొప్పదైన మహత్తత్వమునకంటెను గొప్పవారును, మహత్తత్వమునకును గొప్పదైన అవ్యక్తమునకంటెను గొప్పవారును, సర్వమునకు ధారకులును ధార్యులును సకలఫలప్రదులును సర్వపోషకులును, ఆశ్రితసంరక్షణార్థముగ నెల్లపుడును శఙ్ఖచక్రాది పఞ్చాయుధోపేతులును, చేతనదోషములగుపడకుండునటులఁజేసి వారినిఅఙ్గీకరించునటులపురుషకారంబొనర్చుచు ప్రాప్యభూతులై ఒకక్షణమైనను ఎడబాయకుండు శ్రీదేవియు,ఆమెకునావరణమై అచిత్తత్వాభిమానియైనశ్రీవత్సమనెడుమచ్చయు వక్షస్థలమునందుగలవారును, ఎల్లవారిని ఎల్లప్పుడును జయించువారును, సర్వాధికులును, స్థిరులుగాను నుండు సర్వేశ్వరులు సమస్తవస్తువులందును ప్రవేశించి వానియందు వ్యాపించియుండు వారే బ్రహ్మకునంతర్యామిగానుండి దేవతలచేఁ జావకుండునటుల రావణునికి వరమిచ్చినందునను దేవతలకు రావణవధజేయునటుల వరమిచ్చి యు

---

* కైవల్యము - (1) మోక్షవిశేషము (2) ఒంటరిగానుండుట

న్నందువలనను ఆరెండువరములును నెరవేర్చుటకై తనస్వరూపమును మార్చుకొని సమస్త కల్యాణగుణ పరిపూర్ణుడై అతిక్షుద్రమని రావణుఁడు త్రోసిపెట్టిన మనుష్యశరీరమును పరిగ్రహించి, నీచేత పరాజితులై తేజోవిహీనులైయుండి ఇప్పుడు వానరులుగాఁబుట్టి పెరుమాళ్లనుఁబట్టి తేజస్సునుఁబొంది యుద్ధము చేయనిచ్చయించి పెరుమాళ్లను స్తోత్రముఁ జేయుచుండెడు దేవతలచేత, పరివృతులై ఆశ్రితరక్షణమునకొఱకు రాజైయుండి అపరాధులను దండింపని యెడల తనకు సంభవించెడు పాపములు రాకుండునటులను పాపియైన నిన్ను దండించి నీపాపములను బోగొట్టి నీకు మేలు చేయుటకును, తమ తేజస్సు చేత నిన్ను సపరికరముగ సంహరించి మిక్కిలి శోభిల్లుచున్నారు

ఈ తాత్పర్యమునందు శ్లోకమూలశబ్దమునకు నానార్థములు ముగిసిన పిదప శ్లోకకాలమావేయఁబడెను

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ౧౧౬-వ సర్గము ౪౪ వ శ్లోకము.

పిరాట్టియుడైయ అభయప్రదాన శ్లోకమ్.

మూ.— పాపానాం వా శుభానాం వా వధార్హాణాం ప్లవఙ్గమ ।
కార్యం కరుణ మార్యేణ న కశ్చి న్నా పరాధ్యతి ॥ ౧౪౪.

అర్థము ప్లవఙ్గమ !— దుమికి వెళ్ళెడు హనుమంతుఁడా, పాపానాంవా- దోషులయెడలను, శుభానాంవా - పుణ్యుల యెడలను, వధార్హాణామ్ - చంపఁదగినవారి యెడలను, ఆర్యేణ-ఉత్తముని చేత, కరుణమ్-దయ, కార్యమ్- చేయఁదగినది, కశ్చిత్- ఒకఁడును, నాపరాధ్యతి - తప్పుచేయకున్నాఁడు (అనుట) న-లేదు

అవతారికై- రావణనుమ్పట్టు పెరుమాళుమ్ విజయికళానారెన్ఱు పెరియ ప్రియత్తైప్పిరాట్టిక్కు త్తిరువడివిణ్ణప్పఞ్జెయ్య, పిరాట్టియుమ్ ప్రీతిప్రకర్షత్తాలె విస్మల్ పారుమలాయ్ స్తబ్ధైయాయిరుక్క, ఇవనుమ్ వికల్ లుక్కు వెఱ్ఱాళ్ముమ్పాలే, "కిన్ను చిన్తయసే దేవి కింత్వమ్మాంనాభిభాషసే" ఎన్ఱు పెరియప్రియత్తై విణ్ణప్పఞ్జెయ్త వెనక్కు ఒరు మఱుమాఱ్ఱజ్ఞొల్లాతే దేవర్ ఎఴున్దరుళి యిరున్ద విరుప్పైన్న తానెన్ఱు తిరువడి విణ్ణప్పఞ్జెయ్య, పిరాట్టియుమ్ ఉనక్కు సదృశమాక త్తరలావతొన్ఱిల్లామైకాణ్ నాన్ పేశాతిరున్దతెన్న, ఇవను మివ్వాళవిలే నమ్మపేక్షితత్తై విణ్ణప్పఞ్జెయ్తు కొళ్ళోమెన్ఱుపార్త్తు, దేవరైచ్చూఴ్నుమ్ ముఴ్నుమ్ నలిన్ద

రాక్షసికళాకిఱార్ క్రూరైకళాయ్ తదనుగుణాను భావైకళాయిరున్దార్గళ్, రావణనుక్కు మున్నే శొల్లవేణ్డువతు ఇప్పెణ్బిళ్ళైకళైయాయిరున్దార్గళ్, అవనుమివర్గళోపాతి శేరనల్లన్, ఇవర్గళిప్పోతు పామ్బు పడమెడుత్తినాప్పోలే యిరుక్కిఱార్గళెన్ఱ్ తన్నైయాయిరున్దార్గళ్, ఇవర్గళ్ బహు ప్రకారమాక హింసిక్కప్పారానిన్ఱేన్, "ముష్టిభిః పాణిభిశ్చైవ" ఎన్ఱు కైయాలే కుత్తియుమ్ కాలాలేయుతైత్తుమ్ నఖఙ్గళాలే ఛేదిత్తుమ్ పఱ్కళాలే కడిత్తుమ్ తుణ్డిత్తుమ్ "ఛిన్నంభిన్నంశరైర్దగ్ధమ్" ఎన్ఱు పెరుమాళ్ తిరుచ్చరఙ్గళ్ శెయ్తతెల్లామ్ నానే పణ్ణప్పారానిన్ఱేన్, భగవదపచారికళైయుమ్ దణ్డిక్కుమ్ క్రమత్తిలే దణ్డిక్క ముయలానిన్ఱేన్, మున్బు పన్దపోతు ఇడమిల్లామల్ విట్టుప్పోనేనిత్తనై. ఇప్పోతు ఎనక్కు ఎల్లా ప్రత్యుపకారఙ్గళుమ్పణ్ణి యరుళినాకలామ్, ఇత్తనైయు న్తిరువుళ్ళమాక వేణుమెన్ఱేనెన్న, "పాపానాంవా" ఎన్ఱరుళి చ్చెయ్కిఱాళ్

(పాపానాంవా శుభానాంవా) ఇవర్కళ్ నీనినైత్తిరుక్కిఱ పడియే పాపైకళాకవుమామ్, నాన్నినైత్తిరుక్కిఱపడియే శుభైకళాకవుమామ్, అతుతానేయన్ఱే ఉద్దేశ్యమ్ "దోషోయద్యపితస్యస్యాత్" ఎన్నాప్పోలే. అఙ్గుక్కుడైయవనన్ఱో కుళిక్క ప్రాప్తియుడైయాన్, అవర్కళ్ పాపైకళాకిలన్ఱో నామ్ ముఖఙ్కొడుక్కవేణ్డువతు, శుభైకళాకిల్ ఉన్బాల్ వేణుమో? అవర్కళ్ పుణ్యఙ్గళైక్కొడుక్కుమే, కైముతలిల్లాతార్క్కన్ఱో నామ్ కైముతలాకవేణ్డువతెన్ఱాళ్. (వధార్హాణామ్) దణ్డ్యనై దణ్డిక్కవుమ అల్లాతారైత్తవిరవుమ్ శొల్లుకిఱ ధర్మశాస్త్రమ్ దేవరైత్తొట్టిక్కప్పెన్దు పుకక్కడవతో వెన్న, ఆరేనుమాక శరణాగతరై రక్షిక్కక్కడవతెన్గిఱ విశేషశాస్త్రమునైత్తొట్టిక్కప్పెన్దు పుకక్కడవతో వెన్గిఱాళ్. (ప్లవఙ్గమ) పిన్నైయుమవన్బుద్ధి తిరియవిడామైయాలే హరి హరి యెన్గిఱాళ్. "ప్లవఙ్గమ"

ఎన్ఱు నచ్చినత్తైనచ్చుమ్ జాతియానమై కణ్డోమెన్గిఱాళ్ వసిష్ఠప్రభృతికళ్ మన్త్రిక్కుమ్బడియాన ఇక్ష్వాకు వంశత్తిలే పిఱన్దాయల్లై, యోగికళాయ్ జనకకులత్తిలే పిఱన్దాయల్లై. కాట్టిలే పణ్ణైయోడే పణైత్తావిత్తిరికిఱ జాతియిలేయిఱే పిఱన్దతు, అజ్ఞనోత్తార్క్కు శరణాగతియోట్టై యతు తెరియాతెన్గిఱాళ్. "వానరోత్తమ" ఎన్ఱవళ్ తానేయిఱే "ప్లవఙ్గమ" ఎన్గిఱాళ్. రాజాక్కళుమాయ్ మూలైయడియే నడక్క పురియరుమాయిరుక్కిఱ పెరుమాళుమ్ ఎఙ్గళ్ మున్నిత్తనై కోపిత్తఱియార్. నీ వానరజాతియాయిరున్దు వైత్తు ఇఙ్గనే కోపిక్కక్కడవైయో? (కార్యంకరుణమార్యేణ) ఇవర్కళ్ పుణ్యపాపఙ్గడక్క ఇప్పో తోడుకిఱ దయనీయదశైయై ప్పారాయ్. ఉన్కైయిలే యకప్పట్టు నామెన్బడక్కడవోమెన్ఱు తియఙ్గుకిఱపడిపారాయ్ ఇవర్కళుక్కు ఒరురక్షకనిల్లైయే ఇప్పోతు; ఇవ్వళవిలే నామిరఙ్గవేణుజ్కాణ్. (ఆర్యేణ) ఇవైయెల్లామిప్పోతు నాన్ కఱ్పిక్కవేణ్డుమ్బడియానతే ఉనక్కు. (ఆర్యేణ) ఐన్ద్రివ్యాకరణపణ్డితనెన్గిఱతు పొయ్యో? అవైయెల్లాఙ్కఱ్ఱు క్కేట్టిరుక్కచ్చెయ్తేయుమిప్పోతు రామగోష్ఠియిల్ పరిచయమానపడి యాకాతే. అన్దగోష్ఠియిల్ పరిచయమ్ పణ్ణిక్కమిఱే! నీఇఙ్గనే శొల్లవల్లైయాయిఱ్ఱు; నాన్ పిఱన్దపన్ అగ్గోష్ఠి ఇఙ్గన్ని అత్తతాకాతెన్ఱు కరుత్తు (నకశ్చిన్నాపరాధ్యతి) సంసారత్తిల్ కుఱ్ఱమిల్లాతార్? తిరైనీక్కక్కడలాడప్పోమో? నమక్కుత్తిరైయనాకభాని త్తిరుక్కిఱపెరుమాళ్ తాన్ కుఱ్ఱవాళరల్లరో? నాన్ తాన్ కుఱ్ఱప్పట్టవళల్లేనో? నీ తాన్ కుఱ్ఱవాళనల్లైయో? పెరుమాళ్ కుఱ్ఱవాళరానపడియెన్నెన్నిల్, తామ్ కాడేఱప్పోన్దార్. అవర్ పిన్నే మడలూరువారైప్పోలే ఇళైయపెరుమాళుమ్ పోన్దార్, తమ్మోడే ఏకాన్తభోగమ్పణ్ణక్కడవతాక ఇలైయకలప్పడుత్తికొణ్డు నానుమ్ పోన్దేన్, ఎన్నైచ్చిఱిదు పత్తుమాపమిరున్దార్, తాన్ వారావిట్టాల్, తమ్మత్తోరమ్బు ఇయఙ్గ మాట్టామైయిల్లైయిఱే. ఇవ్వళవియిత్తనైనాళ్ పిరిన్ద

రుక్క వల్లరానపోతే పెరుమాళ్ పక్కలిలే యల్లవో కుఱ్ఱమ్. పారత
న్త్ర్యత్తుక్కనుగుణమాక ప్పేశాతిరాతేఅతు తన్నై చ్చొన్న వెన్బక్క
ల్లన్ఱో కుఱ్ఱమ్ నాయకన్ శొన్న కార్యజ్ఞైయ్త వడియార్కై దణిక్క
ప్పార్త్తవన్ఱు పెరుమాళ్ అరుళిచ్చెయ్త కార్యజ్ఞైయ్యప్పోన్ద ఉన్నై
ముఱ్పడ దణ్డిత్తుక్కొణ్డన్ఱో రావణన్ శొన్న కార్యజ్ఞైయ్త వివర్కళై
దణ్డిప్పతు. ఆకైయాలే నీయల్లైయో కుఱ్ఱవాళన్. ఎల్లాప్పడియాలుమ్
పెరుమాళొరువిషయత్తైయునిన్దవన్ఱు ఆఱవిడుకైక్కునానుణ్డు, నానుమ
వర్ ఎన్బిరియోడు పోకవేణ్డియిరున్దవన్ఱు ఎనక్కు నీఉణ్డాయిరున్దేన్, నీయుమి
జ్ఞనేయానాల్ అపరాధమ్ శెయ్వార్కు ప్పుకలా వారుణ్డో వెన్ఱిఱాళ్.

తాత్పర్యము — రావణునిసంహరించిన పిదప సీతాపిరాట్టిని వేంచేపు చేసికొని
వచ్చుటకై రామాజ్ఞచువచ్చి అశోకవనికకుఁ జనుదెంచి లోకమాతతో నీశుభవార్తవిన్న
వింప, నామెస్తబ్ధురాలైయుండ, మిన్నకుండుటకు కారణమేమని తిరువడిప్రశ్నఁజేయ,
నిట్టికర్ణామృతమునువర్షించిన నీకుతగినసన్మాన మెయ్యదియగుబోయ్యెదనని వితర్కించుచు
న్నానని సెలవొసంగ, నట్లైన బహుబాగు మిమ్ముహింసబెట్టిన ఈదురాత్ములను ఛిన్న
భిన్నముఁజేసి నాకడుపుచల్లార్చుకొన ననుమతిదానంబొసంగుమని తిరువడిప్రార్థింప, సీ
తాదేవియొసంగిన అభయ మేమన్న:-ఈరాక్షస స్త్రీలుపాపముఁజేసిరనిగదా దండించ
వలయుననెదవు. వారుపాపముఁజేయనియెడలమనచయకుప్రయోజన మేమున్నది? మురికిబ
ట్టచుగదాశుభ్రముఁజేయవలయు. అదియట్లుండ, యజమానునియుత్తరవుచొప్పుననడచిన
వారుపుణ్యులుగానిపాపులెట్లగుదురు? చంపఁదగినవారైనను శరణుఁజొచ్చినయెడలవారి
నికరుణించి రక్షించుటకదా యుత్తముని స్వభావము వసిష్ఠులవంటి పెద్దలచే శిక్షింపఁబ
డియుంటివేని ఈలాగుబలుకవే? కనుగాయఁజూచినచో గంతులువేసిపరుగులెత్తువానర
జాతియందు బుట్టినందువలనగదా నీకిట్టి కొఱగాని యోచనబొడమె లోకమందు తప్పు
చేయనివారెవ్వరు? శ్రీరాములుతప్పుచేయలేదా? నేనుతప్పుచేయలేదా? నీవుతప్పుచేయ
లేదా? యజమానాజ్ఞను మీరిననిన్ను ముందఱశిక్షింపవలదా? యజమానాజ్ఞను చక్కఁ
గాఁబరిపాలించిన వీరినా శిక్షింపవలయు యజమానుఁడు పోయినవెనుక నన్నేమై
నను బాధపెట్టుచున్నారా చూడుము. అని తిరువడికికోపగించి తనను బాధపెట్టిన రాక్ష
సస్త్రీల కభయమిచ్చి కాపాడెను

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళే శరణమ్.

బాలకాణ్డము, ౬-వ, సర్గము, ౮-వ, శ్లోకము.

మూ. ద్రష్టుం శక్య మయోధ్యాయాం నా విద్వాన్న చ నాస్తికః ।
సర్వే నరాశ్చ నార్యశ్చ ధర్మశీలా స్సుసంయతాః॥౧౭౬.

అర్థము.— అయోధ్యాయామ్ - అయోధ్యాపట్టణమందు, అవిద్వాన్-అవిద్వాంసుఁడు, న - లేడు, నాస్తికః - వైదికమైన అర్థములు లేవని చెప్పెడువాఁడును న-లే నియు, ద్రష్టుమ్ - ప్రత్యక్షీకరించుటకు, శక్యమ్- సాధ్యముగానున్నది. సర్వే - సమస్తమైన, నరాశ్చ - పురుషులును, నార్యశ్చ - స్త్రీలును, ధర్మశీలాః - ధర్మమే స్వభావముగాఁగలవారుగాను, సుసంయతాః-ఇంద్రియ జయముగలవారునుగానున్నారు

వ్యా. అఱుపతినాయిరమాణ్డు వన్నియమఱుత్తు నన్నైకళ్ళై యుణ్డాక్కిప్పోన్ద చక్రవర్తిక్కు మిరణ్డుపౌరుళుణ్డాక్కప్పోచ్చుతిల్లై, ఓరవిద్వానైయాతల్ వైదికమాన వర్థఙ్గళై యిల్లై యెన్బానొరునాస్తికనైయాతలుణ్డాక్కప్పోచ్చుతిల్లై. అప్పడి వీట్టిలుళ్ళార్ రాజపుత్రర్కళారేను మొరువర్ ముడిశూడప్పెయాతో ఎన్నిరుక్కుమవర్కళ్లర్, పెరుమాళే ముడిశూడావిడిల్ "ఇహైవనిధనమ్యామో మహాప్రస్థానమేవవా । రామేణ రహితానాఞ్చ కిమర్థఞ్జీవితంహినః" ఎన్ను పెరుమాళ్ అభిషేకమ్బణ్ణాతపడి వీట్టిలిరుప్పతిల్లై, కాడ్డున్దవిడమే శదూకాడాక ప్పోకవమైయుమ్ ఎన్నిరుప్పర్ పురుషర్కళ్, స్త్రీకళుమ్ "రామమేవానుగచ్ఛధ్వ మత్రశుతిమ్ వాపిగచ్ఛత" ఎన్ను పెరుమాళ్ ఎక్షినూజేపోనారెన్ను తిఱక్కవత్తై భర్తాక్కళ్ ముఖమ్బిళక్కత్తళ్ళిక్కతిఎడైత్తుక్కొళ్ళువర్కళ్. (ధర్మశీలాః) రామానువృత్తియే పరమధర్మమెన్నిరుక్కుమవర్కళిత్తే, స్వప్రయోజనత్తిలే నెఞ్జుశెల్లాతవర్కళాయిన్రు.   ౧౭౬.

తాత్పర్యము.— అయోధ్యాపురియందు నొకఅవిద్వాంసుఁడుగాని వైదికమైన అర్థములు లేవని జెప్పునాస్తికుఁడుగాని కనుపించడయ్యెను అక్కడుండు స్త్రీపురుషులందఱును స్వప్రయోజన గంధరహితులై రామానువృత్తియనియెడు పరమధర్మమునందు ఆసక్తిగలవారై యున్నారు.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము, ౧౭-వ సర్గము, ౧౪-వ శ్లోకము.

మూ॥ యశ్చ రామం నపశ్యేత్తు యఞ్చ రామో న పశ్యతి ।
నిన్దిత స్స వసే ల్లోకే స్వాత్మా ప్యే నం విగర్హతే॥ ౧౪౭.

అర్థము.— యశ్చ - ఎవ్వఁడు, రామమ్ - శ్రీరాముని, నపశ్యేత్ - సేవింపఁడో, యంచ - ఎవనిని, రామః - శ్రీరాముఁడు, నపశ్యతి - కటాక్షింపఁడో, సః - వాఁడు, లోకే - ప్రపంచమునందు, నిన్దితః - నిన్దింపఁబడినవాఁడై, వసేత్ - నివసించును, స్వాత్మాపి - తనఆత్మయు, ఏనం - వీనిని, విగర్హతే - దూషించుచున్నది.

వ్యా. (యశ్చరామంనపశ్యేత్తు) (రామమ్) ఎన్గిఱతు· కణ్ణుక్కు పకుత్తవిషయత్తై, కాణాతిరుక్కిఱాన్ యావనొరువన్.(యః) ఎత్తనై యేను ముయర్న్దవనాకవుమామ్. (తు) ఇతు తప్పినాలుమ్. తప్పాతతు తప్పినాల్ వరుమత్తు ఇవ్వళవన్తన్నై క్కాక విశేషిక్కిఱతు. (యఞ్చ రామోనపశ్యతి) ఎత్తనై యేనుమ్ శిఱియారున్ ఇవర్ కణ్ పార్వై క్కిలక్కాకాతారిల్లై· (యమ్) ఎత్తనై యేనుమ్ శిఱియవనెన్గిఱతు. ఎత్తనై యేనుమ్ శిఱియారితే ఇవర్ కణ్ణిల్పార్వై క్కిలక్కావార్. “యారుమోర్నిలైమైయ నెనవఱివరియ వెమ్బెరుమాన్।యారుమోర్నిలైమైయనెనవఱివెళియ వెమ్బెరుమాన్” బ్రహ్మాదికళుడైయ జ్ఞానత్తుక్కుమ్ అవిషయమాయిరుక్కుమ్, ఓరిడైచ్చిక్కుమ్ వేడనుక్కుమ్ కైపుకున్దిరుక్కుమ్. ఎత్తనై యేనుముయర్న్దవనాకిలుమ్ పెరుమాళుడైయ ఒరువేళైప్పంఱప్పాడు కాణానాకిల్ అవన్ పెరియనల్లన్, ఎత్తనై యేనుమ్ శిఱియనానవన్బక్కలిలుమ్ తప్పాతు అవరుడైయపార్వై, తప్పకిఱాన్యావనొరువన్ అవన్అవస్తుక్కళోడు మెణ్ణప్పడమాట్టాన్, ఎణ్ణప్పడామైయిలే ఎణ్ణప్పడుమ్ ఎల్లారుమ్నిన్దిత్తు “ఛీఛీ” ఎన్నప్పడుమ్· ఇవనై నిన్దిప్పార్ వసిష్ఠాదికళ్ తొడక్కమానార్ నాల్వరిరువరో వెన్నిల్,(నిన్దితస్సవసేల్లోకే)(లోకేనిన్దితః)ఇవనై నిన్దిక్కైక్కురియరల్లాతారిల్లై.విషయప్రవణనానవన్.ఇప్పోతు పశ్చియాయ్ మేల్నరకమాయిరుక్కచ్చెయ్తే తాన్ నల్లతు శెయ్కిఱోమ్ ఎన్తిరుక్కుమితే, అప్పడి

తాౘ నల్లతుశెయ్‌కిఱోమ్ ఎన్ఱిరుక్కుమోవెన్నిల్, (స్వాత్మాప్యేనం విగర్హతే) తానుమ్‌తన్నై నిన్దిత్తుక్కొళ్ళుమ్ తిరుక్కైత్తలమిఴన్దవఁ, "ఇన్ఱైప్పొఴుదప్పాడుకాణప్పెఱాతనామ్ కరుప్పూరముమ్ ఎలుమిచ్చమ్బఴ మెడుమ్ పెఱ్ఱోమాకిల్ ముడిన్దు పిఴైక్కలాయిఱ్ఱు" ఎన్ఱిరుక్కుమిత్తే.

తాత్పర్యము — ఎంతగొప్పవాఁడైనను శ్రీరాముని సేవించనివాఁడును, శ్రీరాముని కటాక్షపాత్రుఁడు గానివాఁడును లోకమునందు నిందింపఁబడుటయేగాక తనను తానే నిందించుకొనును.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము, ౧-వ సర్గము, ౧-వ శ్లోకము.

మూ. గచ్ఛతా మాతులకులం భరతేన తదానఘః ।
శత్రుఘ్నో నిత్యశత్రుఘ్నో నీతః ప్రీతిపురస్కృతః॥ ౧౨౮.

అర్థము,— మాతులకులమ్ - మేనమామయింటినిగూర్చి, గచ్ఛతా - వెడలుచున్న, భరతేన - భరతునిచేత, తదా - అప్పుడు, అనఘః - దోషరహితుఁడైన, నిత్యశత్రుఘ్నః - నిత్యరిపులైన అంతరింద్రియములను జయించిన, శత్రుఘ్నః - శత్రుఘ్నాళ్వాను, ప్రీతిపురస్కృతః - ప్రేమచే ముందు బెట్టుకొనఁబడినవాఁడై, నీతః - తీసికొనిపోబడెను.

వ్యా. (గచ్ఛతా) ఎన్ఱిఱవర్తమాన నిర్దేశత్తాలే, పోకిఱవిడత్తిల్ తనక్కోరు ప్రయోజనముణ్డాయాకిల్, ఇఙ్గే మాతాపితాక్కళై క్కైవిట్టుక్కొళ్ళుగిఱతల్, పూర్వజరాన పెరుమాళై క్కైవిట్టుక్కొళ్ళ మిప్పొఴువుమిన్ఱిక్కే, అవనై యొఴియ జీవిక్కమాట్టాతపడియాలేపోనానెన్నై. (మాతులకులమ్) యుధాజిత్తిఴై త్తతు అవనై యాక్కైయాలే, పోక్కులుద్దేశ్యత్తైయుమవనుక్కు, ఇవనుక్కు అవఁ ఉద్దేశ్యనాయ్‌ప్పోనానెన్నై. (భరతేన) చక్రవర్తియుమ్ * తుఞ్జి, పెరుమాళుమ్ రాజ్యత్తై ప్పోకట్టిప్పోయ్, ఇళైయపెరుమాళుమ్ "తొడర్న్దు అడిమై శెయ్యవేణుమ్" ఎన్ఱుపోయ్, శత్రుఘ్నాళ్వానుమ్ "నిన్నైయల్లతఱియేఁ" ఎన్ఱిరు

---

* తుఞ్జి - గతించి.

కుడమ్ దన్నై యిలుమ్ రాజ్య త్తై భరిక్కక్కడవన్ ఎన్రాయిఱ్ఱు శ్రీవసిష్ఠ భగవాన్ తిరునామమ్ శాత్తిఱ్ఱు, “భరత ఇతి రాజ్యస్య భరణాత్” ఎన్రానిఱే శ్రీశత్రానీకన్. (తదా) ఇరువరుమ్ రాజపుత్రర్కళాయ్ నక్షత్రభేద మున్డానాల్ పిరిత్తు ముహూర్తమిట్టుప్పోక ప్రాప్తమా యిరుక్క. అప్పడిపోనతువే ముహూర్తమాక ప్పోనానెన్నై. “గచ్ఛతా” ఎన్గిఱతిలే అర్థసిద్ధమన్రో, “తదా” ఎన్ర తెన్నెన్నిల్, అఙ్గు మమతా నివృత్తియైచ్చొల్లిఱ్ఱు, ఇఙ్గుఅతుక్కాశ్రయమాన అహఙ్కార నివృత్తి యై చ్చొల్లుకిఱతు, ఆకైయాలే పునరుక్తి దోషమిల్లై, శేషత్వవిరోధి యిఱేయిరణ్డుమ్ (అనఘః) అఘమిల్లాతతు ఇవనుక్కే యిఱే అఘమా వతు—ఉద్దేశ్యవిరోధియిఱే, ఇవ్విడత్తిల్ అఘమావతు రామభక్తి. ఇత్తై పాపమెన్నప్పోమోవెన్నిల్, పాపత్తిల్ పుణ్యమ్ నన్రాయిరుక్క, మోక్ష విరోధియాకైయాలే పుణ్యముమ్, “అశ్వఇవరోమాణివిధూయపాపమ్” ఎన్ను పాపశబ్దవాచ్యమాయిఱ్ఱిఱే, ఆకైయాలే, భరతానువృత్తియా కిఱ వుద్దేశ్యత్తుక్కు విరోధియాకిల్ రామసౌన్దర్యత్తిల్ కాల్ తాఴ్గుమ తువుమ్ పాపమామిత్తనై యిఱే, “రామేప్రమాదంమాకార్షీః” ఎన్ను రామానువృత్తిక్కుమ్ ఇత్తైచ్చెయ్యరాకచ్చొల్లిఱ్ఱిఱే రామసౌన్దర్యత్తై, భరతానువృత్తిక్కు ఇత్తైచ్చెయ్యవెన్ను మిడమ్ శొల్లవేణ్డావిఱే. (శత్రుఘ్నః) పిళ్ళైకళుడైయ సన్నివేశఙ్గళై ప్పార్త్తు తిరునామమ్శాత్తు కిఱ శ్రీవసిష్ఠభగవాన్, పెరుమాళ్, కణ్డారై అఴకాలే తువక్కవల్లరాక త్తోఱ్ఱుకైయాలే “రామన్” ఎన్ఱుమ్, ఇళైయపెరుమాళుక్కు కైఙ్కర్యమే నిరూపకమాకత్తోఱ్ఱుకైయాలే “లక్ష్మణన్” ఎన్ఱుమ్ తిరునా మమ్శాత్తినాప్పోలే, ఇవరుడైయ సన్నివేశత్తైక్కాణవే శత్రుక్క ళ్ మణ్ణుణ్ణప్పడి యిరుక్కైయాలే, “శత్రుఘ్నన్” ఎన్ను తిరునా మమ్ శాత్తినాన్. (నిత్యశత్రుఘ్నః) బాహ్యశత్రుక్కళై యన్రిక్కే ఆన్తరశత్రుక్కళాన ఇన్ద్రియఙ్గళై జయిత్తిరుక్కుమెన్నై. అవ్విన్ద్రియజ యత్తినెల్లై యెవ్వళవెన్నిల్, “పుంసాందృష్టిచిత్తాపహారిణమ్” ఎన్గిఱ

రామసౌన్దర్యత్తిలుమ్ తువక్కుణ్డాతొళ్ళికై. అత్తాకిఱతు - పెరుమాళై ప్పిరిఱుమ్ పోతుమ్ తన్నుకప్పాలేయాంతల్, అవరుడైయ వైలక్షణ్యత్తాలే యాంతలన్నిక్కే, “తనక్కు ఉద్దేశ్యానాన ఇవనుకన్ద విషయమ్” ఎన్ఱు పఱ్ఱుకై. (నీతః) రాజాక్కళ్ పోమ్పోతు ఉడైవాళ్ మఱ్ఱొన్ఱు కొణ్డు పోమోపాతి అవన్ కొండుపోకప్పోనాన్. ద్రవ్యత్తుక్కు ద్రవ్యాన్తరఙ్గళోడై సంయోగమ్ ఉభయనిష్ఠమాయిరుక్కుమిత్తే, అతుపోలన్నిక్కే జాతిగుణఙ్గళోపాతి పోనాన్. (ప్రీతిపురస్కృతః) “జ్యేష్ఠానువృత్తి కర్తవ్యమ్” ఎన్ఱుపోనానల్లన్, “అహం సర్వం కరిష్యామి” ఎన్ఱు పోన ఇళైయ పెరుమాళైప్పోలే, “పోనవిడత్తిలే సర్వశేషవృత్తియుమ్ పణ్ణలామ్” ఎన్ఱుపారిత్తుక్కొణ్డు ప్రీతిప్రేరకప్పోనాన్. పడైవీట్టిలిరున్దాల్ పలరుముణ్డాకైయాలే, విరుక్కొట్టోపాతియిత్తే సిద్ధిప్పతు “నీతః” ఎన్కైయాలే శేషత్వత్తిల్ అచిత్కల్పనాయిరుక్కుక్కడవన్. “ప్రీతిపురస్కృతః” ఎన్కైయాలే స్వరూపానురూపమానవృత్తియిలే చైతన్యప్రయుక్తమాన ధర్మఙ్గళుణ్డాయిరుక్కై. “పడియాయ్క్కిడన్దున్ పవళవాయ్కాణ్బేనే” ఎన్ఱిత్తే *అభియుక్తర్ వార్త్తై. “అనఘః, నిత్యశత్రుఘ్నః” ఎన్ఱు పావనత్వత్తాలుమ్ భోగ్యతైయాలుమ్ అవనైయే పఱ్ఱినానెన్నవుమామ్ “అనఘః, నిత్యశత్రుఘ్నః” ఎన్ఱతుక్కు ప్రయోజనమెన్నెన్నిల్, శ్రీశత్రుఘ్నాళ్వాన్ పెరుమాళుక్కు నల్లవనానపడి, అవనై యల్లతఱియాత శ్రీభరతాళ్వానైయల్లతు వేఱొన్ఱఱియాతపడియానాన్” ఎన్ఱు ఎమ్బెరుమానారరుళిచ్చెయ్తార్ ఇతువే ప్రయోజనమానాల్ శొన్నమిక్కై యెల్లామ్ పొరుక్కుమిత్తే.

తాత్పర్యము — తిరువయోధ్యయందు దశరథ చక్రవర్తి తన కుమారులతో సుఖముగా నుండుకాలములో కేకయమహారాజు తనయొక్క మనముఁడైన శ్రీభరతాళ్వారుని చూడనపేక్షించి వారిని పిలుచుకరమ్మని తనయొక్క కుమారుఁడైన యుధాజిత్తునంప, వారు తిరువయోధ్యకువచ్చి శ్రీభరతాళ్వారుని పిలువగా శ్రీభరతాళ్వారులును తనయొక్క మామయైన యుధాజిత్తుమహారాజుయొక్క తిరుమాళిగకు వేంచేయగా

---

* అభియుక్తర్ - శిష్టులు

అప్పుడు శ్రీశత్రుఘ్నాళ్వారు తనను పిలువకపోయినను శ్రీభరతాళ్వారులయందలి ప్రేమచేత వారినివిడచి అర్ధక్షణమును ధరించనివారై జితేంద్రియులగుటచేత తనకు వృద్ధేశ్యమైన కైంకర్యమునకు విరోధులయిన రామసౌందర్యాదులయందును చాపల్యమువిడచి భాగవతకైంకర్యమునే పరమపురుషార్థముగా దలంచి తనప్రయాణమునకు వేరుశుభదినమును చూచుకొనకనే వారు వెంచేసిన సమయముననేవారిని అనుసరించి నీడవలె అత్యంతపరతంత్రముగా వేంచేసిరి

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము, ౫3-వ, సర్గము, 3౧-వ, శ్లోకము.

మూ. న చ సీతా త్వయా హీనా న చా హ మపి రాఘవ।
ముహూర్తమపి జీవావో జలాన్మత్స్యా వివోద్ధృతౌ॥౧౮౯.

అర్థము.— రాఘవ - ఓరఘువంశసంభవా! త్వయా - నీతోడ, హీనా - లేని, సీతా - సీతాదేవి, న - జీవంచదు. అహామపి - నేనును, నచ-జీవించను, అపిజీవావః జీవించినయెడల, జలాత్ - నీటనుండి, ఉద్ధృతౌ- ఎత్తంబడిన, మత్స్యావివ- చేంపలవలె, ముహూర్తమ్ - క్షణకాలమేను

వ్యా. దేవరై యొళిన్దవన్ఱు పిరాట్టియు ముళళాకాళ్, అడియేనుముళనాకేణ్. దేవరై యొళిన్దవన్ఱు ముతలిలే జీవిక్కమాట్టా నిల్లై, (అపిజీవావః) యదిజీవావః. (ముహూర్తమ్) ఒరుక్షణకాలమ్. (జలాన్మత్స్యావివ) జలత్తైప్పిరిన్దమత్స్యమ్ జీవిప్పతు అన్నీర్ నశైయుమళవుమిఱే. అప్పడియే నిల్లైన్ఱుకొన్నవాత్తై ఉమ్ముడైయ తిరువుళ్ళత్తిలే యుముఙ్గొన్దఱియు మళవుఙ్గాణుమ్ నాఙ్గళ్ జీవిప్పతు. ౧౮౯.

తాత్పర్యము —దేవరవారిని విడనాడి సీతయు దాసుండును జీవింపంజాలము, అథవా జీవించినయెడల క్షణకాలమేను అదియెట్లన్న నీటినుండియెత్తంబడిన మత్స్యములు తడి ఆరువఱకు జీవించునట్లు దేవరవారు ఇప్పుడు అనతిచ్చినమాటలు మనసారచెప్పినవని తెలియునంతవఱకే మేమును జీవించెదము, అట్లని తెలిసెనో ఉత్తరక్షణమే ప్రాణములను వదులుదుమని ఇళైయపెరుమాళ్లు అడవికిరావద్దనిచెప్పిన పెరుమాళ్లతో విన్నవించుకొనిరి.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

అయోధ్యాకాణ్డము, ౮౬-వ సర్గము, ౧-వ శ్లోకము.

మూ. ఆచచక్షే థ సద్భావం లక్ష్మణస్య మహాత్మనః ।
భరతాయా ప్రమేయాయ గుహో గహనగోచరః ॥ ౧౪౦.

అర్థము.— అథ-పిమ్మట, గహనగోచరః - అడవియందు వాడుకబడిన, గుహః-గుహప్పెరుమాళ్లు, మహాత్మనః - మహానుభావుఁడైన, లక్ష్మణస్య - ఇళైయపెరుమాళ్ల యొక్క, సద్భావమ్ - మంచి ఆచారమును, అప్రమేయాయ - మితిలేని ప్రభావము గల, భరతాయ - భరతాళ్వానుకొఱకు, ఆచచక్షే - చెప్పెను.

అవతారికై శ్రీభరతాళ్వాన్ వారానిన్ట్రానెన్ఱు శ్రీగుహప్పెరుమాళ్ కేట్టవనన్తరమ్ ఇళైయపెరుమాళ్ శెయ్‌తత్తైయెల్లామ్ శొల్లత్తొడఙ్గినార్. వన్దపోతు శెయ్యుమ్బడి శొల్లుకిఱతే, ఓడమ్‌నిన్ఱతే, కోలిరున్దతే, తానుమ్ తన్పరికరముమ్ అఙ్కిరైప్పడుమ్బడి కాణ్గితేనెన్ఱు ఆగ్రహిత్తనాయిరున్దాన్. అనన్తరమ్ సుమన్త్రినుళ్ళిట్టార్ వన్దు ఇళైయపెరుమాళ్ స్వభావమ్బోలేకాణ్ భరతాళ్వానుడైయ స్వభావమిరుప్పతు. అవనై నీకాణవేణుఙ్గాణెన్న, ఇవనుమ్‌పోయ్ కణ్డవనన్తరమ్ ఇవనుడైయ స్వభావమిరున్దపడియెన్! ఎన్ఱు ఆశ్చర్యప్పట్టు ఇవనుక్కువమ్మాల్ కొడుక్కలా ముపహారమెన్నెన్ఱుపార్త్తు ఇవనుక్కు సదృశమానవుపహారమ్ ఇళైయపెరుమాళ్ స్వభావఙ్గళిత్తనైయెన్ఱవఱ్ఱై చొల్లత్తొడఙ్గినాన్.

వ్యా. (ఆచచక్షేథసద్భావమ్) సద్భావకిమాఱతు-సత్తుక్కళుడైయ ఆచారమ్ "సచ్ఛబ్దస్సాధువాచకః" "సాధవఃక్షీణదోషాస్తు" ఎన్గిఱపడియేసత్తుక్కళావార్-క్షీణదోషరితే, భావమ్ - ఆచారమ్. ఒరువన్ అర్థవాన్, అభిజాతన్, విద్వాన్, ఎన్ఱుతెవతు అవర్‌కళనుష్ఠానఙ్గాణ్డితే, అప్పడియేయితేఇవరుడైయ వనుష్ఠానముమ్ పెరుమాళ్ కణ్వళర్న్దరుళుకైక్కుప్పాక్కళుప్పతు, పడుక్కైపడుప్పతు. తామరైయిలై వైప్పతిత్తణ్ణీరై ముకన్దు తిరువడికళై విళక్కువతు, పిన్నైయుమ్ తణ్ణీరై ముకన్దు అముతుశెయ్యప్పణ్ణువతు, శేషిత్తత్తై ప్పిరాట్టియై యముతుశెయ్యప్ప

ణ్డువతు, కణ్ణాళర్ న్దరుళప్పణ్ణి కై యుమ్ విల్లుమాయ్ క్కొణ్డునమ్మైయుమ్గాడ *వశిర్త్తునోక్కు వతాయ్ కాణుమవరుడైయ వాచారమిరున్దపడి ఎన్ను అవన్ వృత్తాన్తత్తై చ్చొల్లత్తొడజ్గినార్. (లక్ష్మణస్యమహాత్మనః) కడల్లై కైక్కడయాలే యిత్తైక్కత్తొడజ్గినార్. (లక్ష్మణస్య మహాత్మనస్సద్భావమ్ అప్రమేయాయభరతాయ ఆచచక్షే) కఱ్ఱయిన్బోరుమైయై క్కడలుక్కు చ్చొల్లత్తొడజ్గినార్. (భరతాయాప్రమేయాయాచచక్షే) శేషభూత నానాల్ నాఙ్ పణిశెయ్యక్కడవేనెన్ను శొల్లయో పణిశెయ్ వతు. అతుకిడక్క "అహం సర్వజ్కరిష్యామి" శొల్లిత్తెల్లామ్ శెయ్యక్కడవ నెన్ను ప్రతిజ్ఞైపణ్ణి, రాజ్యత్తిలే యిరిర్ ఎన్న, మాట్టేనెన్ను పిన్బోక్కై శేషత్వకృత్యమో? నెరుప్పిలే పుకచ్చొన్నారాకిల్ అత్తైచ్చెయ్ తల్ అతినన్ఱాప్పడియాన రాజ్యత్తిలే యిరుక్కచ్చొన్నారాకిల్ అత్తైచ్చె య్ తల్, పిన్బోకచ్చొన్నారాకిల్ అత్తైచ్చెయ్ తల్ ఇప్పడి శొల్లిత్తను చ్చెయ్కై యన్ఱో శేషత్వకృత్యమ్. (గుహః) నెడునాళ్ పరిచయిత్తభర తనుక్కు ఒరునాళ్ శీలిత్త గుహఙ్ శొల్లుమ్పడియావతే ఇన్నానిన్నా ర్కుక్కు చ్చొల్లుకై యెన్ఱిల్లైయాకాతే, కఱ్ఱవర్ కళామిత్తనైయాకాతే! వేణ్డువతు. (గహనగోచరః) కాట్టిల్ మరత్తిలు మ్మట్టైయిలుమ్ ఎఱకిప్పో న్దవిఙ్ ఇళైయపెరుమాళ్ పడికళై ప్పేశిప్పోన్దపడి కణ్డతే! ఎన్ను ఋషి కొణ్డాడుకిఱాఙ్. అజ్జనన్తిక్కే, పెరుమాళుడైయ వ్యతిరేకత్తిల్ తూ క్కిలేతలై మడుత్తుక్కొణ్డు కిడన్దవఙ్ భరతనైక్కణ్డవాతే పుఱప్పట్టా నెన్నుతల్. ౧౫౦.

తాత్పర్యము — శ్రీగుహప్పెరుమాళ్లు భరతులవారి ఆగమనమును వారి మంచి స్వభావమునువిని వీరికిందగిన కానుక యేమిసమర్పించ వచ్చునని యోచించి ఇళైయపెరుమాళ్ల సదాచారముపు చెప్పటకంటె మించినదిలేదని నిశ్చయించి మహాను భావులైన ఇళైయపెరుమాళ్లచేయు సర్వవిధకైంకర్య విభవాతిశయములను సముద్ర ముతో నేటిప్రభావము జెప్పునట్లు పారతన్త్ర్యసామ్రాజ్య దీక్షితులైన భరతులతోవి న్నవించిరి.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

---

* అశిర్తు - సందేహించి.

అయోధ్యాకాణ్డము, ౨౩-వ సర్గము ౨౯-వ శ్లోకము.

మమ రాజ్యఞ్చ తవ రక్షేయ మహం వేలేవ సాగరమ్।
ప్రతిజానామి తే వీర మా భూవం వీరలోకభాక్॥ ౧౪౧.

అర్థము.— సాగరమ్ - సముద్రమును, వేలేవ - గట్టువలె, అహం - దాసుఁడు తవ - నీయొక్క, రాజ్యఞ్చ - రాజ్యమును, రక్షేయమ్ - కాపాడెదను, వీర - వీరుఁడా', తే - నీయెదుట, ప్రతిజానామి - ప్రతిజ్ఞఁజేయుచున్నాను, మాభూవమ్ - (మీరాజ్యమందుగూడ), ఉండను, వీరలోకభాక్ - వీరలోకమును బొందినవాఁడనయ్యెదను

వ్యా (రాజ్యఞ్చతవరక్షేయమ్) "రరక్షుధర్త్రేణబలేన 'ఎన్గిఅపడియే ఉన్నుడైయ రక్షణమ్ పణ్ణుకైయన్ఱిక్కే ఉన్నుడైయ రాజ్యత్తైయుమ్ రక్షిక్కక్కడవేన్. ఎనక్కుతాదర్థ్యమ్ స్వరూపమానాలుమ్ ఉన్నాలెన్నై మీఱవొణ్ణాతుకాణుమ్. (అహంవేలేవసాగరమ్) కడలుక్కుక్కరై శేషమాయిరుక్కచ్చెయ్తేయుమ్ కరైయై అతిక్రమిక్కమాట్టాతిఱేకడల్, అప్పడియే "నీర్ పెరియార్" ఎన్నా, ఉన్నాలెన్నై విఞ్జవొణ్ణాతుకాణుమ్ (ప్రతిజానామి)నాన్ ఇప్పడిప్రతిజ్ఞైపణ్ణుకిఱేన్ (తే వీర) ఒరుకోర్వై మున్నేయో నాన్ ప్రతిజ్ఞైపణ్ణోమ్, ప్రతిజ్ఞైపణ్ణినాల్ అత్తైత్తలైకట్టిత్తరవల్లఆన్ పిళ్ళైత్తనముడైయ ఉన్నుడైయ మున్నేయన్ఱో? (మాభూవమ్) ఇప్పడిశెయ్తిలేనాకిల్, ఉన్నుడైయ సన్నిధియిల్ వర్తిక్కప్పెఱాతొళికైయన్ఱిక్కే ఉన్నుడైయ రాజ్యత్తిలుమ్ వర్తిక్కప్పెఱాతవనాకిఱేన్. (వీరలోకభాక్) ఉన్నైముడిసూడి యనుభవిక్కప్పారిత్తు, అతుపెఱాతేపోన చక్రవర్తిపుక్కలోకమ్ పుకుకిఱేన్. ౧౪౧.

తాత్పర్యము.—మీరక్షణమును మీరాజ్యరక్షణమును జేసెదను తనకులోబడిన గట్టును సముద్రము మీరనట్లు మీరుగొప్పవారైనను మీకుశేషభూతుఁడనైన నన్ను నతిక్రమింపరుగదా. ఇట్లు దేవరవారి సన్నిధియందుశపథము జేయుచున్నాను ఇట్లు చేయకతప్పితినేని మీసన్నిధియందు లేకుండుటయే గాక చతుస్సాగర పరివృతమైన తమ రాజ్యమందెక్కడను లేక పరలోకమును జెందెదను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

ఆయోధ్యాకాణ్డము, ౧౭-వ సర్గము, ౧౪-వ శ్లోకము.

మూ. యేతు రామస్య సుహృద స్సర్వే తే మూఢచేతసః।
శోకభారేణ చాక్రాన్తా శ్శయనం నజహు స్తదా॥ ౧౫-౨.

అర్థము — యేతు - ఎవ్వరైతే, రామస్య - శ్రీరామునికి, సుహృదః - చెలికాండ్రో, తే-వారు, సర్వే - అందఱు, మూఢచేతసః- కలతనొందినమనస్సుగలవారును, శోకభారేణ - దుఃఖాతిశయముచేత, ఆక్రాన్తాశ్చ - ఆక్రమింపబడినవారునునై- తదా- అప్పుడు, శయనమ్ పడకను, నజహుః - విడువరైరి

వ్యా. (యేతు) చక్రవర్తి పోక్కై యనుమతిపణ్ణినాన్, శ్రీకౌసలైయార్ మఙ్గళాశాసనమ్ పణ్ణివిట్టార్, ఆవ్వాళవన్ఱిక్కే, పత్తొన్బతామ్ భాషైయాయిర్న్ఱు త్తోర్న్నార్ పడి. (రామస్యసుహృదః) తాయ్ తమప్పనక్కు మత్తైత్తవైయుమ్ వెళియిడుమ్బడి యుట్పుక్కవర్కళితే తోర్న్నారాకిఱార్. తఙ్గళై ప్పేణాతే అవనుక్కే నన్మైయెణ్ణిపోన్దవర్కళ్ పడుక్కైలెప్పట్టార్కళెన్గిఱతు. (సర్వేతే)ఒరువిభూతియాకసామ్యాపత్తి పెఱ్ఱిరుక్కుమాపోలే. (మూఢచేతసః) సుహృత్తుక్కళాకిల్ ఎఴున్దిరున్దు కాలైకట్టి మీళాతొఴివానెన్నెన్నిల్, అఱివుకలన్దాల్ శెయ్యుమత్తైనెఞ్జిల్ వెళిచ్చెఱిప్పిల్లాతపోతుమ్-శెయ్యపోకాతిఱే.అఱివుకెడుకైక్కు హేతువెన్నెన్నిల్, (శోకభారేణచాక్రాన్తాః)మలైయముక్కినాప్పోలే శోకమ్అముక్కానిఱ్కచ్చెయ్వతేన్.(శయనంనజహుస్తదా) పడుక్కైయైవిట్టెఴున్దిరున్దార్కళాకిల్ మీట్టుకొణ్డుపుకున్దవాశియన్ఱో, తాన్దామేపడుక్కైయిఱ్కిడన్దు పోన్దవర్కళన్ఱే. ౧౫-౨.

తాత్పర్యము — శ్రీరాముని స్నేహితులందఱును తమ్మును నయోధ్యయందు వదలి వనవాసంబునకేగెదరని పడరానిదుఃఖము చేత నేమియుం దోచక మతిభ్రాంతులై పద్దపడకలు విడువరైరి.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడిగళేశరణమ్.

ఆరణ్యకాణ్డము, ౧౮ - వ సర్గము, ౨౫ - వ శ్లోకము.

మూ. భావజ్ఞేన కృతజ్ఞేన ధర్మజ్ఞేన చ లక్ష్మణ ।

త్వయా పుత్త్రేణ ధర్మాత్మా న సంవృత్తః పితా మమ॥౧౫౩.

అర్థము-— లక్ష్మణ - లక్ష్మణుఁడా! భావజ్ఞేన - అభిప్రాయమును ఎఱిఁగిన వాఁడవును, కృతజ్ఞేన - చేయవలసినరీతిని తెలిసికొనఁగలవాఁడవును, ధర్మజ్ఞేన - ధర్మమును గుర్తెఱిఁగినవాఁడవును, పుత్త్రేణ - పుత్తనెడు నరకమునందుండి తొలఁగించు కుమారుఁడవైన, త్వయా - నీచేత, ధర్మాత్మా- ఉదారశీలుఁడైన, పితా - తండ్రి, మమ-నావు, నసంవృత్తః - పోలేదు

వ్యా (భావజ్ఞేన) ‘‘క్రియతామ్’’ ఎన్ఱుశొల్లుకిఱవరితే ఇళైయ పెరుమాళ్, ఇప్పడిశెయ్యవల్లనీర్ నస్సైక్కేట్టతెన్నెన్ఱిఱార్. పర్ణశాలై యైచ్చమైత్తవనన్తరమ్ శొల్లుకిఱవాన్తైయిఱే. (భావజ్ఞేన) అల్లాతవై శొన్నాలుమ్ తానుమ్ పిరాట్టియుమాయ్ ఏకాన్తమాయిరుక్కుమిడజ్గళ్ శమైక్కుమ్బడి ఇళైయపెరుమాళుక్కు ప్పెరుమాళరుళిచ్చెయ్యారితే, నెఞ్జాలేనినైక్కుమిత్తనైయిఱే. ఇన్నినైవఱిన్దు శెయ్తార్. (కృతజ్ఞేన) అతువేయన్ఱిక్కే శెయ్తుపోరుమ్బడి యఱిన్దు శెయ్తార్. అఱుపతినాయిరమాణ్డు జీవిత్తచక్రవర్తి నెడునాళ్ మలడునిన్ఱు పిళ్ళైప్పెఱ్ఱవనాకైయాలే ఇవరెన్నినైన్దిరుక్కిఱారో వెన్ఱు నినైవైయారాయ్న్దుమ్, ఇవర్క్కత్తాలెన్న కుఱైవరుకిఱతో ఎన్ఱు పారున్దుమిడజ్గళ్ పార్త్తుమ్,అవఱ్ఱై శెయ్తుపోరుమడైవుఅఱివరాయిఱ్ఱు.(ధర్మజ్ఞేన) నినైవఱిన్దాలుమ్ శెయ్తుపోరుమడైవు అఱిన్దాలుమ్, తానుమ్ రాజపుత్రనానపిన్బు ఎనక్కు మోరఖప్పిడన్ వేణ్డావో ఎన్ఱిరుక్కు మవనుక్కు ఇతు శెయ్యవొణ్ణాతితే, అజ్జనన్ఱిక్కే, అత్తలైయిల్ తాదర్థ్యమే నమక్కు స్వరూపమానపిన్బు పిఱైవయుత్తలైక్కుఉప్పాకచ్చెయ్యుం పోరుమతే నమక్కు పరుత్తిట్టు ఎన్ఱు అత్తలైక్కాక చ్చెయ్యుమత్తైయే తమక్కు క్కర్త్తవ్యమెన్ఱిరుప్పర్. (త్వయేత్యాది) తాముళ్ళవన్ఱ తాముళరాయ్ తామ్పోనవన్ఱైక్కుమ్ ఉన్మైవెత్తుపొనారేయెన్ఱిఱార్

(పు॒త్త్రేణ) "పుత్" ఎన్నుమ్‌నరకవిశేషమాయ్ అతిల్ పుకాతపడినోక్కు-మెన్నాయిఱ్ఱు పుత్రనెన్ఱు పేరాకిఱతు, ఐయర్‌క్కు నమ్ముడైయ వభిమత సిద్ధియన్ఱిక్కే యొఴిక్కై తనక్కుమేల్పడనిరయమిల్లై యిఱే. అవర్‌క్కుతు వాగాతపడి నోక్కుకిఱీర్ నీరిఱే (ధర్మాత్మా) చక్రవర్త్తి ప్రస్తుతనాన వాఱే, నమ్మైయఱైయొప్పారుణ్డో ? అవరుమొరువరే, తామిరున్దనాళ్ తామ్ వేణ్డువనవెనక్కుచ్చెయ్‌తు తామ్ పోనవన్ఱు నమక్కు వేణ్డువన శెయ్‌కైక్కు ఉమ్మైప్పెఱ్ఱు త్తణ్ణీర్ ప్పన్దల్ వైత్తుప్పోవతే. (మమ) ఇరువర్క్కుమ్ పితావానమై యొత్తిరుక్కచ్చెయ్‌తే "మమ" ఎన్గిఱాగాయిఱ్ఱు. అవర్ నమక్కు చ్చెయ్యుమవై నీరిరున్దు శెయ్‌కైయాలే నామవరై యిఴన్దిలోమ్, నీరిఴన్దీరాకిలిత్తనైయిఱే. ౧౪౩.

తాత్పర్యము — ఓలక్ష్మణుఁడా, నామనస్సునందున్న భావమును కనిపెట్టి చేయవలసినరీతి నెఱిఁగి పరార్థమే యుత్తమధర్మమని తెలిసికొనిన నీవు అతిమనోహరమైన పర్ణశాలను నిర్మించి తండ్రిచేఁజేయవలసిన కార్యమునుఁజేసితివిగాన నాతండ్రిపోయినను నాకేమికొఱంతలేదని పర్ణశాల నిర్మాణానంతరము లక్ష్మణునితో శ్రీరాములు ఆనతిచ్చిరి.

పెరియ వాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడిగళే శరణమ్.

ఆరణ్యకాణ్డము, ౬౩ - వ సర్గము, ౧౨ - వ శ్లోకము.

మూ॥ అస్మిన్ మయా సార్ధ ముదారశీలా ।
శిలాతలే పూర్వ ముపోపవిష్టా ।
కాన్తస్మితా లక్ష్మణ జాతహాసా ।
త్వా మాహ సీతా బహు వాక్యజాతమ్ ॥ ౧౪౪.

అర్థము.— లక్ష్మణ - లక్ష్మణుఁడా! అస్మిన్ - ఈ, శిలాతలే - రాతిప్రదేశముందు, పూర్వమ్ - మునుపు, మయాసార్ధమ్ - నాతోడ, ఉదారశీలా - ధారాళమైనస్వభావముగలదియు, కాన్తస్మితా - మనోహరమైన చిరునగవుగలదియునైన, సీతా - సీతాదేవి, ఉపోపవిష్టా - అన్నిప్రక్కలదగ్గిరదగ్గిరకూర్చుండుచు, జాతహాసా - పుట్టిననవ్వుగలదై, త్వామ్ - నిన్ను, వాక్యజాతమ్ - వాక్యసమూహమును, బహు - పలువిధములుగ, ఆహ - చెప్పెను

అవతారిక్కై. (అస్మిన్) మున్బు తానుమ్ పిరాట్టియుమాయ్ జలక్రీడాదికళ్ పణ్ణి సరసమాక ప్పోగిమాఱిప్పోరిడత్తిలే పిరాట్టియైప్పిరిన్దు తాను మిళైయపెరుమాళుమాయ్ త్తేడిక్కొణ్డువారానిఱ్కచ్చెయ్తే అవ్విడత్తైక్కణ్డు ఇళైయపెరుమాళై ప్పార్త్తరుళిచ్చెయ్కిఱార్.

వ్యా (అస్మిన్) ఇప్పడి వెఱున్తరైయాయిరుక్కిఱ ఇవ్విడత్తిలేకాణ్ అన్రు నామెడుప్పిత్తతు (మయాసార్థమ్) ప్రణయధారైయిల్ తమైత్తామ్ శాలమతిత్తేయిరుప్పతు. నాముణ్డాక ‡ కాణవన్దశోభురోపాతియా కక్కడక్కనిఱ్కుమ్బడి అవళుడైయ వళవుడైమైయుమ్ విదగ్ధమాకప్పరిమాఱినపడియుమ్ జ్ఞాన్ (ఉదారశీలా) పడైవిట్టిలిరున్దనాళ్ మామనార్ మామియార్కు కూశిప్పడివిడువారోపాతి అళవుపడవాయిఱ్ఱు భోగమ్ శెల్లువతు, ఇప్పోతు, అవ్వళవన్రిక్కే, ఏకాన్తస్థలమాకైయాలే తన్నై * ముఱ్ఱూట్టాక సర్వస్వదానమ్ పణ్ణిక్కొణ్డిరున్దాళాయిఱ్ఱు (శిలాతలేపూర్వమ్), జలక్రీడై పణ్ణుకిఱతోరిడత్తిలే శిలాతలమాయ్ ఇళైత్తవిడత్తిలే అతిలే మేఱువతాక ప్పెరుమాళ్ మూట్టోలిక్కణిశిక్క, “ప్రేక్షితజ్ఞాస్తుకోసలాః” ఎన్గిఱపతిలేయుమొరుసమ్బన్ధముణ్డితే ఇవళుక్కు, అత్తై ఇవరుడైయ ఇఙ్గితాదికళై కొణ్డాఱిన్దు ఇవరైయిళైప్పిక్క వేణుమెన్రుపార్త్తు, పెరుమాళేఱువతాకక్కణిశిత్తతుడైమైయడైత్తు కొణ్డిరున్దాళ్. (ఉపోపవిష్టా) అప్పడి మాయిరుక్కుమిత్తే యెఙ్గుమ్ (కాన్తస్మితా) వెఱుమ్పుఱత్తిలే తానేతుమక్కనఙ్గవళ్, మూఱువలైచ్చేర్త్తాఱ్పోలేయాయిఱ్ఱు మకన్దానిరుప్పతు, అతుక్కుమేలే, అప్పోతుపిఱన్దవెఱ్ఱియాలే జాతహాసైయానాళాయిఱ్ఱు (త్వామాహా) ఇతుక్కు మున్బు తోఙ్గజినవర్క్కుక్ తలైక్కట్టాతే మీళుమతిల్లై యిత్తే పెరుమాళ్, ఇతొన్రుమ్ తలైక్కట్టప్పెఱ్ఱతిల్లై, అత్తాలే లజ్జితుక్కవిఱ్ఱతలైయిట్టార్ పెరుమాళ్, అన్రైవిడా, ఇన్రైపోఙ్గపొలియుచ్చొల్లిక్కొణ్డాడు మిళైయపెరుమాళ్ ముఖత్తైపార్త్తాళ్, “పారీరోతమ్బియార్! నీఙ్గళ్ నినైత్తతెల్లామ్ తలైక్కట్టినికోళ్ళిత్తే, నీఙ్గళ్ పల్లవలియ ఆణ్బిళ్ళైకళ్, నాఙ్గళ్ పెణ్పెణ్డుకళ్, నీఙ్గళ్ వేట్టైక్కుమ్ వినైక్కుమ్పోయ్ వ్యాపరిక్కుమవర్కళ్, నాఙ్గళ్ వీడువిట్టుప్పుఱప్పట్టఱియా

‡ కాణవన్దశోభుర్ ఉదాసీనులు. * ముఱ్ఱూట్టు-పూర్ణానుభవము.

యోమ్, ఉజ్జళుక్కునిన్ఱ్ఱ పక్కైకళెల్లామ్ తలైక్కట్టలామిత్తే, ఉజ్జల్ తమయనార్ వెన్ఱారిత్తే” ఎన్ఱు బహుముఖమాక క్కొణ్డివాఱ్ఱై యరుళిచ్చెయ్ తాళాయిత్తు. ౧౫౪.

తాత్పర్యము — ఓలక్ష్మణా! గురుజన ప్రతిబంధకములేని యీయేకాంతస్థలమునందు సీతాదేవి ముద్దు చిలుకగపుతో ధారాళముగ తనకు సర్వస్వదానముఁజేసి నన్ను సుఖింపఁజేయుచుండ నొకనాఁడు జలక్రీడసలిపి అలసి ఇదుగోకనుఁబడుచున్న రాతిపారయందెక్కి విశ్రాంతిఁజెంద నేనిచ్ఛింప నా ఇంగితమును తానెట్లోగుర్తెఱిఁగి నాకంటె ముందు తానెక్కి నేనేప్రక్క యెక్కబోయినను అక్కడంతయు నేనెక్కనవకాశము లేకుండునటుల పఱచుకొని దగ్గిరదగ్గిరగ కూర్చుండుచు తనగెలుపుచే సుప్పొంగిపకపకనవ్వుచు నాయనా! మీరు పురుషసింహులు, మేమబలలము, మీరుతలఁచినవి తలఁచినట్లు కొనసాగించుకొనియెదరు, మేమేమి నేయగలము, ఇప్పుడుమీయన్నగారు గెలిచిరే చూచితిరా, అను మొదలగు అనేకరసోక్తులచె పలుపిధములుగ నీతో నడివెనుగదాయని సీతను వెనుకకాలమునందు లక్ష్మణునితో శ్రీరాములు సెలవిచ్చిరి.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

కిష్కిన్ధాకాణ్డము, ౩–వ సర్గము, ౨౮ - వ శ్లోకము.

మూ॥ నానృగ్వేదవినీతస్య నాయజుర్వేదధారిణః।
నాసామవేదవిదుషశ్శక్య మేవమ్ ప్రభాషితుమ్॥ ౧౫౫.

అర్థము — అనృగ్వేదవినీతస్య - ఋగ్వేదముచే శిక్షితుఁడు కానివానికి, ఏవమ్ - ఇట్లు, ప్రభాషితుమ్ సంభాషించుటకు, నశక్యమ్- అసాధ్యము, అయజుర్వేదధారిణః - యజుర్వేదమును ధరించనివానికిని, న - శక్యముకాదు అసామవేదవిదుషః - సామవేదము నెఱుఁగనివానికిని, న - శక్యముగాదు

వ్యా. (నానృగ్వేదవినీతస్య) అనుష్ఠేయార్థ ప్రకాశకమాన ఋగ్వేదమ్ శిక్షితనానవనుక్కల్లతిప్పడివార్తైశొల్లవొణ్ణాతు (నాయజుర్వేదధారిణః) యజుర్వేదమ్ పారధారణన్దానయరితు, అర్తైధరిత్తవనుక్కల్లతు ఇవ్వార్తైశొల్లవొణ్ణాతు (నాసామవేదవిదుషః) సామవేదమ్ గానవిశేషజ్ఞతైయఱిన్దు, అతతైచ్చెద్దవనుక్కల్లగు ఇప్పడి వార్తైశొల్లముడియాతు. (శక్యమేవమ్ ప్రభాషితుమ్) ఇత్తైయెల్లావఱ్ఱైయుమధికరిత్తవనుక్కల్లతు నన్ఱాన్న ఇప్పడి వార్తైశొల్లలామో. ౧౫౫.

తాత్పర్యము.—ఋగ్యజుస్సామవేదములు సుశిక్షితముగ రానివాఁడు ఇట్లు మాట లాడఁజాలఁడని పెరుమాళ్లు తిరువడినిమెచ్చుకొనిరి

పెరియవాచ్చాన్పిళ్లై తిరువడికళేశరణమ్

కిష్కిన్ధాకాణ్డము, ౧-వ సర్గము, ౧౧౫-వ శ్లోకము.

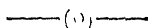
మూ. పద్మసౌగన్ధికవహం శివం శోకవినాశనమ్।
ధన్యా లక్ష్మణ సేవన్తే పమ్పోపవనమారుతమ్॥ ౧౧౬.

అర్థము — లక్ష్మణ - ఓ! లక్ష్మణుఁడా, ధన్యాః - భాగ్యవన్తులు, పద్మసౌగన్ధికవహమ్ - తామరపుష్పముల పరిమళమును వహించినదియు శివమ్ - మంచిదియును, శోకవినాశనమ్ - దుఃఖములను బోగొట్టునదియునైన, పమ్పోపవనమారుతమ్- పమ్పా సరస్సునకు సమీపమునందుండుతోఁటలయందలిగాలిని, సేవన్తే-అనుభవించుచున్నారు.

వ్యా. (పద్మసౌగన్ధికవహమ్) కలమ్బకమ్ కూడువాప్పోలే. (శివమ్) ఇతినత్తనైనన్మైయుడైయారొరువరుమిల్లై. ఇతుక్కునన్మైయెన్నె న్నిల్, (శోకవినాశనమ్) నన్మై చిత్రవధమ్పణ్ణాతు. శోకమ్ మఱువలి డాతపడి పణ్ణుమ్బోలేయిరానిన్ఱతు (ధన్యాః) ధనముడైయరా యిరు ప్పార్ తామిత్తుక్కు అజ్ఞార్ కళితే (సేవన్తే) అజ్ఞామైయే యన్ఱిక్కే ఇత్తై యనుభవిక్కైక్కు ఏకాన్తమానస్థలమ్ తేడానిఱ్పార్కళ్. (పమ్పోపవనమారుతమ్) "ఆగరత్తిలే సెరుప్పు" ఎన్నుమాప్పోలే.

తాత్పర్యము.— ఓ! లక్ష్మణా! తామరలతావితో నీపమ్పాసరోవర తీరము నందుండెడి సుద్యానవనములలోనుండి మెల్లమెల్లన చల్లగవీచుచు నెట్టి దుఃఖములనైన రూపుమాపుఁజేయుగాలి ననుభవించువారెట్టి భాగ్యవన్తులో చూడుమని శ్రీరాములు ఆనతిచ్చిరి

పెరియవాచ్చాన్పిళ్లై తిరువడికళేశరణమ్.

సున్దరకాణ్డము, ౩౪-వ సర్గము ౨౩ - వ శ్లోకము.

——(౧)——

మూ స్వప్నేపి యద్యహం వీరం రాఘవం సహలక్ష్మణమ్।
పశ్యేయం యది జీవేయం స్వప్నోపి మమ మత్సరీ॥ ౧౧౭

అర్థము — అహమ్ - నేను, వీరమ్ - పరాక్రమవంతుఁడును, సహలక్ష్మణమ్- ఇళైయపెరుమాళ్లతోఁగూడుకొనినవాఁడునునైన, రాఘవమ్ రఘురాముని, స్వప్నేపి- కలయందును, యదిపశ్యేయమ్ - సేవించితినేని జీవేయమ్-బ్రతుకుదును ; స్వప్నోపి - కలయును, మమ - నాకు, మత్సరీ-అసూయగలదిగానున్నది.

వ్యా. (స్వప్నేపియద్యహంవీరమ్) స్వప్నత్తిలే కణ్డాలుమ్ దుఃఖ నివర్తకరాకవల్లరాయిన్ఱు. (రాఘవంసహలక్ష్మణమ్) పిరిన్దుపోతు ఇరువరైయుమ్ కూడప్పిరిక్కైయాలే కాణుమిడత్తిలుమ్ ఇరువరైయుంకూడక్కాణవేణుమెన్గిఱతే ఆశైప్పడువతు. అప్పోతు, ఇరువరుమ్పిరిక్కైయాలే తఙ్గళిల్ కూడినార్కళో ఇళైయోవెన్నుమ్ అతిశఙ్కైపణ్ణియిరుక్కుమే. (పశ్యేయంయదిజీవేయం స్వప్నోపిమమమత్సరీ) ఎన్నవాన్తైయ అన్దముకిమ్కాట్టామైక్కు అవరేయన్ఱిక్కే ఇతువుమ్ ఎనక్కునలియవేణుమో ఎన్గిఱాళ్.

తాత్పర్యము— రాములక్ష్మణులను స్వప్నమందు సేవించినను నాదుఃఖము తగ్గిపోతుకవచ్చునుస, అదికూడనాకులభింపక బాధించుచున్నదేయని సీతాపిరాట్టి విలపించెను

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళేశరణమ్.

సున్దరకాణ్డము, ౧౬-వ సర్గము, ౪-వ శ్లోకము.

—(౦)—

మూ॥ రామస్య వ్యవసాయజ్ఞా లక్ష్మణస్య చ ధీమతః।
నాత్యర్థం క్షుభ్యతే దేవీ గఙ్గేవ జలదాగమే॥　　౧౫౮.

అర్థము. రామస్య - శ్రీరామునియొక్క, ధీమతః - బుద్ధిమంతుడైన, లక్ష్మణస్యచ - ఇళైయపెరుమాళ్లయొక్కయు, వ్యవసాయజ్ఞా - అభిప్రాయము నెఱింగిన, దేవీ - సీతాదేవి, జలదాగమే - వర్షము కురియునపుడు, గఙ్గేవ - గఙ్గానదివలె, అత్యర్థమ్ - మిక్కిలి, నక్షుభ్యతే - కలంతజెందలేదు

వ్యా. (రామస్యవ్యవసాయజ్ఞా) ''ఏతద్వ్రితంమమ'' ఎన్ఱుమ్ ''అవగాహ్యార్ణవంస్వప్స్యే'' ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడికళై అఱిన్దిరుక్కుమవళాకైయాలే ధరిత్తిరున్దాళ్ ఆశాలేశముడైయారై ఒరునాళుమ్ విడేనెన్ఱుమ్, అవర్కళై విడవేణ్డిన్ఱాకిల్ నానుళేనాకే నెన్ఱుమిఱే అవర్ శొల్లివైప్పతు. ''అప్యహంజీవితంజహ్యామ్'' ఎన్ఱిరుక్కుమవరిఱే. (లక్ష్మణస్యచధీమతః) అవర్ తమ్పుడైయ ఏసలాలే మాయామృగత్తై పిన్నే అతుమాయై ఎన్నఱియాతే పిడిక్క పోరుసప్పట్టపోతుమ్ ''ఇతుమాయామృగమ్'' ఎన్ఱుశొల్లుమ్పడి అవ్వళవిలుమ్ శెల్లిన్ఱిరుక్కుమ్ ఇళైయపెరుమాళ్ పడియైయఱిన్దిరుక్కైయాలుమ్. (నాత్యర్థంక్షుభ్యతేదేవీ) అవర్తలైయాలే క్షమక్కుమ్పడి వల్లభైయాయ్ పోన్దవళాకైయాలే

క్షోభ హేతుక్క ళుర్డాయిరుక్కచ్చేయ్ తేయుమ్ క్షుభితైయాయిత్తి ల్, సన్తానాశమ్ పిఱక్కుమళవా యిరుక్కచ్చేయ్ తేయుమ్ ధరిత్తి రున్దాళ్ (గఙ్గైవజలదాగమె) నిరన్తరమాక వర్ష ధారై విర్రానిఱ్కచ్చె య్ తేయుమ్ గఙ్గై తెళ్లిన్దిరుక్కుమాప్పోలే. ౧౫౮.

తాత్పర్యము నా ప్రాణమైనను విడుచునుగాని నాయాశ్రితులను వదలనని యెడి శ్రీరాముల తిరువుళ్ళము, మహాబలిష్ఠమంతులయిన లక్ష్మణ ప్పెరుమాళ్లయొక్క అధ్యవసాయమును చక్కగా నెఱింగినదిగుటవలన సీతాదేవి, సంతతధారావర్షము కురి యుచున్నను గఙ్గానది కలంతజెందనటుల ప్రాణము విడువఁగగిన నిట్టి విపత్కాల మందును కలంతజెందక గృఢచిత్తురాలైయుండెను.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడికళే శరణమ్.

యుద్ధకాణ్డము, ५ - వ సర్గము, ५ - వ శ్లోకము.

—(౧)—

మూ. న మే దుఃఖం ప్రియా దూరే న మే దుఃఖం హృతేతి వా।
ఏతదేవా నుశోచామి వయో స్యా హ్యతివర్తతే॥ ౧౫౯.

అర్థము — ప్రియా - ప్రియురాలైనసీత, దూరే- దూరమందు(ఉన్నదని), మే- నాకు, దుఃఖమ్-వ్యసనము, న - లేదు, హృతేతివా - అపహరింపఁబడినదని గాని, మే - నాకు, దుఃఖమ్, వ్యసనము,న-లేదు, అస్యాః-ఈసీతయొక్క, వయోహి-వయస్సుకదా, అతివర్తతే - అతిక్రమించుచున్నది, ఏతదేవ - దీనినే, అనుశోచామి - పరితపించు చున్నాను

వ్యా. మైథిలి నమ్మైప్పిరిన్దు దూరత్తిలే వర్తియా నిన్దాళెన్తతు క్కు వెఱుక్కితేనుమల్లేన్. ఇనివలియరక్షస్సాలేపిరివుపిఱన్దతు, ఇనియెజ్జ నేనామ్సాధిక్కుమ్బడి యెన్తతుక్కు వెఱుక్కితేనుమల్లేన్ అత్తాకిఱతు. కడక్కవిరున్దాళాకల్ కడలైయన్తైశెయ్తు నాలుపయణమ్ ఉళ్ళే ఎడు త్తువిట్టు త్తీరుకిఱతు.ఇనిపిరివుక్కు హేతుభూతనాన పైయలైక్కిఱ్రాజ్ఞైడు త్తు ప్పోకడ త్తీరుకిఱతు అక్కార్యమ్ , నానితో త్రిన్ద అల్లాతవఱుక్కు వెత్తేన్. ఇతొన్దుక్కుమే నాన్ మోహిప్పతు. అతేతెన్నిల్ , (వయో స్యాహ్యతివర్తతే) ఇవై పోలేకాలమ్, ఎన్నమ్బాల్ మీళవిడలావతో ననే? అణైక్కుక్కిఱక్కుప్పట్ట నీరైమీట్కప్పోకాతితే. ౧౫౯.

తాత్పర్యము.— సీతనన్నువదలి దూరమందున్నందునగాని రాక్షసునిచే నప హరింపఁబడినందునగాని నాకంతదుఃఖములేదు , ఒకబాణమువేసి ఆదురాత్ముని తల తెగ

వేసి సీతను దెచ్చుకొనియెదను, దీనివయస్సుకదా వ్యర్థముగాఁ బోవుచున్నది, పోయి వయస్సు నే బాణమువేసి మరలింప సాధ్యమని వగచుచున్నాను

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడిగళేశరణమ్.

ఉత్తరశ్రీరామాయణము, ౪౦-వ సర్గము, ౧౬-వ శ్లోకము.

మూ. స్నేహో మే పరమో రాజఙ్ త్వయి నిత్యం ప్రతిష్ఠితః
భక్తిశ్చ నియతా వీర భావో నాన్యత్ర గచ్ఛతి॥ ౧౬

అర్థము — రాజఙ్! - స్వామీ!, త్వయి - నీయందు, మే - నాకు, స్నేహః - ప్రీతి, నిత్యమ్ - ఎల్లప్పుడును, పరమః - సర్వోత్కృష్టముగ, ప్రతిష్ఠితః - నిలుపఁబడెను భక్తిశ్చ - భావబన్ధమును, నియతా - నిష్కృష్టమైయున్నది, వీర! - శూరుఁడా!, భావః - మనస్సు, అన్యత్ర - వేఱుచోటికి, నగచ్ఛతి - వెడలదు.

వ్యా (స్నేహో మే పరమః) “ఎన్ఱనళవన్ఱాల్ యానుడైయ వన్బు”. (రాజఙ్ త్వయి) ఇతుతానుమ్ ఎన్నాల్ వన్దతన్ఱు, * అతువుమ వనతిన్నరుళే. (నిత్యం ప్రతిష్ఠితః) ఇన్ఱిన్ఱాకిల్ మఱ్ఱొరుపోతు కొడుపోకిఱోమెన్న, అజ్ఞ శెయ్యుమతన్ఱు, ధర్మయెప్పణ్ణి వరుకిఱతాకైయాలే, “నిన్నలాలిలేఙ్కాణ్” ఎన్నుమాప్పోలే. (భక్తిశ్చనియతా) స్నేహమావతెఙ్, భక్తియావ తెన్నెన్నిల్, పెరుమాళై యొఴియచ్చెల్లామై పిఱన్దవ్యతిరేకత్తిల్ ముడిన్దచక్రవర్తినిలై స్నేహమ్, భక్తియావతు. “నిల్” ఎన్న, “కురుష్వ” ఎన్నుమ్పడియాయ్, ముత్తైయటిన్దుపఴ్ఱిన ఇళైయపెరుమాళ్ నిలై. (వీర) తన్నైత్తోఱ్ఱిత్తతుత్తై. ఉమ్ముడైయ వీరశ్ఱొణ్ణుపుఱమ్బే వెఱ్ఱిరెన్ఱు ఇఙ్గువెల్లముడియాతు. తానుమ్ వీరనాకైయాలే తోఱ్ఱిత్తతుత్తైయెప్పడిత్తు ప్పేశుకిఱాఙ్.(భావో నాన్యత్రగచ్ఛతి) ఎన్నైమీట్టీరాకిలుమ్ ఎన్నుడైయ నెఞ్జై మీట్కప్పోకాతు. “అన్యత్ర” ఎన్గిఱతు “మఱ్ఱొరానుముణ్డెన్బార్” ఎన్నుమాప్పోలే కొడుపోక నినైత్తదేశత్తిఙ్ పేరుఙ్గూడత్తనక్కు అసహ్యమాయిరుక్కిఱపడి

తాత్పర్యము — స్వామీ! దేవరవారియందు నాకుండెడుప్రీతి నాకంటెను మించియున్నది అదియు దేవరవారి కటాక్షాయత్తమే. తనుపరాక్రమమందు మోహించమయందు నియతమైన భక్తికలవాఁడనైయున్నాను, నామనస్సు ఇతరుల పేరు కూడ సింపదు. నన్ను మరపించినను నామనంబునుమరపింప నసాధ్యము. ౧౬౦.

పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడిగళేశరణమ్.